

CONSILIUL CONCURENȚEI

**Programul Rețeaua Națională de Ajutor de Stat
Proiectul AID ADVOCACY**

Cadrul comunitar și național în domeniul ajutorului de stat

Vol.III

CONSILIUL CONCURENȚEI

Rețeaua Națională de Ajutor de Stat

CADRUL COMUNITAR ȘI NAȚIONAL ÎN DOMENIUL AJUTORULUI DE STAT

Tel. 0238-720 514
e-mail: vegaproduct@vegagroup.ro
www.vegagroup.ro

**CADRUL COMUNITAR
ȘI NAȚIONAL ÎN DOMENIUL
AJUTORULUI DE STAT**

VOL. III

CUPRINS

- 1 Reglementări puse în aplicare de Comisia Europeană în vederea reducerii efectelor crizei economico-financiare**
  - 1.1 Comunicarea Comisiei Europene privind aplicarea normelor privind ajutorul de stat în cazul măsurilor adoptate în legătură cu instituțiile financiare în contextul actualei crize financiare mondiale
  - 1.2 Comunicarea Comisiei Europene privind recapitalizarea instituțiilor financiare în contextul actualei crize financiare: limitarea ajutorului la minimul necesar și garanții împotriva denaturărilor nejustificate ale concurenței
  - 1.3 Comunicarea Comisiei Europene privind tratarea activelor depreciate în sectorul bancar comunitar
  - 1.4 Comunicarea Comisiei Europene privind Cadrul comunitar temporar pentru măsurile de ajutor de stat de sprijinire a accesului la finanțare în contextul actualei crize financiare și economice, cu modificările și completările ulterioare
  - 1.5 Comunicarea Comisiei Europene privind restabilirea viabilității și evaluarea măsurilor de restructurare luate în sectorul financiar, în contextul crizei actuale, în conformitate cu normele privind ajutoarele de stat
  - 1.6 Trecerea în revistă, de către DG Competition, a schemelor de garanție și recapitalizare în sectorul financiar în perioada actualei crize
- 2 Reglementări procedurale comunitare emise în anul 2009**
  - 2.1 Comunicarea Comisiei Europene privind Codul celor mai bune practici de desfășurare a procedurilor de control al ajutoarelor de stat
  - 2.2 Comunicarea Comisiei Europene privind o Procedură simplificată de tratare a anumitor tipuri de ajutoare de stat
- 3 Criterii comunitare de evaluare a diferitelor categorii de ajutoare de stat**
  - 3.1 Comunicarea Comisiei Europene privind Criteriile pentru evaluarea detaliată a ajutoarelor regionale pentru proiectele mari de investiții
  - 3.2 Comunicarea Comisiei Europene privind Criteriile pentru analiza compatibilității ajutoarelor de stat pentru formare, care fac obiectul notificării individuale
  - 3.3 Comunicarea Comisiei Europene privind Criteriile pentru analiza compatibilității ajutoarelor de stat pentru încadrarea în muncă a lucrătorilor defavorizați și a celor cu handicap, care fac obiectul notificării individuale
  - 3.4 Orientările comunitare pentru aplicarea normelor privind ajutorul de stat în cazul dezvoltării rapide a rețelelor în bandă largă

4 Reglementări comunitare modificate în anul 2009

- 4.1 Comunicarea Comisiei Europene privind aplicarea normelor referitoare la ajutoarele de stat de către instanțele naționale
- 4.2 Comunicarea Comisiei Europene cu privire la aplicarea normelor privind ajutoarele de stat serviciilor publice de radiodifuziune
- 4.3 Comunicarea Comisiei Europene privind criteriile de evaluare a ajutoarelor de stat stabilite în Comunicarea Comisiei privind anumite aspecte juridice legate de producțiile cinematografice și alte producții audiovizuale (Comunicarea privind cinematografia) din 26 septembrie 2001
- 4.4 Comunicarea Comisiei Europene privind prelungirea valabilității Liniilor directe comunitare privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate
- 4.5 Regulamentul (CE) nr. 1147/2008 al Comisiei din 31 octombrie 2008 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 659/1999 al Consiliului de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE

5 Reglementări comunitare privind serviciile publice de transport

- 5.1 Regulamentul (CEE) nr. 1191/69 al Consiliului din 26 iunie 1969 privind acțiunea Statelor Membre în ceea ce privește obligațiile inerente noțiunii de serviciu public în domeniul transportului feroviar, rutier și pe căi navigabile interioare
- 5.2 Regulamentul (CEE) nr. 1107/70 al Consiliului din 4 iunie 1970 privind acordarea ajutoarelor de stat pentru transportul feroviar, rutier și pe căi navigabile interioare, cu modificările și completările ulterioare
- 5.3 Regulamentul (CE) nr. 1370/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 23 octombrie 2007 privind serviciile publice de transport feroviar și rutier de călători și de abrogare a Regulamentelor (CEE) nr. 1191/69 și 1107/70 ale Consiliului

6 Reglementări comunitare în domeniul agricol și forestier

- 6.1 Regulamentul (CE) nr. 1857/2006 al Comisiei din 15 decembrie 2006 privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratat ajutoarelor de stat pentru întreprinderi mici și mijlocii care își desfășoară activitatea în domeniul producției de produse agricole și de modificare a Regulamentului 70/2001
- 6.2 Liniile directe comunitare privind ajutoarele de stat în sectorul agricol și forestier 2007 – 2013
- 6.3 Formulare de notificare pentru perioada 2007 - 2013
- 6.4 Regulamentul (CE) nr. 1535/2007 al Comisiei din 20 decembrie 2007 privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE ajutoarelor de minimis în sectorul producției de produse agricole

7 Reglementări comunitare în domeniile pescuitului și acvaculturii

- 7.1 Regulamentul (CE) nr. 875/2007 al Comisiei din 24 iulie 2007 privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE în cazul ajutorului de minimis

- în sectorul pescuitului și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1860/2004
- 7.2 Orientările comunitare pentru examinarea ajutoarelor de stat pentru pescuit și acvacultură
  - 7.3 Regulamentul (CE) nr. 736/2008 al Comisiei din 22 iulie 2008 privind punerea în aplicare a articolelor 87 și 88 din Tratat în ceea ce privește ajutoarele de stat acordate întreprinderilor mici și mijlocii active în producția, prelucrarea și comercializarea produselor pescărești

Capitolul I

Reglementări puse în aplicare de Comisia Europeană în vederea reducerii efectelor crizei economico-financiare

COMUNICAREA COMISIEI

Aplicarea normelor privind ajutoarele de stat în cazul măsurilor adoptate în legătură cu instituțiile financiare în contextul actualei crize financiare mondiale

1. Introducere

1. Criza financiară mondială s-a accentuat sensibil și a lovit puternic sectorul bancar din UE. Pe lângă problemele specifice, legate în special de piața americană a creditelor ipotecare și de garantarea activelor prin ipoteci sau de pierderile generate de adoptarea de către diferite bănci a unor strategii extrem de riscante, sectorul bancar s-a confruntat în ultimele săptămâni cu o erodare generală a încrederii. Lipsa generală de siguranță cu privire la riscul de credit al diferitelor instituții financiare a secătuit piața împrumuturilor interbancare și a făcut ca accesul la lichidități al instituțiilor financiare să devină tot mai dificil.

2. Situația actuală constituie o amenințare la adresa existenței diferitelor instituții financiare care se confruntă cu dificultăți ca urmare a modelului de afaceri adoptat sau a practicilor lor economice, ale căror curențe sunt scoase în evidență și exacerbate de criza de pe piețele financiare. Pentru ca aceste instituții să redobândească o viabilitate pe termen lung în loc să intre în lichidare, va fi nevoie de o restructurare profundă a operațiunilor pe care le desfășoară. În situația de față, criza afectează în egală măsură instituțiile financiare care sunt în esență solide și ale căror dificultăți sunt exclusiv rezultatul condițiilor generale ale pieței, care au restrâns drastic accesul la lichidități. Pentru a garanta viabilitatea pe termen lung a acestor instituții, este posibil să fie nevoie de o restructurare mai puțin profundă. În orice caz însă, măsurile adoptate de un Stat Membru pentru a sprijini (anumite) instituții care operează pe piața financiară națională din statul respectiv pot favoriza aceste instituții în detrimentul altora care operează pe teritoriul Statului Membru în cauză sau în alte State Membre.

3. Consiliul ECOFIN a adoptat, în cadrul reuniunii sale din 7 octombrie 2008, concluzii în care se angajează să întreprindă toate măsurile necesare pentru a spori soliditatea și stabilitatea sistemului bancar, cu scopul de a restabili încrederea în sectorul financiar și de a permite reluarea funcționării normale a acestuia. Recapitalizarea unor instituții financiare vulnerabile, relevante la nivel de sistem, a fost recunoscută ca una dintre modalitățile de asigurare a protecției corespunzătoare a intereselor deponenților și a stabilității sistemului. S-a convenit, de asemenea, că decizia privind intervenția publică trebuie adoptată la nivel național, însă într-un mod coordonat și pe baza unui număr de principii comune la nivel comunitar¹. Cu aceeași ocazie, Comisia s-a oferit să emită într-un interval scurt Orientări privind cadrul mai larg în care ar putea fi rapid evaluată compatibilitatea schemelor de recapitalizare și de garantare, precum și a cazurilor de aplicare a acestor scheme, cu regimul ajutoarelor de stat.

¹ Concluziile Consiliului ECOFIN enumeră următoarele principii:

- intervențiile ar trebui să se facă în timp util, iar sprijinul acordat ar trebui, în principiu, să fie temporar,
- Statele Membre vor veghea la protecția intereselor contribuabililor,
- acționarii existenți ar trebui să sufere consecințele unei astfel de intervenții,
- Statele Membre ar trebui să fie în măsură să efectueze schimbări la nivelul personalului de conducere,
- personalul de conducere nu ar trebui să rețină beneficii necuvenite - guvernele pot avea, inter alia, competența de a interveni în ceea ce privește remunerațiile,
- trebuie protejat interesul legitim al concurenților, în special prin intermediul normelor privind ajutoarele de stat,
- ar trebui evitată producerea de efecte colaterale negative.

4. Având în vedere amploarea crizei, care periclitează în prezent și situația unor bănci în esență solide, gradul înalt de integrare și interdependență a piețelor financiare europene, precum și repercusiunile severe pe care le-ar putea avea posibilul faliment al unei instituții financiare relevante la nivel de sistem, de exacerbare suplimentară a crizei, Comisia admite faptul că Statele Membre pot considera necesară adoptarea de măsuri corespunzătoare pentru a menține stabilitatea sistemului financiar. Dat fiind caracterul specific al problemelor care afectează în prezent sectorul financiar, este posibil să fie necesară extinderea domeniului de acțiune al acestor măsuri dincolo de stabilizarea instituțiilor financiare individuale și includerea de scheme generale.

5. Cu toate că aplicarea normelor privind ajutoarele de stat în cazul măsurilor de soluționare a crizei de pe piețele financiare trebuie să țină seama, în mod corespunzător, de caracterul excepțional al situației actuale, Comisia trebuie să se asigure că astfel de măsuri nu conduc la denaturări inutile ale concurenței între instituțiile financiare care operează pe o piață sau la efecte colaterale negative asupra altor State Membre. În acest sens, prezenta Comunicare își propune să furnizeze orientări privind criteriile relevante pentru compatibilitatea cu dispozițiile Tratatului a schemelor generale de ajutor și a cazurilor individuale de aplicare a acestor scheme, precum și a cazurilor ad hoc cu relevanță sistemică. Aplicând aceste criterii măsurilor adoptate de Statele Membre, Comisia va interveni cu rapiditatea necesară pentru a garanta siguranța juridică și pentru a restabili încrederea în piețele financiare.

2. Principii generale

6. Ajutoarele de stat acordate întreprinderilor individuale care se confruntă cu dificultăți sunt evaluate, în mod normal, în conformitate cu articolul 87 alineatul (3) litera (c) și cu Orientările privind ajutoarele de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate² (denumite în continuare "Orientările S&R"), care prezintă interpretarea, de către Comisie, a dispozițiilor articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat cu privire la acest tip de ajutoare. Orientările S&R au o aplicare generală, dar prevăd și anumite criterii specifice pentru sectorul financiar.

7. În plus, în conformitate cu articolul 87 alineatul (3) litera (b) din Tratat, Comisia poate autoriza ajutoarele de stat menite "să remedieze perturbări grave ale economiei unui Stat Membru".

8. Comisia reiterează faptul că, în conformitate cu jurisprudența și cu practica sa decizională³, articolul 87 alineatul (3) litera (b) din Tratat impune o interpretare restrictivă a ceea ce poate fi considerată o perturbare gravă a economiei unui Stat Membru.

9. Având în vedere gravitatea crizei actuale de pe piețele financiare și impactul său potențial asupra economiei globale a Statelor Membre, Comisia consideră că articolul 87 alineatul (3)

² JO C 244, 01.10.2004, pag. 2.

³ A se vedea, în principiu, cauzele conexe T-132/96 și T-143/96, Freistaat Sachsen and Volkswagen AG Commission, Rec. 1999, pag. II-3663, punctul 167. Confirmată prin Decizia 98/490/CE a Comisiei în cauza C 47/96, Crédit Lyonnais, punctul 10.1 (JO L 221, 08.08.1998, pag. 28), Decizia 2005/345/CE a Comisiei în cauza C 28/02, Bankgesellschaft Berlin, punctele 153 et seq (JO L 116, 04.05.2005, pag. 1) și Decizia 2008/263/CE a Comisiei în cauza C 50/06, BAWAG, punctul 166 (JO L 83, 26.03.2008, pag. 7). A se vedea Decizia Comisiei în cauza NN 70/07, Northern Rock (JO C 43, 16.02.2008, pag. 1), Decizia Comisiei în cauza NN 25/08, Rescue aid to WestLB (JO C 189, 26.07.2008, pag. 3), Decizia Comisiei din 4 iunie 2008 în cauza C 9/08, SachsenLB, nepublicată încă.

litera (b) poate fi adoptat, în situația de față, ca temei juridic pentru măsurile de ajutor întreprinse pentru a soluționa această criză sistemică. Acest lucru este valabil, în special, pentru ajutoarele acordate prin intermediul unei scheme generale, accesibile câtorva sau tuturor instituțiilor financiare dintr-un Stat Membru. În cazul în care autoritățile unui Stat Membru care sunt responsabile de stabilitatea financiară declară Comisiei că există riscul unei asemenea perturbări grave, acest lucru prezintă o importanță deosebită pentru evaluarea Comisiei.

10. Nu sunt excluse intervențiile ad hoc ale Statelor Membre în cazul în care sunt îndeplinite criteriile prevăzute la articolul 87 alineatul (3) litera (b). Atât în cazul schemelor, cât și al intervențiilor ad hoc, cu toate că evaluarea ajutoarelor ar trebuie să respecte principiile generale prevăzute în Orientările S&R adoptate în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat, situația actuală poate permite aprobarea de măsuri excepționale - intervenții structurale de urgență, protecția drepturilor terților (de exemplu a creditorilor) și măsuri de salvare care pot eventual să se aplice pentru o perioadă mai lungă de 6 luni.

11. Trebuie subliniat totuși că argumentele anterioare implică faptul că articolul 87 alineatul (3) litera (b) nu poate fi invocat din principiu în situații de criză care afectează alte sectoare individuale dacă nu există un risc comparabil ca aceste crize să aibă un impact imediat asupra întregii economii a unui Stat Membru. În ceea ce privește sectorul financiar, invocarea acestei dispoziții nu este posibilă decât în situații cu adevărat excepționale, când întreaga funcționare a piețelor financiare este pusă în pericol.

12. Atunci când există o perturbare gravă a economiei unui Stat Membru astfel cum se descrie mai sus, nu se poate invoca articolul 87 alineatul (3) litera (b) pe o perioadă nedeterminată, ci numai atâta vreme cât situația de criză justifică aplicarea acestuia.

13. Acest lucru implică necesitatea ca toate schemele generale instituite în temeiul acestui articol, de exemplu sub forma unei scheme de garantare sau de recapitalizare, să fie revizuite periodic și să fie sistate imediat ce situația economică a Statului Membru în cauză permite acest lucru. Comisia admite faptul că pentru moment nu se poate estima cât timp vor continua dificultățile extraordinare cu care se confruntă în prezent piețele financiare și că poate fi indispensabil, pentru a restabili încrederea, să se sugereze faptul că o măsură va continua să fie aplicată până la încetarea crizei, însă consideră că este necesar, pentru a garanta compatibilitatea oricărei scheme generale cu regimul ajutoarelor de stat, ca Statul Membru să revizuiască situația cel puțin semestrial și să prezinte un raport Comisiei privind rezultatele analizei respective.

14. În plus, Comisia consideră că instituțiilor financiare care nu dispun de lichidități, dar care altfel sunt în esență solide ar trebui, în absența caracterului excepțional al situației actuale, să li se aplice un tratament diferit decât cel adoptat în cazul instituțiilor financiare caracterizate de probleme endogene. În primul caz, problemele de viabilitate sunt în mod inerent exogene și sunt legate mai degrabă de caracterul extrem al situației actuale de pe piața financiară decât de ineficiență sau de asumarea de riscuri excesive. Prin urmare, denaturările concurenței cauzate de aplicarea schemelor de susținere a viabilității acestor instituții vor fi, în mod normal, mai limitate și vor necesita restructurări mai puțin profunde. În schimb, în cazul altor instituții financiare, care pot fi în mod special afectate de pierderi cauzate, de exemplu, de ineficiență, de gestionarea defectuoasă a activelor și pasivelor sau de strategii riscante, este adecvată aplicarea cadrului normal al ajutoarelor de salvare, iar aceste instituții necesită în special o restructurare profundă, precum și aplicarea de măsuri compensatorii în vederea

limitării denaturărilor concurenței⁴. În orice caz însă, în absența măsurilor de protecție adecvate, aplicarea schemelor de garantare și recapitalizare poate cauza denaturări grave ale concurenței, având în vedere că acestea ar putea să îi favorizeze în mod necuvenit pe beneficiari în detrimentul concurenților lor sau pot agrava problemele legate de criza de lichidități cu care se confruntă instituțiile financiare situate în alte State Membre.

15. În plus, în conformitate cu principiile generale care stau la baza normelor privind ajutoarele de stat din Tratat, care stabilesc ca ajutoarele acordate să nu depășească ceea ce este strict necesar pentru atingerea scopului lor legitim și ca denaturările concurenței să fie evitate sau reduse pe cât posibil, și ținând seama în mod adecvat de situația actuală, toate măsurile generale de sprijin trebuie:

- să stabilească cu grijă beneficiarii, pentru a putea realiza în mod eficient obiectivul de remediere a unei perturbări grave a economiei,
- să fie proporționale cu dificultatea cu care se confruntă, neadoptând alte măsuri decât cele necesare pentru atingerea obiectivului, și
- să fie concepute în așa fel încât să reducă la minimum efectele colaterale negative asupra concurenților, asupra altor sectoare sau altor State Membre.

16. Pentru a menține funcționarea normală a Pieței interne, este necesar să fie respectate aceste criterii, în conformitate cu normele privind ajutoarele de stat și libertățile fundamentale consacrate în Tratat, inclusiv cu principiul nediscriminării. În evaluarea sa, Comisia va ține cont de următoarele criterii pentru a stabili compatibilitatea măsurilor enumerate în continuare cu regimul ajutoarelor de stat.

3. Garanții aferente datoriilor instituțiilor financiare

17. În ceea ce privește schemele de garantare care protejează datoriile stabilite printr-o declarație, prin legislație sau printr-un regim contractual, principiile prevăzute mai sus se traduc în următoarele considerente cu caracter general, care trebuie adaptate la circumstanțele speciale ale fiecărui caz individual.

Criterii de eligibilitate pentru a beneficia de o schemă de garantare

18. În cazul în care unora dintre actorii de pe piață nu li se permite să beneficieze de garanție, se poate produce o denaturare semnificativă a concurenței. Criteriile de eligibilitate a instituțiilor financiare care pot beneficia de acoperire de către o astfel de garanție trebuie să fie obiective, luând în considerare în mod corespunzător rolul acestora în sistemul bancar relevant și în ansamblul economiei, și nediscriminatorii, astfel încât să se evite producerea unor efecte de denaturare excesivă a piețelor învecinate și a Pieței interne, în ansamblul său. Conform principiului nediscriminării pe motive de naționalitate, toate instituțiile înființate în Statul Membru în cauză, inclusiv filialele acestora, care desfășoară activități importante în Statul Membru respectiv ar trebuie să beneficieze de schemă.

⁴ Se consideră de la sine înțeles faptul că natura exactă și calendarul restructurării pot fi afectate de tulburările care se înregistrează în prezent pe piețele financiare.

Domeniul de aplicare material al garanției — tipurile de datorii care fac obiectul acesteia

19. În actualele circumstanțe excepționale, se poate dovedi necesară asigurarea persoanelor care au depozite la instituțiile financiare că nu vor suferi pierderi, astfel încât să se limiteze posibilitatea retragerilor masive efectuate sub imperiul panicii și producerii de efecte colaterale negative nedorite asupra băncilor sănătoase. În principiu, prin urmare, în contextul unei crize sistemice, garanțiile generale care protejează depozitele populației (retail deposits) (și creanțele clienților retail) pot constitui o componentă legitimă a răspunsului oferit de autoritățile publice.

20. În ceea ce privește garanțiile care nu acoperă doar depozitele populației (retail deposits), selectarea tipurilor de datorii și pasive care fac obiectul garanțiilor trebuie să vizeze, pe cât posibil, sursa specifică a problemelor și să se limiteze la ceea ce poate fi considerat necesar pentru a face față aspectelor relevante ale crizei financiare actuale, fiindcă altfel ar putea întârzia procesul de adaptare necesar și ar putea da naștere unui hazard moral dăunător⁵.

21. Dacă se aplică acest principiu, reducerea împrumuturilor interbancare cauzată de erodarea încrederii între instituțiile financiare poate justifica, la rândul său, garantarea anumitor tipuri de depozite ale marilor clienți (wholesale deposits) și chiar și a instrumentelor de creditare pe termen scurt și mediu, în măsura în care aceste pasive nu sunt deja protejate în mod corespunzător de aranjamente existente între investitori sau prin alte mijloace⁶.

22. Justificarea extinderii oricărei garanții la alte tipuri de datorii, care nu intră sub incidența acestui domeniu de aplicare destul de larg, necesită o examinare atentă.

23. Astfel de garanții nu ar trebui, în principiu, să includă datorii subordonate ("capital de nivel 2") sau să acopere fără discriminare toate pasivele, întrucât astfel s-ar tinde doar să se garanteze interesele acționarilor și ale altor investitori în capital de risc. În cazul în care se acoperă o astfel de datorie, permițându-se astfel o creștere a capitalului și, prin urmare, a activității de creditare, poate fi necesară aplicarea unor restricții specifice.

Durata schemei de garantare

24. Durata și domeniul de aplicare ale oricărei scheme de garantare care nu se limitează doar la schemele de garantare pentru depozitele populației trebuie limitate la ceea ce este strict necesar. În conformitate cu principiile generale prevăzute mai sus, ținând seama de faptul că în prezent nu se poate prevedea durata deficiențelor fundamentale ale funcționării piețelor financiare, Comisia consideră că efectuarea la interval de șase luni de către Statul Membru a unei revizui a justificării continuării aplicării schemei și a posibilității efectuării de ajustări pentru a face față evoluției situației piețelor financiare reprezintă un element necesar în ceea ce privește compatibilitatea oricărei scheme generale. Rezultatele acestei revizui vor trebui transmise Comisiei. Cu condiția asigurării acestei revizui periodice, schema poate fi aprobată, în principiu, pentru o perioadă mai mare de șase luni și de până la doi ani. Această perioadă poate fi prelungită, cu aprobarea Comisiei, atât timp cât criza de pe piețele financiare o impune. În cazul în care schema permite ca garanțiile să continue să acopere datoria

⁵ Limitarea valorii garanției disponibile, eventual ținând seama de mărimea bilanțului beneficiarului, poate fi, la rândul său, un element care să garanteze proporționalitatea schemei din acest punct de vedere.

⁶ De exemplu, obligațiuni garantate și datorii și depozite cu garanții sub formă de obligațiuni guvernamentale sau obligațiuni garantate.

relevantă până la o scadență care este ulterioară datei la care expiră perioada de emitere prevăzută în cadrul schemei, ar fi necesare măsuri de garantare suplimentare pentru a preveni denaturarea excesivă a concurenței. Astfel de măsuri de garantare pot include o perioadă de emitere mai scurtă decât cea permisă, în principiu, conform prezentei Comunicări, condiții disuasive în ceea ce privește prețurile aplicate și limitări cantitative adecvate ale datoriei acoperite.

Ajutor limitat la minimum — contribuția sectorului privat

25. Conform principiului general privind ajutoarele de stat, potrivit căruia valoarea și intensitatea ajutorului trebuie limitate la minimum, Statele Membre trebuie să ia măsuri adecvate pentru a asigura o contribuție semnificativă din partea beneficiarilor și/sau a sectorului la costul garanției și, atunci când este necesar, la costul intervenției statului în cazul în care trebuie executată garanția.

26. Calcularea și componența exacte ale unei astfel de contribuții depind de circumstanțele existente. Comisia consideră că printr-o combinație adecvată a unora sau a tuturor elementelor următoare⁷ s-ar respecta cerința privind limitarea la minimum a ajutorului:

- schema de garantare trebuie să se bazeze pe o remunerație adecvată din partea instituțiilor financiare beneficiare în mod individual și/sau din partea sectorului financiar în ansamblul său⁸. Ținând seama de faptul că este dificil să se stabilească o rată a pieței pentru garanții de această natură și dimensiune în absența unui element de comparație și ținând seama de posibilele greutăți pe care le pot întâmpina beneficiarii, în circumstanțele actuale, în ceea ce privește suportarea sumelor care le-ar putea fi percepute în mod adecvat, cheltuielile legate de acordarea schemei de garantare ar trebui să fie cât mai apropiate de nivelul ce ar putea fi considerat prețul pieței. La asigurarea proporționalității măsurii o contribuție importantă o vor avea mecanismele adecvate de stabilire a prețurilor, care să reflecte gradul de risc variabil și diferitele profiluri și necesități ale beneficiarilor în ceea ce privește creditele,

- în cazul în care trebuie activată garanția, o contribuție suplimentară semnificativă din partea sectorului privat ar putea consta în acoperirea a cel puțin unei părți considerabile a datoriilor rămase contractate de întreprinderea beneficiară (dacă aceasta mai există) sau de către sector, intervenția Statelor Membre fiind limitată la sumele care depășesc această contribuție,

- Comisia admite faptul că este posibil ca beneficiarii să nu poată plăti imediat integral o remunerație adecvată. Prin urmare, pentru a veni în completarea elementelor enumerate mai sus sau pentru a le substitui parțial, Statele Membre ar putea avea în vedere aplicarea unei clauze privind mecanismele de recuperare/îmbunătățire a situației financiare conform căreia beneficiarii ar trebui fie să plătească o remunerație suplimentară pentru furnizarea garanției ca atare (în cazul în care nu este necesar să fie activată), fie să ramburseze cel puțin o parte din orice sume plătite de Statul Membru în cadrul garanției (în cazul în care trebuie executată) de îndată ce sunt în măsură să o facă.

⁷ Aceasta este o listă neexhaustivă a instrumentelor care contribuie la atingerea obiectivului de a menține valoarea ajutorului la nivel minim.

⁸ De exemplu, prin asocierea unor bănci private.

Evitarea denaturărilor excesive ale concurenței

27. Având în vedere faptul că orice schemă de garantare riscă, prin natura sa, să producă efecte negative asupra băncilor care nu beneficiază de aceasta, inclusiv asupra celor din alte State Membre, sistemul trebuie să includă mecanisme adecvate de minimizare a unor astfel de denaturări și a potențialului abuz de situațiile preferențiale în care se află beneficiarii ca urmare a unei garanții de stat. Astfel de garanții, care sunt importante și pentru a evita hazardul moral, ar trebui să includă o combinație adecvată a unora sau a tuturor elementelor următoare⁹:

- constrângeri comportamentale care să asigure faptul că instituțiile financiare beneficiare nu se dezvoltă în mod agresiv în contextul garanției în detrimentul competitorilor care nu beneficiază de o astfel de protecție. Acest lucru se poate realiza, de exemplu, prin:
- limitări ale comportamentului comercial, cum ar fi reclame în care să se invoce faptul că banca beneficiară are statut de bancă ce beneficiază de garanții, prețurile practicate sau dezvoltarea domeniului de activitate, de exemplu prin instituirea unui plafon al cotei de piață¹⁰,
- limitări ale mărimii bilanțului instituțiilor financiare în raport cu un element de comparație adecvat (de exemplu, creșterea produsului intern brut sau a pieței monetare)¹¹,
- interzicerea comportamentului care ar fi incompatibil cu scopul garanției, cum ar fi re achiziționarea de acțiuni de către instituțiile financiare beneficiare sau emiterea unor noi opțiuni pe valori (stock options) pentru personalul de conducere,
- dispoziții adecvate care să permită Statului Membru în cauză să aplice aceste constrângeri comportamentale, inclusiv sancțiunea prin care, în caz de nerespectare a condițiilor, instituției financiare beneficiare i se anulează dreptul de a beneficia de protecția oferită de garanție.

Monitorizare prin măsuri de ajustare

28. Comisia consideră că, pentru a evita pe cât posibil denaturările concurenței, schemele de garantare generale trebuie considerate o măsură de urgență temporară necesară pentru a face față simptomelor acute ale actualei crize de pe piețele financiare. Astfel de măsuri nu pot, prin definiție, să reprezinte un răspuns complet la cauzele profunde ale acestei crize legate de deficiențele structurale ale funcționării organizării piețelor financiare sau de problemele specifice ale unor instituții financiare individuale sau legate de o combinație a acestor doi factori.

29. Prin urmare, schemele de garantare trebuie însoțite, în timp util, de măsurile de ajustare necesare pentru întregul sector și/sau de restructurarea sau lichidarea beneficiarilor individuali, în special pentru cei pentru care trebuie executată garanția.

⁹ Această listă a instrumentelor care contribuie la atingerea obiectivului de a evita denaturările excesive ale concurenței nu este exhaustivă.

¹⁰ Reținerea profiturilor pentru a asigura o recapitalizare adecvată ar putea fi, de asemenea, un element care să fie luat în considerare în acest context.

¹¹ Garantând, totodată, disponibilitatea creditelor pentru economie, în special în caz de recesiune.

Aplicarea schemei la cazurile individuale

30. Atunci când trebuie să se recurgă la schema de garantare în beneficiul unor instituții financiare individuale, este indispensabil ca, de îndată ce situația piețelor financiare o permite, această măsură de salvare de urgență menită să mențină pe linia de plutire instituția insolubilă, care duce la o denaturare suplimentară a concurenței, mai mare decât denaturarea care rezultă în urma introducerii generale a schemei, să fie urmată de măsuri adecvate care să ducă la restructurarea sau lichidarea beneficiarului. Prin urmare, este necesară notificarea unui plan de restructurare sau de lichidare pentru beneficiarii plăților acordate în cadrul garanției, care va fi evaluat separat de către Comisie din punct de vedere al respectării normelor în materie de ajutoare de stat¹².

31. În cadrul evaluării planurilor de restructurare, Comisia va lua în considerare respectarea a următoarelor cerințe:

- asigurarea restabilirii viabilității pe termen lung a instituției financiare în cauză,
- asigurarea menținerii unui nivel minim al ajutorului, precum și a unei participări private substanțiale la costurile restructurării,
- asigurarea faptului că în urma activării garanției nu se produce o denaturare excesivă a concurenței și nu rezultă beneficii nejustificate.

32. Pentru a efectua această evaluare, Comisia se poate baza pe experiența acumulată în urma aplicării în trecut a normelor privind ajutoarele de stat instituțiilor financiare, ținând seama de particularitățile unei crize care a atins dimensiunea necesară pentru a o califica drept o perturbare gravă a economiei Statelor Membre.

33. Comisia va lua, de asemenea, în considerare diferența dintre măsurile de ajutor necesare exclusiv în contextul actualului blocaj privind accesul la lichidități al unei instituții în esență solide și asistența furnizată beneficiarilor care suferă și de probleme de solvabilitate structurale, legate, de exemplu, de modelul de afaceri adoptat sau de strategia de investiții aplicată. În principiu, este probabil ca asistența pentru această din urmă categorie de beneficiari să genereze mai multe motive de îngrijorare.

4. Recapitalizarea instituțiilor financiare

34. O a doua măsură sistemică ca răspuns la actuala criză financiară ar putea fi instituirea unei scheme de recapitalizare care să fie folosită pentru a sprijini instituțiile financiare în esență solide, dar care s-ar putea confrunta cu presiuni ca urmare a condițiilor extreme de pe piețele financiare. Obiectivul ar fi să se asigure fonduri publice pentru a consolida, în mod direct, baza de capital a instituțiilor financiare sau pentru a facilita infuziile de capital privat prin alte metode, astfel încât să se prevină efectele negative la nivel sistemic.

¹² În principiu, Comisia consideră că în cazul în care trebuie făcute plăți instituției financiare beneficiare, în termen de șase luni de la efectuarea plății trebuie întocmit un plan de restructurare sau de lichidare, după caz. Pentru a facilita activitatea Statelor Membre și a Comisiei, aceasta din urmă va fi pregătită să examineze notificări grupate pentru cazuri de restructurare/lichidare similare. De asemenea, Comisia poate considera că nu este necesară prezentarea unui plan pentru simpla lichidare a unei instituții sau atunci când mărimea instituției este neglijabilă.

35. În principiu, argumentele prezentate anterior în legătură cu schema generală de garantare se aplică, mutatis mutandis, și la schemele de recapitalizare. Această afirmație este valabilă în ceea ce privește:

- criteriile de eligibilitate obiective și nediscriminatorii,
- durata schemei,
- limitarea ajutorului la strictul necesar,
- necesitatea unor măsuri de protecție împotriva eventualelor abuzuri și a denaturării excesive a concurenței, ținând seama de faptul că natura ireversibilă a infuziilor de capital presupune necesitatea prevederii în scheme a unor dispoziții care să permită Statului Membru să monitorizeze și să asigure respectarea acestor măsuri de protecție și să efectueze, într-o etapă ulterioară, demersurile pentru evitarea denaturărilor excesive ale concurenței, după caz¹³, precum și
- nevoia de recapitalizare ca măsură de urgență pentru a sprijini instituția financiară în perioada de criză, urmată de un plan de restructurare pentru beneficiar, analizat separat de către Comisie, luând în considerare atât distincția între instituțiile financiare în esență solide, afectate numai de restricțiile actuale legate de accesul la lichiditate și beneficiarii care, pe lângă aceasta, au de suferit din cauza unor probleme de solvabilitate cu caracter structural legate de exemplu de un model specific de afaceri sau de o strategie de investiții, cât și impactul acestei distincții asupra gradului necesității de restructurare.

36. Caracterul specific al unei măsuri de recapitalizare impune următoarele precizări.

37. Eligibilitatea ar trebui să aibă la bază criterii obiective, precum necesitatea de a asigura un nivel suficient de capitalizare în raport cu cerințele de solvabilitate care să nu ducă la un tratament discriminatoriu nejustificat. Evaluarea de către autoritățile de supraveghere financiară a necesității de sprijin ar fi un element pozitiv.

38. Infuzia de capital nu trebuie să depășească minimul necesar și nu ar trebui să permită beneficiarului să se implice în strategii comerciale agresive sau să își dezvolte domeniul de activitate și nici nu ar trebui să fie folosită în alte scopuri care ar duce la denaturarea excesivă a concurenței. În acest context, menținerea unor niveluri consolidate minime de solvabilitate și/sau limitarea mărimii totale a bilanțului unei instituții financiare va fi considerată un element pozitiv. Beneficiarii ar trebui să își aducă o contribuție cât mai importantă, în măsura posibilului, având în vedere actuala criză, recurgând la propriile mijloace, inclusiv la participarea sectorului privat¹⁴.

39. Intervențiile sub formă de capital în instituțiile financiare trebuie să se facă în condiții de minimizare a valorii ajutorului. În funcție de instrumentul ales (de exemplu: acțiuni, garanții, capital subordonat etc.), Statul Membru în cauză ar trebui să primească, în principiu, drepturi cu o valoare corespunzătoare contribuției aduse la recapitalizare. Prețul de emisiune al noilor acțiuni trebuie stabilit pe baza unei evaluări a prețului pieței. Pentru a se asigura că sprijinul sectorului public se acordă în schimbul unei contrapartide adecvate, instrumente precum

¹³ În conformitate cu principiile Orientărilor S&R.

¹⁴ Este posibil ca asigurarea imediată a unei anumite contribuții să nu trebuiască să fie însoțită de dispoziții care să permită stabilirea unor contribuții suplimentare într-o etapă ulterioară.

acțiunile preferențiale cu dividende corespunzătoare vor fi privite favorabil. În caz contrar, trebuie avută în vedere posibilitatea introducerii unor mecanisme de recuperare sau a unor clauze privind recuperarea în condițiile îmbunătățirii situației financiare.

40. Criterii similare se vor aplica în cazul altor măsuri și scheme care au ca scop rezolvarea problemei din perspectiva activelor instituțiilor financiare, ceea ce ar contribui la consolidarea nevoilor de capital ale instituțiilor. În special, atunci când un Stat Membru cumpără active sau face swap cu active, acesta va trebui să respecte o evaluare care reflectă riscurile subiacente, fără discriminări nejustificate în ceea ce privește vânzătorii.

41. Aprobarea schemei de ajutor nu exonerează Statul Membru de la obligația prezentării Comisiei a unui raport, la intervale de șase luni, cu privire la modul de folosire a schemei și a unor planuri individuale pentru întreprinderile beneficiare în termen de 6 luni de la data intervenției¹⁵.

42. Ca și în cazul schemelor de garantare, însă având în vedere caracterul ireversibil intrinsec al măsurilor de recapitalizare, Comisia va efectua evaluarea planurilor de acest tip astfel încât să asigure coerența rezultatelor generale ale recapitalizării în temeiul schemei cu cele ale unei măsuri de recapitalizare adoptate în afara unei scheme de acest tip în conformitate cu principiile Orientărilor S&R, având în vedere trăsăturile specifice care caracterizează criza sistemică de pe piețele financiare.

5. Lichidarea controlată a instituțiilor financiare

43. În contextul actualei crize financiare, un Stat Membru poate opta, de asemenea, pentru efectuarea, în mod controlat, a lichidării anumitor instituții financiare aflate în jurisdicția lui. Lichidarea controlată se poate efectua prin coroborare cu contribuția din fondurile publice, putând fi aplicată în cazuri individuale, fie ca o a doua etapă, după acordarea ajutorului de salvare unei instituții financiare individuale atunci când este clar că aceasta din urmă nu poate fi restructurată cu succes, fie în cadrul unei acțiuni unice. Lichidarea controlată poate fi, de asemenea, o componentă a unei scheme generale de garantare, de exemplu atunci când un Stat Membru se angajează să înceapă procedura de lichidare a instituțiilor financiare pentru care trebuie activată garanția.

44. În egală măsură, evaluarea unei scheme de acest tip și a măsurilor individuale de lichidare adoptate în temeiul unei astfel de scheme respectă aceleași criterii, *mutatis mutandis*, ca și cele stabilite anterior pentru schemele de garantare.

45. Caracterul specific al unei măsuri de lichidare necesită următoarele precizări.

46. În contextul lichidării, se acordă o atenție deosebită minimizării hazardului moral, în special prin excluderea acționarilor și eventual a anumitor tipuri de creditori de la beneficiile oricărui ajutor în contextul procedurii de lichidare controlate.

¹⁵ Pentru a facilita activitatea Statelor Membre și a Comisiei, aceasta din urmă va fi pregătită să examineze notificări grupate pentru cazuri de restructurare similare. De asemenea, Comisia poate considera că nu este necesară prezentarea unui plan pentru simpla lichidare a instituției sau atunci când mărimea activității economice reziduale este neglijabilă.

47. Pentru a evita denaturările excesive ale concurenței, faza de lichidare ar trebui să se limiteze la perioada strict necesară pentru lichidarea în bune condiții. Atâta timp cât instituția financiară beneficiară continuă să funcționeze, aceasta nu ar trebui să desfășoare activități noi, ci doar să continue activitățile în derulare. Autorizația de funcționare a băncilor ar trebui retrasă de îndată.

48. Pentru a asigura că valoarea ajutorului este menținută în limita minimului necesar, având în vedere obiectivul urmărit, trebuie să se ia în considerare faptul că protejarea stabilității financiare în contextul actualelor turbulențe financiare ar putea presupune necesitatea de a rambursa anumiți creditori ai băncii lichidate, recurgându-se la măsuri de ajutor. Criteriile alese pentru selectarea tipurilor de datorii în acest scop ar trebui să respecte aceleași norme ca și în cazul datoriilor care fac obiectul unei scheme de garantare.

49. Pentru a se asigura că nu se acordă niciun ajutor cumpărătorilor întregii instituții financiare sau a unei părți a acestora ori entităților vândute, este important să se respecte anumite condiții de vânzare. Următoarele criterii vor fi luate în considerare de către Comisie atunci când va determina existența eventuală a unui ajutor:

- procesul de vânzare ar trebui să fie deschis și nediscriminatoriu,
- vânzarea ar trebui să se desfășoare în condițiile pieței,
- instituția financiară sau guvernul, în funcție de structura aleasă, ar trebui să maximizeze prețul de vânzare al activelor și pasivelor în cauză,
- în cazul în care este necesar să se acorde ajutor unei activități economice care urmează a fi vândută, această situație implică examinarea individuală pe baza principiilor cuprinse în Orientările S&R.

50. Atunci când, în urma aplicării acestor criterii, se constată existența unui ajutor în favoarea cumpărătorilor sau a entităților vândute, compatibilitatea acestui ajutor va trebui evaluată separat.

6. Prevederea altor forme de asistență pentru lichiditate

51. Pentru a rezolva problemele acute de lichiditate cu care se confruntă unele instituții financiare, Statele Membre ar putea însoți schemele de garantare sau recapitalizare cu forme complementare de sprijin pentru asigurarea lichidității, punând la dispoziție fonduri publice (inclusiv fonduri ale Băncii centrale). Comisia a oferit deja clarificări cu privire la faptul că atunci când un Stat Membru/o Bancă centrală nu răspunde la o criză bancară prin măsuri selective în favoarea anumitor bănci, ci prin măsuri generale accesibile tuturor actorilor de pe piață similari (de exemplu: împrumuturi pentru întreaga piață în condiții egale), aceste măsuri generale nu intră de cele mai multe ori în sfera de aplicare a normelor privind ajutoarele de stat și nu trebuie notificate Comisiei. De exemplu, Comisia consideră că activitățile Băncilor centrale legate de politica monetară, ca de exemplu operațiunile de piață deschisă și facilitățile permanente nu fac obiectul normelor privind ajutoarele de stat. De asemenea, se poate concluziona că sprijinul acordat unei anumite instituții financiare nu constituie ajutor în

condiții specifice. Comisia consideră¹⁶ că acordarea de fonduri de către Băncile centrale în favoarea unei instituții financiare ar putea să nu constituie ajutor atunci când se întrunesc o serie de condiții, precum:

- instituția financiară este solvabilă în momentul în care se asigură lichiditatea, iar această componentă nu este parte a unui pachet mai mare de măsuri de ajutor,
- facilitatea este integral asigurată printr-o garanție la care se aplică marje de siguranță, în funcție de calitatea acesteia și de valoarea de piață,
- Banca centrală percepe beneficiarului dobânzi de penalizare,
- măsura se ia la inițiativa Băncii centrale, și mai ales nu este susținută printr-o contra-garanție din partea statului.

52. Comisia consideră că, în situația excepțională actuală, o schemă de acordare a unui sprijin pentru asigurarea lichidității din surse publice (inclusiv de la Banca centrală), atunci când constituie ajutor, poate fi considerată compatibilă în conformitate cu principiile Orientărilor S&R. În condițiile în care se asigură revizuirea periodică, la intervale de șase luni, a unei astfel de scheme pentru lichiditate¹⁷, în principiu, aprobarea schemei se poate referi la o perioadă mai mare de șase luni și de până la doi ani. Perioada poate fi prelungită, cu aprobarea Comisiei, în eventualitatea în care criza de pe piețele financiare impune aceasta.

7. Tratarea rapidă a investigațiilor cu privire la ajutoarele de stat

53. Atunci când aplică normele privind ajutoarele de stat la măsurile care fac obiectul acestei comunicări, în așa fel încât să se aibă în vedere condițiile actuale ale pieței financiare, Comisia, în cooperare cu Statele Membre, ar trebui să se asigure pe de o parte, că obiectivele sunt îndeplinite, iar pe de altă parte că denaturarea inerentă a concurenței atât în interiorul, cât și între Statele Membre se menține la un nivel minim. Pentru a înlesni această cooperare și pentru a garanta Statelor Membre și terților siguranța juridică necesară în ceea ce privește respectarea măsurilor asumate prin Tratat (o componentă esențială pentru restabilirea încrederii în piață), este deosebit de important ca Statele Membre să informeze Comisia cu privire la intențiile lor și să notifice planurile de introducere a acestui tip de măsuri cât mai repede și cât mai detaliat posibil, în orice caz înainte de aplicarea măsurii. Comisia a efectuat demersurile necesare pentru a asigura adoptarea rapidă a deciziilor, ulterior notificării complete, în termen de 24 de ore sau în weekend, dacă este necesar.

Publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr C 270 din data 25.10.2008

¹⁶ A se vedea, de exemplu, Northern Rock (JO C 43, 16.02.2008, pag. 1).

¹⁷ Principiile enunțate anterior la punctul 24 se aplică și în cazul acestei revizuirii.

COMUNICAREA COMISIEI

Recapitalizarea instituțiilor financiare¹ în contextul actualei crize financiare: limitarea ajutorului la minimul necesar și garanții împotriva denaturărilor nejustificate ale concurenței

1. Introducere

(1) Comunicarea Comisiei din 13 octombrie 2008 cu privire la aplicarea normelor privind ajutoarele de stat în cazul măsurilor adoptate în legătură cu instituțiile financiare în contextul actualei crize financiare mondiale² ("Comunicarea cu privire la sectorul bancar") recunoaște faptul că schemele de recapitalizare reprezintă una din măsurile-cheie pe care Statele Membre le pot adopta pentru a menține stabilitatea și buna funcționare a piețelor financiare.

(2) Consiliul ECOFIN din 7 octombrie 2008 și reuniunea Eurogrup din 12 octombrie 2008 au abordat recapitalizarea în mod similar, concluzionând că "Guvernele se angajează să furnizeze un volum corespunzător de capital, atunci când este necesar, favorizând totodată prin toate mijloacele disponibile atragerea capitalului privat. Instituțiile financiare ar trebui să aibă obligația de a accepta restricții suplimentare, în special pentru a împiedica eventualele abuzuri cu privire la aceste măsuri, în detrimentul părților care nu beneficiază de acestea", iar "interesul legitim al concurenților trebuie protejat, în special prin normele în materie de ajutoare de stat."

(3) Până acum, Comisia a aprobat schemele de recapitalizare din trei State Membre, precum și măsurile individuale de recapitalizare, în conformitate cu principiile enunțate în Comunicarea cu privire la sectorul bancar³. Recapitalizarea, în principal sub formă de acțiuni ordinare și preferențiale, a fost autorizată sub rezerva introducerii, în special, a ratelor de remunerare în funcție de nivelul pieței, a unor garanții de comportament adecvate și a revizuirii periodice. Cu toate acestea, dat fiind că natura, sfera de aplicare și condițiile schemelor de recapitalizare avute în prezent în vedere variază considerabil, atât Statele Membre, cât și instituțiile beneficiare potențiale au solicitat orientări mai detaliate cu privire la măsura în care anumite forme specifice de recapitalizare ar fi acceptabile în conformitate cu normele privind ajutoarele de stat. În special, unele State Membre iau în calcul recapitalizarea băncilor, nu cu scopul principal de a le salva, ci de a asigura împrumuturi către economia reală. Consiliul ECOFIN din 2 decembrie 2008 a recunoscut nevoia pentru orientări suplimentare în materie de recapitalizări de precauție destinate să susțină creditarea și a solicitat adoptarea de urgență a unor astfel de Orientări de către Comisie. Prezenta Comunicare oferă orientări privind noile scheme de recapitalizare și deschide posibilitatea de ajustare a schemelor de recapitalizare existente.

¹ Din considerente de natură practică pentru cititor, în prezentul document, instituțiile financiare sunt denumite simplu "bănci".

² JO C 270, 25.10.2008, pag. 8.

³ A se vedea Decizia Comisiei din 13 octombrie 2008 în cauza N 507/08 Măsuri de sprijin financiar pentru industria bancară din Regatul Unit (JO C 290, 13.11.2008, pag. 4), Decizia Comisiei din 27 octombrie 2008 în cauza N 512/08 Măsuri de sprijin pentru instituțiile financiare din Germania (JO C 293, 15.11.2008, pag. 2) și Decizia Comisiei din 19 noiembrie 2008 în cauza N 560/08 Măsuri de sprijin pentru instituțiile de credit din Grecia, Decizia Comisiei din 12 noiembrie 2008 în cauza N 528/08 Țările de Jos, Ajutor pentru ING Groep N.V., Decizia Comisiei din 25 noiembrie 2008 în cauza NN 68/08 în ceea ce privește Ajutorul acordat de Letonia în favoarea JSC Parex Banka.

Obiective comune: restabilirea stabilității financiare, asigurarea de împrumuturi către economia reală și tratarea riscurilor sistemice în cazul unei eventuale insolvențe

(4) În contextul situației actuale a piețelor financiare, recapitalizarea băncilor poate răspunde unui număr de obiective. În primul rând, recapitalizările contribuie la restabilirea stabilității financiare și la recâștigarea încrederii necesare pentru redresarea împrumuturilor interbancare. Mai mult, în perioadele de recesiune, capitalul suplimentar poate absorbi pierderile și poate limita riscul ca băncile să devină insolvente. În actualele condiții, declanșate în special de prăbușirea Lehman Brothers, băncile în esență solide pot avea nevoie de infuzii de capital pentru a răspunde percepției răspândite conform căreia sunt necesari indici de capital mai mari ca urmare a subestimării anterioare a riscului și a creșterii costului de finanțare.

(5) În al doilea rând, recapitalizările pot ajuta să se asigure împrumuturi către economia reală. Băncile în esență solide pot prefera să limiteze împrumuturile pentru a evita riscurile și pentru a menține indici de capital mai mari. Infuziile de capital de stat pot înlătura restricțiile de furnizare a creditului și pot limita propagarea dificultăților piețelor financiare asupra altor sectoare de activitate.

(6) În al treilea rând, recapitalizarea de stat poate reprezenta, de asemenea, un răspuns adecvat la problemele instituțiilor financiare care se confruntă cu insolvență ca urmare a modelului de afaceri specific sau a strategiei de investiții. O infuzie de capital din surse publice prin care se acordă ajutor de urgență unei anumite bănci poate să contribuie, de asemenea, la evitarea efectelor sistemice pe termen scurt cauzate de eventuala insolvență a acesteia. Pe termen lung, recapitalizarea ar putea susține eforturile de pregătire pentru revenirea la viabilitate pe termen lung a băncii în cauză sau pentru lichidarea ordonată a acesteia.

Posibile preocupări legate de concurență

(7) Plecând de la aceste obiective comune, în evaluarea oricărei scheme sau măsuri de recapitalizare trebuie să se țină seama de posibilele denaturări ale concurenței la trei niveluri diferite.

(8) În primul rând, recapitalizarea de către un Stat Membru a băncilor proprii nu ar trebui să confere acestor bănci un avantaj concurențial nejustificat în raport cu băncile din celelalte State Membre. Accesul la capital la rate considerabil mai mici decât concurenții din alte State Membre poate avea, în lipsa unei justificări corespunzătoare fundamentate pe risc, un impact semnificativ asupra poziției concurențiale a unei bănci pe piața unică europeană lărgită. Ajutoarele excesive într-un Stat Membru ar putea, de asemenea, să declanșeze o cursă a subvențiilor între Statele Membre și ar putea crea dificultăți pentru economiile Statelor Membre care nu au introdus scheme de recapitalizare. O abordare coerentă și coordonată a remunerării infuziilor de capital public, precum și a celorlalte condiții aferente recapitalizării este indispensabilă pentru menținerea unor condiții de egalitate. Acțiunea unilaterală și necoordonată în acest domeniu poate, de asemenea, să submineze eforturile de restabilire a stabilității financiare ("Asigurarea concurenței loiale între Statele Membre").

(9) În al doilea rând, schemele de recapitalizare care sunt deschise tuturor băncilor dintr-un Stat Membru, fără un grad corespunzător de diferențiere între băncile beneficiare în funcție de profilul de risc poate genera un avantaj nejustificat pentru băncile în dificultate sau cu rezultate mai slabe comparativ cu băncile care sunt în esență solide și care au rezultate mai

bune. Aceasta va duce la denaturarea concurenței pe piață, va denatura stimulentele, va crește hazardul moral și va slăbi competitivitatea generală a băncilor europene ("Asigurarea unei concurențe loiale între bănci").

(10) În al treilea rând, recapitalizarea publică, în special remunerarea acesteia, nu ar trebui să aibă ca efect plasarea pe o poziție mai puțin concurențială a băncilor care nu au recurs la finanțarea publică, dar care doresc să atragă capital suplimentar pe piață. O schemă publică care exclude operațiunile bazate pe mecanismele de piață va zădărnici eforturile de revenire la regimul normal de funcționare a pieței ("Asigurarea revenirii la regimul normal de funcționare a pieței").

(11) Orice recapitalizare propusă are efecte concurențiale cumulative la fiecare din aceste trei niveluri. Cu toate acestea, trebuie obținut un echilibru între aceste preocupări legate de concurență și obiectivele de restabilire a stabilității financiare, de asigurare de împrumuturi către economia reală și de gestionare a riscului de insolvabilitate. Pe de o parte, băncile trebuie să beneficieze de condiții favorabile de acces la capital pentru a folosi recapitalizarea în mod cât mai eficient. Pe de altă parte, criteriile atașate măsurilor de recapitalizare ar trebui să asigure condiții de egalitate, iar pe termen lung, revenirea la condițiile normale de piață. Prin urmare, intervențiile statului ar trebui să fie proporționale și temporare și ar trebui concepute în așa fel încât să ofere stimulente băncilor pentru ca acestea să efectueze rambursarea către stat de îndată ce condițiile de piață o permit, pentru ca, în urma crizei, sectorul bancar european să devină mai competitiv și mai eficient. Stabilirea prețului pentru infuziile de capital în funcție de nivelul pieței ar fi cea mai bună garanție împotriva disparităților nejustificate la nivelul capitalizării și a folosirii inadecvate a acestui capital. În toate cazurile, Statele Membre ar trebui să se asigure că orice recapitalizare a unei bănci are la bază o nevoie veritabilă.

(12) Echilibrul care trebuie atins între stabilitatea financiară și obiectivele de concurență evidențiază importanța de a distinge între băncile în esență solide, cu rezultate bune, pe de o parte, și băncile în dificultate, cu rezultate mai slabe, pe de altă parte.

(13) Atunci când evaluează măsurile de recapitalizare, fie sub formă de scheme, fie sub formă de sprijin pentru bănci individuale, Comisia va acorda, așadar, o atenție specială profilului de risc al beneficiarilor⁴. În principiu, băncile cu un profil de risc mai ridicat ar trebui să plătească mai mult. Atunci când elaborează scheme de recapitalizare deschise unui număr diferit de bănci, Statele Membre ar trebui să ia cu atenție în considerare criteriile de intrare și tratamentul băncilor cu profiluri de risc diferite și să le aplice acestora, în consecință, tratamente diferențiate (a se vedea Anexa 1). Trebuie să se aibă în vedere situația băncilor care se confruntă cu dificultăți ca urmare a circumstanțelor excepționale actuale, deși anterior crizei ar fi fost considerate în esență solide.

(14) Pe lângă indicatorii precum respectarea cerințelor legale de solvabilitate și cerințele cu privire la adecvarea prospectivă a capitalului, atestată de autoritățile naționale de supraveghere, spreadurile și ratingurile la swapurile pe risc de credit anterior crizei ar trebui să constituie, de exemplu, o bază bună pentru diferențierea ratelor de remunerare pentru diferitele bănci. Spreadurile actuale pot să reflecte, de asemenea, riscurile inerente care vor slăbi situația concurențială a unor bănci pe măsură ce depășesc condițiile de criză generală. Spreadurile de acum și cele de dinainte de criză ar trebui să reflecte, în orice caz, acolo unde

⁴ Pentru informații suplimentare, a se vedea Anexa 1.

este necesar, sarcina activelor toxice și/sau a punctelor slabe ale modelului de afaceri al băncii ca urmare a unor factori precum gradul mare de dependență de finanțarea pe termen scurt sau un efect de levier deosebit de ridicat.

(15) În cazuri întemeiate, poate fi necesar să se accepte un nivel de remunerare mai redus pe termen scurt pentru băncile în dificultate, plecând de la premisa și condiția că pe termen lung costurile intervenției publice în favoarea acestor bănci se vor regăsi în restructurarea necesară pentru a restabili viabilitatea acestora și a lua în considerare impactul concurențial al sprijinului acordat prin măsuri compensatorii. Băncile solide din punct de vedere financiar pot beneficia de rate de intrare relativ reduse pentru orice recapitalizare și, prin urmare, de condiții semnificativ reduse în ceea ce privește sprijinul public pe termen lung, dacă acceptă criteriile cu privire la răscumpărarea sau conversia instrumentelor, astfel încât să se mențină caracterul temporar al implicării statului, obiectivul de a restabili stabilitatea financiară/împrumuturile către economie și necesitatea de a evita abuzul de fonduri în scopuri strategice mai ample.

Recomandările Consiliului guvernatorilor Băncii Centrale Europene (BCE)

(16) În recomandările Consiliului guvernatorilor din 20 noiembrie 2008, Banca Centrală Europeană ("BCE") a propus o metodologie pentru stabilirea unor valori de referință pentru prețul măsurilor de recapitalizare de stat pentru instituțiile în esență solide din zona euro. Considerentele care stau la baza acestor recomandări, legate de nevoia formulării unor orientări în domeniu, reflectă pe deplin principiile stabilite în introducerea la prezenta comunicare. În conformitate cu atribuțiile și responsabilitățile specifice, BCE acordă o mare atenție eficienței măsurilor de recapitalizare în vederea întăririi stabilității financiare și promovării fluxului neîngrădit de credite către economia reală. Totodată, BCE subliniază necesitatea unor prețuri în funcție de nivelul pieței, incluzând riscul specific băncilor beneficiare individuale și necesitatea de a menține condiții de egalitate între băncile concurente.

(17) Comisia salută recomandările BCE care propun o schemă de preț pentru infuziile de capital pe baza unui interval de rate de randament pentru băncile beneficiare care, fără a aduce atingere variațiilor în profilul de risc al acestora, sunt instituții financiare în esență solide. Obiectivul acestui document este de a oferi orientări suplimentare în ceea ce privește condițiile, altele decât ratele de remunerare, și criteriile în baza cărora băncile care nu sunt în esență solide pot avea acces la capitalul public.

(18) Mai mult, recunoscând faptul că actualele rate de piață excepționale nu constituie un criteriu de referință rezonabil pentru stabilirea nivelului corect de remunerare a capitalului, Comisia este de părere că măsurile de recapitalizare ale Statelor Membre ar trebui să ia în considerare subestimarea riscului din perioada premergătoare crizei. În caz contrar, ratele de remunerare publice ar putea conferi avantaje concurențiale nejustificate pentru beneficiari și ar putea duce la eliminarea recapitalizării private.

2. Principiile care guvernează diferitele tipuri de recapitalizare

(19) Apropierea prețurilor de prețurile pieței reprezintă cea mai bună garanție pentru limitarea denaturărilor concurenței⁵. Prin urmare, recapitalizarea ar trebui concepută în așa fel încât să se aibă în vedere situația de piață a fiecărei instituții, inclusiv profilul de risc și nivelul de solvabilitate actual și să se mențină condiții de egalitate, evitându-se acordarea de subvenții prea mari comparativ cu alternativele existente pe piață. Mai mult, condițiile legate de preț ar trebui să reprezinte un stimulent pentru bancă să efectueze rambursarea către stat de îndată ce criza a trecut.

(20) Aceste principii se transpun în evaluarea următoarelor elemente ale concepției generale a măsurilor de recapitalizare: obiectivul recapitalizării, soliditatea băncii beneficiare, remunerarea, stimulentele de ieșire, în special în vederea înlocuirii capitalului de stat cu investiții private⁶ pentru a asigura caracterul temporar al prezenței statului în capitalul băncilor, garanții împotriva abuzului de ajutor și a denaturărilor concurenței, precum și revizuirea efectelor schemei de recapitalizare și a situației beneficiarilor prin rapoarte periodice sau planuri de restructurare, atunci când este necesar.

2.1. Recapitalizări la ratele de piață actuale

(21) În situația în care infuziile de capital de stat se realizează cu participarea semnificativă (30% sau mai mult) a investitorilor privați și în condiții similare, Comisia va accepta remunerarea stabilită în acord⁷. Dat fiind numărul redus de preocupări legate de concurență pe care le presupune o astfel de operațiune, cu excepția cazului în care condițiile acordului sunt de așa natură încât modifică semnificativ stimulentele investitorilor privați, în principiu nu par să fie necesare garanții de concurență ex ante sau stimulente pentru ieșire.

2.2. Recapitalizări temporare ale băncilor în esență solide pentru a promova stabilitatea financiară și împrumuturile către economia reală

(22) În evaluarea modului în care sunt tratate băncile din această categorie, Comisia va pune, în mare măsură, accentul pe distincția între băncile în esență solide și alte bănci, distincție discutată la punctele 12-15.

(23) Remunerarea globală trebuie să ia în calcul, în mod adecvat, următoarele elemente:

(a) profilul de risc actual al fiecărui beneficiar⁸;

(b) caracteristicile instrumentului ales, inclusiv nivelul de subordonare al acestuia; riscul și toate modalitățile de plată⁹;

⁵ A se vedea punctul 39 din Comunicarea cu privire la sectorul bancar.

⁶ Toate trimiterile din acest document la stimulentele de ieșire sau la stimulentele de efectuare a rambursării către stat trebuie înțelese ca având obiectivul de a înlocui capitalul de stat cu capital privat în măsura în care acest lucru este necesar și adecvat în contextul revenirii la condițiile de piață normale.

⁷ A se vedea, de exemplu, Decizia Comisiei din 27 octombrie 2008 în cauza N 512/08 Măsuri de sprijin pentru instituțiile financiare din Germania, punctul 54.

⁸ Pentru informații suplimentare, a se vedea Anexa 1.

⁹ De exemplu, un număr de parametri majorează sau diminuează valoarea acțiunilor preferențiale, în funcție de definiția exactă a acestora, ca de exemplu: convertibilitatea în acțiuni ordinare sau alte instrumente, dividende cumulative sau necumulative, rată a dividendului fixă sau ajustabilă, lichidarea preferențială înaintea acțiunilor ordinare, participarea sau neparticiparea la veniturile peste rata dividendului plătită la acțiunile ordinare,

(c) stimulente de ieșire integrate (ca de exemplu clauze de "step-up" și de rambursare);

(d) valoarea de referință adecvată a ratei dobânzii fără risc.

(24) Remunerarea pentru recapitalizările de stat nu poate fi tot atât de ridicată ca nivelurile actuale ale pieței (aproximativ 15%)¹⁰ deoarece acestea nu reflectă, în mod necesar, ceea ce poate fi considerat drept condiții normale de piață¹¹. În consecință, Comisia este dispusă să accepte pentru recapitalizările băncilor în esență solide un preț la o rată sub nivelul actual al ratelor de piață, pentru a permite băncilor să valorifice aceste instrumente și să favorizeze astfel restabilirea stabilității financiare și asigurarea împrumuturilor către economia reală.

(25) În același timp, randamentul total estimat al recapitalizării de stat nu ar trebui să înregistreze valori mult diferite de prețurile curente ale pieței deoarece: (i) ar trebui să evite subevaluarea riscului de dinainte de criză; (ii) trebuie să reflecte nesiguranța cu privire la sincronizarea și nivelul unui nou echilibru de preț; (iii) trebuie să asigure stimulente pentru ieșirea din schemă; și (iv) trebuie să minimizeze riscul denaturării concurenței între Statele Membre, precum și între acele bănci care, în prezent, atrag capital pe piață fără ajutor de stat. O rată de remunerare nu foarte diferită de actualul preț al pieței este esențială pentru a evita eliminarea recapitalizării prin sectorul privat și pentru a facilita revenirea la condiții de piață normale.

Nivelul prețului de intrare pentru recapitalizări

(26) Comisia consideră că recomandările Eurosistemului din 20 noiembrie 2008 prevăd o metodă adecvată de stabilire a prețului recapitalizărilor. Remunerările calculate utilizând această metodologie reprezintă, în opinia Eurosistemului, o bază adecvată (nivel de intrare) pentru rata nominală a rentabilității necesară pentru recapitalizarea băncilor în esență solide. Acest preț poate fi ajustat în sensul majorării sale pentru a ține seama de necesitatea de a încuraja rambursarea capitalului de stat¹². Comisia consideră că astfel de ajustări vor contribui și la realizarea obiectivului de protecție împotriva denaturării concurenței.

(27) Potrivit recomandărilor Eurosistemului, rata rentabilității cerută de guvern pentru instrumentele de recapitalizare pentru băncile în esență solide — acțiunile preferențiale și alte instrumente hibride — ar putea fi determinată pe baza unui interval de prețuri definit de: (i) rata rentabilității cerută pentru datoria subordonată, care reprezintă o limită inferioară și (ii) rata rentabilității cerută pentru acțiunile ordinare, care reprezintă o limită superioară. Această metodologie presupune calcularea unui interval de prețuri pe baza a diferite componente, ceea ce ar trebui să reflecte și caracteristicile specifice ale diferitelor instituții (sau ale grupurilor de instituții similare) și ale Statelor Membre. Aplicarea acestei metodologii prin utilizarea

---

opțiunea de vânzare, clauze de răscumpărare, drepturi de vot. Din diferitele categorii de reglementare, Comisia va folosi ca referință clasificarea generală a instrumentului de capital (de exemplu: capital de bază/altul decât de bază, capital de rangul 1/rangul 2).

¹⁰ De exemplu JP Morgan, Europe Credit Research, 27 octombrie 2008; datele Merrill Lynch cu privire la datoriile de rangul 1 denominate în euro ale instituțiilor financiare cotate cel puțin cu ratingul "investment grade", cu emisiune publică pe piața Eurobond sau pe piața internă a Statelor Membre care au adoptat moneda euro. Datele sunt furnizate de ECOWIN (ml: et10yld).

¹¹ Nivelul actual de remunerare poate să reflecte, de asemenea, actuala cerere relativ ridicată de capital de rangul 1, în condițiile în care băncile se îndepărtează de ceea ce în prezent este perceput ca un model de afaceri, perimat, cu capitalizare redusă, combinată cu o ofertă relativ redusă și o mare volatilitate a pieței.

¹² A se vedea punctele 5-7 din Recomandările Consiliului guvernatorilor al BCE privind calcularea prețului recapitalizărilor din 20 noiembrie 2008.

valorilor medii (de mijloc sau mediene) ale parametrilor relevanți (rentabilitatea obligațiunilor guvernamentale, spreadurile CDS, primele de risc pentru acțiuni) determină un interval cu o rată medie cerută a rentabilității de 7% pentru acțiunile preferențiale cu caracteristici similare celor ale datoriei subordonate și o rată medie cerută a rentabilității de 9,3% pentru acțiunile ordinare ale băncilor din zona euro. Ca atare, acest interval de prețuri medii reprezintă un interval indicativ.

(28) Comisia va accepta pe baza metodologiei de mai sus o remunerare minimă pentru băncile în esență solide¹³. Această remunerare este diferențiată la nivelul fiecărei bănci pe baza a diferiți parametri:

(a) tipul capitalului ales¹⁴: cu cât este mai mică subordonarea, cu atât este mai mică și remunerarea cerută în intervalul de prețuri;

(b) valoarea de referință adecvată a dobânzii necesare pentru investițiile fără risc;

(c) profilul de risc individual, la nivel național, al tuturor instituțiilor financiare eligibile (inclusiv al băncilor solide și al celor în dificultate).

(29) Statele Membre pot alege o formulă de stabilire a prețului care să includă, în plus, clauze de "step-up" sau de rambursare anticipată. O astfel de opțiune ar trebui aleasă cu grijă, astfel încât să încurajeze încetarea timpurie a sprijinului sub formă de capital acordat de stat băncilor, fără a duce însă la o creștere excesivă a costului capitalului.

(30) Comisia va accepta, de asemenea, metodologii alternative de stabilire a prețului, cu condiția ca acestea să ducă la remunerări mai mari în comparație cu metodologia de mai sus.

Stimulente pentru rambursarea capitalului de stat

(31) Măsurile de recapitalizare trebuie să conțină stimulente adecvate pentru rambursarea capitalului de stat atunci când piața o permite¹⁵. Cea mai simplă cale de a impulsiona băncile să caute surse alternative de capital este ca Statele Membre să solicite o remunerare suficient de mare pentru recapitalizarea de stat. Din acest motiv, Comisia consideră că este util să se adauge, de regulă, un supliment la prețul de intrare stabilit¹⁶, pentru a stimula ieșirea. O structură a prețurilor care să includă majorarea acestora în timp și clauze de "step-up" va consolida acest mecanism de stimulare a ieșirii.

(32) În cazul în care un Stat Membru preferă să nu majoreze rata nominală a remunerării, acesta poate lua în considerare creșterea remunerării globale prin opțiuni de cumpărare sau alte clauze de rambursare sau prin mecanisme care să încurajeze atragerea de capital privat, de exemplu prin condiționarea plății dividendelor de plata unei remunerări obligatorii către stat, majorată în timp.

¹³ Poate fi necesară luarea în considerare a situației specifice a Statelor Membre care nu fac parte din Eurosistem.

¹⁴ De exemplu, acțiuni ordinare, capital altul decât de bază de rangul 1 sau capital de rangul 2.

¹⁵ Ținând seama de tipul instrumentului de recapitalizare și de clasificarea acestuia de către autoritățile de supraveghere.

¹⁶ Acest lucru este cu atât mai important cu cât metoda prezentată anterior poate fi afectată de subestimarea riscurilor înainte de criză.

(33) Statele Membre pot avea în vedere și aplicarea unei politici restrictive în ceea ce privește dividendele, pentru a asigura caracterul temporar al intervenției statului. Aplicarea unei politici restrictive în ceea ce privește dividendele ar fi coerentă cu obiectivul de garantare a împrumuturilor către economia reală și de consolidare a bazei de capital a băncilor beneficiare. În același timp, ar fi important să se permită plata dividendelor atunci când acest lucru reprezintă un stimulent menit să furnizeze noi capitaluri private băncilor în esență solide¹⁷.

(34) Comisia va evalua de la caz la caz mecanismele de ieșire propuse. În general, cu cât amploarea recapitalizării și profilul de risc al băncii beneficiare sunt mai mari, cu atât este mai necesar să se prevadă un mecanism de ieșire clar. Combinarea nivelului și tipului remunerării și - atunci când și în măsura în care acest lucru este adecvat - cu o politică restrictivă în ceea ce privește dividendele trebuie să reprezinte, în întregime, un stimulent de ieșire suficient pentru băncile beneficiare. Comisia consideră, în special, că nu sunt necesare restricții privind plata dividendelor atunci când nivelul prețului practicat reflectă în mod corect profilul de risc al băncii, clauzele de "step-up" sau elementele comparabile oferă stimulente suficiente pentru ieșire, iar recapitalizarea este de mică amploare.

Prevenirea denaturărilor excesive ale concurenței

(35) La punctul 35 din Comunicarea cu privire la sectorul bancar se subliniază necesitatea includerii în schemele de recapitalizare a unor garanții împotriva eventualelor abuzuri și denaturări ale concurenței. La punctul 38 din Comunicarea cu privire la sectorul bancar se prevede că infuziile de capital nu pot să depășească minimumul necesar și nu pot să permită beneficiarului să adopte strategii comerciale agresive care ar fi incompatibile cu obiectivele care stau la baza recapitalizării¹⁸.

(36) De regulă, cu cât remunerarea este mai mare, cu atât este mai puțin nevoie de garanții, întrucât nivelul prețului va limita denaturările concurenței. Băncile care primesc recapitalizări de stat ar trebui, de asemenea, să evite să afișeze acest lucru în scopuri comerciale.

(37) Pot fi necesare garanții pentru a preveni o expansiune comercială agresivă finanțată prin ajutoare de stat. În principiu, fuziunile și achizițiile pot contribui semnificativ la consolidarea industriei bancare în vederea atingerii obiectivelor de stabilizare a piețelor financiare și de asigurare a unui flux constant de credit către economia reală. Pentru a nu favoriza acele instituții care primesc sprijin public în detrimentul concurenților acestora care nu beneficiază de un astfel de sprijin, fuziunile și achizițiile ar trebui organizate, în general, pe baza unei proceduri de achiziții publice concurențiale.

(38) Anvergura garanțiilor de comportament va depinde de o evaluare a proporționalității care ține seama de toți factorii relevanți, în special de profilul de risc al băncii beneficiare. Dacă pentru băncile cu un profil de risc foarte scăzut este probabil să nu fie necesare decât garanții

¹⁷ Din aceste motive, restricțiile privind plata dividendelor ar putea fi, de exemplu, limitate în timp sau la un procent din profiturile obținute sau ar putea fi legate de aportul de capital nou (de exemplu, prin plata dividendelor sub formă de acțiuni noi). Atunci când rambursarea statului este probabil să aibă loc în mai multe etape, s-ar putea avea în vedere, de asemenea, relaxarea treptată a oricăror restricții privind dividendele în funcție de evoluția rambursării.

¹⁸ Având în vedere obiectivele garantare a împrumuturilor către economia reală, nu este necesar să se prevadă restricții privind creșterea bilanțului în schemele de recapitalizare a băncilor în esență solide. Acest lucru ar trebui să se aplice, în principiu, și schemelor de garantare, cu excepția cazului în care există un risc serios de deplasare a fluxurilor de capital între Statele Membre.

de comportament foarte limitate, necesitatea unor astfel de garanții crește odată cu profilul de risc. Evaluarea proporționalității este influențată și de valoarea relativă a infuziei de capital efectuată de stat și de nivelul de înzestrare cu capital atins.

(39) Atunci când Statele Membre utilizează recapitalizarea în scopul de a finanța economia reală, acestea trebuie să se asigure că ajutorul contribuie efectiv la atingerea acestui obiectiv. În acest scop, în conformitate cu dispozițiile naționale, acestea ar trebui să condiționeze recapitalizarea de garanții naționale executorii și care pot fi puse în aplicare, care să garanteze faptul că infuzia de capital în cauză este utilizată pentru a sprijini acordarea de credit economiei reale.

Examinare

(40) În plus, așa cum se indică în Comunicarea cu privire la sectorul bancar¹⁹, recapitalizările ar trebui să facă obiectul unei examinări periodice. La șase luni de la introducerea acestora, Statele Membre trebuie să prezinte un raport Comisiei cu privire la punerea în aplicare a măsurilor adoptate. Raportul trebuie să furnizeze informații complete privind:

(a) băncile care au fost recapitalizate, inclusiv în ceea ce privește elementele menționate la punctele 12-15 și în Anexa 1, precum și o evaluare a modelului de afaceri al băncii, în vederea analizei profilului de risc și a viabilității băncii;

(b) sumele primite de băncile respective și condițiile în care a avut loc recapitalizarea;

(c) utilizarea capitalului primit, inclusiv în ceea ce privește (i) sprijinirea împrumuturilor către economia reală, (ii) creșterea externă și (iii) politica privind dividendele a băncilor beneficiare;

(d) respectarea angajamentelor asumate de Statele Membre în ceea ce privește stimulentele de ieșire și alte condiții și garanții; și

(e) calea de urmat pentru a nu mai depinde de capitalul de stat²⁰.

(41) În contextul revizuirii, Comisia va evalua, printre altele, necesitatea de a menține în continuare garanțiile de comportament. În funcție de evoluția condițiilor pieței, Comisia poate, de asemenea, solicita o analiză a garanțiilor care însoțesc măsurile, pentru a se asigura faptul că ajutorul este limitat la suma și durata minime necesare pentru a face față crizei actuale.

(42) Comisia reamintește faptul că atunci când o bancă considerată inițial în esență solidă începe să se confrunte cu dificultăți după efectuarea recapitalizării, trebuie notificat un plan de restructurare a băncii respective.

¹⁹ A se vedea punctele 34-42 din Comunicarea cu privire la sectorul bancar. Conform Comunicării cu privire la sectorul bancar, măsurile de recapitalizare individuale luate în conformitate cu o schemă de recapitalizare aprobată de Comisie nu trebuie notificate și vor fi evaluate de către Comisie în contextul examinării și al prezentării unui plan de viabilitate.

²⁰ Ținând seama de caracteristicile instrumentului de recapitalizare.

2.3. Recapitalizările efectuate în vederea salvării altor bănci

(43) Recapitalizările băncilor care nu sunt în esență solide ar trebui să fie supuse unor condiții mai stricte.

(44) În ceea ce privește remunerarea, astfel cum se menționează anterior, aceasta ar trebui să reflecte, în principiu, profilul de risc al beneficiarului și să fie mai mare decât cea pentru băncile în esență solide²¹. Acest lucru nu exclude posibilitatea ca autoritățile de supraveghere să întreprindă acțiuni urgente, atunci când este necesar, în cazurile de restructurare. Atunci când nu se poate stabili un preț la un nivel care să corespundă profilului de risc al băncii, acesta ar trebui să fie totuși apropiat de nivelul cerut pentru o bancă similară în condiții de piață normale. În ciuda necesității de a asigura stabilitatea financiară, utilizarea capitalului de stat pentru aceste bănci poate fi acceptată numai cu condiția lichidării sau a restructurării profunde și extinse a băncii, care să includă operarea de schimbări la nivel de conducere și guvernanță corporativă, după caz. Prin urmare, în termen de șase luni de la efectuarea recapitalizării trebuie prezentat pentru aceste bănci fie un plan de restructurare profundă, fie un plan de lichidare. După cum se indică în Comunicarea cu privire la sectorul bancar, un astfel de plan va fi evaluat în conformitate cu principiile expuse în orientările privind salvarea și restructurarea societăților aflate în dificultate și va trebui să includă măsuri compensatorii.

(45) Până la rambursarea statului, garanțiile de comportament pentru băncile în dificultate aflate în etapele de salvare și restructurare ar trebui să includă, în principiu: o politică restrictivă în ceea ce privește dividendele (inclusiv interzicerea dividendelor, cel puțin pe perioada restructurării); limitarea remunerării acordate personalului cu funcții de conducere sau a repartizării bonusurilor; obligația de a restabili și menține un nivel ridicat al ratei de solvabilitate, compatibil cu obiectivul stabilității financiare; precum și un calendar de rambursare a statului.

2.4. Observații finale

(46) În cele din urmă, Comisia ține seama de posibilitatea ca participarea băncilor la operațiunile de recapitalizare să fie deschisă tuturor sau unui segment important al băncilor într-un anumit Stat Membru și cu aplicarea unor criterii de diferențiere mai generale, pentru a obține în timp o rentabilitate globală adecvată. Unele State Membre pot prefera, de exemplu, din rațiuni practice de ordin administrativ, să utilizeze metode mai puțin elaborate. Fără a exclude posibilitatea ca Statele Membre să stabilească prețul pe baza metodologiei de mai sus, Comisia va accepta mecanisme de calculare a prețului care să ducă la o rată a rentabilității totale preconizată anuală pentru toate băncile care participă la o schemă suficient de mare încât să răspundă cerințelor diferitelor bănci și să le ofere stimulente de ieșire adecvate. Această rată ar trebui, de regulă, stabilită peste limita superioară menționată la punctul 27 pentru instrumentele de capital de rangul 1²². Acest lucru poate include un preț de intrare mai

²¹ A se vedea punctul 28 privind intervalul de prețuri extins, care implică rate ale remunerării mai mari pentru băncile în dificultate.

²² Până în prezent, Comisia a acceptat măsuri de recapitalizare cu o rentabilitate totală preconizată anuală de cel puțin 10% pentru instrumentele de capital de rangul 1 pentru toate băncile care participă la o schemă. Pentru Statele Membre cu rate ale rentabilității fără risc care diferă semnificativ de media zonei euro, poate fi necesară adaptarea corespunzătoare acestui nivel. Va fi, de asemenea, necesară efectuarea de ajustări în funcție de evoluția ratelor fără risc.

mic și majorare adecvată a ratei, precum și alte elemente de diferențiere și garanții, descrise anterior²³.

---

²³ Un exemplu de combinare a unui preț de intrare mic cu astfel de elemente de diferențiere îl reprezintă Decizia Comisiei din 12 noiembrie 2008 în cauza N 528/08 Țările de Jos, Ajutor către ING Groep N.V., unde pentru remunerarea unui instrument de capital sui generis considerat capital de bază de rangul 1, un cupon fix (8,5%) este însoțit de plăți aferente cupoanelor disproporționate, a căror valoare este în creștere, precum și de o posibilă evoluție pozitivă, rezultatul fiind o rentabilitate totală preconizată anual care depășește 10%.

ANEXĂ

Stabilirea prețului capitalului propriu

Capitalul propriu (acțiunile ordinare sau comune) este cea mai cunoscută formă de capital de bază de rangul 1. Acțiunile ordinare sunt remunerate prin plăți ale dividendelor viitoare incerte și prin creșterea prețului acțiunilor (câștig/pierdere de capital), ambele depinzând în cele din urmă de previziunile privind fluxurile viitoare de numerar/profituri. În situația actuală, previzionarea evoluției fluxurilor de numerar în viitor este și mai dificilă decât în condiții normale. Cel mai vizibil factor este, prin urmare, prețul de piață cotelat al acțiunilor ordinare. În cazul băncilor necotate, întrucât nu există un preț cotelat al acțiunilor, Statele Membre ar trebui să adopte o abordare adecvată bazată pe piață, precum evaluarea totală a acestora.

În cazul în care se acordă asistență la emiterea de acțiuni ordinare (subscriere), orice acțiuni care nu sunt preluate de investitorii existenți sau noi vor fi preluate de către Statul Membru în calitate de subscriitor la cel mai mic preț posibil în comparație cu prețul acțiunii imediat înainte de anunțarea lansării unei oferte deschise. Și instituția emitentă ar trebui să plătească o taxă de subscriere adecvată²⁴. Comisia va ține seama de influența pe care ajutorul de stat primit anterior este posibil să o fi avut asupra prețului acțiunilor beneficiarului.

Indicatori pentru evaluarea profilului de risc al unei bănci

La evaluarea profilului de risc al unei bănci în vederea analizei unei măsuri de recapitalizare în temeiul normelor privind ajutoarele de stat, Comisia va ține seama de situația băncii în special în ceea ce privește următorii indicatori:

(a) adecvarea capitalului: Comisia va aprecia ca pozitivă evaluarea solvabilității unei bănci și adecvarea în viitor a capitalului acesteia ca urmare a unei examinări efectuate de autoritatea de supraveghere națională; o astfel de examinare va evalua expunerea băncii la diverse riscuri (precum riscul de credit, riscul de lichidități, riscul de piață, riscurile de rată a dobânzii și a cursului de schimb), calitatea portofoliului de active (pe piața națională și în comparație cu standardele internaționale disponibile), sustenabilitatea modelului său de afaceri pe termen lung și alte elemente pertinente;

(b) amploarea recapitalizării: Comisia va aprecia ca pozitive recapitalizările de mică amploare, ca de exemplu cele care nu depășesc 2% din activele ponderate la risc ale băncii;

(c) spreadurile CDS actuale: Comisia va considera că un spread mai mic sau egal cu media indică un profil de risc inferior;

(d) ratingul curent al băncii și previziunile privind evoluția acestuia: Comisia va considera că un rating A sau mai mare și previziunea ca acesta să rămână stabil sau pozitiv indică un profil de risc inferior.

²⁴ A se vedea, de exemplu, Decizia Comisiei din 13 octombrie 2008 în cauza N 507/08 Măsuri de sprijin financiar pentru sectorul bancar din Regatul Unit, punctul 11, Decizia Comisiei din 27 octombrie 2008 în cauza N 512/08 Măsuri de sprijin pentru instituțiile financiare din Germania, punctul 12.

La evaluarea acestor indicatori, trebuie să se țină seama de situația băncilor care se confruntă cu dificultăți din cauza circumstanțelor excepționale actuale, dar care înainte de criză ar fi fost considerate în esență solide, așa cum indică, de exemplu, evoluția indicatorilor de piață precum spreadurile CDS și prețurile acțiunilor.

Tabelul 1

Tipuri de capital

Datorie	Rangul 2
<p>Necesitatea unei rentabilități mai mari</p> <p>↓</p> <p>O mai mare absorbire a pierderilor</p> <p>Capital propriu</p>	Titluri de creanță cu scadență
	Titluri de creanță subordonate perpetue
	Acțiuni preferențiale cumulative sau alte instrumente similare
	Rangul 1
	Acțiuni preferențiale necumulative sau alte instrumente similare
	Alte instrumente hibrid de înaltă calitate
	Rezerve/Rezultat reportat
	Acțiuni ordinare

Publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. C 010 din data 15.01.2009

COMUNICAREA COMISIEI

privind tratarea activelor depreciate în sectorul bancar comunitar

1. Introducere

1. De la mijlocul anului 2007, funcționarea piețelor creditelor pentru instituțiile financiare este grav perturbată. Acest lucru a dus la epuizarea lichidităților în sectorul bancar și la o reticență din partea băncilor în a furniza împrumuturi altor bănci și economiei, în general. Întrucât perturbarea piețelor creditelor s-a agravat în ultimele optsprezece luni, criza financiară s-a intensificat, iar economia mondială a intrat într-o recesiune gravă.

2. Este greu să se întrezărească o soluționare a crizei financiare și o restabilire a economiei mondiale fără să se asigure stabilitatea sectorului bancar și a sistemului financiar global. Numai atunci investitorii își vor recăpăta încrederea, iar băncile își vor relua comportamentul obișnuit în ceea ce privește creditarea. Prin urmare, Statele Membre au instituit măsuri de sprijinire a stabilității sectoarelor lor bancare și a activității de creditare, concretizate mai ales prin infuzie de nou capital din fonduri publice și prin furnizarea de garanții guvernamentale pentru împrumuturile băncilor. Aceste măsuri au fost anunțate în octombrie 2008 și au fost puse în aplicare treptat în ultimele luni.

3. Recent, o serie de State Membre și-au anunțat intenția de a suplimenta măsurile de sprijin pe care le aplică în prezent prin adoptarea unor măsuri de salvare a activelor bancare depreciate. Aceste anunțuri, cărora li s-a adăugat o inițiativă similară în Statele Unite, au declanșat o dezbatere pe scară largă în cadrul Comunității cu privire la avantajele salvării activelor ca măsură de sprijin guvernamental acordat băncilor. În contextul acestei dezbateri, prezenta Comunicare a fost pregătită de Comisie, în consultare cu Banca Centrală Europeană (BCE), și se bazează pe Recomandările din 5 februarie 2009 ale Eurosistemului (a se vedea Anexa I).

4. Prezenta Comunicare se axează asupra aspectelor care trebuie abordate de Statele Membre atunci când iau în considerare, elaborează și pun în aplicare măsuri de salvare a activelor. În general, aceste aspecte includ motivul pentru care s-ar opta pentru salvarea activelor ca măsură de salvagardare a stabilității financiare și de sprijinire a activității de creditare a băncilor; considerațiile pe termen mai lung, și anume asigurarea viabilității sectorului bancar și sustenabilității bugetare, care trebuie luate în considerare atunci când se are în vedere aplicarea de măsuri de salvare a activelor și necesitatea unei abordări comunitare comune și coordonate în ceea ce privește salvarea activelor, în special pentru a asigura condiții de egalitate. În contextul unei astfel de abordări comunitare, prezenta Comunicare oferă, de asemenea, mai multe orientări specifice privind aplicarea normelor în materie de ajutoare de stat salvării activelor, punându-se accentul pe aspecte precum (i) cerințele referitoare la transparență și la dezvăluirea informațiilor; (ii) repartizarea sarcinilor între state, acționari și creditori; (iii) alinierea stimulentei pentru beneficiari la obiectivele de politică publică; (iv) principiile care stau la baza elaborării măsurilor de salvare a activelor în ceea ce privește eligibilitatea, evaluarea și gestionarea activelor depreciate și (v) relația dintre salvarea activelor, alte măsuri de sprijin guvernamental și restructurarea băncilor.

2. Salvarea activelor ca măsură de salvagardare a stabilității financiare și de sprijinire a activității de creditare a băncilor

5. Obiectivele imediate ale pachetelor de salvare ale Statelor Membre anunțate în octombrie 2008 sunt salvagardarea stabilității financiare și sprijinirea activității de creditare a economiei reale. Este prea devreme pentru a se trage concluzii definitive privind eficacitatea pachetelor, dar este clar că acestea au îndepărtat riscul unui colaps financiar și au sprijinit funcționarea unor piețe interbancare importante. Pe de altă parte, evoluția activității de creditare a economiei reale de la anunțarea pachetelor a fost nefavorabilă, statisticile recente indicând o diminuare bruscă a expansiunii creditului¹. În multe State Membre, relatările privind refuzul băncilor de a acorda credite întreprinderilor sunt deja extrem de numeroase și s-ar părea că penuria de credite este mai mare decât ar fi fost justificată din motive de evoluție ciclică.

6. Unul dintre motivele-cheie identificate ale insuficienței fluxului de credite îl reprezintă incertitudinea cu privire la evaluarea și localizarea activelor depreciate, sursă de probleme în sectorul bancar încă de la începutul crizei. Incertitudinea în ceea ce privește evaluarea activelor nu numai că a continuat să erodeze încrederea în sectorul bancar, dar a și diminuat efectul măsurilor de sprijin guvernamental convenite în octombrie 2008. De exemplu, recapitalizarea băncilor a reprezentat o protecție împotriva deprecierei activelor, dar o mare parte a protecției furnizate de capital a fost absorbită de bănci pentru a constitui provizioane pentru deprecieri viitoare ale activelor. Băncile au luat deja măsuri în vederea soluționării problemei activelor depreciate. Acestea au contabilizat deprecieri substanțiale ale valorii activelor², au întreprins măsuri de limitare a pierderilor rămase prin reclasificarea activelor în cadrul bilanțurilor lor și au pus deoparte treptat capital suplimentar pentru a-și consolida solvabilitatea. Cu toate acestea, problema nu a fost soluționată în mod satisfăcător și amploarea neașteptată a încetirii economice indică acum o deteriorare continuă și mai accentuată a calității de credit a activelor bancare.

7. Salvarea activelor ar soluționa direct problema incertitudinii cu privire la calitatea bilanțurilor bancare și, prin urmare, ar contribui la recăpătarea încrederii în sectorul bancar. Ar putea, de asemenea, contribui la evitarea riscului unor runde repetate de recapitalizare a băncilor în contextul accentuării deprecierei activelor pe fondul deteriorării situației în ceea ce privește economia reală. Din acest motiv, o serie de State Membre iau serios în considerare salvarea activelor bancare depreciate ca măsură care să vină în completarea altor măsuri în ceea ce privește punerea în aplicare a strategiei convenite de șefii de stat și de guvern în octombrie 2008.

¹ Dacă datele oficiale privind zona euro indică faptul că băncile continuă încă să acorde credite întreprinderilor, tendința subiacentă indică o diminuare a acestora, ratele lunare de creștere a creditării înregistrând o încetinire semnificativă spre sfârșitul anului 2008. În decembrie 2008, împrumuturile acordate de bănci economiei private (împrumuturi către alte entități decât instituțiile financiare monetare, cu excepția guvernelor) s-au diminuat cu 0,4% față de luna noiembrie.

² De la mijlocul anului 2007 și până în prezent, s-a înregistrat o depreciere totală a valorii activelor de 1063 miliarde USD, din care 737,6 miliarde USD au fost raportate de bănci cu sediul în SUA, iar 293,7 miliarde USD de bănci cu sediul în Europa. Din această ultimă sumă, 68 miliarde USD au fost raportate în Elveția. În ciuda amplitudinii deprecierei valorii activelor raportate deja, FMI estimează în prezent că pierderile totale înregistrate de bănci ca urmare a deprecierei activelor este probabil să ajungă la 2200 miliarde USD. Această estimare se bazează pe deținerea la nivel mondial de creanțe provenite din ipoteci, creanțe de consum și datorii ale întreprinderilor, originare și securitizate în SUA, care a crescut constant de la începutul crizei. Unii analiști ai pieței sugerează că este posibil ca pierderile totale să fie mult mai mari. De exemplu, Nouriel Roubini, care a susținut tot timpul că sumele estimate oficial sunt prea mici, sugerează acum că pierderile totale ar putea fi de 3600 miliarde USD numai în Statele Unite.

3. Considerații pe termen mai lung: recăpătarea viabilității sectorului bancar și sustenabilitatea finanțelor publice

8. Măsurile de salvare a activelor trebuie elaborate și puse în aplicare în așa fel încât să ducă la realizarea cât mai eficace a obiectivelor imediate de salvagardare a stabilității financiare și de sprijinire a activității de creditare a băncilor. Un aspect important care trebuie abordat în acest context este asigurarea unei participări adecvate la măsurile de salvare a activelor prin stabilirea unor prețuri și condiții adecvate și printr-o participare obligatorie, dacă este considerată necesară. Cu toate acestea, elaborarea și punerea în aplicare a măsurilor de salvare a activelor nu ar trebui să se concentreze exclusiv pe aceste obiective imediate. Este esențial să se țină cont și de considerațiile pe termen mai lung.

9. În cazul în care măsurile de salvare a activelor nu sunt aplicate astfel încât să izoleze pericolul unor perturbări grave ale concurenței între bănci (atât în cadrul Statelor Membre, cât și la nivel transfrontalier) în conformitate cu normele în materie de ajutoare de stat prevăzute de Tratatul de instituire a Comunității Europene, inclusiv, atunci când este necesar, să se recurgă la restructurarea beneficiarilor, rezultatul va fi un sector bancar comunitar mai slab din punct de vedere structural, ceea ce va avea implicații negative asupra potențialului productiv al economiei globale. În plus, ar putea duce la necesitatea recurentă a intervenției guvernamentale în sector, implicând o povară tot mai mare pentru finanțele publice. Astfel de riscuri sunt grave, având în vedere amploarea probabilă a expunerii statului. Pentru a limita riscul unui astfel de prejudiciu care se poate produce pe termen mai lung, intervenția guvernamentală în sectorul bancar ar trebui direcționată adecvat și însoțită de garanții comportamentale care să alinieze stimulentele acordate băncilor la obiectivele de politică publică. Măsurile de salvare a activelor ar trebui să facă parte dintr-un efort global de restabilire a viabilității sectorului bancar, bazat pe restructurările necesare. Necesitatea restructurărilor în sectorul bancar ca și contrapartidă pentru sprijinul guvernamental este analizată mai detaliat în contextul normelor în materie de ajutoare de stat, în Secțiunile 5 și 6.

10. La elaborarea și punerea în aplicare a măsurilor de salvare a activelor, este esențial, de asemenea, ca Statele Membre să ia în considerare contextul bugetar. Estimările deprecierilor totale prognozate ale valorii activelor sugerează faptul că, în ceea ce privește salvarea activelor, costurile bugetare ale Statelor Membre — reale, eventuale sau ambele categorii — ar putea fi semnificative, atât în termeni absoluți, cât și prin raportare la produsul intern brut (PIB). Sprijinul guvernamental sub formă de salvare a activelor (și alte măsuri) nu ar trebui să aibă o asemenea amploare încât să constituie motive de îngrijorare cu privire la sustenabilitatea finanțelor publice, ducând la supraîndatorare sau probleme de finanțare. Astfel de considerații sunt deosebit de importante în contextul actual al adâncirii deficitelor bugetare, al creșterii nivelurilor îndatorării publice și al provocărilor cu care se confruntă emiterea de obligațiuni de stat.

11. Mai concret, situația bugetară a Statelor Membre va constitui un aspect important de luat în considerare la alegerea mecanismului de gestionare a activelor care fac obiectul salvării, și anume achiziția activelor, asigurarea activelor, swap-ul de active sau un hibrid al acestora³. Este posibil ca implicațiile asupra credibilității bugetare ale diverselor abordări privind salvarea activelor să nu difere semnificativ, întrucât este probabil ca piețele financiare să nu

³ Aceste mecanisme sunt analizate mai detaliat în Anexa II.

anticipeze pierderile potențiale în mod similar⁴. Cu toate acestea, o abordare care necesită achiziția completă și ex ante a activelor depreciate ar avea un impact mai rapid asupra indicatorilor bugetari și finanțării guvernamentale. Dacă alegerea mecanismului de gestionare a activelor depreciate este responsabilitatea fiecărui Stat Membru, ar putea fi avute în vedere abordări hibrid prin care activele rele să fie izolate din bilanțul băncilor într-o entitate separată (fie în cadrul sau în afara băncilor) care să beneficieze într-un fel sau altul de o garanție guvernamentală. O astfel de abordare este atractivă întrucât oferă multe dintre beneficiile abordării bazate pe achiziționarea activelor din perspectiva recăpătării încrederii în sistemul bancar, limitând în același timp impactul bugetar imediat.

12. În contextul unor resurse bugetare limitate, poate fi oportun ca măsurile de salvare a activelor să se axeze asupra unui număr limitat de bănci, de importanță sistemică. În cazul unora dintre Statele Membre, pot exista limita importante în ceea ce privește salvarea activelor băncilor, din cauza constrângerilor bugetare existente și/sau a dimensiunii bilanțului băncilor acestora în raport cu PIB-ul.

4. Necesitatea unei abordări comunitare comune și coordonate

13. Atunci când se are în vedere un anumit tip de măsuri de salvare a activelor, este necesar să se reconcilieze obiectivele imediate privind asigurarea stabilității financiare și activitatea de creditare bancară cu necesitatea de a evita aducerea unor prejudicii pe termen mai lung sectorului bancar din Comunitate, pieței unice și economiei globale. Acest lucru poate fi realizat cel mai eficace printr-o abordare comunitară comună și coordonată, care să aibă următoarele obiective principale:

(a) stimularea încrederii pieței prin demonstrarea capacității de a elabora un răspuns eficace la criza financiară, la nivel comunitar, și prin crearea perspectivei unor efecte de contagiune pozitive în rândul Statelor Membre și pe piețele financiare în sens larg;

(b) limitarea efectelor de contagiune negative în rândul Statelor Membre atunci când introducerea de măsuri de salvare a activelor de către un Stat Membru care întreprinde primul o astfel de măsură induce o presiune asupra altor state Membre să îl urmeze și riscă să genereze o cursă a subvențiilor între Statele Membre;

(c) protejarea pieței unice a serviciilor financiare, asigurând coerența măsurilor de salvare a activelor introduse de Statele Membre și rezistând protecționismului financiar;

(d) asigurarea respectării obligațiilor de control în materie de ajutoare de stat și a oricăror alte obligații legale prin continuarea asigurării coerenței măsurilor de salvare a activelor și prin minimizarea denaturărilor concurenței și a hazardului moral.

⁴ Nu este obligatoriu ca achiziționarea activelor de către guvern să implice costuri bugetare pe termen mai lung dacă o parte suficientă din activele achiziționate poate fi vândută ulterior obținându-se un profit (a se vedea exemplele privind SUA și Suedia din Anexa II). Cu toate acestea, implică cheltuieli bugetare inițiale care ar duce la creșterea datoriei publice brute și a necesităților de finanțare brute ale guvernului. O abordare bazată pe swap-ul de datorii publice contra activelor depreciate ar putea fi folosită pentru a diminua problemele operaționale aferente emiterii, dar nu ar evita impactul asupra indicatorilor bugetari și nici creșterea ofertei în materie de titluri de datorii publice.

14. Coordonarea între Statele Membre ar fi necesară numai la nivel general și ar putea fi realizată păstrând în același timp un grad de flexibilitate suficient pentru a adapta măsurile la situația specifică a fiecărei bănci. În absența unei coordonări suficiente ex ante, multe din aceste obiective vor fi atinse numai prin obligații ex post suplimentare în materie de control al ajutoarelor de stat. Prin urmare, orientările comune privind caracteristicile de bază ale măsurilor de salvare ar contribui la minimizarea necesității de a efectua corecții și ajustări ca urmare a evaluării efectuate în temeiul normelor în materie de ajutoare de stat. Astfel de orientări sunt furnizate în secțiunile următoare.

5. Orientări privind aplicarea normelor în materie de ajutoare de stat măsurilor de salvare

15. Evaluarea riscului activelor pe care le achiziționează și asigurarea faptului că pot acoperi orice pierderi⁵ aferente acestora este o îndatorire obișnuită a băncilor. Cu toate acestea, se poate considera că salvarea activelor sprijină stabilitatea financiară. Măsurile publice de salvare a activelor reprezintă ajutor de stat în măsura în care, datorită lor, banca beneficiară nu mai trebuie să înregistreze o pierdere sau o rezervă pentru o posibilă pierdere aferentă activelor sale depreciate (sau le compensează pentru înregistrarea acestora) și/sau să elibereze capital de reglementare pentru alte utilizări. Acesta ar fi în special cazul în care sunt achiziționate sau asigurate active depreciate la o valoare mai mare decât prețul pieței sau în cazul în care prețul garanției nu compensează statul pentru obligația sa maximă posibilă pe care și-o asumă în cadrul garanției⁶.

16. Cu toate acestea, orice ajutor pentru măsuri de salvare a activelor ar trebui să respecte următoarele principii generale: necesitatea, proporționalitatea și minimizarea denaturărilor concurenței. O astfel de asistență implică denaturări grave ale concurenței între băncile beneficiare și nebeneficiare și între băncile beneficiare care au nevoie de ajutor în grade diferite. Băncile nebeneficiare care sunt în esență solide se pot simți obligate să ia în calcul solicitarea unei intervenții guvernamentale pentru a-și păstra poziția concurențială pe piață. Denaturări similare ale concurenței pot apărea între Statele Membre, existând riscul declanșării unei curse a subvențiilor între Statele Membre (în încercarea acestora de a-și salva băncile, fără a ține seama de efectul asupra băncilor din alte State Membre), precum și riscul unei derive către protecționism financiar și fragmentarea Pieței interne. Prin urmare, participarea la schema de salvare a activelor ar trebui condiționată de îndeplinirea unor criterii definite clar și obiective pentru a evita ca o anumită bancă să beneficieze de avantaje necuvenite.

17. Principiile care stau la baza aplicării normelor în materie de ajutoare de stat, în special a articolului 87 alineatul (3) litera (b) din tratat, oricărei măsuri de sprijinire a băncilor în contextul crizei financiare mondiale au fost stabilite în Comunicarea Comisiei — Aplicarea normelor privind ajutoarele de stat în cazul măsurilor adoptate în legătură cu instituțiile

⁵ De regulă, băncile dețin o varietate de active, inclusiv: numerar, active financiare (bonuri de tezaur, titluri de credit, titluri de participare, credite negociate și produse de bază), produse derivate (swap-uri, opțiuni), împrumuturi, investiții financiare, imobilizări necorporale, proprietăți, uzine și echipamente. Pot fi înregistrate pierderi atunci când activele sunt vândute sub valoarea lor contabilă, atunci când valoarea lor scade și sunt prevăzute rezerve pentru pierderile posibile sau ex post, când fluxurile de venituri obținute la scadență sunt mai mici decât valoarea contabilă.

⁶ Se consideră că o garanție constituie ajutor de stat atunci când banca beneficiară nu poate găsi un operator privat independent pe piață care să fie dispus să îi ofere o garanție similară. Valoarea ajutorului de stat este stabilită la cea a obligației nete maxime pentru stat.

financiare, în contextul actualei crize financiare mondiale⁷. Orientări mai detaliate privind aplicarea concretă a acestor principii în ceea ce privește recapitalizarea au fost furnizate ulterior în Comunicarea Comisiei — Recapitalizarea instituțiilor financiare în contextul actualei crize financiare: limitarea ajutorului la minimumul necesar și garanții împotriva denaturărilor nejustificate ale concurenței⁸. În același spirit, orientările prevăzute de prezenta Comunicare, care se bazează pe aceleași principii, identifică caracteristicile-cheie ale măsurilor sau schemelor de salvare a activelor, care determină eficacitatea lor, precum și impactul pe care îl au asupra concurenței. Aceste Orientări se aplică tuturor băncilor care beneficiază de măsuri de salvare a activelor, indiferent de situația fiecăreia, însă implicațiile practice ale aplicării lor pot varia în funcție de profilul de risc și de viabilitatea beneficiarului. Principiile care stau la baza acestor Orientări se aplică *mutatis mutandis* atunci când două sau mai multe State Membre își coordonează măsurile pentru a salva activele băncilor transfrontaliere.

18. Prezenta Comunicare urmărește stabilirea unor principii și condiții coordonate pentru a asigura o cât mai mare eficacitate a măsurilor de salvare a activelor pe piața unică, ținând seama de obiectivul pe termen lung de restabilire a condițiilor de piață normale, rămânând totodată suficient de flexibile încât să răspundă unor caracteristici specifice sau să furnizeze măsuri sau proceduri suplimentare la nivel individual sau național, din motive de stabilitate financiară. Aplicarea unor măsuri de salvare a activelor eficiente ar trebui să ducă la menținerea activității de creditare a economiei reale.

5.1. Identificarea adecvată a problemei și opțiuni de soluționare a acesteia: transparență totală și divulgarea completă a informațiilor ex ante privind deprecierea activelor și evaluarea ex ante a băncilor eligibile

19. Orice măsură de salvare a activelor trebuie să se bazeze pe o identificare clară a amplitudinii problemelor băncii legate de active, a solvabilității sale intrinseci înainte de primirea sprijinului și a perspectivelor ca aceasta să redevină viabilă, luând în considerare în mod corespunzător toate alternativele posibile pentru a facilita procesul de restructurare necesar, pentru a preveni denaturarea stimulentei acordate tuturor actorilor implicați și pentru a evita risipirea resurselor statului fără ca acestea să contribuie la reluarea fluxului normal de credite către economia reală.

20. Prin urmare, pentru a minimiza riscul unei necesități recurente de a recurge la intervenții ale statului în favoarea acelorași beneficiari, condiția prealabilă pentru a beneficia de salvarea activelor ar trebui să fie îndeplinirea următoarelor criterii:

(a) cererile de ajutor ar trebui să facă ex ante obiectul unei transparențe totale și a unei divulgări complete, de către băncile eligibile, a informațiilor cu privire la activele care vor face obiectul măsurilor de salvare, pe baza unei evaluări adecvate, certificate de experți independenți recunoscuți și validate de autoritatea de supraveghere pertinentă, în conformitate cu principiile evaluării detaliate în Secțiunea 5.5⁹, divulgarea informațiilor privind activele depreciate ar trebui să fie efectuată înainte de intervenția guvernamentală, acest lucru ar trebui

⁷ JO C 270, 25.10.2008, pag. 8.

⁸ JO C 10, 15.01.2009, pag. 2.

⁹ Fără a aduce atingere necesității de a face public impactul asupra bilanțului al unei măsuri de salvare a activelor care implică o repartizare adecvată a sarcinii, termenii "transparență" și "divulgare completă" se înțeleg ca transparență față de autoritățile naționale, experții independenți implicați și Comisia.

să ducă la determinarea valorii ajutorului și a pierderilor suferite de bancă în urma transferului de active¹⁰;

(b) după înaintarea unei cereri de ajutor de către o anumită bancă, ar trebui efectuată o analiză completă a activităților și bilanțului băncii respective, în vederea evaluării gradului de adecvare al capitalului băncii și a perspectivelor acesteia de a fi viabilă în viitor (analiza viabilității); această analiză trebuie să aibă loc în paralel cu certificarea activelor depreciate care fac obiectul programului de salvare a activelor, dar, având în vedere amploarea acesteia, ar putea fi încheiată după intrarea băncii în programul de salvare a activelor; rezultatele analizei viabilității trebuie notificate Comisiei și vor fi luate în considerare la evaluarea măsurilor necesare a fi întreprinse ca urmare a analizei efectuate (a se vedea Secțiunea 6).

5.2. Repartizarea între Statele Membre, acționari și creditorii a sarcinii pe care o reprezintă costurile aferente activelor depreciate

21. De regulă, băncile ar trebui să suporte în cea mai mare măsură posibilă pierderile asociate activelor depreciate. Acest lucru necesită, în primul rând, transparență totală și divulgarea de informații complete ex ante, urmate de o evaluare corectă a activelor înainte de intervenția guvernamentală și o remunerare corectă a statului pentru măsura de salvare a activelor, indiferent de forma acesteia, astfel încât să se asigure faptul că responsabilitatea acționarilor și repartizarea sarcinilor între aceștia sunt echivalente, oricare ar fi modelul ales. Combinarea acestor elemente ar trebui să ducă la coerență globală în ceea ce privește repartizarea sarcinilor în cadrul diverselor forme de sprijin din partea statului, având în vedere caracteristicile distincte specifice ale diferitelor tipuri de asistență¹¹.

22. Odată activele evaluate corespunzător și pierderile identificate corect¹², dacă acest lucru ar duce la o situație de insolvabilitate tehnică în lipsa intervenției statului, banca ar trebui fie să fie pusă sub administrare judiciară, fie lichidată, în conformitate cu legislația comunitară și națională. Într-o astfel de situație, pentru a menține stabilitatea financiară și încrederea, poate fi oportună oferirea de protecție sau de garanții titularilor de obligațiuni¹³.

23. Atunci când punerea unei bănci sub administrare judiciară sau lichidarea ordonată a acesteia nu pare a fi oportună din motive de stabilitate financiară¹⁴, s-ar putea acorda băncilor

¹⁰ Valoarea ajutorului corespunde diferenței dintre valoarea de transfer a activelor (care are la bază, de regulă, valoarea lor economică reală) și prețul pieței. În acest document, pierderile suferite corespund diferenței dintre valoarea de transfer a activelor și valoarea lor contabilă. Pierderile efective vor fi cunoscute în mod normal numai ex post.

¹¹ Măsurile de salvare a activelor pot fi comparabile oarecum cu infuziile de capital, întrucât oferă un mecanism de absorbție a pierderilor și au efect de capital de reglementare. Cu toate acestea, în cazul măsurilor de salvare a activelor statul își asumă un risc mai mare în privința unui anumit portofoliu de active depreciate, fără să existe o contribuție directă a activității generatoare de venituri și fonduri ale băncii și fonduri și care depășește o posibilă participare a sa în cadrul băncii. Având în vedere faptul că în cazul salvării activelor dezavantajele sunt mai numeroase, iar avantajele mai limitate, remunerația ar trebui să fie, de regulă, mai mare decât pentru infuziile de capital.

¹² Prin compararea valorii contabile a activelor cu valoarea de transfer a acestora (și anume, valoarea lor economică reală).

¹³ Cu toate acestea, în mod normal protecția acționarilor ar trebui exclusă. A se vedea Deciziile NN 39/08 (Danemarca, Ajutor pentru lichidarea băncii Roskilde) și NN 41/08 (Regatul Unit, Ajutor de salvare pentru Bradford & Bingley).

¹⁴ De exemplu, în cazul în care dimensiunea sau tipul de activitate al băncii ar fi imposibil de gestionat într-o procedură de administrare judiciară sau prin lichidare ordonată fără a avea implicații sistemice periculoase

ajutor sub formă de garanții sau de achiziționare de active, limitat strict la minim, astfel încât acestea să poată continua să funcționeze pe perioada care ar fi necesară pentru a se elabora fie un plan de restructurare, fie unul de lichidare ordonată a acestora. În astfel de cazuri, ar fi normal ca și acționarii să suporte pierderile, cel puțin până la atingerea limitelor reglementare ale adecvării capitalului. Pot fi luate în considerare și opțiuni privind naționalizarea acestor bănci.

24. Atunci când nu este posibil să se realizeze ex ante repartizarea în totalitate a sarcinilor, ar trebui să se ceară băncii să contribuie la acoperirea pierderilor sau a riscurilor într-o etapă ulterioară, de exemplu sub formă de clauze de recuperare sau, în cazul unei scheme de asigurare, printr-o clauză "primă pierdere" care să fie suportată de bancă (de regulă, cel puțin 10%) și o clauză "partajare a pierderilor restante", prin care banca participă la un procent (de regulă, cel puțin 10%) din orice pierderi suplimentare¹⁵.

25. În general, cu cât contribuția inițială este mai mică, cu atât este mai necesară o contribuție a acționarilor într-o etapă ulterioară, fie sub forma unei conversii a pierderilor statului în acțiuni ale băncii și/sau sub forma unor măsuri compensatorii suplimentare care să limiteze denaturarea concurenței atunci când se analizează restructurarea necesară.

5.3. Alinierea stimulentei oferite băncilor pentru a participa la salvarea activelor la obiectivele de politică publică

26. Caracteristica generală a programelor de salvare a activelor depreciate ar trebui să fie limitarea perioadei de înscriere la șase luni de la lansarea schemei de către guvern. Astfel, se va limita tendința băncilor de a amâna divulgarea informațiilor privind activele depreciate în speranța că ulterior vor fi furnizate rate mai mari de ajutor și se va facilita soluționarea rapidă a problemelor din sectorul bancar înainte ca declinul economic să agraveze și mai mult situația. Pe perioada celor șase luni în care este posibilă înscrierea în vederea participării la program, băncile ar putea să prezinte "coșuri" de active eligibile care să facă obiectul măsurilor de salvare a activelor, cu posibilitatea reînnoirii acestora¹⁶.

27. Poate fi necesară elaborarea unor mecanisme adecvate care să asigure faptul că la măsura guvernamentală participă băncile care au cel mai mult nevoie de salvarea activelor. Astfel de mecanisme ar putea include participarea obligatorie la program și ar trebui să includă cel puțin divulgarea obligatorie de informații autorităților de supraveghere. Obligația ca toate băncile să dezvăluie magnitudinea problemelor lor legate de active va contribui la identificarea clară a necesității aplicării unei scheme de salvare a activelor la nivel de State Membre, precum și a domeniului de aplicare al acesteia.

28. În cazurile în care participarea nu este obligatorie, schema poate include stimulente adecvate (precum furnizarea de garanții sau de drepturi acționarilor existenți, astfel încât aceștia să poată participa la atragerea în viitor de capital privat în termeni preferențiali) pentru

asupra altor instituții financiare sau asupra acordării de împrumuturi economiei reale. În acest sens, ar fi necesară o justificare din partea autorității monetare și/sau de supraveghere.

¹⁵ Alți factori, de exemplu o remunerație mai mare, pot influența nivelul adecvat. În plus, trebuie remarcat faptul că este posibilă apariția compensărilor ex post doar la câțiva ani de la aplicarea măsurii și, prin urmare, se poate prelungi astfel în mod nesatisfăcător incertitudinea legată de evaluarea activelor depreciate. Clauzele de recuperare bazate pe o evaluare ex ante nu ar implica această problemă.

¹⁶ În cazul activelor care fac obiectul programului de salvare și a căror scadență este ulterioară.

a facilita preluarea de către bănci fără a se deroga de la principiile transparenței și divulgării informațiilor, evaluării corecte și repartizării sarcinilor.

29. Participarea după expirarea perioadei de înscriere de șase luni ar trebui să fie posibilă numai în circumstanțe excepționale și imprevizibile pentru care banca nu este responsabilă¹⁷ și cu condiția îndeplinirii unor cerințe mai stricte, precum o mai mare remunerare a statului și/sau măsuri compensatorii mai importante.

30. Accesul la măsurile de salvare a activelor ar trebui să fie întotdeauna condiționat de o serie de constrângeri de ordin comportamental adecvate. În special, băncile beneficiare ar trebui să facă obiectul unor restricții care să asigure faptul că efectele asupra capitalului ale măsurii de salvare sunt folosite pentru a acorda credite în vederea satisfacerii în mod adecvat a cererii în conformitate cu criteriile comerciale și fără discriminare, și nu pentru a finanța o strategie de extindere (în special achiziția de bănci solide) în detrimentul concurenților.

31. De asemenea, ar trebui avute în vedere impunerea unor restricții cu privire la politica în materie de dividende și a unor plafoane în ceea ce privește remunerația personalului de conducere. Caracteristicile specifice ale constrângerilor de ordin comportamental ar trebui stabilite pe baza unei evaluări a proporționalității, ținând seama de diverșii factori care pot implica necesitatea unei restructurări (a se vedea Secțiunea 6).

5.4. Eligibilitatea activelor

32. La stabilirea gamei de active eligibile pentru salvare, trebuie găsit un echilibru între îndeplinirea imediată a obiectivului asigurării stabilității financiare și necesitatea de a asigura faptul că, pe termen mediu, se restabilește funcționarea normală a pieței. Activele cunoscute sub titulatura de "active toxice" (de exemplu, titlurile din SUA garantate cu ipotecă și fondurile speculative și instrumentele derivate asociate), care au declanșat criza financiară și care în mare parte nu mai pot fi transformate în lichidități sau a căror valoare face obiectul unei ajustări negative importante, par să constituie cel mai important motiv al incertitudinii și scepticismului privind viabilitatea băncilor. Restrângerea gamei de active eligibile la astfel de active ar limita expunerea statului față de pierderile posibile și ar contribui la prevenirea denaturărilor concurenței¹⁸. Cu toate acestea, elaborarea unei măsuri de salvare excesiv de restrânse ar risca să nu ducă la recâștigarea încrederii în sectorul bancar, având în vedere diferențele dintre problemele specifice apărute în diferite State Membre și bănci și gradul în care problema reprezentată de activele depreciate afectează în prezent celelalte active. Acest lucru ar pleda în favoarea unei abordări pragmatice care să includă elemente de flexibilitate, ce ar asigura faptul că și alte active beneficiază de măsuri de salvare, într-o măsură adecvată și atunci când acest lucru este justificat în mod corespunzător.

33. Este necesară o abordare comunitară comună și coordonată pentru a identifica activele eligibile pentru măsuri de salvare, atât pentru a preveni denaturarea concurenței între Statele Membre și în cadrul sectorului bancar comunitar, cât și pentru a se limita motivația băncilor

¹⁷ Prin "circumstanțe imprevizibile" se înțelege acele circumstanțe care sunt imposibil de anticipat de către conducerea societății atunci când ia decizia de a nu participa la programul de salvare a activelor în perioada în care este admisă participarea și care nu sunt rezultatul neglijenței sau erorii conducerii societății sau al deciziilor luate de grupul din care face parte. Prin "circumstanțe excepționale" se înțelege circumstanțe care sunt oricum excepționale, indiferent de criza actuală. Statele Membre care au intenția de a invoca astfel de circumstanțe notifică toate informațiile necesare Comisiei.

¹⁸ Aceasta pare fi abordarea pentru care s-a optat în SUA pentru Citigroup și Bank of America.

transfrontaliere de a exercita un arbitraj între diferitele măsuri de salvare naționale. Pentru a asigura coerența în toate Statele Membre în ceea ce privește identificarea activelor eligibile, ar trebui elaborate categorii ("coșuri") de active care să reflecte gradul de depreciere existent. În Anexa III sunt prevăzute mai multe orientări cu privire la definirea acestor categorii. Utilizarea unor astfel de categorii de active ar facilita compararea băncilor și a profilului de risc al acestora la nivelul întregii Comunități. Apoi, Statele Membre vor trebui să decidă care categorie de active ar putea fi acoperită și în ce măsură, sub rezerva analizei de către Comisie a gradului de depreciere al activelor alese.

34. Va fi necesară elaborarea unei abordări proporționale, pentru a permite acelor State Membre al căror sector bancar mai este afectat și de alți factori, a căror magnitudine periclitează stabilitatea financiară (ca de exemplu spargerea unei bule pe propria piață imobiliară) să extindă eligibilitatea la categorii de active bine definite aferente amenințării sistemice, în urma unei justificări corespunzătoare, fără restricții cantitative.

35. Ar putea fi avută în vedere prevederea unui grad mai mare de flexibilitate, permițând ca băncile să fie debarasate de activele depreciate care nu intră în aria de eligibilitate prevăzută la punctele 32, 33 și 34 fără a fi necesară o justificare anume pentru maximum 10-20% din totalul activelor unei anumite bănci care face obiectul unui mecanism de salvare, având în vedere diversitatea circumstanțelor cu care se confruntă diferite State Membre și bănci. Cu toate acestea, activele care nu pot fi considerate depreciate în prezent nu ar trebui să facă obiectul unui program de salvare. Salvarea activelor nu ar trebui să ofere o asigurare nelimitată împotriva viitoarelor consecințe ale recesiunii.

36. De regulă, cu cât criteriile de eligibilitate sunt mai ample și cu cât proporția din portofoliul băncii reprezentată de activele în cauză este mai mare, cu atât mai profunde vor trebui să fie restructurarea și remediile care să permită evitarea denaturărilor excesive ale concurenței. În orice caz, Comisia nu va considera drept eligibile pentru a intra sub incidența măsurilor de salvare activele înregistrate în bilanțul băncii beneficiare după o anumită dată-limită anterioară anunțării programului de salvare¹⁹. Dacă nu s-ar proceda astfel, s-ar putea ajunge la arbitrajul activelor și s-ar crea un hazard moral inadmisibil prin faptul că băncile ar fi încurajate să nu evalueze în mod adecvat riscurile privind activitățile viitoare de creditare și alte investiții viitoare, repetând astfel tocmai greșelile care au declanșat criza actuală²⁰.

5.5. Evaluarea activelor eligibile pentru salvare și stabilirea prețului

37. O abordare corectă și consecventă în ceea ce privește evaluarea activelor, inclusiv a activelor care sunt mai complexe și mai puțin lichide, este esențială pentru a preveni denaturările excesive ale concurenței și pentru a evita participarea Statelor Membre la o cursă a subvențiilor. Evaluarea ar trebui să respecte o metodologie generală stabilită la nivel comunitar și ar trebui să fie coordonată ex ante îndeaproape de Comisie în toate Statele Membre pentru a se asigura o cât mai mare eficacitate a măsurii de salvare a activelor și pentru a reduce riscul denaturărilor și arbitrajului dăunător, în special în cazul băncilor transfrontaliere. Poate fi necesară utilizarea unor metodologii alternative pentru a ține seama de circumstanțe specifice privind, de exemplu, punerea la dispoziție în timp util a datelor relevante, cu condiția ca aceste metodologii să aibă un nivel echivalent de transparență. În

¹⁹ În general, Comisia consideră că stabilirea unei date-limită uniforme și obiective, ca de exemplu sfârșitul anului 2008, va asigura condiții de egalitate între bănci și între Statele Membre.

²⁰ Atunci când este necesar, sprijinul acordat de stat în ceea ce privește riscurile aferente viitoarelor active poate fi abordat pe baza notificării garanției și cadrului temporar.

orice caz, băncile eligibile ar trebui să își evalueze portofoliile zilnic și să divulge informații regulat și frecvent autorităților naționale și autorităților lor de supraveghere.

38. Atunci când evaluarea activelor pare a fi deosebit de complexă, pot fi luate în calcul abordări alternative, precum crearea unei "bănci bune", caz în care statul ar achiziționa activele bune, și nu pe cele depreciate. O alternativă poate fi intrarea băncii în proprietatea statului (inclusiv naționalizarea acesteia) în vederea efectuării evaluării pe o perioadă mai lungă, în contextul restructurării băncii sau a lichidării ordonate a acesteia, eliminându-se astfel orice incertitudine cu privire la valoarea corectă a activelor în cauză²¹.

39. Într-o primă etapă, activele ar trebui evaluate pe baza valorii de piață curente a acestora, atunci când este posibil. În general, orice transfer la un preț mai mare decât prețul pieței al activelor care fac obiectul unei scheme va constitui ajutor de stat. Valoarea de piață curentă poate fi însă destul de diferită de valoarea contabilă a activelor respective în circumstanțele actuale sau poate fi inexistentă în absența unei piețe (în cazul unor active valoarea poate fi practic zero).

40. Într-o a doua etapă, valoarea atribuită activelor depreciate în contextul unui program de salvare a activelor ("valoarea de transfer") va fi inevitabil mai mare decât prețurile curente ale pieței, pentru a obține efectul de salvare. Pentru a asigura coerența evaluării compatibilității ajutorului, Comisia ar avea în vedere o valoare a transferului care să reflecte valoarea economică pe termen lung subiacentă ("valoarea economică reală") a activelor pe baza fluxurilor de numerar subiacente și a unor orizonturi temporale mai mari, un reper acceptabil indicând compatibilitatea valorii ajutorului, care trebuie să fie limitată strict la minim. Vor trebui avute în vedere marje de ajustare uniforme aplicabile anumitor categorii de active pentru a aproxima valoarea economică reală a unor active care sunt într-atât de complexe încât ar fi imposibilă efectuarea unei previziuni a evoluției viitoare a acestora.

41. Prin urmare, valoarea de transfer pentru măsurile de achiziționare sau asigurare a activelor²² ar trebui să se bazeze pe valoarea lor economică reală. În plus, trebuie asigurată o remunerare adecvată a statului. Atunci când Statele Membre consideră că este necesar să utilizeze o valoare de transfer a activelor care depășește valoarea lor economică reală — în special pentru a evita insolabilitatea tehnică — elementul de ajutor conținut de măsură este, la rândul său, mai mare. Acesta poate fi acceptat numai dacă este însoțit de o restructurare profundă și de prevederea unor condiții care să permită recuperarea acestui ajutor suplimentar într-o etapă ulterioară, de exemplu prin mecanisme de recuperare.

42. Procesul de evaluare, atât în ceea ce privește stabilirea valorii de piață, cât și a valorii economice reale, precum și remunerarea statului ar trebui să respecte aceleași principii și procese cu rol orientativ din Anexa IV.

43. Atunci când analizează metodele de evaluare propuse de Statele Membre pentru măsurile de salvare a activelor și punerea lor în aplicare în anumite cazuri, Comisia va consulta grupuri de experți în domeniul evaluării²³. Comisia se va baza, de asemenea, pe expertiza

²¹ De exemplu, în cazul în care statul ar face swap de active contra obligațiuni guvernamentale la valoarea lor nominală, dar ar obține garanții eventuale din capitalul băncii, a căror valoare depinde de prețul la care se vor vinde activele depreciate.

²² În cazul măsurilor de asigurare, valoarea de transfer se înțelege a fi valoarea asigurată.

²³ Comisia va apela la avizul unor astfel de grupuri de experți în domeniul evaluării într-un mod similar celui folosit în cadrul procedurii de ajutor de stat, care permite recurgerea la avizul unor experți externi.

organismelor existente la nivel Comunității, pentru a asigura coerența metodologiilor de evaluare.

5.6. Gestionarea activelor care fac obiectul măsurilor de salvare

44. Este la latitudinea Statelor Membre să aleagă din gama de opțiuni prevăzute în Secțiunea 3 și în Anexa II cel mai adecvat model pentru debarasarea băncilor de active, în funcție de amploarea problemei pe care o reprezintă activele depreciate, situația băncilor în cauză și considerentele de natură bugetară. Obiectivul controlului ajutorului de stat este asigurarea faptului că modelul selectat este de așa natură încât asigură un tratament egal și previne denaturările excesive ale concurenței.

45. Dacă aranjamentele specifice în materie de prețuri pot varia, caracteristicile lor distinctive nu ar trebui să aibă un impact semnificativ asupra repartizării adecvate a sarcinilor între stat și băncile beneficiare. Pe baza unei evaluări adecvate, mecanismul de finanțare global sub forma unei societăți de gestionare a activelor, unei asigurări sau unei soluții hibrid ar trebui să asigure faptul că banca va trebui să suporte aceeași proporție din pierderi. În acest context, se poate avea în vedere recurgerea la clauze de recuperare. În general, toate schemele trebuie să asigure faptul că băncile beneficiare suportă pierderile suferite prin transferul activelor (a se vedea punctul 50 de mai jos și nota de subsol 10).

46. Indiferent de model, pentru a facilita concentrarea eforturilor băncii în direcția recăpătării viabilității și pentru a preveni posibilele conflicte de interes, este necesar să se asigure o separare funcțională și organizațională clară între banca beneficiară și activele depreciate ale acesteia, în special în ceea ce privește conducerea acestora, personalul și clienții.

5.7. Aspecte procedurale

47. În Anexa V sunt prevăzute recomandări detaliate cu privire la implicațiile acestor orientări asupra procedurii de acordare de ajutor de stat, atât în ceea ce privește notificarea inițială a ajutorului, cât și evaluarea planurilor de restructurare, atunci când este necesar.

6. Măsuri ulterioare — restructurare și recăpătarea viabilității

48. Principiile și condițiile din Secțiunea 5 stabilesc cadrul pentru elaborarea unor măsuri de salvare a activelor în conformitate cu normele în materie de ajutoare de stat. În acest context, normele în materie de ajutoare de stat urmăresc asigurarea unui sprijin minim și cu un efect de denaturare cât mai mic pentru eliminarea riscurilor aferente unei categorii distincte de active ale băncilor beneficiare, pentru a pregăti o bază solidă pentru recăpătarea viabilității pe termen lung, fără sprijin din partea statului. Chiar dacă tratarea activelor depreciate conform principiilor de mai sus este un pas necesar pentru recăpătarea viabilității băncilor, nu este suficientă pentru atingerea acestui scop. În funcție de situația și caracteristicile fiecărei bănci, acestea vor trebui să ia măsuri adecvate, în propriul interes, pentru a evita reapariția unor probleme similare și pentru a asigura o profitabilitate durabilă.

49. Conform normelor în materie de ajutoare de stat, în special a celor privind ajutoarele de salvare și restructurare, salvarea activelor constituie o operațiune structurală și necesită o examinare atentă a trei condiții: (i) o contribuție adecvată a beneficiarului la costurile

programului dedicat activelor depreciate; (ii) acțiuni adecvate care să garanteze recăpătarea viabilității și (iii) măsuri necesare pentru a remedia denaturările concurenței.

50. Prima condiție ar trebui în mod normal îndeplinită prin respectarea cerințelor prevăzute în Secțiunea 5, în special divulgarea informațiilor, evaluarea, stabilirea prețului și repartizarea sarcinilor. Acest lucru ar trebui să asigure faptul că beneficiarul suportă cel puțin toate pierderile rezultate în urma transferului de active către stat. Atunci când acest lucru este practic imposibil, ajutorul poate fi totuși autorizat, în mod excepțional, cu condiția respectării unor cerințe mai stricte în privința celorlalte două condiții.

51. Cerințele referitoare la recăpătarea viabilității și necesitatea unor remedii pentru denaturarea concurenței vor fi stabilite de la caz la caz. În ceea ce privește a doua condiție, necesitatea de recăpătare a viabilității pe termen lung, ar trebui remarcat faptul că salvarea activelor poate contribui la atingerea acestui obiectiv. Analiza viabilității ar trebui să ateste situația curentă și prospectivă a adecvării capitalului băncii, după o evaluare și analiză complete ale factorilor posibili de risc²⁴.

52. Evaluarea de către Comisie a amplitudinii restructurării necesare după autorizarea inițială a măsurilor de salvare a activelor va fi stabilită pe baza următoarelor criterii: criteriile indicate în Comunicarea privind recapitalizarea instituțiilor financiare în contextul actualei crize financiare: limitarea ajutorului la minimumul necesar și garanții împotriva denaturărilor nejustificate ale concurenței, proporția activelor băncii care fac obiectul salvării, prețul la care se transferă aceste active în comparație cu prețul pieței, caracteristicile specifice ale măsurilor de salvare utilizate, gradul total de expunere a statului față de activele băncii ponderate în funcție de risc, natura și sursa problemelor băncii beneficiare și soliditatea modelului de afaceri și a strategiei de investiții a băncii. Va ține seama, de asemenea, de orice garanție de stat sau recapitalizare de stat suplimentară, pentru a avea o imagine de ansamblu completă a situației băncii beneficiare²⁵.

53. Pentru a fi viabile pe termen lung, băncile trebuie să poată supraviețui fără sprijin din partea statului, ceea ce implică elaborarea unor planuri clare de rambursare a capitalului de stat primit și renunțarea la garanții de stat. În funcție de rezultatul acestei evaluări, restructurarea va trebui să includă o analiză aprofundată a strategiei și activității băncii, inclusiv, de exemplu, punerea accentului pe activitățile principale, reorientarea modelelor de afaceri, închiderea sau cesionarea unor divizii/filiale ale lor, operarea de schimbări în privința gestionării activelor și creanțelor și alte modificări.

54. Se va considera că este necesară o restructurare în profunzime atunci când, în urma unei evaluări adecvate a activelor depreciate în conformitate cu principiile prevăzute în Secțiunea 5.5 și Anexa IV, fără intervenția statului ar rezulta capital propriu negativ/insolvabilitate tehnică. Cererile repetate de acordare de ajutor și abaterea de la principiile generale prevăzute în Secțiunea 5, vor indica, de regulă, necesitatea unei astfel de restructurări aprofundate.

²⁴ În măsura în care acest lucru este aplicabil, va trebui asigurată și respectarea criteriilor prevăzute la punctul 40 din Comunicarea privind recapitalizarea instituțiilor financiare în contextul actualei crize financiare: limitarea ajutorului la minimumul necesar și garanții împotriva denaturărilor nejustificate ale concurenței.

²⁵ În cazul băncilor care au deja obligația de a prezenta un plan de restructurare, ca urmare a faptului că au beneficiat anterior de ajutor de stat, un astfel de plan ar trebui să țină seama în mod corespunzător de noul ajutor și să ia în calcul toate opțiunile, de la restructurare la lichidarea ordonată.

55. Va fi necesară o restructurare aprofundată și în cazurile în care banca a primit deja ajutor de stat, indiferent de forma acestuia, care fie contribuie la acoperirea sau evitarea pierderilor, fie depășește per total 2% din activele totale ponderate în funcție de risc ale băncii, luând în considerare în mod corespunzător caracteristicile specifice ale situației fiecărui beneficiar²⁶.

56. La stabilirea calendarului aplicării oricărei măsuri necesare pentru a restabili viabilitatea se va ține seama de situația specifică a băncii în cauză, precum și de situația globală a sectorului bancar, fără a amâna nejustificat ajustările necesare.

57. În al treilea rând, ar trebui examinat gradul în care sunt necesare măsuri compensatorii, pe baza denaturărilor concurenței care rezultă în urma acordării ajutorului. Acest lucru poate implica reducerea dimensiunii sau cesionarea unităților comerciale sau filialelor profitabile sau angajamente de natură comportamentală de limitare a expansiunii comerciale.

58. Se va considera că sunt necesare măsuri de compensare dacă banca beneficiară nu îndeplinește condițiile stabilite în Secțiunea 5, în special divulgarea informațiilor, evaluarea, stabilirea prețului și repartizarea sarcinilor.

59. Comisia va analiza amploarea măsurilor compensatorii necesare în funcție de evaluarea sa a denaturărilor concurenței care rezultă în urma acordării ajutorului și în special pe baza următorilor factori: valoarea totală a ajutorului, inclusiv a ajutorului acordat prin măsurile de recapitalizare și de garantare, volumul activelor depreciate care beneficiază de măsură, proporția pierderilor care rezultă din active, soliditatea generală a băncii, profilul de risc al activelor de care banca a fost debarasată, calitatea gestionării riscului de către bancă, nivelul ratelor de solvabilitate în absența ajutorului, poziția pe piață a băncii beneficiare și denaturările concurenței ocazionate de continuarea activităților comerciale ale băncii și impactul ajutorului asupra structurii sectorului bancar.

7. Dispoziție finală

60. Comisia aplică prezenta Comunicare de la 25 februarie 2009, dată la care a aprobat în principiu conținutul acesteia, având în vedere contextul financiar și economic care a necesitat o acțiune imediată.

²⁶ Participarea la o schemă de garantare a creditelor autorizată, fără să fi fost necesar ca garanția să fie activată pentru a se acoperi pierderile, nu se ia în considerare în sensul prezentului punct.

ANEXA I

Recomandările Eurosistem privind măsurile de sprijinire a activelor băncilor

Eurosistem a identificat șapte principii directe care orientează măsurile de sprijinire a activelor băncilor:

1. eligibilitatea instituțiilor, care ar trebui să fie voluntară, acordându-se eventual prioritate, în cazul unor constrângeri financiare, instituțiilor cu o pondere importantă de active depreciate;
2. o definiție relativ largă a activelor care pot beneficia de sprijin;
3. evaluarea activelor eligibile, care este transparentă, se bazează de preferință pe o serie de abordări și criterii comune care trebuie adoptate în toate Statele Membre, pe avizul unor experți terți independenți, pe utilizarea unor modele care folosesc date microeconomice pentru a estima valoarea economică a pierderilor anticipate și probabilitățile asociate acestora, precum și marje de ajustare specifice activelor, aplicate valorii contabile a acestora, atunci când evaluarea valorii de piață este deosebit de greu de realizat sau atunci când situația impune măsuri prompte;
4. un grad adecvat de partajare a riscurilor ca element necesar al oricărei scheme, pentru a limita costurile suportate de guvern, pentru a furniza stimulentele adecvate instituțiilor participante și pentru a menține condiții de egalitate între aceste instituții;
5. o durată suficient de lungă a schemelor de sprijinire a activelor, care să corespundă eventual structurii scadențelor activelor eligibile;
6. guvernarea instituțiilor, care ar trebui să se ghideze în continuare după principii corporative și să favorizeze schemele care prevăd strategii bine-definite de ieșire; și
7. condiționarea schemelor de sprijin public de anumite criterii măsurabile, precum angajamentul de a continua să acorde credite pentru a răspunde în mod corespunzător cererii, în conformitate cu criteriile comerciale.

Diferitele abordări pentru salvarea activelor și soluțiile utilizate pentru "băncile rele" în Statele Unite, Suedia, Franța, Italia, Germania, Elveția și Republica Cehă

I. Abordări posibile

În principiu, pot fi avute în vedere două abordări largi pentru gestionarea activelor care fac obiectul unor măsuri de salvare:

1. separarea activelor depreciate de activele "bune" în cadrul unei bănci sau al sectorului bancar în ansamblu. Pot fi avute în vedere mai multe variante ale acestei abordări. Pentru fiecare bancă ar putea fi creată o societate de gestionare a activelor ("bancă rea" sau garanție de risc), prin care activele depreciate ar fi transferate unei persoane juridice distincte, activele urmând să fie gestionate în continuare de banca aflată în dificultate sau de o entitate distinctă, iar pierderile eventuale partajate între banca "bună" și stat. O altă variantă ar fi ca statul să înființeze o instituție de sine-stătătoare (numită adesea "agregator bank") care să cumpere activele depreciate ale băncilor individuale sau ale sectorului bancar în ansamblu, permițând astfel băncilor să își reia activitatea normală de creditare, fără a fi expuse riscului de depreciere a valorii activelor. Această abordare ar putea presupune de asemenea naționalizarea prealabilă, statul preluând astfel controlul asupra unora sau tuturor băncilor din sector înainte de a separa activele acestora în active "bune" și active "rele";

2. o schemă de asigurare a activelor, prin care băncile păstrează activele depreciate în bilanțul lor contabil, însă sunt indemnizate împotriva pierderilor de către stat. În cazul asigurării activelor, activele depreciate rămân în bilanțul contabil al băncilor, care sunt indemnizate de către stat împotriva unora sau tuturor pierderilor. O problemă specifică legată de asigurarea activelor constă în stabilirea primei adecvate pentru activele eterogene și complexe, care ar trebui să reflecte în principiu atât evaluarea, cât și profilul de risc al activelor asigurate. O altă problemă o reprezintă faptul că schemele de asigurare sunt greu de gestionat din punct de vedere tehnic atunci când activele asigurate sunt dispersate între un număr mare de bănci, în loc să fie concentrate în câteva bănci mai mari. În cele din urmă, faptul că activele asigurate rămân în bilanțul contabil al băncilor poate alimenta conflicte de interese și anula efectul psihologic important al separării clare a băncii "bune" de activele "rele".

II. Experiența avută cu "băncile rele"

În Statele Unite, a fost creată în 1989 Resolution Trust Corporation (RTC) ca societate de gestionare a activelor, deținută de stat. RTC a primit sarcina de a lichida activele (în principal activele imobiliare, inclusiv creditele ipotecare) care aparținuseră caselor de economii și împrumut (Savings and Loan Associations — "S&Ls") declarate insolvente de către Office of Thrift Supervision, ca urmare a crizei economiilor și creditelor (1989-1992). RTC a preluat, de asemenea, funcțiile de asigurare îndeplinite de fostul Federal Home Loan Bank Board. Între 1989 și jumătatea anului 1995, RTC a închis sau a dezmembrat 747 de astfel de case de economii care dețineau active cu o valoare totală de 394 miliarde USD. În 1995, atribuțiile sale au fost transferate Savings Association Insurance Fund din cadrul Federal Deposit Insurance Corporation. În total, costurile în sarcina contribuabililor au fost estimate la 124 miliarde USD la valoarea din 1995.

RTC opera prin așa-numitele "parteneriate de capital" (equity partnership programs). Toate parteneriatele de capital presupuneau dobândirea de către un partener din sectorul privat a unei participări într-un fond de active. Păstrându-și o participare în portofoliile de active, RTC a putut să participe la profiturile extrem de ridicate realizate de investitorii de portofoliu. În plus, parteneriatele de capital au permis RTC să beneficieze de pe urma activităților de gestionare și lichidare efectuate de partenerii lor din sectorul privat, iar structura i-a permis să asigure o aliniere a stimulentei superioară celei care există de obicei într-o relație mandatar/mandatat. Diferitele forme de parteneriat de capital sunt următoarele: fond de investiții multiple (Multiple Investment Fund) (parteneriate limitate și selectate, portofoliu neidentificat de active), fond ipotecar de tip N (N-series and S-series Mortgage Trusts) ("nonperforming" — neperformant) și S ("small" — mic) (licitație pentru un portofoliu identificat de active), fond fiduciar (Land Fund) (care să obțină profit de pe urma recuperării și dezvoltării pe termen mai lung a terenurilor) și parteneriat JDC ("Judgements, Deficiencies and Chargeoffs") (selectarea partenerului general pe baza unui "concurs de frumusețe" pentru creanțe negarantate sau de o valoare discutabilă).

În Suedia, au fost înființate două societăți de gestionare a activelor băncilor — Securum și Retriva — pentru a gestiona împrumuturile neperformante ale instituțiilor financiare în contextul politicii de rezolvare a crizei financiare din 1992-1993. Activele unei bănci aflate în dificultate au fost separate în active "bune" și active "rele", cele din urmă fiind apoi transferate către una din societățile de gestionare a activelor, în special către Securum. O caracteristică importantă a programului suedez a fost aceea de a forța băncile să facă publice toate informațiile privind pierderile anticipate din împrumuturi și să atribuie valori realiste bunurilor imobiliare și altor active. În acest sens, Autoritatea de supraveghere financiară a înăsprit regulile de definire a pierderilor probabile din împrumuturi, precum și de evaluare a bunurilor imobiliare. Pentru a permite o evaluare uniformă a bunurilor imobiliare deținute de băncile care cer sprijin, autoritatea a instituit un comitet de evaluare, alcătuit din experți imobiliari. Valorile scăzute de piață atribuite activelor în temeiul normelor de verificare prealabilă (due diligence) au contribuit cu succes la stabilirea unui nivel minim pentru valorile activelor. Cum participanții de pe piață nu se așteptau la o scădere a prețurilor sub acel nivel, tranzacționarea a fost menținută²⁷. Pe termen lung, cele două societăți de gestionare a activelor băncilor s-au dovedit eficiente, în sensul în care costul bugetar al măsurilor de sprijinire a sistemului financiar a fost în mare măsură compensat de veniturile primite de societățile de gestionare a activelor din lichidarea activelor deținute.

În Franța, în anii 90 a fost creat un organism public care beneficia de o garanție instituțională nelimitată din partea statului pentru a prelua și lichida în timp activele "rele" ale Credit Lyonnais. "Banca rea" a finanțat achiziția activelor prin intermediul unui împrumut de la Credit Lyonnais. Aceasta din urmă a putut, prin urmare, să evite înregistrarea de pierderi din active și să elibereze capital pentru un număr echivalent de active ponderate la risc, întrucât, având în vedere garanția statului, împrumutul acordat "băncii rele" putea beneficia de o ponderare la risc de 0%. Comisia a aprobat "banca rea" ca ajutor de restructurare. O caracteristică a modelului consta în separarea netă între "banca bună" și "banca rea" pentru a preveni conflictele de interes și aplicarea clauzei de "îmbunătățire a situației financiare" profitului "băncii bune", în beneficiul statului. După câțiva ani, banca a fost privatizată cu succes. Cu toate acestea, transferul activelor către "banca rea" la valoarea lor contabilă a

²⁷ Acest lucru este în contrast evident cu politica japoneză de stabilire a unor valori prea mari pentru activele "rele", înghețând astfel piața imobiliară pentru aproximativ o decadă.

permis acționarilor să nu-și asume răspunderea pentru pierderi și, în timp, a antrenat costuri ridicate pentru stat.

Câțiva ani mai târziu, în Italia, Banco di Napoli a fost divizată într-o "bancă rea" și o "bancă bună" după ce acționarii existenți au absorbit pierderile și s-a procedat la o recapitalizare de către Trezorerie suficientă ca să mențină banca pe linia de plutire. Banco Napoli a finanțat achiziția de către "banca rea" a activelor actualizate, dar în continuare depreciate, prin intermediul unui împrumut subvenționat de Banca Centrală și contragarantat de Trezorerie. Banca astfel "curățată" a fost privatizată un an mai târziu. Nici în cazul Credit Lyonnais, nici în cazul Banco di Napoli nu au existat cheltuieli bugetare imediate de la Trezorerie pentru achiziționarea activelor "rele" în afară de furnizarea de capital băncilor.

O formă atenuată de "bancă rea" a fost folosită recent de Germania pentru a rezolva problema activelor "rele" ale Landesbanken. În cazul SachsenLB, beneficiarul a fost vândut ca societate în activitate, după ce activele sale "rele", în valoare de aproximativ 17,5 miliarde EUR, au fost transferate către un vehicul investițional ("special purpose vehicle") cu scopul păstrării acestora până la scadență. Fostul proprietar, landul Saxonia, a acordat o garanție împotriva pierderilor de aproximativ 17% din valoarea nominală, aceasta fiind considerată valoarea maximă absolută a eventualelor pierderi într-o simulare de criză (scenariul de referință a fost estimat la numai 2%). Noul proprietar și-a asumat cea mai mare parte a refinanțării și a acoperit riscul restant. S-a considerat că valoarea ajutorului va acoperi cel puțin valoarea scenariului pesimist, estimat la aproximativ 4%. În cazul WestLB, un portofoliu de active în valoare de 23 miliarde EUR a fost transferat către un vehicul investițional și acompaniat de o garanție guvernamentală de 5 miliarde EUR, care să acopere eventualele pierderi și să protejeze bilanțul contra ajustării valorii activelor în conformitate cu Standardele internaționale de raportare financiară (IFRS). Acest lucru a permis WestLB să-și protejeze bilanțul față de volatilitatea pe piață a activelor. A fost plătit statului un comision de garantare de 0,5%. Garanția de risc este încă valabilă și este considerată ca fiind ajutor de stat.

În Elveția, guvernul a creat un nou fond în care UBS a transferat un portofoliu de active toxice evaluat de un terț înaintea transferului. Pentru a asigura finanțarea acestui fond, Elveția a infuzat mai întâi capital în UBS (sub formă de titluri convertibile în acțiuni UBS), pe care UBS l-a scos din contabilitate imediat și l-a transferat în fond. Restul finanțării fondului a fost asigurat printr-un împrumut de la Banca Națională a Elveției.

Spre sfârșitul anilor 90, condițiile de creditare practicate de băncile din Cehia față de societăți erau extrem de laxe. Băncile din Cehia au suferit pierderi extrem de importante ca urmare a acestui lucru și, spre sfârșitul anilor 90, guvernul a trebuit să intervină să le salveze. Curățarea bilanțului băncilor s-a desfășurat în mai multe etape în vederea creării unui sector bancar sănătos.

În februarie 1991, guvernul ceh a creat o bancă de consolidare (Konsolidační banka, KOB) care să preia împrumuturile neperformante din sectorul bancar acumulate înainte de 1991 — de exemplu datoriile moștenite de la economia planificată centralizat, în special cele legate de schimburile comerciale cu blocul sovietic. În septembrie 2001, banca specială s-a transformat într-o agenție care trebuia, de asemenea, să absoarbă împrumuturile neperformante legate de creditele "noi și inovatoare" (în special credite pentru privatizare, creditele neperformante și creditele frauduloase).

Începând din 1991, băncile mai mari au scăpat de împrumuturile rele și, din 1994, accentul s-a deplasat spre băncile de mai mici dimensiuni. În special, falimentul Kreditní banka în august 1996 și retragerile masive de la Agrobanka care i-au urmat au pus în dificultate sistemul bancar din Cehia. Programele implicate nu au permis decât o creștere temporară a participării statului în sectorul bancar în 1995 și din nou în 1998, datorită revocării licenței Agrobanka. Pe ansamblu, participarea statului în sectorul bancar a crescut, de la 29% în 1994, la 32% la sfârșitul anului 1995.

În plus, pentru a sprijini băncile mici, un alt program — programul de stabilizare — a fost aprobat în 1997. Acesta a constat în principal în înlocuirea activelor de slabă calitate prin infuzie de lichidități în valoare de până la 110% din capitalul fiecărei bănci participante prin achiziționarea activelor de slabă calitate de la bancă prin intermediul unei societăți speciale numite Česká finanční, activele restante fiind apoi răscumpărate într-un interval de timp de 5 până la 7 ani. Șase bănci au aderat la acest program, însă cinci dintre acestea au fost excluse pe motiv că nu au respectat criteriile care le-au fost impuse și, ulterior, și-au încetat activitatea. Astfel, programul de stabilizare nu a fost încununat de succes și a fost sistat.

Până la sfârșitul anului 1998, fuseseră acordate 63 de licențe bancare (dintre care 60 înainte de sfârșitul anului 1994). De la sfârșitul lunii septembrie 2000, 41 de bănci și sucursale de bănci străine au rămas în activitate, 16 au făcut obiectul unor proceduri extraordinare (8 în lichidare, 8 implicate în procedura de faliment), 4 fuzionaseră cu alte bănci, iar licența uneia dintre băncile străine fusese revocată întrucât nu fusese capabilă să își înceapă activitatea. Dintre cele 41 de organisme rămase (inclusiv CKA), 15 erau bănci autohtone, iar 27 erau bănci străine, inclusiv filiale și sucursale străine.

În mai 2000, au intrat în vigoare Legea privind falimentul și concordatul, cu amendamentele ulterioare, și Legea privind licitațiile publice, legi destinate să accelereze procedura de faliment și să asigure un echilibru între drepturile creditorilor și cele ale debitorilor, permițând unor firme sau persoane juridice specializate să acționeze ca administratori în cadrul procedurii de faliment și oferind posibilitatea negocierii unor acorduri extrajudiciare.

ANEXA III

Definiția categoriilor ("coșurilor") de active eligibile și divulgarea de informații complete privind activele depreciate, precum și privind toate activitățile băncilor

I. Definiția categoriilor ("coșurilor") de active eligibile

Definiția coșurilor de active financiare depreciate ale băncilor ar trebui să reprezinte un numitor comun bazat pe categorii deja utilizate pentru:

1. raportarea și evaluarea prudențială (pilonul 3 - Basel = Anexa XII la Directiva privind cerințele de capital; FINREP și COREP);
2. raportarea și evaluarea financiară (mai ales IAS 39 și IFRS 7);
3. raportarea ad hoc specializată privind criza creditelor: activitatea FMI, a Forumului pentru stabilitate financiară (FSF), a dlui Roubini și a Comitetului european al inspectorilor bancari (CEBS) în domeniul transparenței.

Folosirea unui numitor comun bazat pe categoriile existente de raportare și evaluare pentru a defini coșurile de active va:

1. evita să impună băncilor sarcini suplimentare de raportare;
2. face posibilă evaluarea coșurilor de active depreciate ale băncilor individuale pe baza estimărilor comunitare și mondiale (care pot fi relevante pentru stabilirea "valorii economice" într-un anumit moment); și
3. furniza puncte de plecare obiective (certificate) pentru evaluarea activelor depreciate.

Având în vedere considerentele anterioare, Comisia sugerează folosirea următoarelor coșuri de active financiare ca punct de plecare pentru stabilirea "valorii economice" și a măsurilor de salvare a activelor depreciate:

Tabel 1

I. Instrumente financiare structurate/securitizate

	Tip de produs	Categorია contabilă	Baza de evaluare a schemei			Observații
			Valoarea de piață	Valoarea economică	Valoarea de transfer	
1	RMBS	FVPL/AFS [*]				Subclasificate după: zona geografică, senioritatea tranșelor, ratingurile, activele asociate subprimelor sau creditelor Alt-A sau alte active suport, scadența/data emiterii creditului (vintage), provizioane și anulări ale datoriilor
2	CMBS	FVPL/AFS				
3	CDO	FVPL/AFS				
4	ABS	FVPL/AFS				
5	Creanțe comerciale	FVPL/AFS				
6	Alte tipuri de credite	FVPL/AFS				
Total						

II. Împrumuturi nesecurizitate

	Tip de produs	Categoriza contabilă	Baza de evaluare a schemei			Observații
			Cost [**]	Valoarea economică	Valoarea de transfer	
7	Credite către societăți	HTM/L&R [*]	Cost [**]			Subclasificare după: zona geografică, riscul de credit al contrapartidei (PD), diminuarea riscului de credit (garanție) și structuri ale scadenței; provizioane și anulări ale datoriilor
8	Credite pentru locuințe	HTM/L&R	Cost			
9	Alte credite pentru nevoi personale	HTM/L&R	Cost			
Total						

[*] FVPL = Fair value through profit and loss = trading portfolio + fair value option); (valoarea justă conform contului de profit și pierdere = portofoliu de tranzacționare + opțiunea de evaluare la valoarea justă); AFS = available for sale (disponibil în vederea vânzării), HTM = Held to Maturity (păstrat până la scadență), L&R = loans and receivables (împrumuturi și creanțe).

[**] Prin cost se înțelege valoarea contabilă a împrumuturilor minus deprecierea.

II. Divulgarea de informații complete privind activele depreciate și activitățile conexe

Pe baza coșurilor de active din Tabelul 1, informațiile furnizate privind activele depreciate ale unei bănci, care ar trebui să beneficieze de o măsură de salvare, ar trebui să cuprindă detalii suplimentare, astfel cum se sugerează în coloana de observații din Tabelul 1.

Pe baza bunelor practici observate de Comitetul European al inspectorilor bancari²⁸ (CEBS) în ceea ce privește divulgarea de informații privind activitățile afectate de turbulențele de pe piețe, informațiile privind activitățile bancare legate de activele depreciate care vor fi integrate în analiza de viabilitate menționată în Secțiunea 5.1 ar putea fi structurate după cum urmează:

Tabel 2

Bune practici observate de CEBS	Senior Supervisors Group (SSG): Informații privind cele mai bune practici
Modelul de afaceri - Descrierea modelului de afaceri (adică a motivelor intrării în afaceri și a contribuției la procesul de creare de valoare) și, după caz, a oricăror modificări efectuate (de exemplu ca urmare a unei crize). - Descrierea strategiilor și obiectivelor. - Descrierea importanței activităților și a contribuției la activitatea de	- Activități (SPE) [****]. - Natura expunerii [sponsor, furnizor de lichidități și/sau ameliorare a bonității (credit enhancement provider)] (SPE).

²⁸ Sursa: Raportul CEBS (Comitetul european al inspectorilor bancari) privind transparența băncilor în raport cu activitățile și produsele afectate de turbulențele recente ale piețelor, 18 iunie 2008.

<p>afaceri (inclusiv o analiză în termeni cantitativi).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Descrierea tipului de activități, inclusiv o descriere a instrumentelor, precum și a funcționării acestora și a criteriilor de calificare pe care trebuie să le îndeplinească instrumentele/investițiile. - Descrierea rolului și a gradului de implicare a instituției, respectiv a angajamentelor și a obligațiilor. 	<ul style="list-style-type: none"> - Analiză calitativă privind politica (LF).
<p>Riscuri și gestionarea riscurilor</p> <ul style="list-style-type: none"> - Descrierea naturii și a gradului de risc asociat activităților și instrumentelor. - Descrierea practicilor de gestionare a riscului relevante pentru activități, a oricărui punct slab identificat, precum și a oricăror măsuri de remediere care au fost întreprinse în acest sens. - În contextul crizei actuale, o atenție deosebită ar trebui acordată riscului de lichiditate. 	
<p>Impactul crizei asupra rezultatelor</p> <ul style="list-style-type: none"> - Descrierea calitativă și cantitativă a rezultatelor, cu accent pe pierderi (dacă este cazul) și pe deprecierea valorii activelor care poate afecta rezultatele. - Defalcarea depreciierilor/pierderilor pe tipuri de produse și instrumente afectate de criză (CMBS, RMBS, CDO, ABS și LBO, clasificate suplimentar după diferite criterii). - Descrierea motivelor și a factorilor responsabili de impactul respectiv. - Compararea (i) impactului între diferite perioade (relevante) și (ii) a soldurilor contului de profit și pierdere înainte și după impactul crizei. - Operarea unei distincții între deprecierea sumelor realizate și a celor nerealizate. - Descrierea influenței pe care a avut-o criza asupra cursului acțiunilor societății. - Divulgarea de informații privind riscul maxim de pierdere și descrierea modului în care situația instituției ar putea fi afectată de accentuarea crizei sau de redresarea piețelor. - Divulgarea de informații privind impactul variației spreadului de credit al pasivelor proprii asupra rezultatelor și privind metodele utilizate pentru stabilirea acestui impact. 	<ul style="list-style-type: none"> - Schimbarea expunerii față de perioada anterioară, inclusiv vânzările și deprecierea (CMB/LF)
<p>Niveluri și tipuri de expunere</p> <ul style="list-style-type: none"> - Valoarea nominală (sau costul amortizat) și valorile juste ale expunerilor exigibile. - Informații privind protecția creditului (de exemplu prin swapuri pe risc de credit) și efectul acesteia asupra expunerilor. - Informații privind numărul de produse. - Informații detaliate privind expunerile, clasificate după: <ul style="list-style-type: none"> - nivelul de senioritate a tranșelor, - nivelul de calitate a creditului [de exemplu ratingurile, ratingul investment grade, data emiterii creditului (vintage)], - originea geografică, - dacă expunerile au fost inițiate, menținute, depozitate (warehoused) sau achiziționate de societăți, - caracteristicile produsului: de ex. ratingurile, ponderea creditelor ipotecare subprime, ratele de actualizare, punctele de atașare (attachment points), spreadurile, finanțarea, - caracteristicile activelor suport: de ex. data emiterii creditului (vintage), raportul împrumut/valoare totală, informațiile privind drepturile care le grevează, durata de viață medie ponderată a activelor suport, ipoteze privind viteza de rambursare anticipată, pierderile de 	<ul style="list-style-type: none"> - Dimensiunea vehiculului în raport cu expunerea totală a societății (SPE/CDO). - Garanții: tip, tranșe, ratingul creditului, sector industrial, repartizare geografică, scadență medie, data emiterii creditului (vintage) (SPE/CDO/CMB/LF). - Acoperiri, inclusiv expuneri la asigurătorii monoline, alte contrapartide (CDO). Bonitatea contrapartidelor de acoperire (CDO). - Împrumuturi globale, RMBS, instrumente derivate, altele (O). - Detalii privind calitatea creditului (precum ratingul creditului, raportul împrumut/valoarea totală, indicatorii de performanță) (O).

<p>credit anticipate.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Fișe ale variațiilor expunerilor între perioadele de raportare relevante și motivele subiacente (vânzări, cesiuni, cumpărări etc.). - Analiza expunerilor care nu au fost consolidate (sau care au fost recunoscute în cursul crizei) și motivele conexe. - Expunerea față de asiguratorii monoline și calitatea activelor asigurate: <ul style="list-style-type: none"> - valorile nominale (sau costul amortizat) ale expunerilor asigurate, precum și valoarea protecției creditului cumpărată, - valorile juste ale expunerilor exigibile, precum și ale protecției creditului aferente, - valoarea deprecierilor și a pierderilor, diferențiate în valori realizate și valori nerealizate, - clasificarea expunerilor după rating sau contrapartidă. 	<ul style="list-style-type: none"> - Schimbarea expunerii față de perioada anterioară, inclusiv vânzările și deprecierile (CMB/LF). - Distincția între vehiculele consolidate și cele neconsolidate. Motivul de consolidare (dacă este cazul) (SPE). - Expunere finanțată și angajamente nefinanțate (LF).
<p>Politici contabile și aspecte legate de evaluare</p> <ul style="list-style-type: none"> - Clasificarea tranzacțiilor și a produselor structurate în scopuri contabile și tratamentul contabil al acestora. - Consolidarea SPE și a altor vehicule (precum VIE) și reconcilierea acestora cu produsele structurate afectate de criza subprimelor. - Divulgarea de informații detaliate privind valorile juste ale instrumentelor financiare: <ul style="list-style-type: none"> - instrumente financiare cărora le sunt aplicate valori juste, - ierarhia valorilor juste (o clasificare a tuturor expunerilor măsurate la valoarea justă conform unor niveluri diferite de ierarhie a valorilor juste și o clasificare în instrumente de trezorerie și instrumente derivate, precum și divulgarea de informații privind migrările între diferitele niveluri), - tratarea profiturilor din ziua 1 (inclusiv informații cantitative), - utilizarea opțiunii evaluării la valoarea justă (inclusiv condițiile de utilizare a acesteia) și valorile aferente (cu defalcările adecvate). - Divulgarea de informații privind tehnicile de modelare utilizate pentru evaluarea instrumentelor financiare, inclusiv analize privind: <ul style="list-style-type: none"> - descrierea tehnicilor de modelare și a instrumentelor cărora li se aplică, - descrierea proceselor de evaluare (inclusiv, în special, analiza ipotezelor și a factorilor de input pe care se bazează modelele), - tipul de ajustări aplicate pentru a reflecta riscul aferent modelului și alte incertitudini legate de evaluare, - sensibilitatea valorilor juste, și - simulările de criză. 	<ul style="list-style-type: none"> - Metode de evaluare și factori determinanți principali (CDO). - Ajustările evaluării creditului pentru anumite contrapartide (CDO). <p>Sensibilitatea evaluării la modificări ale ipotezelor și ale datelor cheie (CDO).</p>
<p>Alte aspecte privind divulgarea de informații</p> <ul style="list-style-type: none"> - Descrierea politicilor de divulgare a informațiilor și a principiilor utilizate pentru astfel de comunicări și pentru rapoartele financiare. 	
<p>Aspecte legate de prezentare</p> <ul style="list-style-type: none"> - Informațiile relevante pentru înțelegerea implicării unei instituții într-o anumită activitate ar trebui, în măsura posibilului, să provină dintr-o singură sursă. - Atunci când informația este dispersată între mai multe părți sau surse, ar trebui furnizate referințe încrucișate clare pentru a permite cititorului interesat să navigheze între părți. - Din motive de claritate, informațiile cu caracter explicativ ar trebui, în măsura posibilului, să fie însoțite de tabele și scheme ilustrative. - Instituțiile ar trebui să se asigure că terminologia utilizată pentru a descrie instrumente și tranzacții financiare complexe este însoțită de explicații clare și adecvate. 	

[****] În raportul SSG, fiecare caracteristică se referă la un tip specific de SPE sau la toate ca întreg, respectiv SPE (Special Purpose Entities — vehicule investiționale în general), LF (Leveraged Finance — finanțarea cu efect de levier, CMB (Commercial Mortgage-Backed Securities — titluri de valoare garantate cu credite ipotecare comerciale), O (Other sub-prime and Alt-A Exposures — alte expuneri de tip sub-prime sau Alt-A), CDO (Collateralised Debt Obligations — obligațiuni garantate cu creanțe).

ANEXA IV

Principii și procese de evaluare și stabilire a prețului**I. Metode și proceduri de evaluare**

În sensul măsurilor de salvare a activelor, activele ar trebui clasificate astfel cum se indică în Tabelele ilustrative 1 și 2 din Anexa III.

Stabilirea valorii economice reale în sensul prezentei Comunicări (a se vedea Secțiunea 5.5) ar trebui să se bazeze pe date observabile privind piețele și pe ipoteze realiste și prudente privind fluxurile de trezorerie viitoare.

Metoda de evaluare care trebuie aplicată activelor eligibile ar trebui convenită la nivel comunitar și ar putea varia în funcție de activele individuale sau coșurile de active avute în vedere. Ori de câte ori este posibil, o astfel de evaluare ar trebui reevaluată în raport cu piața, la intervale regulate de-a lungul duratei de viață a activului.

În trecut, au fost aplicate cu diferite grade de succes mai multe opțiuni de evaluare. Procedurile simple de licitație inversă s-au dovedit utile în cazul categoriilor de active pentru care valorile pieței sunt destul de sigure. Totuși, această abordare nu a permis evaluarea unor active mai complexe în Statele Unite. Procedurile de licitație mai sofisticate sunt mai potrivite în situația în care există un grad de incertitudine mai mare privind valorile de piață și este nevoie de o metodă mai exactă de identificare a prețului fiecărui activ. Din păcate, conceperea unor astfel de metode nu este simplă. Alternativa calculelor bazate pe modele în cazul activelor complexe prezintă dezavantajul de a fi sensibilă la ipotezele de bază²⁹.

Opțiunea aplicării unor marje uniforme de ajustare în vederea evaluării pentru toate activele complexe simplifică procesul de evaluare în general, cu toate că are drept rezultat o stabilire mai puțin exactă a prețului activelor individuale. Băncile centrale au o experiență solidă în ceea ce privește criteriile și parametrii care pot fi aplicați garanțiilor constituite în cadrul refinanțării și care ar putea servi drept referință utilă.

Oricare ar fi modelul ales, procesul de evaluare și, în special, evaluarea probabilității unor pierderi viitoare ar trebui să se bazeze pe simulări de criză riguroase, având în vedere scenariul unei recesiuni globale prelungite.

Evaluarea trebuie să se bazeze pe standarde și criterii de referință recunoscute internațional. O metodă comună de evaluare, convenită la nivel comunitar și pusă în aplicare în mod coerent de Statele Membre, ar putea să contribuie semnificativ la liniștirea temerilor legate de amenințările la adresa aplicării unor condiții egale, ca urmare a implicațiilor potențial importante pe care le-ar putea avea existența unor sisteme de evaluare divergente. Atunci

²⁹ În orice caz, o licitație nu ar fi posibilă decât pentru clase omogene de active și atunci când există un număr suficient de mare de vânzători potențiali. În plus, un preț de rezervă ar trebui introdus pentru a asigura protejarea intereselor statului și un mecanism de recuperare în cazul în care pierderile finale depășesc prețul de rezervă, astfel încât să se garanteze o contribuție suficientă a băncii beneficiare. Pentru a evalua astfel de mecanisme, vor trebui prezentate scenarii comparative cu scheme alternative de garantare/cumpărare, inclusiv simulări de criză, pentru a garanta echivalența lor financiară la nivel mondial.

când evaluează metodele de evaluare propuse de Statele Membre pentru măsurile de salvare a activelor, Comisia va consulta, în principiu, grupuri de experți în domeniul evaluării³⁰.

II. Stabilirea prețului sprijinului statului pe baza evaluării

Evaluarea activelor trebuie delimitată de stabilirea prețului pentru o măsură de ajutor. O achiziție sau asigurare evaluate pe baza valorii de piață actuale stabilite sau a "valorii economice reale", ținând cont de previziunile privind fluxurile de trezorerie viitoare în eventualitatea păstrării până la scadență, va depăși adesea, în practică, capacitatea prezentă a băncilor beneficiare de a-și repartiza sarcinile³¹. Obiectivul stabilirii prețului trebuie să se bazeze pe o valoare de transfer cât mai apropiată posibil de valoarea economică reală identificată. Cu toate că presupune un avantaj în comparație cu valoarea de piață actuală, reprezentând, astfel, un ajutor de stat, stabilirea prețului pe baza "valorii economice reale" poate fi percepută ca având un efect de contrabalansare a exagerărilor actuale ale pieței, alimentate de criza actuală, și care au dus la deteriorarea sau chiar prăbușirea anumitor piețe. Cu cât este mai mare deviația posibilă a valorii de transfer față de "valoarea economică reală" și, astfel, valoarea ajutorului, cu atât este mai mare nevoia de măsuri corectoare pentru a garanta un preț exact în timp (de exemplu, prin intermediul clauzelor privind îmbunătățirea situației financiare) și de o restructurare mai profundă. Abaterea acceptată față de rezultatul evaluării ar trebui să fie mai mică în cazul activelor a căror valoare poate fi stabilită pe baza unor date de piață fiabile decât în cazul acelor pentru care piețele sunt în criză de lichidități. Nerespectarea acestor principii ar reprezenta un argument puternic în favoarea necesității unei restructurări profunde și a unor măsuri compensatorii sau chiar a unei lichidări ordonate.

În orice caz, orice stabilire a prețului măsurilor de salvare a activelor trebuie să includă o remunerare a statului care să țină seama în mod corespunzător de posibilitatea ca pierderile viitoare să fie mai severe decât previziunile în contextul stabilirii "valorii economice reale" și de orice riscuri suplimentare rezultate din stabilirea unei valori de transfer superioare valorii economice reale.

O astfel de remunerare poate fi oferită prin stabilirea unui preț de transfer al activelor inferior "valorii economice reale" într-o măsură suficientă pentru a permite o compensare corespunzătoare pentru risc sub forma unui potențial de creștere proporțional sau prin ajustarea corespunzătoare a comisionului de garantare.

Stabilirea rentabilității țintă necesare ar putea să se "inspire" din remunerarea care ar fi fost necesară pentru măsurile de recapitalizare, proporțională cu efectul măsurii propuse de salvare a activelor asupra capitalului. Acest lucru ar trebui să fie în conformitate cu Comunicarea Comisiei privind recapitalizarea instituțiilor financiare în contextul actualei crize financiare: limitarea ajutorului la minimul necesar și garanții împotriva denaturărilor nejustificate ale concurenței, ținând în același timp cont de caracteristicile specifice ale măsurilor de salvare a activelor, în special de faptul că acestea pot presupune o expunere mai mare la infuzii de capital³².

³⁰ Comisia va cere avizul unor astfel de grupuri de experți în domeniul evaluării în același mod ca și în cadrul procedurii de ajutor de stat, care permite recurgera la avizul unor experți externi.

³¹ A se vedea Secțiunea 5.2.

³² Într-un scenariu de garantare a activelor, ar trebui să se țină de asemenea cont de faptul că, spre deosebire de măsurile de recapitalizare, nu se acordă lichidități.

Sistemul de stabilire a prețului ar putea de asemenea să includă warrante pe acțiunile băncilor egale ca valoare cu activele (ceea ce înseamnă că un preț mai mare plătit ar putea determina o participație la capitalul propriu mai mare). Un model pentru un astfel de sistem de stabilire a prețului ar putea fi un scenariu de cumpărare a activelor în care aceste warrante sunt returnate băncii odată ce activele sunt vândute de "banca rea" și dacă au adus rentabilitatea țintă necesară. În cazul în care activele nu au o astfel de rentabilitate, banca ar trebui să plătească diferența în numerar pentru a obține rentabilitatea țintă. În cazul în care banca nu plătește suma respectivă în numerar, Statele Membre vor vinde warrantele pentru a obține rentabilitatea țintă.

În cadrul unui scenariu de garantare a activelor, comisionul de garantare ar putea fi plătit sub formă de acțiuni cu o dobândă fixă cumulativă reprezentând rentabilitatea țintă. Atunci când garanția trebuie executată, Statul Membru ar putea folosi warrantele pentru a achiziționa acțiuni corespunzătoare sumelor care au trebuit acoperite de garanție.

Orice sistem de stabilire a prețului ar trebui să facă astfel încât contribuția totală a băncilor beneficiare să reducă intervenția netă a statului la minimum necesar.

ANEXA V

Procedura de ajutor de stat

Statele Membre care notifică măsuri de salvare a activelor trebuie să furnizeze Comisiei informații complete și detaliate privind toate elementele relevante pentru evaluarea măsurilor de sprijin public în conformitate cu normele privind ajutorul de stat stabilite în prezenta Comunicare³³. Aceste informații includ în special descrierea detaliată a metodei de evaluare și a felului în care se intenționează să fie pusă în aplicare, apelând la experți terți independenți³⁴. Aprobarea Comisiei va fi acordată pentru o perioadă de 6 luni, condiționată de angajamentul de a prezenta fie un plan de restructurare, fie o analiză de viabilitate pentru fiecare instituție beneficiară, în termen de 3 luni de la aderarea sa la programul de salvare a activelor.

Atunci când o bancă primește ajutor fie sub forma unei măsuri individuale, fie în cadrul unei scheme aprobate de salvare a activelor, Statul Membru trebuie să furnizeze Comisiei, cel târziu în notificarea individuală privind planul de restructurare sau analiza de viabilitate, informații detaliate privind activele care beneficiază de ajutor și evaluarea lor în momentul acordării unui astfel de ajutor individual, precum și privind rezultatele certificate și validate ale divulgării informațiilor privind deprecierea activelor care fac obiectul măsurii de salvare³⁵. Analiza completă a activităților și bilanțului băncii ar trebui furnizată cât mai curând posibil pentru a putea purta discuții privind natura și amploarea adecvată a restructurării cu mult înainte de prezentarea formală a planului de restructurare, în vederea accelerării acestui proces și a asigurării clarității și siguranței juridice cât mai curând posibil.

Pentru băncile care au beneficiat deja de alte forme de ajutor de stat, fie în cadrul unor scheme de garantare, swap de active sau recapitalizare sau al unor măsuri individuale aprobate, orice asistență acordată în cadrul schemei de salvare a activelor trebuie raportată mai întâi în conformitate cu obligațiile de raportare existente, astfel încât Comisia să aibă o imagine completă privind diferitele măsuri de ajutor de stat acordate unui beneficiar de ajutor individual și să poată aprecia eficacitatea măsurilor anterioare și contribuția pe care Statul Membru propune să o introducă într-o evaluare globală.

Comisia va reevalua ajutorul acordat în cadrul unei aprobări temporare în lumina caracterului adecvat al măsurilor de restructurare și remediere³⁶ propuse și își va exprima punctul de vedere privind compatibilitatea sa pentru perioade care depășesc 6 luni printr-o nouă decizie. Statele Membre trebuie să furnizeze de asemenea Comisiei, la fiecare șase luni, un raport privind funcționarea programelor de salvare a activelor și privind elaborarea planurilor de restructurare ale băncilor. Atunci când Statul Membru are deja obligația de a prezenta rapoarte privind alte forme de ajutor pentru bănci, un astfel de raport trebuie însoțit de informațiile necesare privind măsurile de salvare a activelor și planurile de restructurare ale băncilor.

Publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. C 072 din data 26.03.2009

³³ Sunt încurajate contactele în faza de prenotificare.

³⁴ A se vedea Secțiunea 5.5 și Anexa IV.

³⁵ Trebuie furnizată o scrisoare din partea șefului autorității de supraveghere care să ateste rezultatele detaliate.

³⁶ Pentru a facilita activitatea Statelor Membre și a Comisiei, aceasta din urmă va fi pregătită să analizeze notificări grupate ale unor cazuri de restructurare/lichidare similare. De asemenea, Comisia poate considera că nu este necesară prezentarea unui plan pentru simpla lichidare a unei instituții sau atunci când mărimea instituției este neglijabilă.

COMUNICAREA COMISIEI

Cadrul comunitar temporar pentru măsurile de ajutor de stat de sprijinire a accesului la finanțare în contextul actualei crize financiare și economice

1. Criza financiară, impactul acesteia asupra economiei reale și necesitatea măsurilor temporare

1.1. Criza financiară și impactul acesteia asupra economiei reale

La 26 noiembrie 2008, Comisia a adoptat Comunicarea „Un plan european de redresare economică”¹ („Planul de redresare”) pentru a acționa în vederea ieșirii Europei din actuala criză financiară. Planul de redresare se bazează pe două elemente care se sprijină reciproc. În primul rând, măsuri pe termen scurt pentru stimularea cererii, salvarea locurilor de muncă și restabilirea încrederii și în al doilea rând, „investiții inteligente” pentru a determina o creștere mai importantă și o prosperitate durabilă pe termen mai lung. Planul de redresare va intensifica și accelera reformele începute deja în cadrul Strategiei de la Lisabona.

În acest context, provocarea cu care se confruntă Comisia este de a evita intervenția publică, care ar submina obiectivul de a se acorda ajutoare de stat mai puține și mai bine orientate. Cu toate acestea, în anumite condiții, este necesară acordarea temporară de noi ajutoare de stat.

Planul de redresare cuprinde, de asemenea, și alte inițiative de aplicare a normelor privind ajutoarele de stat astfel încât să existe o flexibilitate maximă în soluționarea crizei, menținându-se, în același timp, condiții de egalitate pe piață și evitându-se restricțiile nejustificate ale concurenței. Prezenta Comunicare oferă detalii privind un număr de posibilități suplimentare și temporare la dispoziția Statelor Membre pentru a acorda ajutoare de stat.

În primul rând, criza financiară are un impact puternic asupra sectorului bancar din Comunitate. Consiliul a subliniat faptul că, deși intervenția publică trebuie să fie decisă la nivel național, aceasta trebuie efectuată într-un cadru coordonat și pe baza unui număr de principii comune ale Comunității². Comisia a avut o reacție imediată prin intermediul diferitelor măsuri adoptate inclusiv adoptarea Comunicării referitoare la aplicarea normelor privind ajutoarele de stat în cazul măsurilor adoptate în legătură cu instituțiile financiare în contextul actualei crize financiare mondiale³ și a unui număr de decizii de autorizare a ajutoarelor pentru salvare acordate instituțiilor financiare.

Accesul suficient și în condiții abordabile la finanțare reprezintă o condiție prealabilă pentru investiții, creștere și crearea de locuri de muncă de către sectorul privat. Statele Membre trebuie să folosească pârghiile pe care le dețin ca urmare a oferirii de sprijin financiar important sectorului bancar pentru a se asigura că acest sprijin nu conduce doar la o îmbunătățire a situației financiare a băncilor, fără beneficii în ceea ce privește economia în general. Prin urmare, ar trebui ca sprijinul acordat sectorului financiar să fie bine orientat, astfel încât să se garanteze că băncile își reiau activitatea normală de creditare. Comisia va lua în considerare acest aspect cu ocazia analizării ajutoarelor de stat acordate băncilor.

¹ Comunicare a Comisiei către Consiliul European, COM(2008) 800.

² Concluziile Consiliului ECOFIN din 07.10.2008.

³ JO C 270, 25.10.2008, pag. 8.

Deși situația de pe piețele financiare pare să se amelioreze, impactul global al crizei financiare asupra economiei reale se resimte în prezent pe deplin. Economia în ansamblul său este afectată de o încetinire foarte gravă a creșterii, care lovește gospodăriile, întreprinderile și locurile de muncă. În special, băncile încep să reducă efectul de pârghie (deleveraging) ca urmare a crizei pe piețele financiare și devin mult mai refractare în privința asumării de riscuri comparativ cu anii precedenți, generând astfel o limitare a creditelor. Această criză financiară ar putea provoca raționalizarea creditării, scăderea cererii și recesiune.

Astfel de dificultăți ar putea afecta nu numai societățile fragile, fără protecții de solvabilitate, dar și societățile solide, care se vor confrunta brusc cu o penurie sau chiar cu o lipsă a creditelor. Această situație va fi în special valabilă pentru întreprinderile mici și mijlocii („IMM-uri”), care se confruntă în general cu dificultăți mai mari de accesare a finanțării față de societățile mai mari. Această situație nu numai că ar putea afecta grav situația economică a multor societăți solide și a angajaților acestora pe termen scurt și mediu, dar poate avea și efecte negative de durată mai lungă, întrucât toate investițiile din Comunitate în viitor - în special cele legate de dezvoltarea durabilă și de alte obiective ale Strategiei de la Lisabona - ar putea fi întârziate sau chiar abandonate.

1.2. Necesitatea unei coordonări strânse la nivel european a măsurilor naționale de ajutor

În contextul actualei situații financiare, Statele Membre ar putea fi tentate să acționeze individual și, mai ales, să înceapă o competiție a subvențiilor pentru a sprijini societățile proprii. Experiențele anterioare arată că astfel de acțiuni individuale nu pot fi eficace și ar putea afecta în mod grav piața internă. În momentul acordării de sprijin, luându-se în considerare pe deplin situația economică specifică actuală, este crucial să se asigure condiții de egalitate pentru societățile europene și să se evite situația în care Statele Membre ar începe o competiție a subvențiilor, care nu ar avea un caracter durabil și ar acționa în detrimentul întregii Comunități. Politica în domeniul concurenței are exact acest rol.

1.3. Necesitatea măsurilor temporare de ajutor de stat

Deși ajutoarele de stat nu reprezintă o rezolvare miraculoasă a dificultăților actuale, sprijinul public bine orientat către societăți ar putea constitui o componentă benefică în efortul general atât de a debloca creditarea societăților, cât și de a încuraja continuarea investițiilor într-un viitor cu emisii scăzute de dioxid de carbon.

Măsurile suplimentare temporare prevăzute în prezenta Comunicare urmăresc două obiective: în primul rând, ca urmare a problemelor de finanțare excepționale și tranzitorii legate de criza bancară, deblocarea activității de creditare bancară către societăți și, prin aceasta, garantarea continuității accesului acestora la finanțare. După cum s-a menționat în Comunicarea Comisiei către Consiliu, Parlamentul European, Comitetul Economic și Social și Comitetul Regiunilor - „A gândi mai întâi pe scară mică” - „Small Business Act” pentru Europa din 25 iunie 2008⁴, recent adoptată, IMM-urile au o importanță deosebită pentru întreaga economie europeană și îmbunătățirea situației financiare a acestora va avea, de asemenea, efecte pozitive pentru societățile mari, sprijinind astfel creșterea și modernizarea economică generală pe termen lung.

⁴ COM(2008) 394 final.

Al doilea obiectiv este încurajarea societăților să continue să investească în viitor, în special într-o economie cu o creștere durabilă. S-ar putea înregistra, într-adevăr, consecințe dramatice dacă progresele semnificative realizate în domeniul mediului ar fi stopate sau chiar s-ar înregistra o inversare a acestora ca urmare a crizei actuale. Din acest motiv, este necesar să se acorde societăților sprijin temporar pentru a investi în proiecte de mediu (care ar asigura, inter alia, avansul tehnologic al industriei Comunității), combinând astfel sprijinul financiar urgent și necesar cu beneficiile pe termen lung pentru Europa.

Prezenta Comunicare reamintește, în primul rând, posibilitățile multiple de sprijin public care sunt deja la dispoziția Statelor Membre în cadrul normelor existente privind ajutoarele de stat, înainte de a stabili măsuri suplimentare de ajutor de stat pe care Statele Membre le pot acorda temporar pentru a remedia dificultățile cu care se confruntă în prezent anumite societăți în ceea ce privește accesul la finanțare și pentru a promova investițiile care vizează îndeplinirea obiectivelor din domeniul mediului.

Comisia consideră că instrumentele de ajutor propuse sunt cele mai adecvate pentru a atinge aceste obiective.

2. Măsuri generale de politică economică

Planul de redresare a fost adoptat ca răspuns la situația economică actuală. Având în vedere amploarea crizei, Comunitatea are nevoie de o abordare coordonată, suficient de vastă și de ambițioasă pentru a reda încrederea consumatorilor și societăților.

Obiectivele strategice ale Planului de redresare sunt:

- stimularea cererii și impulsionearea rapidă a încrederii consumatorilor,
- reducerea costului uman al încetirii economice și a efectelor sale asupra celor mai vulnerabili. Mulți lucrători și familiile acestora sunt sau vor fi afectați de criză. Se poate acționa în favoarea sprijinirii rezolvării problemei pierderii locurilor de muncă și ulterior a sprijinirii reintegrării rapide a persoanelor pe piața muncii pentru a nu se confrunța cu șomaj pe termen lung,
- ajutarea Europei să se pregătească să valorifice perioada când se va înregistra din nou creștere economică pentru ca economia europeană să fie în pas cu cererile de competitivitate, dezvoltare durabilă și cu nevoile viitorului, după cum s-a subliniat în Strategia de la Lisabona pentru creștere și locuri de muncă. Aceasta înseamnă sprijinirea inovației, dezvoltarea unei economii bazate pe cunoaștere și accelerarea tranziției către o economie cu emisii scăzute de dioxid de carbon și care utilizează în mod eficient resursele.

Pentru a realiza aceste obiective, Statele Membre au deja la dispoziție un număr de instrumente care nu sunt considerate ajutoare de stat. De exemplu, este posibil ca anumite societăți să se confrunte în prezent cu dificultăți de accesare a finanțării într-o măsură mai acută decât alte societăți, amânând astfel finanțarea necesară pentru creșterea acestora și pentru dezvoltarea investițiilor preconizate sau chiar eșuând să obțină această finanțare. În acest scop, Statele Membre ar putea să adopte o serie de măsuri generale de politică, care să fie aplicabile tuturor societăților de pe teritoriul fiecăruia și care, prin urmare, să nu se

încadreze în normele privind ajutoarele de stat, vizând atenuarea temporară a problemelor financiare pe termen scurt și mediu. De exemplu, ar putea fi extinse termenele de plată în cazul contribuțiilor la securitate socială și în cazul unor contribuții similare sau chiar în cazul taxelor și impozitelor sau ar putea fi introduse măsuri adresate angajaților. Dacă astfel de măsuri sunt disponibile tuturor societăților, în principiu acestea nu constituie ajutoare de stat.

De asemenea, Statele Membre pot acorda sprijin financiar direct consumatorilor, de exemplu pentru a cumpăra produse vechi și/sau a cumpăra produse ecologice. Dacă acest sprijin este acordat fără discriminare în ceea ce privește originea produselor, nu constituie ajutor de stat.

Mai mult, programele generale ale Comunității, precum Programul-cadru pentru inovație și competitivitate (2007-2013) stabilit prin Decizia nr. 1639/2006/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 24 octombrie 2006⁵ și al șaptelea Program-cadru al Comunității Europene pentru acțiuni de cercetare, dezvoltare tehnologică și de demonstrare (2007-2013) stabilit prin Decizia nr. 1982/2006/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 18 decembrie 2006⁶ pot fi folosite în cel mai bun mod pentru a sprijini IMM-urile, dar și societățile mari. Acestea sunt în deplină concordanță cu alte inițiative europene, precum decizia Băncii Europene de Investiții de a mobiliza 30 miliarde EUR pentru a sprijini IMM-urile europene și angajamentul acesteia de a-și accelera capacitatea de a interveni în proiectele de infrastructură.

3. Acordarea de ajutoare de stat este posibilă în cadrul instrumentelor existente

În ultimii ani, Comisia a modernizat în mod semnificativ normele privind ajutoarele de stat pentru a încuraja Statele Membre să direcționeze mai bine sprijinul public către investițiile durabile, contribuind astfel la atingerea obiectivelor Strategiei de la Lisabona. În acest context, IMM-urilor li s-a acordat o atenție deosebită, precum și posibilități sporite pentru a beneficia de ajutoare de stat. În plus, normele privind ajutoarele de stat au fost simplificate și reorganizate într-o mare măsură în Regulamentul (CE) nr. 800/2008 al Comisiei din 6 august 2008 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu Piața comună în aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratat (Regulament general de exceptare pe categorii de ajutoare)⁷ („GBER”) care în prezent oferă Statelor Membre o panoplie largă de măsuri de ajutor presupunând sarcini administrative minime. În ceea ce privește situația economică actuală, următoarele instrumentele de ajutor de stat existente sunt de o deosebită importanță.

Regulamentul (CE) nr. 1998/2006 al Comisiei din 15 decembrie 2006 privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratat ajutoarelor de minimis⁸ (Regulamentul de minimis) precizează că măsurile de sprijin de până la 200.000 EUR pe societate acordate pe parcursul oricărei perioade de trei ani nu constituie ajutor de stat în sensul Tratatului. Regulamentul stabilește, de asemenea, că o garanție de până la 1,5 milioane EUR nu depășește pragul de minimis și, în consecință, nu constituie ajutor de stat. Drept urmare, Statele Membre pot acorda asemenea garanții fără calcularea unui ajutor corespunzător echivalent și fără sarcini administrative.

GBER reprezintă elementul central al normelor privind ajutorul de stat prin faptul că simplifică procedura privind ajutorul de stat pentru anumite măsuri importante de ajutor și

⁵ JO L 310, 09.11.2006, pag. 15.

⁶ JO L 412, 30.12.2006, pag. 1.

⁷ JO L 214, 09.08.2008, pag. 3.

⁸ JO L 379, 28.12.2006, pag. 5.

prin faptul că susține redirectionarea ajutorului de stat către obiectivele prioritare ale Comunității. Toate exceptările pe categorii anterioare împreună cu noile domenii (inovare, mediu, cercetare și dezvoltare pentru societățile mari și măsuri de capital de risc pentru IMM-uri) au fost grupate într-un instrument unic. În toate cazurile acoperite de GBER Statele Membre pot acorda ajutoare fără notificarea prealabilă a Comisiei. În consecință, viteza procesului respectiv se află pe deplin în mâinile Statelor Membre. GBER este deosebit de important pentru IMM-uri prin faptul că prevede norme speciale pentru ajutorul pentru investiții și ocuparea forței de muncă exclusiv pentru IMM-uri. În plus, toate cele 26 de măsuri incluse sunt deschise IMM-urilor, permițându-le Statelor Membre să sprijine IMM-urile pe parcursul diferitelor stadii de dezvoltare, să le acorde asistență în domenii precum accesarea finanțării, cercetare și dezvoltare, inovare, formare, ocuparea forței de muncă, măsuri privind mediul etc.

Noile Orientări comunitare privind ajutorul de stat pentru protecția mediului⁹ au fost adoptate la începutul 2008, ca parte a pachetului privind energia și schimbările climatice. Conform acestor orientări, Statele Membre pot acorda ajutor de stat, printre altele, după cum urmează:

- ajutor pentru societățile care își îmbunătățesc performanțele de mediu depășind standardele comunitare sau, în absența lor, de până la 70% din costurile suplimentare de investiție (până la 80% în domeniul eco-inovării) pentru întreprinderi mici și de până la 100% din costurile suplimentare de investiție dacă ajutorul este acordat în cadrul unei proceduri de atribuire pe bază concurențială reală, iar aceasta chiar și pentru societățile mari; este de asemenea permis ajutorul pentru adaptarea din timp la standardele comunitare viitoare, precum și ajutorul pentru studii de mediu,
- în domeniul surselor regenerabile de energie și al cogenerării, Statele Membre pot acorda ajutor de funcționare care să acopere toate costurile suplimentare de producție,
- pentru a atinge obiectivele de mediu în ceea ce privește economisirea de energie și pentru reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, Statele Membre pot acorda ajutor care să le permită întreprinderilor să realizeze economii de energie, precum și ajutor pentru sursele regenerabile de energie și pentru cogenerare, de până la 80% din costurile suplimentare de investiție pentru întreprinderile mici și de până la 100% din costurile suplimentare de investiție dacă ajutorul este acordat în cadrul unei proceduri de atribuire pe bază de competiție reală.

Comisia a adoptat în decembrie 2006 un nou Cadru comunitar privind ajutorul de stat pentru cercetare și dezvoltare și inovare¹⁰. Acest text conține noile dispoziții privind inovarea, care se adresează în special IMM-urilor și care corespund, de asemenea, unei mai bune direcționări a ajutorului către crearea de locuri de muncă și creștere, în conformitate cu linia de acțiune stabilită în Strategia de la Lisabona. În special, Statele Membre pot acorda ajutoare de stat, printre altele, după cum urmează:

- ajutor de până la 100% din costurile eligibile pentru proiectele de cercetare și dezvoltare, care permit în special ajutorul pentru cercetarea fundamentală, și de până la 80% pentru cercetarea industrială, pentru întreprinderile mici,

⁹ JO C 82, 01.04.2008, pag. 1.

¹⁰ JO C 323, 30.12.2006, pag. 1.

- ajutor de până la 1 milion EUR, și chiar mai mult în regiunile asistate, pentru întreprinderile tinere inovatoare, ajutor pentru grupurile de inovare, ajutor pentru servicii de consultanță în domeniul inovării și ajutor pentru servicii de sprijin în domeniul inovării,

- ajutor pentru detașarea de personal cu înaltă calificare, ajutor pentru studii tehnice de fezabilitate, ajutor pentru inovarea de proces și organizațională în cadrul serviciilor, ajutor pentru costurile legate de drepturile de proprietate industrială ale IMM-urilor.

Formarea reprezintă, de asemenea, un element-cheie al competitivității. Este extrem de important să se mențină investițiile în domeniul formării, chiar și în momente de creștere a șomajului, pentru dezvoltarea de noi abilități. În temeiul GBER, Statele Membre pot acorda societăților lor ajutor de până la 80% din costurile eligibile, atât pentru formare generală, cât și specifică.

În 2008, Comisia a adoptat o nouă Comunicare privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE ajutoarelor de stat sub formă de garanții¹¹, care precizează condițiile în care garanțiile publice pentru împrumuturi nu constituie ajutoare de stat. Conform acestei Comunicări, garanțiile nu sunt considerate ajutoare de stat în special atunci când pentru acestea se plătește prețul pieței. Pe lângă clarificarea condițiilor legate de prezența sau absența ajutorului sub formă de garanții, comunicarea introduce, de asemenea, pentru prima oară, prime specifice de siguranță (safe-harbour) pentru IMM-uri, permițând astfel o utilizare mai ușoară, dar mai sigură a garanțiilor în scopul susținerii finanțării IMM-urilor.

Noile Orientări privind ajutoarele de stat pentru promovarea investițiilor capitalului de risc în întreprinderile mici și mijlocii¹² au fost adoptate de Comisie în luna iulie 2006. Aceste orientări vizează IMM-urile inovatoare și cu ritm alert de creștere - element-cheie al Strategiei de la Lisabona. Comisia a instituit un nou prag de siguranță de 1,5 milioane EUR pe IMM avut în vedere, ceea ce reprezintă o creștere cu 50% față de situația din trecut. Sub acest plafon Comisia acceptă, ca regulă, că nu există mijloace alternative de finanțare pe piața financiară (și anume că există o disfuncționalitate a pieței). În plus, ajutorul pentru capitalul de risc a fost inclus în GBER.

În regiunile dezavantajate, Statele Membre pot acorda ajutor pentru investiții în vederea creării unui nou sediu, extinderii unui sediu existent sau diversificării cu noi produse, în temeiul Orientărilor privind ajutoarele de stat regionale pentru 2007-2013¹³, care au fost aplicate din luna ianuarie 2007.

Aceste Orientări privind ajutoarele de stat regionale pentru 2007-2013 introduc, de asemenea, o nouă formă de ajutor pentru a acorda stimulente de sprijinire a înființării de întreprinderi, precum și dezvoltarea în primele stadii a întreprinderilor mici din zonele asistate.

Statele Membre pot acorda, de asemenea, ajutor societăților care au nevoie de sprijin public, în temeiul Orientărilor existente privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate¹⁴. În acest scop, Statele Membre pot notifica schema de ajutor pentru salvare și/sau restructurare pentru IMM-uri.

¹¹ JO C 155, 20.06.2008, pag. 10.

¹² JO C 194, 18.08.2006, pag. 2.

¹³ JO C 54, 04.03.2006, pag. 13.

¹⁴ JO C 244, 01.10.2004, pag. 2.

Pe baza posibilităților de acordare de ajutor de stat existente, Comisia a autorizat deja un mare număr de scheme pe care Statele Membre le pot utiliza pentru a răspunde situației financiare actuale.

4. Aplicabilitatea articolului 87 alineatul (3) litera (b)

4.1. Principii generale

În temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (b) din Tratat, Comisia poate declara compatibile cu Piața comună ajutoarele care vizează a „remedia perturbări grave ale economiei unui Stat Membru”. În acest context, Tribunalul de Primă Instanță al Comunităților Europene a decis că perturbările respective trebuie să afecteze întreaga economie a Statului Membru în cauză, nu numai economia dintr-o regiune sau parte a teritoriului acestuia. În plus, acest lucru este în conformitate cu necesitatea de a interpreta în mod strict orice dispoziții derogatorii, precum articolul 87 alineatul (3) litera (b) din Tratat¹⁵.

Această interpretare strictă a fost aplicată în mod constant de Comisie¹⁶ în practica sa de luare a deciziilor.

În acest context, Comisia consideră că, pe lângă ajutorul de urgență acordat sistemului financiar, actuala criză mondială necesită răspunsuri strategice excepționale.

Toate Statele Membre vor fi afectate de această criză, în moduri și grade diferite, și este probabil ca șomajul să crească, cererea să scadă și situațiile bugetare să se deterioreze.

În lumina gravității actualei crize financiare și a impactului său asupra economiei generale a Statelor Membre, Comisia consideră că anumite categorii de ajutoare de stat sunt justificate, pentru o perioadă limitată, pentru a depăși aceste dificultăți, și că aceste ajutoare pot fi declarate compatibile cu Piața comună în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (b) din Tratat.

În consecință, Statele Membre trebuie să demonstreze că măsurile de ajutor de stat notificate Comisiei în temeiul acestui Cadru sunt necesare, adecvate și proporționale pentru remedierea unei perturbări grave a economiei unui Stat Membru și că toate condițiile sunt respectate în totalitate.

4.2. Valoarea limitată compatibilă a ajutorului

4.2.1. Cadrul existent

Articolul 2 din Regulamentul de minimis, prevede că:

¹⁵ Cauzele conexe T-132/96 și T-143/96 *Freistaat Sachsen și Volkswagen AG/Comisia* Rec. 1999, pag. II-3663, punctul 167.

¹⁶ Decizia 98/490/CE a Comisiei în cazul C 47/96 *Crédit Lyonnais* (JO L 221, 08.08.1998, pag. 28), punctul 10.1, Decizia 2005/345/CE a Comisiei în cazul C 28/02 *Bankgesellschaft Berlin* (JO L 116, 04.05.2005, pag. 1), punctele 153 și următoarele; Decizia 2008/263/CE a Comisiei în cazul C 50/06 *BAWAG* (JO L 83, 26.03.2008, pag. 7), punctul 166. A se vedea Decizia Comisiei în cazul NN 70/07 *Northern Rock* (JO C 43, 16.02.2008, pag. 1), Decizia Comisiei în cazul NN 25/08 *Ajutor de salvare pentru WestLB* (JO C 189, 26.07.2008, pag. 3) și Decizia Comisiei din 4 iunie 2008 în cazul C 9/08 *SachsenLB*, nepublicată încă.

„Se consideră că ajutoarele nu îndeplinesc toate criteriile prevăzute la articolul 87 alineatul (1) din Tratat și, prin urmare, sunt scutite de obligația de notificare prevăzută la articolul 88 alineatul (3) din Tratat în cazul în care ajutoarele îndeplinesc condițiile prevăzute la alineatele (2)-(5) din prezentul articol.

Valoarea totală a ajutoarelor de minimis acordate unei aceeași întreprinderi nu depășește 200.000 EUR pe durata a trei exerciții fiscale. Valoarea totală a ajutoarelor de minimis acordate unei aceeași întreprinderi care își desfășoară activitatea în sectorul transportului rutier nu depășește 100.000 EUR pe durata a trei exerciții fiscale. Aceste plafoane se aplică indiferent de forma ajutorului de minimis sau de obiectivul urmărit și indiferent dacă ajutorul acordat de statul membru este finanțat în totalitate sau parțial din resurse de origine comunitară. Perioada se determină prin raportare la exercițiile fiscale folosite de către întreprinderea din Statul Membru în cauză.”.

4.2.2. Noua măsură

Criza financiară nu afectează numai întreprinderile slabe din punct de vedere structural, ci și cele care se vor confrunta cu o penurie de credite sau chiar cu lipsa acestora. Îmbunătățirea situației financiare a acestor societăți va avea efecte pozitive asupra întregii economii europene.

Prin urmare, având în vedere situația economică actuală, se consideră că este necesar să se permită temporar acordarea de ajutoare cu valoare limitată care va intra, cu toate acestea, sub incidența articolului 87 alineatul (1) din Tratat, având în vedere că depășește pragul indicat în Regulamentul de minimis.

Comisia va considera acest ajutor de stat compatibil cu Piața comună pe baza articolului 87 alineatul (3) litera (b) din Tratat cu condiția să fie îndeplinite următoarele condiții cumulativ:

(a) ajutorul nu poate depăși o finanțare nerambursabilă în valoare de 500.000 EUR pe societate. Toate sumele utilizate sunt brute, și anume înainte de deducerea oricărui impozit sau alte taxe. Atunci când ajutorul se acordă sub altă formă decât finanțare nerambursabilă, valoarea ajutorului este echivalentul subvenției brute al ajutorului;

(b) ajutorul este acordat sub forma unei scheme;

(c) ajutorul este acordat societăților care nu erau în dificultate¹⁷ la 1 iulie 2008; acesta se poate acorda și societăților care nu erau în dificultate la acea dată, dar au început să se confrunte cu greutăți ulterior, ca urmare a crizei financiare și economice mondiale;

(d) schema de ajutor nu se aplică societățile care își desfășoară activitatea în sectorul pescuitului;

(e) ajutorul nu este ajutor pentru export sau ajutor care favorizează produsele interne față de cele importate;

¹⁷ În înțelesul prezentei Comunicări „societăți aflate în dificultate” înseamnă:

- în cazul societăților mari, o societate aflată în dificultate este definită la punctul 2.1 din Liniile directoare comunitare privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate,
- în cazul IMM-urilor, o societate aflată în dificultate este definită la articolul 1 alineatul (7) din GBER.

(f) ajutorul este acordat până la 31 decembrie 2010;

(g) înainte de acordarea ajutorului, Statul Membru obține o declarație în scris sau în format electronic de la societatea în cauză cu privire la orice ajutor de minimis și orice ajutor acordat conform acestei măsuri primit în anul financiar curent și verifică dacă ajutorul nu va duce la creșterea valorii totale a ajutorului primit de societate pe perioada 1 ianuarie 2008 - 31 decembrie 2010 la un nivel ce depășește plafonul de 500.000 EUR;

(h) această schemă de ajutor nu se aplică societăților care își desfășoară activitatea în sectorul producției primare de produse agricole¹⁸; aceasta se poate aplica întreprinderilor care își desfășoară activitatea în sectorul transformării și comercializării produselor agricole¹⁹ cu excepția cazului în care valoarea ajutorului este stabilită pe baza prețului sau cantității unor astfel de produse achiziționate de la producători primari sau puse pe piață de întreprinderile în cauză sau cu excepția cazului în care ajutorul este condiționat de transferul parțial sau total al acestuia către producători primari.

4.3. Ajutor sub formă de garanții

4.3.1. Cadrul actual

Comunicarea Comisiei cu privire la aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE privind ajutoarele de stat sub formă de garanții intenționează să ofere orientări detaliate Statelor Membre cu privire la principiile pe care Comisia intenționează să se bazeze în interpretarea articolelor 87 și 88 și în aplicarea acestora la garanțiile de stat. Comunicarea precizează, în special, condițiile în care se poate considera că ajutoarele de stat nu sunt prezente. Textul respectiv nu prevede criterii de compatibilitate pentru evaluarea garanțiilor.

4.3.2. Noua măsură

Pentru a încuraja și mai mult accesul la finanțare și pentru a reduce actuala aversiune puternică față de risc a băncilor, garanțiile la împrumuturile subvenționate pentru o perioadă de timp limitată pot reprezenta o soluție adecvată și bine direcționată pentru facilitarea accesului întreprinderilor la finanțare.

Comisia va considera aceste ajutoare de stat compatibile cu Piața comună în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (b) din Tratat sub rezerva îndeplinirii următoarelor condiții cumulative:

(a) pentru IMM-uri, Statele Membre acordă o reducere de până la 25% a primei anuale care trebuie plătită pentru noile garanții acordate în conformitate cu dispozițiile privind prima de siguranță (*safe-harbour*), cuprinse în Anexă²⁰.

¹⁸ Astfel cum sunt definite la articolul 2 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1857/2006 al Comisiei din 15 decembrie 2006 privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratat ajutoarelor de stat pentru întreprinderile mici și mijlocii care își desfășoară activitatea în domeniul producție de produse agricole și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 70/2001 (JO L 358, 16.12.2006, pag. 3).

¹⁹ Astfel cum sunt definite la articolul 2 alineatul (3) și la articolul 2 alineatul (4) din Regulamentul (CE) nr. 1857/2006.

²⁰ Primele din Anexă îmbunătățesc dispozițiile privind prima de siguranță (*safe-harbour*) din Comunicarea Comisiei privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE ajutoarelor de stat sub formă de garanții (JO C 155, 20.06.2008), ținând cont de nivelurile diferite de constituire a garanțiilor. De asemenea, acestea pot fi

(b) pentru întreprinderile mari, Statele Membre acordă, de asemenea, în cazul garanțiilor noi, o reducere de până la 15% a primei anuale calculată pe baza acelorași dispoziții privind prima de siguranță (*safe-harbour*) cuprinse în Anexă”.

(c) atunci când elementul de ajutor din schemele de garanții este calculat prin metodologii acceptate deja de Comisie ca urmare a notificării acestora în temeiul unui regulament adoptat de Comisie în domeniul ajutoarelor de stat²¹, Statele Membre pot acorda, de asemenea, o reducere similară de până la 25% din prima anuală care se plătește pentru noile garanții pentru IMM-uri și de până la 15% pentru societățile mari;

(d) valoarea maximă a împrumutului nu depășește costul salarial anual total al beneficiarului (inclusiv contribuțiile sociale, precum și costul cu personalul care lucrează în locațiile societății, dar care este oficial pe statul de plată al unor subcontractanți) pentru 2008. În cazul societăților create la sau după 01 ianuarie 2008, valoarea maximă a împrumutului nu poate depăși costul salarial anual estimat pentru primii doi ani de activitate;

(e) garanțiile se acordă până la 31 decembrie 2010;

(f) garanția nu poate depăși 90% din împrumut, pe perioada acestuia;

(g) garanția se poate aplica atât împrumuturilor pentru investiții, cât și împrumuturilor pentru capital de lucru;

(h) reducerea primei de garanție nu poate fi aplicată decât pe o perioadă de cel mult 2 ani de la acordarea garanției. Dacă durata împrumutului depășește 2 ani, Statele Membre pot aplica pentru o perioadă suplimentară de 8 ani primele de siguranță (*safe-harbour*) cuprinse în Anexă, fără reducere;

(i) ajutorul se acordă societăților care nu erau în dificultate²² la 1 iulie 2008; se poate acorda societăților care nu erau în dificultate la acea dată dar care au început să se confrunte cu dificultăți ulterior, ca urmare a crizei financiare și economice mondiale.

---

folosite ca punct de referință pentru calculul elementelor de ajutoare compatibile pentru măsurile de garanție, prevăzute la punctul 4.2 din acest Cadru.

Calculul primelor de siguranță (*safe-harbour*) se bazează pe marjele prevăzute în Comunicarea Comisiei privind revizuirea metodei de stabilire a ratelor de referință și de scont (JO C 14, 19.01.2008, pag 6), ținând cont de o reducere suplimentară de 20 de puncte de bază (a se vedea Nota de subsol 11 din Comunicarea de mai sus). Cu toate acestea, pentru fiecare categorie de rating, prima de siguranță (*safe-harbour*) prevăzută în Comunicarea Comisiei privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE ajutoarelor de stat sub formă de garanții (JO C 155, 20.06.2008) a rămas limita maximă, pentru fiecare categorie de rating. În ceea ce privește definirea nivelurilor diferite de constituire a garanțiilor, a se vedea Nota de subsol 2 pagina 3 din Comunicarea Comisiei privind revizuirea metodei de stabilire a ratelor de referință și de scont (JO C 14, 19.01.2008, pag 6).

²¹ De exemplu, GBER sau Regulamentul (CE) nr. 1628/2006 sau Regulamentul (CE) nr. 1857/2006, cu condiția ca metodologia aprobată să abordeze explicit tipul de garanții și de tranzacții subiacente în cauză.

²² A se vedea nota de subsol 17.

4.4. Ajutor sub formă de subvenționare a ratei dobânzii

4.4.1. Cadrul actual

Comunicarea Comisiei privind revizuirea metodei de stabilire a ratelor de referință și de scont²³ stabilește o metodă de calcul al ratei de referință pe baza ratei de referință interbancare (IBOR) corespunzătoare scadenței de 1 an, la care se adaugă marjele cuprinse între 60 și 1.000 de puncte de bază, în funcție de solvabilitatea societății și de nivelul garanțiilor oferite. Metoda de calcul al ratelor de referință și de scont poate fi modificată de Comisie pentru a reflecta condițiile de piață predominante. Dacă Statele Membre aplică metoda de stabilire a ratelor de referință și de scont stabilită în Comunicarea Comisiei, în vigoare la data acordării împrumutului și respectă condițiile prevăzute de Comunicarea în cauză, rata dobânzii nu conține, în principiu, niciun element care constituie ajutor de stat.

4.4.2. Noua măsură

Societățile pot întâmpina greutăți în a găsi finanțare în circumstanțele actuale ale pieței. Prin urmare, Comisia va accepta să se acorde împrumuturi publice sau private cu o rată a dobânzii cel puțin egală cu rata la vedere a băncii centrale la care se adaugă o primă egală cu diferența dintre rata interbancară medie cu scadența de un an și rata la vedere medie a băncii centrale pe perioada 1 ianuarie 2007-30 iunie 2008, plus prima pe credit de risc corespunzătoare profilului de risc al beneficiarului, astfel cum se stipulează în Comunicarea Comisiei privind revizuirea metodei de stabilire a ratei de referință și de scont.

Elementul de ajutor conținut în diferența dintre această rată a dobânzii și rata de referință definită în Comunicarea Comisiei privind revizuirea metodei de stabilire a ratelor de referință și de scont va fi considerat, temporar, a fi compatibil cu Tratatul pe baza articolului 87 alineatul (3) litera (b) din Tratat, sub rezerva îndeplinirii tuturor condițiilor următoare:

(a) această metodă se aplică tuturor contractelor încheiate până la 31 decembrie 2010; sub incidența acesteia pot intra împrumuturi de orice durată; ratele dobânzii reduse pot fi aplicate pentru plăți ale dobânzii înainte de 31 decembrie 2012²⁴; după această dată, împrumuturilor trebuie să li se aplice o rată a dobânzii cel puțin egală cu rata definită în Comunicarea privind rata de referință și de scont;

(b) ajutorul este acordat societăților care nu erau în dificultate la 1 iulie 2008²⁵; acesta se poate acorda și societăților care nu erau în dificultate la acea dată, dar au început să se confrunte cu greutăți ulterior, ca urmare a crizei financiare și economice mondiale.

4.5. Ajutor pentru fabricarea de produse ecologice

4.5.1. Cadrul actual

Comunicarea Comisiei privind revizuirea metodei de stabilire a ratelor de referință și de scont²⁶ stabilește o metodă de calcul al ratei de referință pe baza ratei de referință

²³ JO C 14, 19.01.2008, pag 6.

²⁴ Statele Membre care doresc să folosească această facilitare trebuie să publice online ratele la vedere zilnice și să le pună la dispoziția Comisiei.

²⁵ A se vedea nota de subsol 17.

²⁶ JO C 14, 19.01.2008, pag 6.

interbancare (IBOR) corespunzătoare scadenței de 1 an, la care se adaugă marjele cuprinse între 60 și 1.000 de puncte de bază, în funcție de solvabilitatea societății și de nivelul garanțiilor oferite. Metoda de calcul a ratelor de referință și de scont poate fi modificată de Comisie pentru a reflecta condițiile de piață predominante. Dacă Statele Membre aplică metoda de stabilire a ratelor de referință și de scont stabilită în Comunicarea Comisiei, în vigoare la data acordării împrumutului și respectă condițiile prevăzute de Comunicarea în cauză, rata dobânzii nu conține, în principiu niciun element care constituie ajutor de stat.

4.5.2. Noua măsură

Din cauza crizei financiare actuale, societățile întâmpină, de asemenea, mai multe dificultăți pentru a avea acces la finanțare în vederea fabricării de produse mai ecologice. Este posibil ca ajutorul sub formă de garanții să nu fie suficient pentru a finanța proiectele costisitoare care vizează sporirea protecției mediului prin adaptarea anticipată la standardele viitoare, care nu au intrat încă în vigoare, sau prin adoptarea de standarde mai stricte decât acestea.

Comisia consideră că realizarea obiectivelor privind mediul ar trebui să rămână o prioritate în ciuda crizei financiare. Fabricarea de produse mai ecologice, inclusiv de produse eficiente din punct de vedere energetic, este în interesul Comunității și este important ca această criză financiară să nu împiedice realizarea acestui obiectiv.

Prin urmare, măsurile suplimentare sub formă de împrumuturi subvenționate ar putea încuraja fabricarea de „produse ecologice”. Cu toate acestea, împrumuturile subvenționate pot conduce la denaturarea gravă a concurenței și acestea ar trebui limitate strict la situații specifice și la investiții cu obiective precise.

Comisia consideră că, pentru o perioadă de timp limitată, Statele Membre ar trebui să aibă posibilitatea de a acorda ajutoare sub formă de reduceri ale ratei dobânzilor.

Comisia va considera compatibile cu Piața comună, pe baza articolului 87 alineatul (3) litera (b) din Tratat, subvențiile la rata dobânzii pentru împrumuturile pentru investiții care îndeplinesc următoarele condiții cumulative:

- (a)** ajutorul se referă la împrumuturile pentru investiții destinate finanțării proiectelor constând în fabricarea de noi produse care îmbunătățesc în mod semnificativ protecția mediului;
- (b)** ajutorul este necesar pentru lansarea unui nou proiect; pentru proiectele existente, ajutorul poate fi acordat în cazul în care devine necesar pentru continuarea proiectului, din cauza noii situații economice;
- (c)** ajutorul este acordat numai pentru proiectele constând în fabricarea de produse ce implică adaptarea anticipată la viitoarele standarde comunitare privind produsele²⁷ care sporesc nivelul de protecție a mediului și care nu au intrat încă în vigoare sau proiecte ce implică respectarea de standarde mai stricte decât acestea;

²⁷ Viitoarele standarde comunitare privind produsele înseamnă standardele comunitare obligatorii care stabilesc niveluri de atins din punct de vedere ecologic pentru produsele vândute în Comunitate, care au fost adoptate și care nu sunt încă în vigoare.

(d) pentru produsele ce implică adaptarea anticipată la viitoarele standarde comunitare în domeniul mediului sau adoptarea de standarde mai stricte decât acestea, investiția începe la 31 decembrie 2010 cel târziu, cu obiectivul de a pune produsul pe piață cu cel puțin doi ani înainte de intrarea în vigoare a standardului;

(e) împrumuturile pot acoperi costurile investițiilor în active corporale și necorporale²⁸, cu excepția împrumuturilor pentru investiții aferente unor capacități de producție de peste 3% pe piețele produselor²⁹ atunci când, în cei cinci ani anteriori începerii investiției, rata anuală medie de creștere a consumului aparent pe piața SEE, din punct de vedere valoric, a rămas sub rata anuală medie de creștere a PIB-ului Spațiului Economic European pe aceeași perioadă de referință de cinci ani;

(f) împrumuturile sunt acordate la 31 decembrie 2010 cel târziu;

(g) pentru calcularea ajutorului, punctul de plecare ar trebui să fie rata individuală a beneficiarului, calculată pe baza metodologiei de la punctul 4.4.2 din prezenta Comunicare. Pe baza acestei metodologii, societatea poate beneficia de o reducere a ratei dobânzii de:

- 25% pentru societățile mari,

- 50% pentru IMM-uri;

(h) rata dobânzii subvenționată se aplică o perioadă de cel mult 2 ani de la acordarea împrumutului;

(i) reducerea ratei dobânzii poate fi aplicată împrumuturilor acordate de stat sau de instituții financiare publice, precum și împrumuturilor acordate de instituții financiare private. Ar trebui asigurată nediscriminarea între entitățile publice și private;

(j) ajutorul este acordat societăților care nu erau în dificultate³⁰ la 1 iulie 2008; ajutorul poate fi acordat societăților care nu erau în dificultate la acea dată, dar au început să se confrunte cu greutăți ulterior, ca urmare a crizei financiare și economice mondiale;

(k) Statele Membre se asigură că ajutorul nu este transferat direct sau indirect entităților financiare.

4.6. Măsuri de capital de risc

4.6.1. Cadrul actual

Orientările comunitare privind ajutorul de stat în vederea promovării investițiilor de capital de risc în întreprinderile mici și mijlocii stabilesc condițiile în care ajutoarele de stat care sprijină investițiile de capital de risc pot fi considerate compatibile cu Piața comună în conformitate cu articolul 87 alineatul (3) din Tratat.

²⁸ Astfel cum sunt definite la punctul 70 din Orientările comunitare privind ajutorul de stat pentru protecția mediului.

²⁹ Astfel cum sunt definite la punctul 69 din Orientările privind ajutoarele regionale pentru 2007-2013.

³⁰ A se vedea nota de subsol 17.

Pe baza experienței dobândite din aplicarea Orientărilor privind ajutoarele de stat pentru promovarea investițiilor cu capital de risc în întreprinderile mici și mijlocii, Comisia consideră că nu există niciun risc general de disfuncționalitate a pieței de capital în Comunitate. Cu toate acestea, Comisia recunoaște că există deficite pe piață pentru anumite tipuri de investiții în anumite etape ale dezvoltării întreprinderilor, care rezultă din disparitatea dintre cererea și oferta de capital de risc și care poate fi descrisă, în general, ca deficit de capital propriu.

Punctul 4.3. din Orientări stipulează că, pentru tranșe de finanțare care nu depășesc 1,5 milioane EUR pe IMM vizat pe fiecare perioadă de douăsprezece luni, se prezumă deja existența unei disfuncționalități a pieței, care nu mai trebuie demonstrată de Statele Membre.

Punctul 5.1 litera (a) din Orientări stipulează următoarele:

„Comisia este conștientă de fluctuațiile constante ale pieței de capital de risc și de deficitul de capital propriu, precum și de gradul diferit în care întreprinderile sunt afectate de disfuncționalitatea pieței în funcție de dimensiunea lor, de etapa de dezvoltare și de sectorul lor economic. Prin urmare, Comisia este pregătită să ia în considerare declararea măsurilor de capital de risc care prevăd furnizarea unor tranșe de investiții care depășesc pragul de 1,5 milioane EUR pe întreprindere pe an compatibile cu Piața comună, cu condiția să fie prezentate toate dovezile necesare privind existența unei disfuncționalități de piață.”.

4.6.2. Adaptarea temporară a normelor existente

Tulburările de pe piața financiară au afectat în mod negativ piața de capital de risc a IMM-urilor aflate în fază incipientă de dezvoltare prin restrângerea disponibilității capitalului de risc. Din cauza percepției actuale privind existența unor riscuri mult mai mari asociate capitalului de risc legate de incertitudini ce rezultă din posibilitatea unor așteptări reduse în ceea ce privește randamentul, în prezent investitorii tind să investească mai degrabă în active mai sigure, ale căror riscuri sunt mai ușor de evaluat în comparație cu cele asociate investițiilor cu capital de risc. În plus, faptul că investițiile cu capital de risc nu sunt lichide s-a dovedit a fi un motiv în plus ca investitorii să fie reticenți în privința acestora. Există dovezi că actuala limitare a lichidităților în cadrul condițiilor de piață actuale a sporit deficitul de capital propriu al IMM-urilor. Prin urmare, se consideră că este adecvat să fie majorat temporar pragul de siguranță pentru investițiile de capital de risc pentru a atenua acest deficit de capital propriu mai mare și să se diminueze temporar procentul participăției minime a investitorilor privați la 30% și în cazul măsurilor care vizează IMM-urile care nu își au sediul în zonele asistate.

În consecință, în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (b) din Tratat, anumite limitări prevăzute de Orientările comunitare privind ajutorul de stat în vederea promovării investițiilor de capital de risc în întreprinderile mici și mijlocii sunt adaptate temporar până la 31 decembrie 2010 după cum urmează:

(a) în înțelesul punctului 4.3.1, tranșele de finanțare maxime sunt mărite până la 2,5 milioane EUR de la 1,5 milioane EUR pe IMM vizat pe o perioadă de douăsprezece luni;

(b) în înțelesul punctului 4.3.4 cantitatea minimă de fonduri care urmează să fie acordate de investitori privați este de 30% atât în zonele asistate interne, cât și în cele externe;

(c) alte condiții prevăzute de Orientări rămân aplicabile;

(d) această adaptare temporară a Orientărilor nu se aplică măsurilor de capital de risc care fac obiectul GBER;

(e) Statele Membre pot adapta schemele aprobate pentru a reflecta adaptarea temporară a Orientărilor.

4.7. Cumul

Plafoanele ajutoarelor stabilite în temeiul prezentei Comunicări se vor aplica indiferent dacă sprijinul pentru proiectul pentru care se acordă asistență este finanțat integral din resurse de stat sau este finanțat parțial de Comunitate.

Măsurile de ajutor temporare prevăzute în această Comunicare nu pot fi cumulate cu ajutoarele care fac obiectul Regulamentului de minimis pentru aceleași costuri eligibile. În cazul în care întreprinderea a primit deja ajutor de minimis înainte de intrarea în vigoare a acestui cadru temporar, valoarea ajutorului primit în temeiul măsurilor care fac obiectul punctului 4.2 al prezentei Comunicări și a ajutorului de minimis primit nu trebuie să depășească 500.000 EUR între 01 ianuarie 2008 și 31 decembrie 2010. Valoarea ajutorului de minimis primit de la 01 ianuarie 2008 trebuie să se deducă din valoarea ajutorului compatibil acordat din același motiv în temeiul punctelor 4.3, 4.4, 4.5 sau 4.6.

Măsurile de ajutor temporare pot fi cumulate cu alte tipuri de ajutor compatibil sau cu alte forme de finanțare comunitară, cu condiția să fie respectate intensitățile maxime ale ajutorului indicate în Orientările sau Regulamentele de exceptare pe categorii de ajutoare relevante.

5. Măsuri de simplificare

5.1. Asigurarea creditului la export pe termen scurt

Comunicarea Comisiei către Statele Membre în temeiul articolului 93 alineatul (1) din Tratatul CE de aplicare a articolelor 92 și 93 din Tratat asigurării creditului la export pe termen scurt³¹ stipulează că riscurile negociabile („marketable risks”) nu pot fi acoperite prin asigurări ale creditului la export cu sprijinul Statelor Membre. Riscurile negociabile sunt riscuri comerciale și politice aferente debitorilor publici și debitorilor care nu sunt publici, stabiliți în țările enumerate în anexa la respectiva Comunicare, cu o perioadă maximă de risc mai mică de doi ani. Riscurile aferente debitorilor stabiliți în Statele Membre și alte opt state membre ale Organizației pentru Cooperare Economică și Dezvoltare sunt considerate riscuri negociabile.

Comisia consideră că lipsa capacității de asigurare sau reasigurare, ca urmare a crizei financiare actuale, nu este resimțită în fiecare Stat Membru, dar nu se poate exclude că, în anumite țări, asigurarea pentru riscurile negociabile ar putea fi temporar indisponibilă.

Punctul 4.4 din Comunicare stipulează că: „În astfel de circumstanțe, acele riscuri nenegociabile temporar pot fi asigurate de către o societate de asigurare a creditului la export

³¹ JO C 281, 17.09.1997, pag. 4.

publică sau care beneficiază de sprijinul statului pentru riscurile nenegociabile, asigurate pe seama sau cu garanția statului. Acest asigurător ar trebui, în măsura posibilului, să alinieze ratele primelor percepute pentru astfel de riscuri la ratele percepute în alte țări de asigurătorii privați ai creditelor la export pentru acest tip de risc.

Orice Stat Membru care intenționează să utilizeze această clauză derogatorie trebuie să notifice de îndată Comisiei proiectul său de decizie. Notificarea trebuie să conțină un raport de piață care să demonstreze indisponibilitatea acoperirii riscurilor pe piața asigurărilor private prin furnizarea unor elemente de probă în acest sens provenind de la două mari societăți internaționale renumite de asigurări private a creditelor la export, precum și de la o societate națională de asigurare a creditelor, justificând astfel utilizarea clauzei derogatorii. În plus, notificarea ar trebui să conțină o descriere a condițiilor pe care societatea publică de asigurare a creditului la export sau care beneficiază de sprijinul statului intenționează să le aplice cu privire la astfel de riscuri.

În termen de două luni de la primirea unei astfel de notificări, Comisia va analiza dacă utilizarea clauzei derogatorii este în conformitate cu condițiile menționate anterior și compatibilă cu Tratatul.

În cazul în care Comisia constată că au fost îndeplinite condițiile pentru utilizarea clauzei derogatorii, decizia sa privind compatibilitatea se limitează la doi ani de la data deciziei, cu condiția ca circumstanțele de piață care justifică utilizarea clauzei derogatorii să nu se modifice în cursul perioadei respective.

Mai mult, Comisia poate, după consultarea celorlalte State Membre, revizui condițiile de utilizare a clauzei derogatorii; de asemenea, poate decide încetarea utilizării acesteia sau înlocuirea sa cu alt sistem adecvat.”.

Aceste dispoziții, aplicabile societăților mari și IMM-urilor, constituie un instrument adecvat în situația economică actuală, în cazul în care Statele Membre consideră că nu este disponibilă acoperirea riscurilor pe piața asigurărilor private pentru anumite riscuri de credit negociabile și/sau pentru anumiți cumpărători ai unei protecții de risc.

În acest context, pentru a accelera procedura pentru Statele Membre, Comisia consideră că, până la 31 decembrie 2010, Statele Membre pot demonstra lipsa pieței prin furnizarea unor elemente suficiente de probă cu privire la indisponibilitatea acoperirii riscurilor pe piața asigurărilor private. Utilizarea clauzei derogatorii se va considera în orice caz justificată dacă:

- fie o societate internațională mare și renumită de asigurare privată a creditelor la export și o societate națională de asigurare a creditelor furnizează elemente de probă cu privire la indisponibilitatea unei astfel de acoperiri,
- fie cel puțin patru exportatori bine stabiliți în Statul Membru în cauză furnizează elemente de probă cu privire la refuzul asigurătorilor pentru operațiuni specifice.

Comisia, în strânsă cooperare cu Statele Membre în cauză, va asigura adoptarea rapidă a deciziilor privind aplicarea „clauzei derogatorii”.

5.2. Simplificarea procedurilor

Măsurile de ajutor de stat menționate în prezenta Comunicare trebuie notificate Comisiei. În afară de măsurile esențiale formulate în prezenta Comunicare, Comisia este hotărâtă să asigure autorizarea rapidă a măsurilor de ajutor de stat aferente crizei actuale în conformitate cu această Comunicare, cu condiția ca Statele Membre în cauză să asigure o cooperare strânsă și să furnizeze informații complete.

Acest angajament se adaugă procesului aflat în curs, prin care Comisia elaborează în prezent o serie de îmbunătățiri referitoare la procedurile sale generale privind ajutoarele de stat, în special pentru a permite adoptarea mai rapidă și mai eficientă a deciziilor, în strânsă cooperare cu Statele Membre. Acest pachet general de măsuri de simplificare ar trebui, în special, să consacre angajamente comune ale Comisiei și Statelor Membre de a adopta proceduri mai simplificate și mai previzibile în fiecare etapă a investigării unui ajutor de stat, precum și să permită aprobarea mai rapidă a cazurilor clare de compatibilitate cu normele privind ajutoarele de stat.

6. Monitorizare și raportare

Regulamentul (CE) nr. 659/1999 al Consiliului din 22 martie 1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE³² și Regulamentul (CE) nr. 794/2004 al Comisiei din 21 aprilie 2004 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 659/1999 al Consiliului de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE³³ prevăd că Statele Membre au obligația de a prezenta Comisiei rapoarte anuale.

Până la 31 iulie 2009, Statele Membre trebuie să prezinte Comisiei o listă a schemelor instituite în baza prezentei Comunicări.

Statele Membre trebuie să se asigure că păstrează evidențe detaliate privind acordarea ajutoarelor care fac obiectul prezentei Comunicări. Aceste înregistrări, care trebuie să conțină toate informațiile necesare pentru a se stabili că au fost respectate condițiile necesare, trebuie păstrate timp de 10 ani și furnizate, la cerere, Comisiei. În special, Statele Membre trebuie să fi obținut informații care să demonstreze că beneficiarii ajutoarelor care fac obiectul măsurilor de la punctele 4.2, 4.3, 4.4 și 4.5 nu erau societăți aflate în dificultate la 1 iulie 2008.

În plus, Statele Membre ar trebui să prezinte Comisiei până la data de 31 octombrie 2009 un raport cu privire la măsurile instituite în baza prezentei Comunicări. În special, raportul ar trebui să prezinte elemente care să indice necesitatea menținerii de către Comisie după 31 decembrie 2009 a măsurilor care fac obiectul prezentei Comunicări, precum și informații detaliate cu privire la beneficiile de mediu ale împrumuturilor subvenționate. Statele Membre trebuie să furnizeze aceste informații pentru fiecare an ulterior pe parcursul căruia prezenta Comunicare este aplicabilă, înainte de 31 octombrie a fiecărui an.

Comisia poate solicita informații suplimentare cu privire la ajutorul acordat, pentru a verifica dacă s-au respectat condițiile prevăzute în decizia Comisiei de aprobare a măsurii de ajutor.

³² JO L 83, 27.03.1999, pag. 1.

³³ JO L 140, 30.04.2004, pag. 1.

7. Dispoziții finale

Comisia pune în aplicare prezenta Comunicare de la 17 decembrie 2008, dată la care s-a agreat în principiu conținutul acesteia, având în vedere contextul financiar și economic care a necesitat o acțiune imediată. Prezenta Comunicare se justifică prin actualele probleme financiare cu caracter excepțional și tranzitoriu legate de criza bancară și nu va mai fi aplicată după 31 decembrie 2010. După consultarea Statelor Membre, Comisia poate revizui Comunicarea înainte de data menționată anterior pe baza unor considerente importante care țin de politica de concurență sau pe baza unor considerente economice importante. Dacă se va dovedi a fi necesar, Comisia poate, de asemenea, să ofere clarificări suplimentare asupra unor aspecte specifice ale abordării sale.

Comisia aplică dispozițiile prezentei Comunicări tuturor măsurilor de capital de risc notificate, măsuri cu privire la care trebuie să adopte o decizie după 17 decembrie 2008, chiar dacă măsurile au fost notificate anterior acestei date.

În conformitate cu Comunicarea Comisiei privind stabilirea normelor aplicabile pentru evaluarea ajutorului de stat ilegal³⁴, Comisia aplică următoarele acte în ceea ce privește ajutoarele care nu au fost notificate:

- (a) prezenta Comunicare, în cazul în care ajutorul s-a acordat după 17 decembrie 2008;
- (b) Orientările aplicabile atunci când ajutorul s-a acordat în toate celelalte cazuri.

Comisia, în strânsă cooperare cu Statele Membre în cauză, asigură adoptarea rapidă a deciziilor în momentul notificării complete a măsurilor care fac obiectul prezentei Comunicări. Statele Membre ar trebui să informeze Comisia cu privire la intențiile lor și să notifice planurile de a introduce astfel de măsuri cât mai repede și cât mai detaliat.

Comisia dorește să reamintească faptul că orice îmbunătățire procedurală depinde în totalitate de prezentarea unor notificări clare și complete.

---

³⁴ JO C 119, 22.5.2002, pag. 22.

ANEXĂ

Cadrul temporar pentru primele de siguranță (safe-harbour) în puncte de bază*			
Categoriza de rating (Standard & Poor's)	Nivelul de constituire a garanției		
	Ridicat	Normal	Redus
AAA	40	40	40
AA+ AA AA-	40	40	40
A+ A A-	40	55	55
BBB+ BBB BBB-	55	80	80
BB+ BB	80	200	200
BBB+	200	380	380
B B-	200	380	630
CCC și mai jos	380	630	980

* Pentru întreprinderile care nu a o istorie a creditelor sau un rating bazat pe bilanț (precum anumite întreprinderi constituite cu o finalitate specifică sau întreprinderile aflate în faza de demarare), Statele Membre pot acorda o reducere de până la 15% (25% pentru IMM-uri) pentru prima specifică de siguranță (safe-harbour) stabilită la 3,8% în Comunicare Comisiei privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE ajutoarelor de stat sub formă de garanții (JO C 155, 20.06.2008). Cu toate acestea, prima nu poate fi niciodată mai mică decât cea care ar fi aplicabilă întreprinderii (întreprinderilor) mamă.

Publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. C 83 din data 07.04.2009

COMUNICAREA COMISIEI

Privind restabilirea viabilității și evaluarea măsurilor de restructurare luate în sectorul financiar, în contextul crizei actuale, în conformitate cu normele privind ajutoarele de stat

1. Introducere

1. În cadrul reuniunilor sale din 20 martie 2009 și din 18 și 19 iunie 2009, Consiliul European și-a confirmat angajamentul în favoarea restaurării încrederii și a bunei funcționări a pieței financiare – premisă indispensabilă pentru redresarea din actuala criză financiară și economică. Având în vedere natura sistemică a crizei și interconexiunea care caracterizează sectorul financiar, au fost întreprinse o serie de acțiuni la nivel comunitar pentru a restabili încrederea în sistemul financiar, pentru a menține Piața internă și pentru a asigura sistemul de acordare de credite la nivelul economiei¹.

2. Aceste inițiative trebuie completate prin acțiuni la nivelul instituțiilor financiare pentru a se asigura că sunt în măsură să facă față crizei actuale și să redobândească viabilitatea pe termen lung fără să recurgă la ajutoare de stat pentru a-și îndeplini funcția de creditare pe o bază mai solidă. Comisia se ocupă deja de o serie de cazuri privind ajutoarele de stat, generate de intervențiile Statelor Membre în scopul de a evita probleme legate de lichiditate, solvență sau creditare. În trei Comunicări succesive, Comisia a prezentat Orientări privind conceperea și punerea în aplicare a ajutoarelor de stat în favoarea băncilor². Comunicările au recunoscut că severitatea crizei a justificat acordarea de ajutoare, care au fost considerate compatibile în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (b) din Tratatul de instituire a Comunității Europene și a asigurat un cadru pentru acordarea coerentă de garanții publice, pentru recapitalizare și pentru luarea de măsuri pentru salvarea activelor depreciate de către Statele Membre. Raționamentul principal al acestor norme constă în asigurarea faptului că măsurile de salvare pot să îndeplinească integral obiectivele de stabilitate financiară și de menținere a fluxurilor de credit, garantând în același timp o concurență echitabilă între băncile³ situate în diferite State Membre, cât și între băncile care beneficiază de ajutor public și cele care nu beneficiază de acesta, evitându-se competițiile nefaste pentru obținerea de subvenții, limitându-se riscul

¹ În comunicarea sa către Consiliul European din 4 martie 2009, intitulată „Stimularea redresării economice europene”, COM(2009) 114 final, Comisia a anunțat un program de reformă care vizează remedierea unor deficiențe de ordin mai general din cadrul de reglementare aplicabil instituțiilor financiare care funcționează în Comunitate.

² A se vedea Comunicarea Comisiei „Aplicarea normelor privind ajutoarele de stat în cazul măsurilor adoptate în legătură cu instituțiile financiare în contextul actualei crize financiare mondiale” („Comunicarea privind sectorul bancar”), (JO C 270, 25.10.2008, pag. 8) și Comunicarea Comisiei „Recapitalizarea instituțiilor financiare în contextul actualei crize financiare: limitarea ajutorului la minimumul necesar și garanții împotriva denaturărilor nejustificate ale concurenței” („Comunicarea privind recapitalizarea”) (JO C 10, 15.01.2009, pag. 2) și Comunicarea Comisiei privind tratarea activelor depreciate în sectorul bancar comunitar („Comunicarea privind activele depreciate”) (JO C 72, 26.03.2009, pag. 1). Pentru o prezentare generală a practicii Comisiei de luare a deciziilor, a se vedea Tabloul de bord privind ajutoarele de stat – primăvara 2009 actualizat, ediție specială privind ajutoarele de stat în contextul crizei actuale financiare și economice, COM(2009) 164 final din 08 aprilie 2009.

³ Sfera de aplicare a prezentei Comunicări este limitată la instituțiile financiare, astfel cum se precizează în Comunicarea privind sectorul bancar. În scopul facilitării referințelor, orientările prezentate în prezenta Comunicare se referă la bănci. Cu toate acestea, orientările se aplică *mutatis mutandis* altor instituții financiare, dacă este cazul.

moral și asigurându-se competitivitatea și eficiența băncilor europene pe piețele comunitare și internaționale.

3. Normele privind ajutoarele de stat oferă un instrument de asigurare a coerenței măsurilor luate de acele State Membre care au decis să treacă la acțiune. Cu toate acestea, decizia de a utiliza fonduri publice, de exemplu pentru a prelua de la bănci activele depreciate aparține Statelor Membre. În unele situații, instituțiile financiare vor fi în măsură să facă față crizei actuale fără operarea de modificări majore sau fără să beneficieze de ajutor suplimentar. În alte cazuri, ajutorul de stat poate fi necesar, sub forma garanțiilor, recapitalizării sau a salvării activelor depreciate.

4. Atunci când o instituție financiară a beneficiat de ajutor de stat, Statele Membre trebuie să prezinte un plan de viabilitate sau un plan de restructurare fundamental în vederea confirmării sau restabilirii viabilității pe termen lung a băncilor fără să se bazeze pe ajutoare de stat. Au fost deja stabilite criterii pentru a delimita condițiile în care o bancă poate avea nevoie de o restructurare mai substanțială și condițiile în care sunt necesare măsuri pentru a face față denaturării concurenței, cauzată de ajutoare⁴. Prezenta Comunicare nu aduce modificări acestor criterii, ci le completează, în vederea sporirii predictibilității și asigurării unei abordări coerente, explicând modul în care Comisia va evalua compatibilitatea ajutoarelor de restructurare⁵, acordate de Statele Membre instituțiilor financiare în condițiile actuale ale crizei sistemice, în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (b) din Tratat.

5. Comunicarea privind sectorul bancar, Comunicarea privind recapitalizarea și Comunicarea privind activele depreciate reamintesc principiile de bază stabilite prin Liniile directoare privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate⁶.

⁴ Criteriile și circumstanțele specifice care determină obligația de a prezenta un plan de restructurare au fost explicate în Comunicarea privind sectorul bancar, în Comunicarea privind recapitalizarea și în Comunicarea privind activele depreciate. Ele se referă, în special, dar nu exclusiv, la situațiile în care o bancă confruntată cu probleme a fost recapitalizată de stat sau la cele în care banca care beneficiază de măsurile de salvare a activelor a primit deja ajutor de stat în orice formă care contribuie la acoperirea sau evitarea pierderilor (cu excepția participării într-un sistem de garanție), care, împreună, depășesc 2% din totalul activelor ponderate în funcție de risc ale băncii. Gradul de restructurare va depinde de gravitatea problemelor fiecărei bănci. În schimb, în conformitate cu respectivele Comunicări (în special punctul 40 din Comunicarea privind recapitalizarea și Anexa V la Comunicarea privind activele depreciate), în cazul în care se acordă o sumă limitată băncilor care, în esență, funcționează bine, li se cere Statelor Membre să prezinte un raport Comisiei referitor la utilizarea fondurilor publice, care să includă toate informațiile necesare pentru evaluarea viabilității băncii în cauză, a utilizării capitalului primit și a parcursului prevăzut pentru desprinderea de ajutorul de stat. Examinarea viabilității ar trebui să demonstreze profilul de risc și adecvarea preconizată a capitalului acestor bănci și să evalueze planurile lor de afaceri.

⁵ Adică ajutoarele care au fost temporar autorizate de Comisie ca ajutoare pentru salvare în temeiul „Liniilor directoare privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate” (JO C 244, 01.10.2004, pag. 2) sau ajutoarele temporar autorizate în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (b) din Tratat, precum și orice noi ajutoare care pot fi notificate ca fiind necesare în vederea restructurării. Prin urmare, prezenta Comunicare va fi aplicată în locul „Liniilor directoare privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate” în vederea evaluării ajutoarelor pentru restructurare acordate băncilor în condițiile actuale ale crizei sistemice.

⁶ În trecut, Comisia a adoptat o serie de decizii privind ajutoarele pentru restructurare [compatibile în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat] băncilor aflate în dificultate, pe baza unui proces general de restructurare care a permis beneficiarilor să-și redobândească viabilitatea pe termen lung fără ajutoarele care afectează în mod nejustificat concurența. Strategiile tipice de restructurare au inclus reorientarea modelelor de întreprinderi, închiderea sau dezinvestirea părților din întreprinderi, a filialelor sau a sucursalelor, modificări ale managementului activelor și pasivelor, vânzarea către concurența viabilă a unei întreprinderi în funcționare sau divizarea și vânzarea diferitelor părți ale întreprinderii. A se vedea, de exemplu: Decizia 98/490/CE a Comisiei din 20 mai 1998 privind ajutorul acordat de Franța grupului Crédit Lyonnais (JO L 221, 08.08.1998, pag. 28),

Aceste principii necesită, înainte de toate, ca ajutoarele pentru restructurare să conducă la restabilirea viabilității întreprinderii pe termen mai lung, fără ajutorul statului. De asemenea, principiile presupun ca ajutoarele pentru restructurare să fie însoțite, în măsura posibilului, de o repartizare adecvată a obligațiilor și de măsuri destinate să minimizeze denaturarea concurenței, care, pe termen mai lung, ar slăbi fundamental structura și funcționarea pieței în cauză.

6. Integritatea Pieței interne și dezvoltarea băncilor din Comunitate trebuie să constituie un element-cheie în aplicarea acestor principii, fragmentarea și segmentarea pieței trebuind să fie evitate. Odată ce criza actuală a fost depășită, băncile europene ar trebui să dețină o poziție globală puternică bazată pe piața financiară unică europeană. În egală măsură, Comisia reafirmă necesitatea de a anticipa și de a gestiona schimbările într-un mod responsabil din punct de vedere social și subliniază necesitatea respectării legislației naționale de punere în aplicare a directivelor comunitare privind informarea și consultarea lucrătorilor, directive care se aplică în astfel de circumstanțe⁷.

7. Prezenta Comunicare explică modul în care Comisia va examina ajutoarele pentru restructurarea băncilor în contextul crizei actuale, luând în considerare necesitatea de adaptare a practicii anterioare în perspectiva naturii și dimensiunii globale a crizei actuale, rolul sistemic al sectorului bancar pentru întreaga economie și efectele sistemice care pot decurge din nevoia ca o serie de bănci să se restructureze în decursul aceleiași perioade:

- Planul de restructurare va trebui să includă un diagnostic complet al problemelor băncii. În vederea elaborării unor strategii durabile pentru restabilirea viabilității, băncile ar trebui, în consecință, să simuleze situații de criză. Această primă etapă în restabilirea viabilității ar trebui să se întemeieze pe parametrii comuni care se vor baza, în măsura posibilului, pe metodologii adoptate la nivel comunitar. De asemenea, băncile vor trebui, dacă este cazul, să anunțe activele depreciate⁸;

- Având în vedere scopul fundamental de realizare a stabilității financiare și perspectiva economică dificilă care predomină la nivel comunitar, se va acorda o atenție specială elaborării unui plan de restructurare, și, în special, asigurării unui calendar suficient de flexibil și de realist al etapelor necesare de punere în aplicare. În cazul în care punerea în aplicare imediată a măsurilor structurale nu este posibilă din cauza circumstanțelor legate de piață, ar trebui luate în considerare garanții comportamentale intermediare;

- Comisia va aplica principiul de bază al repartizării adecvate a obligațiilor între Statele Membre și băncile beneficiare, ținând cont de situația de ansamblu a sectorului financiar. În cazul în care repartizarea obligațiilor nu este posibilă imediat din cauza situației pieței la momentul salvării, acest proces trebuie realizat într-o etapă ulterioară a punerii în aplicare planului de restructurare;

Decizia 2005/345/CE a Comisiei din 18 februarie 2004 privind ajutorul pentru restructurare acordat societății Bankgesellschaft Berlin AG de Germania (JO L 116, 04.05.2005, pag. 1), Decizia 2009/341/CE a Comisiei din 4 iunie 2008 privind ajutorul de stat C 9/2008 (ex NN 8/2008, CP 244/07) pus în aplicare de Germania pentru Sachsen LB (JO L 104, 24.04.2009, pag. 34) și Tabloul de bord privind ajutoarele de stat din toamna 2006, COM(2006) 761 final, pag. 28 http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/studies_reports/2006_autumn_en.pdf, care include un studiu special privind ajutoarele pentru salvare și restructurare.

⁷ A se vedea, de asemenea, Comunicarea intitulată „Restructurare și ocuparea forței de muncă” din 31 martie 2005 [COM(2005) 120 final din 31 martie 2005], precum și buna practică în materie de restructurare, convenită de partenerii sociali europeni în noiembrie 2003.

⁸ În conformitate cu Comunicarea privind activele depreciate.

- Măsurile de limitare a denaturării concurenței de către o bancă salvată din același Stat Membru sau din alte State Membre ar trebui elaborate într-un mod care să limiteze producerea oricărui dezavantaj altor bănci, luând în considerare faptul că natura sistemică a crizei actuale a necesitat o intervenție a statului de mare amploare în acest sector;

- Furnizarea de ajutor suplimentar pe parcursul perioadei de restructurare ar trebui să constituie o posibilitate în cazul în care este justificată de motive legate de stabilitatea financiară. Orice ajutor suplimentar ar trebui să se limiteze la minimumul necesar pentru asigurarea viabilității.

8. Secțiunea 2 se aplică în cazurile în care Statului Membru îi revine obligația de a notifica un plan de restructurare⁹. Principiile care se află la baza Secțiunii 2 se aplică prin analogie cazurilor în care Statului Membru nu îi revine obligația oficială de a notifica un plan de restructurare, dar trebuie totuși să demonstreze viabilitatea¹⁰ băncii beneficiare. În acest din urmă caz, și cu excepția situațiilor în care există temeri, Comisia va solicita, în mod normal, informații mai puțin detaliate¹¹. În cazul în care există îndoieli, Comisia va solicita cu precădere date privind simularea adecvată a situațiilor de criză, în conformitate cu punctul 13, precum și date privind validarea rezultatelor simulării de către autoritatea națională competentă. Secțiunile 3, 4 și 5 se aplică exclusiv cazurilor în care Statul Membru are obligația de a notifica un plan de restructurare. Secțiunea 6 se referă la sfera temporară de aplicare a prezentei Comunicări și se aplică atât Statelor Membre care trebuie să notifice un plan de restructurare pentru beneficiarii de ajutor, cât și Statelor Membre care trebuie numai să demonstreze viabilitatea beneficiarilor de ajutor.

2. Restabilirea viabilității pe termen lung

9. În cazul în care, pe baza Orientărilor sau Deciziilor anterioare ale Comisiei, unui Stat Membru îi revine obligația de a prezenta un plan de restructurare¹², planul trebuie să fie complet, detaliat și să se bazeze pe un concept coerent. Planul trebuie să demonstreze modul în care banca va restabili viabilitatea pe termen lung fără ajutor de stat, în cel mai scurt termen posibil¹³. Notificarea oricărui plan de restructurare trebuie să includă o comparație cu opțiuni alternative, inclusiv o divizare sau o absorbire de către o altă bancă pentru a permite Comisiei să estimeze¹⁴ dacă sunt disponibile soluții mai bine orientate către piață care sunt mai puțin costisitoare sau care denaturează în măsură mai mică concurența, conforme cu menținerea stabilității financiare. În cazul în care nu se poate restabili viabilitatea băncii, planul de restructurare ar trebui să indice modalitatea de lichidare a acesteia în ordine.

⁹ În conformitate cu Comunicarea privind sectorul bancar, Comunicarea privind recapitalizarea și Comunicarea privind activele depreciate. A se vedea punctul 4 din prezenta Comunicare.

¹⁰ În conformitate cu Comunicarea privind sectorul bancar, Comunicarea privind recapitalizarea și Comunicarea privind activele depreciate, în cazul în care un ajutor cu o valoare limitată este acordat băncilor fundamental sănătoase, Statele Membre trebuie să prezinte Comisiei o analiză a viabilității acestora.

¹¹ În conformitate, în special cu punctul 40 din Comunicarea privind recapitalizarea și cu Anexa 5 din Comunicarea privind activele depreciate.

¹² După cum s-a prezentat la punctul 8 din prezenta Comunicare, în cazul în care Secțiunea 2 se referă la un plan de restructurare, principiile care se află la baza Secțiunii 2 se aplică prin analogie și analizelor viabilității.

¹³ Un model indicativ pentru un plan de restructurare este prezentat în Anexă.

¹⁴ Dacă este cazul, Comisia va solicita opinia unui consultant extern pentru a examina planurile de restructurare notificate în vederea analizării viabilității, repartizării obligațiilor și minimizării denaturării concurenței. De asemenea, Comisia poate solicita certificarea diferitelor elemente de către supervizori.

10. Planul de restructurare trebuie să identifice cauzele dificultăților cu care se confruntă banca și punctele deficitare ale băncii și să prezinte modul în care măsurile de restructurare propuse remediază problemele de bază ale băncii.

11. Planul de restructurare trebuie să ofere informații privind modelul de afaceri al beneficiarului, cu precădere privind structura sa organizațională, privind finanțarea (demonstrarea viabilității structurii de finanțare pe termen scurt și lung¹⁵), guvernanta corporativă (demonstrarea prevenirii conflictelor de interese, precum și managementul necesar al schimbărilor¹⁶), managementul riscurilor (inclusiv anunțarea activelor depreciate și previzionarea prudentă a activelor neperformante), managementul activelor și pasivelor, generarea de fluxuri de numerar (care ar trebui să atingă niveluri suficiente fără ajutor din partea statului), angajamentele neincluse în bilanț (demonstrarea sustenabilității lor și consolidarea lor atunci când banca este subiectul unei expuneri semnificative¹⁷), gradul de îndatorare, adecvarea actuală și preconizată a capitalului în conformitate cu reglementările aplicabile privind supervizarea (pe baza evaluării prudente și a preconizării adecvate) și structura de remunerare în vederea motivării¹⁸, (demonstrarea modului în care aceasta promovează rentabilitatea pe termen lung a beneficiarului).

12. Viabilitatea fiecărei activități comerciale și fiecărui centru de profit trebuie analizată, cu ajutorul defalcărilor necesare. Restaurarea viabilității băncii trebuie să rezulte în principal din măsuri interne. Ea se poate baza pe factori externi, cum ar fi variații ale prețurilor și ale cererii față de care influența întreprinderii este foarte redusă, dar numai dacă supozițiile privind piața sunt în general acceptate. Procesul de restructurare necesită o dezangajare a activităților care, pe termen mediu, ar continua, din punct de vedere structural, să producă pierderi.

13. O bancă își restabilește viabilitatea pe termen lung atunci când este în măsură să-și acopere toate costurile, inclusiv costurile legate de amortizare și costurile financiare și să obțină un nivel adecvat de rentabilitate financiară, luând în considerare profilul de risc al băncii. Banca restructurată trebuie să fie în măsură să concureze pe piață pentru obținerea de capital, pe baza calităților sale proprii, în conformitate cu cerințele reglementare relevante. Rezultatele preconizate ale restructurării planificate trebuie să fie demonstrate cu ajutorul unui scenariu de bază, precum și cu ajutorul scenariilor de simulare a situațiilor de criză. Pentru aceasta, planurile de restructurare trebuie să ia în considerare, *inter alia*, situația actuală și perspectivele privind piețele financiare, reflectând scenariul de bază și supozițiile cele mai defavorabile. Simularea situațiilor de criză trebuie să țină cont de o serie de scenarii, inclusiv de o combinație de tipuri de criză și de o recesiune globală prelungită. Supozițiile trebuie comparate cu referințe sectoriale adecvate, modificate corespunzător pentru a lua în considerare noile elemente ale crizei actuale de pe piețele financiare. Planul trebuie să cuprindă măsuri care să se ocupe de eventualele cerințe care rezultă din testele de simulare a situațiilor de criză. Testele de simulare a situațiilor de criză trebuie să se bazeze, în măsura posibilului, pe parametri comuni conveniți la nivel comunitar (precum metodologia dezvoltată de Comitetul supervisorilor bancari europeni) și, dacă este cazul, să fie adaptați la circumstanțele specifice țării și sectorului ei bancar.

¹⁵ A se vedea, de exemplu, Decizia Comisiei din 2 aprilie 2008 în cazul NN 1/2008 *Northern Rock*, JO C 135, 3.6.2008, pag. 21 și Decizia 2009/341/CE în cazul C 9/2008 *SachsenLB*.

¹⁶ A se vedea Decizia 2009/341/CE în cazul C 9/2008 *SachsenLB*.

¹⁷ Cu excepția circumstanțelor justificate în mod corespunzător. A se vedea Decizia Comisiei din 21 octombrie 2008 în cazul C 10/2008 *IKB*, nepublicată încă.

¹⁸ În conformitate cu Recomandarea Comisiei 2009/384/CE din 30 aprilie 2009 privind politicile de remunerare în sectorul serviciilor financiare (JO L 120, 15.5.2009, pag. 22).

14. În contextul crizei actuale, guvernele au recapitalizat băncile în condiții alese în primul rând din motive legate de stabilitatea financiară și nu din perspectiva rentabilității care ar fi fost acceptabilă pentru un investitor privat. Prin urmare, viabilitatea pe termen lung necesită ca orice ajutor de stat primit să fie ori rambursat în decursul timpului, potrivit preconizărilor din momentul acordării ajutorului, ori remunerat potrivit condițiilor normale de piață, asigurându-se astfel încetarea oricărei forme de ajutor de stat suplimentar. Întrucât Tratatul nu face mențiune la deținerea de titluri de proprietate, se aplică normele în materie de ajutor de stat, indiferent dacă o bancă este proprietate privată sau publică.

15. Deși perioada de restructurare ar trebui să fie pe cât de scurtă posibil ca să permită restabilirea rapidă a viabilității, Comisia va ține cont de condițiile crizei actuale și, prin urmare, poate autoriza finalizarea unor măsuri structurale într-un termen mai lung decât este cazul în mod obișnuit, cu precădere pentru a evita deteriorarea piețelor prin vânzări imediate¹⁹. Cu toate acestea, restructurarea trebuie realizată în cel mai scurt termen posibil și nu trebuie să dureze mai mult de cinci ani²⁰ pentru a fi eficientă și a permite băncilor restructurate o restabilire credibilă a viabilității.

16. În cazul în care, în decursul perioadei de restructurare, ar fi necesar un ajutor suplimentar neprevăzut în planul de restructurare notificat în scopul restabilirii viabilității, acesta ar face obiectul unei notificări *ex ante* individuale și orice ajutor suplimentar de acest tip va fi luat în considerare în decizia finală a Comisiei.

Asigurarea viabilității prin vânzarea unei bănci

17. Vânzarea unei bănci în dificultate către o altă instituție financiară poate contribui la restabilirea viabilității pe termen lung în cazul în care cumpărătorul deține viabilitatea și capacitatea de a absorbi transferul băncii aflate în dificultate și poate contribui la refacerea încrederii pieței față de aceasta. În egală măsură, viabilitatea poate contribui la consolidarea sectorului financiar. În acest scop, cumpărătorul trebuie să demonstreze că entitatea integrată va fi viabilă. În cazul unei vânzări, trebuie, de asemenea, respectate cerințele referitoare la viabilitate, la contribuția proprie și la limitarea denaturării concurenței.

18. Pentru a se asigura oportunități egale pentru toți posibii ofertanți²¹, trebuie asigurat în general un proces de vânzare transparent, obiectiv, necondiționat, nediscriminatoriu și competitiv.

19. În plus, fără a aduce atingere sistemului de control al fuziunilor care poate fi aplicat, și recunoscându-se că vânzarea către un concurent a unei bănci în dificultate care a beneficiat de ajutor poate atât să contribuie la restabilirea viabilității pe termen lung, cât și să ducă la sporirea consolidării sectorului financiar, o astfel de operațiune nu trebuie să fie autorizată, în cazul în care ar genera *prima facie* un impediment semnificativ în calea concurenței eficiente, decât dacă denaturarea concurenței este remediată prin măsuri adecvate care să însoțească ajutorul.

¹⁹ Prin acestea se înțelege vânzarea unor mari cantități de active la prețurile actuale scăzute de pe piață, ceea ce ar putea determina o și mai mare scădere a prețurilor.

²⁰ Practica Comisiei a fost aceea de a accepta ca perioadă pentru un plan de restructurare un interval de doi până la trei ani.

²¹ A se vedea și punctul 20.

20. De asemenea, vânzarea unei bănci poate implica acordarea de ajutoare de stat pentru cumpărător și/sau pentru activitatea vândută²². În cazul în care vânzarea este organizată printr-o licitație deschisă, necondiționată și competitivă și activele sunt achiziționate de ofertantul care oferă cel mai bun preț, se consideră că prețul de vânzare este prețul pieței, iar ajutorul pentru cumpărător poate fi exclus²³. Un preț de vânzare negativ (sau un ajutor financiar pentru a compensa un astfel de preț negativ) poate fi acceptat în mod excepțional ca neimplicând un ajutor de stat în cazul în care cumpărătorul ar trebui să suporte costuri mai ridicate în caz de lichidare²⁴. În vederea calculării costurilor de lichidare în aceste circumstanțe, Comisia va lua în considerare numai acele pasive care ar fi fost acceptate de un investitor care operează în economia de piață²⁵. Se exclud pasivele care rezultă din ajutorul de stat²⁶.

21. Lichidarea în ordine sau vânzarea unei bănci aflate în faliment trebuie avută întotdeauna în vedere atunci când o bancă nu poate, în mod credibil, să-și restabilească viabilitatea pe termen lung. Guvernele ar trebui să încurajeze retragerea operatorilor neviabili, permițând în același timp ca procesul să se desfășoare într-un interval adecvat care menține stabilitatea financiară. Comunicarea privind sectorul bancar prevede o procedură în cadrul căreia ar trebui să aibă loc o astfel de lichidare în ordine²⁷. Achiziționarea activelor și pasivelor „bune” ale unei bănci aflate în dificultate poate constitui, deopotrivă, o opțiune pentru o bancă sănătoasă, întrucât aceasta ar putea fi un mod eficient din punct de vedere al costurilor de extindere a depozitelor și de creare de relații cu împrumutători fiabili. În plus, crearea unei „bănci bune” autonome, pe baza unei combinații a activelor și pasivelor „bune” ale unei bănci existente poate constitui, de asemenea, o cale acceptabilă către restabilirea viabilității, cu condiția ca această nouă entitate să nu se afle în poziția de a denatura în mod inechitabil concurența.

3. Contribuția proprie din partea beneficiarului (repartizarea obligațiilor)

22. În vederea restrângerii denaturării concurenței și pentru a preîntâmpina riscurile morale, ajutorul trebuie să fie limitat la minimul necesar și beneficiarul ajutorului trebuie să asigure o contribuție proprie corespunzătoare la costurile de restructurare. Banca și deținătorii capitalului ei trebuie să contribuie cu propriile resurse la restructurarea acesteia în cel mai mare grad posibil. Acest lucru este necesar pentru a se asigura că băncile salvate își asumă în mod corespunzător responsabilitatea pentru consecințele comportamentului lor anterior, precum și pentru a crea stimulente adecvate pentru comportamentul lor viitor.

²² A se vedea, de exemplu, Decizia 2009/341/CE în cazul C 9/2008 *SachsenLB*.

²³ Neorganizarea unei astfel de licitații nu implică automat că se acordă un ajutor de stat cumpărătorului.

²⁴ Aceasta ar duce în mod normal la acordarea unui ajutor pentru activitatea economică vândută.

²⁵ Cauzele conexe C-278/92, C-279/92 și C-280/92 *Hytasa* [1994] ECR I-4103, alineatul 22.

²⁶ A se vedea cazul C-334/99 *Gröditzer Stahlwerke* [2003] ECR I-1139, alineatul 134 și următoarele și Decizia Comisiei 2008/719/CE din 30 aprilie 2008 privind ajutorul de stat C 56/2006 (ex NN 77/2006) *Bank Burgenland* (JO L 239, 06.09.2008, pag. 32).

²⁷ A se vedea punctele 43-50 din Comunicarea privind sectorul bancar. Pentru a permite o astfel de retragere în ordine, ajutorul în caz de lichidare poate fi considerat drept compatibil, atunci când, de exemplu, este necesar pentru o recapitalizare temporară a unei bănci sau structurii rele sau pentru a răspunde revendicărilor din parte anumitor categorii de creditori, dacă aceasta este justificată prin motive legate de stabilitatea financiară. Pentru exemple de aceste ajutoare și de condiții în care acestea au fost considerate compatibile, a se vedea Decizia Comisiei din 1 octombrie 2008 în cazul NN 41/2008 UK, *Rescue aid to Bradford & Bingley* (JO C 290, 13.11.2008, pag. 2) și Decizia Comisiei din 5 noiembrie 2008 în cazul NN 39/2008 DK, *Aid for liquidation of Roskilde Bank* (JO C 12, 17.01.2009, pag. 3).

Limitarea costurilor de restructurare

23. Ajutorul de restructurare trebuie să se limiteze la acoperirea costurilor necesare pentru restabilirea viabilității. Aceasta înseamnă că o întreprindere nu trebuie să beneficieze de resurse publice care ar putea fi folosite pentru finanțarea activităților care distorsionează piața și care nu sunt legate de procesul de restructurare. De exemplu, achiziționarea de titluri de participare ale altor întreprinderi sau realizarea unor investiții noi nu poate fi finanțată prin ajutoare de stat, decât în cazul în care acest lucru este esențial pentru restabilirea viabilității unei întreprinderi²⁸.

Limitarea valorii ajutorului, contribuții proprii semnificative

24. În vederea limitării valorii ajutorului la minimumul necesar, băncile trebuie, mai întâi, să-și utilizeze propriile resurse pentru finanțarea restructurării. Acest lucru poate implica, de exemplu, vânzarea de active. Sprijinul de stat trebuie acordat în condiții care reprezintă o repartizare adecvată a obligațiilor în materie de costuri²⁹. Acest lucru înseamnă că nu numai statul suportă costurile legate de restructurare, ci și aceia care au investit în bancă, prin absorbirea pierderilor cu ajutorul capitalului disponibil și prin plățirea unei remunerații adecvate pentru intervențiile din partea statului³⁰. Cu toate acestea, Comisia consideră că nu este adecvat să stabilească plafoanele privind repartizarea obligațiilor *ex ante* în contextul actualei crize sistemice, având în vedere obiectivul de facilitare a accesului la capital privat și întoarcerea la condițiile normale de piață.

25. Orice derogare de la o repartizare corespunzătoare a obligațiilor *ex ante*, care ar fi putut fi acordată în mod excepțional în etapa de salvare din motive legate de stabilitatea financiară, trebuie compensată printr-o mai mare contribuție într-o etapă ulterioară a restructurării, de exemplu sub forma unor clauze de recuperare (*claw-back*) și/sau printr-o restructurare mai amplă, inclusiv măsuri suplimentare de limitare a denaturării concurenței³¹.

26. Băncile trebuie să fie în măsură să remunereze capitalul, inclusiv sub forma dividendelor, cât și a cupoanelor la împrumuturi subordonate în curs, din profiturile generate de activitățile lor. Cu toate acestea, băncile nu trebuie să folosească ajutorul de stat pentru a remunera propriile fonduri (capitalul propriu și împrumuturile subordonate) atunci când aceste activități nu generează profit suficient. Prin urmare, în contextul unei restructurări, compensarea discreționară de către băncile beneficiare a pierderilor (de exemplu prin disponibilizarea rezervelor sau reducerea capitalurilor proprii) în vederea asigurării distribuirii de dividende și plățirii cupoanelor la împrumuturile subordonate în curs, nu este, în principiu, compatibilă cu obiectivul repartizării obligațiilor³². De asemenea, trebuie să se ia în considerare asigurarea

²⁸ A se vedea cazul T-17/03 Schmitz –Gotha [2006] ECR II- 1139.

²⁹ După cum s-a prezentat în Comunicări anterioare ale Comisiei, în special în Comunicarea privind activele depreciate – a se vedea punctul 21 și următoarele.

³⁰ Comisia a prezentat Orientări detaliate privind stabilirea valorii garanțiilor din partea statului, recapitalizările și măsurile de salvare a activelor în comunicarea privind sectorul bancar, în Comunicarea privind recapitalizarea, precum și în comunicarea privind activele depreciate. În măsura în care acest preț este plătit, acționarii băncii își văd poziția diluată pe plan financiar.

³¹ Comunicarea privind activele depreciate, punctele 24 și 25. A se vedea, de asemenea, partea 4 din prezenta Comunicare.

³² A se vedea Decizia Comisiei din 18 decembrie 2008 în cazul N 615/2008 *Bayern LB* (JO C 80, 03.04.2009, pag. 4). Totuși, acest lucru nu împiedică banca să efectueze plata cupoanelor atunci când este ținută de o obligație legală în acest sens.

capacității de refinanțare a băncii și stimulentele de ieșire³³. În vederea promovării refinanțării de către banca beneficiară, Comisia poate considera în mod favorabil plățirea cupoanelor la instrumente de capital hibride recent emise care au un rang de prioritate superior față de împrumuturile subordonate existente. În orice caz, băncile nu trebuie, în mod normal, să fie autorizate să-și achiziționeze propriile acțiuni pe parcursul etapei de restructurare.

27. Furnizarea de ajutor suplimentar pe parcursul perioadei de restructurare ar trebui să rămână o posibilitate în cazul în care este justificată de motive legate de stabilitatea financiară. Orice ajutor suplimentar trebuie să se limiteze la minimul necesar pentru asigurarea viabilității.

4. Limitarea denaturării concurenței și asigurarea unui sector bancar competitiv

Tipuri de denaturare a concurenței

28. Chiar dacă ajutorul de stat poate sprijini stabilitatea financiară în perioade de criză sistemică, având consecințe pozitive la o scară mai amplă, el poate totuși crea denaturarea concurenței în multiple moduri. În cazul în care băncile concurează pe baza meritelor produselor și serviciilor lor, acelea care acumulează riscuri excesive și/sau se bazează pe modele de afaceri neviabile vor pierde, în cele din urmă, cota de piață și, eventual, vor ieși de pe piață, în timp ce concurenți mai eficienți se vor extinde sau vor intra pe piețele în cauză. Ajutoarele de stat prelungesc denaturarea anterioară a concurenței generată de asumarea de riscuri excesive și de folosirea unor modele de afaceri neviabile, prin sprijinirea artificială a puterii de piață a beneficiarilor acestor ajutoare. În acest mod, ajutoarele de stat pot genera un risc moral pentru beneficiari, diminuând în același timp stimulentele, pentru cei care nu beneficiază de ajutoare, în vederea exercitării concurenței, a realizării de investiții și a inovării. În cele din urmă, ajutoarele de stat pot prejudicia Piața unică prin transferarea unei cote inechitabile de obligații în materie de ajustare structurală și de probleme sociale și economice conexe către alte State Membre, creând în același timp obstacole la intrarea pe piață, precum și prin compromiterea stimulentele în favoarea realizării de activități transfrontaliere.

29. Stabilitatea financiară rămâne obiectivul predominant al ajutoarelor acordate sectorului financiar în contextul unei crize sistemice, însă menținerea stabilității sistemice pe termen scurt nu trebuie să aducă prejudicii pe termen mai lung condițiilor de concurență echitabile și piețelor competitive. În acest context, măsurile destinate limitării denaturării concurenței cauzată de ajutoarele de stat dețin un rol important, inter alia, din motivele expuse în continuare. În primul rând, băncile din Comunitate au fost afectate de criză într-o măsură foarte diferită și ajutoarele de stat pentru salvarea și restructurarea băncilor aflate în situații dificile pot prejudicia poziția băncilor care au rămas fundamental sănătoase, determinând posibile efecte negative asupra stabilității financiare. Într-o situație de criză financiară, economică și bugetară, diferențele existente între Statele Membre în materie de resurse disponibile pentru intervenția statului devin și mai accentuate și influențează negativ condițiile de concurență echitabile de pe piața unică. În al doilea rând, intervențiile naționale

³³ A se vedea Comunicarea privind activele depreciate, punctul 31 și abordarea nuanțată privind restricțiile în materie de dividende din Comunicarea privind recapitalizarea, punctele 33, 34 și 45, care arată că, deși instituirea de interdicții temporare privind distribuirea dividendelor sau plățirea cupoanelor poate păstra capitalul în cadrul băncii și crește rezerva de capital, îmbunătățind astfel solvabilitatea băncii, ea poate, deopotrivă, împiedica accesul băncii la sursele private de finanțare sau, cel puțin, mări costul noilor finanțări viitoare.

din cadrul crizei actuale tind, prin însăși natura lor, să se concentreze asupra piețelor naționale și, prin urmare, conduc la un risc ridicat de retragere îndărătul granițelor naționale și către o fragmentare a pieței unice. Prezența pe piață a beneficiarilor ajutoarelor trebuie evaluată în vederea asigurării concurenței eficiente și a prevenirii puterii de piață, a barierelor la intrarea pe piață și a impedimentelor în calea activităților transfrontaliere, în detrimentul întreprinderilor și al consumatorilor europeni. În al treilea rând, nivelul actual al intervenției publice necesar pentru asigurarea stabilității financiare și eventualele limite care se stabilesc cu privire la repartizarea normală a obligațiilor generează un risc moral sporit care trebuie remediat în mod adecvat pentru a preveni reapariția în viitor a efectelor dăunătoare și a comportamentului extrem de riscant și pentru a pregăti calea către o restabilire rapidă a condițiilor normale de piață, fără acordarea de ajutoare de stat.

Aplicarea de măsuri eficiente și proporționale destinate limitării denaturării concurenței

30. Trebuie adaptate măsuri destinate limitării denaturării concurenței pentru a elimina cazurile de denaturare identificate la nivelul piețelor în care banca beneficiară își desfășoară activitatea, după ce și-a restabilit viabilitatea în urma procesului de restructurare, respectând în același timp politica și principiile comune. Comisia consideră drept punct de plecare pentru evaluarea sa necesitatea de a dispune de astfel de măsuri, dimensiunea, amploarea și sfera activităților pe care banca în cauză le exercită în momentul punerii în aplicare a unui plan credibil de restructurare, astfel cum se prevede în Secțiunea 2. În funcție de natura denaturării concurenței, ea poate fi remediată prin măsuri privind pasivele și/sau activele³⁴. Natura și forma acestor măsuri depind de două criterii: în primul rând, de valoarea ajutorului și de condițiile și circumstanțele în care a fost acordat și, în al doilea rând, de caracteristicile pieței sau piețelor pe care banca beneficiară își desfășoară activitatea.

31. În ceea ce privește primul criteriu, măsurile de limitare a denaturării vor varia semnificativ în funcție de valoarea ajutorului, precum și de gradul de repartizare a obligațiilor și de nivelul prețurilor. În acest context, valoarea ajutorului de stat va fi evaluată atât în termeni absoluți (valoarea capitalului primit, elementul de ajutor inclus în garanții și măsurile de salvare a activelor), cât și în raport cu activele băncii ponderate în funcție de risc. Comisia va ține cont de valoarea totală a ajutorului acordat beneficiarului, inclusiv de orice tip de ajutor de salvare. În același sens, Comisia va ține cont de nivelul contribuției proprii a beneficiarului și de repartizarea obligațiilor pe parcursul perioadei de restructurare. În mod general, în cazul în care nivelul de repartizare a obligațiilor și cel al contribuției proprii sunt mai ridicate, consecințele negative rezultate din riscul moral sunt mai puține. Prin urmare, se reduce necesitate de a lua măsuri suplimentare³⁵.

32. În ceea ce privește al doilea criteriu, Comisia va analiza efectele potențiale ale ajutorului asupra piețelor pe care banca beneficiară își desfășoară activitatea în urma restructurării. Mai întâi se vor examina dimensiunea și importanța relativă a băncii pe piața sau piețele ei, odată ce aceasta își recapătă viabilitatea. În cazul în care banca restructurată deține o poziție limitată pe piață, este foarte puțin probabil să fie necesar să se recurgă la constrângeri suplimentare sub forma dezinvestițiilor sau a angajamentelor în materie de comportament. Măsurile vor fi

³⁴ A se vedea punctul 21.

³⁵ În cazul în care, în temeiul Comunicării privind sectorul bancar, al Comunicării privind recapitalizarea sau al Comunicării privind activele depreciate, Comisia a acceptat, în mod excepțional, ajutoare care se abat de la principiile prevăzute de aceste Comunicări, denaturarea suplimentară a concurenței care rezultă din aceasta va necesita luarea de măsuri structurale sau de garanții comportamentale suplimentare; a se vedea punctul 58 din Comunicarea privind activele depreciate.

adaptate la caracteristicile pieței³⁶ pentru a asigura menținerea concurenței eficiente. În unele domenii, dezinvestițiile pot genera consecințe adverse și pot să nu fie necesare pentru realizarea rezultatelor dorite, caz în care se poate prefera limitarea creșterii interne în loc de recurgerea la dezinvestiții. În alte domenii, în special în cele referitoare la piețele naționale care prezintă obstacole considerabile la intrarea pe piață, dezinvestițiile pot fi necesare pentru a permite intrarea pe piață sau extinderea concurenților. Măsurile de limitare a denaturării concurenței nu trebuie să compromită perspectivele de restabilire a viabilității băncii.

33. În cele din urmă, Comisia va analiza riscul ca măsurile de restructurare să poată compromite piața internă și va considera în mod pozitiv măsurile care să ajute la menținerea deschiderii și caracterului concurențial al piețelor naționale. Dacă ajutorul este acordat pentru menținerea stabilității financiare și creditarea economiei reale din Statul Membru care îl acordă, se poate considera că ajutorul are un efect pozitiv suplimentar important, în cazul în care el condiționează deopotrivă banca beneficiară să respecte anumite obiective în materie de creditare din alte State Membre decât statul care acordă ajutorul. Acesta este în special cazul atunci când obiectivele de creditare sunt ridicate în raport cu o situație inversă credibilă, atunci când realizarea unor astfel de obiective face obiectul unei monitorizări adecvate (de exemplu, prin cooperare între supervizorii din țara de origine și cei din țara gazdă), atunci când statul gazdă are un sistem bancar dominat de băncile cu sediul central în străinătate, precum și atunci când astfel de angajamente de creditare au fost coordonate la nivel comunitar (de exemplu, în cadrul negocierilor privind injectia de lichidități).

Stabilirea prețului adecvat pentru ajutorul de stat

34. Remunerarea corespunzătoare a oricărei intervenții a statului reprezintă, în general, unul din mijloacele cele mai adecvate de limitare a denaturării concurenței, întrucât limitează valoarea ajutorului. În cazul în care prețul de intrare a fost stabilit la un nivel semnificativ inferior prețului de piață din motive de stabilitate financiară, trebuie să se asigure revizuirea condițiilor legate de asistența financiară din planul de restructurare³⁷, în vederea reducerii efectului de denaturare generat de subvenție.

Măsuri structurale – dezinvestirea și reducerea activităților

35. Pe baza unei evaluări în conformitate cu criteriile din prezenta Secțiune, este posibil ca băncilor care beneficiază de ajutor de stat să li se solicite să dezinvestească filiale sau sucursale, portofolii ale clienților sau ale unităților operaționale sau să întreprindă alte măsuri de acest gen³⁸, inclusiv pe piața internă cu amănuntul a beneficiarului ajutorului. Pentru ca astfel de măsuri să crească concurența și să contribuie la Piața internă, ele ar trebui să favorizeze intrarea pe piață a concurenților și activitățile transfrontaliere³⁹. În conformitate cu cerința de restabilire a viabilității, Comisia va considera în mod favorabil astfel de măsuri structurale, în cazul în care sunt luate fără a se face discriminare între întreprinderi din diferite

³⁶ Se vor lua în considerare, cu precădere, nivelurile de concentrare, constrângerile legate de capacitate, nivelul de rentabilitate, obstacolele la intrarea pe piață și la extindere.

³⁷ De exemplu, prin favorizarea rambursării anticipate a ajutorului de stat.

³⁸ A se vedea, de exemplu, Decizia Comisiei din 21 octombrie 2008 în cazul C 10/2008 *IKB*, nepublicată încă și Decizia Comisiei din 7 mai 2009 în cazul N 244/2009 *Capital injection into Commerzbank* (JO C 147, 27.06.2009, pag. 4).

³⁹ Trebuie menționat faptul că reducerea bilanțului din cauza reducerii valorii activelor, care este compensată parțial de ajutorul de stat, nu diminuează prezența băncii pe piața reală și, prin urmare, nu se poate lua în considerare atunci când se evaluează necesitatea luării de măsuri structurale.

State Membre, contribuind astfel la menținerea unei Piețe interne în sectorul serviciilor financiare.

36. De asemenea, poate fi cerută impunerea unei limite privind extinderea băncii în unele domenii de activitate sau zone geografice, de exemplu, prin măsuri de remediere orientate către piață, cum ar fi cerințe specifice în materie de capital, atunci când concurența de pe piață ar fi afectată de restricțiile directe asupra extinderii sau de restricții pentru limitarea riscului moral. În același timp, Comisia a acorda o atenție specifică necesității de a evita retragerea îndărătul granițelor naționale și o fragmentare a Pieței unice.

37. În cazul în care găsirea unui cumpărător pentru filiale sau pentru alte activități sau active se dovedește, în mod obiectiv, dificilă, Comisia va prelungi perioada pentru punerea în aplicare a măsurilor respective, dacă există un calendar obligatoriu de reducere a volumului activităților (inclusiv separarea liniilor de activitate). Totuși, perioada pentru punerea în aplicare a măsurilor respective nu trebuie să depășească cinci ani.

38. În evaluarea sferei măsurilor structurale necesare pentru remedierea denaturării concurenței într-un anumit caz, și în conformitate cu principiul tratamentului egal, Comisia va lua în considerare măsurile luate concomitent în cazuri legate de aceleași piețe sau segmente de piață.

Evitarea utilizării ajutorului de stat pentru finanțarea comportamentului anticoncurențial

39. Ajutorul de stat nu trebuie utilizat în detrimentul concurenților care nu se bucură de asistență publică similară⁴⁰.

40. În temeiul punctului 41, băncile nu trebuie să utilizeze ajutorul de stat pentru achiziționarea de întreprinderi concurente⁴¹. Această condiție se aplică cel puțin timp de trei ani și poate continua până la sfârșitul perioadei de restructurare, în funcție de sfera de aplicare, de dimensiunea și de durata ajutorului.

41. În circumstanțe excepționale și în urma notificării, achizițiile pot fi autorizate de Comisie în cazul în care fac parte dintr-un proces de consolidare necesar restabilirii stabilității financiare sau asigurării concurenței eficiente. Procesul de achiziționare trebuie să respecte principiile de tratament egal pentru toți posibili cumpărători, iar rezultatul acesteia trebuie să asigure condiții de concurență eficientă pe piețele relevante.

42. În cazul în care impunerea realizării de dezinvestiții și/sau interzicerea achizițiilor nu sunt adecvate, Comisia poate accepta instituirea de către Statele Membre a unui mecanism de recuperare (*claw-back*), de exemplu, sub forma unei taxe asupra beneficiarilor de ajutor. Această acțiune ar permite recuperarea de la bancă a unei părți din ajutor, după ce aceasta și-a restabilit viabilitatea.

⁴⁰ A se vedea, de exemplu, Decizia Comisiei din 19 noiembrie 2008 în cazul NN 49/2008, NN 50/2008 și NN 45/2008 *Guarantees to Dexia* (nepublicată încă), punctul 73, Decizia Comisiei din 19 noiembrie 2008 în cazul N 574/2008 *Guarantees to Fortis Bank* (JO C 38, 17.02.2009, pag. 2), punctul 58 și Decizia Comisiei din 3 decembrie 2008 în cazul NN 42/2008, NN 46/2008 și NN 53/A/2008 *Restructuring aid to Fortis Bank and Fortis Bank Luxembourg* (JO C 80, 03.04.2009, pag. 7), alineatul 94. De exemplu, în anumite circumstanțe, i se poate interzice unei bănci să propună ratele de dobândă cele mai ridicate oferite pe piață micilor depozitari.

⁴¹ Se amintește faptul că, în vederea restabilirii viabilității, costurile de restructurare trebuie să fie limitate la minimum necesar. A se vedea punctul 23.

43. În cazul în care băncile care primesc ajutor de stat trebuie să îndeplinească anumite cerințe legate de creditarea economiei reale, creditele acordate de bancă trebuie stabilite în termeni comerciali⁴².

44. Ajutorul de stat nu poate fi folosit pentru a oferi condiții (de exemplu, în ceea ce privește ratele sau garanțiile) care nu pot fi îndeplinite de concurenții care nu beneficiază de ajutor de stat. Cu toate acestea, în cazurile în care nu poate fi adecvată impunerea de limitări beneficiarului în materie de politică tarifară, de exemplu, din cauză că aceste limitări pot duce la diminuarea concurenței eficiente, Statele Membre trebuie să propună alte măsuri de remediere mai potrivite pentru a asigura concurența eficientă, cum ar fi măsurile care favorizează intrarea pe piață. În același sens, băncile nu trebuie să invoce ajutorul de stat drept un avantaj competitiv atunci când fac publicitate ofertelor lor financiare⁴³. Aceste restricții trebuie să rămână în vigoare, în funcție de sfera de aplicare, de dimensiunea și de durata ajutorului, pentru un interval cuprins între trei ani și întreaga durată a perioadei de restructurare. Astfel ele ar servi, în egală măsură, drept stimulente clare pentru rambursarea ajutorului de stat în cel mai scurt termen posibil.

45. De asemenea, Comisia va examina nivelul de deschidere a pieței și capacitatea sectorului de a face față falimentelor băncilor. În evaluarea sa generală, Comisia poate lua în considerare eventualele angajamente luate de beneficiar sau angajamentele luate de Statele Membre privind adoptarea de măsuri⁴⁴ care ar promova piețe mai sănătoase și mai competitive, de exemplu prin favorizarea intrării pe piață și a ieșirii. Astfel de inițiative ar putea, în circumstanțe adecvate, să însoțească celelalte măsuri structurale sau comportamentale care ar fi impuse, în mod normal, beneficiarului. Comisia poate considera de o manieră pozitivă angajamentul Statelor Membre de introducere a mecanismelor de rezolvare a dificultăților cu care se confruntă o bancă, într-o etapă timpurie, drept un element de promovare a piețelor sănătoase și competitive.

5. Monitorizare și aspecte procedurale

46. În scopul de a verifica dacă planul de restructurare este corect pus în aplicare, Comisia va solicita transmiterea de rapoarte periodice detaliate. În mod normal, primul raport trebuie transmis Comisiei nu mai târziu de șase luni de la aprobarea planului de restructurare.

47. În urma notificării planului de restructurare, Comisia trebuie să evalueze dacă este posibil ca planul să restabilească viabilitatea pe termen lung și să limiteze adecvat denaturarea concurenței. În cazul în care Comisia are îndoieli puternice referitoare la conformitatea planului de restructurare cu cerințele relevante, ea trebuie să inițieze o procedură de anchetă oficială, oferind părților terțe posibilitatea de a formula observații cu privire la măsura în

⁴² Creditele acordate în termeni necomerciali ar putea constitui ajutoare de stat și ar putea fi autorizate de Comisie, în urma notificării, dacă sunt compatibile cu Piața comună, de exemplu în temeiul Comunicării Comisiei – „Cadru comunitar temporar pentru măsurile de ajutor de stat de sprijinire a accesului la finanțare în contextul actualei crize financiare și economice” (JO C 83, 07.04.2009, pag. 1).

⁴³ Decizia Comisiei din 12 noiembrie 2008 în cazul N 528/2008 *ING* (JO C 328, 23.12.2008, pag. 10), punctul 35.

⁴⁴ A se vedea, de exemplu, Decizia Comisiei 2005/418/CE din 7 iulie 2004 privind măsurile puse în aplicare de Franța în favoarea Alstom (JO L 150, 10.06.2005, pag. 24), punctul 204.

cauză și să asigure astfel o abordare transparentă și coerentă, cu respectarea în același timp a regulilor în materie de confidențialitate aplicabile procedurilor legate de ajutoarele de stat⁴⁵.

48. Cu toate acestea, Comisiei nu îi revine obligația de a deschide proceduri oficiale în cazul în care planul de restructurare este complet și măsurile propuse sunt de așa natură încât Comisia nu are alte îndoieli cu privire la compatibilitatea lor în sensul articolului 4 alineatul (4) din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 al Consiliului din 22 martie 1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE⁴⁶. Aceasta ar putea fi situația în special atunci când Statul Membru a notificat Comisiei un ajutor însoțit de un plan de restructurare care îndeplinește toate condițiile stabilite prin prezenta Comunicare, în vederea obținerii securității juridice cu privire la acțiunile ulterioare necesare. În astfel de cazuri, Comisia ar putea adopta o decizie finală care să stipuleze că ajutorul de salvare, precum și ajutorul de restructurare sunt compatibile în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (b) din Tratat.

6. Caracterul temporar al sferei de aplicare a Comunicării

49. Prezenta Comunicare se justifică prin criza actuală excepțională din sectorul financiar și, prin urmare, se aplică numai pentru o perioadă limitată de timp. Comisia va aplica prezenta Comunicare în evaluarea cazurilor de ajutoare de restructurare care i-au fost notificate la sau înainte de 31 decembrie 2010. În ceea ce privește ajutoarele care nu i-au fost notificate, se aplică Comunicarea Comisiei privind stabilirea regulilor aplicabile pentru evaluarea ajutorului de stat ilegal⁴⁷. Prin urmare, Comisia va aplica prezenta Comunicare la evaluarea compatibilității ajutoarelor nenotificate acordate la sau înainte de 31 decembrie 2010.

50. Ținând cont de faptul că prezenta Comunicare se întemeiază pe articolul 87 alineatul (3) litera (b) din Tratat, Comisia poate reexamina conținutul și durata acesteia, în conformitate cu evoluția condițiilor pieței, cu experiența acumulată în tratarea cazurilor și cu interesul predominant de menținere a stabilității financiare.

⁴⁵ Comunicarea Comisiei C(2003) 4582 din 1 decembrie 2003 privind secretul profesional în deciziile din domeniul ajutorului de stat (JO C 297, 09.12.2003, pag. 6).

⁴⁶ JO L 83, 27.03.1999, pag. 1.

⁴⁷ JO C 119, 22.05.2002, pag. 22.

ANEXĂ

Model pentru planul de restructurare Cuprins indicativ pentru planul de restructurare⁴⁸

1. Informații cu privire la instituția financiară (descrierea structurii etc.)

(NB: informațiile transmise anterior pot fi reproduse dar trebuie să fie integrate în acest document și, dacă este necesar, actualizate)

2. Descrierea pieței și cotele de piață

2.1. Descrierea principalelor piețe de produse relevante (diferențierea cel puțin între: piețe de vânzare cu amănuntul, piețe angro, piețe de capital etc.)

2.2. Calcularea cotelor de piață (cum ar fi, la nivel național și european, în funcție de dimensiunea geografică a piețelor relevante)

3. Analiza motivelor din cauza cărora instituția se confruntă cu dificultăți (factori interni)

4. Descrierea intervenției statului și evaluarea ajutorului de stat

4.1. Informații care să indice dacă instituția financiară sau filialele ei au beneficiat deja de un ajutor de salvare sau de restructurare în trecut

4.2. Informații privind forma și valoarea ajutorului de stat sau a avantajului financiar legat de ajutor. Informațiile trebuie să se refere la toate ajutoarele de stat primite ca ajutor individual sau în cadrul unui sistem pe parcursul perioadei de restructurare

(NB: toate ajutoarele trebuie să fie justificate în planul de restructurare, după cum se menționează în cele ce urmează)

4.3. Evaluarea ajutorului de stat în temeiul normelor în materie de ajutoare de stat și cuantificarea valorii ajutorului

5. Restabilirea viabilității

5.1. Prezentarea diverselor supoziții privind evoluția pieței

5.1.1. Situația inițială de pe principalele piețe de produse

5.1.2. Evoluția preconizată a pieței de pe principalele piețe de produse

5.2. Prezentarea scenariului fără luarea măsurii

5.2.1. Adaptarea necesară la planul de afaceri inițial

⁴⁸ Informațiile necesare pentru evaluarea viabilității pot cuprinde date și rapoarte interne ale băncii, precum și rapoarte întocmite de/pentru autoritățile din Statele Membre, inclusiv autoritățile de reglementare.

5.2.2. Indicatorii de capital anteriori, actuali și viitori (tier 1, tier 2)

5.3. Prezentarea strategiei viitoare propuse pentru instituția financiară și a modului în care aceasta va asigura viabilitatea

5.3.1. Poziție inițială și cadru general

5.3.2. Cadre individuale în funcție de ramura de activitate a instituției financiare

5.3.3. Adaptarea la schimbări în mediul de reglementare (creșterea managementului riscurilor, sporirea marjelor de protecție a capitalurilor proprii etc.)

5.3.4. Confirmare privind anunțarea completă a activelor depreciate

5.3.5. Dacă este necesar, modificări ale structurii participării

5.4. Descrierea și prezentarea generală a diferitelor măsuri planificate să restabilească viabilitatea, a costurilor și a impactului lor asupra contului de profit și pierdere/bilanțului

5.4.1. Măsuri la nivelul grupului

5.4.2. Măsuri în funcție de ramura de activitate

5.4.3. Impactul fiecărei măsuri asupra contului de profit și pierdere/bilanțului

5.5. Descrierea efectelor aferente diferitelor măsuri destinate să limiteze denaturarea concurenței (conform punctului 7), din perspectiva costurilor și a impactului lor asupra contului de profit și pierdere/bilanțului

5.5.1. Măsuri la nivelul grupului

5.5.2. Măsuri în domeniile de activitate

5.5.3. Impactul fiecărei măsuri asupra contului de profit și pierdere/bilanțului

5.6. Compararea cu opțiuni alternative și evoluția comparativă succintă a efectelor economice și sociale de la nivel regional, național și comunitar (în principal este necesar să se furnizeze informații atunci când, în absența ajutorului, banca nu poate îndeplini cerințele prudențiale)

5.6.1. Opțiuni alternative: lichidarea în ordine, divizarea sau absorbirea de către o altă bancă și efectele care decurg din aceasta

5.6.2. Efecte economice generale

5.7. Calendar pentru punerea în aplicare a diferitelor măsuri și termenul final pentru punerea în aplicare a planului de restructurare în integralitatea sa (se vor indica aspectele cu caracter confidențial)

5.8. Descrierea planului de rambursare a ajutorului de stat

5.8.1. Supoziții de bază privind planificarea ieșirii**5.8.2. Descrierea stimulentei statului în vederea ieșirii****5.8.3. Planificarea ieșirii sau a rambursării până în momentul rambursării complete/ieșirii**

5.9. Conturile de profit și pierdere/bilanțurile corespunzătoare ultimelor trei ani și următorilor cinci ani, inclusiv indicatorii financiari cheie și analiza sensibilității pe baza celui mai favorabil/defavorabil scenariu

5.9.1. Scenariu de bază**5.9.1.1. Contul de profit și pierdere/bilanțul la nivelul grupului**

5.9.1.2. Indicatori financiari cheie la nivelul grupului (RAROC, ca referință pentru criteriile interne aplicate pentru calcularea rentabilității capitalului ajustată la riscuri, indicatorul de eficiență a costurilor – CIR, rentabilitatea financiară – ROE etc.)

5.9.1.3. Contul de profit și pierdere/bilanțul la nivel de unitate operațională

5.9.1.4. Indicatori financiari cheie la nivel de unitate operațională (RAROC, ca referință pentru criteriile interne aplicate pentru calcularea rentabilității capitalului ajustată la riscuri, indicatorul de eficiență a costurilor – CIR, rentabilitatea financiară – ROE etc.)

5.9.2. Cel mai favorabil scenariu**5.9.2.1. Supoziții de bază****5.9.2.2. Contul de profit și pierdere/bilanțul la nivelul grupului**

5.9.2.3. Indicatori financiari cheie la nivelul grupului (RAROC, ca referință pentru criteriile interne aplicate pentru calcularea rentabilității capitalului ajustată la riscuri, indicatorul de eficiență a costurilor – CIR, rentabilitatea financiară – ROE etc.)

5.9.3. Cel mai defavorabil scenariu – în cazul în care un test de simulare a situației de criză a fost realizat și/sau validat de către autoritățile naționale de supervizare, trebuie prezentate metodologiile, parametrii și rezultatele acestui test⁴⁹.

5.9.3.1. Supoziții de bază**5.9.3.2. Contul de profit și pierdere/bilanțul la nivelul grupului**

5.9.3.3. Indicatori financiari cheie la nivelul grupului (RAROC, ca referință pentru criteriile interne aplicate pentru calcularea rentabilității capitalului ajustată la riscuri, indicatorul de eficiență a costurilor – CIR, rentabilitatea financiară – ROE etc.)

⁴⁹ Testele de simulare a situațiilor de criză trebuie să se bazeze, în măsura posibilului, pe parametri comuni conveniți la nivel comunitar (precum metodologia dezvoltată de Comitetul supervisorilor bancari europeni) și, dacă este cazul, să fie adaptați la circumstanțele specifice țării și sectorului ei bancar. Dacă este necesar, ar putea fi, de asemenea, luate în considerare teste de simulare a unor situații inverse sau alte exerciții echivalente.

6. Repartizarea obligațiilor – contribuția instituției financiare și a altor acționari la restructurare (valoarea contabilă și economică a titlurilor de participare)

6.1. Limitarea costurilor aferente restructurării la costurile necesare pentru restabilirea viabilității

6.2. Limitarea valorii ajutorului (inclusiv informații privind eventualele dispoziții referitoare la limitarea distribuirii de dividende și plătirii de dobânzi la împrumuturile subordonate)

6.3. Asigurarea unei contribuții proprii semnificative (inclusiv informații privind mărimea contribuției din partea acționarilor sau a creditorilor subordonați)

7. Măsuri de limitare a denaturării concurenței

7.1. Justificarea sferei de cuprindere a măsurilor în perspectiva valorii și efectului ajutorului de stat

7.2. Măsuri structurale, inclusiv propuneri privind planificarea și stabilirea termenelor pentru dezinvestirea activelor sau cedarea filialelor/sucursalelor sau alte măsuri de remediere

7.3. Angajamente privind comportamentul, inclusiv evitarea marketingului de masă care invocă ajutorul de stat drept un avantaj în materie de concurență

8. Monitorizarea (intervenția eventuală a unui administrator împuternicit – trustee)

Publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. C 195/9 din data 19.08.2009

Trecerea în revistă, de către DG Competition, a schemelor de garanție și recapitalizare în sectorul financiar în perioada actualei crize

1. Introducere

(1) În urma adâncirii crizei financiare din toamna lui 2008, Comisia a asigurat îndrumare sub forma Comunicărilor referitoare la elaborarea și implementarea ajutoarelor de stat în favoarea băncilor¹. În aceste Comunicări, Comisia a recunoscut că severitatea crizei a justificat acordarea de ajutoare în baza art. 87 (3) (b) din Tratatul CE și a prezentat un cadru coerent pentru reglementarea de către Statele Membre a garanțiilor publice, măsurilor de recapitalizare și tratarea activelor depreciate, indiferent dacă se acordă individual băncilor sau ca parte a unei scheme naționale. Raționamentul de bază al prevederilor din cadrul acestor Comunicări este să se asigure că măsurile de urgență luate din motive de stabilitate financiară garantează tratamentul egal al băncilor amplasate în diferite State Membre, cât și între băncile care primesc sprijin public și cele care nu beneficiază de acesta. Controlul ajutorului de stat de către Comisie are ca scop minimizarea propagării efectelor negative ale intervenției publice între Statele Membre, între beneficiarii de ajutor și băncile care nu primesc ajutor de stat, facilitând în același timp atingerea obiectivelor schemei respective.

(2) În conformitate cu aceste prevederi, Comisia a aprobat pe baza unor prevederi temporare, începând cu octombrie 2008, un număr mare de scheme în baza regulilor de ajutor de stat. Câteva dintre aceste scheme au expirat deja sau sunt pe punctul de a expira. Multe State Membre au extins deja, sau doresc să extindă în viitor, valabilitatea schemelor și/sau să introducă astfel de scheme, în cazul în care nu au existat până acum.

(3) Serviciile Comisiei, mai exact DG Competition, au efectuat trecerea în revistă a schemelor naționale existente privind garanțiile și recapitalizarea, în sensul obiectivelor acestora de a asigura stabilitatea financiară și reînceperea acordării de împrumuturi către economia reală, protejând în același timp piața internă, minimizând distorsionarea concurenței și netezind drumul pentru reîntoarcerea, atunci când va fi posibil, către o piață care funcționează normal². Rezultatele prezentate în această trecere în revistă sunt bazate exclusiv pe practica decizională și experiența acumulată de Comisie de la începutul crizei.

1.1. Asigurarea coerenței și eficacității schemelor în contextul re-notificării lor

(4) Această trecere în revistă reprezintă, în primul rând, o oportunitate de a asigura coerența și eficacitatea schemelor autorizate până în prezent, în vederea extinderii lor atunci când sunt re-notificate. Se urmărește identificarea elementelor centrale care formează baza unui model acceptabil al schemelor de garanții și recapitalizare și poate conduce la modificări, în special în lumina problemelor ridicate de Statele Membre și alți terți. Acest exercițiu nu aduce

¹ A se vedea Comunicarea Comisiei - Aplicarea normelor privind ajutoarele de stat în cazul măsurilor adoptate în legătură cu instituțiile financiare, în contextul actualei crize financiare mondiale, JO C 270, 25.10.2008, pag. 8 ("*Comunicarea în domeniul bancar*"); Comunicarea Comisiei - Recapitalizarea instituțiilor financiare în contextul actualei crize financiare: limitarea ajutorului la minimul necesar și garanții împotriva denaturărilor nejustificate ale concurenței, JO C 10, 15.01.2009, pag. 2 ("*Comunicarea privind recapitalizarea*"); Comunicarea Comisiei privind tratarea activelor depreciate în sectorul bancar comunitar, JO 72, 26.03.2009 ("*Comunicarea privind activele depreciate*").

² Această trecere în revistă conține o privire de ansamblu a măsurilor luate de Statele Membre pe perioada crizei având, așadar, legătură cu raportările bianuale pentru fiecare măsură, solicitate de Comisie în baza punctelor 34 și 42 din *Comunicarea privind băncile* și punctul 40 din *Comunicarea privind recapitalizarea*.

prejudiciu posibilei necesități de a introduce elemente în plus în cadrul schemelor existente și a celor noi, la un moment ulterior, ca rezultat al continuei revizuirii a schemelor. Această trecere în revistă nu ia în calcul măsurile de tratare a activelor depreciate, deoarece este încă prea devreme pentru a se evalua impactul acestor măsuri, având în vedere experiența relativ limitată a Comisiei în ceea ce privește aplicarea Comunicării privind activele depreciate și existența unui număr limitat de scheme și intervenții ad hoc analizate de Comisie și implementate efectiv.

1.2. Strategii de soluționare

(5) Eficacitatea implică, în plus, necesitatea de dezvoltare a unei strategii care să permită ajutorului de stat să fie retras în momentul îndeplinirii condițiilor necesare unei redresări economice susținute a piețelor private.

(6) Această problemă va fi analizată în viitor, la momentul oportun, pentru a se iniția, pe baza unui calendar, discuții privind retragerea treptată a schemelor atunci când criza va începe să se atenueze.

2. Situația de fapt privind aprobarea schemelor de garanții și recapitalizare

(7) În perioada cuprinsă între octombrie 2008 și mijlocul lunii iulie 2009, Comisia a aprobat 11 scheme de garanții, 6 scheme pentru recapitalizare și 5 scheme privind atât garanțiile cât și recapitalizarea³. În plus, 40 de măsuri de ajutor de stat au fost aprobate în afara schemelor. Volumul total al măsurilor sub formă de garanții aprobate este de 2,9 trilioane de Euro și al măsurilor de recapitalizare este de 313 miliarde Euro. Până acum, 9 State Membre nu au întreprins nici o măsură în acest sens⁴.

(8) În afară de măsurile sub formă de garanții și cele pentru recapitalizare, mai multe State Membre au notificat scheme aparte, incluzând măsuri pentru tratarea activelor și împrumuturi directe. Aceste scheme nu fac subiectul prezentei treceri în revistă.

(9) În data de 15 aprilie 2009, procesul de prelungire a perioadei de aplicare și revizuire a început cu aprobarea prelungirii schemei de garanții din Marea Britanie. Între timp, alte zece scheme (scheme din Suedia, Finlanda, Franța, Italia, Letonia, Spania, Germania, Austria, Olanda și Slovenia) au fost prelunghite. Procesul de revizuire va continua până la sfârșitul lui septembrie 2009, atingând un vârf al re-notificărilor în luna iunie.

3. Eficacitatea și aplicarea schemelor – probleme semnalate

(10) Pentru a se evalua eficacitatea schemelor aprobate din octombrie 2008, Comisia s-a bazat pe mai multe surse de informare⁵, incluzând în special informațiile strânse pe perioada activității Grupului de lucru EFC privind eficacitatea schemelor de salvare.

³ A se vedea sumarul deciziilor adoptate de Comisie în sectorul financiar, în perioada de criză, din Anexa 1.

⁴ A se vedea sumarul cunatumului și a măsurilor luate pentru a combate criza financiară, per Stat Membru, din Anexa 2.

⁵ Raportul EFC "Revizuirea eficacității măsurilor de sprijin financiar" adresată informal, în data de 3-4 aprilie, către Ecofin, minutele întâlnirilor EFC, răspunsurile la chestionarele EFC transmise Statelor Membre în februarie 2009, Rapoartele CEBS "Analiza planurilor naționale pentru stabilizarea piețelor" și "Evaluarea elaborată de CEBS privind riscurile și punctele vulnerabile ale sectorului bancar din UE", Comunicarea privind politica Fondului Monetar Internațional "Învățăături de bază despre ciză", "Primul raport interim privind răspunsul

3.1. Eficacitatea

(11) În principiu, eficacitatea este cuantificată în baza obiectivelor stabilite de Consiliul European în octombrie 2008:

- Reinstaurarea stabilității financiare;
- Reinstaurarea măsurilor de creditare și a acordării de împrumuturi către economia reală;
- Impactul asupra finanțelor publice și a funcționării Pieței interne.

Reinstaurarea stabilității financiare

(12) Anunțarea și implementarea măsurilor de salvare a jucat un rol important în evitarea colapsului piețelor financiare și a contribuit la reinstaurarea încrederii pe piață. Totuși, încrederea în solvabilitatea și potențialul de câștig al băncilor continuă să fie subminată de preocupările privind calitatea activelor din bilanțul acestora. Declinul economiei reale poate să conducă la o așa numită buclă a reacțiilor negative care, la rândul ei, poate împiedica refacerea sectorului bancar. Concomitent, în timp ce situația de pe piața monetară interbancară se îmbunătățește, aceasta continuă să fie volatilă și sensibilă la riscul de creditare și riscul de contrapartidă.

(13) Injecțiile de capital public au fost utilizate pentru a echilibra nivelul capitalului bancar. În absența acestor injecții de capital guvernamental, un număr mare de bănci nu ar fi fost capabile să îndeplinească cerințele pieței pentru rate de capital mai mari și chiar s-ar fi confruntat cu riscul de faliment.

Reinstaurarea măsurilor de creditare și a acordării de împrumuturi către economia reală

(14) Garanțiile de stat și injecțiile de capital au fost esențiale pentru îmbunătățirea spiralei negative și a avut un impact pozitiv asupra accesului băncilor la finanțare masivă, sprijinind, așadar, acordarea de credite către economia reală. În vreme ce acordarea creditelor către economia reală a fost frânată, originea acestei evoluții, cum ar fi acțiunea cererii sau ofertei, este greu de identificat. Incertitudinea continuă referitoare la dimensiunea pierderilor finale și a costurilor de creditare mai sensibile la risc, ca și declinul general al cererii de creditare au contribuit și ele la descreșterea volumului de credite acordate de bănci în Uniunea Europeană. Băncile au raportat⁶ pentru primul sfert al anului 2009 că tensiunile de pe piața financiară au continuat să aibă un impact negativ asupra pozițiilor lor de capital și a capacității de creditare.

Impactul asupra finanțelor publice și a funcționării Pieței interne

(15) Valoarea resurselor publice potențial angajate de Statele Membre în implementarea măsurilor de urgență existente este semnificativă. După cum se certifică în documentele recente ale Fondului Monetar Internațional și în recentul raport public referitor la Finanțele

---

strategic ale OECD referitor la criza financiară și economică" al OEC- ului, Raportul Congresului Statelor Unite "Criza financiară: Impact și răspunsuri ale Uniunii Europene". Raportul ECB: <http://www.ecb.int/pub/pdf/other/eubanksfundingstructurespolicies0905en.pdf>

⁶ Studiul Băncii Centrale Europene privind creditarea, 29 aprilie 2009.

Publice din Uniunea Monetară Europeană 2009, publicat de Comisie în data de 5 iunie 2009⁷, acest fapt implică creșterea a nivelului explicit al datoriilor publice viitoare sau a nivelului implicit al datoriilor publice viitoare. Totuși, este prea devreme să judecăm dacă până acum reacția guvernelor la criză a fost disproporționată sau nu. Guvernele au raportat că nu au întâmpinat probleme în finanțarea schemelor, dar este evident din amploarea luată de marjele de referință aferente obligațiunilor emise de stat și din deteriorarea rating-ului datoriei suverane a unor State Membre că piața a fixat prețul luând în calcul transferul semnificativ al riscului dinspre sectorul privat către cel public.

(16) În ceea ce privește impactul asupra funcționării Pieței interne, Cadrul de lucru al Comisiei a ajutat în mod remarcabil la prevenirea amenințărilor majore la adresa pieței interne în faza de început a crizei. Regulile de ajutor de stat, pe perioada crizei, au furnizat un instrument de coordonare pentru asigurarea unei coerențe maxime la nivelul intervențiilor naționale. Numeroasele măsuri de natură politică s-au dovedit foarte eficiente în evitarea colapsului sistemului financiar și au ajutat la reinstaurarea graduală a unor piețe care să funcționeze mai normal, după cum s-a putut observa și din îmbunătățirea indicatorilor caracteristici ai tensiunilor pieței. În cele din urmă, ar trebui să se ia în considerare faptul că impactul măsurilor de sprijin financiar este re-evaluat periodic.

3.2. Solicitarea băncilor de a beneficia de facilitățile instituite prin scheme

(17) Rata de solicitare a băncilor de a beneficia de schemele de recapitalizare (definită ca utilizarea efectivă a măsurilor, raportată la bugetul alocat) este considerată ca fiind satisfăcătoare de Statele Membre, în vreme ce rata de solicitare privind schemele de garanții rămâne semnificativ mai mică decât cea pentru schemele de recapitalizare. Utilizarea măsurilor de recapitalizare a fost mai răspândită. Rata de solicitare este de 32,8% pentru garanțiile de stat și 54,8% pentru măsurile de recapitalizare instituite prin scheme, indicatorul incluzând și măsurile individuale acordate în afara unor scheme⁸.

(18) Rata de solicitare poate fi utilizată doar ca un prim indicator preliminar referitor la funcționarea acestor scheme. O rată ridicată de solicitare în cadrul unui Stat Membru nu demonstrează neapărat faptul că măsura respectivă este adecvată sau nu. Ratele scăzute de solicitare a schemelor de garanții în anumite State Membre se datorează, în parte, faptului că sumele anunțate pentru schemele respective sunt mai mari decât nevoile concrete. Mai mult, în anumite State Membre, băncile au reușit să acceseze cu ușurință fonduri de pe piață, deseori la un preț mai mic. Un randament relativ mare al datoriei garantate a fost asociat, în multe cazuri, cu o combinație între randamentul din ce în ce mai mare al datoriilor suverane și prima de lichiditate a creanței datoriei.

(19) În cele din urmă, o schemă poate fi eficientă pentru reinstaurarea stabilității financiare chiar și fără solicitarea băncilor de a beneficia de aceasta, având în vedere că de multe ori schema face parte dintr-o strategie mai generală a Statelor Membre de a calma piețele financiare prin declararea intenției lor de a sprijini băncile.

⁷ A se vedea Documentul IMF din martie 2009 "Situația Finanțelor Publice: Perspective și Politici pe termen mediu după criza din 2008" și documentul metodologic asociat pentru estimarea costului net al garanțiilor explicite și implicite acordate de guverne. Pentru Finanțele Publice al Comisiei din raportul Uniunii Monetare Europene din 2009 (partea a – 3 – a), a se vedea http://ec.europa.eu/economy_finance/publications/publication_summary15289_en.htm

⁸ Descrierea detaliată a solicitărilor din cadrul Statelor Membre este prezentată în Anexa 2.

3.3. Probleme semnalate de anumite State Membre⁹

(20) În mai multe forumuri, inclusiv Grupul de lucru privind eficacitatea, au fost ridicate probleme mai ales referitor la schemele de garanții, în comparație cu schemele de recapitalizare aprobate. Principalele îngrijorări privesc scopul temporar al obligațiilor acoperite de garanții și prețul plătit pentru aceste garanții.

Schemele de garanții

(21) Unele State Membre sunt de părere că schemele de garanții sunt concepute prea restrictiv și că acestea ar trebui elaborate pentru a acoperi în special toate datoriile cu o perioadă de scadență de 5 ani. Astfel s-ar răspunde preocupării băncilor privind obținerea de finanțare pe termen lung, s-ar obține o dispersie viitoare a perioadei de ajungere la scadență și s-ar evita situația în care toate datoriile să ajungă la scadență în același timp.

(22) În ceea ce privește prețul plătit pentru garanții, au fost exprimate preocupări specifice:

I. Valoarea diferită a garanțiilor pentru băncile cu același rating

Schema de stabilire a prețului nu se bazează și pe riscul garantului, care depinde de rating - ul stabilit de guvernul care furnizează garanția. Prin urmare, costul total al unei garanții emise de entități de aceeași calitate diferă în cadrul Statelor Membre, în funcție de randamentul suveran. Diferența, conform informațiilor transmise de Statele Membre, poate ajunge la 50 puncte de bază.

II. Asimetria dintre prețul pe termen scurt și cel pe termen lung

Instrucțiunile actuale de stabilire a prețului stipulează o retribuție liniară de 50 puncte de bază pentru prețul garanțiilor de creditare a acelor datorii ale băncilor care ajung la scadență în mai puțin de un an, fără a lua în considerare marja de asigurare a posibilității de încetare a plăților sau orice altă măsură ce presupune un risc de creditare. Unele State Membre consideră că o retribuție lineară de 50 puncte de bază ar putea favoriza finanțarea datoriilor care ajung la scadență în mai puțin de un an.

III. Asimetria în metodologia băncilor cu și fără marjă de asigurare a posibilității de încetare a plăților

Utilizarea unei metodologii diferite pentru băncile cu și fără marjă de asigurare a posibilității de încetare a plăților duce la situații în care băncile mai mici, fără marjă de asigurare a posibilității de încetare a plăților, dar cu un rating mai bun decât cel al băncilor cu marjă de asigurare a posibilității de încetare a plăților, să ajungă să plătească o taxă mai mare pentru o garanție. Mai mult, elementul de risc de creditare în cadrul modelului actual de stabilire a prețului se bazează pe date referitoare la cuantificarea riscului anterioare crizei. Evenimentele post-criză nu sunt luate în calcul.

⁹ Raportul EFC "Revizuirea eficacității măsurilor de sprijin financiar" adresat ședinței Informale EcoFin din 3-4 aprilie; Răspunsurile Statelor Membre la chestionarul trimis de EFC în februarie 2009.

IV. Bonusuri

Prima de lichiditate a datoriei garantate corespunzătoare datoriei guvernamentale s-a dovedit a fi mult mai mare decât se aștepta, ceea ce face ca bonusul de 50 de puncte standard de bază prevăzute în recomandarea ECB privind prețul garanțiilor să fie mai împovărătoare decât se preconiza.

Schemele de recapitalizare

(23) Una din cele câteva preocupări exprimate în legătură cu schemele de recapitalizare se referă la eficacitatea clauzelor care impun acordarea de împrumuturi economiei reale, clauze introduse de unele State Membre¹⁰. De exemplu, în Franța, unde o astfel de clauză a fost introdusă ca o condiție a schemei, s-a raportat faptul că aceasta produce efectele scontate. Pe de altă parte, băncile din alte State Membre au criticat utilizarea unor astfel de clauze, semnalând în special faptul că cerința de a se mări creditarea pentru IMM-uri ar putea fi nerezonabilă atunci când cererea pentru finanțare pe acest segment de piață este în scădere. De asemenea, băncile consideră că plângerile privind politicile de creditare ale acestora pot rezulta din afacerile neprofitabile care au ca rezultat riscuri negative de creditare și a faptului că se ajunge la a se apela la sprijin guvernamental. Acest lucru ar indica faptul că problema ar putea consta mai degrabă în calitatea celor creditați decât în deschiderea băncilor de a furniza finanțare. În cele din urmă, unele bănci par a ezita să utilizeze măsurile de sprijin din cauza constrângerilor aferente unei asemenea clauze de creditare.

4. Asigurarea continuității și a eficacității schemelor în contextul renotificării

4.1. Schemele de garanții

4.1.1. Principii generale

(24) În data de 13 octombrie 2008, Comisia a adoptat Comunicarea în domeniul bancar, prin care Comisia stabilește principiile generale care guvernează aplicarea art. 87 (3) (b) CE pe perioada crizei bancare. În ceea ce privește garanțiile care acoperă obligațiile băncilor, Comunicarea în domeniul bancar furnizează îndrumare în special în ceea ce privește eligibilitatea, scopul de bază, durata, limitarea ajutorului la minimumul necesar, angajamentele comportamentale și măsurile de ajustare.

4.1.2. Criterii de evaluare – cerințe necesare

(25) În ultimele opt luni, Comisia a consolidat criteriile și standardele de bază care trebuiesc îndeplinite pentru a se obține aprobarea Comisiei. Criteriile relevante, bazate pe practica decizională a Comisiei de până acum, împreună cu descrierea cerințelor necesare, sunt descrise în Tabelul 1 de mai jos.

¹⁰ O singură problemă a fost ridicată de un singur Stat Membru: Germania a adus mereu în discuții limita de 2% aferentă activelor ponderate la gradul de risc prevăzută pentru recapitalizare.

Tabelul 1: Scheme de garanții – cerințe necesare

Criterii	Cerințe necesare
Instituții eligibile	Băncile dintr-un Stat Membru, inclusiv filialele din străinătate. Este necesară justificarea în cazul eligibilității unor instituții financiare, altele decât băncile.
Tipuri de obligații financiare acoperite	Instrumente de îndatorare nou emise sau reînnoite, excluzând datoriile subordonate.
Scopul temporar al obligațiilor financiare acoperite	Datoriile cu perioadă de ajungere la scadență de la trei luni până la trei ani. Cele care ajung la scadență în maxim 5 ani pot fi garantate, în circumstanțe excepționale, până la pragul de o treime din volumul total al schemei, dacă se furnizează justificare. Nu există limitare la nivel individual de bancă. Sunt acceptate și perioade de ajungere la scadență deosebit de scurte.
Buget	Fie un buget global sau o limitare la nivel individual pentru fiecare bancă.
Remunerarea garanției	Retribuția minimă reprezintă prețul prezentat în recomandarea ECB privind garanțiile guvernamentale pentru datoriile băncilor, din octombrie 2008. Bonusul de 50 puncte de bază poate fi redus la 20 puncte de bază dacă se prezintă calitatea colateralului. Recomandările ECB furnizează o retribuire mai mică pentru creanțele cu perioadă de ajungere la scadență mai mică.
Precauții comportamentale	Interzicerea marketingului garanțiilor de stat ca un avantaj comercial.
Durata schemei și perioada de emisie a creanței	Maxim 6 luni cu posibilitatea de a se prelungi după renotificare. Perioada de emisie a creanței, în cazul băncilor, nu poate fi mai mare decât termenul de expirare al schemei.
Transmiterea planului de restructurare	Transmiterea planului de restructurare în cazul în care garanția este executată.
Revizuire și raportare	Raportarea se face la fiecare 6 luni, înainte de renotificare. Revizuirea se efectuează o dată la 6 luni, până la expirarea aprobării. În caz de prelungire, notificarea prelungirii ar trebui să se facă cu o lună înainte de expirarea schemei.

4.1.3. Răspunsuri la problemele ridicate de anumite State Membre

(26) În ceea ce privește criticile referitoare la faptul că schemele de garanții sunt elaborate prea restrictiv și în special la faptul că tuturor datoriilor ar trebui să li se accepte o perioadă de ajungere la scadență de până la cinci ani, ar trebui să se ia în considerare faptul că, în prezent, până la o treime din valoarea totală a garanției poate fi utilizată pentru creanțe care ajung la scadență în maxim cinci ani¹¹. Fiecare Stat Membru poate decide asupra atribuirii creanțelor cu perioadă de ajungere la scadență de cinci ani, fără nici o limitare per bancă individuală,

¹¹ A se vedea, printre altele, următoarele Decizii ale Comisiei: cazul N352/2009 din 30.06.2009, Prelungirea schemei din Austria, OJ C 172, 24.07.2009, pag. 3, N625/2008 din 12.12.2008, Pachetul de salvare pentru instituțiile financiare din Germania, OJ C 143, 24.06.2009, pag. 1, N336/2009, Prelungirea schemei de garanții din Spania, încă nepublicată.

dacă bugetul total asigură faptul că banca va reține o parte din riscul aferent prevenirii riscurilor morale excesive¹².

(27) Prețul diferit al garanției de stat pentru bănci reprezintă o preocupare generală și larg răspândită. După cum s-a arătat de către Banca Centrală Europeană, este dificil să se răspundă acestei probleme, deoarece este inerentă faptului că băncile sunt amplasate și aleg să fie amplasate în diferite State Membre.

(28) În ceea ce privește asimetria în metodologia pentru băncile cu și fără marjă de asigurare a posibilității de încetare a plăților, modelul actual de stabilire a prețului nu ia în calcul schimbările survenite din data de 31 august 2008 în statutul de creditare a băncilor. Așadar, băncile al căror rating a scăzut pe perioada crizei beneficiază încă de standardul mai mare de creditare pe care îl aveau anterior. Acest fapt a fost considerat ca o măsură potrivită pentru reinstaurarea stabilității financiare, dar ar putea fi ajustat, în mod îndoielnic, către nivelul actual al marjei de asigurare a posibilității de încetare a plăților pentru a reflecta mai bine schimbările suferite de condițiile pieței și a reduce distorsiunile dintre bănci. Prin analogie, actuala clasificare a creditelor ar putea fi folosită pentru băncile fără marjă de asigurare a posibilității de încetare a plăților.

(29) Existența unei asimetrii între prețul pe termen scurt și cel pe termen lung pare să fie mai puțin justificată. Această asimetrie este generată de diferența între retribuirea care trebuie plătită pentru garanție în funcție de perioada de ajungere la scadență a creanței emise. Pentru creanțele pe termen scurt trebuie plătit un bonus de 50 puncte de bază la retribuirea liniară, în vreme ce retribuirea pentru creanțele pe termen lung se bazează pe o retribuire fixă combinată cu o retribuire care depinde de marja de asigurare a posibilității de încetare a plăților proprie băncii. Acest fapt încurajează emiterea creanțelor pe termen scurt, ceea ce ar putea reprezenta o problemă. În mod ideal, băncile ar trebui să treacă gradual la creanțele pe termen lung pentru a-și asigura în mod sustenabil rolul de transformare a perioadei de ajungere la scadență. Această problemă trebuie monitorizată în cadrul unor revizuri viitoare ale eficacității schemelor.

(30) În ceea ce privește bonusul de 50 de puncte de bază, trebuie să se clarifice faptul că deja poate fi redus la 20 puncte de bază atunci când se demonstrează calitatea ridicată a colateralului¹³. Totuși, este important să se mențină un grad ridicat de stimulare a băncilor pentru a găsi finanțare fără a recurge la garanții de stat.

4.2. Scheme de recapitalizare

4.2.1. Principii generale

(31) Comunicarea privind recapitalizarea din data de 5 decembrie 2008 acordă îndrumare asupra evaluării de către Comisie a schemelor de recapitalizare notificate de Statele Membre.

Principiile sale de bază sunt următoarele:

¹² În cazuri excepționale, atunci când se justifică prin modelul specific de afaceri al băncii în cauză. O derogare de la acest principiu poate fi permisă pe baza unei notificări individuale. A se vedea aprobarea de către Comisie a garanțiilor pentru NordLB, cazul NN25/2008, OJ C182, 26.07.2008, pag. 1.

¹³ Aceasta a fost aplicată de exemplu în cazurile N655/2008, Programul de Garantare Securizat MTN pentru Nord LB, OJ C 63, 18.03.2009, pag. 16 și N548/08, Măsuri de sprijin financiar pentru industria bancară din Franța, OJ C 123, 03.06.2009, pag. 1.

- pentru recapitalizare ar trebui plătită o remunerație adecvată, care să reflecte profilul de risc al băncii;
- ar trebui prezentate stimulente pentru renunțare, pentru a deveni neatractiv pentru beneficiari să apeleze la stat pe o perioadă mai mare decât cea necesară;
- ar trebui să existe măsuri de protecție comportamentală pentru prevenirea distorsionării concurenței;
- ar trebui transmis un plan de restructurare pentru fiecare bancă care intră în dificultate după recapitalizare sau, dacă banca este considerată instabilă, înainte de a avea loc recapitalizarea. Statele Membre ar trebui să furnizeze un plan de viabilitate privind băncile care sunt considerate fundamental sănătoase;
- ar trebui efectuată o revizuire și raportare regulată pentru a se determina dacă este necesar să se continue schema.

4.2.2. Criterii de evaluare – cerințe necesare

(32) În Comunicarea privind recapitalizarea, Comisia a stabilit anumite criterii și cerințe pentru acceptarea schemelor. Trecerea în revistă a practicii decizionale a Comisiei în ceea ce privește schemele de recapitalizare a furnizat o mai bună înțelegere a acestor cerințe de bază privind schemele. Criteriile relevante, împreună cu cerințele necesare sunt prezentate în Tabelul 2.

Tabelul 2: Scheme de recapitalizare

Criterii	Cerințe necesare
Instituții eligibile	Băncile dintr-un Stat Membru, inclusiv filialele din străinătate. Este necesară justificarea în cazul eligibilității unor instituții financiare, altele decât băncile.
Forma și calificarea capitalului	Orice formă de capital sau calificare este acceptată.
Valoarea recapitalizării	Trebuie notificat bugetul total.
Remunerarea	Forme diferite (dividende, cupoane cu valoare ridicată etc.) sunt acceptate, în conformitate cu Comunicarea privind recapitalizarea.
Protecție comportamentală	Nici comportamentul comercial agresiv și nici extinderea activităților de afaceri prin achiziții.
Stimulente pentru renunțare	Trebuie prezentate în toate schemele; flexibilitate în funcție de instrumentele utilizate.
Durata	Maximum 6 luni cu posibilitatea de prelungire după renotificare. Fereastra de aplicare pentru bănci nu poate fi mai mare de 6 luni.
Restructurare	Băncile sănătoase: plan de viabilitate. Băncile cu probleme: plan de restructurare.
Revizuire și raportare	Raportare o dată la 6 luni după aprobare, incluzând informații privind beneficiarii individuali, în conformitate cu punctul 40 din Comunicarea privind recapitalizarea.

4.2.3. Considerații suplimentare pentru îmbunătățirea continuității și eficacității

(33) În afară de cerințele necesare pentru o schemă de recapitalizare, așa cum au fost prezentate mai sus, Comisia a identificat în deciziile sale cinci elemente suplimentare care ar trebui să fie prezente în schemele prelungite sau noi, pentru a asigura continuitatea și eficacitatea acestora. Primele trei elemente (limitarea valorii recapitalizării, obligația de raportare și de acordare de credite către economia reală) au fost deja introduse în scheme, în contextul ultimelor aprobări și a notificării prelungirii schemelor de recapitalizare. Ultimele două (limitarea plăților cupoanelor privind capitalul hibrid¹⁴ și notificarea individuală pentru o a doua recapitalizare) sunt elemente relativ noi care pot necesita ajustare încă din runda de prelungiri desfășurată în prezent. Mai multe informații privind aceste elemente sunt furnizate mai jos.

(34) Mai mult, începând cu adoptarea Comunicării privind recapitalizarea, unele State Membre au prevăzut să introducă măsuri de tratare a activelor depreciate, care vor trebui să respecte regulile de ajutor de stat stipulate în Comunicare privind tratarea activelor depreciate, din februarie 2009. Introducerea de astfel de măsuri care au și un element de reinstaurare a încrederii este relevantă și pentru reînnoirea schemelor de recapitalizare, pentru asigurarea continuității și a eficacității. O măsură de tratare a activelor se consideră că are un efect pozitiv asupra ratei de capital relevant al unei bănci comparabil cu acela al recapitalizării. Prin urmare existența măsurilor de tratare a activelor va avea implicit efect asupra valorii unei posibile recapitalizări în baza unei scheme. Așadar, Comisia ia în calcul, atunci când este relevantă, existența măsurilor de tratare a activelor pentru a se asigura că ajutorul și distorsionarea concurenței între Statele Membre și bănci rămâne limitată la minimum, în special dacă băncile beneficiază atât de măsuri de recapitalizare cât și de măsuri de tratare a activelor depreciate.

Valoarea recapitalizării

(35) Experiența dobândită cu schemele existente arată că este recomandabil pentru Statele Membre să stabilească ex ante o limită a cuantumului pe care instituțiile individuale o pot obține în baza schemei (cum ar fi un prag maxim-1 coeficient per instituție¹⁵).

Raportarea

(36) Încă de la începutul crizei, Comisia a insistat asupra raportării regulate de către Statele Membre a implementării schemelor de recapitalizare aprobate. În conformitate cu punctul 40 din Comunicarea privind recapitalizarea, în termen de șase luni de la introducerea schemelor, Statele Membre ar trebui să transmită Comisiei un raport global privind implementarea acestora. Informațiile care trebuie transmise de Statele Membre ca parte a acestei revizuii includ date referitoare la fiecare bancă recapitalizată în baza schemei. De asemenea, este necesar să se furnizeze o evaluare a modelului de afaceri al băncii respective și informații suplimentare incluzând caracterul adecvat al capitalului viitor al băncii, pentru a permite Comisiei să efectueze o evaluare a profilului de risc și a viabilității băncii.

¹⁴ Fără a se aduce prejudiciu termenilor contractuali pentru fiecare emisie hibridă.

¹⁵ Statele Membre ar trebui să introducă criterii obiective pentru determinarea nivelului de recapitalizare necesar pentru fiecare caz individual. Autoritățile cu atribuții de control ar trebui să verifice și confirme aceste criterii și nivelul de recapitalizare pentru fiecare caz. Această justificare ar trebui transmisă Comisiei ca parte a exercițiului regulat de raportare.

Mai mult, Statele Membre ar trebui să furnizeze, pentru fiecare bancă recapitalizată în parte, modalitatea de renunțare la sprijinul sub formă de capital din partea statului. Orice schemă nouă, sau prelungire a unei scheme, ar trebui să includă obligația de raportare, în conformitate cu cerințele stipulate la punctul 40 din Comunicarea privind recapitalizarea.

Raportarea recapitalizărilor distincte acordate în baza schemei

(37) Orice schemă nouă sau prelungire ar trebui să conțină obligația de a informa Comisia, în momentul în care se efectuează fiecare recapitalizare, în cadrul unei scheme, asupra profilului de risc al băncii beneficiare¹⁶, astfel încât Comisia să poată evalua situația acesteia și să creioneze consecințele necesare, în termeni de necesitate de a furniza planul de restructurare¹⁷.

(38) Dacă o bancă primește o a doua recapitalizare, Comisia ar trebui de asemenea informată, astfel încât să poată evalua dacă banca poate fi considerată într-adevăr sănătoasă sau necesită unele măsuri de restructurare. În ultimul caz, este necesară notificarea individuală a măsurii.

Clauza de acordare de împrumuturi către economia reală

(39) Unele State Membre au introdus o clauză care stimulează băncile ce beneficiază de sprijin să continue să acorde împrumuturi către economia reală. Clauzele diferă în mod semnificativ, atât ca formulare, cât și ca mod de administrare. Comisia sprijină acest obiectiv; cu toate acestea, ia la cunoștință faptul că această clauză nu ar trebui să îngreueze modul în care băncile operează în mod normal, inclusiv a modului în care banca acționează în străinătate. Acordarea de împrumuturi în baza unei asemenea clauze ar trebui, în mod normal, să se bazeze pe condițiile de piață. În plus, clauza nu ar trebui să facă discriminări din punct de vedere geografic, ceea ce ar conduce la o repatriere de facto a împrumuturilor către acele țări în care au primit sprijin de stat.

Protecția comportamentală – plata cupoanelor privind capitalul hibrid

(40) Comisia consideră că este necesară o abordare atentă a plății cupoanelor privind capitalul hibrid. Băncile ar trebui să poată renumera capitalul, atât sub formă de dividende cât și de cupoane pentru creanțele subordonate neachitate, din profiturile generate de activitatea proprie. Totuși, băncile ar trebui să nu utilizeze ajutorul de stat pentru remunerarea propriilor fonduri (acțiuni și creanțe subordonate) atunci când acele activități nu generează profituri suficiente¹⁸. Aceste restricții se vor aplica în funcție de specificul fiecărui caz și fără a se aduce prejudicii termenilor contractuali ai fiecărei emisii hibride.

¹⁶ A se vedea, de exemplu, cazurile N352/2009, Prelungirea schemei austriece, OJ C 172, 24.07.2009, pag. 3, N625/2008, Pachetul de salvare pentru instituțiile financiare din Germania, OJ C 143, 24.06.2009, pag. 1, N31a/2009, Recapitalizarea instituțiilor financiare și amendarea schemei de garanții din Danemarca, OJ C 50, 03.03.2009, pag. 3.

¹⁷ Această informare trebuie furnizată în momentul în care fiecare recapitalizare individuală diferă din punct de vedere al obligației de raportare a Statului Membru, așa cum s-a arătat la punctul 36.

¹⁸ A se vedea și para. 26 din Comunicarea Comisiei privind reinstaurarea viabilității și evaluarea măsurilor de restructurare în sectorul financiar, în contextul actualei crize, în baza regulilor de ajutor de stat, versiunea de lucru disponibilă la: http://ec.europa.eu/competition/state_aid/legislation/restructuring_paper_en.pdf. A se vedea și Deciziile Comisiei în cazurile: N352/2009, Prelungirea schemei austriece, OJ C 172, 24.07.2009, pag. 3, N244/2009, Commerzbank, OJ C 147, 27.06.2009, pag. 4 și N360/2009 of 30.06.2009, recapitalizarea și tratarea activelor pentru KBC, încă nepublicată.

ANEXA 1

Cazuri de ajutor de stat – situația la data de 29 iunie 2009

Link către ajutorul de stat: Sumar al măsurilor naționale adoptate ca răspuns la criza financiară/economică: <http://europa.eu/rapid/pressReleasesAction.do?reference= MEMO/09/305>

ANEXA 2

Sumar al măsurilor de ajutor per Stat Membru^{19/20}

	Intervenții publice UE în sectorul bancar (% din PIB)										
	Injectii de capital		Garanții privind obligațiile financiare ale băncii		Tratarea activelor depreciate		Sprijin pentru lichiditatea și finanțarea băncii		Totalul tuturor măsurilor aprobate	Total efectiv pentru toate măsurile	Schemele de garanții cu depozit (în Euro, exceptând cazurile în care este indicat altfel)
	Total măsuri aprobate	Injectii de capital efective	Total măsuri aprobate	Garanții acordate	Total măsuri aprobate	Tratarea efectivă a activelor	Total măsuri aprobate	Intervenții efective privind lichiditatea			
Austria	5,0	1,7	25,7	5,1	0,4	0,4	1,6	1,5	32,8	8,7	100%
Belgia	5,3	6,1	76,6	16,3	10,1	4,2	ND	NR	92,0	26,7	100.000
Bulgaria	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	50.000
Cipru	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100.000
Rep. Cehă	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	50.000
Danemarca	6,1	0,3	253,0	0,0	0,0	0,0	0,3	0,3	259,4	0,5	100%
Estonia	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	50.000
Finlanda	0,0	0,0	27,7	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	27,7	0,0	50.000
Franța	1,2	0,8	16,6	4,5	0,2	0,2	0,0	0,0	18,1	5,6	70.000
Germania	4,4	1,6	18,6	7,1	1,4	0,4	0,0	0,0	24,4	9,1	100%
Grecia	2,0	1,5	6,1	1,2	0,0	0,0	3,3	1,8	11,4	4,6	100.000
Ungaria	1,1	0,1	5,9	0,0	0,0	0,0	0,0	2,6	7,1	2,7	100%
Irlanda	6,6	4,2	225,2	225,2	0,0	0,0	0,0	0,0	231,8	229,4	100%
Italia	1,3	0,0	ND	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	1,3	0,0	Aprox.
Letonia	1,4	1,4	25,7	2,8	0,0	0,0	10,9	4,7	37,9	8,9	50.000
Lituania	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100.000
Luxemburg	6,9	7,9	12,4	NR	0,0	0,0	0,9	0,9	20,2	8,8	10.000
Malta	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100.000
Olanda	6,4	6,4	34,3	7,7	3,9	3,9	7,5	7,5	52,0	25,4	100.000
Polonia	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	50.000
Portugalia	2,4	0,0	10,0	3,3	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100.000
România	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	50.000
Slovacia	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	100%

¹⁹ Sursă: Serviciile Comisiei. Cifrele efective sunt provizorii și fac subiectul verificării cu Statele Membre, data limită: mijlocul lui mai. Măsuri aprobate, data limită: 17 iulie 2009.

²⁰ **Glosar:**

Recapitalizare: toate injectiile de capital, fie prin intermediul unei scheme naționale, fie prin măsuri de salvare individuale *ad hoc*; achiziția de participații la capitalul social, efectuată de către guverne, în domeniul bancar.

Garanție: toate garanțiile de stat privind obligațiile financiare ale băncilor (emiterea de obligațiuni), acoperirea garanției poate varia de la o țară la alta. Perioadele de ajungere la scadență acoperite pot varia de la o lună la 5 ani.

Active: toate intervențiile întreprinse cu scopul tratării activelor, cum ar fi activele depreciate și toxice, "bănci cu probleme".

Lichiditate: toate intervențiile care au ca scop susținerea lichidității și asigurarea de finanțare suplimentară pentru bănci, prin intermediul unei garanții de stat. Include o gamă variată de intervenții, cum ar fi facilități legate de lichiditate la nivelul băncilor centrale, atunci când este o garantare explicită în acest sens din partea statului, împrumuturi sau active preschimbate în active de calitate superioară. Această categorie include și măsuri de sprijin pentru furnizarea de credite către economia reală prin intermediul băncilor. Unele din măsurile raportate la categoria "lichiditate" nu au fost neapărat evaluate ca fiind ajutor de stat, dar implică fonduri publice sau o expunere neesențială a bugetului Statelor Membre.

Slovenia	0,0	0,4	32,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	32,8	0,4	100%
Spania	0,0	0,0	9,3	3,2	0,0	0,0	2,8	1,8	12,1	5,0	100.000
Suedia	1,6	0,2	48,5	8,8	0,0	0,0	0,1	0,0	50,2	8,9	50.000
Marea Britanie	3,5	2,6	21,7	9,5	0,0	0,0	16,4	14,7	41,6	26,8	50.000 (**)
Total UE	2,6	1,5	24,8	8,1	0,8	0,4	2,9	2,6	31,2	12,6	
Total SE	2,7	1,4	20,7	8,7	1,1	0,6	1,0	0,8	25,4	11,5	

ND – ne-disponibile indică faptul că informațiile nu sunt disponibile pentru public

NR – ne-raportat indică faptul că valoarea nu a fost raportată de către Statul Membru în răspunsul la chestionarul EFC.

(*) Statele Membre se vor asigura că acoperirea pentru depozitele agregate, pentru fiecare depozitar va fi de cel puțin 50.000 Euro în eventualitatea că depozitele nu vor fi disponibile. Același nivel de acoperire ar trebui aplicat tuturor depozitarilor, indiferent dacă moneda utilizată de Statul Membru este Euro sau nu. Statele Membre din afara zonei Euro ar trebui să aibă posibilitatea de a rotunji sumele rezultate din conversie fără a compromite protecția echivalentă a depozitarilor.

(**) Nivelul minim este de 50.000 lire sterline și în nici un caz mai puțin de 50.000 Euro.

Capitolul II

Reglementări procedurale comunitare emise în anul 2009

COMUNICAREA COMISIEI

Codul celor mai bune practici de desfășurare a procedurilor de control al ajutoarelor de stat

1. Domeniul de aplicare și obiectul prezentului Cod

1. În 2005, Comisia a adoptat Planul de acțiune privind ajutoarele de stat: Ajutoare de stat mai puțin numeroase și mai bine direcționate: foaie de parcurs pentru reforma ajutoarelor de stat 2005-2009 ("PAAS")¹ în vederea îmbunătățirii eficacității, transparenței, credibilității și previzibilității regimului ajutoarelor de stat în conformitate cu Tratatul CE. Obiectivul central al Planului de acțiune privind ajutoarele de stat, bazat pe principiul "ajutoare de stat mai puțin numeroase și mai bine direcționate", este de a încuraja Statele Membre să reducă nivelul general al ajutoarelor acordate, redirectionând în același timp resursele de stat spre obiective orizontale de interes comun. Pentru a sprijini realizarea acestui obiectiv, Planul de acțiune invocă necesitatea unor proceduri mai eficiente, mai simple și mai previzibile în domeniul ajutoarelor de stat.

2. Comisia dorește să își reafirme angajamentul în acest sens prin publicarea prezentului Cod al celor mai bune practici, care are drept obiectiv asigurarea unor proceduri cât mai eficiente și benefice pentru toate părțile interesate. Prezentul Cod se bazează pe experiența dobândită în contextul aplicării Regulamentului (CE) nr. 659/1999 din 22 martie 1999 al Consiliului de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE² și pe studiile interne privind durata diferitelor etape ale procedurii privind ajutoarele de stat, gestionarea plângerilor și instrumentele de culegere de informații. Obiectivul principal al acestui Cod este de furniza recomandări privind desfășurarea de zi cu zi a procedurilor privind ajutoarele de stat, încurajând astfel o mai bună cooperare și înțelegere reciprocă între serviciile Comisiei, autoritățile Statelor Membre și comunitatea juridică și de afaceri.

3. Îmbunătățirea eficientă a procedurilor privind ajutoarele de stat impune asumarea unei discipline comune și a unui angajament reciproc atât de către Comisie, cât și de Statul Membru. Cu toate că nu poate fi considerată răspunzătoare de consecințele eventualei lipse de cooperare din partea Statelor Membre și a părților interesate, Comisia va depune eforturi pentru a îmbunătăți modul de desfășurare a investigațiilor sale și procesul său decizional intern, în vederea asigurării unei mai mari transparențe, previzibilități și eficiențe a procedurilor privind ajutorul de stat.

4. Acest Cod, care reflectă arhitectura modernă a ajutoarelor de stat, reprezintă partea finală dintr-un pachet de măsuri de simplificare, cuprinzând Comunicarea Comisiei privind o procedură simplificată de tratare a anumitor tipuri de ajutoare de stat³ și Comunicarea Comisiei privind aplicarea normelor referitoare la ajutoarele de stat de către instanțele naționale⁴ care permite aplicarea unor proceduri mai previzibile și mai transparente.

¹ COM (2005) 107 final.

² JO L 83, 27.03.1999, pag. 1.

³ JO C 136, 16.06.2009, pag. 13.

⁴ JO C 85, 09.04.2009, pag. 1.

5. Caracteristicile specifice ale unui caz individual pot, cu toate acestea, să impună o adaptare a acestui Cod sau o abatere de la recomandările sale⁵.

6. Specificitățile sectoarelor pescuitului și acvaculturii și ale activităților din producția, comercializarea sau prelucrarea primară a produselor agricole pot, de asemenea, justifica o abatere de la recomandările codului.

2. Legătura cu legislația comunitară

7. Prezentul Cod nu este destinat să furnizeze o prezentare exhaustivă a măsurilor legislative, de interpretare și administrative relevante care reglementează controlul ajutoarele de stat în cadrul Comunității. Acesta ar trebui citit împreună cu normele fundamentale care reglementează procedurile privind ajutoarele de stat și ca o completare a acestora.

8. Prin urmare, prezentul Cod nu creează și nu modifică niciun drept sau nicio obligație prevăzute în Tratatul de instituire a Comunității Europene, în Regulamentul (CE) nr. 659/1999 și în Regulamentul (CE) nr. 794/2004 din 21 aprilie 2004 al Comisiei⁶, care pune în aplicare Regulamentul (CE) nr. 659/1999, astfel cum sunt interpretate în lumina jurisprudenței instanțelor comunitare.

9. Prezentul Cod reglementează cele mai bune practici cotidiene în vederea asigurării unor proceduri mai rapide, mai transparente și mai previzibile în materie de ajutoare de stat, în fiecare etapă a investigației privind un caz notificat sau nenotificat sau o plângere.

3. Prenotificarea contactelor

10. Experiența Comisiei demonstrează valoarea adăugată a contactelor în faza de prenotificare, chiar și în cazurile aparent banale. Contactele în faza de prenotificare oferă serviciilor Comisiei și Statului Membru care face notificarea posibilitatea de a discuta aspectele juridice și economice ale unui proiect propus într-un mod informal și în condiții de confidențialitate înaintea notificării, îmbunătățind astfel calitatea și exhaustivitatea notificărilor. În acest context, Statul Membru și serviciile Comisiei pot, de asemenea, să formuleze împreună propuneri constructive în vederea modificării aspectelor problematice ale unei măsuri planificate. Această fază face astfel posibilă o procesare mai rapidă a notificărilor, odată ce acestea au fost transmise în mod oficial Comisiei. Inițierea de contacte reușite în faza de prenotificare ar trebui să permită Comisiei să adopte decizii în temeiul articolului 4 alineatele (2), (3) și (4) din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 în termen de două luni de la data notificării⁷.

⁵ În contextul crizei bancare din 2008, Comisia a efectuat demersurile necesare pentru a asigura adoptarea rapidă a deciziilor după primirea notificării complete, dacă este necesar în termen de 24 de ore sau în cursul week-end-ului. A se vedea Comunicarea Comisiei – Aplicarea normelor privind ajutoarele de stat în cazul măsurilor adoptate în legătură cu instituțiile financiare în contextul actualei crize financiare mondiale (JO C 270, 25.10.2008, pag. 8). În ceea ce privește economia reală, a se vedea Comunicarea Comisiei – Cadru comunitar temporar pentru măsurile de ajutor de stat de sprijinire a accesului la finanțare în contextul actualei crize financiare și economice (JO C 83, 07.04.2009, pag. 1).

⁶ JO L 140, 30.04.2004, pag. 1.

⁷ Acest termen nu poate fi respectat atunci când serviciile Comisiei trebuie să emită mai multe solicitări de informații, ca urmare a caracterului incomplet al notificărilor primite.

11. Contactele în faza de prenotificare constituie o practică puternic recomandată în cazurile în care există elemente de noutate deosebite sau trăsături specifice care ar justifica purtarea de discuții informale cu serviciile Comisiei, însă vor fi furnizate recomandări ori de câte ori un Stat Membru solicită acest lucru.

3.1. Conținut

12. Faza de prenotificare oferă posibilitatea de a discuta cu Statul Membru în cauză și de pune la dispoziția acestuia recomandări cu privire la conținutul informațiilor care trebuie transmise în formularul de notificare pentru a garanta faptul că acestea sunt complete la data notificării. O prenotificare reușită va permite, de asemenea, discutarea, într-o atmosferă deschisă și constructivă, a oricăror probleme de fond ridicate de o măsură planificată. Acest lucru este deosebit de important în cazul proiectelor care nu ar putea fi acceptate ca atare și care ar trebui, prin urmare, retrase sau modificate substanțial. Această fază poate, de asemenea, include o analiză a existenței altor temeuri juridice sau identificarea precedentelor relevante. În plus, o fază de prenotificare reușită va permite serviciilor Comisiei și Statului Membru să abordeze principalele preocupări legate de concurență, să efectueze o analiză economică și, după caz, să consulte experți externi pentru a demonstra compatibilitatea proiectului planificat cu piața comună. Astfel, Statul Membru care face notificarea poate, de asemenea, să solicite serviciilor Comisiei, în faza de prenotificare, să fie scutit de obligația de a furniza anumite informații prevăzute în formularul de notificare care, în circumstanțele speciale ale cazului, nu sunt necesare pentru examinarea sa. În cele din urmă, faza de prenotificare este decisivă pentru a putea stabili dacă un caz îndeplinește condițiile prima facie pentru a fi tratat conform procedurii simplificate⁸.

3.2. Sferă de aplicare și durată

13. Pentru a permite desfășurarea unei faze de prenotificare constructive și eficiente, este în interesul Statului Membru în cauză să furnizeze Comisiei informațiile necesare pentru evaluarea unui proiect de ajutor de stat planificat, pe baza unui proiect de formular de notificare. Pentru a facilita tratarea rapidă a cazului, contactele prin e-mail-uri sau video-conferințe vor fi, în principiu, preferate reuniunilor. Două săptămâni de la data primirii proiectului de formular de notificare, serviciile Comisiei vor organiza în mod normal un prim contact în faza de prenotificare.

14. Ca regulă generală, contactele în faza de prenotificare nu ar trebui să dureze mai mult de 2 luni și ar trebui să fie urmate de o notificare completă. În cazul în care contactele prealabile notificării nu au rezultatul dorit, serviciile Comisiei pot declara ca încheiată faza de prenotificare. Cu toate acestea, cum durata și forma contactelor din faza de prenotificare depind de complexitatea cazului individual, aceste contacte pot dura câteva luni. Prin urmare, Comisia recomandă ca, în cazurile care sunt deosebit de complexe (de exemplu, ajutoarele de salvare, ajutoarele pentru cercetare și dezvoltare în quantum ridicat, ajutoarele individuale în quantum ridicat sau schemele de ajutor deosebit de complexe sau al căror quantum este deosebit de ridicat), Statele Membre să lanseze contacte de prenotificare cât mai curând posibil pentru a permite purtarea de discuții utile.

15. Experiența Comisiei a arătat că participarea beneficiarului ajutorului la contactele din faza de prenotificare este extrem de utilă, în special pentru cazurile cu importante implicații

⁸ A se vedea Comunicarea Comisiei privind o procedură simplificată de tratare a anumitor tipuri de ajutor de stat.

tehnice, financiare și specifice proiectului. Prin urmare, Comisia recomandă ca beneficiarii ajutoarelor individuale să participe la contactele prelabile notificării.

16. Cu excepția cazurilor deosebit de noi sau complexe, serviciile Comisiei se vor strădui să furnizeze Statului Membru în cauză o evaluare preliminară informală a proiectului, la sfârșitul fazei de prenotificare. Această evaluare cu caracter neobligatoriu nu va constitui o poziție oficială a Comisiei, ci un set de recomandări cu caracter informal din partea serviciilor Comisiei privind caracterul complet al proiectului de notificare și compatibilitatea prima facie a proiectului planificat cu piața comună. În cazurile deosebit de complexe, serviciile Comisiei pot, de asemenea, să furnizeze recomandări scrise, la solicitarea Statului Membru în cauză, privind informațiile care rămân de furnizat.

17. Contactele din faza de prenotificare au loc în condiții de strictă confidențialitate. Discuțiile se desfășoară pe bază voluntară și nu aduc atingere tratării și investigării cazului în urma notificării oficiale.

18. În vederea îmbunătățirii calității notificărilor, serviciile Comisiei se vor strădui să răspundă solicitărilor Statelor Membre privind organizarea de sesiuni de formare. Comisia va menține, de asemenea, contacte constante cu Statele Membre pentru a discuta îmbunătățirile suplimentare care ar putea fi aduse procedurii privind ajutoarele de stat, în special legate de sfera de aplicare și conținutul formularelor de notificare.

4. Planificare agreată de comun acord

19. În cazurile care sunt deosebit de noi, complexe din punct de vedere tehnic sau sensibile dintr-un alt punct de vedere, ori care trebuie examinate cu titlu de urgență absolută, serviciile Comisiei vor propune Statului Membru care face notificarea o planificare agreată de comun acord, în vederea asigurării unei mai mari transparențe și previzibilități a duratei probabile a investigației privind ajutoarele de stat.

4.1. Conținut

20. Planificarea agreată de comun acord este o formă de cooperare structurată între Statul Membru și serviciile Comisiei, bazată pe o planificare și o înțelegere comună a derulării probabile a investigației și a duratei sale preconizate.

21. În acest context, serviciile Comisiei și Statul Membru care face notificarea ar putea să convină în special asupra următoarelor:

- tratarea în regim de prioritate a cazului respectiv, cu condiția ca Statul Membru să accepte în mod oficial suspendarea investigației⁹ altor cazuri notificate provenite din același Stat Membru, în eventualitatea în care acest lucru ar fi necesar din motive de planificare sau gestionare a resurselor¹⁰;

- informațiile care trebuie furnizate de Statul Membru și/sau de beneficiarul în cauză, inclusiv studiile sau avizul experților externi sau culegerea unilaterală de informații de către serviciile Comisiei; și

⁹ A se vedea articolul 4 alineatul (5) din Regulamentul (CE) nr. 659/1999.

¹⁰ De exemplu, în cazurile în care instituțiile financiare ale Uniunii Europene acționează ca fond de plasament.

- forma și durata probabilă a evaluării cazului de către serviciile Comisiei, după notificarea acestuia.

22. În schimbul eforturilor Statului Membru de a furniza toate informațiile necesare în timp util și în conformitate cu planificarea agreată de comun acord, serviciile Comisiei se vor strădui să respecte intervalul de timp convenit pentru continuarea investigării cazului, cu excepția cazului în care informațiile furnizate de Statul Membru sau de părțile interesate ridică probleme neașteptate.

4.2. Sferă de aplicare și durată

23. Planificarea agreată de comun acord va fi rezervată, în principiu, pentru cazurile care sunt atât de noi, complexe din punct de vedere tehnic sau sensibile din alt punct de vedere, încât o evaluare preliminară clară a cazului de către serviciile Comisiei se dovedește imposibilă la sfârșitul fazei de prenotificare. În astfel de cazuri, planificarea agreată de comun acord se va desfășura la sfârșitul fazei de prenotificare și va fi urmată de o notificare oficială.

24. Serviciile Comisiei și Statul Membru în cauză pot însă, de asemenea, să convină, la solicitarea celui din urmă, asupra unei planificări agreate de comun acord pentru tratarea suplimentară a cazului la începutul procedurii de investigație oficială.

5. Examinarea preliminară a măsurilor notificate

5.1. Solicități de informații

25. În vederea raționalizării derulării investigației, serviciile Comisiei se vor strădui să grupeze solicitările de informații în cursul fazei de examinare preliminară. Prin urmare, nu va exista în principiu decât o singură solicitare globală de informații, care trebuie trimisă în mod normal în termen de 4-6 săptămâni de la data notificării. Cu excepția cazului în care se convine altfel în planificarea agreată de comun acord, prenotificarea ar trebui să permită Statelor Membre să trimită o notificare completă, reducând astfel necesitatea de a solicita informații suplimentare. Cu toate acestea, Comisia poate formula întrebări ulterioare, în special privind aspectele care au fost evidențiate de răspunsurile Statelor Membre, cu toate că acest lucru nu indică neapărat faptul că întâmpină probleme serioase în evaluarea cazului.

26. În cazul în care Statul Membru nu furnizează informațiile solicitate în termenul propus, se va aplica în mod obișnuit, după ce a fost trimisă o scrisoare de atenționare, articolul 5 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 659/1999, iar Statul Membru va fi informat că se consideră că notificarea a fost retrasă. Procedurile oficiale de investigație vor fi în mod obișnuit inițiate ori de câte ori sunt îndeplinite condițiile necesare și, în general, după cel mult două runde de întrebări.

5.2. Suspendarea amiabilă a examinării preliminare

27. În anumite situații, derularea examinării preliminare poate fi suspendată la solicitarea unui Stat Membru care dorește să aducă modificări proiectului său sau să asigure conformitatea acestuia cu normele privind ajutoarele de stat sau de comun acord. Suspendarea nu poate fi acordată decât pentru o perioadă convenită în prealabil. În cazul în care Statul Membru nu transmite un proiect complet, compatibil prima facie la sfârșitul perioadei de suspendare,

Comisia reia procedura din punctul în care a fost întreruptă. Statul Membru în cauză va fi în mod obișnuit informat fără întârziere că notificarea este considerată retrasă sau că procedura oficială de investigație este considerată deschisă în cazul unor rezerve serioase.

5.3. Contacte privind stadiul procedurii

28. Statele Membre care transmit notificarea vor fi la cerere, informate privind stadiul în care se află o examinare preliminară în curs de desfășurare. Statele Membre sunt invitate să implice beneficiarul unui ajutor individual în cadrul acestor contacte.

6. Procedura oficială de investigație

29. Având în vedere complexitatea generală a cazurilor care fac obiectul investigației oficiale, Comisia este hotărâtă să asigure, cu titlu de prioritate absolută, o mai mare transparență, previzibilitate și eficiență a acestei faze, pentru a putea contribui la adoptarea unei decizii pertinente, care să răspundă cerințelor practicilor economice moderne. Prin urmare, Comisia va raționaliza modul de desfășurare a investigațiilor oficiale prin utilizarea eficientă a tuturor mijloacelor procedurale de care dispune în temeiul Regulamentului (CE) nr. 659/1999.

6.1. Publicarea deciziei și a rezumatului relevant

30. Atunci când Statul Membru în cauză nu solicită eliminarea informațiilor confidențiale, Comisia se va strădui să își publice decizia de deschidere a procedurii de investigație oficială, precum și rezumatul relevant, în termen de două luni de la data adoptării acelei decizii.

31. În cazul în care există un dezacord privind problemele de confidențialitate, Comisia va aplica principiile expuse în Comunicarea sa din 1 decembrie 2003 privind secretul profesional în deciziile referitoare la ajutoarele de stat¹¹ și va depune toate eforturile pentru a asigura publicarea deciziei în termenul cel mai scurt de la adoptarea acesteia din urmă. Același lucru se aplică și referitor la publicarea tuturor deciziilor finale.

32. Pentru a asigura o mai mare transparență a procedurii, Statul Membru, beneficiarul și alte părți interesate (în special eventualii reclamanți) vor fi informați cu privire la orice întârziere generată de dezacorduri privind confidențialitatea.

6.2. Observațiile părților terțe

33. În conformitate cu articolul 6 din Regulamentul (CE) nr. 659/1999, părțile interesate trebuie să transmită observații într-un termen care nu trebuie să depășească în mod normal o lună de la publicarea deciziei de inițiere a procedurii de investigație oficială. În mod normal, acest termen nu va fi prelungit, prin urmare serviciile Comisiei nu vor accepta, în general, nicio transmitere tardivă de informații din partea părților interesate, inclusiv din partea beneficiarului ajutorului¹². Termenul poate fi prelungit numai în cazuri excepționale, justificate în mod corespunzător, precum în cazul furnizării unui volum important de informații concrete sau în urma contactelor între serviciile Comisiei și partea interesată în cauză.

¹¹ JO C 297, 09.12.2003, pag. 6.

¹² Fără a aduce atingere articolului 10 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 659/1999.

34. Pentru a îmbunătăți baza factuală a investigației în cazurile deosebit de complexe, serviciile Comisiei pot trimite o copie a deciziei de inițiere a procedurii oficiale de investigație părților interesate cunoscute, inclusiv asociațiilor comerciale sau de afaceri, și le poate invita să trimită observații privind aspecte specifice ale cazului¹³. În acest context, cooperarea părților interesate se face pe bază pur voluntară, însă, în cazul în care o parte interesată decide să transmită observații, este în interesul său să transmită aceste observații în timp util, pentru a permite Comisiei să le ia în considerare. Prin urmare, Comisia va invita părțile interesate să reacționeze în termen de o lună de la data la care o copie a deciziei le este trimisă. Comisia nu va aștepta să i se transmită observații ulterior acestui termen. Pentru a asigura egalitatea de tratament între părțile interesate, Comisia va trimite aceeași invitație de a transmite observații beneficiarului ajutorului. Pentru a respecta dreptul la apărare al Statului Membru, aceasta va transmite Statului Membru o versiune neconfidențială a tuturor observațiilor primite de părțile interesate și va invita Statul Membru să răspundă în termen de o lună.

35. Pentru a asigura transmiterea cât mai rapidă a observațiilor din partea părților interesate Statului Membru în cauză, Statele Membru vor fi invitate să accepte, în măsura posibilului, transmiterea observațiilor părților terțe în limba lor originală. La cererea expresă a unui Stat Membru, serviciile Comisiei vor pune la dispoziție o traducere, care poate avea implicații în ceea ce privește rapiditatea procedurilor.

36. Statele Membre vor fi, de asemenea, informate cu privire la absența oricăror observații din partea părților interesate.

6.3. Observațiile Statelor Membre

37. Pentru a asigura finalizarea în timp util a procedurii oficiale de investigație, Comisia va asigura respectarea riguroasă a tuturor termenelor-limită aplicabile în această fază, în temeiul Regulamentului (CE) nr. 659/1999. În cazul în care un Stat Membru nu transmite observații privind decizia Comisiei de inițiere a procedurii oficiale de investigație sau privind observațiile părților interesate în termenul de o lună prevăzut la articolul 6 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 659/1999, serviciile Comisiei vor trimite de îndată o scrisoare de atenționare Statului Membru în cauză, acordându-i acestuia o perioadă suplimentară de o lună pentru formularea unui răspuns și informându-l că nu îi va fi acordată nicio altă prelungire, în afara unor cazuri excepționale. În absența unui răspuns relevant din partea Statului Membru în cauză, Comisia va adopta o decizie pe baza informațiilor de care dispune, în conformitate cu articolul 7 alineatul (7) și articolul 13 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 659/1999.

38. În cazul unui ajutor ilegal și în absența observațiilor din partea Statului Membru privind decizia de inițiere a procedurii oficiale de investigație, Comisia, în temeiul articolului 10 din Regulamentul (CE) nr. 659/1999, va emite un ordin de furnizare a informațiilor. În cazul în care Statul Membru nu răspunde la acest ordin de furnizare a informațiilor în termenul stabilit, Comisia va adopta o decizie pe baza informațiilor de care dispune.

¹³ Conform jurisprudenței consacrate, Comisia are dreptul să trimită decizia de deschidere a investigației oficiale părților terțe cunoscute; a se vedea de exemplu cauza T-198/01, Technische Glaswerke Ilmenau/Comisia, Rec. 2004, pag. II-2717, punctul 195; cauza T-198/01R, Technische Glaswerke Ilmenau/Comisia, Rec. 2002, pag. II-2153; cauzele conexe C-74/00 P și C-75/00 P, Falck Spa și alții/Comisia, Rec. 2002, pag. I-7869, punctul 83.

6.4. Solicitare de informații suplimentare

39. Nu poate fi exclusă situația în care, în cazurile deosebit de complexe, informațiile transmise de Statul Membru ca răspuns la decizia de inițiere a procedurii oficiale de investigație fac necesară trimiterea unei noi solicitări de informații de către serviciile Comisiei. Va fi stabilit un termen de o lună în care Statul Membru are posibilitatea să răspundă.

40. În cazul în care Statul Membru nu răspunde în termenul stabilit, serviciile Comisiei vor trimite imediat o scrisoare de atenționare care stabilește un termen final de 15 zile lucrătoare și informează Statul Membru în cauză că, la expirarea acestuia, Comisia va adopta o decizie pe baza informațiilor de care dispune sau, în cazul ajutoarelor ilegale, va emite un ordin de furnizare a informațiilor.

6.5. Suspendarea justificată a investigației oficiale

41. Investigația oficială nu poate fi suspendată decât în circumstanțe excepționale și cu acordul serviciilor Comisiei și al Statelor Membre în cauză. Suspendarea ar putea, de exemplu, surveni în cazul în care Statul Membru solicită în mod oficial o suspendare pentru a asigura conformitatea proiectului său cu normele privind ajutoarele de stat sau în cazul unei acțiuni judiciare privind chestiuni similare, aflată pe rolul instanțelor comunitare, al cărei rezultat ar putea influența evaluarea cazului.

42. Suspendarea nu va fi acordată în mod obișnuit decât o dată, pentru o perioadă convenită în prealabil între serviciile Comisiei și Statul Membru în cauză.

6.6. Adoptarea deciziei finale și prelungirea justificată a investigației oficiale

43. În conformitate cu articolul 7 alineatul (6) din Regulamentul (CE) nr. 659/1999, Comisia va depune toate eforturile pentru a adopta o decizie în termen de 18 luni de la deschiderea procedurii. Termenul-limită poate fi prelungit prin acord comun între Comisie și Statul Membru în cauză. Prolungirea duratei investigației poate fi oportună, mai ales în cazurile referitoare la proiecte noi sau care ridică probleme juridice noi.

44. Pentru a asigura respectarea efectivă a articolului 7 alineatul (6) al Regulamentului (CE) nr. 659/1999, Comisia se va strădui să adopte decizia finală în termen de cel mult 4 luni de la transmiterea ultimelor informații de către Statul Membru sau de la expirarea ultimului termen fără să se fi primit informații.

7. Plângeri

45. Tratatul eficient și transparent, de către serviciile Comisiei, al plângerilor care le sunt înaintate prezintă o importanță deosebită pentru toate părțile implicate în procedurile privind ajutoarele de stat. Prin urmare, Comisia propune următoarele bune practici, menite să permită atingerea acestui obiectiv comun.

7.1. Formularul de plângere

46. Serviciile Comisiei vor invita în mod sistematic reclamantii să folosească noul formular de depunere a plângerilor disponibil pe site-ul DG Concurență (http://ec.europa.eu/comm/competition/forms/sa_complaint_en.html) și, totodată, să transmită o versiune neconfidențială a plângerii. Transmiterea de formulare complete va permite, în mod normal, reclamantilor să amelioreze calitatea plângerilor formulate.

7.2. Termenul indicativ și rezultatul investigării unei plângeri

47. Comisia va face tot posibilul pentru a investiga o plângere într-un termen indicativ de douăsprezece luni de la primirea acesteia. Termenul-limită nu constituie un angajament obligatoriu. În funcție de circumstanțele cazului individual sau de necesitatea eventuală de a solicita informații suplimentare din partea reclamantului, Statul Membru sau părțile interesate pot prelungi investigarea plângerii.

48. Comisia are dreptul să acorde diferite grade de prioritate plângerilor care îi sunt prezentate¹⁴, în funcție, de exemplu, de amploarea presupusei încălcări, mărimea beneficiarului, sectorul economic vizat sau existența unor plângeri similare. Având în vedere volumul său de muncă și dreptul său de a stabili investigarea cu caracter prioritar a anumitor cazuri¹⁵, Comisia poate astfel amâna tratarea unei măsuri care nu constituie o prioritate. Prin urmare, în termen de douăsprezece luni, Comisia se va strădui, în principiu:

(a) să adopte o decizie cu privire la cazurile prioritare, în conformitate cu articolul 4 din Regulamentul (CE) nr. 659/1999, adresând o copie a acesteia reclamantului;

(b) să trimită reclamantului o primă scrisoare administrativă în care își va prezenta opinia preliminară privind cazurile neprioritare. Scrisoarea administrativă nu reprezintă o poziție oficială a Comisiei, ci doar o opinie preliminară a serviciilor Comisiei, bazată pe informațiile disponibile și în așteptarea oricăror observații suplimentare pe care reclamantul ar dori să le facă în termen de o lună de la data scrisorii respective. În cazul în care nu se primesc alte observații în termenul prevăzut, se va considera că plângerea a fost retrasă.

49. Din motive de transparență, serviciile Comisiei vor depune toate eforturile pentru a informa reclamantul cu privire la caracterul prioritar al observațiilor transmise de acesta, în termen de două luni de la data primirii plângerii. În cazul plângerilor nefondate, serviciile Comisiei vor informa reclamantul în termen de două luni de zile de la primirea plângerii că nu există probe suficiente pentru formularea unui punct de vedere privind cazul respectiv și că, în absența altor observații de fond în termen de o lună, plângerea va fi considerată retrasă. În ceea ce privește plângerile care se referă la ajutoare aprobate, serviciile Comisiei se vor strădui, de asemenea, să răspundă reclamantului în termen de două luni de la primirea plângerii.

50. În cazul ajutoarelor ilegale, se va reaminti reclamantilor că au posibilitatea să introducă acțiuni pe lângă instanțele naționale, care pot dispune suspendarea sau recuperarea unor astfel de ajutoare¹⁶.

¹⁴ Cauza C-119/97 Ufex și alții/Comisia, Rec. 1999, pag. I-1341, punctul 88.

¹⁵ Cauza T-475/04, Bouygues SA/Comisia, Rec. 2007, pag. II-2097, punctele 158 și 159.

¹⁶ A se vedea Comunicarea Comisiei privind aplicarea legislației din domeniul ajutoarelor de stat de către instanțele naționale.

51. Dacă este necesar, versiunea neconfidențială a plângerii va fi transmisă Statului Membru în cauză, pentru eventuale observații. Statele Membre și reclamanții vor fi informați în mod sistematic cu privire la clasarea plângerii sau la orice altă formă de tratare a acesteia. În schimb, Statele Membre vor fi invitate să respecte termenele stabilite pentru transmiterea observațiilor și furnizarea informațiilor privind plângerile care le-au fost transmise. Statele Membre vor fi, de asemenea, invitate să accepte, în măsura posibilului, ca transmiterea plângerilor să se facă în limba originală. La cererea expresă a unui Stat Membru, serviciile Comisiei vor pune la dispoziție o traducere, care poate avea implicații în ceea ce privește rapiditatea procedurilor.

8. Proceduri decizionale interne

52. Comisia este hotărâtă să raționalizeze și să îmbunătățească suplimentar procesul său decizional intern, pentru a putea permite o scurtare generală a duratei procedurilor privind ajutoarele de stat.

53. În acest scop, procedurile decizionale interne vor fi aplicate în mod cât mai eficient posibil. Comisia își va revizui, de asemenea, cadrul juridic intern în vigoare în vederea optimizării procedurilor sale decizionale.

54. Serviciile Comisiei își vor supune practica decizională internă unei examinări constante și o vor adapta, dacă este nevoie.

9. Viitoarea examinare

55. Pentru a fi eficace, cele mai bune practici procedurale trebuie să se bazeze pe un angajament comun al Comisiei și al Statelor Membre de a asigura desfășurarea scrupuloasă a investigațiilor privind ajutoarele de stat, de a respecta termenele prevăzute și, astfel, de a asigura transparența și previzibilitatea necesară a procedurilor. Prezentul Cod și bunele practici pe care le consacră constituie o primă contribuție la acest angajament comun.

56. Comisia va aplica prezentul Cod cazurilor care au fost notificate Comisiei sau cazurilor care au fost supuse atenției Comisiei în alt fel începând cu 1 septembrie 2009.

57. Prezentul Cod poate fi revizuit pentru a reflecta modificările aduse măsurilor legislative, de interpretare și administrative sau jurisprudenței instanțelor naționale referitoare la procedura privind ajutoarele de stat sau a oricărei experiențe acumulate cu ocazia punerii sale în aplicare. Comisia are, de asemenea, intenția de a se angaja într-un dialog constant cu Statele Membre și cu alte părți interesate privind experiența dobândită în urma aplicării Regulamentului (CE) nr. 659/1999, în general, și a prezentului Cod al celor mai bune practici, în special.

Publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. C 136 din data 16.06.2009

COMUNICAREA COMISIEI

privind o Procedură simplificată de tratare a anumitor tipuri de ajutoare de stat

1. Introducere

1. Prezenta Comunicare prezintă o Procedură simplificată în cadrul căreia Comisia intenționează să examineze, în strânsă cooperare cu Statele Membre vizate și într-o perioadă scurtă de timp, anumite tipuri de măsuri de ajutor de stat care necesită doar verificarea de către Comisie a conformității măsurii cu normele și practicile existente, fără a exercita nicio competență discreționară. Experiența dobândită de Comisie în aplicarea articolului 87 din Tratatul de instituire a Comunității Europene, precum și a Regulamentelor, Cadrelor, Orientărilor și Comunicărilor adoptate în temeiul articolului 87¹, a arătat că, în absența unor circumstanțe speciale, anumite categorii de ajutoare notificate sunt aprobate, în mod obișnuit, fără a da naștere la nicio îndoială în ceea ce privește compatibilitatea acestora cu Piața comună. Aceste categorii de ajutoare sunt descrise în Secțiunea 2. Celelalte măsuri de ajutor notificate Comisiei vor face obiectul procedurilor aplicabile² și, în principiu, Codului de bune practici privind desfășurarea procedurilor de control al ajutoarelor de stat³.

2. Scopul prezentei Comunicări este de a defini condițiile în care Comisia va adopta, de obicei, o decizie simplificată care declară anumite tipuri de măsuri de ajutor de stat compatibile cu Piața comună, în conformitate cu Procedura simplificată, precum și de a oferi orientare în ceea ce privește procedura propriu-zisă. Când toate condițiile necesare descrise în prezenta Comunicare sunt îndeplinite, Comisia va depune toate eforturile pentru adoptarea unei decizii simplificate care să constate că măsura notificată nu constituie ajutor sau o decizie care să ateste absența obiecțiilor, în termen de 20 de zile de la data notificării, în conformitate cu articolul 4 alineatul (2) sau cu articolul 4 alineatul (3) din Regulamentul (CE)

¹ A se vedea, în special, Cadrul comunitar pentru ajutoarele de stat pentru cercetare, dezvoltare și inovare, JO C 323, 30.12.2006, pag. 1, denumit în continuare "Cadrul pentru cercetare, dezvoltare și inovare"; Orientările comunitare privind ajutoarele de stat în vederea promovării investițiilor în capital de risc în întreprinderile mici și mijlocii, JO C 194, 18.08.2006, pag. 2, denumite în continuare "Orientările privind investițiile în capital de risc"; Orientările comunitare privind ajutorul de stat pentru protecția mediului, JO C 82, 01.04.2008, pag. 1, denumite în continuare "Orientările privind protecția mediului"; Liniile directe privind ajutoarele de stat regionale pentru perioada 2007-2013, JO C 54, 04.03.2006, pag. 13, denumite în continuare "Orientările privind ajutoarele regionale"; Comunicarea Comisiei referitoare la prelungirea Cadrului privind ajutoarele de stat pentru construcțiile navale, JO C 260, 28.10.2006, pag. 7, denumită în continuare "Cadrul privind construcțiile navale"; Comunicarea Comisiei privind prelungirea aplicării Comunicării referitoare la continuarea aplicării Comunicării Comisiei privind anumite aspecte juridice legate de producțiile cinematografice și alte producții audiovizuale, JO C 134, 16.06.2007, pag. 5, denumită în continuare "Comunicarea privind cinematografia"; Regulamentul (CE) nr. 800/2008 al Comisiei din 6 august 2008 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu Piața comună în aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratat (Regulament general de exceptare pe categorii de ajutoare), JO L 214, 09.08.2008, pag. 3.

² Măsurile notificate Comisiei în contextul actualei crize financiare conform Comunicărilor Comisiei intitulate "Aplicarea normelor privind ajutoarele de stat în cazul măsurilor adoptate în legătură cu instituțiile financiare, în contextul actualei crize financiare mondiale" (JO C 270, 25.10.2008, pag. 8) și "Cadrul comunitar temporar pentru măsurile de ajutor de stat de sprijinire a accesului la finanțare în contextul actualei crize financiare și economice" (JO C 16, 22.01.2009, pag. 1), și măsurile de ajutor de punere în aplicare a Planului european de redresare economică (Comunicarea Comisiei către Consiliul European intitulată "Un plan european de redresare economică", COM(2008) 800 final din 26.11.2008) nu vor face obiectul Procedurii simplificate din prezenta Comunicare. Au fost instituite mecanisme ad hoc specifice pentru a asigura un tratament rapid al acestor cazuri.

³ A se vedea pagina 13 din JO C 136, 16.06.2009.

nr. 659/1999 al Consiliului din 22 martie 1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE⁴.

3. Cu toate acestea, dacă oricare dintre garanțiile sau excepțiile prevăzute la punctele 6-12 din prezenta Comunicare se aplică, Comisia va reveni la procedura normală privind ajutoarele notificate, descrisă în Capitolul II din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 și va adopta ulterior o decizie detaliată, în conformitate cu articolul 4 și/sau articolul 7 din respectivul Regulament. În orice situație, singurele termene legale imperative sunt cele prevăzute la articolul 4 alineatul (5) și articolul 7 alineatul (6) din Regulamentul (CE) nr. 659/1999.

4. Prin aplicarea procedurii descrise în prezenta Comunicare, Comisia vizează realizarea unui control mai previzibil și mai eficient al ajutoarelor de stat la nivel comunitar, în conformitate cu principiile generale stabilite în cadrul "Planului de acțiune privind ajutoarele de stat - ajutoare de stat mai puține și mai bine alocate: Foaie de parcurs pentru reforma ajutoarelor de stat 2005-2009"⁵. Prezenta Comunicare contribuie, de asemenea, la strategia de simplificare lansată de Comisie în octombrie 2005⁶. Nicio dispoziție a prezentei Comunicări nu ar trebui interpretată în sensul că o măsură de ajutor care nu poate fi considerată ajutor de stat în înțelesul articolului 87 din Tratat, trebuie notificată Comisiei, deși Statele Membre rămân libere să notifice aceste măsuri de ajutor din motive de securitate juridică.

2. Categoriile de ajutoare stat care pot fi tratate în cadrul Procedurii simplificate

Categoriile de ajutoare de stat eligibile

5. În principiu, următoarele categorii de ajutoare de stat pot face obiectul aplicării Procedurii simplificate:

(a) categoria 1: Ajutoarele de stat incluse în Secțiunile privind "evaluarea standard" din Cadrele și Orientările existente

Ajutoarelor de stat incluse în categoria "evaluării standard" (așa-numitele Secțiuni - "sfere de protecție"⁷ sau a unor tipuri de evaluări similare⁸ din Orientările și Cadrele orizontale, care nu fac obiectul Regulamentului general de exceptare pe categorii de ajutoare, pot fi tratate, în principiu, în cadrul Procedurii simplificate.

Cu toate acestea, Procedura simplificată se va aplica doar în cazul în care Comisia se asigură că, după încheierea fazei de notificare prealabilă (a se vedea punctele 13-16), sunt respectate toate cerințele procedurale și de fond stabilite în Secțiunile aplicabile ale instrumentelor în cauză. Aceasta presupune că faza de notificare prealabilă a confirmat că ajutorul de stat notificat îndeplinește, la prima vedere, condițiile relevante, astfel cum sunt expuse în continuare în mod detaliat pentru fiecare din instrumentele orizontale aplicabile, privind:

⁴ JO L 83, 27.03.1999, pag. 1.

⁵ COM(2005) 107 final.

⁶ Punerea în aplicare a Programului comunitar de la Lisabona: O strategie pentru simplificarea cadrului de reglementare, COM(2005) 535 final.

⁷ De exemplu, Secțiunea 5 din Cadrul pentru cercetare, dezvoltare și inovare sau Secțiunea 3 din Orientările privind protecția mediului și Secțiunea 4 din Orientările privind investițiile în capital de risc.

⁸ Orientările privind ajutoarele regionale, Secțiunea 3.1.2 din Liniile directoare privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate, JO C 244, 01.10.2004, pag. 2, denumite în continuare "Liniile directoare privind salvarea și restructurarea întreprinderilor".

- tipul de beneficiari;
- cheltuielile eligibile;
- intensitățile ajutoarelor și prime;
- pragul individual de notificare sau valoarea maximă a ajutorului;
- tipul de instrument de ajutor utilizat;
- dispozițiile în materie de cumul;
- efectul stimulat;
- cerințele privind transparența;
- excluderea beneficiarilor care fac obiectul unui ordin de recuperare⁹.

În această categorie, Comisia este pregătită să ia în considerare aplicarea Procedurii simplificate, în special, pentru următoarele tipuri de măsuri:

(i) măsurile privind investițiile în capital de risc, sub o altă formă decât participarea la un fond de investiții în societăți necotate și care îndeplinesc toate condițiile menționate în Secțiunea 4 a Orientărilor privind investițiile în capital de risc¹⁰;

(ii) ajutoarele pentru protecția mediului care îndeplinesc condițiile menționate în Secțiunea 3 din Orientările privind protecția mediului:

- a căror bază de calcul a cheltuielilor eligibile este determinată printr-o metodologie de calcul a costurilor totale, în conformitate cu punctul 82 din Orientările privind protecția mediului¹¹; sau

- care vizează o primă pentru inovarea ecologică care s-a dovedit conformă cu punctul 78 din Orientările comunitare privind protecția mediului¹²;

(iii) ajutoarele pentru întreprinderi nou-create inovatoare acordate în conformitate cu Secțiunea 5.4 din Cadrul comunitar pentru cercetare, dezvoltare și inovare și al căror caracter inovator este determinat în temeiul Secțiunii 5.4 litera (b) punctul (i) din cadru¹³;

⁹ Comisia va reveni la procedura normală dacă măsura de ajutor notificată ar putea fi benefică întreprinderii care face obiectul unui ordin de recuperare ca urmare a unei decizii anterioare a Comisei de declarare a unui ajutor nelegal și incompatibil cu Piața comună (cauza numită Deggendorf). A se vedea cauza C-188/92, TWD Textilwerke Deggendorf, Rec. 1994, pag. I-833.

¹⁰ Inclusiv cazurile în care instituțiile financiare ale Uniunii Europene acționează în poziția de fonduri de plasament, atunci când măsurile privind capitalul de risc în cauză intră sub incidența Secțiunii 4 din Orientările privind capitalul de risc.

¹¹ Articolul 18 punctul (5) din Regulamentul general de exceptare pe categorii de ajutoare prevede o metodologie simplificată de calcul a costurilor totale.

¹² Regulamentul general de exceptare pe categorii de ajutoare nu include și primele pentru inovare ecologică.

¹³ Doar ajutoarele de stat pentru întreprinderi nou-create inovatoare care îndeplinesc condițiile prevăzute la punctul 5.4 litera (b) punctul (ii) din Cadrul comunitar pentru cercetare, dezvoltare și inovare fac obiectul Regulamentului general de exceptare pe categorii de ajutoare.

(iv) ajutoarele pentru centre de inovare acordate în conformitate cu Secțiunile 5.8 și 7.1 din Cadrul comunitar pentru cercetare, dezvoltare și inovare;

(v) ajutoarele pentru inovare în materie de procese și inovare în domeniul organizării serviciilor acordate în conformitate cu Secțiunea 5.5 din Cadrul comunitar pentru cercetare, dezvoltare și inovare;

(vi) ajutoarele regionale ad hoc care sunt sub pragul de notificare individuală menționat la punctul 64 din Orientările privind ajutoarele regionale¹⁴;

(vii) ajutoarele pentru salvare acordate industriei prelucrătoare și sectoarelor de servicii (cu excepția sectorului financiar) care îndeplinesc toate condițiile de fond prevăzute în Secțiunile 3.1.1 și 3.1.2 din Liniile directe privind salvarea și restructurarea întreprinderilor¹⁵;

(viii) schemele de salvare și restructurare pentru întreprinderile mici care îndeplinesc condițiile prevăzute în Secțiunea 4 din Liniile directe privind salvarea și restructurarea întreprinderilor¹⁶;

(ix) ajutoarele ad hoc de restructurare pentru IMM-uri, sub rezerva îndeplinirii tuturor condițiilor prevăzute în Secțiunea 3 din Liniile directe privind salvarea și restructurarea întreprinderilor¹⁷;

(x) creditele la export acordate în sectorul construcțiilor navale, care îndeplinesc condițiile prevăzute în Secțiunea 3.3.4 din Cadrul pentru ajutoare în domeniul construcțiilor navale¹⁸;

(xi) scheme de sprijin în domeniul audio-vizualului care îndeplinesc toate condițiile prevăzute la Secțiunea 2.3 din Comunicarea privind cinematografia în ceea ce privește dezvoltarea, producția, distribuția și promovarea operelor audiovizuale¹⁹;

¹⁴ În cazul acesta, informațiile care trebuie oferite de Statele Membre trebuie să indice în mod clar următoarele: (i) că valoarea ajutorului este inferioară pragului de notificare (fără a recurge la calcule complicate privind valoarea actuală netă); (ii) ajutorul are în vedere o nouă investiție (și nu o investiție de înlocuire); și (iii) efectele benefice ale ajutorului asupra dezvoltării regionale compensează în mod evident denaturările pe care le creează concurenței). A se vedea, de exemplu, Decizia Comisiei în cazul N 721/2007 (Polonia, "Reuters Europe SA").

¹⁵ A se vedea, de exemplu, Decizia Comisiei în cazurile N 28/2006 (Polonia, Techmatrans); N 258/2007 (Germania, Rettungsbeihilfe zugunsten der Erich Rohde KG) și N 802/2006 (Italia, ajutor de salvare pentru Sandretto Industrie).

¹⁶ A se vedea, de exemplu, Deciziile Comisiei în cazurile N 85/2008 (Austria, Schemă de garantare pentru întreprinderile mici și mijlocii din regiunea Salzburg); N 386/2007 (Franța, Sistem de ajutor pentru salvare și restructurare pentru întreprinderi mici și mijlocii); N 832/2006 (Italia, Schemă de ajutor pentru salvare și restructurare pentru Valle d'Aosta). Această abordare este conformă cu articolul 1 alineatul (7) din Regulamentul general de exceptare pe categorii de ajutoare.

¹⁷ A se vedea, de exemplu, Deciziile Comisiei în cazurile N 92/2008 (Austria, Ajutor de restructurare pentru Der Bäcker Legat) și N 289/2007 (Italia, Ajutor de restructurare pentru Fiem SRL).

¹⁸ A se vedea, de exemplu, Deciziile Comisiei în cazurile N 76/2008 (Germania, Prelungirea schemei de finanțare a CIRR pentru exportul de nave); N 26/2008 (Danemarca, Modificări la schema de finanțare pentru exportul de nave) și N 760/2006 (Spania, Prelungirea schemei de finanțare a exporturilor în sectorul spaniol al construcțiilor de nave).

¹⁹ Cu toate că criteriile prevăzute de Comunicare se aplică în mod direct doar activității de producție, în practică acestea sunt aplicabile, prin analogie, la evaluarea compatibilității activităților premergătoare și ulterioare producției operelor audiovizuale, în mod similar cu aplicarea principiilor necesității și proporționalității, în conformitate cu articolul 87 alineatul (3) litera (d) și articolul 151 din Tratat. A se vedea, de exemplu, Deciziile Comisiei în cazurile N 233/2008 (Schema de sprijin pentru industria filmului din Letonia); N 72/2008 (Schema

Lista de mai sus este indicativă și poate evolua în funcție de revizuirile ulterioare ale actualelor instrumente aplicabile sau de adoptarea unor noi instrumente. Comisia poate revizui această listă la anumite intervale pentru a garanta conformitatea acestora cu normele aplicabile în domeniul ajutoarelor de stat.

(b) categoria 2: Măsuri care corespund practicii decizionale consacrate a Comisiei

Măsurile de ajutor ale căror caracteristici corespund celor aprobate în cel puțin trei decizii anterioare ale Comisiei (denumite, în continuare, "deciziile anterioare") și a căror evaluare poate fi realizată rapid în baza practicii decizionale a Comisiei, pot face, în principiu, obiectul aplicării Procedurii simplificate. Doar deciziile Comisiei adoptate în ultimii 10 ani care precedă data notificării prealabile (a se vedea punctul 14) pot fi considerate "decizii anterioare".

Cu toate acestea, Procedura simplificată se va aplica doar în cazurile în care Comisia este asigurată că, după notificarea prealabilă (a se vedea punctele 13-16), sunt îndeplinite condițiile de fond și procedurale care au stat la baza deciziilor anterioare, în special în ceea ce privește obiectivele și concepția generală a măsurii, tipurile de beneficiari, cheltuielile eligibile, pragurile de notificare individuale, intensitățile ajutoarelor, plus primele aplicabile, dacă este cazul, dispozițiile privind cumulul, efectul stimulat și cerințele în materie de transparență. În plus, astfel cum este menționat la punctul 11 mai jos, Comisia va reveni la procedura obișnuită atunci când de măsura de ajutor notificată ar putea beneficia o întreprindere care face obiectul unui ordin de recuperare restant în urma unei decizii anterioare a Comisiei care declară un ajutor ilegal și incompatibil cu Piața comună (așa-numita problemă Deggendorf).

În această categorie, tipurile de măsuri pentru care Comisia este pregătită să ia în considerare aplicarea Procedurii simplificate sunt, în special, următoarele:

(i) măsurile de ajutor pentru conservarea patrimoniului cultural național privind activități legate de situri antice și istorice sau de monumente naționale, sub rezerva ca ajutorul să se limiteze la "conservarea patrimoniului", în înțelesul articolului 87 alineatul (3) litera (d) din Tratat²⁰;

(ii) scheme de ajutor pentru teatru, dans și activități muzicale²¹;

(iii) scheme de ajutor pentru promovarea limbilor minoritare²²;

(iv) măsuri de ajutor în favoarea industriei de publicații²³;

---

pentru promovarea industriei filmului din Madrid); N 60/2008 (Italia, schema de ajutor pentru industria filmului din regiunea Sardinia) și N 291/2007 (Fondul olandez pentru industria filmului).

²⁰ A se vedea, de exemplu, Deciziile Comisiei în cazurile N 393/2007 (Olanda, Subvenția în favoarea NV Bergkwartier); N 106/2005 (Polonia, Hala Ludowa în Wrocław) și N 123/2005 (Ungaria, Schemă de ajutor specifică pentru turism și cultură în Ungaria).

²¹ A se vedea, de exemplu, Deciziile Comisiei în cazurile N 340/2007 (Spania, Ajutor pentru teatru, dans, muzică și activități audiovizuale în Țara Bascilor); N 257/2007 (Spania, Promovarea producției teatrale în Țara Bascilor) și N 818/99 (Franța, Taxă parafiscală pe spectacole și concerte).

²² A se vedea, de exemplu, Deciziile Comisiei în cazurile N 776/2006 (Spania, Schemă de ajutor pentru promovarea limbii basce); N 49/2007 (Spania, Schemă de ajutor pentru promovarea limbii basce) și N 161/2008 (Spania, Schemă de ajutor pentru limba bască).

(v) măsuri de ajutor în favoarea conexiunii în bandă largă în zonele rurale²⁴;

(vi) scheme de garantare pentru finanțarea sectorului construcțiilor navale²⁵;

(vii) măsuri de ajutor care îndeplinesc toate celelalte prevederi aplicabile din Regulamentul general de exceptare pe categorii de ajutoare, dar care sunt excluse din sfera sa de aplicare întrucât:

- măsurile reprezintă un ajutor ad hoc²⁶;

- ajutoarele sunt prevăzute într-o formă puțin transparentă (articolul 5 din Regulamentul general de exceptare pe categorii de ajutoare), însă echivalentul-subvenție brut este calculat pe baza metodologiei aprobate de Comisie în trei decizii individuale adoptate după 1 ianuarie 2007;

(viii) măsuri de sprijin pentru dezvoltarea infrastructurii locale care nu constituie un ajutor de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) din Tratat, având în vedere faptul că, luând în considerare particularitățile cazului, măsura în cauză nu ar avea niciun efect asupra comerțului intracomunitar²⁷;

(ix) prelungirea și/sau modificarea schemelor existente în afara sferei de aplicare a Procedurii simplificate prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 794/2004 al Comisiei din 21 aprilie 2004

²³ A se vedea, de exemplu, Deciziile Comisiei în cazurile N 687/2006 (Republica Slovacă, Ajutor în favoarea periodicului Kalligram s.r.o.); N 1/2006 (Slovenia, Promovarea industriei de editare din Slovenia) și N 268/2002 (Italia, Ajutor în favoarea industriei de editare din Sicilia).

²⁴ A se vedea, de exemplu, Deciziile Comisiei în cazurile N 264/2006 (Italia, Conexiune în bandă largă pentru Toscana rurală); N 473/2007 (Italia, Conectivitate de bandă largă pentru Alto Adige) și N 115/2008 (Conexiune în bandă largă în zonele rurale din Germania).

²⁵ A se vedea, de exemplu, Deciziile Comisiei în cazurile N 325/2006 (Germania, Prolungirea schemei de garantare pentru finanțarea sectorului construcțiilor navale); N 35/2006 (Franța, Schemă de garantare pentru finanțarea și garantarea sectorului construcțiilor navale) și N 253/2005 (Olanda, Schemă de garantare pentru finanțarea activităților navale).

²⁶ Ajutoarele ad hoc sunt adesea excluse din sfera de aplicare a Regulamentului general de exceptare pe categorii de ajutoare. Această excludere se aplică în cazul tuturor întreprinderilor mari (articolul 1 alineatul (6) din Regulamentul general de exceptare pe categorii de ajutoare), precum și, în anumite cazuri, întreprinderilor mici și mijlocii (a se vedea articolele 13 și 14 privind ajutorul regional, articolul 16 privind spiritul antreprenorial al femeilor, articolul 29 privind ajutoarele sub formă de capital de risc și articolul 40 privind ajutoarele pentru încadrarea în muncă și lucrătorii defavorizați). În ceea ce privește condițiile specifice care reglementează ajutoarele regionale ad hoc pentru investiții, a se vedea nota de subsol nr. 14 de mai sus. În plus, prezenta Comunicare nu aduce atingere niciunei Comunicări și niciunui document de orientare al Comisiei care stabilește criteriile detaliate de evaluare economică folosite pentru analiza compatibilității ajutoarelor supuse notificării individuale.

²⁷ A se vedea Deciziile Comisiei în cazurile N 258/2000 (Germania, Piscină de agrement la Dorsten); N 486/2002 (Suedia, ajutor pentru o sală de congrese la Visby); N 610/2001 (Germania, Programul de infrastructură turistică pentru Baden-Württemberg); N 377/2007 (Țările de Jos, Ajutor pentru proiectul Bataviawerf – reconstrucția unei nave din secolul al XVII-lea). Pentru a se putea considera că măsura în cauză nu afectează comerțul intracomunitar, cele patru decizii menționate impun Statelor Membre demonstrarea următoarelor elemente: 1) că ajutorul de stat nu contribuie la atragerea de investiții în regiunea vizată, 2) că bunurile/serviciile produse de beneficiar au o dimensiune pur locală și/sau se caracterizează printr-o zonă de desfășurare limitată din punct de vedere geografic, 3) că ajutorul nu produce decât un efect marginal asupra consumatorilor din Statele Membre limitrofe și 4) cota de piață a beneficiarului este minimă în raport cu orice definire a pieței relevante folosite și că beneficiarul nu face parte dintr-un grup mai larg de întreprinderi. Aceste elemente trebuie evidențiate în cadrul proiectului de formular de notificare menționat la punctul 14 din prezenta Comunicare.

privind punerea în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 659/1999 al Consiliului de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE²⁸ (a se vedea categoria 3 de mai jos), de exemplu în ceea ce privește adaptarea schemelor existente la noile Orientări orizontale²⁹.

Prezenta listă este indicativă, întrucât sfera de aplicare exactă a acestei categorii poate evolua în același timp cu practica decizională a Comisiei. Comisia poate revizui această listă indicativă la anumite intervale de timp pentru a garanta conformitatea acesteia cu normele aplicabile în domeniul ajutoarelor de stat.

(c) categoria 3: Prelungirea sau extinderea ajutoarelor existente

Articolul 4 din Regulamentul (CE) nr. 794/2004 prevede o Procedură de notificare simplificată pentru anumite modificări aduse actualelor ajutoare acordate. În conformitate cu respectivul articol, "[...] Următoarele modificări ale ajutorului existent se notifică prin intermediul formularului de notificare simplificat prevăzut la Anexa II:

- (a)** creșterile bugetului unei scheme de ajutor autorizate care depășesc 20%;
- (b)** prelungirea, cu până la șase ani, a unei scheme de ajutor existente autorizate, cu sau fără o creștere a bugetului;
- (c)** adoptarea unor criterii mai stricte de aplicare a unei scheme de ajutor autorizate, reducerea intensității ajutorului sau reducerea cheltuielilor eligibile".

Posibilitatea aplicării articolului 4 din Regulamentul (CE) nr. 794/2004 nu este afectată de prezenta Comunicare. Cu toate acestea, Comisia invită Statul Membru care efectuează notificarea să acționeze în conformitate cu prezenta Comunicare, inclusiv în ceea ce privește notificarea prealabilă a măsurilor vizate, prin folosirea formularului de notificare simplificată anexat la Regulamentul (CE) nr. 794/2004. De asemenea, în cadrul acestei proceduri, Comisia va invita Statul Membru vizat să consimtă la publicarea unui rezumat al notificării pe site-ul internet al Comisiei.

Garanții și excluderi

6. Întrucât Procedura simplificată se aplică doar ajutoarelor notificate în conformitate cu articolul 88 alineatul (3) din Tratat, ajutoarele ilegale sunt excluse. În plus, ca urmare a specificității sectoarelor vizate, Procedura simplificată nu se aplică ajutoarelor care favorizează activitățile din domeniul pescuitului și acvaculturii, activitățile de producție primară a produselor agricole și activitățile de prelucrare și comercializare a acestora. De asemenea, Procedura simplificată nu se va aplica în mod retroactiv măsurilor care au făcut obiectul notificării prealabile înainte de 1 septembrie 2009.

7. Pentru a aprecia dacă o măsură de ajutor notificată se înscrie în una din categoriile eligibile prevăzute la punctul 5, Comisia se va asigura că Orientările sau Cadrele aplicabile sau

²⁸ JO L 140, 30.04.2004, pag. 1.

²⁹ A se vedea, de exemplu, Deciziile Comisiei în cazurile N585/2007 (Regatul Unit, Prelungirea schemei pentru cercetare și dezvoltare în Yorkshire); N 275/2007 (Germania, Prelungirea schemei de ajutor și de restructurare pentru întreprinderile mici și mijlocii în Bremen); N 496/2007 [Italia (Lombardia) Fondul de garantare pentru dezvoltarea capitalului de risc] și N 625/2007 (Letonia, Ajutor pentru capitalul de risc acordat întreprinderilor mici și mijlocii).

Orientările și/sau practica decizională consacrată a Comisiei, pe baza cărora trebuie evaluată măsura de ajutor notificată, precum și toate circumstanțele factuale relevante, sunt stabilite cu suficientă claritate. Având în vedere că natura completă a notificării constituie un element-cheie pentru a stabili dacă Procedura simplificată este aplicabilă, Statul Membru care notifică este invitat să ofere toate informațiile relevante, inclusiv, dacă este cazul, deciziile anterioare invocate la începutul fazei de notificare prealabilă (a se vedea punctul 14).

8. Atunci când notificarea nu este completă și conține informații înșelătoare sau incorecte, Comisia nu va aplica Procedura simplificată. În plus, în măsura în care notificarea cuprinde aspecte juridice inedite de interes general, Comisia nu va aplica, în principiu, Procedura simplificată.

9. Deși, în mod normal, se poate presupune că acele măsuri de ajutor care se încadrează în categoriile prevăzute la punctul 5 nu vor ridica îndoieli cu privire la compatibilitatea lor cu Piața comună, pot exista, cu toate acestea, anumite circumstanțe speciale care necesită o investigație mai atentă. În asemenea cazuri, Comisia poate reveni, în orice moment, la procedura normală.

10. Asemenea circumstanțe speciale pot viza, cu precădere, anumite forme de ajutor care nu sunt încă testate de practica decizională a Comisiei, decizii anterioare pe care Comisia ar putea să le reanalizeze în lumina jurisprudenței recente sau evoluții recente ale Pieței comune, probleme tehnice noi, preocupări în ceea ce privește compatibilitatea măsurii cu alte prevederi ale Tratatului (de exemplu, în materie de nediscriminare, cele patru libertăți etc.).

11. Comisia revine la procedura normală atunci când de măsura de ajutor notificată ar putea beneficia o întreprindere care face obiectul unui ordin de recuperare restant, ca urmare a unei decizii anterioare a Comisiei în baza căreia ajutorul este declarat ilegal și incompatibil cu Piața comună (așa-numita problemă Deggendorf).

12. În final, dacă un terț exprimă îndoieli întemeiate cu privire la măsura de ajutor notificată în cadrul termenului fixat la punctul 21 din prezenta Comunicare, Comisia va reveni la procedura normală³⁰ și va informa Statul Membru cu privire la aceasta.

3. Dispoziții procedurale

Contacte prelabile notificării

13. Comisia a constatat că toate contactele stabilite cu Statul Membru care face notificarea, în faza de notificare prealabilă, au fost pozitive, chiar și în cazurile care, aparent, nu ridicau probleme deosebite. Asemenea contacte permit Comisiei și, în special, Statelor Membre, să determine, într-un stadiu incipient, instrumentele relevante ale Comisiei sau deciziile anterioare, gradul de complexitate posibil al evaluării Comisiei, precum și sfera și volumul de informații necesare Comisiei pentru a face o evaluare completă a cazului.

³⁰ Aceasta nu implică în niciun caz o consolidare a drepturilor terților în temeiul jurisprudenței instanțelor comunitare. A se vedea cauza T-95/03, Asociación de Empresarios de Estaciones de Servicio de la Comunidad Autónoma de Madrid et Federación Catalana de Estaciones de Servicio/Comisia, punctul 139, Rec. 2006, pag. II-4739, și cauza T-73/98, Prayon-Rupel/Comisia, punctul 45, Rec. 2001, pag. II-867.

14. Având în vedere constrângerile de timp din cadrul Procedurii simplificate, evaluarea unei măsuri de ajutor de stat în temeiul Procedurii simplificate este condiționată de stabilirea de contacte între Statul Membru care face notificarea și Comisie, înainte de realizarea notificării. În acest context, Statul Membru este invitat să propună Comisiei un proiect de formular de notificare însoțit de toate informațiile suplimentare necesare prevăzute la articolul 2 din Regulamentul (CE) nr. 794/2004 și de deciziile anterioare relevante, dacă este cazul, prin intermediul aplicației informatice create de Comisie. În această fază, Statul Membru poate solicita Comisiei să fie scutit de obligația completării anumitor Secțiuni ale formularului de notificare. În cursul contactelor stabilite anterior fazei de notificare Statul Membru și Comisia pot conveni, de asemenea, ca respectivul Stat Membru să nu fie obligat să înainteze un proiect al formularului de notificare care să fie însoțit de informațiile cerute în faza de prenotificare. Un asemenea acord poate fi oportun, de exemplu, ca urmare a caracterului repetitiv al anumitor măsuri de ajutor (de exemplu categoria de ajutor prevăzută la punctul 5 litera (c) din prezenta comunicare). În acest context, Statul Membru poate fi invitat să efectueze în mod direct notificarea, atunci când Comisia consideră că nu este necesară discutarea în detaliu a măsurilor preconizate.

15. În termen de două săptămâni de la primirea proiectului de formular de notificare, serviciile Comisiei vor iniția primul contact corespunzător acestei notificări prealabile. Comisia va încuraja stabilirea de contacte prin e-mail, prin conferințe telefonice sau va organiza reuniuni, în baza unei cereri speciale a Statului Membru vizat. În termen de 5 zile lucrătoare de la stabilirea ultimului contact din faza de notificare prealabilă, serviciile Comisiei vor informa Statul Membru vizat dacă acestea consideră că, la prima vedere, cazul poate fi tratat conform Procedurii simplificate, care sunt informațiile care mai trebuie oferite pentru ca măsura să poată face obiectul acestei Proceduri, sau dacă respectivul caz va rămâne sub incidența procedurii obișnuite.

16. Atunci când serviciile Comisiei semnalează că respectivul caz poate face obiectul Procedurii simplificate, aceasta înseamnă că Statul Membru și serviciile Comisiei au convenit, la prima vedere, că informațiile oferite în contextul notificării prealabile ar reprezenta o notificare completă dacă ar fi oferite sub forma unei notificări formale. Astfel, în principiu, Comisia va putea aproba măsura, de îndată ce aceasta este notificată formal, în baza unui formular de notificare care să cuprindă rezultatele contactelor stabilite în faza de notificare prealabilă, fără a mai fi necesare alte informații.

Notificarea

17. Statul Membru trebuie să notifice măsura/măsurile de ajutor vizată(e) în termen de două luni de la informarea de către serviciile Comisiei cu privire la eligibilitatea la prima vedere a (prima facie) a măsurii pentru Procedura simplificată. Dacă notificarea include modificări în raport cu informațiile prezentate în documentele de notificare prealabilă, acestea trebuie evidențiate în mod clar în cadrul formularului de notificare.

18. Înaintarea notificării de către Statul Membru vizat marchează începerea perioadei de două luni menționate la punctul 2.

19. Procedura simplificată nu prevede niciun formular specific de notificare simplificată. Cu excepția cazurilor incluse în categoria ajutoarelor prevăzute la punctul 5 litera (c) din prezenta Comunicare, notificarea trebuie să aibă loc în baza formularelor de notificare standard cuprinse în Regulamentul (CE) nr. 794/2004.

Publicarea rezumatului notificării

20. Comisia va publica pe site-ul său internet un rezumat al acestei notificări, în baza informațiilor furnizate de Statul Membru și în conformitate cu formularul standard prevăzut în anexa la prezenta Comunicare. Formularul standard precizează că, în baza informațiilor oferite de Statele Membre, măsura de ajutor ar putea face obiectul aplicării Procedurii simplificate. Prin solicitarea adresată Comisiei de a trata o măsură notificată în temeiul prezentei Comunicări, se presupune că Statul Membru în cauză este de acord cu faptul că informațiile comunicate în notificarea sa, care trebuie publicate pe site-ul internet în cadrul formularului prevăzut în anexa la prezenta Comunicare, nu au un caracter confidențial. În plus, Statele Membre sunt invitate să indice în mod expres dacă notificarea conține secrete de afaceri.

21. Părțile interesate vor avea la dispoziție 10 zile lucrătoare pentru a prezenta observații (inclusiv o versiune neconfidențială), în special privind împrejurările care ar putea necesita o investigație mai detaliată. În cazul în care părți interesate ar exprima îndoieli justificate privind concurența legate de măsura notificată, Comisia va reveni la procedura normală și va informa Statele Membre și partea/ părțile interesate vizate despre acest fapt. De asemenea, Statul Membru vizat va fi informat cu privire la orice temeri justificate și va avea posibilitatea să își prezinte observațiile.

Decizia simplificată

22. În cazul în care Comisia constată că măsura notificată îndeplinește criteriile pentru aplicarea Procedurii simplificate (a se vedea, în special, punctul 5), aceasta emite o decizie simplificată. Astfel, Comisia va depune toate eforturile pentru adoptarea unei decizii care să constate absența ajutorului sau o decizie care să ateste absența obiecțiilor, în conformitate cu articolul 4 alineatele (2) și (3) din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 în termen de 20 de zile lucrătoare de la data notificării, sub rezerva aplicării unor garanții sau excluderi menționate la punctele 6-12 din prezenta Comunicare.

Publicarea deciziei simplificate

23. Comisia va publica, în conformitate cu articolul 26 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 659/1999, un rezumat al comunicării privind decizia în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene. Decizia simplificată va fi disponibilă pe site-ul internet al Comisiei. Aceasta va cuprinde o referință la rezumatul notificării, astfel cum acesta a fost publicat pe website-ul Comisiei la momentul notificării, o evaluare standard a măsurii în sensul articolului 87 alineatul (1) din Tratat și, dacă este cazul, o declarație care atestă că ajutorul este compatibil cu Piața comună întrucât se înscrie în una sau mai multe din categoriile prevăzute la punctul 5 din prezenta Comunicare, categoria (categoriile) aplicabilă(e), cu includerea unei referințe la instrumentele orizontale și/sau deciziile anterioare.

4. Dispoziții finale

24. La solicitarea Statului Membru vizat, Comisia va aplica principiile prevăzute de prezenta Comunicare măsurilor care sunt notificate în conformitate cu punctul 17 începând cu 1 septembrie 2009.

25. Comisia poate revizui prezenta Comunicare în baza unor considerente importante privind politica de concurență sau pentru a ține cont de evoluția legislației și practicii decizionale în domeniul ajutoarelor de stat. Comisia intenționează să realizeze prima evaluare a Comunicării după cel mult patru ani de la publicarea acesteia. În acest context, Comisia va evalua în ce măsură trebuie elaborate formule-tip de notificare simplificată pentru a facilita punerea în aplicare a prezentei notificări.

ANEXĂ

Rezumatul notificării: Invitație adresată terților pentru prezentarea de observații

Notificare a unei măsuri de Ajutor de Stat

La ..., Comisia a primit o notificare a unei măsuri de ajutor de stat în conformitate cu articolul 88 din Tratatul de instituire a Comunității Europene. În urma unei examinări prealabile, Comisia constată că măsura notificată ar putea intra sub incidența Comunicării Comisiei privind o procedură simplificată de tratare a anumitor tipuri de ajutor de stat (JO C 136, 16.06.2009, pag. 3).

Comisia invită părțile terțe interesate să îi prezinte eventualele observații cu privire la măsura propusă.

Principalele caracteristici ale măsurii sunt următoarele:

Numărul de referință al ajutorului: Nr. ...

Stat Membru:

Numărul de referință al Statului Membru:

Regiune:

Autoritatea care acordă ajutorul:

Titlul măsurii de ajutor:

Temeiul juridic național:

Baza de evaluare comunitară propusă: ... orientări sau practică decizională consacrată a Comisiei vizată în deciziile Comisiei (1, 2 și 3).

Tipul măsurii: Schemă de ajutor/Ajutor ad hoc

Modificarea unei măsuri de ajutor existente:

Durata schemei de ajutor:

Data acordării ajutorului:

Sectorul (sectoarele) economic(e) vizat(e):

Tipul de beneficiari: (IMM-uri/întreprinderi mari)

Buget:

Instrument de ajutor (subvenție, subvenții la dobândă, ...):

Observațiile care ridică probleme de concurență privind măsura notificată trebuie primite de către Comisie în termen de cel mult 10 zile de la data publicării prezentei și să includă o versiune neconfidențială a acestor observații care trebuie transmise Statului Membru vizat și/sau altor părți interesate. Observațiile pot fi transmise Comisiei prin fax, prin poștă sau e-mail, cu numărul de referință N ... la următoarea adresă:

European Commission
Directorate-General for Competition
State Aid Registry
1049 Bruxelles/Brussels
BELGIQUE/BELGIË
Fax: +32 22961242
Email: stateaidgreffe@ec.europa.eu

Publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. C 136 din data 16/06/2009

Capitolul III

Criterii comunitare de evaluare a diferitelor categorii de ajutoare de stat

COMUNICAREA COMISIEI

Criterii pentru evaluarea detaliată a ajutoarelor regionale pentru proiecte mari de investiții

1. Introducere

1.1. Reguli generale pentru măsurile de ajutor regional

1. Liniile directoare privind ajutoarele de stat regionale pentru perioada 2007-2013¹ (“Linii directoare”) clarifică abordarea generală a Comisiei în ceea ce privește ajutoarele de stat regionale. În baza condițiilor stipulate în Liniile directoare, și în ciuda efectelor negative pe care ajutorul de stat regional l-ar putea avea asupra comerțului și a concurenței, Comisia poate considera ajutorul de stat compatibil cu Piața comună dacă este acordat pentru promovarea dezvoltării economice a anumitor regiuni dezavantajate din cadrul Uniunii Europene.

2. În general, Liniile directoare iau în calcul relativa gravitate a problemelor care afectează dezvoltarea regiunilor în cauză, prin introducerea unor praguri specifice pentru ajutorul regional. Aceste intensități maxime ale ajutoarelor sunt situate între 10% și 50% din costurile eligibile, bazându-se în primul rând pe PIB-ul pe cap de locuitor din regiunile în cauză dar, în același timp, acordând Statelor Membre o anumită flexibilitate în evaluarea condițiilor locale. Hărțile de ajutor regional pentru fiecare Stat Membru sunt publicate pe site-ul EURpean². Aceste intensități diferențiate ale ajutoarelor reflectă, în maniera cea mai simplă și mai directă, pentru un număr mare de cazuri situate sub pragurile de investiții prezentate mai jos, exercițiul de compensare pe care Comisia trebuie să îl efectueze între efectele pozitive pe care ajutorul pentru investiții regionale îl poate avea, pe de o parte (în special în termeni de promovare a coeziunii prin atragerea de investiții în zonele eligibile) și limitarea potențialelor efecte negative care pot fi inerente acordării unor astfel de ajutoare unor întreprinderi individuale, pe de altă parte (de exemplu, efectele asupra altor operatori economici și asupra regiunilor a căror avantaje concurențiale relative sunt diminuate corespunzător).

3. Investițiile mari sunt mai puțin afectate de problemele regionale importante, specifice, care pot apărea în zonele dezavantajate. Există riscul crescut ca aceste proiecte să afecteze comerțul și, așadar, riscul apariției unui efect distorsionant mai puternic față de concurenții din alte regiuni. Există de asemenea, riscuri legate de aceste proiecte în sensul că cuantumul ajutorului poate depăși minimul necesar pentru a compensa dezavantajele regionale și riscul ca ajutoarele de stat pentru aceste proiecte să conducă la apariția unor efecte perverse (alegerea ineficientă a locației), distorsionări mai mari ale concurenței și, deoarece ajutorul reprezintă un transfer costisitor, de la contribuabili în favoarea beneficiarului, scăderi nete ale nivelului de trai.

4. Liniile directoare prevăd reguli specifice pentru ajutoarele regionale pentru proiecte mari de investiții³. Un proiect mare de investiții reprezintă o investiție inițială care are costuri eligibile peste 50 milioane EUR în valoare actuală. Liniile directoare prevăd o reducere progresivă, automată, a pragurilor ajutoarelor regionale pentru aceste proiecte mari de investiții pentru a

¹ JO C 54, 04.03.2006.

² http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/regional_aid/regional_aid.html.

³ A se vedea Secțiunea 4.3 din Liniile directoare.

limita distorsionarea concurenței la un nivel care se presupune că poate fi compensat prin beneficiile aduse de acordarea ajutoarelor, în termeni de dezvoltare a regiunilor în cauză⁴.

5. Mai mult, Statele Membre trebuie să notifice individual orice ajutor pentru proiecte de investiții, dacă ajutorul propus depășește valoarea maximă permisă a ajutorului de care o investiție cu costuri eligibile de 100 milioane EUR ar putea beneficia conform regulilor aplicabile (prag de notificare)⁵. Pentru aceste cazuri notificate, Comisia verifică în special intensitățile ajutorului, compatibilitatea cu criteriile generale din Liniile directe și dacă investiția notificată reprezintă sau nu o creștere importantă a capacităților de producție, în vreme ce, în același timp, se adresează unei piețe neperformante sau chiar în declin, sau se adresează unor firme cu o cotă de piață ridicată.

1.2. Măsuri de ajutor de stat subiect ale unei evaluări detaliate

6. În ciuda reducerii progresive automate, anumite ajutoare regionale mari pentru proiecte mari de investiții ar putea, totuși, să aibă efecte semnificative asupra comerțului și ar putea conduce la distorsionări semnificative ale concurenței. Din această cauză, în trecut, politica Comisiei a fost să nu autorizeze ajutoarele pentru proiecte mari de investiții care depășeau următoarele praguri⁶:

– beneficiarul ajutorului deținea mai mult de 25% din vânzările produsului (produselor) respective pe piețele relevante, sau

– capacitatea de producție creată de proiect depășea 5% din piață, în vreme ce rata de creștere a pieței în cauză se situa sub rata de creștere a PIB-ului din Spațiul Economic European.

7. Cu toate acestea, în baza prezentelor Liniile directe, Comisia a optat pentru o abordare mai individualizată, care permite coeziunea și alte beneficii care pot deriva din astfel de proiecte, și care ar trebui luate în considerare într-o manieră cât mai practică. Orice astfel de beneficii trebuie, totuși, să fie analizate în raport cu posibilele efecte negative asupra concurenței, care ar trebui să fie identificate într-o manieră cât mai practică posibil. Așadar, paragraful 68 din Liniile directe prevede că Comisia este cea care va conduce o procedură de investigație formală în baza art. 88 paragraful 2 din Tratatul CE în cazurile situate peste pragurile de notificare și care îndeplinesc una sau ambele condiții de la paragraful 68 din Liniile directe (evaluarea în detaliu a pragurilor care sunt aceleași ca și pragurile descrise la paragraful 6 de mai sus). În aceste cazuri, obiectivul investigației formale este de a verifica în detaliu “dacă ajutorul este necesar pentru obținerea unui efect stimulat pentru investiție și dacă beneficiile măsurii de ajutor predomină în raport cu efectele distorsionante ale concurenței și afectarea comerțului cu Statele Membre”⁷.

8. În nota de subsol 63 din Liniile directe, Comisia și-a anunțat intenția de a “elabora instrucțiuni viitoare privind criteriile pe care le va lua în calcul în cadrul evaluării”. În continuare, Comisia prezintă instrucțiuni asupra tipului de informații pe care le poate solicita și metodologia pe care o va urma în cazul măsurilor care fac obiectul unei evaluări detaliate.

⁴ A se vedea paragraful 67 din Liniile directe.

⁵ A se vedea paragraful 64 din Liniile directe.

⁶ A se vedea paragraful 24 din Cadrul de lucru multisectorial privind ajutorul de stat regional pentru proiecte mari de investiții din 2002. JO C 70, 19.03.2002, pag. 8, modificat prin JO C 263, 01.11.2003, pag. 3.

⁷ A se vedea paragraful 68 din Liniile directe.

În conformitate cu Planul de Acțiune în domeniul ajutorului de stat⁸, Comisia va efectua o evaluare completă a ajutorului, punând în balanță efectele sale pozitive și negative pentru a determina dacă, per total, măsura de ajutor poate fi aprobată.

9. Evaluarea detaliată ar trebui să fie proporțională cu posibilele distorsiuni care pot fi provocate de ajutorul acordat. Ceea ce înseamnă că scopul acestei analize va depinde de natura fiecărui caz în parte. Așadar, natura și nivelul dovezilor necesare vor depinde de caracteristicile fiecărui caz în parte. De asemenea, concomitent cu respectarea prevederilor care guvernează desfășurarea unei investigații formale, așa cum sunt acestea stipulate în art. 6 și 7 din Regulamentul CE 659 /1999⁹, Comisia poate, *inter alia*, să ceară Statelor Membre să furnizeze studii individuale pentru a confirma informațiile conținute în notificare, sau să solicite date de la alți operatori economici care activează pe aceleași piețe relevante sau de la experți în dezvoltare regională. Mai mult, comentariile părților interesate sunt binevenite pe parcursul procedurilor de investigație formală individuală. Comisia va identifica problemele-cheie asupra cărora are dubii atunci când demarează procedura.

10. Prezenta Comunicare dorește să asigure transparența și predictibilitatea procesului decizional al Comisiei și tratamentul egal al Statelor Membre. Comisia își rezervă posibilitatea de a amenda și revizui această Comunicare în conformitate cu experiența acumulată.

2. Efectele pozitive ale ajutorului

2.1. Obiectivul ajutorului

11. Ajutorul regional are de drept un obiectiv de interes comun, și anume promovarea coeziunii economice prin sprijinirea reducerii disparităților dintre diferitele niveluri de dezvoltare ale diferitelor regiuni din cadrul UE. Paragraful 2 din Liniile directoare stipulează că: "Prin faptul că se adresează dificultăților din regiunile dezavantajate, ajutorul național regional promovează coeziunea economică, socială și teritorială a Statelor Membre și a Uniunii Europene ca întreg". Paragraful 3 din Liniile directoare adaugă faptul că: "Ajutorul pentru investiții regionale are ca scop sprijinirea dezvoltării regiunilor celor mai dezavantajate prin sprijinirea investițiilor și crearea de locuri de muncă. Acesta promovează extinderea și diversificarea activităților economice ale întreprinderilor localizate în regiuni mai puțin favorizate, în special prin faptul că încurajează firmele să își înființeze noi sedii în aceste zone".

12. Pentru acele proiecte mari de investiții care respectă pragurile de evaluare detaliată, Statul Membru va trebui să demonstreze că ajutorul se va adresa obiectivului în cauză. Prin urmare, Statul Membru va trebui să demonstreze contribuția proiectului de investiții la dezvoltarea regiunii respective.

13. În vreme ce obiectivul primar al ajutorului regional este să reducă problemele de echitate privind coeziunea economică, ajutorul regional poate să se adreseze și problemelor legate de eșecuri ale pieței. Dificultățile regionale pot fi legate de eșecuri ale pieței cum ar fi informarea imperfectă, probleme de coordonare, dificultăți în investirea adecvată în bunuri publice sau

⁸ A se vedea paragraful 11 și 20 din Planul de Acțiune în domeniul ajutorului de stat.

⁹ JO L 83, 27.03.1999, pag.1.

eșecul efectelor externe pozitive induse de investiții. Atunci când, pe lângă obiectivele generale, ajutorul regional se adresează și problemelor de eficiență, se va considera că efectul pozitiv global al ajutorului este mai mare.

14. Următoarea listă ne-exhaustivă de criterii semnificative poate fi utilizată pentru a demonstra contribuția regională a ajutorului, atâta timp cât acesta conduce la atragerea de investiții suplimentare și la creșterea activității în regiune. Efectele pozitive ale ajutorului pot fi atât directe (de ex. locuri de muncă direct create), cât și indirecte (de ex. inovare la nivel local).

– Numărul de locuri de muncă direct create de investiție este un indicator important al contribuției acestuia la dezvoltarea regională. Ar trebui luate în considerare și calitatea locurilor de muncă create și nivelul necesar al calificării.

– Un număr și mai mare de noi locuri de muncă ar putea fi create în cadrul rețelei locale a (sub)-furnizorilor, ducând la o mai bună integrare a investițiilor în regiunea în cauză și asigurând efecte de difuzare mai răspândite. De asemenea, vor fi luate în considerare și numărul de locuri de muncă create indirect.

– Un angajament al beneficiarului de a lua parte la activități vaste de formare a forței de muncă pentru îmbunătățirea calificării (generale și specifice) a propriei forțe de muncă va fi considerat ca un factor ce contribuie la dezvoltarea regională. De asemenea, se va pune accent pe formarea care conduce la îmbunătățirea cunoștințelor și a șanselor de angajare ale lucrătorilor în afara firmei. Formarea generală sau specifică pentru care se aprobă ajutor de stat pentru formare nu va fi considerată ca fiind un efect pozitiv al ajutorului regional, pentru a se evita subvenționarea încrucișată.

– Din punct de vedere al dezvoltării regionale, proximitatea mai multor firme poate duce la efectuarea de importante economii sau alte beneficii (efectul de grupare). Gruparea firmelor din aceeași industrie permite fabricilor individuale să se specializeze mai mult, ceea ce duce la creșterea eficienței. Proximitatea fizică facilitează schimbul de informații, idei și cunoștințe între firme. O concentrare a activităților economice atrage numeroși angajatori, ceea ce asigură o grupare a forței de muncă cu diferite calificări disponibilă firmelor. Astfel, accesul la serviciile legale și comerciale este asigurat, ceea ce duce la creșterea productivității. În general, o concentrare a activităților economice poate atrage alte investiții, fapt care conduce la creșterea efectelor pozitive de difuzare (cerc virtuos).

– Investiții care îmbracă forma de cunoștințe tehnice și care pot fi sursă a unui transfer semnificativ de tehnologie (difuzarea cunoștințelor). Este mult mai probabil ca investițiile în industrii intensiv tehnologice să implice transferul de tehnologie către regiunea beneficiară. Din acest punct de vedere, nivelul și specificitatea cunoștințelor diseminate sunt, de asemenea, importante.

– De asemenea, se ia în considerare și contribuția proiectului la capacitatea regiunii de a crea noi tehnologii prin inovare locală. Din acest punct de vedere, cooperarea noii facilități de producție cu instituțiile locale de învățământ superior poate fi considerată ca un factor pozitiv.

– Durata investiției și posibilele investiții viitoare care o urmează reprezintă un indicator al durabilității angajamentului companiei în regiunea respectivă.

15. Statele Membre sunt invitate să se bazeze, în special, pe evaluările unor scheme sau măsuri de ajutor de stat anterioare, evaluarea impactului efectuată de autoritățile furnizoare, opiniile experților și alte studii posibile referitoare la proiectul de investiții în curs de analizare. Planul de afaceri al beneficiarului de ajutor de stat poate furniza informații referitoare la numărul de locuri de muncă create, salariile plătite (creșterea nivelului de trai al gospodăriilor ca efect de antrenare), volumul vânzărilor producătorilor locali, cifra de afaceri generată de investiții și posibilele beneficii aduse regiunii prin veniturile generate de încasarea de taxe suplimentare.

16. Dacă este considerată relevantă, relația dintre proiectul de investiții planificat și Programul Strategic Național de referință, cât și Programele Operaționale cofinanțate prin intermediul fondurilor structurale ar trebui luate în considerare. În acest sens, Comisia poate lua în considerare în mod expres orice decizie a sa care are legătură cu măsura respectivă, în contextul analizei proiectelor mari finanțate din fonduri structurale sau Fondul de Coeziune¹⁰. O astfel de decizie se bazează, printre alte elemente, pe "o analiză costuri - beneficii, inclusiv pe o evaluare a riscurilor și a impactului preconizat asupra sectorului vizat și pe situația social-economică a Statului Membru și/sau a regiunii și, atunci când este posibil și oportun, a altor regiuni din cadrul Comunității."

2.2. Oportunitatea ajutorului

17. Ajutorul de stat sub forma subvențiilor pentru investiții nu este singurul instrument disponibil Statelor Membre pentru a sprijini investițiile și crearea de locuri de muncă în regiuni dezavantajate. De fapt, Statele Membre pot utiliza măsuri generale, cum ar fi dezvoltarea infrastructurii, creșterea calității educației și a formării profesionale sau îmbunătățirea mediului general de afaceri.

18. Măsurile pentru care Statele Membre au luat în considerare alte opțiuni și pentru care sunt stabilite avantajele utilizării unui instrument selectiv, așa cum este ajutorul de stat pentru o anumită companie, sunt considerate un instrument oportun. Comisia va lua în calcul în special orice evaluare a impactului măsurii propuse elaborată de Statul Membru.

2.3. Efectul stimulat

19. Analizarea efectului stimulat al măsurii de ajutor reprezintă una din cele mai importante elemente ale evaluării detaliate a ajutorului regional pentru proiecte mari de investiții. Comisia va evalua dacă ajutorul propus este necesar pentru a se obține "un efect stimulat real pentru atragerea de investiții care altfel nu ar fi fost efectuate altfel în zona asistată"¹¹. Această evaluare va fi făcută pe două niveluri: primul, la nivel general, procedural și al doilea, la un nivel mai detaliat din punct de vedere economic.

20. În paragraful 38, Liniile directoare prezintă deja criteriile generale pentru efectuarea unei evaluări formale a efectului stimulat al ajutorului regional. Aceste criterii se aplică tuturor ajutoarelor regionale, nu doar ajutoarelor regionale pentru proiecte mari de investiții.

¹⁰ A se vedea Secțiunea 2 din Regulamentul Consiliului (CE) nr. 1083/2006 din iulie 2006 care prezintă regulile generale privind FEDR, Fondul Social European și Fondul de Coeziune și care abrogă Regulamentul CE nr. 1260/1999.

¹¹ A se vedea paragraful 38 din Liniile directoare.

21. În cazul ajutorului regional pentru proiecte mari de investiții acoperite de prezenta Comunicare, Comisia verifică în detaliu "faptul că ajutorul este necesar pentru ca investiția să aibă un real efect stimulat¹²". Obiectivul acestei evaluări detaliate este să se determine dacă ajutorul contribuie într-adevăr la schimbarea comportamentului beneficiarului, astfel încât acesta să își asume investiții (suplimentare) în regiunile asistate în cauză. Într-adevăr, există numeroase motive justificate pentru ca o companie să se stabilească într-o anumită regiune, chiar și fără a primi ajutor.

22. În ceea ce privește obiectivul de echitate care derivă din politica de coeziune și atâta timp cât ajutorul contribuie la atingerea acestui obiectiv, efectul stimulat poate fi demonstrat în cadrul a două Scenarii posibile:

(1) Ajutorul stimulează adoptarea unei decizii investiționale pozitive deoarece o investiție care altfel nu ar fi profitabilă pentru companie, în orice locație, poate fi făcută în regiunea asistată¹³.

(2) Ajutorul acordă un stimul pentru a se opta pentru amplasarea investiției planificate în regiunea relevantă, mai degrabă decât în altă parte, deoarece compensează dezavantajele nete și costurile legate de amplasarea într-o regiune asistată.

23. Statul Membru ar trebui să demonstreze Comisiei existența unui efect stimulat și necesitatea ajutorului. Va trebui să aducă dovezi clare că ajutorul este necesar pentru a avea un impact efectiv asupra opțiunii de a investi sau a alegerii amplasării. Va trebui să se specifice care este scenariul care se aplică. Pentru a permite o evaluare cuprinzătoare, Statul Membru va trebui să furnizeze nu doar informații privind proiectul asistat, ci și o descriere complexă a scenariului ipotetic în care beneficiarul nu ar primi ajutor de stat din partea Statului Membru.

24. În Scenariul 1, Statul Membru ar putea furniza dovada efectului stimulat al ajutorului prin intermediul acelor documente ale firmei care demonstrează că investiția nu ar fi fost profitabilă în lipsa ajutorului și că nici o locație, alta decât regiunea asistată în cauză, nu ar fi putut fi luată în considerare.

25. În Scenariul 2, Statul Membru ar putea furniza dovada efectului stimulat al ajutorului prin intermediul acelor documente ale firmei care demonstrează că s-a efectuat o comparație între costurile și beneficiile amplasării în regiunea asistată în cauză și o regiune alternativă. Trebuie ca acest scenariu comparativ să fie considerat realist de către Comisie.

26. Statele Membre sunt invitate să se bazeze în special pe evaluarea riscului (inclusiv evaluarea riscurilor specifice locației), rapoarte financiare, planuri de afaceri interne, opinii ale experților și alte studii referitoare la proiectul de investiții în analiză. Documentele care conțin informații privind estimări ale cererii, ale costurilor, estimări financiare, documentele care sunt transmise unei comisii de investiții și care se referă la diverse scenarii privind investiția, sau documentele furnizate piețelor financiare, ar putea servi la verificarea efectului stimulat.

¹² A se vedea paragraful 68 din Liniile directoare.

¹³ Astfel de investiții pot crea condiții care să permită investiții viitoare care să fie capabile să supraviețuiască fără a primi ajutoare suplimentare.

27. În acest context, și mai ales în cazul Scenariului 1, nivelul de profitabilitate poate fi evaluat prin raportare la metodologiile care constituie practica standard în cadrul industriei în cauză, și care pot include: metode de evaluare a Valorii Actuale Nete a proiectului (VAN), rata internă de rentabilitate (RIR) sau randamentul capitalului investit (RCI).

28. Dacă ajutorul nu modifică comportamentul beneficiarului prin stimularea unor investiții (în plus) în regiunea asistată în cauză, atunci nu există efect stimulatив pentru a putea fi atins obiectivul regional. Dacă ajutorul nu are efect stimulatив în sensul obiectivului regional, acest ajutor poate fi considerat ca bani făcuți cadou companiei.

Așadar, în cadrul unei evaluări detaliate a ajutorului regional pentru proiecte mari de investiții, ajutorul nu va fi aprobat dacă se consideră ca aceeași investiție ar fi fost făcută în regiune și în lipsa acestuia.

2.4. Proporționalitatea ajutorului

29. Pentru ca ajutorul regional să fie considerat proporțional, valoarea și intensitatea ajutorului trebuie să fie limitate la minimum necesar pentru ca investiția să fie făcută în regiunea asistată.

30. Liniile directe asigură, în general, faptul că ajutorul regional este proporțional cu severitatea problemelor care afectează regiunile asistate, prin aplicarea unor praguri pentru ajutoarele regionale în general, și o reducere progresivă, automată, a acestor praguri pentru proiectele mari de investiții (a se vedea introducerea din prezenta Comunicare).

31. Pentru cazurile de ajutoare regionale care necesită o evaluare detaliată, este necesară o verificare mai amănunțită a acestui principiu general de proporționalitate prevăzut de Liniile directe.

32. În Scenariul 1, pentru stimularea investiției, ajutorul va fi considerat proporțional, în general, dacă, datorită ajutorului, randamentul investițiilor este în conformitate cu rata normală de randament aplicată de companie în cazul altor proiecte de investiții, având în vedere costul capitalului companiei per total sau randamentul obținut în mod obișnuit în cadrul industriei în cauză.

33. În Scenariul 2, pentru stimularea alegerii locației, ajutorul va fi considerat proporțional, în general, dacă este egal cu diferența dintre costurile nete ale companiei beneficiare datorate investiției în regiunea asistată și costurile nete pe care le – ar fi avut dacă ar fi investit în altă regiune(i). Toate aceste costuri și beneficii trebuie să fie luate în considerare, inclusiv, de exemplu, costurile administrative, costurile cu transportul, costurile cu instruirea angajaților care nu sunt acoperite de ajutorul pentru formare profesională și, de asemenea, diferențele salariale.

34. În cele din urmă, aceste costuri nete care sunt considerate a fi legate de dificultățile regiunii, duc la reducerea profitabilității investiției. Din această cauză, metodele de calcul utilizate pentru analiza efectului stimulatив pot fi folosite și pentru evaluarea proporționalității ajutorului.

35. Statul Membru trebuie să demonstreze proporționalitatea pe baza unor documente adecvate, cum sunt cele menționate la secțiunea privind efectul stimulatив de mai sus.

36. Intensitățile ajutorului nu pot fi în nici un caz mai mari decât pragurile pentru ajutorul regional, corectate prin mecanismul de reducere progresivă, așa cum este stipulat în Liniile directoare.

3. Efectele negative ale ajutorului

37. Pentru evaluarea cotelor de piață și posibila supra-capacitate pe o piață aflată în declin structural, Comisia trebuie să definească produsul relevant și piața geografică. Astfel, de obicei¹⁴, piața relevantă este deja definită pentru toate măsurile de ajutor regional subiect ale unei evaluări detaliate.

38. Doi indicatori ai potențialului efect negativ pe care ajutorul îl poate induce sunt deja identificați la paragraful 68 din Liniile directoare, și anume cote mari de piață și posibila supra-capacitate pe o piață aflată în declin structural. Aceștia sunt legați de două teorii ale daunelor care pot apărea în contextul concurenței, respectiv crearea de putere de piață și crearea/menținerea unor structuri ineficiente de piață. O primă cunatificare a acestor doi indicatori ar trebui să fi fost făcută înainte de deschiderea unei proceduri de investigație. Pentru a furniza toate elementele necesare exercițiului final comparativ, evaluarea celor doi indicatori va fi perfecționată în cadrul evaluării detaliate. Un al treilea indicator al potențialelor efecte negative ale ajutorului care va fi evaluat în detaliu este influența ajutorului asupra comerțului. Deși acești trei indicatori se referă la principalele efecte negative care pot apărea datorită acordării unui ajutor regional pentru un proiect mare de investiții, Comisia nu exclude faptul că și alți indicatori pot fi relevanți în anumite cazuri.

39. Comisia va pune accent în special pe efectele negative legate de noțiunea de putere de piață și supra-capacitate în cazurile în care ajutorul stimulează schimbarea deciziei investiționale, adică atunci când în lipsa ajutorului investiția nu ar fi avut loc (Scenariul 1 de la efectul de stimulare).

40. Dacă, totuși, scenariul ipotetic sugerează faptul că, în lipsa ajutorului, investiția s-ar fi efectuat oricum, deși în altă locație (Scenariul 2), și dacă ajutorul este proporțional, indicatorii unor posibile distorsiuni, cum ar fi cota mare de piață și creșterea capacității pe o piață neperformantă, ar fi, în principiu, aceiași, indiferent de ajutor.

3.1. Reducerea investițiilor private

3.1.1. Puterea de piață

41. Atunci când își stabilește nivelul optim de investiții, pe piețe cu un număr limitat de concurenți (o situație tipică pentru proiectele mari de investiții) fiecare firmă ia în calcul investițiile făcute de concurenți. Dacă ajutorul stimulează o anumită firmă să investească mai mult, concurenții pot reacționa prin reducerea propriilor cheltuieli în acea zonă. În acest caz, ajutorul duce la reducerea investițiilor private. Dacă în urma acestui fapt puterea concurenților este diminuată sau chiar sunt obligați să iasă de pe piață, ajutorul distorsionează concurența. În acest sens, așa cum s-a arătat și mai sus, Liniile directoare fac distincție între cazurile în

¹⁴ Atunci când rămân dubii referitoare la definirea corectă a piețelor relevante, Comisia va identifica aceste dubii în decizia de începere a unei proceduri formale de investigație, în baza art. 88 (2) din Tratatul CE.

care beneficiarul ajutorului are o anumită putere de piață și cazurile în care ajutorul conduce la o expansiune semnificativă pe o piață în declin.

42. În general, este mult mai probabil ca orice ajutor care este acordat unui singur beneficiar de pe o piață concentrată să distorsioneze concurența, având în vedere că este probabil ca decizia fiecărei firme să afecteze concurenții într-o manieră mai directă. Acesta este în special cazul în care un actor important de pe piață este subvenționat. Ca rezultat, dacă, datorită ajutorului, beneficiarul își poate menține sau crește puterea pe piață¹⁵, ajutorul regional pentru proiecte mari de investiții poate avea un efect de frânare a deciziei investiționale a concurenților și, prin urmare, poate genera distorsionări ale concurenței. Acest lucru ar fi în detrimentul consumatorilor și, prin urmare, Comisia dorește să limiteze acordarea de ajutoare de stat companiilor cu putere de piață.

43. Pentru toate cazurile de ajutor regional care au depășit pragul de notificare (paragraful 64 din Liniile directoare), Comisia trebuie deja să evalueze (paragraful 68 (a) din Liniile directoare) cota deținută de beneficiarul de ajutor de stat (sau a grupului de care aparține acesta) din vânzările produsului (produselor) în cauză, pe piața relevantă a produsului și piața (piețele) geografică(e). Totuși, cotele de piață pot oferi doar un indicator preliminar al posibilelor probleme.

Așadar, în cadrul unei evaluări detaliate, Comisia va lua în considerare și alți factori, atunci când sunt considerați relevanți, inclusiv, de exemplu, structura pieței, respectiv concentrarea pe piață¹⁶, posibilele bariere la intrarea pe piață¹⁷, puterea de cumpărare¹⁸ și barierele la ieșire.

44. Comisia va lua în considerare cotele de piață și alți factori relevanți înainte și după efectuarea investiției (în mod normal, anul de dinaintea începerii investiției și anul următor atingerii unei producții complete). Atunci când evaluează efectele negative în detaliu, Comisia va lua în considerare faptul că, în timp ce anumite proiecte de investiții sunt efectuate pe o perioadă relativ scurtă de timp, de un an sau doi, majoritatea proiectelor mari de investiții se întind pe o perioadă de timp îndelungată. Așadar, în cele mai multe cazuri, sunt necesare analize ale evoluției pieței pe termen lung. Totuși, Comisia va recunoaște faptul că aceste analize pe termen lung au un caracter mai speculativ, în special în cazul piețelor volatile care trec prin schimbări tehnologice rapide.

Prin urmare, cu cât este mai mare perioada de timp, și, așadar, mai speculativă analiza, cu atât mai puțin relevante vor fi posibilele efecte negative induse de puterea de piață sau de posibilitatea unui comportament de excludere.

¹⁵ Puterea pe piață este puterea de a influența prețurile pieței, producția, varietatea sau calitatea bunurilor și serviciilor, sau alți parametri ai concurenței de pe piață, pe o perioadă semnificativă de timp.

¹⁶ În acest scop, Comisia poate utiliza indicele Herfindahl-Hirschman (HHI). Acest indice furnizează o analiză fundamentală a structurii pieței. Pe o piață cu puțini actori, atunci când mai mulți dintre ei dețin o cotă de piață relativ ridicată, faptul că beneficiarul deține o cotă de piață ridicată constituie un motiv de îngrijorare mai puțin important din punct de vedere al concurenței.

¹⁷ Aceste bariere la intrare includ barierele legale (în special drepturile de proprietate intelectuală), economiile de scară și de gamă, barierele de acces la rețele și infrastructură. Atunci când ajutorul se acordă pe o piață pe care beneficiarul sprijinului deține o poziție de superioritate, posibilele bariere la intrare pot exacerba potențiala putere pe piață a beneficiarului și, prin urmare, posibilele efecte negative induse de respectiva putere pe piață.

¹⁸ Atunci când există cumpărători puternici pe piață, este mai puțin probabil ca un beneficiar al unui ajutor de stat să își mărească prețurile în raport cu acești cumpărători puternici.

3.1.2. Crearea sau menținerea unor structuri de piață inefficiente

45. Dacă firmele inefficiente sunt forțate să iasă de pe o piață, acest fapt va fi considerat un semn de concurență eficientă. Pe termen lung, acest proces încurajează progresul tehnologic și utilizarea eficientă a resurselor rare din economie. Totuși, o creștere substanțială a capacității pe o piață neperformantă, indusă de ajutorul de stat, ar putea distorsiona nejustificat concurența, deoarece posibila supra-capacitate creată ar putea conduce la o scădere a marjei profitului și o reducere a capacității concurenților sau chiar la scoaterea lor de pe piață. Acest fapt ar putea duce la o situație în care concurenții, care altfel ar fi fost capabili să rămână pe piață, să fie forțați să iasă de pe piața respectivă, ca o consecință a ajutorului de stat. De asemenea, ar putea împiedica firmele care practică prețuri reduse să intre pe piață și ar putea scădea stimularea concurenților de a inova. Toate acestea au ca rezultat structuri inefficiente de piață care, pe termen lung, sunt dăunătoare inclusiv consumatorilor.

46. Pentru a se evalua dacă ajutorul poate duce la crearea sau menținerea structurilor de piață inefficiente, după cum s-a subliniat mai sus, Comisia va lua în considerare capacitatea suplimentară de producție creată de proiect și dacă piața este sau nu neperformantă¹⁹. În conformitate cu Liniile directoare, capacitatea suplimentară va fi considerată o problemă doar dacă este creată pe o piață neperformantă și dacă capacitatea suplimentară reprezintă mai mult de 5% din piața în cauză.

47. Deoarece capacitatea creată pe o piață în declin absolut va fi în mod normal mai distorsionantă decât capacitatea creată pe o piață aflată în declin relativ, Comisia va face distincție între cazurile în care, pe termen lung, piața relevantă este în declin structural (de exemplu prezintă o rată negativă de creștere), și cazurile în care piața relevantă este în declin relativ (de exemplu prezintă o rată de creștere pozitivă, dar nu depășește o rată a creșterii luată ca referință (a se vedea mai jos)). Atunci când capacitatea creată de proiect se află pe o piață care este în declin structural absolut, Comisia va considera acest fapt ca un element negativ în cadrul testului comparativ, element care este puțin probabil să fie compensat prin orice elemente pozitive. În acest caz, beneficiile pe termen lung pentru regiunea în cauză sunt și mai îndoielnice.

48. Lipsa de performanță a pieței va fi măsurată în mod normal în comparație cu PIB-ul din Spațiul Economic European pe ultimii cinci ani anteriori începerii proiectului (rata utilizată ca referință). Datele privind performanțele din trecut sunt mai ușor de accesat și mai puțin speculative decât proiecțiile viitoare. Totuși, în cadrul evaluării detaliate, Comisia poate să ia în calcul și posibilele tendințe viitoare, atâta timp cât creșterea capacității își va face simțite efectele în anii următori investiției. Ar putea fi utilizați ca indicatori creșterea viitoare prevăzută pentru piața în cauză și ratele de utilizarea a capacităților rezultate, cât și impactul probabil al creșterii capacității asupra concurenților, prin intermediul efectelor avute asupra prețurilor și marjelor de profit.

49. Experiența arată că, în anumite cazuri, luarea în considerare a creșterii ponderii produsului respectiv în cadrul Spațiului Economic European s-ar putea să nu fie cel mai oportun indicator de referință pentru evaluarea efectelor ajutorului, mai ales dacă piața considerată este cea mondială iar producția, sau consumul produselor în cauză, în cadrul Spațiului Economic

¹⁹ În acest context, o piață este considerată a fi "neperformantă" dacă rata sa medie anuală de creștere pentru perioada de referință nu depășește rata de creștere a PIB-ului din Spațiul Economic European.

European, este limitat. În astfel de cazuri Comisia va privi cu mai multă larghețe efectul ajutorului asupra structurilor pieței, mai ales în legătură cu potențialul său efect de evicțiune a producătorilor din cadrul Spațiului Economic European.

3.2. Efectele negative asupra comerțului

50. Conform explicației de la paragraful 2 din Liniile directoare, specificitatea geografică a ajutorului regional este cea care îl diferențiază de alte forme de ajutor orizontal. Faptul că ajutorul regional are ca scop influențarea opțiunii făcute de investitori cu privire la amplasarea proiectului de investiții. Atunci când ajutorul regional compensează costurile suplimentare izvorâte din dificultățile regionale și sprijină investiții suplimentare în zonele asistate, acesta contribuie nu doar la dezvoltarea regiunii ci și la coeziunea sa și, în cele din urmă, de acesta beneficiază întreaga UE²⁰. În ceea ce privește potențialele efecte negative ale ajutorului de stat datorate amplasării, acestea sunt deja recunoscute și limitate într-o anumită măsură de Liniile directoare și de hărțile ajutoarelor regionale, care definesc exhaustiv zonele eligibile pentru acordarea de ajutor regional, luând în considerare echitatea și obiectivele politicii de coeziune și intensitățile ajutoarelor eligibile. Nu se poate acorda ajutor pentru atragerea investițiilor în afara acestor zone. Când evaluează proiectele mari de investiții subiect al prezentei Comunicări, Comisia ar trebui să dețină toate informațiile necesare pentru a vedea dacă ajutorul de stat va avea ca efect o scădere importantă a numărului locurilor de muncă din locațiile existente în cadrul Uniunii Europene.

51. Mai concret, atunci când investițiile care suplimentează capacitatea de producție pe piață devin posibile datorită ajutorului de stat, există riscul ca producția sau investițiile din alte regiuni ale Uniunii Europene să fie afectate în mod negativ. Acest lucru este posibil mai ales dacă creșterea capacităților depășește creșterea pieței, acesta fiind cazul, în general, pentru proiectele mari de investiții care îndeplinesc criteriile de la paragraful 68 din Liniile directoare. Efectele negative asupra comerțului ce corespund dispariției unei activități economice situată în regiunile afectate de ajutor pot fi simțite prin scăderea numărului de locuri de muncă de pe piața în cauză, la nivelul subcontractorilor²¹, și scăderea efectelor externe pozitive.

4. Compararea efectelor ajutorului

52. O dată ce s-a stabilit că ajutorul este necesar pentru stimularea efectuării investiției în regiunea în cauză, Comisia va trebui să compare efectele pozitive ale ajutorului regional pentru proiecte mari de investiții cu efectele sale negative.

Se va analiza foarte atent totalitatea efectelor ajutorului asupra coeziunii în cadrul Uniunii Europene. Comisia nu va utiliza criteriile prezentate în această Comunicare în mod mecanic, ci va efectua o evaluare globală a importanței lor relative. În cadrul acestui exercițiu de comparare nici un element nu este considerat determinant luat individual, și nici nu se poate considera că un anumit ansamblu de elemente este suficient pentru a asigura compatibilitatea.

53. În mod deosebit, Comisia consideră că atragerea unei investiții într-o regiune mai săracă (așa cum este definită prin pragurile regionale mai ridicate) reprezintă un beneficiu mai mare

²⁰ În special, activitățile suplimentare sau creșterea nivelului de trai din zona asistată pot duce la creșterea cererii pentru produsele și serviciile originare din alte părți ale UE.

²¹ Mai ales dacă aceștia operează pe piețe locale din regiunea respectivă.

pentru coeziunea UE decât dacă aceeași investiție s-ar efectua într-o regiune mai avantajată. Așadar, în baza Scenariului 2, atunci când trebuie să se facă comparație cu o locație alternativă, dacă evaluarea conduce la ideea că, în lipsa ajutorului, investiția s-ar fi efectuat într-o regiune mai săracă (cu mai multe dezavantaje regionale - intensități maxime ale ajutorului regional mai mari) sau într-o regiune care are aceleași dezavantaje ca regiunea țintă (aceleași intensități maxime ale ajutorului regional), aceste concluzii vor constitui un element negativ în cadrul testului global comparativ, element care este puțin probabil să poată fi compensat prin orice elemente pozitive, deoarece este împotriva scopului de bază al ajutorului regional. Pe de altă parte, în cazul în care efectele pozitive ale ajutorului regional compensează doar diferențele, exprimate în costuri nete, aferente alternativei de a amplasa investiția într-o zonă mai avantajată (și, prin aceasta, îndeplinește testul de proporționalitate de mai sus, pe lângă cerințele referitoare la "efectele pozitive" din punct de vedere al obiectivului, oportunitatea și efectul stimulat), se va considera, în mod normal, în cadrul testului comparativ, că acestea prevalează asupra oricăror efecte negative ale amplasării în locația alternativă a noii investiții.

54. Totuși, dacă există dovezi credibile că ajutorul de stat ar duce la pierderea substanțială a locurilor de muncă din locațiile existente în Uniunea Europeană, care altfel ar fi fost păstrate pe termen mediu, efectele sociale și economice asupra locațiilor respective vor fi luate în calcul în cadrul exercițiului comparativ.

55. Comisia poate, urmând procedura de investigație formală stipulată la art. 6 din Regulamentul CE nr. 659/1999, să închidă procedura prin emiterea unei decizii în baza art. 7 din acest Regulament.

56. Comisia poate decide fie să aprobe, fie să aprobe condiționat sau să interzică ajutorul²². Dacă emite o decizie condiționată, în baza art. 7 (4) din Regulament, poate atașa condiții referitoare la limitarea potențialelor distorsiuni ale concurenței și la asigurarea proporționalității. În special, poate reduce valoarea notificată a ajutorului sau intensitatea la un nivel considerat a fi proporțional și, prin urmare, compatibil cu Piața comună.

²² Atunci când ajutorul este acordat în baza unei scheme de ajutor regional existente, trebuie reținut faptul că Statul Membru reține posibilitatea de a acorda astfel de ajutoare până la nivelul care corespunde valorii maxime permise pe care o investiție cu costuri eligibile de 100 milioane EUR o poate primi conform baza regulilor aplicabile.

COMUNICAREA COMISIEI

Criterii pentru analiza compatibilității ajutoarelor de stat pentru formare care fac obiectul notificării individuale

1. Introducere

1. Consiliul European de la Lisabona din luna martie 2000 a stabilit obiectivul strategic ca Uniunea Europeană să devină cea mai competitivă și mai dinamică economie bazată pe cunoaștere din lume. Concluziile de la Lisabona au subliniat rolul central al educației și al formării ca instrumente fundamentale în vederea creșterii capitalului uman și a impactului acestuia asupra creșterii economice, productivității și ocupării forței de muncă. În general, formarea are efecte externe pozitive pentru societate în ansamblu, deoarece sporește rezerva de lucrători calificați din rândul cărora întreprinderile pot face recrutări și îmbunătățește competitivitatea economiei și promovează o societate a cunoașterii care poate avansa pe calea unei dezvoltări mai inovatoare.

2. Cu toate acestea, este posibil ca întreprinderile să asigure un nivel de formare inferior nivelului optim din punct de vedere social în cazul în care angajații sunt liberi să schimbe locul de muncă, alte întreprinderi beneficiind de pe urma încadrării unui angajat deja format. Aceasta se întâmplă în special în cazul formării orientate spre calificări transferabile între întreprinderi. Ajutoarele de stat poate contribui la crearea unor stimulente suplimentare pentru ca angajatorii să asigure o formare la un nivel corespunzător din punct de vedere social.

3. Prezenta Comunicare stabilește orientări în ceea ce privește criteriile pe care Comisia le va aplica pentru evaluarea măsurilor de ajutor pentru formare. Aceste orientări sunt destinate să confere transparență raționamentelor Comisiei și să asigure previzibilitate și siguranță juridică. În temeiul articolului 6 alineatul (1) litera (g) din Regulamentul (CE) nr. 800/2008 al Comisiei din 6 august 2008 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu piața comună în aplicarea articolelor 87 și 88 din tratat (Regulament general de exceptare pe categorii de ajutoare¹ orice ajutor individual pentru formare, acordat ad hoc sau pe baza unei scheme, va face obiectul prezentelor orientări dacă echivalentul finanțării nerambursabile depășește 2 milioane EUR pentru un proiect de formare.

4. Criteriile stabilite în prezentele orientări nu se vor aplica mecanic. Nivelul evaluării Comisiei și tipul de informații care poate fi solicitat vor fi proporționale cu riscul de denaturare a concurenței. Sfera de aplicare a analizei va depinde de natura cazului.

2. Efectele pozitive ale ajutorului

2.1. Existența unor disfuncționalități de piață

5. Lucrătorii calificați contribuie la creșterea productivității și competitivității întreprinderilor. Cu toate acestea, din diverse motive, angajatorii și angajații pot investi insuficient în formare. Angajații își pot limita investițiile în formare în cazul în care nu doresc să își asume riscurile,

¹ JO L 214, 09.08.2008, pag. 3. În cazul ajutoarelor pentru formare acordate ad hoc unei întreprinderi mari sub pragul de 2 milioane EUR, Comisia va aplica mutatis mutandis principiile, astfel cum sunt prezentate în prezenta Comunicare, deși într-un mod mai puțin detaliat.

suferă de constrângeri de ordin financiar sau întâmpină dificultăți în a semnaliza viitorilor angajatori nivelul de cunoștințe acumulate.

6. Întreprinderile pot să nu dorească formarea forței lor de muncă la nivelul optim pentru societate în ansamblu. Acest lucru se datorează disfuncționalității pieței în legătură cu externalitățile pozitive ale formării și dificultăților în alocarea fondurilor necesare în cazul în care angajații sunt liberi își schimbă locul de muncă. Întreprinderile pot investi mai puțin în formare dacă se tem că odată format, un angajat va pleca înainte ca societatea să își fi recuperat investiția. Întreprinderile pot fi reticente în a asigura suficientă formare lucrătorilor dacă această formare nu este profitabilă rapid sau este oarecum specifică necesităților întreprinderii în cauză sau dacă nu există clauze contractuale speciale care fie să împiedice angajatul format să părăsească societatea înainte de amortizarea costurilor de formare sau înainte de rambursarea (parțială) a cheltuielilor legate de formare.

7. Investiția insuficientă în formare se poate produce chiar și în cazul în care întreprinderea își poate amortiza integral investiția dar beneficiile sale private sunt mai mici decât beneficiile pentru societate în ansamblu. Aceste externalități pozitive ale formării pot apărea în special în cazul în care formarea perfecționează calificări transferabile, cum ar fi cele care pot fi utilizate în cadrul mai multor întreprinderi. În schimb, formarea specializată aduce creșteri de productivitate numai într-o anumită întreprindere, iar întreprinderile și-o pot însuși cu ușurință². Astfel, sfera externalităților pozitive ale formării specializate este mai limitată decât cea a externalităților formării generale.

8. Dacă întreprinderile se confruntă cu costuri mai ridicate și beneficii nesigure pentru formarea lucrătorilor defavorizați sau a celor cu handicap³, aceasta poate constitui un motiv pentru a asigura mai puțină formare acestor grupuri. Cu toate acestea, formarea lucrătorilor defavorizați sau cu handicap poate produce în general externalități pozitive pentru societate în ansamblu⁴.

9. Statele Membre ar trebui să demonstreze că există o disfuncționalitate a pieței care să justifice ajutorul. În analiza sa, Comisia va avea în vedere, între altele, următoarele elemente:

1. tipul formării – dacă aceasta este specifică sau generală, în înțelesul articolului 38 din Regulamentul (CE) nr. 800/2008; un anumit proiect de formare poate fi alcătuit atât din elemente generale, cât și din elemente specifice; formarea generală va produce mai multe externalități pozitive;

2. transferabilitatea competențelor dobândite pe parcursul formării; cu cât competențele sunt mai transferabile, cu atât crește probabilitatea unor externalități pozitive; se consideră că formarea asigură competențe transferabile în cazul în care:

(a) formarea este organizată împreună de mai multe întreprinderi independente sau în cazul în care angajați din întreprinderi diferite pot beneficia de formare;

² Cu toate acestea, externalitățile formării generale pot fi, de asemenea, însușite de întreprinderi prin clauze speciale în contracte care impun angajatului format să rămână în cadrul întreprinderii pentru o perioadă stabilită de timp după ce acesta a beneficiat de formare.

³ Lucrătorii defavorizați și cei cu handicap sunt definiți la articolul 2 din Regulamentul (CE) nr. 800/2008.

⁴ Spre exemplu, societatea va atribui mai multă valoare formării primite de lucrătorii tineri cu nivel scăzut de calificare decât va face o întreprindere, din cauza productivității percepute sau reale mai scăzute.

(b) formarea este certificată, determină obținerea unei diplome recunoscute sau este certificată de autorități sau instituții publice;

(c) formarea vizează categoriile de angajați caracterizate printr-un grad ridicat de rotație în cadrul întreprinderii și în sectorul în cauză;

(d) formarea poate fi importantă pentru angajat în afara locului său de muncă actual (ocupațiile viitoare în cadrul unei alte întreprinderi, viața socială, bunăstarea etc.);

3. participanții la formare: includerea de lucrători cu handicap sau defavorizați poate spori externalitățile pozitive ale formării.

2.2. Ajutorul de stat ca instrument adecvat de politică

10. Ajutoarele de stat nu reprezintă singurul instrument de politică aflat la dispoziția Statelor Membre pentru încurajarea formării. Cea mai mare parte a formării este furnizată prin sisteme de învățământ (de exemplu, universități, școli, formare profesională întreprinsă sau sponsorizată de autoritățile statului). Formarea poate fi întreprinsă și de persoanele în cauză, cu sau fără susținerea angajatorilor lor.

11. Se consideră că măsurile constituie un instrument adecvat în cazurile în care Statul Membru a luat în considerare alte opțiuni de politică și sunt constatate avantajele utilizării unui instrument selectiv cum ar fi ajutorul de stat pentru o anumită întreprindere. Comisia va ține seama în mod special de orice evaluare a impactului măsurii propuse pe care Statul Membru este posibil să o fi realizat.

2.3. Efectul de stimulare și necesitatea ajutorului

12. Ajutoarele de stat pentru formare trebuie să aibă ca rezultat schimbarea comportamentului beneficiarului astfel încât acesta să ofere o formare superioară din punct de vedere cantitativ și/sau calitativ față de cea oferită în cazul în care nu ar fi beneficiat de ajutor. În cazul în care nu există o creștere cantitativă sau calitativă a activităților propuse de formare, se consideră că ajutorul nu are un efect de stimulare.

13. Efectul de stimulare este identificat printr-o analiză contrafactuală, prin compararea nivelurilor de formare propuse cu și fără ajutor. Majoritatea angajatorilor consideră necesară formarea forței lor de muncă pentru a asigura funcționarea corespunzătoare a întreprinderilor lor. Nu se poate presupune că ajutorul de stat pentru formare, în special pentru formarea specializată, este întotdeauna necesar.

14. Statele Membre trebuie să dovedească în fața Comisiei existența efectului de stimulare și necesitatea ajutorului. În primul rând, beneficiarul trebuie să fi depus o cerere de ajutor adresată Statului Membru în cauză anterior demarării proiectului de formare. În al doilea rând, Statul Membru trebuie să demonstreze faptul că ajutorul de stat determină creșterea dimensiunii, calității, sferei de aplicare sau participanților vizați ai proiectului de formare, comparativ cu situația în care nu ar beneficia de ajutor. Formarea suplimentară oferită cu ajutorul respectiv poate fi indicată, spre exemplu, printr-un număr mai mare de ore sau cursuri de formare, de participanți, prin trecerea de la formarea specifică unei întreprinderi la formarea generală sau prin sporirea participării anumitor categorii de lucrători defavorizați sau cu handicap.

15. În analiza sa, Comisia va avea în vedere, printre altele, următoarele elemente:

(a) documentele interne ale beneficiarului ajutorului privind costurile de formare, bugetele, participanții, conținutul și programul pentru două situații: formarea cu ajutor și formarea fără ajutor;

(b) existența unei obligații legale pentru angajatori de a asigura un anumit tip de formare (de exemplu, siguranță): în mod normal, în cazul în care există o astfel de obligație, Comisia va stabili că nu există niciun efect de stimulare;

(c) credibilitatea proiectului depus, de exemplu, prin referirea la bugetele pentru formare din anii anteriori și compararea cu acestea;

(d) raportul dintre programul de formare și activitățile comerciale ale beneficiarului ajutorului: cu cât raportul este mai strâns, cu atât efectul de stimulare este mai puțin probabil. Spre exemplu, este puțin probabil ca formarea privind introducerea unei noi tehnologii într-un anumit sector să aibă un efect de stimulare, întrucât întreprinderile nu au altă alternativă decât să își formeze forța de muncă în ceea ce privește tehnologia recent introdusă.

2.4. Proporționalitatea ajutorului

16. Statul Membru trebuie să demonstreze necesitatea ajutorului, precum și menținerea cantumului acestuia la un nivel minim în scopul atingerii obiectivului ajutorului.

Costurile eligibile trebuie calculate în conformitate cu articolul 39 din Regulamentul (CE) nr. 800/2008 și trebuie să se limiteze la costurile care rezultă din activitățile de formare care nu ar fi întreprinse fără ajutor.

Statele Membre ar trebui să furnizeze dovezi cu privire la faptul că suma ajutorului nu depășește acea parte din costurile eligibile care nu pot fi suportate de întreprindere⁵. În orice caz, intensitățile ajutoarelor nu trebuie să depășească niciodată valorile prevăzute la articolul 39 din Regulamentul (CE) nr. 800/2008 și se vor aplica pentru costurile eligibile⁶.

3. Efectele negative ale ajutorului

17. În cazul în care ajutorul este proporțional pentru atingerea obiectivului ajutorului, este probabil ca efectele negative ale acestuia să fie limitate și analiza efectelor negative să nu fie necesară⁷. Cu toate acestea, în anumite cazuri, chiar și atunci când ajutorul este necesar și proporțional pentru ca o anumită întreprindere să intensifice formarea furnizată, ajutorul poate

⁵ Acesta reprezintă echivalentul părții costurilor suplimentare ale formării pe care întreprinderea nu le poate recupera beneficiind în mod direct de calificările dobândite de angajații săi pe parcursul formării.

⁶ A se vedea, de asemenea, practicile actuale, de exemplu C 35/2007, Ajutor pentru formare în favoarea Volvo Cars Gent, Decizia Comisiei 2008/948/CE din 23 iulie 2008 Germania: DHL și aeroportul Leipzig Halle (JO L 346, 23.12.2008, pag. 1) și Decizia Comisiei 2007/612/CE din 4 aprilie 2007 privind ajutorul de stat C 14/06 pe care Belgia intenționează să îl pună în aplicare în favoarea General Motors Belgium din Anvers (JO L 243, 18.09.2007, pag. 71).

⁷ În plus, în cazul în care piața forței de muncă ar funcționa perfect, angajații ar putea obține întotdeauna un salariu mai mare pentru calificările lor superioare datorită formării primite și ar putea internaliza externalitățile pozitive ale formării.

determina o schimbare a comportamentului beneficiarului care să denatureze în mod semnificativ concurența. În aceste situații, Comisia va desfășura o analiză completă a denaturărilor concurenței. Gradul denaturării concurenței datorate ajutorului poate varia în funcție de caracteristicile ajutorului și piețelor afectate⁸.

18. Caracteristicile ajutorului care pot afecta probabilitatea și amploarea denaturării sunt:

- (a) selectivitatea;
- (b) valoarea ajutorului;
- (c) repetarea și durata ajutorului;
- (d) efectul ajutorului asupra costurilor întreprinderii.

19. Spre exemplu, un program de formare utilizat pentru a încuraja întreprinderile în general dintr-un Stat Membru să întreprindă o formare mai intensă poate avea un efect diferit pe piață față de situația în care un ajutor considerabil este acordat unei singure întreprinderi pentru a-i permite acesteia să-și intensifice procesul de formare. În cazul al doilea, denaturarea concurenței poate fi mai semnificativă deoarece concurenții beneficiarului ajutorului nu mai pot concura la același nivel⁹. Denaturarea va fi și mai însemnată în cazul în care costurile de formare în ceea ce privește activitatea comercială a beneficiarului reprezintă un procent important din costurile totale.

20. În evaluarea caracteristicilor de piață, care pot oferi o imagine mult mai fidelă a impactului potențial al unui ajutor, Comisia va avea în vedere printre altele:

- (a) structura pieței, precum și
- (b) caracteristicile sectorului sau ale industriei.

21. Structura pieței va fi evaluată prin concentrarea pieței, dimensiunea întreprinderilor¹⁰, importanța diferențierii produsului¹¹ și barierele la intrare și ieșire. Cotele de piață și coeficienții de concentrare se vor calcula odată cu definirea pieței relevante. În general, cu cât sunt mai puține întreprinderi, cu atât cota lor de piață este mai mare și se așteaptă o concurență mai scăzută¹². În cazul în care piața afectată este concentrată cu bariere ridicate la intrare¹³, iar beneficiarul ajutorului este un actor important pe piață, atunci este mai probabil ca respectivii concurenți să trebuiască să își schimbe comportamentul ca răspuns la ajutor.

⁸ O serie de piețe pot fi afectate de ajutor deoarece impactul ajutorului nu poate fi limitat la piețele pe care beneficiarul ajutorului este activ, ci se poate extinde la alte piețe, spre exemplu piețele factorilor de producție.

⁹ Cu toate acestea, trebuie remarcat faptul că ajutorul pentru formare acordat unui întreg sector dintr-un Stat Membru poate determina o denaturare a comerțului dintre Statele Membre.

¹⁰ Dimensiunea întreprinderii poate fi exprimată în funcție de cotele de piață, precum și în funcție de cifra de afaceri și/sau ocuparea forței de muncă.

¹¹ Cu cât gradul de diferențiere a produsului este mai scăzut, cu atât efectul ajutorului asupra profiturilor concurenților este mai mare.

¹² Cu toate acestea, este important de remarcat faptul că anumite piețe sunt competitive în ciuda faptului că există puține întreprinderi prezente.

¹³ Cu toate acestea, trebuie remarcat faptul că, în unele cazuri, acordarea unui ajutor contribuie la depășirea barierelor de intrare și permite intrarea unor întreprinderi noi pe o piață.

22. Pe parcursul analizării caracteristicilor sectorului, Comisia va avea în vedere, printre altele, importanța forței de muncă formate pentru activitatea comercială, existența unei capacități de producție excedentare, faptul că piețele în industria respectivă sunt în curs de dezvoltare, mature sau în declin, strategiile de finanțare a formării ale concurenților (ajutoare de stat, angajați, angajatori). De exemplu, ajutorul pentru formare într-o industrie aflată în declin poate crește riscul unei denaturări a concurenței prin menținerea unei întreprinderi ineficiente pe linia de plutire.

23. Ajutoarele pentru formare pot, în anumite cazuri, să conducă la denaturări ale concurenței în ceea ce privește intrarea pe piață și ieșirea de pe piață, efectele asupra fluxurilor comerciale și excluderea investițiilor în formare.

Intrarea pe piață și ieșirea de pe piață

24. Pe o piață competitivă, întreprinderile vând produse care generează profituri. Prin modificarea costurilor, ajutorul de stat modifică profitabilitatea și, astfel, poate afecta decizia întreprinderii de a oferi sau nu un produs. De exemplu, un ajutor de stat care ar reduce costurile curente de producție, cum ar fi formarea personalului, ar face mai atractivă intrarea pe piață și ar permite întreprinderilor care în alte circumstanțe ar avea perspective comerciale reduse să intre pe o piață sau să introducă noi produse în defavoarea concurenților mai eficienți.

25. Disponibilitatea ajutorului de stat poate afecta și decizia unei întreprinderi de a ieși de pe o piață pe care se află deja. Ajutorul de stat pentru formare ar putea reduce valoarea pierderilor și ar putea permite unei întreprinderi să rămână pe piață pentru o perioadă mai lungă – ceea ce ar putea însemna că alte întreprinderi, mai eficiente, dar care nu beneficiază de ajutoare, ar fi forțate să iasă de pe piață.

Efecte asupra fluxurilor comerciale

26. Ajutoarele de stat pentru formare pot face ca anumite teritorii să beneficieze de condiții de producție mai favorabile prin comparație cu altele. Aceasta poate conduce la deplasarea fluxurilor comerciale spre regiunile în care acest ajutor este acordat.

Excluderea investițiilor în formare

27. Pentru a se menține pe piață și pentru a maximiza profiturile, întreprinderile au motive pentru a investi în formarea personalului. Valoarea investițiilor în formare pe care fiecare întreprindere este dispusă să le facă depinde și de cât de mult investesc concurenții săi. Întreprinderile subvenționate de stat își pot reduce propria investiție. În mod alternativ, în cazul în care ajutorul îl determină pe beneficiarul ajutorului să investească mai mult, concurenții pot reacționa prin reducerea cheltuielilor proprii de formare. În cazul în care, pentru atingerea aceluiași obiectiv, beneficiarii ajutorului sau concurenții acestora cheltuiesc mai puțin în prezența ajutorului decât în absența acestuia, investiția privată a acestora în formarea personalului este exclusă datorită ajutorului.

4. Comparare și decizie

28. Ultima etapă a analizei o reprezintă evaluarea gradului în care efectele pozitive ale ajutorului cântăresc mai greu decât efectele negative ale acestuia. Această evaluare se va face de la caz la caz. Pentru a compara efectele pozitive și negative, Comisia le va măsura și va elabora o evaluare globală a impactului lor asupra producătorilor și consumatorilor de pe fiecare dintre piețele afectate. Cu excepția cazului în care Comisia dispune de informații cantitative, aceasta va utiliza informații calitative în scopul evaluării.

29. În mod probabil, Comisia va adopta o atitudine mai pozitivă, acceptând un grad mai ridicat de denaturare a concurenței în cazul în care ajutorul este necesar, bine orientat și proporțional pentru ca o anumită întreprindere să își sporească activitățile de formare, iar societatea beneficiază de activitatea de formarea suplimentară mai mult decât beneficiarul ajutorului.

Publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. C 188/01 din data 11.08.2009

COMUNICAREA COMISIEI

Criterii pentru analiza compatibilității ajutoarelor de stat pentru încadrarea în muncă a lucrătorilor defavorizați și a celor cu handicap, care fac obiectul notificării individuale

1. Introducere

1. Promovarea ocupării forței de muncă și a coeziunii sociale constituie un obiectiv central al politicilor economice și sociale ale Comunității și ale Statelor Membre. Șomajul, în special, șomajul structural, rămâne o problemă serioasă în unele părți ale Comunității și anumite categorii de lucrători încă întâmpină dificultăți în a intra pe piața forței de muncă. Ajutoarele de stat sub formă de subvenții la costurile salariale, prin costuri salariale înțelegându-se valoarea totală plătită efectiv de către beneficiarul ajutorului pentru locurile de muncă în cauză, cuprinzând: (a) salariul brut, anterior impozitării; (b) contribuțiile obligatorii, cum ar fi contribuțiile la asigurările sociale și (c) costurile pentru îngrijirea copiilor și îngrijirea părinților (subvenții salariale) pot oferi stimulente suplimentare întreprinderilor pentru a-și crește nivelurile de încadrare în muncă a lucrătorilor defavorizați și a celor cu handicap. Astfel, obiectivul unui astfel de ajutor este acela de a încuraja încadrarea în muncă a categoriilor vizate de lucrători.

2. Prezenta Comunicare stabilește orientări în ceea ce privește criteriile pe care Comisia le va aplica pentru evaluarea ajutoarelor de stat sub formă de subvenții salariale care trebuie notificate individual în temeiul articolului 6 alineatul (1) literele (h) și (i) din Regulamentul (CE) nr. 800/2008 al Comisiei din 6 august 2008 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu Piața comună în aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratat (Regulamentul general de exceptare pe categorii de ajutoare)¹. Aceste Orientări sunt destinate să confere transparență raționamentelor Comisiei și să asigure previzibilitate și siguranță juridică.

3. Aceste Orientări se aplică ajutorului de stat în forma subvențiilor salariale pentru lucrători defavorizați, lucrători extrem de defavorizați și lucrători cu handicap, în înțelesul articolului 2 punctele 18, 19 și 20 din Regulamentul (CE) nr. 800/2008. Orice măsură individuală, fie că este acordată ad hoc sau în temeiul unei scheme, va face obiectul prezentelor Orientări dacă echivalentul finanțării nerambursabile depășește 5 milioane EUR pentru o întreprindere pe an pentru încadrarea în muncă a lucrătorilor defavorizați și a lucrătorilor extrem de defavorizați (denumiți în continuare "lucrători defavorizați") și 10 milioane EUR pentru o întreprindere pe an pentru încadrarea în muncă a lucrătorilor cu handicap².

4. Criteriile stabilite în prezentele Orientări nu se vor aplica în mod mecanic. Nivelul evaluării Comisiei și tipul de informații care poate fi solicitat vor fi proporționale cu riscul de denaturare a concurenței. Sfera de aplicare a analizei va depinde de natura cazului.

¹ JO L 214, 09.08.2008, pag. 3.

² Datorită naturii lor specifice, măsurile individuale aplicabile compensării costurilor suplimentare de încadrare în muncă a lucrătorilor cu handicap și costurile suplimentare suportate de întreprinderile sociale al căror echivalent al finanțării nerambursabile depășește 10 milioane EUR pentru o întreprindere pe an vor fi evaluate pe baza articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratatul de instituire a Comunității Europene. În cazul ajutorului ad-hoc pentru încadrarea în muncă a lucrătorilor defavorizați sub 5 milioane EUR și a ajutorului ad-hoc pentru întreprinderi mari pentru încadrarea în muncă a lucrătorilor cu handicap sub 10 milioane EUR, Comisia va aplica principiile enunțate în prezenta Comunicare mutatis mutandis, într-o manieră mai puțin detaliată.

2. Efectele pozitive ale ajutorului

2.1. Existența unui obiectiv de interes comun

5. Anumite categorii de lucrători se confruntă cu mari dificultăți în a găsi un loc de muncă deoarece angajatorii îi consideră mai puțin productivi sau au prejudecăți în ceea ce îi privește. Această productivitate mai scăzută, percepută sau reală, se poate datora fie lipsei de experiență profesională recentă (de exemplu, lucrători tineri sau șomeri pe o perioadă îndelungată), fie unui handicap permanent. Datorită productivității lor mai scăzute, percepută sau reală, este probabil ca lucrătorii să fie excluși de pe piața forței de muncă dacă angajatorilor nu li se oferă compensații pentru încadrarea lor în muncă.

6. Din punct de vedere social, se dorește ca toate categoriile de lucrători să fie integrați pe piața forței de muncă. Aceasta înseamnă că o parte a venitului intern poate fi redistribuită către categoriile de lucrători vizate de măsură. Ajutoarele de stat îi pot ajuta pe lucrătorii defavorizați și pe cei cu handicap să intre pe piața forței de muncă sau să rămână pe piața forței de muncă prin acoperirea costurilor suplimentare care rezultă din productivitatea mai scăzută, percepută sau reală, a acestora.

7. Statele Membre ar trebui să dovedească faptul că ajutorul va căuta să atingă obiectivul de interes comun. În analiza sa, Comisia va avea în vedere, printre altele, următoarele elemente:

(a) numărul și categoriile de lucrători vizate de măsură;

(b) ratele de ocupare a forței de muncă ale categoriilor de lucrători vizate de măsură la nivel național și/sau regional și în cadrul întreprinderii (întreprinderilor) în cauză;

(c) ratele șomajului pentru categoriile de lucrători vizate de măsură la nivel național și/sau regional;

(d) subgrupurile marginalizate în mod special în ansamblul categoriilor de lucrători defavorizați și cu handicap.

2.2. Ajutorul de stat ca instrument adecvat de politică

8. Ajutorul de stat sub formă de subvenții salariale nu reprezintă singurul instrument de politică aflat la dispoziția Statelor Membre pentru încurajarea încadrării în muncă a lucrătorilor defavorizați și a celor cu handicap. Statele Membre pot de asemenea utiliza măsuri generale cum ar fi reducerea impozitării forței de muncă și reducerea costurilor sociale, sprijinirea investițiilor în educație și formare, măsuri pentru oferirea de îndrumare și consultanță, asistență și formare pentru șomeri și îmbunătățirea legislației în domeniul muncii.

9. Se consideră că măsurile constituie un instrument adecvat în cazurile în care Statul Membru a luat în considerare alte opțiuni de politică și sunt constatate avantajele utilizării unui instrument selectiv cum ar fi ajutorul de stat pentru o anumită întreprindere. Comisia va ține seama în mod special de orice evaluare a impactului măsurii propuse pe care Statul Membru este posibil să o fi realizat.

2.3. Efectul de stimulare și necesitatea ajutorului

10. Ajutoarele de stat pentru încadrarea în muncă a lucrătorilor defavorizați și a celor cu handicap trebuie să determine schimbarea comportamentului beneficiarului ajutorului astfel încât ajutorul să asigure o creștere netă a numărului de angajați defavorizați sau cu handicap în cadrul întreprinderii în cauză. Angajații defavorizați sau cu handicap recent încadrați în muncă ar trebui să ocupe numai locuri de muncă nou create sau rămase vacante în urma plecării consimțite, invalidității, pensionării pentru limită de vârstă, reducerii consimțite a programului de lucru sau concedierii legale pentru conduită necorespunzătoare. Posturile care rezultă din disponibilizări nu trebuie ocupate de lucrători defavorizați sau cu handicap subvenționați. Astfel, ajutoarele de stat nu pot fi utilizate pentru înlocuirea lucrătorilor pentru care întreprinderea nu mai primește subvenții și care, prin urmare, au fost concediați.

11. Statele Membre trebuie să dovedească în fața Comisiei existența efectului de stimulare și necesitatea ajutorului. În primul rând, beneficiarul trebuie să fi depus o cerere de ajutor adresată Statului Membru în cauză înainte de încadrarea în muncă a categoriilor de lucrători vizate de măsură. În al doilea rând, Statul Membru trebuie să demonstreze faptul că ajutorul este plătit cu privire la un lucrător defavorizat sau cu handicap din cadrul unei întreprinderi unde încadrarea nu s-ar fi produs în lipsa ajutorului.

12. În analiza sa, Comisia va avea în vedere, printre altele, următoarele elemente:

(a) documentele interne ale beneficiarului ajutorului în ceea ce privește costurile cu forța de muncă în legătură cu categoriile de lucrători vizate de măsură pentru două situații: cu ajutor și fără ajutor;

(b) subvențiile salariale existente sau anterioare în cadrul întreprinderii în cauză: categoriile și numărul de lucrători beneficiind de subvenționare;

(c) fluctuația de personal anuală la categoriile de lucrători vizate de măsură.

2.4. Proporționalitatea ajutorului

13. Statul Membru trebuie să demonstreze necesitatea ajutorului, precum și menținerea cuantumului acestuia la un nivel minim în scopul atingerii obiectivului ajutorului.

Statele Membre ar trebui să furnizeze dovezi cu privire la faptul că valoarea ajutorului nu depășește costurile suplimentare nete privind încadrarea în muncă a categoriilor de lucrători vizate de măsură în comparație cu costurile privind încadrarea în muncă a lucrătorilor care nu sunt defavorizați sau care nu prezintă un handicap³.

În orice caz, intensitățile ajutoarelor nu trebuie să le depășească niciodată pe cele prevăzute la articolele 40⁴ și 41⁵ din Regulamentul (CE) nr. 800/2008. Costurile eligibile la care se aplică

³ Costurile suplimentare nete iau în considerare costurile care corespund încadrării în muncă a categoriilor vizate de lucrători defavorizați sau cu handicap (de exemplu, din cauza productivității mai scăzute) și avantajele pe care beneficiarul ajutorului le obține din încadrarea acestora (de exemplu, datorită îmbunătățirii imaginii întreprinderii).

⁴ Intensitatea ajutorului pentru lucrători defavorizați nu trebuie să depășească 50% din costurile eligibile.

intensitățile ajutoarelor trebuie calculate conform articolelor 40⁶ și 41⁷ din Regulamentul (CE) nr. 800/2008.

3. Efectele negative ale ajutorului

14. În cazul în care ajutorul este proporțional pentru atingerea obiectivului ajutorului, este probabil ca efectele negative ale acestuia să fie limitate, iar analiza efectelor negative să nu mai fie necesară. Cu toate acestea, în unele cazuri, chiar și atunci când ajutorul este necesar și proporțional pentru ca o anumită întreprindere să sporească nivelul de încadrare în muncă a categoriilor de lucrători vizați de măsură, ajutorul poate determina schimbarea comportamentului beneficiarului, ceea ce denaturează în mod semnificativ concurența. În acele situații, Comisia va desfășura o analiză a denaturării concurenței. Gradul denaturării concurenței datorate ajutorului poate varia în funcție de caracteristicile ajutorului și piețelor afectate⁸.

15. Caracteristicile ajutorului care pot afecta probabilitatea și amploarea denaturării sunt:

- (a) selectivitatea;
- (b) valoarea ajutorului;
- (c) repetarea și durata ajutorului;
- (d) efectul ajutorului asupra costurilor întreprinderii.

16. Spre exemplu, o schemă de ajutor utilizată pentru a încuraja întreprinderile în general dintr-un Stat Membru să încadreze în muncă un număr mai mare de lucrători defavorizați sau cu handicap este posibil să aibă un efect diferit pe piață față de situația în care un ajutor considerabil este acordat ad hoc unei singure întreprinderi pentru a-i permite acesteia să crească nivelul încadrărilor în muncă în cazul lucrătorilor dintr-o anumită categorie. Este posibil ca în cel de-al doilea caz să se denatureze concurența într-un mod mai semnificativ, întrucât concurenții beneficiarului ajutorului nu mai pot concura la același nivel. Denaturarea va fi și mai însemnată în cazul în care costurile forței de muncă în întreprinderea care beneficiază de ajutor reprezintă un procent ridicat din costurile totale.

17. În evaluarea caracteristicilor de piață, care pot oferi o imagine mult mai fidelă a impactului potențial al unui ajutor, Comisia va avea în vedere printre altele:

- (a) structura pieței;

---

⁵ Intensitatea ajutorului pentru lucrători cu handicap nu trebuie să depășească 75% din costurile eligibile.

⁶ Pentru încadrarea în muncă a lucrătorilor defavorizați, costurile eligibile sunt costurile salariale pe o perioadă de maximum 12 luni de la încadrare. Cu toate acestea, atunci când lucrătorul în cauză este un lucrător extrem de defavorizat, costurile eligibile sunt costurile salariale pe o perioadă de maximum 24 de luni de la încadrare.

⁷ Pentru încadrarea în muncă a lucrătorilor cu handicap, costurile eligibile sunt costurile salariale pentru toată perioada încadrării în muncă a lucrătorului cu handicap.

⁸ O serie de piețe pot fi afectate de ajutor deoarece impactul ajutorului nu poate fi limitat la piețele pe care beneficiarul ajutorului este activ, ci se poate extinde la alte piețe, spre exemplu piețele factorilor de producție.

- (b) caracteristicile sectorului sau ale industriei;
- (c) situația pe piața forței de muncă la nivel național/regional.

18. Structura pieței va fi evaluată prin concentrarea pieței, dimensiunea întreprinderilor⁹, importanța diferențierii produsului¹⁰ și barierele la intrare și la ieșire. Cotele de piață și coeficienții de concentrare se vor calcula odată cu definirea pieței relevante. În general, cu cât sunt mai puține întreprinderi, cu atât cota lor de piață este mai mare și se așteaptă o concurență mai scăzută¹¹. În cazul în care piața afectată este concentrată cu bariere ridicate la intrare¹², iar beneficiarul ajutorului este un actor important pe piață, atunci este mai probabil ca respectivii concurenți să trebuiască să își schimbe comportamentul ca răspuns la ajutor, spre exemplu să amâne sau să abandoneze introducerea unui nou produs sau a unei noi tehnologii sau să iasă complet de pe piață.

19. Comisia va urmări, de asemenea, caracteristicile sectorului, cum ar fi existența unei capacități de producție excedentare și faptul că piețele în industria respectivă sunt în curs de dezvoltare¹³, mature sau în declin. Spre exemplu, existența unui capacități de producție excedentare sau a unor piețe mature într-o industrie poate spori riscul unui ajutor care să conducă la ineficiență și la deplasarea producției între întreprinderile care nu dețin lucrători subvenționați.

20. În final, măsura va fi plasată în contextul situației de pe piața forței de muncă, și anume, ratele șomajului și ocupării forței de muncă, nivelurile salariale și legislația în domeniul muncii.

21. Subvențiile salariale pot conduce, în anumite cazuri, la denaturările concurenței prezentate la punctele 22-27.

Efectul de substituție și de deplasare

22. Efectul de substituție se referă la situația în care locurile de muncă acordate unei anumite categorii de lucrători înlocuiesc, pur și simplu, locurile de muncă pentru alte categorii. O subvenție salarială care vizează un anumit subgrup de lucrători împarte forța de muncă în lucrători subvenționați și lucrători nesubvenționați și poate încuraja întreprinderile să înlocuiască lucrătorii nesubvenționați cu lucrători subvenționați. Acest lucru apare deoarece costurile salariale relative pentru lucrătorii subvenționați și nesubvenționați sunt modificate¹⁴.

23. Deoarece întreprinderile care încadrează lucrători subvenționați concurează pe aceleași piețe pentru bunuri sau servicii ca și acelea care nu încadrează lucrători nesubvenționați,

⁹ Dimensiunea întreprinderii poate fi exprimată în funcție de cotele de piață, precum și de cifra de afaceri și/sau ocuparea forței de muncă.

¹⁰ Cu cât gradul de diferențiere a produsului este mai scăzut, cu atât efectul ajutorului asupra profiturilor concurenților este mai mare.

¹¹ Cu toate acestea, este important de remarcat faptul că anumite piețe sunt competitive în ciuda faptului că există puține întreprinderi prezente.

¹² Cu toate acestea, în unele cazuri, acordarea unui ajutor contribuie la depășirea barierelor de intrare și permite intrarea unor întreprinderi noi pe o piață.

¹³ Existența unor piețe în creștere va determina, de obicei, un efect mai puțin pronunțat al ajutorului asupra concurenților.

¹⁴ Aceste efecte de substituție depind de flexibilitatea cererii de forță de muncă, atât pentru lucrătorii subvenționați cât și pentru cei nesubvenționați.

subvențiile salariale pot contribui la reducerea locurilor de muncă în alt sector al economiei. O astfel de situație se produce atunci când o întreprindere care încadrează lucrători subvenționați majorează producția, însă o deplasează între întreprinderile care nu încadrează lucrători subvenționați și, prin urmare, ajutorul elimină locurile de muncă nesubvenționate.

Intrarea pe piață și ieșirea de pe piață

24. Costurile forței de muncă fac parte din costurile de exploatare normale ale oricărei întreprinderi. Prin urmare, este deosebit de important ca ajutorul să aibă un efect pozitiv asupra ocupării forței de muncă și nu numai să permită întreprinderilor să reducă acele costuri pe care, altfel, ar trebui să le suporte. Spre exemplu, subvențiile salariale reduc costurile curente de producție și fac astfel mai atractivă intrarea pe piață și permit întreprinderilor care în alte circumstanțe ar avea perspective comerciale scăzute să intre pe o piață sau să introducă noi produse în defavoarea competitorilor mai eficienți.

25. Disponibilitatea ajutorului de stat poate afecta și decizia unei întreprinderi de a ieși de pe o piață pe care se află deja. Subvențiile salariale ar putea reduce valoarea pierderilor și ar permite unei întreprinderi să rămână pe piață pentru o perioadă mai lungă – ceea ce ar putea însemna că alte întreprinderi, mai eficiente, dar care nu beneficiază de ajutor, ar fi forțate să iasă de pe piață.

Stimulente de încurajare a investițiilor

26. Pe piețele în care se acordă subvenții salariale, întreprinderile sunt descurajate să concureze și își pot reduce investițiile și încercările de a-și spori eficiența și inovația. Poate fi înregistrată o întârziere în introducerea unor noi tehnologii bazate mai puțin pe forță de muncă de către beneficiarul ajutorului din cauza modificării costurilor relative pentru metode de producție bazate pe forță de muncă și pentru cele bazate pe tehnologie. De asemenea, fabricanții de produse concurente sau complementare își pot reduce sau întârzia investițiile. Prin urmare, nivelul total al investițiilor în industria în cauză va scădea.

Efecte asupra fluxurilor comerciale

27. Subvențiile salariale într-o anumită regiune pot face ca unele teritorii să beneficieze de condiții de producție mai favorabile prin comparație cu altele. Aceasta poate conduce la deplasarea fluxurilor comerciale spre regiunile în care acest ajutor este acordat.

4. Comparare și decizie

28. Ultima etapă a analizei o reprezintă evaluarea gradului în care efectele pozitive ale ajutorului cântăresc mai greu decât efectele negative ale acestuia. Această evaluare se va face de la caz la caz pentru toate măsurile individuale. Pentru a compara efectele pozitive și negative, Comisia le va evalua și va elabora o evaluare globală a impactului lor asupra producătorilor și consumatorilor de pe fiecare dintre piețele afectate. Cu excepția cazului în care Comisia dispune de informații cantitative, aceasta va utiliza informații calitative în vederea evaluării.

29. În mod probabil, Comisia va adopta o atitudine mai pozitivă, acceptând un grad mai ridicat de denaturare a concurenței în cazul în care ajutorul este necesar și bine orientat pentru atingerea obiectivului său și se limitează la costurile suplimentare nete pentru a compensa productivitatea mai scăzută a categoriilor de lucrători vizate de măsură.

Publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. C 188/02 din data 11.08.2009

ORIENTĂRI COMUNITARE

pentru aplicarea normelor privind ajutorul de stat în cazul dezvoltării rapide a rețelilor în bandă largă

1. Introducere

(1) Conectivitatea în bandă largă reprezintă o componentă-cheie pentru dezvoltarea, adoptarea și utilizarea tehnologiilor informației și comunicațiilor (TIC) în economie și societate. Importanța strategică a benzii largi se datorează capacității sale de a accelera contribuția acestor tehnologii la creștere și inovare în toate sectoarele economiei, precum și la coeziune socială și teritorială. Comisia sprijină în mod activ disponibilitatea pe scară largă a serviciilor în bandă largă pentru toți cetățenii europeni, în conformitate cu strategia de la Lisabona și comunicările ulterioare¹.

(2) La 26 noiembrie 2008, Comisia a adoptat un Plan european de redresare economică („Planul de redresare”)² pentru a acționa în vederea ieșirii Europei din criza financiară și economică. Strategia în materie de bandă largă constituie o componentă importantă a planului de redresare³. În special, scopul Planului este de a stimula investițiile UE în sectoare strategice specifice, precum banda largă, care pot contribui la sprijinirea economiei, pe termen scurt, și la crearea infrastructurilor esențiale pentru o creștere economică durabilă, pe termen mai lung.

(3) Ca parte a Planului de redresare și în scopul asigurării accesului întregii populații la internet de mare viteză până în 2010, Comisia a decis să aloce 1,02 miliarde de euro Fondului european agricol pentru dezvoltare rurală (FEADR). O parte a acestei sume se va utiliza pentru dezvoltarea infrastructurilor în bandă largă în zonele rurale pentru a contribui la accesul acestora la internet, a crea noi locuri de muncă și a stimula dezvoltarea întreprinderilor⁴. În plus, mai multe State Membre au anunțat planuri de sprijinire a investițiilor nu numai în infrastructura în bandă largă de mare viteză în zonele rurale și cele insuficient deservite, ci și de accelerare a dezvoltării rețelilor de acces de generație următoare (Next Generation Access networks – „NGA”)⁵, de foarte mare viteză, în zone întinse de pe teritoriile lor, inclusiv în zone urbane sau zone deservite deja de infrastructuri pentru accesul în bandă largă de bază.

(4) Trebuie reamintit că, în „Planul de acțiune privind ajutoarele de stat – Ajutoare de stat mai puține și mai bine direcționate: Foaie de parcurs pentru reforma ajutoarelor de stat în

¹ A se vedea, de exemplu „i2010 – O societate informațională europeană pentru creștere și ocuparea forței de muncă, COM(2005)229 final, 1 iunie 2005; „e-Europa 2005: O societate informațională pentru toți” COM(2002)263 final, „Reducerea decalajelor de acces la conexiunea în bandă largă”, COM(2006)129.

² Comunicare a Comisiei către Consiliul European, COM(2008) 800.

³ Consiliul European de la Bruxelles din 19-20 martie 2009, concluziile Președinției.

⁴ A se vedea Regulamentul (CE) nr. 473/2009 din 23.05.2009 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR) și a Regulamentului (CE) nr. 1290/2005 privind finanțarea politicii agricole comune (JO L 149, 09.06.2009, pag. 3).

⁵ În sensul prezentului document, rețelele NGA sunt rețele de acces prin cablu, formate integral sau parțial din elemente optice, și care sunt capabile să asigure servicii de acces în bandă largă cu capacități sporite (precum o rată mai mare de transfer), în comparație cu cele furnizate prin rețelele existente, pe bază de cabluri de cupru (a se vedea, de asemenea, nota de subsol 59 de mai jos).

perioada 2005-2009”⁶, Comisia a observat că măsurile de acordare a ajutorului de stat pot deveni, în anumite condiții, instrumente efective pentru îndeplinirea obiectivelor de interes comun. În special, ajutorul de stat poate contribui la corectarea eșecurilor de piață, îmbunătățind astfel funcționarea eficientă a piețelor și sporind competitivitatea. În plus, în cazul în care piețele oferă rezultate performante, dar care sunt considerate nesatisfăcătoare din punct de vedere al politicii de coeziune, ajutorul de stat poate fi utilizat pentru a obține rezultate de piață mai atractive și echitabile. O intervenție bine orientată a statului în domeniul benzii largi poate contribui, în special, la reducerea „decalajului digital”⁷, care separă zone sau regiuni ale unei țări pe criterii de prezență sau absență a serviciilor în bandă largă accesibile ca preț și competitive.

(5) În același timp, trebuie să se asigure că ajutorul de stat nu îngrădește inițiativa de piață în sectorul comunicațiilor în bandă largă. Dacă ajutorul de stat pentru banda largă ar fi utilizat în zone în care operatorii de pe piață ar alege în mod normal să investească sau au investit deja, acesta ar putea afecta investițiile efectuate deja în condițiile pieței de către operatorii în bandă largă și ar putea descuraja în mod semnificativ operatorii de pe piață să investească, cu prioritate, în banda largă. În acest caz, ajutorul de stat pentru banda largă poate deveni contraproductiv pentru scopul urmărit. Obiectivul principal al controlului ajutorului de stat în domeniul benzii largi este de a se garanta că măsurile de ajutor de stat vor avea drept rezultat un nivel superior al acoperirii și penetrării benzii largi, sau realizarea acestora într-un ritm mai rapid decât ar fi fost posibil în absența ajutorului, și de a se asigura că efectele pozitive ale ajutorului sunt mai mari decât cele negative, în ceea ce privește denaturarea concurenței.

(6) Trebuie reamintit faptul că, de asemenea, cadrul de reglementare în domeniul comunicațiilor electronice se referă și la aspecte privind accesul în bandă largă⁸. Astfel, în prezent, piețele de vânzare cu ridicata de bandă largă fac obiectul unei reglementări ex ante în toate Statele Membre. În această privință, Comisia⁹ și autoritățile naționale¹⁰ au avut deja o serie de inițiative care vizează soluționarea noilor provocări pe care rețelele NGA le ridică din punct de vedere al reglementării, în special cele privind accesul.

⁶ COM(2005) 107 final.

⁷ În ultimul deceniu, tehnologiile informației și comunicațiilor (TIC) au devenit accesibile și convenabile ca preț pentru marele public. Termenul „decalaj digital” este utilizat, de obicei, pentru a desemna disparitățile între persoanele și comunitățile care beneficiază sau nu de acces la tehnologiile informației. Deși există mai multe cauze ale acestui „decalaj digital”, cea mai importantă își are originea în lipsa unei infrastructuri adecvate în bandă largă. Din perspectivă regională, gradul de urbanizare este un factor important pentru accesul și utilizarea TIC. Astfel, penetrarea internetului rămâne mult mai scăzută în zonele slab populate de pe teritoriul Uniunii Europene.

⁸ A se vedea Directiva 2002/21/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 martie 2002 privind un cadru de reglementare comun pentru rețelele și serviciile de comunicații electronice (Directivă-cadru) (JO L 108, 24.04.2002, pag. 33), Directiva 2002/20/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 martie 2002 privind autorizarea rețelor și serviciilor de comunicații electronice (Directiva privind autorizarea) (JO L 108, pag. 24.04.2002, pag. 21) și Directiva 2002/20/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 7 martie 2002 privind accesul la rețelele de comunicații electronice și la infrastructura asociată, precum și interconectarea acestora (Directiva privind accesul) (JO L 108, 24.04.2002, pag. 7).

⁹ A se vedea proiectul de recomandare a Comisiei „privind reglementarea accesului la rețelele de acces de generație următoare (NGA)”, disponibil la http://ec.europa.eu/information_society/policy/ecomm/doc/library/public_consult/nga/dr_recomm_nga.pdf.

¹⁰ A se vedea, de exemplu, declarația Grupului autorităților europene de reglementare privind accesul la NGA, ERG (08) 68, disponibilă la http://www.erg.eu.int/doc/publications/erg_08_68_statement_on_nga_development_081211.pdf. Ofcom, Declarația „Asigurarea accesului de mare viteză în bandă largă în Regatul Unit. Promovarea investițiilor și a concurenței”, 3 martie 2009. A se vedea, de asemenea, legea adoptată recent în Franța, la 15 ianuarie 2009, privind promovarea dezvoltării rețelor pe bază de fibră optică: *Journal Officiel de la république française*, 16 ianuarie 2009.

(7) Prezentele Orientări rezumă politica Comisiei de aplicare a normelor privind ajutorul de stat, prevăzute de Tratat, în cazul măsurilor care susțin dezvoltarea rețelelor tradiționale în bandă largă (secțiunea 2), și, de asemenea, abordează mai multe aspecte referitoare la evaluarea măsurilor menite să încurajeze și să sprijine extinderea rapidă a rețelelor NGA (Secțiunea 3).

(8) Comisia va aplica orientările prezentate în această Comunicare în cadrul evaluării ajutorului de stat pentru banda largă, sporind, prin aceasta, securitatea juridică și transparența practicii sale decizionale.

2. Politica Comisiei privind ajutorul de stat pentru proiecte în bandă largă

2.1. Aplicarea normelor privind ajutorul de stat

(9) Comisia s-a declarat pe deplin favorabilă măsurilor de stat pentru dezvoltarea benzii largi în zonele rurale și insuficient deservite, fiind, în același timp, mai critică la adresa măsurilor de ajutor în zone în care această infrastructură este deja prezentă și în care există condiții de concurență. În cazul în care intervenția statului în favoarea dezvoltării benzii largi a îndeplinit condițiile ajutorului de stat în sensul articolului 87 alineatul (1), compatibilitatea acestuia a fost evaluată până în prezent de Comisie, în principal, în temeiul articolului 87 alineatul (3). Politica în materie de ajutor de stat a Comisiei privind măsurile de susținere a dezvoltării rețelelor în bandă largă este rezumată la Secțiunile 2.2. și 2.3. de mai jos.

2.2. Articolul 87 alineatul (1): prezența ajutorului

(10) În conformitate cu articolul 87 alineatul (1) din Tratatul de instituire a Comunității Europene, „sunt incompatibile cu Piața comună ajutoarele acordate de state sau prin intermediul resurselor de stat, sub orice formă, care denaturează sau amenință să denatureze concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi sau a producerii anumitor bunuri, în măsura în care acestea afectează schimburile comerciale dintre Statele Membre”. Prin urmare, pentru ca o măsură să fie considerată ajutor de stat, trebuie îndeplinite cumulativ următoarele condiții: (a) măsura trebuie să fie acordată din resurse de stat; (b) măsura trebuie să confere un avantaj economic unor întreprinderi; (c) avantajul trebuie să fie selectiv și să denatureze sau să amenințe să denatureze concurența; (d) măsura trebuie să afecteze schimburile comerciale intracomunitare.

(11) După cum arată practica decizională a Comisiei în ceea ce privește ajutorul de stat în domeniul benzii largi, sprijinul autorităților publice pentru proiecte în bandă largă presupune, adesea, prezența unui ajutor de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) din Tratat¹¹.

(12) În primul rând, măsurile utilizează, de obicei, resurse de stat (de exemplu, în cazul în care statul sprijină proiecte în bandă largă prin subvenții, reduceri de impozite, sau alte tipuri de condiții de finanțare preferențială)¹².

¹¹ O listă a tuturor deciziilor Comisiei adoptate în temeiul normelor privind ajutorul de stat în domeniul benzii largi este disponibilă la următoarea adresă: http://ec.europa.eu/competition/sectors/telecommunications/broadband_decisions.pdf

¹² A se vedea și Secțiunea 2.2.2. privind aplicarea principiului investitorului din economia de piață.

(13) În al doilea rând, în ceea ce privește sprijinul acordat pentru o activitate economică, măsurile de stat care susțin proiectele de dezvoltare a benzii largi se referă, de obicei, la exercitarea unei activități economice (precum construcția, operarea și asigurarea accesului la infrastructura în bandă largă, inclusiv instalații de interconectare și echipamente la sol, de exemplu tehnologii de transmisie fixe, terestre radio, prin satelit sau o combinație de tehnologii). Cu toate acestea, în cazuri excepționale în care rețeaua astfel finanțată nu este utilizată în scopuri comerciale (de exemplu, rețeaua oferă acces în bandă largă doar site-urilor web, serviciilor și informațiilor fără caracter comercial)¹³, o astfel de intervenție de stat nu ar implica acordarea unui avantaj economic întreprinderilor și, prin urmare, nu ar constitui ajutor de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) din Tratat.

(14) În al treilea rând, în ceea ce privește acordarea unui avantaj, de obicei, de acesta beneficiază direct investitorii în rețea¹⁴ care, în majoritatea cazurilor, sunt selectați pe baza unei proceduri de licitație deschisă¹⁵. În timp ce o licitație asigură limitarea oricărui ajutor la suma minimă necesară pentru proiectul respectiv, sprijinul financiar ar putea permite ofertantului câștigător să realizeze o activitate comercială în condiții care nu ar fi fost altfel disponibile pe piață. Între beneficiarii indirecti se pot număra operatori terți care obțin acces integral la infrastructura construită astfel, dar și utilizatori comerciali care obțin conectivitate în bandă largă în termeni și condiții care nu s-ar fi aplicat în absența intervenției statului¹⁶.

(15) În al patrulea rând, în ceea ce privește criteriul selectivității, măsurile de stat care sprijină dezvoltarea rețelelor în bandă largă sunt selective prin faptul că se adresează unor întreprinderi care sunt active doar în anumite regiuni sau segmente ale pieței globale a serviciilor de comunicații electronice. În plus, în ceea ce privește denaturarea concurenței, intervenția statului tinde să modifice condițiile existente pe piață, prin aceea că un număr de societăți vor prefera să se aboneze la serviciile prestate de furnizorii selectați, în locul soluțiilor existente pe piață, posibil mai scumpe¹⁷. Prin urmare, faptul că serviciile în bandă largă devin disponibile, fie la un preț normal, fie la un preț mai scăzut decât ar fi fost cazul, are efectul de a denatura mediul concurențial. În plus, sprijinul acordat de stat pentru banda largă poate reduce rentabilitatea și limita investițiile actorilor de pe piață care, în alte condiții, ar putea fi dispuși să investească în zona vizată sau în părți ale acesteia.

(16) În cele din urmă, în măsura în care intervenția statului poate afecta furnizorii de servicii din alte State Membre, are efecte și asupra schimburilor comerciale, deoarece piețele

¹³ A se vedea Decizia Comisiei din 30.5.2007 în cazul NN24/2007 - Republica Cehă, *Rețeaua wireless a municipiului Praga*.

¹⁴ Termenul „investitori” se referă la întreprinderile sau operatorii rețelelor de comunicații electronice care investesc în construcția și dezvoltarea infrastructurii în bandă largă.

¹⁵ Comisia a aprobat numai un singur caz privind o măsură care nu implica o licitație deschisă, ci presupunea o schemă de credit fiscal în scopul sprijinirii extinderii benzii largi în zone insuficient deservite din Ungaria, a se vedea Decizia N 398/2005 – Ungaria „Facilitatea fiscală pentru dezvoltarea serviciilor de telecomunicații în bandă largă”.

¹⁶ A se vedea, de exemplu, Decizia N 570/2007 a Comisiei – Germania, *Bandă largă în zonele rurale din Baden-Württemberg*; Decizia N 157/2006 – Regatul Unit, *Proiectul digital pentru bandă largă în regiunea South Yorkshire*; Decizia N 262/2006 – Italia, *Bandă largă în zona rurală din Toscana*; Decizia N 201/2006 – Grecia, *Dezvoltarea accesului în bandă largă în regiunile insuficient deservite*; și Decizia N 131/2005 – Regatul Unit, *Proiectul de bandă largă FibreSpeed în Țara Galilor*. Cu toate că utilizatorii rezidențiali beneficiază, de asemenea, de astfel de măsuri, nu fac obiectul normelor privind ajutorul de stat, deoarece nu sunt nici întreprinderi, nici operatori economici în sensul articolului 87 alineatul (1).

¹⁷ A se vedea Decizia N 266/2008 a Comisiei – Germania, *Bandă largă în zonele rurale din Bavaria*.

serviciilor de comunicații electronice (inclusiv piețele de vânzare cu ridicata și cu amănuntul de bandă largă) sunt deschise competiției între operatorii și furnizorii de servicii¹⁸.

2.2.1. Absența ajutorului: aplicarea principiului investitorului din economia de piață

(17) În cazul în care statul sprijină extinderea benzii largi prin participare la capital sau aport de capital într-o societate care urmează să realizeze proiectul, este necesar să se evalueze dacă această investiție implică ajutor de stat. Articolul 295 din Tratat prevede că „prezentul Tratat nu aduce atingere regimului proprietății în Statele Membre”. În conformitate cu jurisprudența Curții de Justiție a Comunităților Europene („Curtea”), din principiul tratamentului egal rezultă că sursele de capital puse de către stat, direct sau indirect, la dispoziția unei întreprinderi, în circumstanțe care corespund condițiilor de piață normale, nu pot fi considerate ajutor de stat.

(18) Atunci când participarea la capital sau aportul de capital al unui investitor public nu prezintă perspective suficiente de rentabilitate, chiar și pe termen lung, o astfel de intervenție trebuie considerată ajutor de stat în sensul articolului 87 din Tratat, iar compatibilitatea sa cu Piața comună trebuie evaluată exclusiv pe baza criteriile prevăzute de acea dispoziție¹⁹.

(19) Comisia a examinat punerea în aplicare a principiului investitorului din economia de piață în domeniul benzii largi în cadrul deciziei Amsterdam²⁰. După cum se subliniază în această decizie, conformitatea unei investiții publice cu termenii pieței trebuie să fie demonstrată în detaliu și în întregime, fie prin intermediul unei participări semnificative a investitorilor privați, fie prin existența unui plan de afaceri solid, care prevede o rentabilitate adecvată a investiției. În cazul în care la proiect participă investitori privați, condiția sine qua non este că aceștia trebuie să își asume riscurile comerciale aferente investiției, în aceiași termeni și în aceleași condiții ca și investitorul public.

2.2.2. Absența ajutorului: compensații pentru obligația de serviciu public și criteriile Altmark

(20) În unele cazuri, Statele Membre pot fi de părere că furnizarea unei rețele în bandă largă trebuie considerată drept un serviciu de interes economic general („SIEG”) în sensul articolului 86 alineatul (2) din Tratat²¹.

¹⁸ A se vedea Decizia N 237/2008 a Comisiei – Germania, *Sprijin pentru infrastructura în bandă largă în landul Niedersachsen*.

¹⁹ Cauza C-303/88, *Italia/Comisia*, Rec.1991, pag. I-1433, punctele 20-22.

²⁰ Decizia Comisiei din 11 decembrie 2007 în cazul C 53/2006 *Citynet Amsterdam – Ajutor de stat acordat de către municipalitatea orașului Amsterdam, în vederea unei investiții într-o rețea de fibră optică de tip FTTH (fibre-to-the-home)*, JO L 247, 16.09.2008, pag. 27. Cazul privea construcția unei rețele de acces în bandă largă de tip FTTH (*fibre-to-the-home*), la care urmau să se conecteze 37.000 de gospodării din Amsterdam, deservite deja de câteva rețele concurente în bandă largă. Municipalitatea din Amsterdam a decis să investească în nivelul pasiv al rețelei împreună cu doi investitori privați și cinci societăți pentru locuințe sociale. Infrastructura pasivă era deținută și gestionată de o entitate separată, ale cărei acțiuni erau deținute în proporție de o treime de municipalitatea din Amsterdam, o treime de doi alți investitori privați („ING Real Estate” și „Reggefiber”), ultima treime aflându-se în proprietatea societății pentru locuințe sociale.

²¹ În conformitate cu jurisprudența, întreprinderilor cărora le-a fost încredințată prestarea serviciilor de interes economic general trebuie să fi fost investite cu această misiune printr-o decizie unei autorități publice. În acest sens, o misiune de serviciu public sau un serviciu de interes economic general se pot încredința unui operator prin intermediul unei concesiuni de servicii publice; a se vedea cauzele conexe T-204/97 și T-270/97 *EPAC/Comisia*, Rec. 2000 pag. II-2267, punctul 126 și T-17/02 *Fred Olsen/Comisia*, Rec. 2005 pag. II-2031, alineatele 186, 188-189.

(21) În conformitate cu jurisprudența Curții, dacă sunt întrunite cele patru condiții principale (numite de obicei criteriile Altmark), finanțarea de către stat a prestării unui SIEG poate să nu se încadreze în prevederile articolului 87 alineatul (1) din Tratat²². Cele patru condiții sunt: (a) beneficiarului unui mecanism de finanțare de către stat a unui SIEG trebuie să i se încredințeze în mod oficial sarcina furnizării și prestării unui SIEG, ale cărui obligații trebuie să fie clar definite; (b) parametrii de calcul ai compensației trebuie să fie stabiliți în prealabil, în mod obiectiv și transparent, pentru a se evita situația în care această compensație conferă un avantaj economic care poate favoriza întreprinderea beneficiară în detrimentul întreprinderilor concurente; (c) compensația nu poate depăși valoarea necesară pentru acoperirea parțială sau totală a costurilor suportate în cadrul prestării SIEG, luând în considerare veniturile relevante și un profit rezonabil și (d) dacă beneficiarul nu este selectat pe baza unei proceduri de achiziții publice, nivelul compensației necesare trebuie stabilit în funcție de o analiză a costurilor pe care o întreprindere bine administrată le-ar fi suportat, luând în considerare veniturile relevante și un profit rezonabil.

(22) În două decizii²³ referitoare la măsuri luate de autorități regionale privind atribuirea unei concesiuni de serviciu public (subvenționat)²⁴ unor operatori privați, în scopul dezvoltării de rețele în bandă largă de bază în regiuni insuficient deservite, Comisia a ajuns la concluzia că schemele de ajutor notificate erau conforme cu cele patru criterii Altmark și nu intrau, prin urmare, în domeniul de aplicare a articolului 87 alineatul (1)²⁵. În special, în ambele cazuri, ofertantul câștigător a fost selectat pe criteriul celui mai mic quantum al ajutorului solicitat, iar nivelul compensației acordate a fost stabilit în funcție de criterii prestabilite și transparente. În plus, Comisia nu a descoperit indicii sau riscuri de supracompensare.

(23) Pe de altă parte, Comisia a hotărât că noțiunea de SIEG și invocarea ulterioară a jurisprudenței Altmark nu poate fi acceptată în cazurile în care furnizorul nu are un mandat clar, și nici obligația de a asigura acces în bandă largă și de a conecta toți locuitorii și toate întreprinderile din zonele insuficient deservite, dar este mai orientat către conectarea întreprinderilor²⁶.

²² A se vedea cauza C-280/00, Altmark Trans GmbH și Regierungspräsidium Magdeburg/Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH, Rec. 2003, pag. I-7747 („hotărârea Altmark”).

²³ A se vedea Decizia N 381/2004 a Comisiei - Franța, Proiect de rețeau de télécommunications haut débit des Pyrénées-Atlantiques, și decizia Comisiei (Decizia N 382/2005 - Franța, Mise en place d'une infrastructure haut débit sur le territoire de la région Limousin (DORSAL).

²⁴ Cu toate că în aceste Orientări se face referire la o „concesiune” de servicii publice, forma instrumentului contractual ales pentru încredințarea unei misiuni de serviciu public sau de SIEG poate să difere de la un Stat Membru la altul. Cu toate acestea, instrumentul trebuie să precizeze cel puțin natura exactă, domeniul de aplicare și durata obligațiilor de serviciu public impuse și identitatea întreprinderilor în cauză, precum și costurile care trebuie suportate de întreprinderea în cauză.

²⁵ În special, având în vedere faptul că Statele Membre beneficiază de o largă marjă de decizie în definirea domeniului de aplicare a unui SIEG, Comisia a recunoscut prin deciziile de mai sus că, în sensul în care asigurarea unei infrastructuri universale în bandă largă ar fi accesibilă tuturor celorlalți furnizori de rețea, ar remedia disfuncționalitățile pieței și ar asigura conectivitate pentru toți utilizatorii din regiunile în cauză, Statul Membru respectiv nu a comis o eroare evidentă considerând că furnizarea unui astfel de serviciu se încadra în sfera noțiunii de SIEG.

²⁶ A se vedea Decizia N 284/2005 Comisiei- Irlanda, „Program regional privind banda largă: rețele din zonele metropolitane (Metropolitan Area Networks – MANs)”, fazele II și III, punctele 23, 37-40). În acest caz, Comisia a considerat că sprijinul acordat pentru dezvoltarea și operarea rețelilor din zonele metropolitane în mai multe orașe din Irlanda nu reprezenta o compensație pentru un SIEG, deoarece măsura notificată părea mai mult un „parteneriat public-privat”, decât încredințarea unei sarcini și punerea în aplicare a unui SIEG. A se vedea, de asemenea, Decizia N 890/2006 – France, „Aide du Sicoval pour un réseau de très haut débit”. În acest caz, Comisia a arătat că măsura notificată prevedea un sprijin pentru furnizarea de conectivitate în bandă largă doar

(24) În plus, conform jurisprudenței, deși Statele Membre dispun de o mare marjă de apreciere în a defini ceea ce consideră drept servicii de interes economic general, definiția unor astfel de servicii sau misiuni de către un Stat Membru poate fi contestată de Comisie în cazul unei erori evidente²⁷. Cu alte cuvinte, cu toate că stabilirea naturii și a domeniului de aplicare a misiunii unui SIEG este de competența Statelor Membre și face parte din puterile discreționare ale acestora, o astfel de competență nu este nelimitată și nici nu poate fi exercitată în mod arbitrar²⁸. În special, pentru ca o activitate să fie considerată drept un SIEG, aceasta trebuie să prezinte caracteristici speciale în comparație cu alte activități economice obișnuite²⁹. În această privință, Comisia va considera că, în zonele în care investitorii privați au alocat deja fonduri pentru infrastructura rețelelor în bandă largă (sau sunt în curs de extindere a infrastructurilor de rețea) și furnizează deja servicii competitive în bandă largă, cu o acoperire adecvată în bandă largă, introducerea în paralel a unei infrastructuri în bandă largă competitivă și finanțată public nu trebuie să fie considerată drept un SIEG în sensul articolului 86 din Tratat³⁰. În cazul în care, cu toate acestea, se poate demonstra că investitorii privați pot să nu fie în măsură de a furniza, în viitorul apropiat³¹, acoperire adecvată în bandă largă pentru toți cetățenii sau utilizatorii, lăsând astfel o parte importantă a populației neconectată, este posibil să se acorde compensații pentru obligația de serviciu public unei întreprinderi căreia i-a fost încredințată prestarea unui SIEG, cu condiția respectării dispozițiilor de la punctele 25-29. Ca observație preliminară, trebuie subliniat faptul că dispozițiile de la punctele respective se bazează pe caracteristicile specifice ale sectorului benzii largi și reflectă experiența acumulată până în prezent de către Comisie în acest domeniu. Astfel, condițiile stabilite la aceste puncte, deși nu sunt exhaustive, sunt semnificative pentru modul în care Comisia evaluează, de la caz la caz, dacă activitățile în cauză pot fi definite drept un SIEG și dacă finanțarea publică acordată în această privință respect normele privind ajutorul de stat prevăzute de Tratat.

(25) În ceea ce privește definirea domeniului de aplicare a misiunii unui SIEG în sensul asigurării dezvoltării pe scară largă a infrastructurii în bandă largă, Statele Membre au

---

pentru parcuri comerciale și organizații din sectorul public într-o zonă a orașului Toulouse, sectorul rezidențial fiind exclus. În plus, proiectul acoperea doar a parte a regiunii. Prin urmare, Comisia a constatat că acesta nu era un SIEG, deoarece măsura notificată nu se adresa locuitorilor, ci sectorului comercial.

²⁷ A se vedea cauza T-289/03, Bupa și alții/Comisia, Repag. 2008, pag. II-000, punctul 165, și cauza T-106/95 FFSA și alții/Comisia, Rec. 1997, pag. II-229, punctul 99. A se vedea și punctul 14 din Comunicarea Comisiei privind serviciile de interes general în Europa, (JO C 17, 19.01.2001, pag. 4).

²⁸ A se vedea cauza T-442/03, SIC/Comisia, Repag. 2008, pag. II-000, punctul 195, cauza T-289/03, pag. cit., punctul 166 și cauza T-17/02, pag. cit., punctul 216. Conform punctului 22 din Comunicarea Comisiei privind serviciile de interes general în Europa, „libertatea Statelor Membre de a defini [serviciile de interes economic general] înseamnă că acestea sunt primele responsabile de definirea a ceea ce ele consideră a fi [astfel de] servicii [...] pe baza caracteristicilor specifice ale activităților. Această definire poate fi limitată doar de un control pentru a verifica dacă nu există o eroare evidentă”.

²⁹ Aceasta implică faptul că obiectivul de interes general urmărit de autoritățile publice nu poate fi doar acela de a dezvolta anumite activități economice sau anumite regiuni economice, astfel cum se prevede la articolul 87 alineatul (3) litera (c). A se vedea Decizia N 381/2004 – Franța, *Projet de réseau de telecommunications haut débit des Pyrénées-Atlantiques*, punctul 53 și Decizia N 382/2004 a Comisiei - France, *Mise en place d'une infrastructure haut débit sur le territoire de la région Limousin (DORSAL)*.

³⁰ În această privință, rețelele care urmează să fie luate în considerare pentru evaluarea necesității unui SIEG trebuie să aibă întotdeauna o structură comparabilă, și anume fie bandă largă de bază, fie rețele NGA.

³¹ Termenul „în viitorul apropiat” trebuie înțeles ca referindu-se la o perioadă de trei ani. În această privință, eforturile în domeniul investițiilor planificate de investitorii privați trebuie să poată garanta că, în termen de trei ani, se vor face cel puțin progrese semnificative din punct de vedere al acoperirii, cu realizarea investițiilor planificate prevăzute într-un interval ulterior rezonabil (în funcție de caracteristicile specifice ale fiecărui domeniu și ale fiecărui proiect).

obligatia de a descrie motivele pentru care consideră că serviciul în cauză, datorită caracterului său specific, se cuvine să fie considerat drept un SIEG și să fie diferențiat de alte activități economice³². Acestea trebuie să se asigure în continuare că misiunea de SIEG se conformează anumitor criterii minime comune fiecărei misiuni de SIEG și să demonstreze că aceste criterii sunt respectate în cazul respectiv.

(26) Aceste criterii includ, cel puțin, (a) prezența unei decizii a autorității publice care încredințează operatorilor în cauză o misiune de SIEG și (b) caracterul universal și obligatoriu al misiunii respective³³. Astfel, atunci când evaluează dacă definirea unui SIEG pentru dezvoltarea benzii largi nu cauzează o eroare evidentă de apreciere, Statele Membre trebuie să se asigure că infrastructura în bandă largă care urmează să fie dezvoltată furnizează conectivitate universală pentru toți utilizatorii dintr-o anumită zonă, deopotrivă pentru utilizatori rezidențiali și comerciali. În plus, caracterul obligatoriu al misiunii de SIEG implică faptul că furnizorul rețelei care urmează să fie dezvoltată nu va putea să refuze accesul la infrastructură în mod discreționar și/sau discriminatoriu (deoarece, de exemplu, este posibil să nu fie profitabil din punct de vedere comercial să furnizeze servicii de acces într-o anumită zonă).

(27) Luând în considerare stadiul de concurență la care s-a ajuns de la liberalizarea sectorului comunicațiilor electronice în Comunitate, și, în special, concurența care există în prezent pe piața cu amănuntul de bandă largă, o rețea finanțată din fonduri publice înființată în contextul unui SIEG trebuie să fie disponibilă pentru toți operatorii interesați. Prin urmare, recunoașterea misiunii de SIEG pentru dezvoltarea benzii largi trebuie să se bazeze pe furnizarea unei infrastructuri de acces pasiv, neutru³⁴ și deschis. O astfel de rețea trebuie să ofere solicitanților de acces toate formele posibile de acces la rețea și să permită concurența efectivă la nivelul pieței cu amănuntul, asigurând furnizarea de servicii accesibile ca preț și competitive pentru utilizatorii finali³⁵. În consecință, misiunea de SIEG trebuie să vizeze exclusiv dezvoltarea unei rețele în bandă largă care furnizează conectivitate universală și asigurarea serviciilor de acces cu ridicata conexă, fără a include serviciile de comunicații cu amănuntul³⁶. În cazul în care furnizorul misiunii de SIEG este, de asemenea, un operator în

³² În absența unor astfel de motive, chiar și o revizuire sumară de către Comisie în baza primei condiții *Altmark* și a articolului 86 alineatul (2) din Tratatul CE cu privire la existența unei erori evidente a Statului Membru în contextul puterii sale discreționare nu ar fi posibilă, cauza T-289/03, *BUPA și alții/Comisia*, Repag. 2008, pag. II-0000, punctul 172.

³³ Din jurisprudența întemeiată pe articolul 86 alineatul (2) rezultă că un Stat Membru trebuie să precizeze motivele pentru care consideră că serviciul în cauză, datorită caracterului său specific, se cuvine să fie considerat drept un SIEG și să fie diferențiat de alte activități economice. În absența unor astfel de motive, chiar și o revizuire sumară de către Comisie în baza primei condiții *Altmark* și a articolului 86 alineatul (2) din Tratatul CE cu privire la existența unei erori evidente a Statului Membru în contextul puterii sale discreționare nu ar fi posibilă, cauza T-289/03, *BUPA și alții/Comisia*, Repag. 2008, pag. II-0000, punctul 172.

³⁴ O rețea trebuie să fie neutră din punct de vedere tehnologic și, astfel, permite solicitanților de acces utilizarea oricărei tehnologii disponibile în vederea furnizării de servicii utilizatorilor finali. Cu toate că o astfel de cerință poate avea o aplicare limitată în ceea ce privește dezvoltarea infrastructurii unei rețele ADSL, situația poate fi diferită în ceea ce privește o rețea NGA, pe bază de fibră optică, în cazul căreia operatorii pot utiliza diferite tehnologii din domeniul fibrelor pentru a furniza servicii utilizatorilor finali (și anume, punct-la-punct sau G-PON).

³⁵ De exemplu, o rețea ADSL trebuie să furnizeze bitstream și acces necondiționat, în timp ce o rețea NGA pe bază de fibră optică trebuie să furnizeze cel puțin acces la fibra neagră, bitstream și, în cazul în care se dezvoltă o rețea FTTC, acces la sub-bucula locală.

³⁶ Această limitare se justifică prin faptul că, odată ce o rețea în bandă largă care furnizează conectivitate universală a fost dezvoltată, forțele pieței sunt, în mod normal, suficiente pentru a oferi servicii de comunicații pentru toți utilizatorii la prețuri competitive.

bandă largă integrat vertical, trebuie stabilite garanții adecvate, pentru a se evita orice conflict de interese, discriminare nejustificată și orice alte avantaje indirecte ascunse³⁷.

(28) Deoarece piața comunicațiilor electronice este pe deplin liberalizată, rezultă că un SIEG pentru dezvoltarea benzii largi nu se poate baza pe acordarea unui drept exclusiv sau special furnizorului SIEG în sensul articolului 86 alineatul (1).

(29) În conformitate cu misiunea sa de acoperire universală, un furnizor de SIEG poate avea nevoie să dezvolte o infrastructură de rețea nu numai în zonele care sunt neprofitabile, ci și în zonele profitabile în care, eventual, alți operatori și-au dezvoltat deja propria infrastructură de rețea sau intenționează să o facă în viitorul apropiat. Cu toate acestea, date fiind caracteristicile specifice ale sectorului benzii largi, în acest caz, orice compensație acordată trebuie să acopere doar costurile de extindere a infrastructurii în zonele neprofitabile³⁸. În cazul în care un SIEG pentru dezvoltarea unei rețele în bandă largă nu se bazează pe dezvoltarea unei infrastructuri publice, trebuie să se introducă o revizuire adecvată și mecanisme de recuperare, pentru a se evita ca furnizorul SIEG să obțină un avantaj necuvenit prin menținerea dreptului de proprietate asupra rețelei care a fost finanțată din fonduri publice, după încheierea concesiunii pentru SIEG. În cele din urmă, compensația pentru SIEG trebuie, în principiu, să se acorde prin intermediul unei licitații deschise, transparente, nediscriminatorii, care să solicite tuturor operatorilor candidați să definească în mod transparent zonele profitabile și cele neprofitabile, să estimeze veniturile preconizate și să solicite valoarea corespunzătoare a compensației pe care o consideră strict necesară, evitându-se orice risc de supracompensare. O licitație organizată conform acestor principii trebuie să garanteze că cea de a patra condiție Altmark este îndeplinită [a se vedea punctul 21].

(30) Atunci când cele patru criterii Altmark nu sunt îndeplinite, și dacă criteriile generale de aplicare a articolului 87 alineatul (1) din Tratat sunt reunite, compensația pentru obligația de serviciu public în scopul dezvoltării unei infrastructuri în bandă largă va constitui ajutor de stat și va face obiectul articolelor 73, 86, 87 și 88 din Tratat. În acest caz, ajutorul de stat sub forma compensației pentru obligația de serviciu public acordată anumitor întreprinderi cărora le-a fost încredințată prestarea serviciilor de interes economic general [a se vedea punctele 25 - 29 de mai sus] ar putea fi considerat compatibil cu Piața comună și scutit de obligația de notificare prevăzută la articolul 88 alineatul (3) din Tratat, dacă sunt respectate cerințele stabilite în Decizia Comisiei din 28 noiembrie 2005 „privind aplicarea articolului 86 alineatul (2) din Tratatul CE la ajutorul de stat, sub forma compensației pentru obligația de serviciu public, acordat anumitor întreprinderi cărora le-a fost încredințată prestarea unui serviciu de interes economic general”³⁹.

³⁷ Astfel de garanții pot include, în special, o obligație de separare contabilă, precum și înființarea unei entități distincte, din punct de vedere structural și juridic, de operatorul integrat vertical. O astfel de entitate trebuie să fie singura responsabilă de respectarea și îndeplinirea misiunii de SIEG care i-a fost încredințată.

³⁸ Date fiind particularitățile fiecărui caz, Statele Membre trebuie să conceapă metodologia cea mai adecvată pentru a se asigura că suma compensatorie acordată va acoperi doar costurile de îndeplinire a misiunii de SIEG în zonele neprofitabile. De exemplu, compensația acordată se poate baza pe o comparație între veniturile rezultate din exploatarea comercială a infrastructurii în zonele profitabile și veniturile rezultate din exploatarea comercială a infrastructurii în zonele neprofitabile. Orice profituri suplimentare, respectiv profiturile care depășesc rentabilitatea medie a capitalului din sector pentru dezvoltarea unei anumite infrastructuri în bandă largă, pot fi alocate pentru finanțarea SIEG în zonele neprofitabile, restul făcând obiectul compensării financiare acordate.

³⁹ JO L 312, 29.11.2005, pag. 67. A se vedea, de asemenea, „Cadru comunitar pentru ajutoarele de stat sub forma compensațiilor pentru obligația de serviciu public”, JO C 297, 29.11.2005; pag. 4.

2.3. Evaluarea compatibilității în temeiul articolului 87 alineatul (3)

(31) În cazul în care Comisia a constatat că o măsură notificată constituie ajutor în sensul articolului 87 alineatul (1) din Tratat, până în prezent, evaluarea compatibilității s-a bazat direct pe articolul 87 alineatul (3) litera (c)⁴⁰.

(32) De asemenea, zonele incluse într-un proiect de ajutor de stat în domeniul benzii largi pot fi zone asistate în sensul articolului 87 alineatul (3) litera (a) și (c) și al Liniilor directe privind ajutoarele de stat regionale⁴¹. În acest caz, ajutorul pentru banda largă poate fi calificat, de asemenea, drept ajutor pentru investiția inițială în sensul Liniilor directe privind ajutoarele de stat regionale. Cu toate acestea, în multe dintre cazurile examinate până în prezent de către Comisie, au existat și alte zone vizate de măsurile notificate care nu erau „asistate” și, prin urmare, evaluarea Comisiei nu a putut fi efectuată în temeiul Liniilor directe privind ajutoarele de stat regionale⁴².

(33) În cazul în care o măsură intră sub incidența liniilor directe privind ajutoarele de stat regionale și prevede acordarea unui ajutor individual ad-hoc unei singure societăți sau a unor ajutoare limitate la un singur domeniu de activitate, Statului Membru îi revine sarcina de a dovedi că sunt îndeplinite condițiile Liniilor directe privind ajutoarele de stat regionale. Aceasta presupune, în special, că proiectul în cauză contribuie la o strategie de dezvoltare regională coerentă și că, ținând seama de natura și dimensiunea proiectului, nu vor rezulta denaturări inacceptabile ale concurenței.

2.3.1. Testul comparativ și aplicarea acestuia la ajutorul pentru dezvoltarea rețelilor în bandă largă

(34) Atunci când evaluează dacă o măsură de ajutor poate fi considerată compatibilă cu piața comună, Comisia compară impactul pozitiv al măsurii de ajutor luate pentru atingerea unui obiectiv de interes comun cu efectele secundare potențial negative, precum denaturarea comerțului și a concurenței.

(35) În cursul aplicării acestui test comparativ, Comisia va evalua următoarele aspecte:

(a) vizează măsura de ajutor un obiectiv bine definit de interes comun, și anume, măsura de ajutor propusă vizează remedierea unei disfuncționalități de piață sau un alt obiectiv⁴³?

(b) este bine conceput ajutorul, în așa fel încât să îndeplinească obiectivul de interes comun?

⁴⁰ Trebuie reamintit că, în conformitate cu articolul 87 alineatul (3) litera (a) din Tratat, „ajutoarele destinate să favorizeze dezvoltarea economică a regiunilor în care nivelul de trai este anormal de scăzut sau în care există un grad de ocupare a forței de muncă extrem de scăzut” pot fi considerate, de asemenea, compatibile cu Piața comună.

⁴¹ Liniile directe privind ajutoarele de stat regionale pentru perioada 2007-2013, JO C 54, 4.3.2006, paginile 13-45.

⁴² În plus, cu toate că ajutorul acordat s-a limitat, în unele cazuri, la „zone asistate” și ar fi putut fi caracterizat, de asemenea, ca ajutor pentru investiții inițiale în sensul Liniilor directe menționate mai sus, intensitatea ajutorului putea depăși adesea plafonul autorizat pentru ajutorul regional în astfel de zone.

⁴³ A se vedea, de exemplu, Decizia N 508/2008 a Comisiei – Regatul Unit, *Furnizarea de servicii în bandă largă în Irlanda de Nord*, Decizia N 201/2006 – Grecia, *Dezvoltarea accesului în bandă largă în zonele insuficient deservite*, și Decizia N 118/2006 – Letonia, *Dezvoltarea rețelilor de comunicații în bandă largă în zonele rurale*.

În special:

(i) este ajutorul de stat un instrument de politică corespunzător, și anume, există alte instrumente mai adecvate?

(ii) există un efect de stimulare, și anume, modifică ajutorul comportamentului întreprinderilor?

(iii) este proporțională măsura de ajutor, și anume, aceeași modificare de comportament poate fi obținută prin intermediul unui ajutor de o intensitate inferioară?

(c) denaturările concurenței și efectul asupra schimburilor comerciale sunt limitate, astfel încât bilanțul general să fie pozitiv?

(36) Etapele individuale ale testului comparativ în domeniul benzii largi sunt prezentate în detaliu la Secțiunile 2.3.2 și 2.3.3.

2.3.2. Obiectivul măsurii

(37) După cum s-a arătat în introducere, accesul generalizat și la prețuri convenabile la banda largă este deosebit de important, deoarece poate accelera contribuția acestor tehnologii la creștere și inovare în toate sectoarele economiei, precum și la coeziune socială și teritorială.

(38) Pe plan economic, furnizarea de servicii în bandă largă este de asemenea natură, încât piața nu va considera întotdeauna profitabil să investească în acest domeniu. Datorită elementului financiar al densității populației, în general, este mai rentabil să se extindă rețele în bandă largă în regiuni în care cererea potențială este mai mare și mai concentrată, și anume zonele dens populate. Deoarece costurile fixe ale investiției sunt ridicate, costurile unitare cresc puternic, pe măsură ce densitatea populației scade. Prin urmare, rețelele în bandă largă au tendința de a acoperi în condiții de rentabilitate doar o parte a populației. De asemenea, în unele zone, poate fi profitabil numai pentru un singur furnizor să dezvolte o rețea, și nu pentru doi sau mai mulți.

(39) Atunci când piața nu oferă o acoperire suficientă a serviciilor în bandă largă sau condițiile de acces nu sunt adecvate, ajutorul de stat poate fi util. În special, ajutorul de stat în sectorul benzii largi poate remedia o disfuncționalitate a pieței, și anume, situațiile în care investitorii individuali de pe piață nu fac investiții, chiar acest fapt ar fi eficient dintr-o perspectivă economică mai largă, de exemplu datorită efectelor colaterale pozitive. În mod alternativ, ajutorul de stat pentru banda largă poate fi considerat un instrument pentru a realiza obiectivele de echitate, și anume ca modalitate de a îmbunătăți accesul la mijloace esențiale de comunicare și participare socială, precum și libertatea de expresie pentru toți actorii sociali, contribuind astfel la consolidarea coeziunii sociale și teritoriale.

(40) Este utilă, încă de la început, introducerea unei distincții fundamentale între tipurile de zone care pot fi vizate, în funcție de nivelul conectivității în bandă largă deja existent. În mod constant, Comisia a făcut o distincție între zonele în care nu există sau este improbabil să se dezvolte o infrastructură în bandă largă în viitorul apropiat (zone albe), zone în care este

prezent un singur operator în bandă largă (zone gri) și zone în care funcționează cel puțin doi sau mai mulți furnizori de rețea în bandă largă (zone negre)⁴⁴.

2.3.2.1. „Zonele albe”: promovarea obiectivelor de coeziune teritorială și dezvoltare economică

(41) Ca principiu de politică, întotdeauna Comisia a considerat că sprijinul pentru dezvoltarea progresivă a rețelelor în bandă largă în zonele albe rurale și insuficient deservite corespunde politicilor comunitare actuale, întrucât promovează coeziunea teritorială, socială și economică și remediază disfuncționalitățile pieței. În aproape toate deciziile sale din acest domeniu, Comisia a subliniat faptul că rețelele în bandă largă au tendința de a acoperi în condiții de rentabilitate doar o parte a populației, astfel încât este necesar sprijinul de stat pentru a obține o acoperire universală.

(42) Comisia acceptă faptul că, prin acordarea de sprijin financiar pentru furnizarea de servicii în bandă largă în zone în care banda largă nu este disponibilă în prezent și în care nu există proiecte ale investitorilor privați de a extinde o astfel de infrastructură în viitorul apropiat, Statele Membre urmăresc obiective autentice de coeziune și dezvoltare economică și, în consecință, este probabil ca intervenția lor să fie conformă interesului comun⁴⁵. Termenul „în viitorul apropiat” trebuie înțeles ca referindu-se la o perioadă de trei ani. În această privință, eforturile în domeniul investițiilor planificate de investitorii privați trebuie să poată garanta că, în termen de trei ani, se vor face cel puțin progrese semnificative din punct de vedere al acoperirii, cu realizarea investițiilor planificate prevăzute într-un interval ulterior rezonabil (în funcție de caracteristicile specifice fiecărui proiect și fiecărei zone). Este posibil ca autoritățile publice să solicite operatorilor privați de rețea prezentarea unui plan de afaceri, împreună cu un calendar detaliat al planului de dezvoltare, precum și dovada unei finanțări adecvate sau orice alt tip de dovadă care ar demonstra caracterul credibil și plauzibil al investiției planificate.

2.3.2.2. „Zonele negre”: nu este necesară intervenția statului

(43) Atunci când într-o anumită zonă geografică există cel puțin doi furnizori de rețea în bandă largă, iar serviciile acestora sunt furnizate în condiții concurențiale (concurență pe bază de resurse), nu există disfuncționalități ale pieței. Prin urmare, intervenția statului are un potențial redus de a aduce beneficii suplimentare. Dimpotrivă, sprijinul acordat de stat pentru finanțarea construcției unei rețele suplimentare va conduce, în principiu, la o denaturare inacceptabilă a concurenței și la excluderea investitorilor privați. În consecință, în absența unei disfuncționalități a pieței clar demonstrate, Comisia nu va fi în favoarea măsurilor de finanțare a extinderii unei infrastructuri suplimentare în bandă largă într-o „zonă neagră”⁴⁶.

⁴⁴ A se vedea, de exemplu, Decizia N 201/2006 a Comisiei – Grecia „Dezvoltarea accesului în bandă largă în regiunile insuficient deservite”.

⁴⁵ A se vedea, de exemplu, Decizia N 118/2006 a Comisiei – Letonia, „Dezvoltarea rețelelor de comunicații în bandă largă în zonele rurale”.

⁴⁶ A se vedea Decizia privind măsura C 35/2005 (ex N 59/2005) a Comisei din 19 iulie 2006, pe care Țările de Jos intenționează să o pună în aplicare în cadrul dezvoltării unei infrastructuri în bandă largă în Appingedam, JO L 86, 27.3.2007, pag. 1. Cazul presupunea dezvoltarea unei rețele pasive (și anume conducte și fibră optică) care urma să fie deținută de către municipalitate, în timp ce nivelul activ (și anume gestionarea și operarea rețelei) urma să fie atribuit prin licitație unui operator cu ridicata din sectorul privat, care ar fi trebuit să presteze servicii de acces cu ridicata altor furnizori de servicii. În Decizia sa, Comisia a observat că piața olandeză de bandă largă era o piață în rapidă expansiune, în care furnizorii de servicii de comunicații electronice, inclusiv operatorii de cablu și furnizorii de servicii de internet, se aflau într-un proces de introducere a serviciilor în bandă largă de

2.3.2.3. „Zonele gri”: nevoia unei evaluări mai detaliate

(44) Existența unui operator de rețea într-o anumită zonă nu presupune neapărat existența unei disfuncționalități a pieței sau a problemelor de coeziune. Condițiile de monopol pot afecta calitatea serviciilor sau prețul la care aceste servicii sunt oferite cetățenilor. Pe de altă parte, în zonele în care există un singur operator de rețea în bandă largă, subvențiile pentru construcția unei rețele alternative pot denatura, prin definiție, dinamica pieței. Prin urmare, sprijinul de stat pentru dezvoltarea rețelelor în bandă largă în zonele „gri” necesită o analiză mai detaliată și o evaluare atentă a compatibilității.

(45) Chiar dacă în zona vizată de intervenția statului poate fi prezent un operator de rețea, anumite categorii de utilizatori ar putea, în continuare, să nu fie deservite în mod adecvat, în sensul în care unele servicii în bandă largă solicitate de aceștia nu sunt disponibile sau, în lipsa tarifelor reglementate pentru accesul cu ridicata, prețurile cu amănuntul nu sunt convenabile din punct de vedere financiar, în comparație cu serviciile similare oferite în zone sau regiuni mai competitive ale țării⁴⁷. Dacă, pe lângă aceasta, sunt doar perspective reduse de construire a unei infrastructuri alternative de către părți terțe, finanțarea acestora se poate dovedi o măsură adecvată. În acest fel ar fi remediată absența concurenței din domeniul infrastructurii și, în consecință, s-ar reduce neajunsurile apărute în urma poziției de monopol de facto a operatorului existent⁴⁸. Cu toate acestea, acordarea unui ajutor în aceste circumstanțe este condiționată de îndeplinirea mai multor cerințe de către Statul Membru în cauză.

(46) Prin urmare, Comisia poate declara compatibile, în anumite condiții, măsuri de ajutor de stat care vizează zone în care furnizarea infrastructurii în bandă largă este în continuare un monopol de facto, cu condiția (i) să nu existe servicii convenabile din punct de vedere financiar sau adecvate care să satisfacă necesitățile locuitorilor sau utilizatorilor comerciali și (ii) să nu existe măsuri care denaturează mai puțin concurența (inclusiv reglementări ex ante) pentru atingerea aceluiași obiective. În scopul stabilirii acestor condiții, Comisia va evalua, în special, dacă:

---

foarte mare capacitate fără sprijin din partea statului. Situația din Appingedam nu era diferită de cea din restul pieței olandeze de bandă largă. Atât operatorul tradițional de telefonie fixă, cât și un operator de cablu ofereau deja servicii „triple play” în Appingedam (telefonie, bandă largă și televiziune digitală/analogică) și ambii operatori aveau posibilitatea tehnică de a crește în continuare lărgimea de bandă a propriilor rețele.

⁴⁷ Astfel cum se menționează la punctul 6, trebuie reamintit faptul că, în prezent, accesul în bandă largă este reglementat *ex ante* în toate țările UE.

⁴⁸ În Decizia sa N 131/2005 – Regatul Unit, „Proiectul de bandă largă FibreSpeed în Țara Galilor”, Comisia a fost nevoită să evalueze dacă sprijinul financiar acordat de autoritățile galeze pentru construcția unei rețele de fibră optică deschisă și neutră între 14 parcuri de afaceri putea fi declarat compatibil, chiar dacă locațiile vizate erau deservite deja de operatorul tradițional de rețea, care furniza linii închiriate la preț reglementat. Comisia a constatat că liniile închiriate oferite de operatorul tradițional erau foarte scumpe, aproape inaccesibile pentru IMM-uri. Ca urmare a distanței față de liniile telefonice ale operatorului tradițional, parcurile de afaceri vizate nu puteau obține nici servicii ADSL simetrice cu viteză mai mare de 2 Mbps. În plus, operatorul tradițional nu permitea accesul părților terțe la conducte și fibra neagră. Prin urmare, prezența operatorului tradițional în zonele vizate nu putea garanta servicii convenabile din punct de vedere financiar pentru IMM-uri. Nu exista perspectiva ca părți terțe să construiască o infrastructură alternativă pentru a furniza servicii de mare viteză parcurilor de afaceri în cauză. A se vedea, de asemenea, Decizia N 890/2006 a Comisiei – France, „Aide du Sicoval pour un réseau de très haut débit” și Decizia N 284/2005 a Comisiei – Irlanda, „Program regional privind banda largă: rețele din zonele metropolitane (Metropolitan Area Networks – „MANs”)”, fazele II și III.

(a) condițiile generale ale pieței nu sunt adecvate, examinând, inter alia, nivelul prețurilor curente pentru banda largă, tipul de servicii oferite utilizatorilor finali (rezidențiali și comerciali) și condițiile aferente acestora;

(b) în lipsa reglementării ex ante impuse de o autoritate națională de reglementare („ANR”), accesul efectiv la rețea nu este oferit unor părți terțe sau dacă condițiile de acces nu stimulează concurența reală;

(c) există obstacole generale în calea accesului potențial al altor operatori de comunicații electronice; și

(d) măsurile luate sau căile de atac impuse de autoritatea națională de reglementare sau autoritatea în materie de concurență competentă în ceea ce privește furnizorul de rețea existent nu au reușit să soluționeze aceste probleme.

2.3.3. Forma măsurii și necesitatea limitării denaturărilor concurenței

(47) Atunci când acoperirea cu servicii în bandă largă este considerată insuficientă, intervenția statului poate fi necesară. O primă întrebare care trebuie pusă este dacă ajutorul de stat este un instrument corespunzător de politică pentru soluționarea acestei probleme, sau există alte instrumente mai adecvate.

(48) În această privință, Comisia a remarcat în deciziile sale precedente că, în timp ce reglementarea ex ante a facilitat în multe cazuri pătrunderea benzii largi în zonele urbane și mai dens populate, acest instrument se poate dovedi insuficient pentru a permite furnizarea de servicii în bandă largă, în special în zonele insuficient deservite, în care rentabilitatea inerentă a investiției este scăzută⁴⁹.

(49) De asemenea, măsurile orientate spre cerere care favorizează banda largă (cum ar fi cupoanele pentru utilizatorii finali), deși pot contribui pozitiv la pătrunderea benzii largi și trebuie încurajate ca o alternativă la alte măsuri publice, sau ca o completare la acestea, nu pot rezolva întotdeauna lipsa serviciilor în bandă largă⁵⁰. Prin urmare, în astfel de situații, poate să nu existe nicio alternativă la alocarea de fonduri publice pentru a compensa lipsa conectivității în bandă largă.

(50) În ceea ce privește efectul de stimulare al măsurii, trebuie să se analizeze dacă investițiile în cauză în rețeaua în bandă largă nu ar fi fost efectuate (în același interval) în absența unui ajutor de stat.

(51) Pentru a evalua caracterul proporțional al măsurii notificate în zonele „albe” sau „gri”, Comisia, prin practica sa decizională, a subliniat mai multe condiții necesare pentru reducerea ajutorului de stat implicat și a potențialelor denaturări ale concurenței. Lipsa oricăreia dintre

⁴⁹ A se vedea, de exemplu, Decizia N 473/2007 a Comisiei – Italia, *Conexiune în bandă largă pentru Alto Adige*, Decizia N 570/2007 – Germania, *Bandă largă în zonele rurale din Baden-Württemberg*, Decizia N 131/2005 – Regatul Unit, *Proiectul de bandă largă FibreSpeed în Țara Galilor*, Decizia N 284/2005 – Irlanda, *Program regional privind banda largă: rețele din zonele metropolitane (Metropolitan Area Networks - „MANs”)*, fazele II și III, Decizia N 118/2006, Letonia, *Dezvoltarea rețelelor de comunicații în bandă largă în zonele rurale* și Decizia N 157/2006 – Regatul Unit, *Proiectul digital pentru bandă largă în regiunea South Yorkshire*.

⁵⁰ A se vedea, de exemplu, Decizia N 222/2006 a Comisiei – Italia, *Ajutor pentru reducerea decalajului digital în Sardinia*, Decizia N 398/2005 – Ungaria, *Facilitatea fiscală pentru dezvoltarea serviciilor de telecomunicații în bandă largă* și Decizia N 262/2006 – Italia, *Bandă largă în zona rurală din Toscana*.

condițiile următoare de la literele (a)-(h) ar necesita o evaluare aprofundată⁵¹ și, cel mai probabil, ar conduce la o concluzie negativă privind compatibilitatea ajutorului cu Piața comună.

a) Cartografiere detaliată și analiză a acoperirii: Statele Membre trebuie să identifice în mod clar zonele geografice care vor fi vizate de măsura de sprijin în cauză. Prin efectuarea în paralel a unei analize a condițiilor concurențiale și a structurii care predomină într-o anumită zonă și consultarea cu toate părțile interesate afectate de măsură, Statele Membre minimizează denaturarea concurenței cu furnizorii existenți și cu cei care au deja planuri de investiții în viitorul apropiat și permit acestor investitori să își planifice activitățile⁵². Un exercițiu detaliat de cartografiere și de consultare exhaustivă asigură, în consecință, nu doar un grad înalt de transparență, dar este și un instrument esențial pentru definirea existenței zonelor „albe”, „gri” și „negre”⁵³.

b) Procedură de licitație deschisă: metoda licitației deschise asigură transparență pentru toți investitorii care doresc să depună oferte în vederea realizării proiectului subvenționat. Tratatul egal și nediscriminatoriu al tuturor ofertanților este o condiție indispensabilă a unei licitații deschise. Licitația deschisă este o metodă de a minimiza avantajul potențial conferit de ajutorul de stat și, în același timp, reduce caracterul selectiv al ajutorului în măsura în care beneficiarul selectat nu este cunoscut în prealabil⁵⁴.

c) Oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere economic: în cadrul unei proceduri de licitație deschisă, pentru a reduce suma ajutorului care urmează a fi acordat, în condiții de calitate similare, dacă nu identice, ofertantul care solicită cel mai mic quantum ar trebui, în principiu, să primească un punctaj mai avantajos la evaluarea generală a ofertei sale⁵⁵. În acest mod, Statul Membru poate transfera pieței sarcina de a stabili valoarea ajutorului efectiv necesar, reducând astfel asimetria informațiilor care, de cele mai multe ori, avantajează investitorii privați.

d) Neutralitate tehnologică: deoarece serviciile în bandă largă pot fi furnizate prin intermediul unei platforme de infrastructuri de rețea cu fir (xDSL, cablu), fără fir (Wi-Fi, WiMAX), satelit și tehnologii mobile, Statele Membre nu trebuie să favorizeze o anumită tehnologie sau platformă de rețea, în afara cazului în care pot demonstra că există o justificare obiectivă pentru aceasta⁵⁶. Ofertanții trebuie să aibă posibilitatea de a propune furnizarea

⁵¹ În mod normal, în cadrul unei proceduri prevăzute la articolul 88 alineatul (2).

⁵² În cazul în care se poate demonstra că operatorii existenți nu au furnizat informații relevante autorității publice pentru exercițiul de cartografiere necesar, aceste autorități ar trebui să se bazeze exclusiv pe orice fel de informații care le-au fost puse la dispoziție.

⁵³ A se vedea, de exemplu, Decizia nr. 201/2006 – Grecia, „Dezvoltarea accesului în bandă largă în regiunile insuficient deservite”, Decizia nr. 264/2006 – Italia, „Bandă largă în zona rurală din Toscana”, Decizia nr. 475/2007 – Irlanda, „Schema națională în materie de bandă largă” („NBS”) și Decizia nr. 115/2008 – Germania, „Bandă largă în zonele rurale din Germania”.

⁵⁴ A se vedea, de exemplu, Decizia N 508/2008 a Comisiei – Regatul Unit, „Furnizarea de servicii în bandă largă în Irlanda de Nord”, Decizia N 475/2007- Irlanda, „Schema națională în materie de bandă largă (NBS)”, Decizia N 157/2006 – Regatul Unit, „Proiectul digital pentru bandă largă în regiunea South Yorkshire”.

⁵⁵ Pentru stabilirea ofertei cea mai avantajoasă din punct de vedere economic, autoritatea de atribuire trebuie să specifice în prealabil ponderea relativă pe care o va atribui fiecăruia dintre criteriile (calitative) alese.

⁵⁶ Până în prezent, Comisia a acceptat doar într-un singur caz utilizarea justificată a unei anumite soluții tehnologice: a se vedea Decizia N.N 222/2006 a Comisiei – Italia, „Ajutor pentru reducerea decalajului digital în Sardinia”. În acest caz, Comisia a considerat că, având în vedere circumstanțele specifice, anume „topografia regiunii, absența rețelelor prin cablu și necesitatea maximizării beneficiilor ajutorului, utilizarea tehnologiei ADSL pare a fi cea mai adecvată pentru atingerea obiectivelor proiectului”, punctul 45.

serviciilor necesare în bandă largă, utilizând sau combinând orice tehnologie pe care o consideră adecvată.

e) Utilizarea infrastructurii existente: atunci când este posibil, Statele Membre trebuie să încurajeze ofertanții să utilizeze infrastructura existentă disponibilă, pentru a evita duplicarea inutilă și ineficientă a resurselor. În scopul limitării impactului economic asupra operatorilor de rețea existenți, aceștia trebuie să aibă posibilitatea de a contribui cu propriile infrastructuri la un proiect notificat. În același timp, această condiție nu trebuie să favorizeze operatorii tradiționali existenți, în special în cazurile în care este posibil ca părțile terțe să nu beneficieze de acces la această infrastructură sau la echipamentele care sunt necesare pentru a concura cu un operator tradițional. De asemenea, în cazul „zonelor gri”, în care s-a arătat că dependența de operatorul tradițional constituie una dintre dimensiunile problemei, poate fi necesară crearea unui cadru concurențial pe bază de resurse mai larg.

f) Acces cu ridicata: autorizarea accesului cu ridicata efectiv al părților terțe la o infrastructură în bandă largă subvenționată este o componentă obligatorie a oricărei măsuri de stat care finanțează construirea unei noi infrastructuri de acest tip. În special, accesul cu ridicata permite operatorilor terți să concureze cu ofertantul selectat (când acesta este prezent și la nivelul pieței cu amănuntul), consolidând astfel oferta și concurența în domeniile vizate de măsură, evitând în același timp crearea unor monopoluri regionale de servicii. Accesul cu ridicata efectiv la infrastructura subvenționată trebuie asigurat pentru o perioadă de cel puțin 7 ani. Această cerință nu este condiționată de o analiză anterioară de piață în sensul articolului 7 din Directiva-cadru⁵⁷. Cu toate acestea, dacă la sfârșitul perioadei de 7 ani, operatorul infrastructurii în cauză este desemnat de autoritatea națională de reglementare în temeiul cadrului de reglementare aplicabil ca având o putere de piață semnificativă (PPS) pe piața specifică respectivă⁵⁸, obligația de acces trebuie extinsă în mod corespunzător.

g) Exercițiul de comparare a prețurilor: pentru a asigura accesul cu ridicata efectiv și a minimiza potențiala denaturare a concurenței, este esențial să se evite prețurile excesive cu ridicata, sau, prin contrast, prețurile agresive sau reducerile de prețuri de către ofertantul selectat. Prețurile de acces cu ridicata trebuie să se bazeze pe prețurile medii cu ridicata publicate (reglementate) care predomină în alte zone comparabile, mai competitive ale țării sau ale Comunității, sau, în lipsa publicării unor astfel de prețuri, pe cele deja stabilite sau aprobate de către autoritatea națională de reglementare pentru piețele și serviciile în cauză. Prin urmare, în cazurile în care există deja o reglementare ex ante (și anume, în zonele gri) prețurile cu ridicata pentru acces la o infrastructura subvenționată nu trebuie să fie mai mici decât prețurile de acces stabilite de către autoritatea națională de reglementare pentru aceeași zonă. Compararea constituie o garanție importantă, deoarece permite Statelor Membre să evite obligația de a stabili în prealabil prețuri detaliate de acces cu ridicata și cu amănuntul, dar oferă și certitudinea că ajutorul acordat va fi utilizat pentru a reproduce condiții de piață similare celor existente în alte piețe competitive de bandă largă. Criteriile de comparare trebuie să fie specificate în mod clar în Caietul de sarcini.

⁵⁷ În plus, de fiecare dată când Statele Membre optează pentru un model de administrare în care infrastructura subvenționată în bandă largă oferă părților terțe doar servicii de acces cu ridicata, nu servicii cu amănuntul, posibilele denaturări ale concurenței sunt reduse și mai mult, deoarece un astfel de model de administrare contribuie la evitarea problemelor potențial complexe, generate de utilizarea prețurilor agresive și a formelor disimulate de discriminare în ceea ce privește accesul.

⁵⁸ În această privință, autoritatea națională de reglementare trebuie să ia în considerare eventuala menținere a condițiilor specifice care au justificat inițial acordarea unui ajutor în favoarea operatorului infrastructurii în cauză.

h) Mecanisme de recuperare pentru evitarea supracompensării: pentru a se asigura că ofertantul selectat nu este supracompensat în cazul în care cererea de bandă largă în zona vizată crește peste previziuni, Statele Membre trebuie să prevadă un mecanism de recuperare în contractul cu acesta⁵⁹. Existența unui astfel de mecanism poate contribui la reducerea ex post și retroactiv a cuantumului ajutorului care a fost considerat inițial necesar.

3. Ajutor de stat pentru rețelele NGA

3.1. Sprijinirea dezvoltării rapide a rețelor NGA

(52) În prezent, mai multe State Membre iau în considerare acordarea de asistență pentru rețelele în bandă largă care pot asigura acces la viteze foarte mari și pot susține o multitudine de servicii digitale convergente avansate. În principal, aceste rețele NGA sunt pe bază de fibră optică sau de cabluri avansate modernizate, menite să înlocuiască în întregime sau în mare parte rețelele în bandă largă formate din cabluri de cupru sau rețelele de cablu actuale.

(53) Rețelele NGA sunt rețele de acces prin cablu, formate integral sau parțial din elemente optice, și care sunt capabile să asigure servicii de acces în bandă largă cu capacități sporite (cum ar fi o rată mai mare de transfer), în comparație cu cele furnizate prin rețelele existente, pe bază de cabluri de cupru⁶⁰.

(54) În esență, rețelele NGA vor avea viteza și capacitatea de a furniza în viitor conținut de înaltă definiție, de a suporta aplicații la cerere mari consumatoare de lărgime de bandă, precum și de a asigura întreprinderilor mici, la prețuri accesibile, conexiuni simetrice în bandă largă care, în general, sunt disponibile în prezent doar pentru întreprinderile mari. La nivel global, rețelele NGA au potențialul de a contribui la îmbunătățirea tuturor aspectelor tehnologiei și serviciilor în bandă largă.

(55) Comisia a examinat deja unele notificări de ajutor de stat în favoarea extinderii rețelor pe bază de fibră optică. Aceste cazuri presupuneau fie construcția unui punct central („core”) al unei rețele NGA regionale de distribuție⁶¹, fie furnizarea de conectivitate la fibra optică doar pentru un număr limitat de utilizatori comerciali⁶².

(56) Ca și în cazul extinderii rețelor în bandă largă de bază de „primă generație”, autoritățile de stat, municipale, și regionale își justifică sprijinul pentru o extindere rapidă a rețelor de

⁵⁹ În circumstanțe excepționale demonstrate în mod corespunzător de către Statul Membru care a înaintat notificarea, stabilirea unui astfel de mecanism pentru ajutoare cu valoare foarte redusă sau pentru proiecte de dimensiuni reduse, de tip „one-off”, bazate doar pe principiile achizițiilor publice, poate impune autorităților care acordă ajutorul o sarcină disproporționată și, prin urmare, nu va fi solicitată de către Comisie.

⁶⁰ În această fază a dezvoltării tehnologice și a pieței, nici rețelele prin satelit, nici cele mobile nu par a fi capabile să asigure servicii în bandă largă simetrice de foarte mare viteză, deși această situație se poate schimba în viitor, în special în ceea ce privește serviciile mobile (echipamentele de comunicații radio de generație următoare prevăzute de proiectul „Long Term Evolution” pot atinge teoretic, dacă și când vor fi adoptate, rate maxime de 100 Mbps pentru legătura descendentă, respectiv 50 Mbps legătură ascendentă).

⁶¹ A se vedea Decizia N 157/2006 – Regatul Unit, „Proiectul digital pentru bandă largă în regiunea South Yorkshire” și Decizia N 284/2005 – „Program regional privind banda largă: rețele din zonele metropolitane (Metropolitan Area Networks -, MANs”)”, fazele II și III.

⁶² Până în prezent, sprijinul de stat pentru extinderea unei rețele de „acces” de nouă generație pentru furnizarea de conectivitate prin fibră optică pentru sectorul rezidențial a fost aprobat doar în două cazuri (Appingedam și Amsterdam).

fibră optică invocând disfuncționalitatea pieței sau obiectivul coeziunii sociale. Dacă, în ceea ce privește extinderea infrastructurii în bandă largă de bază, intervențiile statului au vizat în special comunități/zone rurale (densitate scăzută, costuri de capital mari) sau zone subdezvoltate economic (capacitate scăzută de plată a serviciilor), se consideră că, de această dată, caracteristicile economice ale modelului de rețele NGA sunt cele care descurajează dezvoltarea acestora nu doar în zonele slab populate, ci și în anumite zone urbane. În special, principalele obstacole în calea dezvoltării rapide și la scară largă a rețelelor NGA par a fi costurile și, într-o măsură mai redusă, densitatea populației⁶³.

(57) Pentru autoritățile publice, intervenția directă se poate justifica prin faptul că zonele care sunt considerate neprofitabile de către operatorii de rețea vor beneficia, în continuare, de efectele colaterale substanțiale pe care rețelele NGA le pot aduce pentru economie și nu vor fi afectate de un nou „decalaj NGA”. Prin urmare, Statele Membre pot dori să încurajeze dezvoltarea rețelelor NGA în zone în care investițiile operatorilor de rețea în bandă largă existenți se pot lăsa așteptate timp de câțiva ani, ca urmare a nivelului scăzut de atractivitate financiară, în comparație cu unele zone urbane mari. În unele cazuri, Statele Membre pot decide să investească ele însele sau să ofere sprijin financiar unor operatori privați pentru a obține conectivitate la rețeaua NGA, sau pentru a obține conectivitate mai devreme decât se prevăzuse, în scopul stimulării cât mai rapide a ocupării forței de muncă și a altor oportunități economice.

(58) Orice intervenție publică care vizează susținerea furnizării de rețele NGA sau accelerarea dezvoltării acestora trebuie să fie compatibilă cu normele privind ajutorul de stat.

3.2. Tipuri de intervenție publică

(59) Statele Membre pot interveni pe piață în măsuri diferite pentru a stimula sau accelera dezvoltarea rețelelor NGA. În această privință, considerațiile de la Secțiunile 2.2.1 și 2.2.2. (aplicarea principiului investitorului din economia de piață, compensații pentru obligația de serviciu public și criteriile Altmark) se aplică, mutatis mutandis, în privința intervențiilor de stat în domeniul dezvoltării rețelelor NGA. În funcție de natura și efectele tipului de intervenție selectat, o abordare analitică diferită poate fi justificată în temeiul normelor privind ajutorul de stat.

(60) În zonele în care se așteaptă implicarea investitorilor privați în extinderea viitoarelor rețele NGA, Statele Membre pot decide să adopte un set de măsuri pentru a accelera ciclul investițional, încurajând astfel investitorii să își prezinte planurile de investiții. Aceste măsuri nu trebuie să implice în mod obligatoriu acordarea unui ajutor de stat în sensul articolului 87 alineatul (1). Deoarece o mare parte a costurilor dezvoltării rețelelor de fibră optică este alocată lucrărilor civile (de exemplu excavări, întindere de cabluri, cablare a locuințelor etc.), Statele Membre pot decide, în conformitate cu Cadrul comunitar de reglementare în domeniul comunicațiilor electronice, de exemplu, să simplifice procesul de achiziție a drepturilor de trecere, să impună operatorilor de rețea să își coordoneze lucrările civile și/sau să folosească

⁶³ Operatorii de rețele în bandă largă au argumentat că extinderea unei rețele pe bază de fibră optică este în continuare o investiție foarte scumpă și riscantă, cu excepția extinderilor din zonele dens populate sau pentru întreprinderi, unde operatorii beneficiază deja de o bază substanțială de clienți în bandă largă care pot migra către servicii de mai mare viteză. În unele cazuri, costul dezvoltării rețelelor NGA și pe bază de fibră optică este considerat a fi prea mare în comparație cu veniturile potențiale, astfel încât numărul furnizorilor privați care ar intra pe această piață este redus sau inexistent.

infrastructura în comun⁶⁴. În același spirit, Statele Membre pot hotărî ca pentru orice construcție nouă (inclusiv rețele noi de apă, energie, transport sau canalizare) și/sau clădiri să fie instalată o conexiune prin fibră optică.

(61) De asemenea, autoritățile publice pot decide să efectueze unele lucrări civile (cum ar fi excavări pe domeniul public, construcția conductelor) pentru a permite și accelera dezvoltarea propriilor elemente de rețea de către operatorii în cauză. Cu toate acestea, astfel de lucrări civile nu trebuie să favorizeze o anumită „industrie sau sector”, ci, în principiu, trebuie să fie accesibile tuturor utilizatorilor potențiali (și anume, servicii de electricitate, gaz, apă etc.), și nu doar operatorilor de comunicații electronice. Dacă aceste intervenții publice își propun să creeze condițiile necesare pentru desfășurarea propriei infrastructuri de către operatorii de utilități, fără discriminări în favoarea unui anumit sector sau a unei anumite societăți (în principal, prin scăderea costurilor de capital ale acestora), nu intră sub incidența articolului 87 alineatul (1).

(62) Autoritățile naționale de reglementare pot adopta, de asemenea, măsuri similare pentru a asigura accesul egal și nediscriminatoriu la stâlpi sau utilizarea în comun a conductelor aflate în proprietatea operatorilor de utilități sau de rețea existenți.

(63) După cum arată practica decizională a Comisiei în domeniul benzii largi de bază, ajutorul de stat pentru rețelele în bandă largă este acordat, în majoritatea cazurilor, de autorități locale sau regionale care intenționează fie să remedieze lipsa de conectivitate în bandă largă în regiune, fie să sporească competitivitatea acesteia, prin creșterea gradului de acoperire a serviciilor în bandă largă existente și a conectivității rețelei. În scopul îndeplinirii acestor două obiective, autoritățile publice, până în prezent, au atribuit prin licitație construcția și gestionarea unei infrastructuri publice în bandă largă sau au sprijinit financiar construcția unei rețele private în bandă largă⁶⁵.

(64) Dacă intervențiile publice constituie ajutor de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) din Tratat, acestea trebuie să fie notificate Comisiei, care va analiza compatibilitatea acestora cu Piața comună în conformitate cu principiile menționate la Secțiunile 3.3. și 3.4⁶⁶.

3.3. Distincția între zonele albe, gri și negre în ceea ce privește rețelele NGA

(65) După cum s-a reamintit la punctul 40, Comisia a evaluat compatibilitatea ajutorului de stat pentru dezvoltarea infrastructurii în bandă largă tradițională, făcând distincție între zonele

⁶⁴ Aceste măsuri nu trebuie să vizeze în mod specific operatori de comunicații electronice, ci trebuie să se aplice nediscriminatoriu tuturor operatorilor din sectorul în cauză (inclusiv, de exemplu, altor operatori de utilități, cum ar fi societăți furnizoare de gaze, electricitate și/sau apă). Măsurile care s-ar aplica operatorilor de comunicații electronice pot constitui doar ajutor sectorial, acesta intrând sub incidența interdicției de la articolul 87 alineatul (1) din Tratat.

⁶⁵ A se vedea, de exemplu, Decizia N 157/2006 a Comisiei – Regatul Unit, Proiectul digital pentru bandă largă în regiunea South Yorkshire, N 201/2006 – Grecia, Dezvoltarea accesului în bandă largă în regiunile insuficient deservite și N 131/2005 – Regatul Unit, Proiectul de bandă largă FibreSpeed în Țara Galilor, N 284/2005 – Irlanda, „Program regional privind banda largă: rețele din zonele metropolitane (Metropolitan Area Networks - „MANs”)”, fazele II și III, Decizia N 381/2004 - Proiect de rețea de telecomunicații haut débit des Pyrénées-Atlantiques, Decizia N 382/2005 - France, Mise en place d'une infrastructure haut débit sur le territoire de la région Limousin (DORSAL), N 57/2005 – Regatul Unit, Sprijin inovator regional privind banda largă în Țara Galilor și Decizia N 14/2008 – Regatul Unit, Banda largă în Scoția – Extinderea rețelelor în bandă largă.

⁶⁶ Aceasta nu aduce atingere eventualei aplicări a Liniilor directe privind ajutoarele de stat regionale, astfel cum se menționează mai sus la punctul 33.

„albe”, „gri” și „negre”. Comisia consideră că această distincție se poate aplica și în cazul evaluării compatibilității ajutorului de stat pentru rețelele NGA cu articolul 87 alineatul (3) litera (c), dar este necesară o definiție mai exactă, care să aibă în vedere caracteristicile specifice ale rețelilor NGA.

(66) În această privință trebuie reținut că, pe termen lung, se preconizează că rețelele NGA vor înlocui în extindere rețelele în bandă largă de bază. Deoarece rețelele NGA presupun o arhitectură diferită a rețelei, oferind servicii de o calitate superioară rețelilor actuale în bandă largă, dar și servicii care nu sunt suportate de către acestea, este posibil ca, în viitor, între zonele acoperite și cele neacoperite de rețele NGA să existe diferențe importante⁶⁷.

(67) În prezent, unele rețele în bandă largă de bază avansate (cum ar fi ADSL 2+⁶⁸) au capacitatea, până la o anumită limită, de a suporta unele tipuri de servicii în bandă largă care ar putea fi oferite, în viitorul apropiat, de rețelele NGA (precum servicii de bază „triple play”). Cu toate acestea, fără a aduce atingere impunerii unei reglementări ex ante, trebuie remarcat că este posibilă apariția unor produse sau servicii noi nesubstituibile atât din perspectiva cererii, cât și a ofertei, care vor necesita viteze în bandă largă peste limitele fizice superioare ale infrastructurii în bandă largă de bază.

(68) Prin urmare, în scopul evaluării ajutorului de stat pentru rețelele NGA, se consideră că o zonă în care nu există astfel de rețele în prezent și nu sunt șanse ca acestea să fie construite de investitori privați și să devină complet operaționale în viitorul apropiat este o zonă „NGA albă”⁶⁹. În această privință, termenul „în viitorul apropiat” corespunde unei perioade de trei ani⁷⁰. Autoritățile publice trebuie să aibă dreptul de a interveni, în anumite condiții, pentru a soluționa probleme de coeziune socială, dezvoltare regională sau o disfuncționalitate a pieței, atunci când se poate demonstra că investitorii privați nu au nicio intenție de a dezvolta rețele NGA în următorii 3 ani. Eforturile în domeniul investițiilor planificate de investitorii privați trebuie să poată garanta că, în termen de trei ani, se vor face cel puțin progrese semnificative din punct de vedere al acoperirii, cu realizarea investițiilor planificate prevăzute într-un interval ulterior rezonabil (în funcție de caracteristicile specifice fiecărei zone și fiecărui proiect). Nu ar fi adecvat să se stabilească o perioadă mai lungă, deoarece există riscul afectării intereselor regiunilor insuficient deservite în relație cu alte părți ale țării care sunt suficient deservite de rețele în bandă largă. Este posibil ca autoritățile publice să solicite operatorilor privați de rețea prezentarea unui plan de afaceri, împreună cu un calendar detaliat al planului de dezvoltare, precum și dovada unei finanțări adecvate sau orice alt tip de dovadă care ar demonstra caracterul credibil și plauzibil al investiției planificate.

⁶⁷ Dacă, în prezent, diferențele între o zonă unde există doar internet în bandă îngustă (dial-up) și o zonă deservită de banda largă duc la concluzia că prima zonă este una „albă”, o zonă în care nu există infrastructură în banda largă de generație următoare, dar în care s-ar putea să se afle o infrastructură de bază în bandă largă, trebuie să fie considerată, de asemenea, o zonă „albă”.

⁶⁸ ADSL2+ extinde capacitatea rețelei ADSL de bază până la o lărgime de bandă maximă de 24 Mbps.

⁶⁹ O zonă NGA albă poate fi o zonă în care nu există o infrastructură în bandă largă de bază (zone albe tradiționale), dar și o zonă în care este prezent doar un singur furnizor de bandă largă de bază (zonă gri tradițională) sau sunt prezenți mai mulți furnizori de bandă largă de bază (o zonă neagră tradițională). După cum s-a arătat la Secțiunea 3.4, în aceste circumstanțe diferite, ajutorul de stat trebuie să îndeplinească condiții diferite pentru a fi considerat compatibil.

⁷⁰ Această perioadă pare să corespundă unei perioade medii necesare pentru dezvoltarea unei rețele de acces de generație următoare care să acopere un oraș sau o metropolă. În această privință, un operator trebuie să poată demonstra că, în următorii 3 ani, va face investițiile în infrastructură necesare pentru a acoperi, până atunci, o parte importantă a teritoriului și a populației în cauză.

(69) Conform aceleiași reguli, o zonă va fi considerată zonă „NGA gri” în cazul în care o singură rețea NGA funcționează sau urmează să fie dezvoltată în următorii trei ani și nu există planuri ale unui operator de a dezvolta o altă rețea NGA în următorii trei ani⁷¹. Când se evaluează posibilitatea ca alți investitori să dezvolte rețele NGA suplimentare într-o anumită zonă, vor fi avute în vedere măsurile de reglementare sau legislative care pot favoriza astfel de inițiative (prevederi privind accesul la conducte, utilizarea în comun a infrastructurii etc.).

(70) Dacă într-o anumită zonă există, sau se va desfășura, în următorii trei ani, mai mult de o rețea NGA, aceasta trebuie considerată, în principiu, drept o zonă „NGA neagră”⁷².

3.4. Evaluarea compatibilității

(71) Astfel cum s-a menționat la punctele 66 și 67, cu toate că rețelele NGA sunt mult mai avansate din punct de vedere calitativ decât rețelele tradiționale în bandă largă pe bază de cabluri de cupru, atunci când evaluează compatibilitatea unui ajutor de stat pentru dezvoltarea unei rețele NGA cu normele privind ajutorul de stat, Comisia va studia, de asemenea, și efectele acestui ajutor asupra rețelilor în bandă largă existente, având în vedere gradul de substituie care pare să existe în prezent în ceea ce privește serviciile în bandă largă oferite atât prin rețelele în bandă largă, cât și prin rețelele NGA. În plus, atunci când evaluează compatibilitatea ajutorului de stat pentru rețelele NGA, Comisia aplică și testul comparativ [a se vedea punctul 35]. În special, când evaluează caracterul proporțional al unei măsuri notificate, Comisia examinează dacă sunt îndeplinite condițiile prevăzute la punctul 51 (exercițiu detaliat de cartografiere și analiză a acoperirii, procedură de licitație deschisă, oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere economic, neutralitate tehnologică, utilizarea infrastructurii existente, acces deschis cu ridicata autorizat, exercițiu de comparare și mecanism de recuperare). Cu toate acestea, următoarele puncte sunt în mod special relevante în contextul evaluării rețelilor NGA.

3.4.1. „Zone NGA albe”: sprijin pentru dezvoltarea de rețele NGA în zone insuficient deservite

(72) Ca și în cazul serviciilor în bandă largă de bază și în funcție de un set de condiții care trebuie îndeplinite de Statele Membre [a se vedea punctele 51 și 71], Comisia va considera ca fiind compatibile cu normele privind ajutorul de stat prevăzute de Tratat măsurile care sprijină dezvoltarea de rețele NGA în zone în care nu există în prezent infrastructură în bandă largă sau în care operatorii actuali în bandă largă consideră că dezvoltarea de rețele NGA nu este rentabilă.

(73) În zonele NGA albe în care există deja o rețea în bandă largă de bază (zonă gri tradițională), Statul Membru în cauză trebuie să justifice ajutorul acordat pentru rețelele NGA prin faptul că (i) serviciile în bandă largă furnizate prin acele rețele sunt insuficiente pentru a satisface necesitățile locuitorilor și utilizatorilor comerciali din zona în cauză (se iau în

⁷¹ O zonă NGA gri poate fi o zonă în care (a) nu există o infrastructură în bandă largă de bază, în afară de NGA, (b) dar și o zonă în care sunt prezenți, de asemenea, unul sau mai mulți furnizori de bandă largă de bază (care poate fi considerată o zonă gri tradițională sau o zonă neagră tradițională). Astfel cum s-a arătat la Secțiunea 3.4, în aceste circumstanțe diferite, ajutorul de stat trebuie să îndeplinească condiții diferite pentru a fi considerat compatibil.

⁷² O zonă NGA neagră poate fi, de asemenea, o zonă în care există un singur furnizor (zonă gri tradițională) sau mai mulți furnizori de bandă largă (zonă neagră tradițională). După cum s-a arătat mai jos, ca urmare a acestor circumstanțe diferite, ajutorul de stat trebuie să îndeplinească condiții diferite pentru a fi considerat compatibil.

considerare, de asemenea, eventuale planuri de modernizare) și că (ii) nu există măsuri care denaturează mai puțin concurența (inclusiv reglementări ex ante) pentru atingerea obiectivelor propuse.

3.4.2. Zone NGA gri: nevoia unei analize mai detaliate

(74) În zonele în care un investitor privat a dezvoltat deja o rețea NGA, sau urmează să dezvolte o astfel de rețea în următorii trei ani, (a se vedea, de asemenea, punctul 68) și nu există planuri ale unui operator de a dezvolta o a doua rețea NGA în următorii trei ani, Comisia va trebui să efectueze o analiză mai detaliată pentru a verifica dacă intervenția statului în aceste zone poate fi considerată compatibilă cu normele privind ajutorul de stat. În realitate, intervenția statului în aceste zone riscă să excludă investitorii existenți și să denatureze concurența.

(75) Comisia constată compatibilitatea dacă Statele Membre sunt în măsură să demonstreze, în primul rând, că rețeaua NGA existentă sau planificată nu este sau nu va fi suficientă pentru a satisface necesitățile locuitorilor și utilizatorilor comerciali din zonele în cauză și, în al doilea rând, că nu există măsuri care denaturează mai puțin concurența (inclusiv reglementări ex ante) pentru atingerea obiectivelor propuse. În cursul evaluării sale detaliate, Comisia va stabili, în special, dacă:

(a) condițiile generale ale pieței nu sunt adecvate, examinând, inter alia, nivelul prețurilor curente pentru banda largă NGA, tipul de servicii oferite utilizatorilor rezidențiali și comerciali și condițiile aferente acestora, precum și dacă există sau este posibil să apară o cerere de servicii noi care nu poate fi satisfăcută de rețeaua NGA existentă;

(b) în lipsa reglementării ex ante impuse de o autoritate națională de reglementare, accesul efectiv la rețea nu este oferit unor părți terțe sau dacă condițiile de acces nu stimulează concurența reală;

(c) există obstacole generale în calea accesului potențial al altor investitori în rețeaua NGA;

(d) rețeaua NGA existentă a fost construită în condiții de utilizare/acces privilegiat la conducte, care nu au fost accesibile sau utilizate în comun cu alți operatori de rețea;

(e) toate măsurile luate sau căile de atac impuse de autoritatea națională de reglementare sau autoritatea competentă în materie de concurență în ceea ce privește furnizorul de rețea existent nu au reușit să soluționeze aceste probleme.

3.4.3. Zone NGA negre: nu este necesară intervenția statului

(76) În zonele în care există deja mai mult de o rețea NGA sau investitorii privați sunt în curs de a dezvolta rețele NGA concurente, Comisia consideră că sprijinul de stat pentru o rețea suplimentară concurentă, finanțată din fonduri publice, riscă să provoace denaturări grave ale concurenței, fiind incompatibil cu normele privind ajutorul de stat.

3.4.4. Cazul specific al zonelor negre existente (bandă largă de bază): câteva garanții suplimentare

(77) Comisia consideră că zonele negre tradiționale, și anume zonele în care serviciile existente în bandă largă sunt furnizate de infrastructuri în bandă largă concurente (xDSL și rețele de cablu), sunt zone în care operatorii de rețea existenți ar trebui să își modernizeze rețelele tradiționale în bandă largă, transformându-le în rețele NGA foarte rapide, către care își pot transfera clienții existenți. În aceste zone, nicio intervenție suplimentară a statului nu ar trebui, în principiu, să fie necesară.

(78) Cu toate acestea, un Stat Membru poate respinge un astfel de argument, evidențiind că operatorii existenți în bandă largă de bază nu au intenția de a face investiții în rețele NGA în următorii trei ani, și demonstrând, de exemplu, că modelul tradițional al investițiilor făcute de investitorii existenți în ultimii ani pentru modernizarea infrastructurii în bandă largă, în scopul asigurării de viteze superioare, ca răspuns la cererile clienților, a fost nesatisfăcător. În aceste cazuri, sprijinul de stat pentru dezvoltarea de rețele NGA va fi supus analizei detaliate de la punctul 75 și va depinde de îndeplinirea unui set de condiții examinate mai detaliat la Secțiunea 3.4.5.

3.4.5. Forma măsurii și necesitatea limitării denaturărilor concurenței

(79) Ca și în cazul politicii urmate în ceea ce privește dezvoltarea infrastructurii în bandă largă de bază, ajutorul de stat în favoarea dezvoltării unei rețele NGA poate constitui un instrument adecvat și justificat, cu condiția respectării mai multor condiții fundamentale. Cu excepția zonelor NGA albe, care sunt albe și în ceea ce privește banda largă de bază (unde nu sunt necesare cerințe suplimentare), Comisia consideră că, pe lângă garanțiile descrise la Secțiunea 2.3.3 și, în special, la punctul 51 (exercițiu detaliat de cartografiere și analiză a acoperirii, procedură de licitație deschisă, oferta cea mai avantajoasă din punct de vedere economic, neutralitate tehnologică, utilizarea infrastructurii existente, acces deschis cu ridicata autorizat, exercițiu de comparare și mecanism de recuperare) este necesară, de asemenea, îndeplinirea următoarelor condiții:

- În schimbul sprijinului de stat, beneficiarul trebuie să furnizeze părților terțe acces cu ridicata efectiv timp de cel puțin șapte ani. Obligația de acces impusă trebuie să includă, în special, dreptul de utilizare al conductelor sau al cutiilor exterioare pentru echipament, pentru a permite astfel părților terțe să aibă acces și la infrastructura pasivă, nu doar la cea activă. Această prevedere nu aduce atingere unei obligații de reglementare similare care poate fi impusă de autoritatea națională de reglementare pe piața specifică în cauză pentru a încuraja concurența efectivă sau de măsuri adoptate după expirarea perioadei respective⁷³. O obligație de „acces deschis” este cu atât mai importantă în ceea ce privește substituirea temporară între serviciile oferite de operatorii existenți de rețele ADSL și cele oferite de viitorii operatori de rețele NGA. O obligație de acces deschis va asigura posibilitatea ca operatorii ADSL să își transfere clienții către o rețea NGA, imediat ce rețeaua subvenționată începe să funcționeze, putând astfel să își planifice investițiile viitoare fără a suferi niciun handicap competitiv real.
- În plus, atunci când stabilesc condițiile pentru accesul cu ridicata la rețea, Statele Membre trebuie să consulte autoritățile naționale de reglementare relevante. Se așteaptă ca, în viitor,

⁷³ În această privință, trebuie să se ia în considerare eventuala menținere a condițiilor specifice de piață care au justificat inițial acordarea unui ajutor pentru infrastructura în cauză.

autoritățile naționale de reglementare să continue fie să reglementeze ex ante, fie să monitorizeze îndeaproape condițiile concurențiale ale pieței generale de bandă largă și să impună, unde este cazul, măsurile necesare prevăzute de cadrul de reglementare aplicabil. Astfel, atunci când solicită aprobarea sau stabilirea unor condiții de acces în conformitate cu normele comunitare aplicabile, Statele Membre se vor asigura că în toate piețele de bandă largă identificate de autoritățile naționale de reglementare în cauză se aplică condiții de acces dacă nu uniforme, cel puțin foarte asemănătoare.

- În plus, oricare ar fi tipul arhitecturii rețelei NGA care va beneficia de ajutor de stat, aceasta trebuie să susțină accesul efectiv și necondiționat și să furnizeze toate tipurile de acces la rețea pe care l-ar putea dori operatorii (inclusiv, dar nu numai, acces la conducte, fibre și bitstream). În această privință, trebuie remarcat faptul că arhitectura cu „fibre multiple” permite solicitanților de acces independență deplină în furnizarea de acces în bandă largă de mare viteză, facilitând, prin urmare, concurența durabilă pe termen lung. În plus, dezvoltarea de rețele NGA pe bază de linii de fibre multiple susține atât topologia „punct-la-punct”, cât și cea „punct la multipunct” și, prin urmare, este neutră din punct de vedere tehnologic.

4. Dispoziții tranzitorii

(80) Prezentele Orientări se vor aplica din ziua următoare datei publicării în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene.

(81) Comisia va aplica prezentele Orientări tuturor măsurilor de ajutor notificate în privința cărora este solicitată să ia o decizie, după publicarea prezentelor Orientări în Jurnalul Oficial, chiar dacă proiectele au fost notificate anterior acelei date.

(82) În conformitate cu Comunicarea Comisiei privind stabilirea normelor aplicabile pentru evaluarea ajutorului de stat ilegal⁷⁴, Comisia va aplica prezentele Orientări în cazul ajutoarelor nenotificate acordate ulterior publicării acestora.

5. Dispoziții finale

(83) În termen de cel mult 3 ani de la publicare, Comisia va revizui prezentele Orientări pe baza viitoarelor evoluții semnificative ale pieței, tehnologiei și reglementării.

Publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. C 235 din data 30.09.2009

⁷⁴ JO C 119, 22.05.2002, pag. 22.

Capitolul IV

Reglementări comunitare modificate în anul 2009

COMUNICAREA COMISIEI

privind aplicarea normelor referitoare la ajutoarele de stat de către instanțele naționale

1. Introducere

1. În 2005, Comisia a adoptat o foaie de parcurs pentru reforma ajutoarelor de stat, Planul de acțiune privind ajutoarele de stat¹ ("PAAS"), pentru a îmbunătăți eficacitatea, transparența, credibilitatea și previzibilitatea regimului ajutoarelor de stat în temeiul Tratatului CE. În conformitate cu principiul "ajutoare de stat mai puține și mai bine direcționate", obiectivul central al PAAS este de a încuraja Statele Membre să reducă ajutoarele totale, redirectionând totodată resursele pentru ajutoarele de stat către obiective orizontale de interes comun. În acest context, Comisia și-a reafirmat angajamentul de a adopta o poziție severă față de ajutoarele ilegale și incompatibile. PAAS a evidențiat necesitatea unei aplicări și monitorizări mai bine orientate a ajutoarelor de stat acordate de Statele Membre și a subliniat faptul că litigiile între particulari în fața instanțelor naționale ar putea contribui la atingerea acestui obiectiv prin asigurarea unei discipline sporite în domeniul ajutoarelor de stat².

2. Înainte de adoptarea PAAS, Comisia analizase deja rolul instanțelor naționale în Comunicarea privind cooperarea dintre instanțele naționale și Comisie în domeniul ajutoarelor de stat, publicată în 1995³ (denumită în continuare "Comunicarea din 1995 privind cooperarea"). Comunicarea din 1995 privind cooperarea a introdus mecanisme de cooperare și schimb de informații între Comisie și instanțele naționale.

3. În 2006 Comisia a comandat un studiu referitor la aplicarea normelor privind ajutorul de stat la nivel național⁴ ("Studiul privind aplicarea"). Acest studiu a urmărit să ofere o analiză detaliată a aplicării normelor privind ajutoarele de stat în diferite State Membre prin intermediul acțiunilor introduse de particulari. Concluzia la care s-a ajuns în cadrul studiului privind aplicarea a fost aceea că, în perioada 1999-2006, numărul litigiilor privind ajutoarele de stat a crescut în mod semnificativ la nivelul Statelor Membre⁵.

4. Cu toate acestea, studiul privind aplicarea a evidențiat, de asemenea, că numeroase proceduri judiciare de la nivelul Statelor Membre nu au urmărit reducerea efectului anticoncurențial al măsurilor de ajutor de stat subiacente. Acest lucru s-a datorat faptului că aproape două treimi din hotărârile analizate se refereau la acțiuni înaintate de contribuabili care solicitau exonerarea de la impunerea presupus discriminatorie a unei sarcini (fiscale)⁶ și la acțiuni înaintate de beneficiari pentru a contesta recuperarea unor ajutoare de stat incompatibile⁷. Numărul de acțiuni în justiție introduse în vederea respectării normelor privind ajutoarele de stat a fost relativ redus: acțiunile în despăgubiri ale concurenților împotriva unei autorități a unui Stat Membru și măsurile de recuperare și/sau de suspendare în temeiul articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE au reprezentat doar 19% din hotărârile

¹ Planul de acțiune privind ajutoarele de stat – Ajutoare de stat mai puține și mai bine direcționate: Foaie de parcurs pentru reforma ajutoarelor de stat în perioada 2005-2009, COM(2005) 107 final.

² PAAS, punctele 55 și 56.

³ JO C 312, 23.11.1995, pag. 8.

⁴ Disponibil la http://ec.europa.eu/comm/competition/state_aid/studies_reports/studies_reports.cfm Studiul a vizat doar UE-15.

⁵ O creștere totală de la 116 cauze la 357 cauze.

⁶ 51% din totalul hotărârilor.

⁷ 12% din totalul hotărârilor.

analizate, în timp ce acțiunile concurenților îndreptate direct împotriva beneficiarilor au reprezentat doar 6% din hotărâri.

5. În ciuda faptului că, astfel cum s-a subliniat în studiul privind aplicarea, acțiunile introduse de particulari în fața instanțelor naționale în au jucat, până în prezent, doar un rol relativ limitat în domeniul aplicării ajutoarelor de stat, Comisia consideră că aceste acțiuni pot fi extrem de benefice pentru politica privind ajutoarele de stat. Procedurile desfășurate în fața instanțelor naționale acordă terților posibilitatea de a aborda și soluționa în mod direct, la nivel național, numeroase probleme legate de ajutoarele de stat. În plus, în conformitate cu jurisprudența Curții de Justiție a Comunităților Europene ("CJCE"), instanțele naționale pot oferi reclamanților căi de atac extrem de eficiente în cazul încălcării normelor privind ajutoarele de stat. Acest fapt poate contribui la o mai puternică disciplină de ansamblu în ceea ce privește ajutoarele de stat.

6. Prin urmare, scopul principal al prezentei Comunicări este de a informa instanțele naționale și terții cu privire la căile de atac disponibile în cazul unei încălcări a normelor privind ajutoarele de stat și de a le oferi orientări cu privire la aplicarea practică a acestor norme. În plus, Comisia urmărește să-și dezvolte cooperarea cu instanțele naționale prin introducerea unor instrumente mai practice de sprijinire a judecătorilor naționali în activitatea lor cotidiană.

7. Prezenta comunicare înlocuiește Comunicarea din 1995 privind cooperarea și nu aduce atingere niciunei interpretări realizate de către instanțele comunitare cu privire la dispozițiile aplicabile ale Tratatului sau ale legislației secundare. Pe site-ul web al Comisiei vor fi puse la dispoziție informații suplimentare destinate instanțelor naționale.

2. Rolul instanțelor naționale în aplicarea normelor privind ajutoarele de stat

2.1. Aspecte generale

2.1.1. Identificarea ajutoarelor de stat

8. Prima problemă cu care se confruntă instanțele naționale și potențialii reclamanți la aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE este dacă măsura în cauză constituie într-adevăr un ajutor de stat în sensul Tratatului.

9. Articolul 87 alineatul (1) din Tratatul CE reglementează "ajutoarele acordate de state sau prin intermediul resurselor de stat, sub orice formă, care denaturează sau amenință să denatureze concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi sau a producerii anumitor bunuri, în măsura în care acestea afectează schimburile comerciale dintre Statele Membre".

10. CJCE a declarat în mod explicit, ca și Comisia, că instanțele naționale au competența de a interpreta noțiunea de ajutor de stat⁸.

11. Noțiunea de ajutoare de stat nu se limitează la subvenții⁹. Printre altele, aceasta mai cuprinde și facilitățile fiscale și investițiile realizate din fonduri publice în condiții în care un

⁸ Cauza 78/76, Steinike & Weinlig, Rec. 1977, pag. 595, punctul 14; cauza C-39/94, SFEI și alții, Rec. 1996, pag. I-3547, punctul 49; cauza C-354/90 Fédération Nationale du Commerce Extérieur des produits Alimentaires și alții/Franța, Rec. 1991, pag. I-5505, punctul 10 și cauza C-368/04, Transalpine Ölleitung in Österreich, Rec. 2006, pag. I-9957, punctul 39.

investitor privat ar fi refuzat să participe¹⁰. Nu are importanță dacă ajutorul este acordat de către stat în mod direct sau de către organisme publice sau entități private create sau desemnate de acesta pentru a gestiona respectivul ajutor¹¹. În schimb, pentru ca un ajutor public să fie considerat ajutor de stat, și nu o măsură generală căreia nu i se aplică articolul 87 alineatul (1) din Tratatul CE, ajutorul trebuie să favorizeze anumite întreprinderi sau producția anumitor bunuri ("selectivitate")¹². În plus, ajutorul trebuie să denatureze sau să prezinte un risc de denaturare a concurenței și trebuie să aibă un efect asupra schimburilor comerciale dintre Statele Membre¹³.

12. Jurisprudența instanțelor comunitare¹⁴ și deciziile luate de Comisie au abordat în mod frecvent problema clasificării anumitor măsuri drept ajutor de stat. În plus, Comisia a emis orientări detaliate cu privire la o serie de aspecte complexe, precum aplicarea principiului investitorului privat¹⁵ și a principiului creditorului privat¹⁶, condițiile în care garanțiile de stat trebuie considerate ajutor de stat¹⁷, regimul vânzărilor de terenuri publice¹⁸, privatizările și alte intervenții publice similare¹⁹, ajutoarele acordate sub nivelurile de minimis²⁰, asigurarea

⁹ Cauza C-308/01, GIL Insurance și alții, Rec. 2004, pag. I-4777, punctul 69; cauza C-387/92, Banco Exterior de España/Ayuntamiento de Valencia, Rec. 1994, pag. I-877, punctul 13; cauza C-295/97, Piaggio, Rec. 1999, pag. I-3735, punctul 34, cauza C-39/94, SFEI, citată anterior la nota de subsol 8, punctul 58; cauza C-237/04, Enirisorse, Rec. 2006, pag. I-2843, punctul 42 și cauza C-66/02, Italia/Comisia, Rec. 2005, pag. I-10901, punctul 77.

¹⁰ A se vedea concluziile avocatului general Jacobs în cauzele conexate C-278/92, C-279/92 și C-280/92, Spania/Comisia, Rec. 1994, pag. I-4103, punctul 28: "se acordă un ajutor de stat ori de câte ori un Stat Membru pune la dispoziția unei întreprinderi fonduri care, în condiții normale, nu ar fi fost acordate de un investitor privat care ar aplica criteriile comerciale obișnuite și nu ar lua în considerare alte aspecte de natură socială, politică sau filantropică".

¹¹ Cauza 290/83, Comisia/Franța, Rec. 1985, pag. 439, punctul 14 și cauza C-482/99, Franța/Comisia, Rec. 2002, pag. I-4397, punctele 36-42.

¹² O analiză clară a acestei distincții se găsește în concluziile avocatului general Darmon în cauzele conexate C-72/91 și C-73/91, Sloman Neptun/Bodo Ziesemer, Rec. 1993, pag. I-887.

¹³ A se vedea, printre altele, cauzele conexate C-393/04 și C-41/05, Air Liquide Industries Belgium, Rec. 2006, pag. I-5293, punctele 33-36; cauza C-222/04, Cassa di Risparmio di Firenze și alții, Rec. 2006, pag. I-289, punctele 139-141; și cauza C-310/99, Italia/Comisia, Rec. 2002, pag. I-2289, punctele 84-86.

¹⁴ Un exemplu relevant este oferit de hotărârea CJCE în cazul Altmark, cauza C-280/00, Altmark Trans GmbH, Regierungspräsidium Magdeburg/Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH, Rec. 2003, pag. I-7747.

¹⁵ În ceea ce privește testul investitorului privat, în general, a se vedea cauza C-142/87, Belgia/Comisia (Tubemeuse), Rec. 1990 I-959; cauza C-305/89, Italia/Comisia (Alfa Romeo), Rec. 1991, pag. I-1603 punctele 19 și 20. Pentru o motivare detaliată, a se vedea cauzele conexate T-228/99 și T-233/99, Westdeutsche Landesbank Girozentrale/Comisia, Rec. 2003, pag. II-435, punctul 245 și următoarele. A se vedea, de asemenea, Bulletin EC 9-1984, reprodus în "Dreptul concurenței în Comunitățile Europene", volumul IIA, Comunicarea Comisiei: aplicarea articolelor 92 și 93 din Tratatul CEE și a articolului 5 din Directiva 80/723/CEE a Comisiei în cazul întreprinderilor publice din industria prelucrătoare, (JO C 307, 13.11.1993, pag. 3). În ceea ce privește aplicarea acestui principiu cazurilor de finanțare a aeroporturilor, a se vedea Orientările comunitare privind finanțarea aeroporturilor și ajutorul la înființare pentru companiile aeriene cu plecare de pe aeroporturi regionale (JO C 312, 09.12.2005, pag. 1, punctele 42 - 52).

¹⁶ Cauza C-342/96, Spania/Comisia, Rec. 1999, pag. I-2459, punctul 34 și cauza C-256/97, DM Transport, Rec. 1999, pag. I-3913, punctul 25.

¹⁷ Comunicarea Comisiei cu privire la aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE privind ajutoarele de stat sub formă de garanții (JO C 155, 20.06.2008, pag. 10).

¹⁸ Comunicarea Comisiei privind elementele de ajutor de stat în vânzările de terenuri și clădiri de către autoritățile publice (JO C 209, 10.07.1997, pag. 3).

¹⁹ Al XXIII-lea Raport privind politica în domeniul concurenței, punctele 401-402 și cauza C-278/92, Spania/Comisie, Rec. 1994, pag. I-4103.

²⁰ Regulamentul (CE) nr. 1998/2006 al Comisiei din 15 decembrie 2006 privind aplicarea articolelor 87 și 88 din tratat ajutoarelor de minimis (JO L 379, 28.12.2006, pag. 5), Regulamentul (CE) nr. 875/2007 al Comisiei din 24 iulie 2007 privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE în cazul ajutorului de minimis în sectorul pescuitului și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1860/2004 (JO L 193, 25.07.2007, pag. 6) și

creditelor de export²¹, impozitarea directă a activităților economice²², investițiile de capital de risc²³ și ajutoarele de stat pentru cercetare, dezvoltare și inovare²⁴. Jurisprudența și orientările și practica decizională ale Comisiei pot oferi instanțelor naționale și potențialilor reclamanți un sprijin considerabil cu privire la ajutorul de stat.

13. În cazul în care există îndoieli cu privire la calificarea unui ajutor de stat, instanțele naționale pot solicita un aviz al Comisiei în temeiul Secțiunii 3 din prezenta Comunicare. Aceasta nu aduce atingere posibilității sau obligației instanței naționale de a sesiza CJCE în vederea pronunțării unei hotărâri preliminare în temeiul articolului 234 din Tratatul CE.

2.1.2. Obligația de a nu pune în aplicare măsurile preconizate

14. În conformitate cu articolul 88 alineatul (3) din Tratatul CE, Statele Membre nu pot pune în aplicare măsuri de ajutor de stat fără aprobarea prealabilă a Comisiei ("obligația de a nu pune în aplicare măsurile preconizate"):

"Comisia este informată în timp util pentru a-și prezenta observațiile cu privire la proiectele care urmăresc să instituie sau să modifice ajutoarele. În cazul în care apreciază că un proiect nu este compatibil cu Piața comună în conformitate cu dispozițiile articolului 87, Comisia inițiază fără întârziere procedura prevăzută la alineatul 2. Înainte de pronunțarea unei decizii finale, Statul Membru în cauză nu poate pune în aplicare măsurile preconizate."²⁵

15. Cu toate acestea, există o serie de situații în care un ajutor de stat poate fi pus în aplicare în mod legal fără aprobarea Comisiei:

(a) Atunci când măsura în cauză este prevăzută de un Regulament de exceptare pe categorii adoptat în virtutea Regulamentului (CE) nr. 994/98 al Consiliului din 7 mai 1998 de aplicare a articolelor 92 și 93 din Tratatul de instituire a Comunității Europene anumitor categorii de ajutoare de stat orizontale²⁶ ("Regulamentul de abilitare"). În cazul în care o măsură îndeplinește toate cerințele prevăzute de un regulament de exceptare pe categorii, Statul Membru este exonerat de obligația de notificare a măsurii de ajutor planificate, iar obligația de a nu pune în aplicare măsurile preconizate nu se aplică. În temeiul Regulamentului de

---

Regulamentul (CE) nr. 1535/2007 al Comisiei din 20 decembrie 2007 privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE ajutoarelor de minimis în sectorul producției de produse agricole (JO L 337, 21.12.2007, pag. 35).

²¹ Comunicarea Comisiei adresată Statelor Membre în temeiul articolului 93 alineatul (1) din Tratatul CE privind aplicarea articolelor 92 și 93 din tratat în cazul asigurării creditelor de export pe termen scurt (JO C 281, 17.09.1997, pag. 4), modificată ultima dată prin Comunicarea Comisiei adresată Statelor Membre de modificare a Comunicării în temeiul articolului 93 alineatul (1) din Tratatul CE privind aplicarea articolelor 92 și 93 din tratat în cazul asigurării creditelor de export pe termen scurt (JO C 325, 22.12.2005, pag. 22).

²² Comunicarea Comisiei privind aplicarea normelor privind ajutorul de stat în cazul măsurilor referitoare la impozitarea directă a activităților economice (JO C 384, 10.12.1998, pag. 3).

²³ Orientări comunitare privind ajutorul de stat în vederea promovării investițiilor de capital de risc în întreprinderile mici și mijlocii (JO C 194, 18.08.2006, pag. 2).

²⁴ Cadrul comunitar pentru ajutoarele de stat pentru cercetare, dezvoltare și inovare (JO C 323, 30.12.2006, pag. 1).

²⁵ Obligația de a nu pune în aplicare măsurile preconizate este reiterată la articolul 3 din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 al Consiliului din 22 martie 1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE (JO L 83, 27.03.1999, pag. 1) ("Regulamentul de procedură"). În ceea ce privește momentul exact al acordării ajutorului, a se vedea considerentul 10 din Regulamentul (CE) nr. 1998/2006 al Comisiei din 15 decembrie 2006 privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul ajutoarelor de minimis (JO L 379, 28.12.2006, pag. 5).

²⁶ JO L 142, 14.05.1998, pag. 1.

abilitare, Comisia a adoptat inițial o serie de regulamente de exceptare pe categorii²⁷, între timp, o parte a acestora fiind înlocuite de Regulamentul (CE) nr. 800/2008 al Comisiei din 6 august 2008 de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu Piața comună în aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratat;²⁸

(b) În mod similar, ajutoarele existente²⁹ nu fac obiectul obligației de a nu pune în aplicare măsurile preconizate. Acestea includ, printre altele, ajutorul acordat în cadrul unei scheme de ajutor care a existat înaintea aderării Statului Membru la Uniunea Europeană sau în cadrul unei scheme care a fost aprobată anterior de către Comisie³⁰.

16. Procedurile judiciare naționale în domeniul ajutoarelor de stat pot uneori avea ca obiect aplicabilitatea unui regulament de exceptare pe categorii sau a unei scheme de ajutor existente sau aprobate, sau a ambelor. Atunci când se contestă aplicabilitatea unui asemenea Regulament sau unei asemenea scheme, instanța națională poate evalua numai îndeplinirea tuturor condițiilor din regulamentul respectiv sau din respectiva schemă. Instanța națională nu poate evalua compatibilitatea unei măsuri de ajutor în situația în care aceste condiții nu sunt îndeplinite, deoarece această evaluare rămâne responsabilitatea exclusivă a Comisiei³¹.

17. În cazul în care trebuie să stabilească dacă măsura face obiectul unei scheme de ajutor aprobate, instanța națională poate verifica numai îndeplinirea tuturor condițiilor din decizia de aprobare. Atunci când aspectele invocate la nivel național privesc valabilitatea unei decizii a Comisiei, instanța națională nu are nici o competență să constate nulitatea actelor comunitare³². Atunci când apare problema nulității acestora, instanța națională poate sau, în anumite cazuri, trebuie să sesizeze CJCE în vederea pronunțării unei hotărâri preliminare³³. În

²⁷ Regulamentul (CE) nr. 68/2001 al Comisiei din 12 ianuarie 2001 privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE la ajutoarele pentru formare (JO L 10, 13.01.2001, pag. 20); Regulamentul (CE) nr. 70/2001 al Comisiei din 12 ianuarie 2001 privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE la ajutoare de stat pentru întreprinderile mici și mijlocii (JO L 10, 13.01.2001, pag. 33); Regulamentul (CE) nr. 2204/2002 al Comisiei din 12 decembrie 2002 de aplicare a articolelor 87 și 88 din Tratatul CE în raport cu ajutoarele de stat pentru ocuparea forței de muncă (JO L 337, 13.12.2002, pag. 3); și Regulamentul (CE) nr. 1628/2006 al Comisiei din 24 octombrie 2006 de aplicare a articolelor 87 și 88 din Tratatul ajutoarelor naționale pentru investițiile regionale (JO L 302, 01.11.2006, pag. 29). Regulamentele de exceptare pe categorii pentru IMM-uri, formare și ocuparea forței de muncă au fost preluate până la 30 iunie 2008 prin Regulamentul (CE) nr. 1976/2006 al Comisiei din 20 decembrie 2006 de modificare a Regulamentelor (CE) nr. 2204/2002, (CE) nr. 70/2001 și (CE) nr. 68/2001 în ceea ce privește perioada de valabilitate (JO L 368, 23.12.2006, pag. 85). Regulamente specifice de exceptare pe categorii se aplică în sectoarele pescuitului și agriculturii. A se vedea Regulamentul (CE) nr. 736/2008 al Comisiei din 22 iulie 2008 privind punerea în aplicare a articolelor 87 și 88 din Tratat în ceea ce privește ajutoarele de stat acordate întreprinderilor mici și mijlocii active în producția, prelucrarea și comercializarea produselor pescărești (JO L 201, 30.07.2008, pag. 16) și Regulamentul (CE) nr. 1857/2006 din 15 decembrie 2006 privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul ajutoarelor de stat pentru întreprinderile mici și mijlocii care își desfășoară activitatea în domeniul producției de produse agricole și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 70/2001 (JO L 358, 16.12.2006, pag. 3).

²⁸ JO L 214, 09.08.2008, pag. 3. Regulamentul general de exceptare pe categorii a intrat în vigoare la 29 august 2008. Dispozițiile care reglementează tranziția spre noul regim sunt prevăzute la articolul 44.

²⁹ A se vedea articolul 1 punctul (b) din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 al Consiliului din 22 martie 1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE (JO L 83, 27.03.1999, pag. 1) ("Regulamentul de procedură").

³⁰ Aceasta nu se aplică în cazul în care schema însăși prevede cerința notificării individuale pentru anumite categorii de ajutor. În ceea ce privește noțiunea de ajutor existent, a se vedea, de asemenea, cauza C-44/93, Namur-Les assurances du crédit/Office national du ducroire et l'État belge, Rec. 1994, pag. I-3829, punctele 28-34.

³¹ A se vedea punctul 20.

³² A se vedea cauza C-119/05, Lucchini, Repertoriu 2007, pag. I-6199, punctul 53.

³³ Cauza T-330/94, Salt Union/Comisia, Rec. 1996, pag. II-1475, punctul 39.

conformitate cu principiul certitudinii juridice, astfel cum este interpretat de CJCE, nici posibilitatea de a contesta valabilitatea deciziei subiacente a Comisiei printr-o hotărâre preliminară nu mai este disponibilă atunci când reclamantul ar fi putut introduce o acțiune, fără îndoială, îndreptată împotriva deciziei Comisiei, în fața instanțelor comunitare în temeiul articolului 230 din Tratatul CE, însă nu a acționat în acest sens³⁴.

18. Instanța națională poate solicita Comisiei un aviz în temeiul Secțiunii 3 din prezenta Comunicare în cazul în care are îndoieli cu privire la aplicabilitatea unui Regulament de exceptare pe categorii sau a unei scheme de ajutor existente sau aprobate.

2.1.3. Rolul Comisiei și al instanțelor naționale

19. CJCE a confirmat în mod repetat că atât instanțele naționale, cât și Comisia, joacă roluri esențiale, dar distincte, în contextul aplicării normelor privind ajutoarele de stat³⁵.

20. Rolul principal al Comisiei este de a examina compatibilitatea cu Piața comună a măsurilor de ajutor propuse, pe baza criteriilor prevăzute la articolul 87 alineatele (2) și (3) din Tratatul CE. Această evaluare a compatibilității rămâne responsabilitatea exclusivă a Comisiei, fiind supusă controlului jurisdicțional al instanțelor comunitare. În conformitate cu jurisprudența consacrată a CJCE, instanțele naționale nu au competența de a declara o măsură de ajutor de stat ca fiind compatibilă cu articolul 87 alineatele (2) sau (3) din Tratatul CE³⁶.

21. Rolul instanței naționale depinde de măsura de ajutor în cauză și faptul dacă acea măsură a fost notificată în mod corespunzător și aprobată de către Comisie:

(a) Instanțele naționale sunt adesea solicitate să intervină în cazurile în care o autoritate a unui Stat Membru³⁷ a acordat ajutor fără respectarea obligației de a nu pune în aplicare măsurile preconizate. Această situație apare fie deoarece ajutorul nu a fost notificat, fie pentru că autoritatea l-a pus în aplicare înainte de a obține aprobarea Comisiei. Rolul instanțelor naționale în asemenea cazuri este de a proteja drepturile persoanelor afectate de punerea în aplicare ilegală a ajutorului³⁸;

(b) De asemenea, instanțele naționale joacă un rol important în aplicarea deciziilor de recuperare adoptate în temeiul articolului 14 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 al Consiliului din 22 martie 1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE³⁹ ("Regulamentul de procedură"), atunci când evaluarea Comisiei concluzionează că ajutorul acordat în mod ilegal este incompatibil cu Piața comună și obligă Statul Membru

³⁴ Cauza C-188/92, TWD Textilwerke Deggendorf/Germania, Rec. 1994, pag. I-833, punctele 17, 25 și 26; a se vedea, de asemenea, cauzele conexate C-346/03 și C-529/03, Atzeni și alții, Rec. 2006, pag. I-1875, punctul 31 și cauza C-232/05, Comisia/Franța, ("Scott"), Rec. 2006, pag. I-10071, punctul 59.

³⁵ Cauza C-368/04, Transalpine Ölleitung in Österreich, citată la nota de subsol 8, punctul 37; cauzele conexate C-261/01 și C-262/01, Van Calster și Cleeren, Rec. 2003, pag. I-12249, punctul 74; și cauza C-39/94, SFEI și alții, citată la nota de subsol 8, punctul 41.

³⁶ Cauza C-199/06, CELF și Ministre de la Culture et de la Communication, Repertoriu 2008, pag. I-469, punctul 38; cauza C-17/91, Lornoy și alții/Statul Belgian, Rec. 1992, pag. I-6523, punctul 30; și cauza C-354/90, Fédération Nationale du Commerce Extérieur des Produits Alimentaires și alții/Franța, citată la nota de subsol 8, punctul 14.

³⁷ Printre acestea se numără autoritățile de la nivel național, regional și local.

³⁸ Cauza C-368/04, Transalpine Ölleitung in Österreich, citată la nota de subsol 8, punctele 38 și 44; cauzele conexate C-261/01 și C-262/01, Van Calster și Cleeren, citate la nota de subsol 35, punctul 75; și cauza C-295/97, Piaggio, citată la nota de subsol 9, punctul 31.

³⁹ JO L 83, 27.03.1999, pag. 1.

în cauză să recupereze ajutorul incompatibil de la beneficiar. Implicarea instanțelor naționale în asemenea cazuri rezultă, de obicei, ca urmare a acțiunilor introduse de beneficiari în vederea analizării legalității cererii de rambursare emise de autoritățile naționale. Cu toate acestea, în funcție de normele de procedură din dreptul intern, este posibilă introducerea și a altor tipuri de acțiuni în justiție (de exemplu, acțiuni introduse de autoritățile unui Stat Membru împotriva beneficiarului în vederea executării integrale a unei decizii de recuperare a Comisiei).

22. Atunci când protejează interesele particularilor, instanțele naționale trebuie să ia pe deplin în considerare eficiența și efectul direct⁴⁰ al articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE și interesele Comunității⁴¹.

23. Rolul instanțelor naționale în astfel de situații este detaliat în Secțiunile 2.2 și 2.3.

2.2. Rolul instanțelor naționale în aplicarea articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE – ajutoare de stat ilegale

24. În mod similar articolelor 81 și 82 din Tratatul CE, obligația de a nu pune în aplicare măsurile preconizate prevăzută la articolul 88 alineatul (3) din Tratatul CE creează pentru părțile vizate (de exemplu, pentru concurenții beneficiarului) drepturi individuale care au un efect direct. Aceste părți vizate își pot exercita drepturile prin introducerea unei acțiuni în fața instanțelor naționale competente, împotriva Statului Membru care a acordat ajutorul. Astfel, instrumentarea acestor acțiuni și, în consecință, protejarea drepturilor concurenților, în conformitate cu articolul 88 alineatul (3) din Tratatul CE constituie unul dintre cele mai importante roluri ale instanțelor naționale în domeniul ajutoarelor de stat.

25. Rolul esențial jucat de instanțele naționale în acest context rezultă, de asemenea, din faptul că propriile competențe ale Comisiei în ceea ce privește protecția concurenților și a altor terți împotriva ajutoarelor ilegale sunt limitate. În special, după cum a precizat CJCE în hotărârile "Boussac"⁴² și "Tubemeuse"⁴³, Comisia nu poate adopta o decizie finală prin care dispune recuperarea numai ca urmare a faptului că ajutorul nu a fost notificat în conformitate cu articolul 88 alineatul (3) din Tratatul CE. Prin urmare, Comisia trebuie să realizeze o evaluare completă a compatibilității, indiferent dacă obligația de a nu pune în aplicare măsurile preconizate a fost respectată sau nu⁴⁴. Această evaluare poate fi îndelungată, iar competențele Comisiei de a emite ordine de recuperare preliminară sunt supuse unor cerințe legale foarte stricte⁴⁵.

⁴⁰ Cauza C-354/90, Fédération Nationale du Commerce Extérieur des Produits Alimentaires și alții/Franța, citată la nota de subsol 8, punctele 11 și 12; și cauza C-39/94, SFEI și alții, citată la nota de subsol 8, punctele 39 și 40.

⁴¹ Cauza C-368/04, Transalpine Ölleitung in Österreich, citată la nota de subsol 8, punctul 48.

⁴² Cauza C-301/87, Franța/Comisia, ("Boussac"), Rec. 1990, pag. I-307.

⁴³ Cauza C-142/87, Belgia/Comisia, ("Tubemeuse"), Rec. 1990, pag. I-959.

⁴⁴ Cauza C-301/87, Franța/Comisia, ("Boussac"), citată la nota de subsol 42, punctele 17-23; cauza C-142/87, Belgia/Comisia, ("Tubemeuse"), citată la nota de subsol 43, punctele 15-19; cauza C-354/90, Fédération Nationale du Commerce Extérieur des Produits Alimentaires și alții/Franța, citată la nota de subsol 8, punctul 14 și cauza C-199/06, CELF și Ministre de la Culture et de la Communication, citată la nota de subsol 36, punctul 38.

⁴⁵ A se vedea articolul 11 alineatul (2) din regulamentul de procedură, care prevede că nu trebuie să existe îndoeli cu privire la caracterul de ajutor al măsurii în cauză, că intervenția trebuie să fie urgentă și că trebuie să existe un risc serios de prejudiciere semnificativă și ireparabilă a unui concurent.

26. În consecință, acțiunile în fața instanțelor naționale oferă concurenților și altor terți afectați de ajutoarele de stat ilegale o importantă cale de atac. Printre măsurile reparatorii pe care le pot dispune instanțele naționale se numără:

- (a) împiedicarea plății ajutoarelor ilegale;
- (b) recuperarea ajutoarelor ilegale (indiferent de compatibilitate);
- (c) recuperarea dobânzilor corespunzătoare unei perioade de ilegalitate;
- (d) despăgubiri pentru concurenți și alți terți; și
- (e) măsuri provizorii împotriva ajutoarelor ilegale.

27. Fiecare dintre aceste măsuri reparatorii este detaliată în Secțiunile 2.2.1-2.2.6 din prezenta Comunicare.

2.2.1. Împiedicarea plății ajutoarelor ilegale

28. Instanțele naționale sunt obligate să protejeze drepturile justițiabililor afectate de încălcarea obligației de a nu pune în aplicare măsurile preconizate. Prin urmare, instanțele naționale trebuie să impună toate consecințele juridice corespunzătoare, în conformitate cu dreptul intern, atunci când are loc o încălcare a articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE⁴⁶. Cu toate acestea, obligațiile instanțelor naționale nu sunt limitate la ajutoare ilegale deja plătite. Acestea se extind și la cazurile în care urmează a fi efectuată o plată ilegală. Ca parte a atribuțiilor care le sunt conferite în temeiul articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE, instanțele naționale trebuie să protejeze drepturile justițiabililor împotriva unei posibile încălcări a acestor drepturi⁴⁷. Prin urmare, atunci când urmează să se plătească un ajutor ilegal, instanța națională este obligată să împiedice efectuarea acestei plăți.

29. Obligația instanțelor naționale de a împiedica plata unui ajutor ilegal poate apărea într-o varietate de situații procedurale, în funcție de diferitele tipuri de acțiuni disponibile în temeiul dreptului intern. Foarte des, reclamantul va contesta valabilitatea măsurii naționale de acordare a ajutorului de stat ilegal. În asemenea cazuri, împiedicarea plății ilegale va fi, de obicei, consecința logică a constatării ilegalității măsurii de acordare a ajutorului, ca urmare a încălcării articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE de către Statul Membru⁴⁸.

2.2.2. Recuperarea ajutoarelor ilegale

30. În cazul în care ajutorul este acordat în mod ilegal, instanța națională trebuie să impună toate consecințele juridice ale acestei ilegalități în temeiul dreptului intern. Prin urmare,

⁴⁶ Cauza C-354/90, Fédération Nationale du Commerce Extérieur des Produits Alimentaires și alții/Franța, citată la nota de subsol 8, punctul 12; cauza C-39/94, SFEI și alții, citată la nota de subsol 8, punctul 40; cauza C-368/04, Transalpine Ölleitung in Österreich, citată la nota de subsol 8, punctul 47 și cauza C-199/06, CELF și Ministre de la Culture et de la Communication, citată la nota de subsol 367, punctul 41.

⁴⁷ A se vedea trimerile citate la nota de subsol 38.

⁴⁸ Cu privire la invaliditatea actului de acordare în cazurile în care Statul Membru a încălcat articolul 88 alineatul (3) din Tratatul CE, a se vedea cauza C-354/90, Fédération Nationale du Commerce Extérieur des Produits Alimentaires și alții/ Franța, citată la nota de subsol 8 punctul 12; a se vedea, cu titlu de exemplu, de asemenea, Tribunalul Federal german ("Bundesgerichtshof"), hotărârea din 4 aprilie 2003, V ZR 314/02, VIZ 2003, 340, și hotărârea din 20 ianuarie 2004, XI ZR 53/03, NVwZ 2004, 636.

instanța națională trebuie, în principiu, să dispună recuperarea integrală de la beneficiar a ajutorului de stat ilegal⁴⁹. Hotărârea privind recuperarea integrală a ajutorului de stat ilegal este legată de obligația generală ce revine instanțelor naționale de a proteja drepturile individuale ale reclamantului (de exemplu, concurentul), în conformitate cu articolul 88 alineatul (3) din Tratatul CE. Astfel, obligația de recuperare care incumbă instanțelor naționale este independentă de compatibilitatea măsurii de ajutor cu articolul 87 alineatele (2) sau (3) din Tratatul CE.

31. Deoarece instanțele naționale trebuie să dispună recuperarea integrală a ajutoarelor ilegale, indiferent de compatibilitatea acestora, recuperarea poate fi mai rapidă în cadrul unei acțiuni în fața unei instanțe naționale decât în cazul unei plângeri adresate Comisiei. Într-adevăr, spre deosebire de Comisie⁵⁰, instanța națională poate și trebuie să se limiteze la a stabili dacă măsura constituie ajutor de stat și dacă obligația de a nu pune în aplicare măsurile preconizate este incidentă în situația dată.

32. Cu toate acestea, obligația de a dispune recuperare din sarcina instanțelor naționale nu este absolută. În conformitate cu jurisprudența "SFEI"⁵¹, pot exista circumstanțe excepționale în care nu ar fi indicată recuperarea unui ajutor de stat ilegal. Standardul juridic care ar trebui aplicat în acest context ar trebui să fie similar celui aplicabil în temeiul articolelor 14 și 15 din Regulamentul de procedură⁵². Cu alte cuvinte, circumstanțele care nu ar împiedica un ordin de recuperare al Comisiei nu pot justifica abținerea unei instanțe naționale de la a dispune recuperarea integrală în temeiul articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE. Standardul pe care îl aplică instanțele comunitare în această privință este foarte strict⁵³. În special, CJCE a precizat în mod constant că, în principiu, beneficiarul unui ajutor acordat în mod ilegal nu poate invoca principiul așteptărilor legitime împotriva unui ordin de recuperare al Comisiei⁵⁴. Aceasta se datorează faptului că un operator economic diligent ar fi putut verifica dacă ajutorul pe care l-a primit a fost notificat sau nu⁵⁵.

33. Astfel, pentru a justifica faptul că instanța națională nu dispune recuperarea în temeiul articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE, trebuie ca un fapt specific și concret să fi generat

⁴⁹ Cauza C-71/04, Xunta de Galicia, Rec. 2005, pag. I-7419, punctul 49; cauza C-39/94, SFEI și alții, citată la nota de subsol 8, punctele 40 și 68; și cauza C-354/90, Fédération Nationale du Commerce Extérieur des Produits Alimentaires și alții/Franța, citată la nota de subsol 8, punctul 12.

⁵⁰ Ceea ce necesită realizarea unei analize de compatibilitate înainte de a dispune recuperarea, a se vedea trimiterile citate la nota de subsol 44.

⁵¹ Cauza C-39/94, SFEI și alții, citată la nota de subsol 8, punctele 70 și 71, făcând trimitere la concluziile avocatului general Jacobs în această cauză, punctele 73-75; a se vedea, de asemenea, cauza 223/85, RSV/Comisia, Rec. 1987, pag. 4617, punctul 17, și cauza C-5/89, Comisia/Germania, Rec. 1990, pag. I-3437, punctul 16.

⁵² În ceea ce privește standardul aplicat în acest sens, a se vedea concluziile avocatului general Jacobs în cauza C-39/94, SFEI și alții, citată la nota de subsol 8, punctul 75.

⁵³ Articolul 14 prevede o exceptare de la obligația Comisiei de a solicita recuperarea numai atunci când o recuperare ar contraveni unui principiu general de drept comunitar. În conformitate cu cauza C-177/06, Comisia/Spania, Repertoriu 2007, pag. I-7689, punctul 46, singurul caz în care un Stat Membru se poate abține de la punerea în aplicare a unei decizii de recuperare a Comisiei este acela în care o asemenea recuperare ar fi imposibilă din punct de vedere obiectiv. De asemenea, a se vedea punctul 17 din Comunicarea din partea Comisiei - Pentru o punere în aplicare eficientă a deciziilor Comisiei de obligare a Statelor Membre să recupereze ajutorul de stat ilegal și incompatibil (JO C 272, 15.11.2007, pag. 4).

⁵⁴ Cauza C-5/89, Comisia/Germania, citată la nota de subsol 51, punctul 14; cauza C-169/95, Spania/Comisia, Rec. 1997, pag. I-135, punctul 51; și cauza C-148/04, Unicredito Italiano, Rec. 2005, pag. I-11137, punctul 104.

⁵⁵ Cauza C-5/89, Comisia/Germania, citată la nota de subsol 51, punctul 14; cauza C-24/95, Alcan Deutschland, Rec. 1997, pag. I-1591, punctul 25; și cauzele conexe C-346/03 și C-529/03, Atzeni și alții, citate la nota de subsol 34, punctul 64.

așteptări legitime din partea beneficiarului⁵⁶. Acesta poate fi cazul, în special, atunci când Comisia însăși a oferit asigurări precise că măsura în cauză nu constituie ajutor de stat sau că nu face obiectul obligației de a nu pune în aplicare măsurile preconizate⁵⁷.

34. În cadrul hotărârii "CELF"⁵⁸, CJCE a clarificat faptul că obligația instanței naționale de a dispune recuperarea integrală a ajutorului de stat ilegal încetează în cazul în care, până la data la care instanța națională pronunță hotărârea, Comisia a decis deja că ajutorul este compatibil cu Piața comună. Deoarece scopul obligației de a nu pune în aplicare măsurile preconizate este de a se asigura că nu pot fi puse în aplicare decât ajutoare compatibile, acest scop nu mai poate fi contrazis atunci când Comisia a confirmat deja compatibilitatea⁵⁹. Prin urmare, obligația instanțelor naționale de a proteja drepturile individuale în temeiul articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE rămâne valabilă atunci când Comisia încă nu a adoptat o decizie, indiferent dacă se află sau nu în curs desfășurare o procedură a Comisiei⁶⁰.

35. Deși ulterior adoptării de către Comisie a unei decizii pozitive instanța națională nu mai are obligația în temeiul dreptului comunitar de a dispune recuperarea integrală, CJCE recunoaște în mod explicit, de asemenea, că o obligație de recuperare poate exista în temeiul dreptului intern⁶¹. Cu toate acestea, atunci când există o asemenea obligație de recuperare, aceasta nu aduce atingere dreptului Statului Membru de a repune ulterior în aplicare ajutorul.

36. După ce instanța națională decide că ajutorul ilegal a fost plătit cu încălcarea articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE, aceasta trebuie să cuantifice ajutorul pentru a stabili suma care trebuie recuperată. Jurisprudența instanțelor comunitare privind aplicarea articolului 87 alineatul (1) din Tratatul CE și practica decizională și Orientările Comisiei ar trebui să sprijine instanța în această privință. În cazul în care determinarea valorii ajutorului prezintă dificultăți, instanța națională poate solicita sprijinul Comisiei, astfel cum se detaliază în Secțiunea 3 din prezenta Comunicare.

2.2.3. Recuperarea dobânzii

37. Avantajul economic oferit de ajutoarele ilegale nu se limitează la valoarea nominală a acestora. Beneficiarul obține, de asemenea, un avantaj financiar care decurge din punerea în aplicare prematură a ajutorului. Acest lucru se datorează faptului că, dacă ajutorul ar fi fost notificat Comisiei, plata s-ar fi efectuat (dacă s-ar fi efectuat) mai târziu. Aceasta l-ar fi obligat pe beneficiar să împrumute fondurile corespunzătoare de pe piețele de capital, cu dobândă la ratele pieței.

⁵⁶ A se vedea concluziile avocatului general Jacobs prezentate în cauza C-39/94, SFEI și alții, citată la nota de subsol 8, punctul 73; și cauza 223/85, RSV/Comisie, citată la nota de subsol 51 de mai sus, punctul 17.

⁵⁷ Cauzele conexate C-182/03 și C-217/03 Belgia și Forum 187 Comisia, Rec. 2006, pag. I-5479, punctul 147.

⁵⁸ Cauza C-199/06, CELF și Ministre de la Culture et de la Communication, citată la nota de subsol 36, punctele 45, 46 și 55 și cauza C-384/07, Wienstrom, hotărârea din 11 decembrie 2008, nepublicată încă în Repertoriu, punctul 28.

⁵⁹ Cauza C-199/06, CELF și Ministre de la Culture et de la Communication, citată la nota de subsol 36, punctul 49.

⁶⁰ Hotărârea confirmă în mod explicit obligația de recuperare impusă de CJCE în jurisprudența sa anterioară, a se vedea cauza C-199/06, CELF și Ministre de la Culture et de la Communication, citată la nota de subsol 36 punctul 41.

⁶¹ Cauza C-199/06, CELF și Ministre de la Culture et de la Communication, citată la nota de subsol 36, punctele 53 și 55.

38. Acest avantaj de timp necuvenit reprezintă motivul pentru care, în cazul în care Comisia dispune recuperarea, articolul 14 alineatul (2) din regulamentul de procedură nu impune doar recuperarea valorii nominale a ajutorului, ci și recuperarea dobânzii începând din ziua în care ajutorul ilegal a fost pus la dispoziția beneficiarului până în ziua în care acesta este recuperat efectiv. Rata dobânzii care trebuie să se aplice în acest context este definită în Regulamentul (CE) nr. 794/2004 al Comisiei din 21 aprilie 2004 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 659/1999 al Consiliului de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE⁶² ("Regulamentul de punere în aplicare").

39. În cadrul hotărârii "CELF", CJCE a clarificat faptul că necesitatea de a recupera avantajul financiar care rezultă din punerea în aplicare prematură a ajutorului (denumit în continuare "dobândă corespunzătoare perioadei de nelegalitate") face parte din obligația care le revine instanțelor naționale în temeiul articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE. Aceasta deoarece punerea în aplicare prematură a ajutorului ilegal va avea ca efect cel puțin faptul că, în funcție de circumstanțe concurenței vor suferi mai devreme decât ar trebui, în termeni de concurență, efectele ajutorului. Prin urmare, beneficiarul a obținut un avantaj necuvenit⁶³.

40. Obligația instanței naționale de a dispune recuperarea dobânzii corespunzătoare perioadei de nelegalitate poate apărea în două situații diferite:

(a) În mod normal, instanța națională trebuie să dispună recuperarea integrală a ajutorului ilegal în temeiul articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE. În acest caz, atunci când se stabilește valoarea totală de recuperat, la valoarea ajutorului inițial trebuie adăugată dobânda corespunzătoare perioadei de nelegalitate.

(b) Cu toate acestea, instanța națională trebuie să dispună recuperarea dobânzii corespunzătoare perioadei de nelegalitate și în circumstanțe în care, în mod excepțional, nu există obligația de a dispune recuperarea integrală. Prin urmare, după cum s-a confirmat în "CELF", obligația instanței naționale de a dispune recuperarea dobânzii corespunzătoare perioadei de nelegalitate continuă să existe chiar și ulterior adoptării unei decizii pozitive de către Comisie⁶⁴. Acest fapt poate avea o importanță majoră pentru potențialii reclamânți, deoarece oferă o măsură reparatorie eficientă în cazurile în care Comisia a declarat deja ajutorul ca fiind compatibil cu Piața comună.

41. Pentru respectarea obligației de recuperare pe care o au instanțele naționale cu privire la dobânda corespunzătoare perioadei de nelegalitate, acestea trebuie să stabilească valoarea dobânzii care trebuie recuperată. În această privință se aplică următoarele principii:

(a) punctul de plecare este valoarea nominală a ajutorului⁶⁵;

(b) la stabilirea ratei aplicabile a dobânzii și a metodei de calcul, instanțele naționale ar trebui să ia în considerare faptul că recuperarea dobânzii corespunzătoare perioadei de nelegalitate

⁶² JO L 140, 30.04.2004, pag. 1. În ceea ce privește metoda de stabilire a ratelor de referință și de scont, a se vedea Comunicarea Comisiei privind revizuirea metodei de stabilire a ratelor de referință și de scont (JO C 14, 19.01.2008, pag. 6) ("Comunicarea privind ratele de referință").

⁶³ Cauza C-199/06, CELF și Ministre de la Culture et de la Communication, citată la nota de subsol 36, punctele 50-52 și 55.

⁶⁴ Cauza C-199/06, CELF și Ministre de la Culture et de la Communication, citată la nota de subsol 36, punctele 52 și 55.

⁶⁵ A se vedea punctul 36. Impozitele plătite în funcție de valoarea nominală a ajutorului pot fi deduse în vederea recuperării, a se vedea cauza T-459/93, Siemens/Comisia, Rec. 1995, pag. II-1675, punctul 83.

de către o instanță națională servește aceluiși scop ca recuperarea dobânzii de către Comisie în temeiul articolului 14 din regulamentul de procedură. În plus, cererile de recuperare a dobânzii corespunzătoare perioadei de nelegalitate sunt cereri de recuperare bazate în mod direct pe dreptul comunitar, în virtutea articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE⁶⁶. Prin urmare, acestor cereri li se aplică principiul echivalenței și cel al eficienței, descrise în Secțiunea 2.4.1 din prezenta Comunicare;

(c) în vederea asigurării conformității cu articolul 14 din regulamentul de procedură și pentru a respecta cerința de eficiență, Comisia consideră că metoda de calculare a dobânzii utilizată de instanța națională nu poate fi mai puțin strictă decât cea prevăzută de Regulamentul de punere în aplicare⁶⁷. În consecință, dobânda corespunzătoare perioadei de nelegalitate trebuie calculată pe o bază compusă, iar rata aplicabilă a dobânzii nu poate fi mai mică decât rata de referință⁶⁸;

(d) în plus, în opinia Comisiei, rezultă din principiul echivalenței că, atunci când calcularea ratei dobânzii în temeiul dreptului intern este mai strictă decât cea prevăzută de Regulamentul de punere în aplicare, instanța națională va trebui, de asemenea, să aplice normele interne mai stricte și cererilor în temeiul articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE;

(e) data cu începere de la care se calculează dobânda va fi întotdeauna data la care ajutorul ilegal a fost pus la dispoziția beneficiarului. Data până la care se calculează dobânda depinde de situația din momentul în care se pronunță hotărârea de către instanța națională. În situația în care, așa cum s-a întâmplat în cazul "CELF", Comisia a aprobat deja ajutorul, data finală este data adoptării Deciziei Comisiei. Altfel, dobânda corespunzătoare perioadei de nelegalitate se acumulează pentru întreaga perioadă de nelegalitate, până la data rambursării efective a ajutorului de către beneficiar. Astfel cum a fost confirmat în cauza "CELF", dobânda corespunzătoare perioadei de nelegalitate trebuie calculată și pentru perioada cuprinsă între adoptarea unei decizii afirmative de către Comisie și anularea ulterioară a acestei decizii de către instanțele comunitare⁶⁹.

42. În cazul în care există îndoieli, instanța națională poate solicita sprijinul Comisiei, în conformitate cu Secțiunea 3 din prezenta Comunicare.

2.2.4. Acțiuni în despăgubiri

43. În cadrul rolului pe care îl dețin în temeiul articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE, instanțele naționale pot fi, de asemenea, chemate să admită cereri de despăgubiri pentru prejudiciile aduse concurenților beneficiarilor și altor terți de către ajutoarele de stat ilegale⁷⁰. Asemenea acțiuni în despăgubiri sunt îndreptate, de obicei, împotriva autorității de acordare a ajutorului de stat. Aceste acțiuni pot fi foarte importante pentru reclamant, deoarece, spre

⁶⁶ Cauza C-199/06, CELF și Ministre de la Culture et de la Communication, citată la nota de subsol 36, punctele 52 și 55.

⁶⁷ A se vedea capitolul V din regulamentul de punere în aplicare.

⁶⁸ A se vedea nota de subsol 63.

⁶⁹ Cauza C-199/06, CELF și Ministre de la Culture et de la Communication, citată la nota de subsol 36, punctul 69.

⁷⁰ Cauza C-199/06, CELF și Ministre de la Culture et de la Communication, citată la nota de subsol 36, punctele 53 și 55; cauza C-368/04, Transalpine Ölleitung in Österreich, citată la nota de subsol 8, punctul 56; și cauza C-334/07 P, Comisia/Freistaat Sachsen, hotărârea din 11 decembrie 2008, nepublicată încă în Repertoriu, punctul 54.

deosebire de acțiunile care urmăresc numai recuperarea ajutoarelor, o acțiune reușită în despăgubiri oferă reclamantului o compensație financiară directă pentru pierderea suferită.

44. CJCE a precizat în repetate rânduri faptul că terții afectați pot introduce acțiuni în despăgubiri și în temeiul dreptului intern⁷¹. Aceste contestații depind, în mod evident, de normele de drept intern. Prin urmare, temeiurile juridice invocate de reclamanți în trecut variază semnificativ la nivelul Comunității.

45. Indiferent de posibilitatea de a solicita despăgubiri în temeiul dreptului intern, încălcarea obligației de a nu pune în aplicare măsurile preconizate are consecințe directe și obligatorii în temeiul dreptului comunitar. Acest lucru se datorează faptului că obligația de a nu pune în aplicare măsurile preconizate în temeiul articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE este o normă de drept comunitar direct aplicabilă, care este obligatorie pentru autoritățile din toate Statele Membre⁷². Prin urmare, încălcarea obligației de a nu pune în aplicare măsurile preconizate poate conduce, în principiu, la acțiuni în despăgubiri întemeiate pe jurisprudența "Francovich"⁷³ și "Brasserie du Pêcheur"⁷⁴ a CJCE⁷⁵. Această jurisprudență confirmă faptul că Statele Membre trebuie să compenseze prejudiciile aduse justițiabililor în urma încălcărilor dreptului comunitar pentru care este responsabil statul⁷⁶. Această răspundere există atunci când: (i) norma juridică încălcată urmărește să confere drepturi particularilor; (ii) încălcarea este suficient de gravă; și (iii) există o legătură cauzală directă între încălcarea obligației Statului Membru și daunele suferite de părțile vătămate⁷⁷.

46. Prima cerință (obligație de drept comunitar destinată protejării drepturilor particularilor) este îndeplinită în raport cu încălcarea articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE. CJCE nu numai că a confirmat în mod repetat existența drepturilor particularilor în temeiul articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE, dar a precizat și faptul că protejarea acestor drepturi revine instanțelor naționale⁷⁸.

47. Cerința existenței unei încălcări suficient de grave a dreptului comunitar este în general îndeplinită în ceea ce privește articolul 88 alineatul (3) din Tratatul CE. Atunci când stabilește dacă o încălcare a dreptului comunitar este suficient de gravă, CJCE pune accentul în special pe nivelul puterilor de apreciere de care au beneficiat autoritățile în cauză⁷⁹. Atunci când

⁷¹ Cauza C-199/06, CELF și Ministre de la Culture et de la Communication, citată la nota de subsol 36, punctele 53 și 55; cauza C-368/04, Transalpine Ölleitung in Österreich, citată la nota de subsol 8, punctul 56; și cauza C-39/94, SFEI and Others, citată la nota de subsol 8, punctul 75.

⁷² Cauza 6/64, Costa/E.N.E.L., Rec. 1964, p. 1141; cauza 120/73, Lorenz GmbH/Bundesrepublik Deutschland și alții, Rec. 1973, pag. 1471, punctul 8; și cauza C-354/90, Fédération Nationale du Commerce Extérieur des Produits Alimentaires și alții/Franța, citată la nota de subsol 8, punctul 11.

⁷³ Cauzele conexate C-6/90 și C-9/90, Francovich și Bonifaci/Italia, Rec. 1991, pag. I-5357.

⁷⁴ Cauzele conexate C-46/93 și C-48/93, Brasserie du Pêcheur și Factortame, Rec. 1996 I-1029.

⁷⁵ Faptul că încălcările normelor în materia ajutoarelor de stat poate angaja răspunderea directă a statelor în temeiul dreptului comunitar a fost confirmat în cauza C-173/03, Traghetti del Mediterraneo/Italia, Rec. 2006, pag. I-5177, punctul 41.

⁷⁶ Cauzele conexate C-6/90 și C-9/90, Francovich și Bonifaci/Italia, citate la nota de subsol 73, punctele 31-37; și cauzele conexate C-46/93 și C-48/93, Brasserie du Pêcheur și Factortame, citate la nota de subsol 74, punctul 31.

⁷⁷ A se vedea cauza C-173/03, Traghetti del Mediterraneo/Italia, citată la nota de subsol 75, punctul 45.

⁷⁸ Cauza C-354/90, Fédération Nationale du Commerce Extérieur des Produits Alimentaires și alții/Franța, citată la nota de subsol 8, punctele 12-14; cauzele conexate C-261/01 și C-262/01, Van Calster și Cleeren, citate la nota de subsol 35, punctul 53; și cauza C-199/06, CELF și Ministre de la Culture et de la Communication, citată la nota de subsol 36, punctul 38.

⁷⁹ Cauzele conexate C-46/93 și C-48/93, Brasserie du Pêcheur și Factortame, citate la nota de subsol 74, punctul 55.

autoritatea în cauză nu dispune de nici o marjă de apreciere, simpla încălcare a dreptului comunitar poate fi suficientă pentru a stabili existența unei încălcări suficient de grave⁸⁰. Cu toate acestea, în privința articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE, autoritățile din Statele Membre nu dispun de nici o marjă de apreciere care să le permită să nu notifice măsurile de ajutor de stat. În principiu, acestea au obligația absolută de a notifica toate măsurile de acest fel înainte de punerea lor în aplicare. Deși uneori CJCE ține seama de caracterul scuzabil al încălcării dreptului comunitar⁸¹, în mod normal, în cazul acordării ajutoarelor de stat, autoritățile din Statele Membre nu pot susține că nu aveau cunoștință de existența obligației de a nu pune în aplicare măsurile preconizate. Acest lucru este motivat de existența unei bogate jurisprudențe și a unui cuprinzător ansamblu de Orientări ale Comisiei privind aplicarea articolelor 87 alineatul (1) și 88 alineatul (3) din Tratatul CE. În caz de îndoială, Statele Membre pot întotdeauna să notifice măsura Comisiei, din rațiuni de certitudine juridică⁸².

48. A treia cerință, ca încălcarea dreptului comunitar să fi produs un prejudiciu financiar efectiv și cert reclamantului, poate fi îndeplinită în diverse moduri.

49. Deseori, reclamantul arată că ajutorul se află în mod direct la originea unui beneficiu nerealizat. Atunci când analizează o asemenea susținere, instanța națională ar trebui să ia în considerare următoarele aspecte:

(a) În temeiul cerințelor dreptului comunitar privind echivalența și eficiența⁸³, normele naționale nu pot exclude răspunderea unui Stat Membru pentru beneficiul nerealizat⁸⁴. În virtutea dreptului comunitar, prejudiciul poate exista indiferent dacă încălcarea a avut ca urmare pierderea de active de către reclamant sau împiedicarea acestuia de a-și consolida situația activelor. În cazul în care dreptul intern cuprinde o asemenea excludere, instanța națională ar trebui să nu aplice dispoziția în cauză în ceea ce privește acțiunile în despăgubiri în temeiul articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE.

(b) Determinarea valorii efective a beneficiului nerealizat este mai ușoară atunci când ajutorul ilegal i-a permis beneficiarului să-și adjucece un contract sau să profite de o anumită oportunitate comercială în defavoarea reclamantului. Instanța națională poate în acest caz să calculeze venitul pe care reclamantul l-ar fi putut genera în cadrul acestui contract. În cazurile în care contractul a fost deja executat de către beneficiar, instanța națională va ține seama, de asemenea, de profitul efectiv generat.

(c) În cazul în care ajutorul conduce numai la o pierdere generală de cotă de piață, evaluarea prejudiciului este mai complicată. O posibilă modalitate de abordare a unor astfel de cazuri ar putea fi compararea situației venitului efectiv al reclamantului (pe baza contului de profit și pierdere) cu situația ipotetică a venitului în cazul în care ajutorul ilegal nu ar fi fost acordat.

⁸⁰ Cauza C-278/05, Robins și alții, Repertoriu 2007, pag. I-1053, punctul 71; cauza C-424/97, Haim, Rec. 2000, pag. I-5123, punctul 38 și cauza C-5/94, Hedley Lomas, Rec. 1996, pag. I-2553, punctul 28.

⁸¹ Cauzele conexate C-46/93 și C-48/93, Brasserie du Pêcheur și Factortame, citate la nota de subsol 74, punctul 56.

⁸² Deși în general încălcările articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE trebuie să fie considerate suficient de grave, pot exista circumstanțe excepționale care împiedică introducerea unei acțiuni în despăgubiri. În asemenea circumstanțe, cerința unei încălcări suficient de grave poate să nu fie îndeplinită. A se vedea punctele 32 și 33.

⁸³ A se vedea Secțiunea 2.4.1.

⁸⁴ Cauzele conexate C-46/93 și C-48/93, Brasserie du Pêcheur și Factortame, citate la nota de subsol 74, punctele 87 și 90.

(d) Pot exista circumstanțe în care prejudiciile suferite de reclamant depășesc beneficiul nerealizat. O astfel de situație ar fi, de exemplu, aceea în care, drept consecință a ajutorului ilegal, reclamantul este forțat să-și înceteze activitatea (de exemplu, prin insolabilitate).

50. Posibilitatea de a solicita despăgubiri este, în principiu, independentă de orice investigație paralelă a Comisiei cu privire la aceeași măsură de ajutor. O asemenea investigație în curs de desfășurare nu eliberează instanța națională de obligația pe care o are de a proteja drepturile individuale în temeiul articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE⁸⁵. Deoarece reclamantul poate demonstra că a suferit o pierdere din cauza punerii în aplicare premature a ajutorului și, mai concret, în urma avantajului de timp ilegal al beneficiarului, posibilitatea admiterii acțiunilor în despăgubiri nu este exclusă nici atunci când Comisia a aprobat deja ajutorul în momentul în care instanța națională pronunță o hotărâre⁸⁶.

51. Normele de procedură din dreptul intern permit uneori instanței naționale să recurgă la unele estimări rezonabile în scopul determinării valorii efective a despăgubirilor care trebuie acordate reclamantului. Acolo unde este cazul și cu condiția respectării principiului eficienței⁸⁷, utilizarea unor asemenea estimări ar fi posibilă și în cadrul acțiunilor în despăgubiri în temeiul articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE. Acestea pot fi un instrument util pentru instanțele naționale care se confruntă cu dificultăți la calcularea despăgubirilor.

52. Cerințele juridice prealabile pentru acțiunile în despăgubiri întemeiate pe dreptului comunitar și problemele legate de calcularea despăgubirilor pot, de asemenea, face obiectul cererilor de asistență din partea Comisiei în temeiul Secțiunii 3 din prezenta Comunicare.

2.2.5. Acțiunile în despăgubiri împotriva beneficiarului

53. Potențialii reclamânți au dreptul să introducă acțiuni în despăgubiri împotriva autorității care acordă ajutorul. Cu toate acestea, pot exista situații în care reclamantul preferă să solicite despăgubiri direct de la beneficiar.

54. În hotărârea "SFEI", CJCE a abordat în mod explicit problema posibilității introducerii unei acțiuni în despăgubiri direct împotriva beneficiarului, în temeiul dreptului comunitar. CJCE a ajuns la concluzia că, deoarece articolul 88 alineatul (3) din Tratatul CE nu impune obligații directe beneficiarului, dreptul comunitar nu oferă un temei suficient pentru asemenea acțiuni⁸⁸.

55. Totuși acest fapt nu aduce atingere în niciun fel posibilității admiterii unei acțiuni în despăgubiri îndreptate împotriva beneficiarului întemeiată pe normele de drept material intern. În acest context, CJCE s-a referit în mod special la posibilitatea potențialilor reclamânți de a-și întemeia cererile pe normele de drept intern care reglementează răspunderea extracontractuală⁸⁹.

⁸⁵ Cauza C-39/94, SFEI și alții, citată la nota de subsol 8, punctul 44.

⁸⁶ Cauza C-199/06, CELF și Ministre de la Culture et de la Communication, citată la nota de subsol 36, punctele 53 și 55.

⁸⁷ A se vedea Secțiunea 2.4.1.

⁸⁸ Cauza C-39/94, SFEI și alții, citată la nota de subsol 8, punctele 72-74.

⁸⁹ Cauza C-39/94, SFEI și alții, citată la nota de subsol 8, punctul 75. În situațiile care implică un conflict de legi, legea aplicabilă este determinată de Regulamentul (CE) nr. 864/2007 al Parlamentului European și al Consiliului privind legea aplicabilă obligațiilor necontractuale (Roma II), (JO L 199, 31.07.2007, pag. 40).

2.2.6. Măsuri provizorii

56. Datoria instanțelor naționale de a trage concluziile juridice necesare din încălcarea obligației de a nu pune în aplicare măsurile preconizate nu este limitată la hotărârile definitive ale acestora. Ca parte a rolului avut de acestea în temeiul articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE, instanțele naționale trebuie, de asemenea, să ia măsuri provizorii atunci când acestea sunt oportune pentru a proteja drepturile justițiabililor⁹⁰ și eficiența articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE.

57. Competența instanțelor naționale de a adopta măsuri provizorii poate avea o importanță majoră pentru părțile interesate atunci când este necesar un remediu rapid. Datorită capacității de a acționa prompt împotriva ajutoarelor ilegale, apropierei și varietății măsurilor aflate la dispoziția acestora, instanțele naționale sunt cele mai în măsură să ia măsuri provizorii atunci când ajutorul ilegal a fost deja plătit sau urmează a fi plătit.

58. Cele mai simple cazuri sunt cele în care ajutorul ilegal încă nu a fost plătit, însă există riscul efectuării unor asemenea plăți pe durata procedurilor judiciare naționale. În asemenea cazuri, obligația de a împiedica încălcarea articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE⁹¹ impune instanței naționale să dispună măsuri provizorii, prin care să împiedice plata ilegală până la soluționarea fondului cauzei.

59. Atunci când plata ilegală a fost deja efectuată, rolul care le revine instanțelor naționale în temeiul articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE presupune, de obicei, dispunerea recuperării integrale (inclusiv a dobânzii corespunzătoare perioadei de nelegalitate). Datorită principiului eficienței⁹², în principiu, instanța națională nu poate amâna acest lucru prin întârzierea procedurilor în mod nejustificat. Asemenea întârzieri nu numai că ar aduce atingere drepturilor particularilor pe care le protejează articolul 88 alineatul (3) din Tratatul CE, ci ar și spori în mod direct prejudiciul concurențial care decurge din ilegalitatea ajutorului.

60. Cu toate acestea, în pofida existenței acestei obligații cu caracter general, pot exista circumstanțe în care hotărârea definitivă a instanței naționale este întârziată. În asemenea cazuri, obligația de a proteja drepturile particularilor în temeiul articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE impune instanței naționale să ia toate măsurile provizorii necesare aflate la dispoziția acesteia, conform normelor de procedură din dreptul intern în vigoare, pentru a opri, cel puțin temporar, efectele anticoncurențiale ale ajutorului ("recuperare provizorie")⁹³. În acest context, aplicarea normelor de procedură din dreptul intern este subordonată respectării principiilor echivalenței și eficienței⁹⁴.

61. Dacă, întemeindu-se pe jurisprudența instanțelor comunitare și pe practica Comisiei, judecătorul național are convingerea rezonabilă, la prima vedere, că măsura în cauză presupune un ajutor de stat ilegal, cea mai rapidă soluție ar fi, în opinia Comisiei, în

⁹⁰ Cauza C-354/90, *Fédération Nationale du Commerce Extérieur des Produits Alimentaires și alții/Franța*, citată la nota de subsol 8, punctul 12; cauza C-39/94, *SFEI și alții*, citată la nota de subsol 8, punctul 52; și cauza C-368/04, *Transalpine Ölleitung in Österreich*, citată la nota de subsol 8, punctul 46.

⁹¹ A se vedea Secțiunea 2.2.1.

⁹² A se vedea Secțiunea 2.4.1.

⁹³ A se vedea, de asemenea, cauza C-39/94, *SFEI și alții*, citată la nota de subsol 8, punctul 52 și cauza C-368/04, *Transalpine Ölleitung in Österreich*, citată la nota de subsol 8, punctul 46.

⁹⁴ A se vedea Secțiunea 2.4.1.

conformitate cu normele de procedură din dreptul intern, să dispună plasarea într-un cont blocat a ajutorului ilegal și a dobânzii corespunzătoare perioadei de nelegalitate, până la soluționarea fondului cauzei. În hotărârea sa definitivă, instanța națională fie va dispune înapoierea fondurilor din contul blocat către autoritatea de acordare a ajutorului de stat, în cazul în care ilegalitatea ajutorului este confirmată, fie va dispune eliberarea fondurilor către beneficiar.

62. Recuperarea provizorie poate fi, de asemenea, un instrument foarte eficient în cazurile în care procedurile judiciare naționale se desfășoară în paralel cu o investigație a Comisiei⁹⁵. O investigație în curs de desfășurare a Comisiei nu eliberează instanța națională de obligația de a proteja drepturile particularilor în temeiul articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE⁹⁶. Prin urmare, instanța națională nu poate pur și simplu să suspende cauza până la decizia Comisiei și să lase între timp neprotejate drepturile pe care articolul 88 alineatul (3) din Tratatul CE le conferă reclamantului. Astfel, atunci când instanța națională dorește să aștepte rezultatul evaluării compatibilității de către Comisie înaintea pronunțării unei hotărâri de recuperare definitivă și irevocabilă, aceasta ar trebui să adopte măsuri provizorii corespunzătoare. Și în acest caz, dispunerea plasării fondurilor într-un cont blocat ar putea fi o măsură corespunzătoare. În cazurile în care:

(a) Comisia declară ajutorul incompatibil, instanța națională ar dispune înapoierea fondurilor din contul blocat către autoritatea care a acordat ajutorul de stat (ajutorul și dobânda corespunzătoare perioadei de nelegalitate).

(b) Comisia declară ajutorul compatibil, aceasta ar elibera instanța națională de obligația, în temeiul dreptului comunitar, de a dispune recuperarea integrală⁹⁷. Prin urmare, instanța poate dispune eliberarea către beneficiar a valorii efective a ajutorului, sub rezerva dispozițiilor de drept intern⁹⁸. Cu toate acestea, astfel cum se descrie în Secțiunea 2.2.3, instanța națională rămâne supusă unei obligații, în temeiul dreptului comunitar, de a dispune recuperarea dobânzii corespunzătoare perioadei de nelegalitate⁹⁹. Prin urmare, această dobândă corespunzătoare perioadei de nelegalitate va trebui plătită autorității care a acordat ajutorul de stat.

2.3. Rolul instanțelor naționale în punerea în aplicare a deciziilor negative ale Comisiei, prin care se dispune recuperarea

63. Instanțele naționale pot fi de asemenea investite cu soluționarea unor cereri privind ajutorul de stat și în cazuri în care Comisia deja a dispus recuperarea. Deși cele mai multe cauze sunt acțiuni în anularea unei decizii de recuperare emise de autoritățile naționale, terții pot solicita, de asemenea, despăgubiri de la autoritățile naționale pentru nepunerea în aplicare a unei decizii de recuperare a Comisiei.

⁹⁵ A se vedea Secțiunea 2.3.1 pentru Orientările privind măsurile provizorii în caz de recuperare a ajutorului.

⁹⁶ Cauza C-39/94, SFEI și alții, citată la nota de subsol 8, punctul 44.

⁹⁷ Cauza C-199/06, CELF și Ministre de la Culture et de la Communication, citată la nota de subsol 36, punctele 46 și 55.

⁹⁸ A se vedea punctul 35.

⁹⁹ Cauza C-199/06, CELF și Ministre de la Culture et de la Communication, citată la nota de subsol 36 de mai sus, punctele 52 și 55.

2.3.1. Contestarea valabilității unei decizii de recuperare emisă de autoritățile naționale

64. În conformitate cu articolul 14 alineatul (3) din Regulamentul de procedură, Statele Membre trebuie să pună în executare fără întârziere deciziile de recuperare. Recuperarea se desfășoară în conformitate cu normele de procedură disponibile în temeiul dreptului intern, cu condiția ca acestea să permită o executare imediată și efectivă a deciziei de recuperare. Atunci când o normă procedurală internă împiedică recuperarea imediată și/sau efectivă, instanța națională trebuie să nu aplice dispoziția respectivă¹⁰⁰.

65. Valabilitatea deciziilor de recuperare emise de autoritățile naționale pentru punerea în aplicare a unei decizii de recuperare a Comisiei este uneori contestată în fața instanțelor naționale. Normele care reglementează aceste acțiuni sunt detaliate în Comunicarea din 2007 a Comisiei privind recuperarea¹⁰¹, ale cărei principii de bază sunt rezumate în această secțiune.

66. În special, acțiunile în fața instanțelor naționale nu pot contesta valabilitatea deciziei subiacente a Comisiei atunci când reclamantul ar fi putut contesta această decizie direct în fața instanțelor comunitare¹⁰². De asemenea, aceasta înseamnă că, atunci când ar fi fost posibilă o acțiune în temeiul articolului 230 din Tratatul CE, instanța națională nu poate suspenda executarea deciziei de recuperare din motive legate de valabilitatea deciziei Comisiei¹⁰³.

67. Atunci când nu este clar dacă reclamantul poate introduce o acțiune în anulare în temeiul articolului 230 din Tratatul CE (de exemplu, întrucât măsura a fost o schemă de ajutor cu o sferă de aplicare extinsă în privința căreia reclamantul nu poate demonstra că este în mod individual vizat), instanța națională trebuie, în principiu, să ofere protecție juridică. Cu toate acestea, într-o asemenea situație, judecătorul național trebuie să adreseze CJCE o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare în temeiul articolului 234 din Tratatul CE, atunci când acțiunea introdusă are în vedere valabilitatea și legalitatea deciziei Comisiei¹⁰⁴.

68. Acordarea măsurilor provizorii în asemenea circumstanțe se supune unor cerințe juridice foarte stricte, definite în jurisprudența "Zuckerfabrik"¹⁰⁵ și "Atlanta"¹⁰⁶: o instanță națională poate suspenda deciziile de recuperare dacă sunt îndeplinite următoarele condiții: (i) instanța are îndoieli grave cu privire la valabilitatea actului comunitar. Dacă valabilitatea actului contestat nu este deja pe rol în fața CJCE, aceasta trebuie să sesizeze ea însăși CJCE; (ii) este vorba de o urgență în sensul că măsura provizorie este necesară pentru a evita daune grave și ireparabile cauzate părții care solicită măsura; și (iii) instanța trebuie să țină seama în mod corespunzător de interesul comunitar. La evaluarea tuturor acestor condiții, instanța națională trebuie să respecte orice hotărâre a instanțelor comunitare privind legalitatea deciziei Comisiei sau privind o cerere de măsură provizorie la nivel comunitar¹⁰⁷.

¹⁰⁰ Cauza C-232/05, Comisia/Franța, ("Scott"), citată la nota de subsol 34, punctele 49-53.

¹⁰¹ Comunicarea Comisiei pentru o punere în aplicare eficientă a deciziilor Comisiei de obligare a Statelor Membre să recupereze ajutorul de stat ilegal și incompatibil, citată la nota de subsol 53, punctele 55-59.

¹⁰² A se vedea trimiterile citate la nota de subsol 34.

¹⁰³ Cauza C-232/05, Comisia/Franța, ("Scott"), citată la nota de subsol 34 de mai sus, punctele 59 și 60.

¹⁰⁴ A se vedea cauza C-119/05, Lucchini, citată anterior la nota de subsol 32, punctul 53.

¹⁰⁵ Cauzele conexate C-143/88 și C-92/89, Zuckerfabrik Süderdithmarschen și Zuckerfabrik Soest/Hauptzollamt Itzehoe și Hauptzollamt Paderborn, Rec. 1991, pag. I-415, punctul 33.

¹⁰⁶ Cauza C-465/93, Atlanta Fruchthandels-gesellschaft și alții/Bundesamt für Ernährung und Forstwirtschaft, Rec. 1995, pag. I-3761, punctul 51.

¹⁰⁷ Pentru indicații suplimentare, a se vedea Comunicarea din 2007 privind recuperarea, punctul 59.

2.3.2. Despăgubiri pentru nepunerea în executare a unei decizii de recuperare

69. La fel ca încălcările obligației de a nu pune în aplicare măsurile preconizate, nerespectarea de către autoritățile Statelor Membre a unei decizii de recuperare a Comisiei în temeiul articolului 14 din Regulamentul de procedură poate conduce la acțiuni în despăgubiri în temeiul jurisprudenței "Francovich" și "Brasserie du Pêcheur"¹⁰⁸. În opinia Comisiei, abordarea unor asemenea acțiuni în despăgubiri urmează principiile aplicabile în ceea ce privește încălcările obligației de a nu pune în aplicare măsurile preconizate¹⁰⁹. Aceasta se datorează faptului că (i) obligația de recuperare ce incumbă Statului Membru urmărește protejarea aceluiași drepturi ale particularilor ca și obligația de a nu pune în aplicare măsurile preconizate și (ii) deciziile de recuperare ale Comisiei nu lasă nicio marjă de apreciere autorităților naționale; astfel, încălcarea obligației de recuperare trebuie, în principiu, să fie considerată suficient de gravă. În consecință, admiterea unei acțiuni în despăgubiri pentru nepunerea în aplicare a unei decizii de recuperare a Comisiei va depinde de măsura în care reclamantul poate demonstra că a suferit o pierdere ca urmare directă a recuperării întârziată¹¹⁰.

2.4. Norme de procedură și calitatea procesuală în fața instanțelor naționale

2.4.1. Principii generale

70. Instanțele naționale trebuie să asigure executarea obligației de a nu pune în aplicare măsurile preconizate și să protejeze drepturile justițiabililor împotriva ajutoarelor de stat ilegale. În principiu, acestor proceduri li se aplică normele de procedură din dreptul intern¹¹¹. Cu toate acestea, în conformitate cu principiile generale ale dreptului comunitar, aplicarea dreptului intern în aceste circumstanțe se supune următoarelor două condiții esențiale:

(a) normele de procedură din dreptul intern aplicabile acțiunilor în temeiul articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE nu pot fi mai puțin favorabile decât cele aplicabile acțiunilor în temeiul dreptului intern (principiul echivalenței)¹¹²; și

(b) normele de procedură din dreptul intern nu pot face excesiv de dificilă sau practic imposibilă exercitarea drepturilor conferite prin dreptul comunitar (principiul eficienței)¹¹³.

71. Dată fiind supremația dreptului comunitar, instanțele naționale trebuie să nu aplice normele de procedură din dreptul intern în cazul în care acestea ar încălca principiile enunțate la punctul 70¹¹⁴.

¹⁰⁸ A se vedea trimiterile citate la nota de subsol 77.

¹⁰⁹ A se vedea Secțiunea 2.2.4.

¹¹⁰ A se vedea punctele 48-51.

¹¹¹ Cauza C-368/04, Transalpine Ölleitung in Österreich, citată la nota de subsol 8, punctul 45 și cauza C-526/04, Laboratoires Boiron, Rec. 2006, pag. I-7529, punctul 51.

¹¹² Cauza C-368/04, Transalpine Ölleitung in Österreich, citată la nota de subsol 8, punctul 45; cauzele conexe C-392/04 și C-422/04, i-21 Germania, Rec. 2006, pag. I-8559, punctul 57 și cauza 33/76, Rewe, Rec. 1976, pag. 1989, punctul 5.

¹¹³ Cauza C-368/04, Transalpine Ölleitung in Österreich, citată la nota de subsol 8, punctul 45; cauza C-174/02, Streekgewest, Rec. 2005, pag. I-85, punctul 18 și cauza 33/76, Rewe, citată la nota de subsol 112, punctul 5.

¹¹⁴ Cauza 106/77, Amministrazione delle finanze dello Stato/Simmenthal, Rec. 1978, pag. 629, punctele 21 și 24.

2.4.2. Calitatea procesuală

72. Principiul eficienței are un impact direct asupra calității procesuale a potențialilor reclamânți în fața instanțelor naționale în temeiul articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE. În această privință, dreptul comunitar cere ca normele interne privind calitatea procesuală să nu submineze dreptul la o protecție juridică efectivă¹¹⁵. Prin urmare, normele interne nu pot limita calitatea procesuală doar la concurenții beneficiarului¹¹⁶. Terții care nu sunt afectați de denaturarea concurenței care rezultă din măsura de ajutor pot avea, de asemenea, un interes suficient de o natură diferită (după cum s-a admis în cazurile privind fiscalitatea) pentru a introduce acțiunea în fața unei instanțe naționale¹¹⁷.

2.4.3. Aspecte privind calitatea procesuală în cauze fiscale

73. Jurisprudența citată la punctul 72 este relevantă în special pentru ajutoarele de stat acordate sub forma exonerărilor de impozite și de alte datorii financiare. În asemenea cazuri, nu rareori, persoane care nu beneficiază de aceeași exonerare contestă propria sarcină fiscală, întemeindu-și acțiunea pe articolul 88 alineatul (3) din Tratatul CE¹¹⁸.

74. Cu toate acestea, în baza jurisprudenței instanțelor comunitare, terții contribuabili pot invoca obligația de a nu pune în aplicare măsurile preconizate numai atunci când propria plată fiscală face parte integrantă din măsura de ajutor de stat ilegală¹¹⁹. Acesta este cazul atunci când, în temeiul normelor interne relevante, venitul fiscal este rezervat exclusiv finanțării ajutorului de stat ilegal și are un impact direct asupra valorii ajutorului de stat acordat prin încălcarea articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE¹²⁰.

75. De obicei, în cazul în care au fost acordate exonerări de la plata impozitelor generale, nu sunt îndeplinite criteriile de mai sus. Prin urmare, în general, o întreprindere care trebuie să plătească astfel de impozite nu poate pretinde că exonerarea fiscală acordată altei întreprinderi este ilegală în temeiul articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE¹²¹. De asemenea, din jurisprudența consacrată rezultă că extinderea la reclamant a unei exonerări ilegale de la plata impozitului nu este un remediu corespunzător pentru încălcarea articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE. O asemenea măsură nu ar elimina efectele anticoncurențiale ale ajutorului ilegal, ci, dimpotrivă, le-ar consolida¹²².

¹¹⁵ Cauza C-174/02, Streekgewest, citată la nota de subsol 113, punctul 18.

¹¹⁶ Cauza C-174/02, Streekgewest, citată la nota de subsol 113, punctele 14-21.

¹¹⁷ Cauza C-174/02, Streekgewest, citată la nota de subsol 113, punctul 19.

¹¹⁸ A se vedea statisticile de la punctul 3. Impunerea unei sarcini fiscale deosebite pentru anumite sectoare sau producători specifici poate constitui, de asemenea, ajutor de stat acordat altor întreprinderi, a se vedea cauza C-487/06 P, British Aggregates Association/Comisia, hotărâre din 22 decembrie 2008, nepublicată încă în Repertoriu, punctele 81-86.

¹¹⁹ Cauza C-174/02, Streekgewest, citată la nota de subsol 113 de mai sus, punctul 19.

¹²⁰ Cauzele conexate C-393/04 și C-41/05, Air Liquide, citate la nota de subsol 13, punctul 46; cauzele conexate C-266/04-C-270/04, C-276/04 și C-321/04-C-325/04, Casino France și alții, Rec. 2005, pag. I-9481, punctul 40 și cauza C-174/02, Streekgewest, citată la nota de subsol 113, punctul 26.

¹²¹ Cauzele conexate C-393/04 și C-41/05, Air Liquide, citate la nota de subsol 13, punctul 48, și cauzele conexate C-266/04-C-270/04, C-276/04 și C-321/04-C-325/04, Casino France și alții, citate la nota de subsol 120, punctele 43 și 44.

¹²² Cauzele conexate C-393/04 și C-41/05, Air Liquide, citate la nota de subsol 13, punctul 45.

2.4.4. Strângerea probelor

76. Principiul eficienței poate influența, de asemenea, procesul de strângere a probelor. De exemplu, atunci când sarcina probei cu privire la o anumită cerere face imposibilă sau excesiv de dificilă probarea susținerilor reclamantului (de exemplu, deoarece documentele justificative necesare nu se află în posesia acestuia), instanța națională trebuie să utilizeze toate mijloacele disponibile în temeiul normelor de procedură din dreptul intern pentru a acorda reclamantului acces la aceste probe. Printre acestea se poate număra, acolo unde prevede dreptul intern, obligația instanței naționale de a ordona pârâtului sau unui terț să pună la dispoziția reclamantului documentele necesare¹²³.

3. Sprijinul acordat de comisie instanțelor naționale

77. În conformitate cu articolul 10 din Tratatul CE, instituțiile europene și Statele Membre au o obligație reciprocă de cooperare loială în vederea atingerii obiectivelor Tratatului CE. Astfel, din articolul 10 din Tratatul CE rezultă faptul că atunci când instanțele naționale aplică dreptul comunitar, Comisia are obligația de a le oferi sprijin¹²⁴. Pe de altă parte, instanțele naționale pot fi obligate să asiste Comisia la îndeplinirea sarcinilor sale¹²⁵.

78. Dat fiind rolul cheie pe care îl joacă instanțele naționale în aplicarea normelor privind ajutoarele de stat, Comisia se angajează să susțină instanțele naționale atunci când acestea din urmă consideră necesară o asemenea asistență pentru adoptarea unei hotărâri într-o cauză pendinte. Deși Comunicarea din 1995 privind cooperarea oferea deja instanțelor naționale posibilitatea de a solicita asistența Comisiei, această posibilitate nu a fost utilizată în mod frecvent de instanțele naționale. Prin urmare, Comisia dorește să facă o nouă încercare de stabilire a unei cooperări mai strânse cu instanțele naționale, prin furnizarea unor mecanisme de sprijin mai practice și mai ușor de utilizat. În acest sens, Comisia se inspiră din Comunicarea privind cooperarea în materie de concentrări¹²⁶.

79. Sprijinul acordat de Comisie instanțelor naționale poate îmbrăca două forme:

(a) Instanța națională poate solicita Comisiei să-i transmită informații relevante care se află în posesia sa (a se vedea Secțiunea 3.1).

(b) Instanța națională poate cere Comisiei un aviz referitor la aplicarea normelor privind ajutoarele de stat (a se vedea Secțiunea 3.2).

80. Atunci când sprijină instanțele naționale, Comisia trebuie să respecte obligația secretului profesional și să protejeze propria funcționare și independență¹²⁷. În îndeplinirea obligației sale față de instanțele naționale în temeiul articolului 10 din Tratatul CE, Comisia își asumă, prin urmare, obligația de a rămâne neutră și obiectivă. Deoarece asistența oferită de Comisie

¹²³ Cauza C-526/04, Laboratoires Boiron, citată la nota de subsol 111, punctele 55 și 57.

¹²⁴ Cauza C-39/94, SFEI și alții, citată la nota de subsol 8, punctul 50; Ordonanța din 13 iulie 1990 în Cauza C-2/88 Imm., Zwartveld și alții, Rec. 1990, pag. I-3365, punctele 16-22, și cauza C-234/89, Delimitis/Henninger Bräu, Rec. 1991, pag. I-935, punctul 53.

¹²⁵ Cauza C-94/00, Roquette Frères, Rec. 2002, pag. I-9011, punctul 31.

¹²⁶ Comunicarea Comisiei privind cooperarea dintre Comisie și instanțele Statelor Membre ale Uniunii Europene în aplicarea articolelor 81 și 82 din Tratatul CE (JO C 101, 27.04.2004, pag. 54), punctele 15-30.

¹²⁷ Ordonanța din 6 decembrie 1990 în cauza C-2/88 Imm., Zwartveld și alții, Rec. 1990, pag. I-4405, punctele 10 și 11; și cauza T-353/94, Postbank/Comisia, Rec. 1996, pag. II-921, punctul 93.

instanțelor naționale face parte din obligația sa de a apăra interesul public, Comisia nu are nicio intenție de a servi interesul privat al părților implicate în cauza pendinte în fața instanței naționale. Prin urmare, Comisia nu va audia niciuna dintre părțile implicate în procedurile naționale cu privire la asistența acordată instanței naționale.

81. Sprijinul acordat instanțelor naționale în temeiul prezentei Comunicări este voluntar și nu aduce atingere posibilității sau obligației¹²⁸ instanței naționale de a se adresa CJCE cu o cerere de pronunțare a unei hotărâri preliminare cu privire la validitatea și interpretarea dispozițiilor dreptului comunitar, în conformitate cu articolul 234 din Tratatul CE.

3.1. Transmiterea de informații către instanțele naționale

82. Obligația Comisiei de a acorda asistență instanțelor naționale în aplicarea normelor privind ajutoarele de stat cuprinde obligația de a transmite instanțelor naționale informații relevante aflate în posesia sa¹²⁹.

83. O instanță națională poate, inter alia, să solicite Comisiei următoarele tipuri de informații:

(a) Informații referitoare la o procedură în curs de desfășurare a Comisiei; acestea pot include, inter alia, informații privind existența unei proceduri în curs referitoare la o anumită măsură de ajutor, privind existența notificării corespunzătoare a unei anumite măsuri de ajutor în conformitate cu articolul 88 alineatul (3) din Tratatul CE, privind inițierea de către Comisie a unei proceduri oficiale de investigare și privind luarea unei decizii de către Comisie¹³⁰. În absența unei decizii, instanța națională poate solicita Comisiei să clarifice data probabilă a adoptării acesteia.

(b) În plus, instanțele naționale pot solicita Comisiei transmiterea de documente aflate în posesia sa. Printre acestea se pot număra copii ale unor decizii existente ale Comisiei, în măsura în care aceste decizii nu sunt deja publicate pe site-ul web al Comisiei, date concrete, statistici, studii de piață și analize economice.

84. Pentru a asigura eficiența cooperării sale cu instanțele naționale, solicitările de informații vor fi prelucrate cât de curând posibil. Comisia va depune eforturi să ofere instanțelor naționale informațiile solicitate în termen de o lună de la data primirii cererii. Atunci când Comisia trebuie să solicite instanței naționale clarificări suplimentare, această perioadă de o lună se calculează din momentul în care este primită clarificarea. Atunci când Comisia trebuie să consulte terți care sunt direct afectați de transmiterea informațiilor, perioada de o lună începe de la încheierea acestei consultări. Acesta ar putea fi cazul, de exemplu, pentru anumite tipuri de informații transmise de un particular¹³¹ sau atunci când informațiile transmise de un Stat Membru sunt solicitate de o instanță din alt Stat Membru.

¹²⁸ În conformitate cu articolul 234 CE, în anumite circumstanțe, o instanță națională ale cărei decizii nu sunt supuse unei căi de atac în dreptul intern este obligată să sesizeze CJCE în vederea pronunțării unei hotărâri preliminare.

¹²⁹ Cauza C-39/94, SFEI și alții, citată la nota de subsol 8, punctul 50; Ordonanța din 13 iulie 1990 în cauza C-2/88 Imm., Zwartveld și alții, citată la nota de subsol 124, punctele 17-22; cauza C-234/89, Delimitis/Henninger Bräu, citată la nota de subsol 124, punctul 53 și cauza T-353/94, Postbank/Comisia, citată la nota de subsol 127, punctele 64 și 65.

¹³⁰ La primirea acestor informații, instanța națională poate solicita actualizarea acestora la intervale regulate în vederea urmăririi evoluției dosarului.

¹³¹ Cauza T-353/94, Postbank/Comisia, citată la nota de subsol 127, punctul 91.

85. Atunci când transmite informații instanțelor naționale, Comisia trebuie să respecte garanțiile conferite persoanelor fizice și juridice în temeiul articolului 287 din Tratatul CE¹³². Articolul 287 din Tratatul CE interzice membrilor, funcționarilor și celorlalți agenți ai Comisiei să divulge informații care constituie secret profesional. Printre acestea se pot număra informații confidențiale și secrete comerciale.

86. Articolele 10 și 287 din Tratatul CE nu exclud în mod categoric transmiterea de către Comisie către instanțele naționale a informațiilor care constituie secret profesional. După cum au confirmat instanțele comunitare, în contextul datoriei de cooperare loială, Comisia are obligația de a transmite instanței naționale orice informații pe care aceasta le poate solicita¹³³. Printre acestea se numără și informații care constituie secret profesional.

87. Astfel, atunci când intenționează să transmită informații care constituie secret profesional către o instanță națională, Comisia trebuie să reamintească instanței obligațiile sale în temeiul articolului 287 din Tratatul CE. Comisia solicită instanței naționale să comunice dacă poate garanta și dacă va garanta protejarea acestor informații confidențiale și secrete comerciale. Atunci când instanța națională nu poate oferi o asemenea garanție, Comisia nu transmite informațiile în cauză¹³⁴. Atunci când, pe de altă parte, instanța națională oferă o asemenea garanție, Comisia transmite informațiile solicitate.

88. Există și alte situații în care Comisia poate fi împiedicată să divulge informații unei instanțe naționale. În special, Comisia poate să refuze transmiterea de informații către o instanță națională atunci când această transmitere ar aduce atingere funcționării și independenței Comunităților. O astfel de situație ar fi aceea în care divulgarea ar compromite îndeplinirea atribuțiilor conferite Comisiei¹³⁵ (de exemplu, informații privind procesul decizional intern al Comisiei).

3.2. Avize în aspecte legate de aplicarea normelor privind ajutoarele de stat

89. Atunci când trebuie să aplice normele privind ajutoarele de stat într-o cauză pendinte, instanța națională trebuie să respecte orice norme comunitare relevante în domeniul ajutoarelor de stat și jurisprudența existentă a instanțelor comunitare. În plus, o instanță națională poate să caute indicii în practica decizională a Comisiei, precum și în Comunicările și Orientările referitoare la aplicarea normelor privind ajutoarele de stat publicate de Comisie. Cu toate acestea, pot exista circumstanțe în care aceste instrumente nu oferă instanței naționale suficiente orientări cu privire la aspectul în cauză. De aceea, având în vedere obligațiile care îi revin în temeiul articolului 10 din Tratatul CE și dat fiind rolul important și complex pe care îl joacă instanțele naționale în aplicarea normelor privind ajutoarele de stat, Comisia acordă instanțelor naționale posibilitatea de a cere avizul Comisiei în chestiuni relevante referitoare la aplicarea normelor privind ajutoarele de stat¹³⁶.

¹³² Cauza C-234/89, Delimitis/Henninger Bräu, citată la nota de subsol 124, punctul 53 și cauza T-353/94, Postbank/Comisie, citată la nota de subsol 127, punctul 90.

¹³³ Cauza T-353/94, Postbank/Comisia, citată la nota de subsol 127, punctul 64 și Ordonanța din 13 iulie 1990 în cauza C-2/88 Imm., Zwartveld și alții, citată la nota de subsol 124, punctele 16-22.

¹³⁴ Cauza T-353/94, Postbank/Comisia, citată la nota de subsol 127, punctul 93; și Ordonanța din 6 decembrie 1990 în cauza C-2/88 Imm., Zwartveld și alții, citată la nota de subsol 127, punctele 10 și 11.

¹³⁵ Ordonanța din 6 decembrie 1990 în cauza C-2/88 Imm., Zwartveld și alții, citată la nota de subsol 127, punctul 11; cauza C-275/00, First și Franex, Rec. 2002, pag. I-10943, punctul 49; și cauza T-353/94, Postbank/Comisie, citată la nota de subsol 127, punctul 93.

¹³⁶ A se vedea cauza C-39/94, SFEI și alții, citată la nota de subsol 8, punctul 50.

90. În principiu, asemenea avize ale Comisiei se pot referi la toate aspectele economice, faptice și juridice care pot fi ridicate în contextul procedurilor naționale¹³⁷. De asemenea, pentru chestiunile de interpretare a dreptului comunitar instanțele naționale pot în mod evident sesiza CJCE în vederea pronunțării unei hotărâri preliminare, în conformitate cu articolul 234 CE. În cazul în care hotărârea instanței naționale nu mai poate face obiectul niciunei căi de atac interne, folosirea acestei proceduri este, în principiu, obligatorie¹³⁸.

91. Printre subiectele posibile ale avizelor Comisiei se numără, inter alia:

(a) Dacă o anumită măsură îndeplinește criteriile necesare pentru a fi clasificată drept ajutor de stat în înțelesul articolului 87 din Tratatul CE și, în caz afirmativ, cum se calculează valoarea exactă a ajutorului. Aceste avize se pot referi la fiecare dintre criteriile de la articolul 87 din Tratatul CE (respectiv, existența unui avantaj, acordat de un Stat Membru sau prin intermediul resurselor de stat, posibila denaturare a concurenței și efectul asupra schimburilor comerciale dintre Statele Membre).

(b) Dacă o anumită măsură de ajutor îndeplinește o anumită cerință a unui regulament de exceptare pe categorii, astfel încât nu este necesară nicio notificare individuală, iar obligația de a nu pune în aplicare măsurile preconizate, în temeiul articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE, nu se aplică.

(c) Dacă o anumită măsură de ajutor se încadrează într-o anumită schemă de ajutor care a fost notificată și aprobată de Comisie sau se califică în alt mod drept ajutor existent. Nici în aceste cazuri nu se aplică obligația de a nu pune în aplicare măsurile preconizate în temeiul articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE.

(d) Dacă există circumstanțe excepționale (astfel cum sunt prevăzute în hotărârea "SFEI"¹³⁹) care ar împiedica instanța națională să dispună recuperarea integrală în temeiul dreptului comunitar.

(e) Atunci când instanța națională trebuie să dispună recuperarea dobânzii, aceasta poate solicita asistența Comisiei în ceea ce privește calcularea dobânzii și rata dobânzii aplicabile.

(f) Cerințele juridice prealabile pentru acțiunile în despăgubiri în temeiul dreptului și problemele legate de calcularea daunelor suportate.

92. Astfel cum s-a precizat la punctul 20 de mai sus, evaluarea compatibilității unei măsuri de ajutor cu Piața comună în conformitate cu articolele 87 alineatul (2) și 87 alineatul (3) din Tratatul CE este de competența exclusivă a Comisiei. Instanțele naționale nu au competența de a evalua compatibilitatea unei măsuri de ajutor. Astfel, deși Comisia nu poate oferi avize privind compatibilitatea, acest fapt nu împiedică instanța națională să solicite informații legate de procedură, privind existența unei evaluări de către Comisie a compatibilității unei anumite

¹³⁷ Cu toate acestea, a se avea în vedere punctul 92.

¹³⁸ În cazul în care interpretarea dreptului comunitar poate fi dedusă cu claritate din jurisprudența existentă sau atunci când nu lasă loc la îndoieli rezonabile, o instanță națională care pronunță o hotărâre care nu mai poate face obiectul niciunei căi de atac interne nu este obligată, în anumite situații, să sesizeze CJCE în vederea pronunțării unei hotărâri preliminare. Cu toate acestea, în aceste situații, sesizarea CJCE este la latitudinea instanței. A se vedea cauza 283/81, Cilfit și alții, Rec. 1982, pag. 3415, punctele 14-20 și cauzele conexe C-428/06-C-434/06, Unión General de Trabajadores de la Rioja, Repertoriu 2008, pag. I-0000, hotărârea din 11 septembrie 2008, nepublicată încă în Repertoriu, punctele 42 și 43.

¹³⁹ A se vedea trimiterile citate la nota de subsol 51.

măsuri de ajutor (sau existența unei intenții în acest sens) și, în caz afirmativ, care este data probabilă a adoptării unei decizii¹⁴⁰.

93. Atunci când emite avizul, Comisia se va limita la a oferi instanței naționale informațiile faptice sau clarificările economice sau juridice solicitate, fără a examina fondul cauzei pendinte în fața instanței naționale. În plus, spre deosebire de interpretarea cu valoare de autoritate a dreptului comunitar de către instanțele comunitare, avizul Comisiei nu leagă instanța națională.

94. În interesul unei eficiențe cât mai mari a cooperării sale cu instanțele naționale, solicitările adresate Comisiei în vederea emiterii unui aviz vor fi prelucrate cât mai rapid cu putință. Comisia va depune eforturi să ofere instanțelor naționale avizul solicitat în termen de patru luni de la data primirii cererii. Atunci când Comisia trebuie să ceară instanței naționale clarificări suplimentare cu privire la solicitarea acesteia, această perioadă de patru luni se calculează începând din momentul în care este primită clarificarea.

95. În acest context, ar trebui menționat, totuși, faptul că obligația generală a instanțelor naționale de a proteja drepturile individuale în temeiul articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE se aplică și în perioada în care Comisia elaborează avizul solicitat. Acest lucru se datorează, după cum se precizează la punctul 62, faptului că obligația instanței naționale de a proteja drepturile particularilor în temeiul articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE se aplică indiferent dacă încă este așteptată sau nu o declarație a Comisiei¹⁴¹.

96. După cum s-a indicat deja la punctul 80, Comisia nu va audia părțile înainte de transmiterea avizului său către instanța națională. Luarea în considerare a avizului Comisiei în procedura în fața instanței naționale este supusă normelor de procedură din dreptul intern relevante, care trebuie să respecte principiile generale ale dreptului comunitar.

3.3. Aspecte practice

97. Pentru a contribui suplimentar la instituirea unei cooperări și comunicări mai eficiente dintre Comisie și instanțele naționale, Comisia a hotărât să înființeze un punct de contact unic, unde instanțele naționale pot adresa toate cererile de asistență în temeiul Secțiunilor 3.1 și 3.2 din prezenta Comunicare, precum și orice întrebări în scris sau oral privind politica în domeniul ajutoarelor de stat care pot apărea în activitatea zilnică a acestora.

Comisia Europeană
Secretariatul General
B-1049 Bruxelles
BELGIA
Telefon +32 22976271
Fax +32 22998330
E-mail ec-amicus-state-aid@ec.europa.eu

98. Comisia va publica un rezumat al cooperării sale cu instanțele naționale în temeiul prezentei comunicări în raportul său anual privind politica în domeniul concurenței. De asemenea, Comisia va pune la dispoziție avizele și observațiile sale pe site-ul său de internet.

¹⁴⁰ A se vedea punctul 83.

¹⁴¹ Acestea pot include măsuri provizorii, după cum se menționează în Secțiunea 2.2.6.

4. Dispoziții finale

99. Scopul prezentei Comunicări este de a acorda asistență instanțelor naționale la aplicarea normelor privind ajutoarele de stat. Această Comunicare nu leagă instanțele naționale și nu le afectează independența. De asemenea, Comunicarea nu aduce atingere drepturilor și obligațiilor Statelor Membre sau persoanelor fizice sau juridice, conferite în temeiul dreptului comunitar.

100. Prezenta Comunicare înlocuiește Comunicarea din 1995 privind cooperarea.

101. Comisia intenționează să efectueze o revizuire a prezentei Comunicări la cinci ani după adoptarea acesteia.

Publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. C 85/01 din data 09.04.2009

COMUNICAREA COMISIEI

cu privire la aplicarea normelor privind ajutoarele de stat serviciilor publice de radiodifuziune

1. Introducere și domeniu de aplicare al Comunicării

1. În ultimele trei decenii, sectorul radiodifuziunii a fost supus unor schimbări importante. Eliminarea monopolurilor, apariția unor noi operatori și dezvoltarea rapidă a tehnologiei au modificat în mod fundamental mediul concurențial. Difuzarea programelor de televiziune era, în mod tradițional, o activitate rezervată. Încă de la început, această activitate a fost desfășurată, în majoritatea cazurilor, de către întreprinderi publice într-un regim de monopol, în principal ca o consecință a numărului limitat de frecvențe de radiodifuziune disponibile și a barierelor importante la intrarea pe piață.

2. Cu toate acestea, în anii 1970, dezvoltarea economică și tehnologică a permis Statelor Membre să autorizeze, într-o măsură din ce în ce mai mare, alți operatori de radiodifuziune. În consecință, Statele Membre au decis liberalizarea pieței. Aceasta a permis consumatorilor să beneficieze de o gamă mai largă de opțiuni, în special de un număr mai mare de posturi și de servicii noi care au devenit disponibile; de asemenea, a fost favorizată apariția și dezvoltarea unor operatori europeni importanți, dezvoltarea noilor tehnologii și un nivel mai ridicat de pluralism în sectorul respectiv, ceea ce înseamnă mai mult decât simpla disponibilitate de posturi și servicii suplimentare. Concomitent cu liberalizarea pieței, Statele Membre au considerat că serviciile publice de radiodifuziune trebuie păstrate pentru a garanta acoperirea unor domenii variate și a asigura răspunsul la nevoile și la obiectivele de politică publică care altfel nu ar fi putut fi satisfăcute în mod necesar la un nivel optim. Acest fapt a fost confirmat în protocolul de interpretare privind sistemul de radiodifuziune publică în Statele Membre, anexat la Tratatul CE (în continuare denumit „Protocolul de la Amsterdam”).

3. În același timp, intensificarea concurenței, precum și prezența operatorilor finanțați de către stat au contribuit la creșterea preocupării pentru egalitatea de tratament, care a fost adusă în atenția Comisiei de către operatorii privați. Plângerile se referă la pretinse încălcări ale articolelor 86 și 87 din Tratatul CE cu privire la finanțarea publică a organismelor publice de radiodifuziune.

4. Comunicarea Comisiei din 2001 cu privire la aplicarea normelor privind ajutoarele de stat în domeniul serviciului public de radiodifuziune¹ a instaurat mai întâi cadrul de finanțare a serviciului public de radiodifuziune de către stat. Comunicarea din 2001 a servit drept o bază adecvată pentru a permite Comisei să elaboreze practice semnificative de luare a deciziilor în acest domeniu. Din 2001 au fost adoptate peste douăzeci de decizii privind finanțarea serviciilor publice de radiodifuziune.

5. Între timp, progresul tehnologic a modificat în mod fundamental piețele de audiovizual și radiodifuziune. S-au multiplicat platformele de distribuție și tehnologiile, precum televiziunea digitală, televiziunea pe bază de protocol internet (IPTV), televiziunea mobilă și vizionarea la cerere. Acest lucru a condus la sporirea concurenței cu noii actori de pe piață,

¹ JO C 320 din 15.11.2001, pag. 5-11.

precum operatorii de rețea și societățile furnizoare de servicii internet. Progresele tehnologice au permis, de asemenea, emergența unor noi servicii media, precum serviciile de informații electronice și serviciile neliniare sau la cerere. Furnizarea serviciilor audiovizuale este un proces convergent, consumatorii putând să obțină din ce în ce mai multe servicii multiple cu ajutorul unui dispozitiv sau al unei platforme unice sau să obțină orice serviciu pe platforme sau dispozitive multiple. Varietatea în creștere de opțiuni pentru consumatori privind accesarea conținutului media a dus la creșterea numărului serviciilor audiovizuale oferite și la fragmentarea audienței. Noile tehnologii au permis o îmbunătățire a participării consumatorilor. Modelul tradițional de consumator pasiv s-a transformat treptat într-o participare activă și un control al conținutului de către consumatori. Pentru a ține pasul cu noile provocări, organismele de radiodifuziune atât din sectorul public cât și din sectorul privat și-au diversificat activitățile, evoluând progresiv către noi platforme de distribuție și extinzând gama serviciilor pe care le oferă. Recent, această diversificare a activităților cu finanțare publică a organismelor publice de radiodifuziune (precum conținutul electronic, posturile de interes special) a determinat înregistrarea unui număr de plângeri din partea altor actori de pe piață, inclusiv din partea unor editori.

6. Din 2001 s-au înregistrat, de asemenea, evoluții legislative importante care au un impact asupra sectorului radiodifuziunii. În hotărârea sa din cauza Altmark² din 2003, Curtea Europeană de Justiție a precizat condițiile în care compensațiile pentru obligația de serviciu public nu constituie ajutor de stat. În 2005, Comisia a adoptat o nouă Decizie³ și un Cadru⁴ privind ajutoarele de stat sub formă de compensații pentru obligația de serviciu public. În 2007, Comisia a adoptat o Comunicare de însoțire a Comunicării privind „O Piață unică pentru Europa secolului XXI - Servicii de interes general, inclusiv servicii sociale de interes general: un nou angajament european”⁵. Mai mult, în decembrie 2007 a intrat în vigoare Directiva privind serviciile massmedia audiovizuale⁶, extinzând domeniul de aplicare al reglementării UE în domeniul audiovizual la serviciile media emergente.

7. Aceste schimbări de pe piață și din mediul legislativ au impus o actualizare a Comunicării din 2001 privind ajutoarele de stat pentru serviciului public de radiodifuziune. Planul de acțiune⁷ al Comisiei din 2005 privind ajutoarele de stat a anunțat „reevaluarea, de către Comisie, a Comunicării sale privind aplicarea normelor privind ajutoarele de stat în domeniul serviciului public de radiodifuziune. În special odată cu dezvoltarea noilor tehnologii digitale și a serviciilor legate de internet au apărut noi aspecte privind domeniul de aplicare al activităților legate de serviciul public”.

8. În perioada 2008 - 2009, Comisia a organizat câteva consultări publice privind revizuirea Comunicării privind radiodifuziunea din 2001. Prezenta Comunicare consolidează practica

² Hotărârea din cauza C-280/00, Altmark Trans GmbH și Regierungspräsidium Magdeburg / Nahverkehrsgesellschaft Altmark GmbH („Altmark”) Rec. 2003, pag. I-7747.

³ Decizia Comisiei din 28 noiembrie 2005 privind aplicarea articolului 86 alineatul (2) din Tratatul CE la ajutorul de stat, sub forma compensației pentru obligația de serviciu public, acordat anumitor întreprinderi cărora le-a fost încredințată prestarea unui serviciu de interes economic general; JO L 312, 29.11.2005, pag. 67.

⁴ Cadru comunitar pentru ajutoarele de stat sub forma compensațiilor pentru obligația de serviciu public; JO C 297, 29.11.2005, pag. 4.

⁵ COM (2007) 725 final.

⁶ Directiva 2007/65/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 11 decembrie 2007 de modificare a Directivei 89/552/CEE a Consiliului privind coordonarea anumitor acte cu putere de lege și acte administrative ale Statelor Membre cu privire la desfășurarea activităților de difuzare a programelor de televiziune; JO C 332 din 18 decembrie 2007.

⁷ COM (2005) 107 final.

decizională a Comisiei în materie de ajutoare de stat într-un mod orientat spre viitor, bazat pe comentariile primite în urma consultărilor publice. Comunicarea clarifică principiile urmate de Comisie în aplicarea articolelor 87 și 86 alineatul (2) din Tratatul CE în materie de finanțare publică a serviciilor audiovizuale din sectorul radiodifuziunii⁸, având în vedere recente evoluții ale pieței și ale mediului juridic. Prezenta Comunicare nu aduce atingere aplicării normelor legate de Piața internă și libertăților fundamentale în domeniul radiodifuziunii.

2. Rolul serviciului public de radiodifuziune

9. Serviciul public de radiodifuziune, cu toate că are o importanță economică evidentă, nu este comparabil cu niciun serviciu public desfășurat în alte sectoare economice. Nu există un alt serviciu care, în același timp, să dispună de acces la un segment de populație atât de vast, să ofere acestuia un volum atât de mare de informații și conținut, precum și să transmită și să influențeze astfel atât opiniile individuale, cât și opinia publică.

10. În plus, radiodifuziunea este, în general, percepută drept o sursă de informații fiabilă și reprezintă principala sursă de informare pentru o parte considerabilă a populației. Astfel, aceasta îmbogățește dezbaterile publice și, în ultimă instanță, poate asigura tuturor cetățenilor participarea într-o măsură echitabilă la viața publică. În acest sens, garanțiile privind independența serviciului de radiodifuziune sunt de o importanță deosebită, în conformitate cu principiul libertății de expresie, astfel cum este consacrat în articolul 11 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene⁹ și în articolul 10 din Convenția Europeană a Drepturilor Omului¹⁰, un principiu general de drept a cărui respectare este asigurată de instanțele europene.

11. Rolul serviciului public¹¹ în general este recunoscut de tratat, în special articolele 16 și 86 alineatul (2). Interpretarea acestor dispoziții în sensul caracterului specific al sectorului radiodifuziunii este subliniată în Protocolul de la Amsterdam, care, după ce stabilește că „radiodifuziunea ca serviciu public în Statele Membre este direct legată de nevoile democratice, sociale și culturale ale fiecărei societăți, precum și de necesitatea de a păstra pluralismul în mass-media”, prevede că: „Dispozițiile Tratatului de instituire a Comunității Europene nu aduc atingere competenței Statelor Membre de a participa la finanțarea serviciului public de radiodifuziune în măsura în care finanțarea se acordă organismelor de radiodifuziune cu scopul ca acestea să își îndeplinească misiunea de serviciu public, așa cum a fost ea conferită, definită și organizată de fiecare Stat Membru, și în măsura în care finanțarea respectivă nu aduce atingere condițiilor schimburilor și concurenței în Comunitate, într-o măsură care ar fi contrară interesului comun, fiind de la sine înțeles că realizarea mandatului acestui serviciu public trebuie să fie luată în considerare.”

⁸ În scopul prezentei Comunicări, noțiunea de „serviciu (servicii) audiovizual(e)” se referă la difuzarea lineară și/sau non-lineară de conținut audio și/sau audiovizual, și de servicii conexe, precum serviciile electronice de informare bazate pe text. Trebuie făcută o distincție între această noțiune de „serviciu (servicii) audiovizual(e)” și conceptul mai restrâns de „serviciu (servicii) media audiovizual(e)”, astfel cum este definit la articolul 1 litera (a) din Directiva serviciilor media audiovizuale.

⁹ JO 2000 C 364, pag. 1.

¹⁰ Hotărârea din cauza C-260/89 ERT, Rec. 1991, pag. I-2925.

¹¹ În sensul prezentei Comunicări și în conformitate cu articolul 16 din Tratatul CE și cu declarația nr. 13 anexată la actul final de la Amsterdam, se consideră că termenul „serviciu public”, astfel cum este utilizat în Protocolul privind sistemul de radiodifuziune publică în Statele Membre, trimite la termenul „serviciu de interes economic general”, utilizat în articolul 86 alineatul (2).

12. Importanța serviciului public de radiodifuziune pentru viața socială, democratică și culturală a Uniunii a fost reafirmată în Rezoluția Consiliului privind serviciul public de radiodifuziune. După cum se subliniază în rezoluție: „Accesul larg al publicului la diferite posturi și servicii, fără discriminare și pe baza egalității de șanse, constituie o condiție prealabilă necesară pentru îndeplinirea misiunii speciale a serviciului public de radiodifuziune”. În plus, serviciul public de radiodifuziune trebuie „să beneficieze de progresul tehnologic”, să ofere „publicului avantajele noilor servicii audiovizuale și de informare și ale noilor tehnologii” și să se implice în „dezvoltarea și diversificarea activităților în era digitală”. În cele din urmă, „serviciul public de radiodifuziune trebuie să fie în măsură să continue furnizarea unei game largi de programe, în conformitate cu misiunea sa, astfel cum a fost definită de către Statele Membre, pentru a se adresa societății în ansamblul său; în acest context, eforturile serviciului public de radiodifuziune de atragere a unui public cât mai larg sunt legitime.”¹²

13. Rolul serviciului public de radiodifuziune în promovarea diversității culturale a fost recunoscut, de asemenea, de Convenția UNESCO din 2005 privind protecția și promovarea diversității formelor de exprimare culturală, care a fost aprobată de Consiliu în numele Comunității, făcând astfel parte din dreptul CE¹³. Convenția menționează că fiecare parte poate adopta „măsuri care să vizeze protejarea și promovarea diversității expresiilor culturale pe teritoriul său”. Astfel de măsuri pot include, printre altele, „măsuri care să vizeze sporirea diversității mass-mediei, inclusiv prin serviciul public de radiodifuziune”¹⁴.

14. Aceste valori ale radiodifuziunii publice sunt importante în egală măsură în noul cadru media, aflat într-un proces de schimbare rapidă. Acest principiu a fost subliniat, de asemenea, în Recomandările Consiliului Europei privind pluralismul și diversitatea conținutului mediatic¹⁵ și misiunea serviciului public în domeniul mass-media în societatea informațională¹⁶. Această ultimă recomandare cere membrilor Consiliului Europei să „garanteze mijloace publice de informare în masă (...) într-un mod transparent și responsabil” și „să permită mijloacelor publice de informare în masă să răspundă pe deplin și eficient la provocările societății informaționale, respectând structura duală public/privat a peisajului media electronic european și acordând atenție aspectelor legate de piață și concurență”.

15. În Rezoluția sa privind concentrarea și pluralismul mijloacelor de informare în masă în Uniunea Europeană, Parlamentul European a recomandat ca „normele ce reglementează ajutoarele de stat să fie elaborate și puse în aplicare într-un mod care să permită mijloacelor publice și comunitare de informare în masă să își îndeplinească rolul într-un mediu dinamic,

¹² Rezoluția Consiliului și a reprezentărilor guvernelor Statelor Membre, reuniți în cadrul Consiliului din 25 ianuarie 1999, JO C 30, 05.02.1999, pag. 1.

¹³ Convenția UNESCO privind protecția și promovarea diversității formelor de exprimare culturală, aprobată prin Decizia Consiliului nr. 2006/515/CE din 18.05.2006. În conformitate cu Anexa 2 la Decizia Consiliului, „Convenția este obligatorie pentru Comunitate și aceasta va asigura punerea ei în aplicare.”

¹⁴ Convenția UNESCO privind protecția și promovarea diversității formelor de exprimare culturală, articolul 6 alineatul (1) și alineatul (2) litera (h).

¹⁵ Recomandarea CM/Rec(2007)2 a Comitetului de Miniștri adresată Statelor Membre privind pluralismul și diversitatea conținutului mediatic, adoptată la 31 ianuarie 2007 cu ocazia celei de-a 985-a reuniuni a delegaților miniștrilor.

¹⁶ Recomandarea CM/Rec(2007)3 a Comitetului de Miniștri adresată Statelor Membre privind misiunea serviciului public în domeniul mass-media în societatea informațională, adoptată la 31 ianuarie 2007 cu ocazia celei de-a 985-a reuniuni a delegaților miniștrilor.

asigurându-se în același timp că mass-media publică își îndeplinește sarcina încredințată de Statele Membre într-o manieră transparentă și responsabilă și evitând folosirea abuzivă a fondurilor publice din motive avantajoase din punct de vedere politic sau economic”¹⁷.

16. În același timp și fără a aduce atingere celor menționate anterior, trebuie notat faptul că organismele private de radiodifuziune, dintre care un anumit număr sunt supuse unor obligații de serviciu public, participă în mod semnificativ, de asemenea, la realizarea obiectivelor Protocolului de la Amsterdam, în măsura în care contribuie la garantarea pluralismului, la îmbogățirea dezbaterilor culturale și politice și la extinderea gamei de programe. Mai mult, editorii de ziare sau de alte materiale media pe suport de hârtie sunt, de asemenea, importanți garanți ai informării obiective a publicului și ai democrației. Dat fiind faptul că acești operatori se află în prezent în competiție cu operatorii pe internet, toți acești distribuitori de conținut media comercial sunt îngrijorați de potențialele efecte negative pe care ajutoarele de stat către organismele publice de radiodifuziune le-ar putea avea asupra dezvoltării noilor modele economice. Astfel cum s-a reamintit în Directiva serviciilor media audiovizuale¹⁸ „coexistența furnizorilor privați și publici de servicii mass-media audiovizuale este o trăsătură care distinge piața europeană a audiovizualului”. Întrădevăr, este în interesul comun să se mențină o pluralitate a ofertei echilibrate de servicii media publice și private, de asemenea în contextul actual dinamic al pieței media.

3. Contextul juridic

17. Aplicarea normelor privind ajutorul de stat pentru un serviciu public de radiodifuziune trebuie să ia în considerare o serie de elemente diferite. Evaluarea ajutoarelor de stat de bază se bazează pe articolele 87 și 88 privind ajutorul de stat și articolul 86 alineatul (2) privind aplicarea normelor Tratatului și, în special, a normelor de concurență, în materie de servicii de interes economic general. Tratatul de la Maastricht a introdus articolul 151 privind cultura și articolul 87 alineatul (3) litera (d) privind ajutorul pentru promovarea culturii. Tratatul de la Amsterdam a introdus o dispoziție specială (articolul 16) privind serviciile de interes economic general precum și Protocolul de la Amsterdam privind sistemul serviciilor publice de radiodifuziune.

18. Cadrul de reglementare privind „serviciile media audiovizuale” este coordonat la nivel european prin Directiva serviciilor media audiovizuale. Cerințele de transparență financiară privind autoritățile publice sunt reglementate prin Directiva privind transparența¹⁹.

19. Aceste norme sunt interpretate de către Curtea de Justiție și Tribunalul de Primă Instanță. De asemenea, Comisia a adoptat o serie de comunicări privind aplicarea normelor în materie de ajutoare de stat. În special, în 2005, Comisia a adoptat Cadrul de servicii de interes economic general²⁰ și Decizia²¹ care clarifică cerințele articolului 86 alineatul (2) din Tratatul

¹⁷ Rezoluția Parlamentului European din 25 septembrie 2008 privind concentrarea și pluralismul massmediei în Uniunea Europeană, 2007/2253 (INI).

¹⁸ A se vedea nota de subsol 5 anterioară.

¹⁹ Directiva 2006/111/CE a Comisiei din 16 noiembrie 2006.

²⁰ A se vedea nota de subsol 3 anterioară.

²¹ A se vedea nota de subsol 2 anterioară.

CE. Aceasta din urmă se aplică, de asemenea, în domeniul radiodifuziunii, în măsura în care sunt îndeplinite condițiile menționate la articolul 2 alineatul (1) litera (a) din Decizie²².

4. Aplicabilitatea articolului 87 alineatul (1) din Tratat

4.1. Caracterul de ajutor de stat al finanțării publice a organismelor publice de radiodifuziune

20. În conformitate cu articolul 87 alineatul (1), noțiunea de ajutor de stat include următoarele condiții: (1) trebuie să existe o intervenție din partea statului sau prin intermediul resurselor de stat; (2) intervenția trebuie să afecteze relațiile comerciale între Statele Membre, (3) aceasta trebuie să ofere un avantaj beneficiarului, (4) trebuie să denatureze sau să amenințe să denatureze concurența²³. Existența ajutoarelor de stat trebuie evaluată obiectiv, ținând cont de jurisprudența instanțelor comunitare.

21. Efectul, și nu scopul intervenției statului, reprezintă elementul esențial pentru a stabili caracterul acestuia de ajutor de stat în sensul articolului 87 alineatul (1). Aceste organisme sunt finanțate în mod normal din bugetul de stat sau prin intermediul unor taxe percepute proprietarilor de echipamente de transmisie. În anumite cazuri, statul efectuează aporturi de capital sau anulări de datorii în favoarea organismelor publice de radiodifuziune. Măsurile financiare în cauză sunt în mod normal efectuate de către autoritățile publice și presupun un transfer de resurse de stat²⁴.

22. În general, se poate considera că finanțarea acordată de stat organismelor publice de radiodifuziune influențează comerțul între Statele Membre. Așa cum a remarcat Curtea de Justiție: „Atunci când un ajutor acordat de stat sau prin intermediul unor resurse de stat consolidează poziția unei întreprinderi în raport cu alte întreprinderi concurente în cadrul comerțului intracomunitar, acestea din urmă trebuie considerate a fi influențate de respectivul ajutor.”²⁵ Acest fapt este evident în cazul achiziționării și vânzării drepturilor de difuzare, care se realizează de multe ori la nivel internațional. De asemenea, în cazul organismelor publice de radiodifuziune autorizate să vândă spații publicitare, publicitatea are un efect transfrontalier, în special în zonele lingvistice omogene situate de o parte și de alta a frontierelor naționale. În plus, structura acționariatului organismelor comerciale de radiodifuziune poate cuprinde mai multe State Membre. Mai mult, serviciile furnizate prin intermediul internetului au în general o acoperire mondială.

23. După cum clarifică Curtea în cauza *Altmark*²⁶, în ceea ce privește existența acestui avantaj, compensația pentru obligația de serviciu public nu constituie ajutor de stat dacă sunt îndeplinite patru condiții cumulative. În primul rând, întreprinderii beneficiare trebuie să i se

²² În conformitate cu articolul 2 alineatul (1) litera (a) din Decizie, aceasta se aplică ajutoarelor de stat sub forma unei „compensații pentru serviciul public acordată întreprinderilor cu o cifră de afaceri brută anuală medie, toate activitățile fiind incluse, de mai puțin de 100 milioane EUR pe parcursul a două exerciții financiare anterioare exercițiului financiar în care a fost atribuit serviciul de interes economic general, care primesc o compensație anuală pentru serviciul în cauză inferioară valorii de 30 milioane EUR.”

²³ Hotărârea din cauze conexate T-309/04, T-317/04, T-329/04 și T-336/04 „TV2” la punctul 156.

²⁴ În ceea ce privește încadrarea finanțării taxei de licență ca resursă de stat, a se vedea hotărârea din cauzele conexate T-309/04, T-317/04, T-329/04 și T-336/04 „TV2” la punctele 158-159.

²⁵ Cauzele 730/79, Phillip Morris Holland/Comisia, Rec. 1980, pag. 2671, punctul 11; C-303/88, Italia/Comisia, Rec. 1991, I-1433, punctul 27; C-156/98, Germania/Comisia, Rec. 2000, pag. I-6857, punctul 33.

²⁶ Cauza C-280/00, în conformitate cu nota de subsol 1 de mai sus.

fi încredințat în mod efectiv exercitarea de obligații de serviciu public, iar aceste obligații trebuie să fie definite cu claritate. În al doilea rând, parametrii pe baza cărora se calculează compensația trebuie stabiliți în prealabil în mod obiectiv și transparent. În al treilea rând, compensația nu poate depăși valoarea necesară acoperirii parțiale sau totale a costurilor survenite în timpul îndeplinirii obligațiilor de serviciu public, luând în considerare veniturile relevante și un profit rezonabil. În sfârșit, dacă întreprinderea care are obligații de serviciu public, într-un anumit caz, nu este aleasă conform unei proceduri de achiziții publice care ar permite selectarea ofertantului capabil să presteze serviciile în cauză la cel mai mic preț pentru comunitate, nivelul compensației trebuie stabilit pe baza unei analize a costurilor pe care le-ar fi înregistrat o întreprindere obișnuită, bine administrată și dotată în mod adecvat, pentru a executa aceste obligații, îndeplinind cerințele necesare de serviciu public.

24. În măsura în care finanțarea nu satisface condițiile de mai sus, se consideră că aceasta favorizează în mod selectiv doar anumite organisme de radiodifuziune, astfel denaturând sau amenințând să denatureze concurența.

4.2. Natura ajutorului: ajutoare existente și ajutoare noi

25. Schemele de finanțare în vigoare în prezent în majoritatea Statelor Membre au fost introduse cu mult timp în urmă. În consecință, Comisia trebuie să stabilească mai întâi dacă respectivele scheme pot fi considerate „ajutoare existente”, în sensul articolului 88 alineatul (1) din Tratat. În conformitate cu aceste dispoziții „Comisia, împreună cu Statele Membre, verifică permanent regimurile ajutoarelor existente în aceste state. Comisia propune acestora măsurile utile cerute de dezvoltarea tratată sau de funcționarea Pieței comune”.

26. În temeiul articolului 1 litera (b) punctul (i) din Regulamentul de procedură²⁷, ajutoarele existente includ „... orice ajutor care a existat înainte de intrarea în vigoare a Tratatului în aceste State Membre, respectiv schemele de ajutor și ajutoarele individuale puse în aplicare anterior și care se aplică și ulterior intrării în vigoare a Tratatului”.

27. În cazul Austriei, Finlandei și Suediei, măsurile privind ajutoarele de stat introduce înainte de intrarea în vigoare în aceste țări a Acordului SEE, la 1 ianuarie 1994, sunt considerate ca ajutoare existente. În ceea ce privește cele zece State Membre care au aderat în 2004 (Cipru, Republica Cehă, Estonia, Ungaria, Letonia, Lituania, Malta, Polonia, Slovacia și Slovenia) precum și România și Bulgaria, care au aderat în 2007, măsurile puse în aplicare înainte de 10 decembrie 1994, cele incluse pe lista anexată la Tratatul de aderare și cele aprobate în conformitate cu „procedura interimară” se consideră ajutoare existente.

28. În temeiul articolului 1 litera (b) punctul (v) din Regulamentul de procedură, ajutorul existent cuprinde și „ajutorul considerat ajutor existent, deoarece se poate dovedi că, în momentul punerii în aplicare, nu reprezenta un ajutor și că a devenit ajutor ulterior, datorită evoluției Pieței comune și fără să fi fost modificat de Statul Membru”.

29. În conformitate cu jurisprudența Curții²⁸, Comisia trebuie să verifice dacă a fost modificat cadrul juridic în care se acordă ajutorul de la adoptarea sa. Comisia consideră că cea mai

²⁷ Regulamentul (CE) nr. 659/1999 al Consiliului din 22 martie 1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE, JO L 83, 27.03.1999, pag. 1.

²⁸ Cauza C-44/93, Narmur-Les Assurances du Crédit SA/Office National du Ducroire și Regatului Belgiei, Rec. 1994, pag. I-3829.

adecvată metodă²⁹ este analiza de la caz la caz, luând în considerare toate elementele referitoare la sistemul de radiodifuziune din Statul Membru respectiv.

30. Conform jurisprudenței stabilite prin cauza *Gibraltar*³⁰, nu orice modificare a ajutoarelor existente trebuie privită ca o transformare a ajutorului existent într-un nou ajutor. Potrivit Tribunalului de Primă Instanță, „doar în cazul în care modificarea afectează însăși substanța schemei inițiale, aceasta din urmă se transformă într-o nouă schemă de ajutor. Nu poate fi vorba de o asemenea modificare în cazul în care noul element este în mod clar dissociabil de schema inițială”.

31. În lumina considerațiilor de mai sus, în practica sa decizională, Comisia a examinat în general (1) dacă regimul inițial de finanțare a organismelor publice de radiodifuziune reprezintă ajutor existent în conformitate cu regulile menționate la punctele 26 și 27 de mai sus; (2) dacă modificările subsecvente afectează însăși substanța măsurii inițiale (adică natura avantajului sau sursa de finanțare, scopul ajutorului, beneficiarii sau scopul activităților beneficiarilor) sau dacă aceste modificări sunt de natură pur formală sau administrativă; și (3) în cazul în care aceste modificări sunt substanțiale, dacă acestea sunt separabile de măsura originală, caz în care pot fi analizate separat, sau dacă nu sunt separabile de măsura originală, astfel încât aceasta este transformată în întregime într-un nou ajutor.

5. Evaluarea compatibilității ajutoarelor de stat în conformitate cu articolul 87 alineatul (3) din Tratat

32. Deși compensația pentru obligația de serviciu public de radiodifuziune este evaluată în mod obișnuit în conformitate cu articolul 86 alineatul (2) din Tratat, în domeniul radiodifuziunii se pot aplica, în principiu, și derogările menționate la articolul 87 alineatul (3), dacă sunt îndeplinite condițiile relevante.

33. În conformitate cu articolul 151 alineatul (4) din Tratat, Comunitatea trebuie să ia în considerare aspectele culturale în acțiunile sale în temeiul altor dispoziții din Tratat, în special pentru a respecta și a promova diversitatea culturilor sale. Articolul 87 alineatul (3) litera (d) din Tratat permite Comisiei să considere ajutoarele pentru promovarea culturii compatibile cu Piața comună, în cazul în care acestea nu afectează condițiile în care se desfășoară schimburile comerciale și concurența în cadrul Comunității într-o măsură care să contravină interesului comun.

²⁹ A se vedea, de exemplu, deciziile Comisiei în următoarele cazuri: E 8/06, Ajutor de stat în favoarea organismului public flamand de radiodifuziune VRT, JO C 143, 10.06.2008, pag. 7, E 4/05, Ajutor de stat pentru finanțarea RTE și TNAG (TG4), JO C 121, 17.05.2008, pag. 5, E 9/05, Plăți ale taxei de licență în favoarea RAI, JO C 235, 23.09.2005, pag. 3, E 10/2005, Plăți ale taxei de licență în favoarea France 2 și France 3, JO C 240, 30.09.2005, pag. 20, E 8/05, Organismul public spaniol de radiodifuziune RTVE, JO C 239, 04.10.2006, pag. 17, C 2/04, Finanțarea ad hoc a organismelor publice olandeze de radiodifuziune, JO L 49, 22.02.2008, pag. 1, C 60/99 Decizia Comisiei din 10 decembrie 2003 privind ajutorul de stat acordat de către Franța în favoarea France 2 și France 3, JO L 361, 08.12.2004, pag. 21, C 62/99 Decizia Comisiei din 15 octombrie 2003 privind măsurile adoptate de Italia în favoarea RAI SpA, JO L 119, 23.04.2004, pag. 1, NN 88/98, Finanțarea unui canal de știri cu difuzare 24 de ore din 24 de către BBC, fără publicitate, cu taxă de licență, JO C 78, 18.03.2000, pag. 6 și NN 70/98, Ajutor de stat în favoarea canalelor publice de radiodifuziune Kinderkanal și Phoenix, JO C 238, 21.08.1999, pag. 3.

³⁰ Cauzele conexe T-195/01 și T-207/01, Rec. 2002, pag. II-2309.

34. Comisia are sarcina de a decide asupra aplicării efective a dispoziției în cauză, precum și a celorlalte derogări prevăzute la articolul 87 alineatul (3). Trebuie reamintit faptul că dispozițiile care acordă derogări de la interdicția de acordare a ajutoarelor de stat trebuie să fie aplicate restrictiv. În mod corespunzător, Comisia consideră că derogările culturale ar putea fi aplicate numai în acele cazuri în care obiectul cultural este identificat sau identificabil în mod clar³¹. În plus, Comisia este de părere că noțiunea de cultură trebuie aplicat conținutului și naturii obiectului în cauză, și nu la mediul de propagare sau la difuzarea per se³². Mai mult, nevoile educaționale și democratice ale unui Stat Membru trebuie să fie evaluate separat de promovarea culturii în conformitate cu articolul 87 alineatul (3) litera (d)³³.

35. Ajutoarele de stat în favoarea organismelor publice de radiodifuziune nu fac diferența, de obicei, între nevoile culturale, democratice și educaționale ale societății. Articolul 87 alineatul (3) litera (d) nu este, în general, aplicabil decât în cazul în care o măsură de finanțare vizează promovarea culturii. Ajutoarele de stat în favoarea organismelor publice de radiodifuziune se acordă, în general, sub forma compensației pentru îndeplinirea unui mandat de serviciu public și acestea sunt evaluate în conformitate cu articolul 86 alineatul (2), pe baza criteriilor stabilite în prezenta Comunicare.

6. Evaluarea compatibilității ajutoarelor de stat în conformitate cu articolul 86 alineatul (2) din Tratat

36. În conformitate cu articolul 86 alineatul (2), „întreprinderile care au sarcina de a gestiona serviciile de interes economic general sau care prezintă caracter de monopol fiscal se supun normelor prezentului Tratat și, în special, normelor privind concurența, în măsura în care aplicarea acestor norme nu împiedică, în drept sau în fapt, îndeplinirea misiunii speciale care le-a fost încredințată. Dezvoltarea schimburilor comerciale nu trebuie să fie afectată într-o măsură care contravine intereselor Comunității.”

37. În conformitate cu jurisprudența constantă a Curții, articolul 86 prevede o derogare și, prin urmare, trebuie interpretat în mod restrictiv. Curtea a precizat că, pentru ca o măsură să poată beneficia de o astfel de derogare, este necesară îndeplinirea cumulativă a următoarelor condiții:

i. serviciul în cauză trebuie să fie un serviciu de interes economic general și trebuie să fie definit în mod clar ca atare de către Statul Membru (definiție)³⁴;

ii. întreprinderii în cauză trebuie să i se fi încredințat în mod explicit prestarea serviciului respectiv de către Statul Membru (mandat)³⁵;

³¹ De exemplu, Deciziile Comisiei NN 88/98 BBC 24 de ore (JO C 78, 18.3.2000), NN 70/98 „Kinderkanal și Phoenix” (JO C 238, 21.08.1999).

³² De exemplu, Decizia Comisiei N 458/2004 privind ajutorul de stat acordat Espacio Editorial Andaluza Holding sl., a se vedea JO C 131/2005 din 29 mai 2005.

³³ NN 70/98, Ajutor de stat în favoarea posturilor publice de radiodifuziune Kinderkanal și Phoenix (JO C 238, 21.08.1999), pag. 3.

³⁴ Hotărârea din cauza 172/80 Zuechner, Rec. 1981, pag. 2021.

³⁵ Hotărârea din cauza C-242/95 GT-Link, Rec. 1997, pag. 4449.

iii. aplicarea normelor de concurență din Tratat (în acest caz, interdicția acordării ajutoarelor de stat) trebuie să împiedice realizarea sarcinilor specifice încredințate întreprinderii, iar derogarea de la respectivele norme nu trebuie să afecteze dezvoltarea comerțului într-o măsură care să contravină intereselor comunitare (testul de proporționalitate)³⁶.

38. În cazul special al serviciului public de radiodifuziune, abordarea menționată anterior trebuie adaptată în funcție de prevederile interpretative din Protocolul de la Amsterdam, care se referă la „misiunea de serviciu public, așa cum a fost ea conferită, definită și organizată de fiecare Stat Membru” (definiție și mandat), și prevede o derogare de la normele din Tratat în cazul finanțării serviciului public de radiodifuziune „în măsura în care finanțarea se acordă organismelor de radiodifuziune cu scopul ca acestea să-și îndeplinească misiunea de serviciu public și nu aduce atingere condițiilor schimburilor și concurenței în Comunitate într-o măsură care ar fi contrară interesului comun, fiind de la sine înțeles că realizarea mandatului acestui serviciu public trebuie să fie luată în considerare” (proporționalitate).

39. Comisia, în calitate de gardian al tratatului, trebuie să evalueze, pe baza probelor aduse de Statele Membre, dacă aceste criterii sunt îndeplinite. În ceea ce privește definiția misiunii de serviciu public, rolul Comisiei se limitează la a verifica dacă există o eroare manifestă (a se vedea Secțiunea 6.1.). Comisia verifică în continuare dacă există un mandat explicit și dacă se monitorizează efectiv îndeplinirea obligațiilor de serviciu public. (a se vedea Secțiunea 6.2).

40. Aplicând testului de proporționalitate, Comisia stabilește dacă o eventuală denaturare a concurenței, cauzată de compensația pentru obligația de serviciu public, se poate justifica prin necesitatea de a îndeplini misiunea de serviciu public și de a o finanța. Comisia evaluează, în special pe baza probelor pe care Statele Membre sunt obligate să le prezinte, dacă există suficiente garanții pentru a evita efecte disproporționate ale finanțării publice, supracompensația și subvențiile încrucișate și pentru a se asigura că organismele publice de radiodifuziune respectă condițiile de piață în desfășurarea activităților lor comerciale (a se vedea Secțiunea 6.3 și următoarele).

41. Analiza respectării cerințelor privind ajutoarele de stat trebuie bazată pe caracteristicile specifice fiecărui sistem național. Comisia este conștientă de diferențele din sistemele naționale de radiodifuziune și de alte caracteristici ale piețelor de media ale Statelor Membre. În consecință, evaluarea compatibilității unui ajutor de stat în favoarea unui organism public de radiodifuziune, în temeiul articolului 86 alineatul (2), se realizează de la caz la caz, în conformitate cu practicile Comisiei³⁷ și respectând principiile menționate în următoarele secțiuni.

42. Comisia ia în considerare, de asemenea, dificultățile pe care le-ar putea întâmpina unele State Membre mai mici în efortul de a obține fondurile necesare, în cazul în care costurile

³⁶ Hotărârea din cauza C-159/94 EDF și GDF, Rec. Rec. 1997, pag. I-5815.

³⁷ A se vedea, drept exemplificare, recente decizii ale Comisiei în următoarele cazuri: E 8/06, Ajutor de stat în favoarea organismului public flamand de radiodifuziune VRT, JO C 143, 10.06.2008, pag. 7, E 4/05, Ajutor de stat pentru finanțarea RTE și TNAG (TG4), JO C 121, 17.05.2008, E 3/2005, Ajutor în favoarea organismelor publice germane de radiodifuziune, JO C 185, 08.08.2007, pag. 1, E 9/05, Plăți ale taxei de licență în favoarea RAI, JO C 235, 23.09.2005, pag. 3, E 10/2005, Plăți ale taxei de licență în favoarea France 2 și France 3, JO C 240, 30.09.2005, pag. 20, ajutorul E8/05, Organismul public spaniol de radiodifuziune RTVE, JO C 239, 04.10.2006, pag. 17, C 2/04, Finanțarea ad hoc a organismelor publice olandeze de radiodifuziune, JO L 49, 22.02.2008, pag. 1.

serviciului public pe cap de locuitor sunt mai ridicate³⁸, luând în considerare în mod egal potențialele preocupări ale altor mijloace de informare în aceste State Membre.

6.1. Definiția misiunii de serviciu public

43. În vederea îndeplinirii condiției de aplicare a articolului 86 alineatul (2), prevăzută la punctul 37 litera (i), este necesară stabilirea unei definiții oficiale a misiunii de serviciu public. Numai atunci când va dispune de o definiție oficială, Comisia va putea evalua cu suficientă siguranță juridică dacă derogarea prevăzută la articolul 86 alineatul (2) din Tratat este aplicabilă.

44. Definirea misiunii de serviciu public este de competența Statelor Membre, care pot decide la nivel național, regional sau local, în conformitate cu ordinea legală internă. În general, în exercitarea acestei competențe, trebuie avut în vedere conceptual comunitar de „serviciu de interes economic general”.

45. Definiția Statelor Membre privind misiunea de serviciu public ar trebui să fie cât de precisă posibil. Acesta nu ar trebui să lase nici o îndoială în privința intenției Statului Membru de a include sau nu în misiunea de serviciu public o anumită activitate, desfășurată de un organism de radiodifuziune ales. În absența unei definiții clare și precise a obligațiilor impuse unui organism public de radiodifuziune, Comisia nu și-ar putea îndeplini sarcinile care îi revin în temeiul articolului 86 alineatul (2) și, în consecință, nu ar putea acorda nicio derogare în temeiul prevederii respective.

46. Identificarea clară a activităților care fac parte din misiunea de serviciu public este importantă și pentru ca operatorii de servicii care nu sunt publice să își poată planifica activitățile. În plus, condițiile misiunii de serviciu public ar trebui să fie suficient de precise, astfel încât autoritățile din Statele Membre să poată monitoriza eficient respectarea lor, după cum se explică în secțiunea următoare.

47. În același timp, ținând cont de caracterul specific al sectorului radiodifuziunii și de nevoia de a garanta independența editorială a organismelor publice de radiodifuziune, se ia în considerare, în general, o definiție calitativă care să acorde unui anumit organism de radiodifuziune misiunea de a oferi o gamă variată de programe și o ofertă echilibrată și variată, în sensul prevederilor interpretative ale Protocolului de la Amsterdam și legitimă în temeiul articolului 86 alineatul (2)³⁹. Se consideră, în general, că o astfel de definiție este în concordanță cu obiectivul de a satisface nevoile democratice, sociale și culturale ale unei societăți date, precum și cu garantarea pluralismului, inclusiv a diversității culturale și lingvistice. După cum a statuat Tribunalul de Primă Instanță, legitimitatea unei misiuni de serviciu public astfel definite în sens larg se întemeiază pe cerințele calitative ale serviciilor oferite de organismul public de radiodifuziune⁴⁰. Definiția serviciului public poate să reflecte,

³⁸ Dificultăți similare se pot întâlni, de asemenea, când serviciile publice de radiodifuziune se adresează minorităților lingvistice sau necesităților locale.

³⁹ Hotărârea din cauza T-442/03, SIC / Comisia, Repertoriu 2008, punctul 201, Hotărârea în cauzele conexe T-309/04, T-317/04, T-329/04 și T-336/04 TV2 Danmark / Comisia, Repertoriu 2008, punctele 122 – 124.

⁴⁰ Aceste criterii calitative sunt, conform Tribunalului de Primă Instanță, „justificarea existenței serviciilor de interes economic general din domeniul radiodifuziunii în sectorul audiovizual național”. „Nu există niciun motiv pentru un serviciu de interes economic general în domeniul radiodifuziunii, definit pe larg, care să sacrifice respectarea acestor cerințe calitative pentru a adopta comportamentul unui operator comercial”, T-442/03, SIC/Comisia, punctul 211.

de asemenea, dezvoltarea și diversificarea activităților din era digitală, incluzând serviciile audiovizuale pe toate platformele de distribuție.

48. În ceea ce privește definiția serviciului public în sectorul radiodifuziunii, rolul Comisiei se limitează la a verifica dacă există o eroare manifestă. Comisiei nu îi revine rolul de a decide ce programe trebuie furnizate și finanțate ca serviciu de interes economic general, nici de a pune la îndoială natura sau calitatea unui anumit produs. Cu toate acestea, ar exista o eroare manifestă în definiția misiunii de serviciu public în cazul în care aceasta ar include activități care nu ar putea fi în mod rezonabil considerate ca răspunzând – în termenii Protocolului de la Amsterdam – „nevoilor democratice, sociale și culturale ale fiecărei societăți”. De exemplu, acesta ar fi, în mod normal, cazul publicității, al comerțului electronic, al teleshoppingului, al utilizării numerelor cu tarif special în cazul jocurilor-concurs comerciale⁴¹, al sponsorizării sau al activităților comerciale. Mai mult, ar putea apărea o eroare manifestă dacă ajutorul de stat este utilizat pentru a finanța activități care nu reprezintă o valoare adăugată, care să răspundă nevoilor specifice sociale, democratice și culturale ale societății.

49. În acest sens, trebuie reamintit faptul că misiunea de serviciu public desemnează serviciile oferite publicului în interes general. Problema definirii misiunii de serviciu public nu trebuie confundată cu problema mecanismului de finanțare ales pentru furnizarea respectivelor servicii. Prin urmare, dacă organismele publice de radiodifuziune pot desfășura activități comerciale, precum vânzarea de spații publicitare pentru a obține venituri, activitățile respective nu pot fi considerate ca făcând parte integrantă din misiunea de serviciu public⁴².

6.2. Mandat și control

50. Pentru a putea beneficia de o derogare în temeiul articolului 86 alineatul (2) din Tratat, misiunea de serviciu public ar trebui încredințată uneia sau mai multor întreprinderi printr-un act oficial (de exemplu act legislativ, contract sau mandat obligatoriu).

51. Mandatul (mandatele) va (vor) specifica natura exactă a obligațiilor serviciului public în conformitate cu Secțiunea 6.1 de mai sus și va (vor) fixa condițiile pentru oferirea compensației, precum și modalitățile de evitare a unei eventuale supracompensații și de rambursare a acesteia.

52. De fiecare dată când domeniul de aplicare al misiunii de serviciu public se extinde pentru a acoperi noi servicii, definiția și mandatul (mandatele) ar trebui modificate în mod corespunzător, în limitele articolului 86 alineatul (2) din Tratat. Pentru a permite organismelor publice de radiodifuziune să reacționeze prompt la noile evoluții tehnologice, Statele Membre trebuie să prevadă, de asemenea, ca mandatarea cu un nou serviciu să se efectueze după evaluarea menționată la Secțiunea 6.7 de mai jos, înainte de rectificarea oficială a mandatului original.

⁴¹ În ceea ce privește încadrarea, conform Directivei privind serviciile media audiovizuale, a jocurilor-concurs, inclusiv a numerelor cu tarif special ca teleshopping sau publicitate, a se vedea hotărârea Curții în cauza C-195/06 KommAustria/ORF din 18 octombrie 2007.

⁴² A se vedea hotărârea din cauzele conexe T-309/04, T-317/04, T-329/04 și T-336/04 TV2 din 2008 la punctele 107-108.

53. Nu este suficient însă ca organismul public de radiodifuziune să fie însărcinat în mod oficial cu prestarea unui serviciu public bine definit. Este necesar, de asemenea, ca serviciul public să fie prestat în mod efectiv, în conformitate cu modalitățile prevăzute în actul oficial încheiat între stat și întreprinderea căreia i-a fost încredințată misiunea de serviciu public. În acest scop, este de dorit ca o autoritate competentă sau un organism desemnat în acest scop să monitorizeze aplicarea sa în mod transparent și eficace. Necesitatea existenței unei autorități competente sau a unui organism însărcinat să exercite un astfel de control este evidentă în cazul standardelor de calitate impuse operatorului căruia i se încredințează misiunea. În conformitate cu Comunicarea Comisiei privind principiile și orientările politicii comunitare în domeniul audiovizualului în era digitală⁴³, Comisia nu este competentă să aprecieze respectarea standardelor de calitate: aceasta trebuie să se poată baza pe supravegherea corespunzătoare efectuată de Statele Membre privind îndeplinirea de către organismul de radiodifuziune a misiunii sale de serviciu public, inclusiv standardele calitative stabilite în acea misiune⁴⁴.

54. În conformitate cu Protocolul de la Amsterdam, competența de a alege mecanismul care să asigure un control eficient al îndeplinirii obligațiilor de serviciu public aparține Statelor Membre, permițând astfel Comisiei să își îndeplinească sarcinile în conformitate cu articolul 86 alineatul (2). O astfel de supraveghere ar putea fi eficace doar dacă ar fi efectuată de un organ cu adevărat independent de organismele publice de radiodifuziune, care să aibă competența, capacitatea și resursele necesare să efectueze monitorizări periodice și care să conducă la impunerea de măsuri corective adecvate necesare pentru asigurarea respectării obligațiilor care incumbă serviciului public.

55. În absența unor indicii suficiente și fiabile în sensul că respectivul serviciu public este prestat efectiv în conformitate cu misiunea încredințată, Comisia nu ar putea să își îndeplinească sarcinile care îi revin în temeiul articolului 86 alineatul (2) din Tratat și, prin urmare, nu ar putea acorda o derogare în temeiul acestei prevederi.

6.3. Alegerea finanțării serviciilor publice de radiodifuziune

56. Obligațiile de serviciu public pot fi cantitative, calitative sau atât cantitative, cât și calitative. Indiferent de formă, acestea pot justifica compensația, în măsura în care presupun costuri suplimentare pe care operatorul de radiodifuziune nu ar fi trebuit să le suporte în mod normal.

57. Schemele de finanțare pot fi divizate în două mari categorii: „finanțare unică” și „finanțare mixtă”. Categoria „finanțării unice” cuprinde sistemele în care organismele publice de radiodifuziune sunt finanțate numai din fonduri publice, indiferent de forma acestora. Schemele de „finanțare mixtă” cuprind o gamă variată de mecanisme prin intermediul cărora serviciul public de radiodifuziune este finanțat în proporții variabile din resurse de stat și din venituri provenind din activități comerciale sau de servicii publice, precum vânzarea de spații sau programe publicitare și oferirea de servicii contra cost.

58. Așa cum prevede Protocolul de la Amsterdam: „Dispozițiile Tratatului de instituire a Comunității Europene nu aduc atingere competenței Statelor Membre de a participa la finanțarea serviciului public de radiodifuziune (...)”. Prin urmare, Comisia nu emite nicio

⁴³ COM(1999) 657 final, secțiunea 3(6).

⁴⁴ A se vedea hotărârea din cauza T-442/03, SIC/Comisia, Repertoriu 2008, punctul 212.

obiecție de principiu privind alegerea unei scheme de finanțare mixte față de o schemă de finanțare unică.

59. Deși Statele Membre sunt libere să aleagă modalitățile de finanțare a serviciului public de radiodifuziune, Comisia trebuie să verifice, în temeiul articolului 86 alineatul (2), dacă finanțarea de la stat nu afectează concurența pe Piața comună în mod disproporționat, după cum s-a menționat anterior în paragraful 38.

6.4. Cerințe de transparență pentru evaluarea ajutoarelor de stat

60. Evaluarea realizată de Comisie privind ajutoarele de stat necesită o definiție clară și precisă a misiunii de serviciu public și o distincție clară și adecvată între activitățile de serviciu public și activitățile din afara serviciului public, inclusiv o separare clară a conturilor.

61. La nivel național se impune deja, în mod normal, separarea conturilor între activitățile legate de serviciul public și cele care nu sunt specifice unui serviciu public, deoarece este esențială pentru a se asigura transparența și controlul utilizării fondurilor publice. Separarea conturilor oferă un instrument de evaluare a eventualelor subvenții încrucișate și de motivare a plăților de compensări justificate pentru îndeplinirea misiunilor de interes economic general. Doar pe baza unei alocări adecvate de venituri și costuri se poate stabili dacă finanțarea publică se limitează efectiv la costurile nete ale misiunii de serviciu public și dacă poate fi, prin urmare, autorizată în temeiul articolului 86 alineatul (2) și al Protocolului de la Amsterdam.

62. Directiva 2006/111/CEE prevede obligația Statelor Membre de a adopta măsuri legate de transparență pentru orice întreprindere titulară de drepturi speciale sau exclusive ori căreia i-a fost încredințată prestarea unui serviciu de interes economic general, care primește o compensație pentru obligația de serviciu public sub orice formă, în legătură cu acest serviciu și care desfășoară alte activități nespecifice unui serviciu public. Aceste cerințe privind transparența sunt: (a) toate evidențele interne corespunzătoare diferitelor activități, și anume cele specifice serviciului public și cele nespecifice unui serviciu public, trebuie să fie separate; (b) toate costurile și veniturile trebuie să fie percepute și alocate corect, pe baza principiilor de contabilitate analitică aplicate de o manieră coerentă și justificabile în mod obiectiv; și (c) principiile de contabilitate analitică în conformitate cu care sunt stabilite conturile separate trebuie să fie definite în mod clar⁴⁵.

63. Aceste cerințe generale privind transparența se aplică, de asemenea, operatorilor, în măsura în care acestora li s-a încredințat prestarea unui serviciu de interes economic general, primesc o compensație pentru obligația de serviciu public, în legătură cu acest serviciu și, de asemenea, desfășoară alte activități nespecifice unui serviciu public.

64. În sectorul radiodifuziunii, separarea conturilor nu ridică probleme deosebite în ceea ce privește veniturile. Din acest motiv Comisia consideră că, în ceea ce privește veniturile, organismele de radiodifuziune ar trebui să prezinte o evidență detaliată a surselor și sumelor care corespund ansamblului de venituri obținute în urma prestării unor activități de serviciu public și din afara serviciului public.

⁴⁵ Articolul 4 din Directiva 2006/111/CE.

65. În ceea ce privește costurile, pot fi luate în considerare toate cheltuielile ocazionate de funcționarea serviciului public. În cazul în care întreprinderea exercită activități care nu se încadrează în domeniul de aplicare al serviciului public, se pot lua în calcul doar costurile asociate serviciului public. Comisia recunoaște că, în sectorul serviciului public de radiodifuziune, separarea conturilor poate fi mai anevoioasă din punctul de vedere al cheltuielilor. Aceasta, ca urmare a faptului că, în special în sectorul radiodifuziunii tradiționale, Statele Membre pot considera că toate programele unui organism de radiodifuziune sunt incluse în misiunea de serviciu public, permițând în același timp și exploatarea comercială a acestora. Cu alte cuvinte, activitățile legate de serviciu public și cele din afara acestui domeniu pot, într-o mare măsură, să partajeze aceleași surse iar cheltuielile nu pot întotdeauna să fie separate proporțional.

66. Cheltuielile specifice activităților serviciului din afara sferei publice (de exemplu, cheltuielile de marketing legate de publicitate) ar trebui întotdeauna să fie identificate în mod clar și marcate separat. În plus, costurile de producție care sunt destinate în același timp dezvoltării activităților în domeniul serviciilor publice și nepublice, ar trebui alocate proporțional activităților legate de serviciu public și respectiv activităților din afara acestui serviciu, de câte ori este posibil, în mod semnificativ.

67. În alte cazuri, ori de câte ori aceleași resurse sunt utilizate pentru a îndeplini sarcini din cadrul și din afara serviciului public, costurile comune de producție ar trebui alocate pe baza diferenței în costurile totale ale companiei, cu și fără activitățile de serviciu nepublic⁴⁶. În acest caz, costurile care sunt în totalitate atribuibile activităților de serviciu public, dar care profită și activităților din afara serviciului public, nu trebuie să fie repartizate între cele două tipuri de activități și pot fi alocate în întregime activităților de serviciu public. Această diferență față de abordarea urmată în general în alte servicii publice se explică prin specificitățile sectorului public de radiodifuziune. În sectorul radiodifuziunii publice, beneficiile nete ale activităților comerciale legate de activitățile de serviciu public trebuie să fie luate în considerare pentru calcularea costurilor nete ale serviciului public și, prin urmare, pentru reducerea nivelului compensației pentru obligația de serviciu public. Astfel se reduce riscul subvenționărilor încrucișate prin atribuirea de cheltuieli comune activităților de serviciu public.

68. Principalul exemplu pentru situația descrisă în paragraful anterior ar fi cheltuielile ocazionate de producerea programelor în cadrul misiunii de serviciu public a organismului de radiodifuziune. Aceste programe îndeplinesc misiunea de serviciu public și, totodată, generează audiență pentru comercializarea de spații publicitare. Cu toate acestea, este aproape imposibil de cuantificat cu un grad suficient de precizie partea din audiență care îndeplinește misiunea de serviciu public și cea care generează venit din publicitate. Din acest motiv, distribuirea costurilor ocazionate de producerea programului între cele două tipuri de activități riscă să fie arbitrară și ne semnificativă.

69. Comisia consideră că transparența financiară ar putea fi sporită și mai mult printr-o separare adecvată între activitățile de serviciu public și cele din afara acestuia la nivel de organizare a organismului public de radiodifuziune. În mod normal, separarea funcțională și structurală permite evitarea de la început a subvenționărilor încrucișate și a activităților comerciale precum și garantarea aplicării prețului de transfer și a respectării principiului

⁴⁶ Aceasta presupune referirea la o situație ipotetică în care activitățile de serviciu nepublic ar urma să fie întrerupte: costurile astfel evitate reprezintă suma costurilor comune care trebuie alocate activităților care nu sunt specifice serviciului public.

deplinei concurențe. Prin urmare, Comisia invită Statele Membre să ia în considerare separarea funcțională și structurală a activităților importante și dissociabile, ca o formă de bună practică.

6.5. Principiul costurilor nete și supracompensația

70. Ca principiu, deoarece supracompensația nu este necesară pentru funcționarea serviciului de interes economic general, aceasta constituie ajutor de stat incompatibil și trebuie rambursat către stat, sub rezerva clarificărilor prezentate în această secțiune cu privire la serviciile publice de radiodifuziune.

71. Comisia pornește de la premisa că finanțarea acordată de stat este necesară, în mod normal, pentru a permite întreprinderii să își îndeplinească misiunea de serviciu public. Cu toate acestea, pentru a îndeplini cerințele testului de proporționalitate, trebuie ca, în general, valoarea compensației publice să nu depășească costurile nete ale misiunii de serviciu public, ținând cont și de alte venituri directe sau indirect rezultate din aceasta. Din acest motiv, beneficiul net al tuturor activităților comerciale legate de activitatea de serviciu public va fi luat în calcul pentru determinarea cheltuielilor nete de serviciu public.

72. Întreprinderile care primesc o compensație pentru îndeplinirea misiunii de serviciu public pot, în general, să aibă un profit rezonabil. Acest profit reprezintă o rată a rentabilității propriului capital care ia în considerare riscul sau absența riscului asumat de întreprindere. În sectorul radiodifuziunii, misiunea de serviciu public este îndeplinită de cele mai multe ori de către organisme de radiodifuziune care nu sunt orientate către obținerea de profit sau care nu trebuie să rentabilizeze capitalul utilizat sau să efectueze orice activitate în afara aceleia de furnizare a serviciului public. Comisia consideră că, în aceste situații, nu este rezonabilă includerea unui element de profit în suma compensației pentru îndeplinirea misiunii de serviciu public⁴⁷. Cu toate acestea, în alte cazuri, de exemplu în situația în care obligațiile de serviciu public sunt însărcinate unor întreprinderi administrate comercial și care trebuie să rentabilizeze capitalul investit, un element de profit care reprezintă o remunerație echitabilă a capitalului, având în vedere riscurile, poate fi considerat rezonabil, dacă este justificat corespunzător și cu condiția să fie necesar pentru îndeplinirea obligațiilor de serviciu public.

73. Organismele publice de radiodifuziune pot reține supracompensația anuală peste nivelul costurilor nete ale serviciului public (ca „rezerve ale serviciului public”), în măsura în care aceasta este necesară pentru asigurarea finanțării obligațiilor acestora de serviciu public. În general, Comisia consideră că o sumă de până la 10% din cheltuielile anuale cuprinse în buget privind misiunea de serviciu public poate fi considerată necesară pentru a acoperi costuri și fluctuații de venit. Ca regulă, supracompensația care depășește această limită trebuie să fie recuperată neîntârziat.

74. În cazuri excepționale și temeinic justificate, organismelor publice de radiodifuziune li se poate permite să rețină o sumă care să depășească 10% din cheltuielile anuale cuprinse în buget privind misiunea acestora de serviciu public. Acest lucru este acceptabil doar cu condiția ca această supracompensație să fie alocată în mod specific, din timp și în mod obligatoriu, în scopul unor investiții majore, neregulate, necesare pentru îndeplinirea

⁴⁷ Această dispoziție nu împiedică, bineînțeles, ca organismele publice de radiodifuziune să înregistreze profit din activitățile lor comerciale desfășurate în afara misiunii de serviciu public.

misiunii de serviciu public⁴⁸. Utilizarea unei astfel de supracompensații alocate în mod clar trebuie să fie limitată în timp, depinzând de destinația sa.

75. Pentru a permite Comisiei să-și exercite îndatoririle, Statele Membre stabilesc condițiile în care supracompensația menționată anterior poate fi folosită de către organismele publice de radiodifuziune.

76. Supracompensația menționată anterior se va utiliza doar în scopul finanțării activităților de serviciu public. Subvenția încrucișată a activităților comerciale nu este justificată și constituie ajutor de stat incompatibil.

6.6. Mecanisme de control financiar

77. Statele Membre prevăd mecanisme adecvate pentru a preveni orice supracompensație, sub rezerva prevederilor de la punctele 72 și 76. Acestea asigură controlul periodic și eficient al utilizării finanțării publice pentru a preveni supracompensația și subvențiile încrucișate și pentru a examina nivelul „rezervelor serviciului public” și utilizarea acestora. Competența de a alege mecanismele de control cel mai adecvat din sistemul de radiodifuziune național aparține Statelor Membre, ținând cont și de nevoia de a asigura coerența cu mecanismele instaurate pentru supravegherea îndeplinirii misiunii de serviciu public.

78. Pentru a fi eficiente, se consideră că astfel de controale ar trebui efectuate de către un organ extern independent de organismul public de radiodifuziune la intervale regulate de timp, de preferință anual. Statele Membre se asigură că măsurile efective pot fi aplicate pentru a recupera supracompensația, impunând condiții mai restrictive față de prevederile Secțiunii 6.5 anterioare, și subvențiile încrucișate.

79. Situația financiară a organismelor publice de radiodifuziune ar trebui să facă obiectul unei revizuii detaliate la sfârșitul fiecărei perioade financiare, după cum se prevede în sistemele naționale de radiodifuziune ale Statelor Membre, sau, în absența acestora, al unei perioade de timp care nu trebuie să depășească, în mod normal, patru ani. Orice „rezerve ale serviciului public” existente la sfârșitul perioadei financiare sau ale unei perioade echivalente după cum s-a menționat anterior, se iau în considerare la calcularea nevoilor financiare ale organismului public de radiodifuziune pentru perioada următoare. În cazul unor rezerve ale serviciului public care depășesc în mod recurent 10% din costurile anuale de serviciu public, Statele Membre reexaminează dacă nivelul finanțării corespunde nevoilor financiare efective ale serviciilor publice de radiodifuziune.

6.7. Diversificarea serviciilor publice de radiodifuziune

80. În ultimii ani, piețele audiovizuale au înregistrat schimbări importante, care au condus la evoluția și diversificarea ofertei actuale de radiodifuziune. Aceste schimbări au ridicat noi întrebări privind aplicarea normelor privind ajutoarele de stat la serviciile audiovizuale, care depășesc conceptul de activitate de radiodifuziune în sens tradițional.

⁴⁸ Astfel de rezerve speciale pot fi justificate în scopul realizării unor investiții tehnologice majore (precum digitalizarea) care sunt anticipate a se produce într-un anumit moment și sunt necesare pentru îndeplinirea misiunii de serviciu public; sau al unor măsuri importante de restructurare necesare pentru funcționarea continuă a organismului public de radiodifuziune pe parcursul unei perioade determinate de timp.

81. În acest sens, Comisia consideră că organismele publice de radiodifuziune ar trebui să poată folosi oportunitățile oferite de procesul de digitalizare și de diversificarea platformelor de distribuție pe baza neutralității tehnologice, în beneficiul societății. Pentru a garanta rolul fundamental al organismelor publice de radiodifuziune în noul mediu digital, acestea pot utiliza ajutoarele de stat pentru a oferi servicii audiovizuale pe platforme noi de distribuție, răspunzând publicului general dar și intereselor speciale, cu condiția ca acestea să se adreseze aceluiași nevoi democratice, sociale și culturale ale societății în cauză și să nu provoace efecte disproporționate pe piață, care nu sunt necesare pentru îndeplinirea misiunii de serviciu public.

82. În paralel cu evoluția rapidă a pieței radiodifuziunii, modelele economice ale organismelor de radiodifuziune suferă, de asemenea, schimbări. Îndeplinind misiunea lor de serviciu public, organismele de radiodifuziune se orientează din ce în ce mai mult către noi surse de finanțare, cum ar fi publicitatea electronică sau furnizarea de servicii contra cost (așa-numitele servicii cu plată, precum accesul la arhive contra unei taxe, posturi de televiziune de interes special pe bază de plată la vizionare, accesul la servicii mobile contra plății unei sume forfetare, difuzarea unor programe înregistrate contra unei taxe, descărcarea unui conținut electronic contra cost, etc.). Elementul de remunerație în cazul serviciilor contra cost poate fi legat, de exemplu, de plata unor taxe de distribuție de rețea sau de drept de autor de către organismele de radiodifuziune (de exemplu dacă serviciile oferite pe platforme mobile sunt furnizate contra plății unei taxe unui operator mobil).

83. Cu toate că serviciile publice de radiodifuziune au beneficiat în mod tradițional de difuzare gratuită, Comisia consideră că existența unui element de remunerație direct în serviciile oferite – având un impact asupra accesului clienților⁴⁹ - nu înseamnă în mod obligatoriu că aceste servicii nu fac parte în mod clar din misiunea de serviciu public, cu condiția ca elementul „preț” să nu compromită caracterul distinctiv al serviciului public care răspunde nevoilor specifice sociale, democratice și culturale ale societății, ceea ce distinge serviciile publice de activitățile pur comerciale⁵⁰. Elementul de remunerație este unul dintre aspectele care trebuie luate în considerare atunci când se decide includerea unui asemenea serviciu în misiunea de serviciu public, deoarece acesta poate afecta universalitatea și configurația generală a serviciului oferit, precum și impactul asupra pieței. Statele Membre pot mandata, de asemenea, organismele publice de radiodifuziune să ofere anumite servicii specifice contra cost ca parte a misiunii acestora de serviciu public, cu condiția ca serviciile în cauză să răspundă nevoilor specifice sociale, democratice și culturale ale societății, fără să producă efecte disproporționate asupra concurenței și asupra comerțului transfrontalier.

⁴⁹ După cum a menționat Consiliul Europei în Recomandarea sa privind misiunea serviciului public în domeniul mass-media în societatea informațională, „(...) Statele Membre pot lua în considerare soluții de finanțare suplimentare respectând întocmai aspectele legate de piață și concurență. În special în cazul noilor servicii personalizate, Statele Membre pot permite mijloacelor publice de informare în masă să primească remunerații (...). Cu toate acestea, niciuna dintre aceste soluții nu ar trebui să aducă atingere principiului universalității mijloacelor publice de informare în masă sau să conducă la discriminarea între diferite grupuri ale societății (...). Atunci când Statele Membre dezvoltă noi sisteme de finanțare, acestea ar trebui să acorde atenția cuvenită naturii conținutului oferit în interesul publicului și în interesul comun.”

⁵⁰ De exemplu, Comisia consideră că difuzarea, contra unei plăți directe solicitată utilizatorilor, a unei oferte specializate cu conținut „premium”, s-ar încadra, în mod normal, în categoria activităților comerciale. Pe de altă parte, de exemplu, Comisia consideră că facturarea doar a taxelor de utilizare a rețelei pentru difuzarea unui program echilibrat și variat pe noi platforme, precum dispozitivele mobile, nu transformă oferta într-o activitate comercială.

84. După cum s-a menționat anterior, operatorii publici de radiodifuziune pot utiliza ajutoare de stat pentru prestarea serviciilor audiovizuale pe toate platformele, cu condiția ca cerințele de fond stabilite în Protocolul de la Amsterdam să fie îndeplinite. În acest scop, Statele Membre iau în considerare, printr-o procedură inițială de evaluare, bazată pe o consultare publică, dacă serviciile audiovizuale semnificativ noi care sunt preconizate de operatorii publici de radiodifuziune îndeplinesc cerințele Protocolului de la Amsterdam, adică dacă acestea răspund nevoilor democratice, sociale și culturale ale societății, luând în calcul cu atenție potențialele efecte asupra condițiilor comerciale și asupra concurenței.

85. Statelor Membre le revine sarcina de a decide, având în vedere caracteristicile și evoluția pieței radiodifuziunii, precum și gama serviciilor deja oferite de către organismul public de radiodifuziune, ce anume se va înțelege prin „serviciu nou important”. Natura „nouă” a unei activități poate depinde, printre altele, de conținutul acesteia și de modalitățile de consum⁵¹. „Importanța” serviciului poate lua în calcul, de exemplu, resursele financiare necesare pentru dezvoltarea acestuia și impactul preconizat asupra cererii. Modificările importante asupra serviciilor existente vor face obiectul aceleiași evaluări ca și serviciile noi importante.

86. Alegerea celui mai adecvat mecanism pentru a asigura conformitatea serviciilor audiovizuale cu condițiile de fond ale Protocolului de la Amsterdam intră în sfera de competență a Statelor Membre, ținându-se seama de specificitățile sistemelor lor naționale de radiodifuziune și de nevoia de a garanta independența editorială a organismelor publice de radiodifuziune.

87. Din motive legate de transparență și de obținere a tuturor informațiilor relevante necesare în vederea adoptării unei decizii echilibrate, părțile interesate vor avea posibilitatea să își exprime opiniile privind serviciul semnificativ nou preconizat în cadrul unui proces deschis de consultare. Rezultatul procesului de consultare, evaluarea acestuia, precum și motivele pe care se întemeiază adoptarea deciziei vor fi puse la dispoziția publicului.

88. Pentru a se asigura că finanțarea publică a serviciilor audiovizuale noi importante nu denaturează schimburile comerciale și concurența în mod contrar intereselor comune, Statele Membre evaluează, pe baza rezultatelor consultărilor deschise, impactul general al noului serviciu pe piață prin compararea situației în prezența și în absența noului serviciu planificat. În evaluarea impactului pe piață, aspectele relevante includ, de exemplu, existența unor oferte similare sau substituibile pe piață, concurența editorială, structura pieței, poziția pe piață a organismului public de radiodifuziune, nivelul concurenței și efectul potențial asupra inițiativelor private. Acest impact trebuie evaluat în funcție de valoarea pe care serviciile în cauză le prezintă pentru societate. În cazul unor efecte predominant negative pe piață, finanțarea de stat a serviciilor audiovizuale ar fi considerată proporțională numai dacă se justifică prin valoarea adăugată în ceea ce privește răspunsul la nevoile sociale, democratice și culturale ale societății⁵², luându-se în considerare, de asemenea, oferta global existentă de servicii publice.

⁵¹ De exemplu, Comisia consideră că anumite forme de transmisie lineară, precum transmisia simultană a știrilor televizate pe alte platforme (de exemplu internet, dispozitive mobile) pot fi calificate ca nefiind un serviciu „nou” în sensul prezentei Comunicări. Încadrarea ca servicii semnificativ noi a altor forme de retransmisie a programelor organismelor publice de radiodifuziune pe alte platforme ar trebui să fie determinată de Statele Membre, avându-se în vedere specificitățile și caracteristicile serviciilor în cauză.

⁵² A se vedea, de asemenea, nota de subsol 40 privind justificarea serviciilor de interes economic general în domeniul radiodifuziunii.

89. O astfel de evaluare ar putea fi obiectivă doar dacă ar fi efectuată de un organ cu adevărat independent de organismele publice de radiodifuziune, și din perspective numărării și revocării membrilor săi, și care să aibă capacitatea și resursele suficiente pentru a-și exercita îndatoririle. Statele Membre sunt capabile să stabilească o procedură proporțională cu mărimea pieței și cu poziția de piață a organismului public de radiodifuziune.

90. Mențiunile anterioare nu vor împiedica organismele publice de radiodifuziune să testeze servicii noi, inovante (de exemplu sub forma proiectelor pilot) la scară limitată (de exemplu în ceea ce privește intervalul de timp și audiența) și în scopul strângerii de informații privind fezabilitatea și valoarea adăugată a serviciului preconizat, atât timp cât o astfel de perioadă de probă nu echivalează cu introducerea unui serviciu audiovizual nou important, de sine stătător.

91. Comisia consideră că evaluarea menționată anterior va contribui la asigurarea respectării normelor CE privind ajutoarele de stat la nivel național. Acest lucru nu aduce atingere nici competențelor Comisiei de a verifica dacă Statele Membre respect dispozițiile Tratatului și nici dreptului acestuia de a se sesiza, la nevoie, în urma plângerilor sau din proprie inițiativă.

6.8. Proporționalitate și comportament de piață

92. În conformitate cu Protocolul de la Amsterdam, organismele publice de radiodifuziune nu trebuie să desfășoare activități care ar avea drept consecință denaturarea disproporționată a concurenței și care nu sunt necesare pentru îndeplinirea misiunii de serviciu public. De exemplu, achiziționarea unui conținut „premium” ca parte din misiunea generală de serviciu public a organismului public de radiodifuziune este considerată, în general, legitimă. Cu toate acestea, concurența ar fi denaturată în mod disproporționat în cazul în care organismele publice de radiodifuziune ar menține drepturile premium exclusive, fără a le folosi sau fără a acorda sublicențe pentru acestea, în mod transparent și în timp util. Prin urmare, Comisia invită Statele Membre să se asigure că organismele publice de radiodifuziune respectă principiile proporționalității și în ceea ce privește achiziționarea de drepturi „premium” și să stabilească norme privind acordarea de către organismele publice de radiodifuziune de sublicențe în cazul drepturilor „premium” exclusive neutilizate.

93. Organismele publice de radiodifuziune au obligația să respecte principiile de piață atunci când desfășoară activități comerciale și, atunci când acționează prin intermediul filialelor comerciale, relația dintre acestea și filialele comerciale trebuie să respecte principiul deplinei concurențe. Statele Membre vor veghea ca organismele publice de radiodifuziune să respecte principiul deplinei concurenței, să efectueze investiții comerciale în conformitate cu principiul investitorului privat în economia de piață și să nu adopte un comportament anticoncurențial față de competitorii lor, bazat pe finanțarea publică de care beneficiază.

94. Un exemplu de comportament anticoncurențial poate fi subcotarea prețului. Un serviciu public de radiodifuziune ar putea fi tentat să provoace scăderea prețului pentru publicitate sau al altor activități nespecifice unui serviciu public (precum serviciile comerciale contra cost) sub ceea ce poate fi considerat în mod rezonabil ca fiind conform cu regulile pieței, pentru a reduce veniturile concurenților, în măsura în care compensația publică acoperă diminuarea veniturilor. Un astfel de comportament nu poate fi considerat ca intrinsec misiunii de serviciu public atribuite organismului de radiodifuziune și, în orice caz, ar „afecta condițiile comerciale și concurența în Comunitate într-o măsură care ar fi contrară interesului comun” și ar încălca astfel Protocolul de la Amsterdam.

95. Având în vedere diferențele dintre situațiile piețelor, respectarea principiilor de piață de către organismele publice de radiodifuziune și, în special, chestiunile legate de reducerea prețurilor în oferta comercială de către organismele publice de radiodifuziune sau dacă acestea respectă principiul proporționalității în ceea ce privește achiziționarea de programe cu conținut „premium”⁵³ sunt evaluate de la caz la caz, avându-se în vedere specificitățile pieței și ale serviciului în cauză.

96. Comisia consideră că responsabilitatea de a se asigura că organismele publice de radiodifuziune respectă principiile de piață aparține, în primul rând, autorităților naționale. În acest scop, Statele Membre se dotează cu mecanismele corespunzătoare care să permită analizarea oricărei plângeri potențiale în mod eficient, la nivel național.

97. Fără a aduce atingere punctului anterior, dacă va considera necesar, Comisia va acționa pe baza articolelor 81, 82, 86 și 87 din Tratatul CE.

7. Aplicarea în timp

98. Prezenta Comunicare se va aplica din ziua următoare datei publicării în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*. Aceasta va înlocui Comunicarea Comisiei din 2001 cu privire la aplicarea normelor privind ajutoarele de stat serviciilor publice de radiodifuziune⁵⁴.

99. Comisia va aplica prezenta Comunicare tuturor măsurilor de ajutor notificate, în legătură cu care se impune luarea unei decizii după momentul publicării Comunicării în Jurnalul Oficial, chiar dacă proiectele au fost notificate anterior acelei date.

100. În conformitate cu Comunicarea Comisiei privind stabilirea normelor aplicabile pentru evaluarea ajutorului de stat ilegal⁵⁵, Comisia va aplica, pentru cazurile de ajutoare nenotificate:

(a) prezenta Comunicare, dacă ajutorul a fost acordat după publicarea acesteia;

(b) Comunicarea din 2001, în toate celelalte cazuri.

⁵³ De exemplu, unul dintre aspectele relevante poate fi evaluarea dacă organismele publice de radiodifuziune supralicitează în mod substanțial pentru drepturile de difuzare a programelor cu conținut „premium” astfel încât se depășește cadrul mandatului de serviciu public și rezultă o denaturare disproporționată a pieței.

⁵⁴ JO C 320 din 15.11.2001, pag. 5-11.

⁵⁵ JO C 119, 22.05.2002, pag.22.

COMUNICAREA COMISIEI

privind criteriile de evaluare a ajutoarelor de stat stabilite în Comunicarea Comisiei privind anumite aspecte juridice legate de producțiile cinematografice și alte producții audiovizuale (Comunicarea privind cinematografia) din 26 septembrie 2001

După cum s-a anunțat în Comunicările din 2004¹ și 2007² privind prelungirea aplicării criteriilor de evaluare a ajutoarelor de stat stabilite în Comunicarea privind cinematografia din 2001³, Comisia a efectuat un studiu amplu privind impactul economic și cultural al obligațiilor privind teritorializarea cheltuielilor impuse schemelor de ajutor pentru producția de filme. Studiul a fost lansat la 24 august 2006⁴, iar la 6 iulie 2007 s-a reunit la Bruxelles un grup de lucru al părților interesate. Rezultatele studiului au fost publicate la 22 mai 2008⁵.

Raportul final al studiului nu a fost concludent, într-un sens sau altul, în legătură cu impactul economic sau cultural al obligațiilor privind teritorializarea cheltuielilor impuse schemelor de ajutor pentru producția de filme. Prin urmare, rezultatele au subliniat necesitatea aprofundării procesului de reflecție înainte de a propune modificarea criteriului de evaluare existent referitor la ajutoarele de stat din Comunicarea privind cinematografia din 2001 în ceea ce privește obligațiile de teritorializare a cheltuielilor, compatibil cu principiile fundamentale ale Tratatului.

În opinia Comisiei, pentru moment, actualele criterii de evaluare a ajutoarelor de stat pot fi utilizate în continuare pentru a promova creația culturală, asigurându-se ca ajutoarele acordate producției cinematografice și audiovizuale să nu denatureze concurența și condițiile comerciale într-un mod contrar intereselor comune. Cu toate acestea, apariția unor tendințe diferite de la Comunicarea privind cinematografia din 2001 impune anumite ajustări ale acestor criterii la momentul potrivit.

Aceste tendințe includ sprijinul acordat altor aspecte decât producția cinematografică și de televiziune (precum distribuția și proiecția digitală a filmelor), mai multe scheme de ajutor pentru producția cinematografică la nivel regional, precum și concurența între anumite State Membre pentru a folosi ajutoarele de stat în scopul atragerii de investiții din partea unor companii mari de producție cinematografică, în special din SUA. Acestea sunt aspecte complexe care necesită o perioadă de reflecție din partea Statelor Membre și a organismelor naționale și regionale de sprijinire a producției cinematografice pentru a dezvolta criterii corespunzătoare.

În consecință, Comisia a decis să continue aplicarea criteriilor actuale până la intrarea în vigoare a noilor reguli în materie de ajutoare de stat pentru producțiile cinematografice și alte producții audiovizuale, sau până cel târziu la 31 decembrie 2012.

Publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. C 31/01 din data 07.02.2009

¹ JO C 123, 30.04.2004, pag. 1.

² JO C 134, 16.06.2007, pag. 5.

³ JO C 43, 16.02.2002, pag. 6.

⁴ JO S 173, 12.09.2006, referință 2006/S 173-183834.

⁵ http://ec.europa.eu/avpolicy/info_centre/library/studies/index_en.htm#finalised

COMUNICAREA COMISIEI

privind prelungirea valabilității

Liniilor directoare comunitare privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate

Liniile directoare comunitare privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate¹ vor expira la 9 octombrie 2009².

De la adoptarea acestor Linii directoare în 2004, Comisia le-a aplicat în numeroase cazuri, experiența arătând că reprezintă o bază solidă pentru controlul acestui tip de ajutor de stat.

Criza economică a creat o situație economică dificilă și instabilă. Având în vedere necesitatea de a asigura continuitatea și securitatea juridică în ceea ce privește tratarea ajutoarelor de stat acordate întreprinderilor aflate în dificultate, Comisia a decis prelungirea până la 9 octombrie 2012 a valabilității actualelor Linii directoare comunitare privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate.

Publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. C 156 din data 09.07.2009

---

¹ JO C 244, 01.10.2004, pag. 2-17.

² A se vedea punctul 102 din Liniile directoare comunitare privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate, JO C 244, 01.10.2004, pag. 15.

**REGULAMENTUL (CE) NR. 1147/2008 AL COMISIEI
din 31 octombrie 2008**

**de modificarea a Regulamentului (CE) nr. 794/2004 din 21 aprilie 2004
de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 659/1999 al Consiliului
de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE**

COMISIA COMUNITĂȚILOR EUROPENE,

având în vedere Tratatul de instituire a Comunității Europene,

având în vedere Regulamentul (CE) nr. 659/1999 al Consiliului din 22 martie 1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE¹, în special articolul 27,

întrucât:

(1) Regulamentul Comisiei nr. 794/2004 din 21 aprilie 2004 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 659/1999 al Consiliului de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE² a stabilit forma obligatorie a Formularului de notificare pentru toate categoriile de ajutor de stat.

(2) Urmare adoptării de către Comisie a noilor Orientări comunitare în domeniul ajutorului de stat pentru protecția mediului³ este necesar să fie modificată o parte a Formularului de notificare anexat la Regulamentul (CE) nr. 794/2004.

(3) Regulamentul (CE) nr. 794/2004 va fi amendat în consecință,

ADOPTĂ PREZENTUL REGULAMENT:

Art. 1

Anexa III.10 la Regulamentul (CE) nr. 794/2004 va fi înlocuită de Anexa la prezentul Regulament.

Art. 2

Prezentul Regulament va intra în vigoare la data publicării în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene

Regulamentul se aplică direct și integral de către toate Statele Membre.

---

¹ JO L 83, 27.03.1999, pag. 1.

² JO L 140, 30.04.2004, pag. 1.

³ JO C 82, 01.04.2008, pag. 1.

FIȘĂ DE INFORMAȚII SUPLIMENTARE PRIVIND AJUTORUL DE STAT PENTRU PROTECȚIA MEDIULUI

Prezenta Fișă de informații suplimentare trebuie utilizată pentru notificarea oricărui ajutor reglementat de Orientările comunitare privind ajutorul de stat pentru protecția mediului (denumite în continuare „Orientările privind ajutorul de mediu”)⁴. De asemenea, aceasta trebuie utilizată pentru orice ajutor individual pentru protecția mediului care nu se încadrează în niciuna din exceptările în bloc sau care face obiectul unei obligații de notificare individuală întrucât depășește pragurile de notificare individuală prevăzute de exceptarea în bloc.

1. Caracteristicile de bază ale măsurii notificate

Vă rugăm să completați secțiunile relevante ale formularului de notificare care corespund caracterului măsurii notificate. Mai jos găsiți un ghid de bază.

A) Precizați tipul ajutorului și completați sub-secțiunile corespunzătoare din **Secțiunea 3** („Compatibilitatea ajutorului în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratatul CE”) din prezenta Fișă de informații suplimentare:

- ☐ Ajutor pentru întreprinderile care depășesc standardele comunitare sau măresc nivelul de protecție a mediului în absența standardelor comunitare, *completați Secțiunea 3.1;*
- ☐ Ajutor pentru achiziționarea de vehicule de transport noi care depășesc standardele comunitare sau măresc nivelul de protecție a mediului în absența standardelor comunitare, *completați Secțiunea 3.1;*
- ☐ Ajutor pentru IMM-uri în vederea adaptării din timp la viitoarele standarde comunitare, *completați Secțiunea 3.2;*
- ☐ Ajutor pentru studii de mediu, *completați Secțiunea 3.3;*
- ☐ Ajutor pentru economisirea de energie, *completați Secțiunea 3.4;*
- ☐ Ajutor pentru sursele de energie regenerabile, *completați Secțiunea 3.5;*
- ☐ Ajutor pentru cogenerare, *completați Secțiunea 3.6;*
- ☐ Ajutor pentru încălzirea urbană eficientă din punct de vedere energetic, *completați Secțiunea 3.7;*
- ☐ Ajutor pentru gestionarea deșeurilor, *completați Secțiunea 3.8;*
- ☐ Ajutor pentru remedierea siturilor contaminate, *completați Secțiunea 3.9;*
- ☐ Ajutor pentru relocalizarea întreprinderilor, *completați Secțiunea 3.10;*
- ☐ Ajutor acordat în cadrul sistemelor de permise negociabile, *completați Secțiunea 3.11;*
- ☐ Ajutor sub formă de reduceri sau scutiri de taxe de mediu, *completați Secțiunea 6.*

⁴ JO C 82, 01.04.2008, pag. 1. Pentru detalii privind utilizarea prezentei Fișe de notificare suplimentară în agricultură și pescuit, a se vedea Secțiunea 2.1 (punctele 59 și 61) din Orientările privind ajutoarele de stat pentru mediu.

În continuare, vă rugăm să completați: **Secțiunea 4** („Efectul de stimulare și necesitatea ajutorului”), **Secțiunea 7** („Criterii care determină o evaluare detaliată”) **Secțiunea 8** („Informații suplimentare pentru evaluarea detaliată”) ⁵ și **Secțiunea 10** („Raportare și monitorizare”).

- B)** Vă rugăm să explicați principalele caracteristici (obiectiv, efectele probabile ale ajutorului, instrumentul de ajutor, intensitatea ajutorului, beneficiari, buget etc.) ale măsurii notificate.

- C)** Ajutorul poate fi combinat cu un alt ajutor?

☐ da ☐ nu

Dacă da, completați **Secțiunea 9** („Cumulul”) din prezenta Fișă de informații suplimentare.

- D)** Ajutorul este acordat pentru promovarea executării unui proiect important de interes european comun?

☐ da ☐ nu

Dacă da, vă rugăm să completați **Secțiunea 5** („Compatibilitatea ajutorului în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (b) din Tratatul CE”) din prezenta Fișă de informații suplimentare.

- E)** În cazul în care ajutorul notificat se bazează pe un sistem aprobat, vă rugăm să furnizați detalii cu privire la sistemul respectiv (numărul de caz, denumirea sistemului, data aprobării de către Comisie):

.....

- F)** Vă rugăm să confirmați că, în cazul în care se acordă ajutorul/bonusul pentru întreprinderi mici, beneficiarii corespund definiției întreprinderilor mici din legislația comunitară:

☐ da

- G)** Vă rugăm să confirmați că, în cazul în care se acordă ajutorul/bonusul pentru întreprinderi mijlocii, beneficiarii corespund definiției întreprinderilor mijlocii din legislația comunitară:

☐ da

- H)** Dacă este cazul, vă rugăm să precizați cursul de schimb care a fost utilizat în vederea notificării: .....

⁵ A se avea în vedere că Secțiunile 4, 7 și 8 nu trebuie completate, în cazul reducerilor și scutirilor de taxe de mediu care intră sub incidența Capitolului 4 din prezentele Orientări.

- D) Vă rugăm să numerotați toate documentele furnizate de Statele Membre ca anexe la formularul de notificare și să indicați numerele documentelor în secțiunile relevante din prezenta Fișă de informații suplimentare.

2. Obiectivul ajutorului

- A) Având în vedere obiectivele de interes comun prevăzute de Orientările privind ajutorul de mediu (Secțiunea 1.2), vă rugăm să precizați obiectivele de mediu urmărite de măsura notificată. Prezentați o descriere detaliată a fiecărui tip de ajutor care urmează să fie acordat în cadrul măsurii notificate:
.....
- B) În cazul în care măsura notificată a mai fost aplicată în trecut, vă rugăm să menționați rezultatele acesteia în ceea ce privește protecția mediului (precizați numărul de caz, data aprobării de către Comisie și, dacă este posibil, anexați rapoartele de evaluare națională privind măsura):
.....
- C) În cazul în care măsura este nouă, vă rugăm să menționați rezultatele estimate și perioada în care acestea vor fi realizate:
.....

3. Compatibilitatea ajutorului în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratatul CE

În cazul în care în cadrul proiectului notificat ca ajutor individual participă mai mulți beneficiari, vă rugăm să furnizați informațiile de mai jos pentru fiecare dintre aceștia.

3.1 Ajutor pentru întreprinderile care depășesc standardele comunitare sau care măresc nivelul de protecție a mediului în absența unor standarde comunitare⁶

3.1.1 Natura investițiilor care beneficiază de sprijin, standarde aplicabile

- A) Vă rugăm să specificați dacă ajutorul se acordă pentru:
- ☐ investiții care îi permit beneficiarului să mărească nivelul protecției mediului rezultat din activitățile sale prin depășirea standardelor comunitare aplicabile⁷, independent de existența unor standarde naționale obligatorii mai severe decât standardul comunitar;
- SAU
- ☐ investiții care îi permit beneficiarului să mărească nivelul protecției mediului rezultate din activitățile sale în absența unor standarde comunitare.

⁶ A se vedea Orientările privind ajutorul de mediu, Secțiunea 3.1.1.

⁷ Vă rugăm să aveți în vedere faptul că nu se pot acorda ajutoare în cazul în care îmbunătățirile determină alinierea companiilor la standardele comunitare care au fost deja adoptate, dar care nu sunt încă în vigoare.

- B)** Vă rugăm să furnizați detalii, inclusiv, dacă este cazul, informații cu privire la standardele comunitare relevante:
- .....
- .....
- C)** În cazul în care ajutorul se acordă pentru atingerea standardului național care depășește standardele comunitare, vă rugăm să menționați standardele naționale și să anexați o copie a acestora:
- .....
- .....

3.1.2 Intensitățile ajutoarelor și bonusuri

În cazul sistemelor de ajutoare, intensitatea ajutorului trebuie calculată pentru fiecare beneficiar.

- A)** Care este intensitatea maximă a ajutorului aplicabilă măsurii notificate⁸?
.....
- B)** Ajutorul se acordă în cadrul unui proces de licitație cu adevărat concurențial⁹?
☐ da ☐ nu

Dacă da, furnizați detalii cu privire la procesul concurențial și anexați o copie a anunțului de participare la licitație sau a proiectului acestuia:

- C) Bonusuri:**

Proiectele care primesc sprijin beneficiază de un bonus?

☐ da ☐ nu

Dacă da, vă rugăm să specificați mai jos.

În cadrul măsurii notificate se aplică un bonus pentru IMM-uri?

☐ da ☐ nu

Dacă da, vă rugăm să specificați nivelul bonusului aplicabil¹⁰: .....

În cadrul măsurii notificate se aplică bonusul pentru ecoinovare¹¹ ?

⁸ Intensitatea maximă a ajutorului este de 50% din costurile de investiții eligibile.

⁹ Pentru detalii privind procesul de licitație cu adevărat concurențial, a se vedea punctul 77 din Orientările privind ajutorul de mediu.

¹⁰ Intensitatea ajutorului se poate majora cu 10 puncte procentuale în cazul întreprinderilor mijlocii și cu 20 de puncte procentuale în cazul întreprinderilor mici.

☐ da ☐ nu

Dacă da, vă rugăm să descrieți modul în care sunt îndeplinite următoarele condiții:

- ☐ produsul sau proiectul de ecoinovare este nou sau îmbunătățit în mod substanțial în raport cu tehnologia de vârf din sectorul industrial respectiv din Comunitate;
- ☐ beneficiul preconizat pentru mediu este semnificativ mai mare decât îmbunătățirea rezultată din evoluția generală a tehnologiei de vârf în activități comparabile;
- ☐ caracterul inovator al acestor produse sau proiecte presupune un grad de risc evident, în termeni tehnologici sau financiari, care este mai mare decât riscul asociat în general cu produsele sau proiectele fără caracter inovator comparabile.

Vă rugăm să furnizați detalii care să demonstreze respectarea condițiilor menționate mai sus:

.....
.....

Specificați nivelul bonusului aplicabil¹²: .....

- D)** În cazul unui sistem de ajutor, specificați intensitatea totală a ajutorului pentru proiectele care beneficiază de sprijin în cadrul sistemului notificat (luând în considerare bonusurile) (%):

.....

3.1.3 Costurile eligibile¹³

- A)** Vă rugăm să confirmați următoarele: costurile eligibile se limitează la costurile de investiții suplimentare necesare pentru atingerea unui nivel de protecție a mediului mai ridicat decât cel cerut de standardele comunitare;

☐ da

- B)** De asemenea, vă rugăm să confirmați următoarele:

☐ costurile precise privind protecția mediului constituie costurile eligibile, în cazul în care costul investițiilor în protecția mediului poate fi identificat cu ușurință;

SAU

¹¹ Pentru detalii a se vedea punctul 78 din Orientările privind ajutorul de mediu.

¹² Intensitatea ajutorului poate fi majorată cu 10 puncte procentuale.

¹³ Pentru detalii a se vedea punctele 80 – 84 din Orientările privind ajutorul de mediu.

- ☐ costurile de investiții suplimentare sunt stabilite prin compararea investițiilor cu situația contrafactuală în absența ajutorului, respectiv cu investiția de referință¹⁴;

ȘI

- ☐ costurile eligibile se calculează ca valoare netă din beneficiile operaționale și costurile operaționale aferente investițiilor suplimentare pentru protecția mediului, efectuate în primii cinci ani de viață ai investiției în cauză.

C) Ce formă iau costurile eligibile?

- ☐ investiții în active corporale;
☐ investiții în active necorporale.

D) În cazul investițiilor în active corporale, vă rugăm să indicați forma (formele) investițiilor respective:

- ☐ investiții în terenuri, strict necesare pentru îndeplinirea obiectivelor de mediu;
☐ investiții în clădiri menite să reducă sau să elimine poluarea și daunele;
☐ investiții în instalații și echipamente menite să reducă sau să elimine poluarea și daunele;
☐ investiții pentru adaptarea metodelor de producție în vederea protejării mediului.

E) În cazul investițiilor în active necorporale (transfer de tehnologie prin achiziționarea unor licențe de exploatare sau cunoștințe tehnice brevetate sau nebrevetate), vă rugăm să confirmați că toate activele necorporale în cauză îndeplinesc următoarele condiții:

- ☐ sunt considerate ca fiind active ce pot fi amortizate;
☐ sunt achiziționate în condiții de piață, de la o întreprindere în care beneficiarul nu are nicio putere de control direct sau indirect;
☐ sunt incluse în activele întreprinderii, rămân în unitatea beneficiarului ajutorului și sunt utilizate în acel loc pe o perioadă de cel puțin cinci ani¹⁵.

În plus, vă rugăm să confirmați că, în cazul în care activele necorporale sunt vândute în acești cinci ani:

- ☐ profitul obținut din vânzare se scade din costurile eligibile;

¹⁴ Elementul contrafactual corect reprezintă costul unei investiții comparabile din punct de vedere tehnic care oferă un nivel mai scăzut de protecție a mediului (corespunzător standardelor comunitare obligatorii, dacă acestea există) și care ar putea fi realizată în mod credibil fără ajutor. A se vedea punctul 81 litera (b) din Orientările privind ajutorul de mediu.

¹⁵ A se avea în vedere faptul că prezenta condiție nu se aplică în cazul în care activele necorporale sunt depășite din punct de vedere tehnic.

ȘI

☐

cuantumul ajutorului va fi rambursat parțial sau total, după caz.

F) În cazul investițiilor care vizează obținerea unui nivel de protecție a mediului mai ridicat decât standardele comunitare, vă rugăm să confirmați valabilitatea afirmațiilor aplicabile:

☐

în cazul în care întreprinderea se adaptează la standardele naționale care sunt mai restrictive decât standardele comunitare în domeniu, costurile eligibile constau în costurile de investiții suplimentare, necesare pentru atingerea nivelului de protecție a mediului cerut de standardele naționale;

☐

în cazul în care întreprinderea se adaptează la standardele naționale sau depășește standardele naționale care sunt mai severe decât standardele comunitare sau depășește standardele comunitare, costurile eligibile constau în costurile de investiții suplimentare necesare pentru atingerea unui nivel de protecție a mediului mai ridicat decât nivelul cerut de standardele comunitare¹⁶.

☐

în cazul în care nu există niciun standard, costurile eligibile constau în costurile de investiții suplimentare necesare pentru atingerea unui nivel de protecție a mediului mai ridicat decât cel pe care l-ar atinge întreprinderea sau întreprinderile în cauză în absența oricărui ajutor pentru mediu;

G) Pentru sistemele de ajutor, vă rugăm să prezentați o metodologie de calcul detaliată, în raport cu situația contrafactuală, care se va aplica tuturor ajutoarelor individuale bazate pe sistemul notificat, și să furnizați dovezi în acest sens:

.....
.....

Pentru măsurile de ajutor individuale, vă rugăm să prezentați un calcul detaliat al costurilor eligibile aferente proiectului de investiții notificat, în raport cu situația contrafactuală, și să furnizați dovezi în acest sens:

.....
.....
.....
.....

¹⁶ A se avea în vedere faptul că nu este eligibil costul investițiilor necesare pentru atingerea nivelului de protecție cerut de standardele comunitare.

3.1.4 Norme specifice privind ajutorul pentru achiziționarea de noi vehicule de transport care depășesc standardele comunitare sau care măresc nivelul de protecție a mediului în absența standardelor comunitare¹⁷

În cazul ajutorului pentru achiziționarea de vehicule de transport noi care depășesc standardele comunitare sau care determină creșterea nivelului de protecție a mediului în absența standardelor comunitare, în plus față de Secțiunile 3.1-3.1.3.

- A) Vă rugăm să confirmați că achiziționarea de vehicule noi pentru transportul rutier, feroviar, pe căi navigabile interioare și maritim care respectă standardele comunitare adoptate a avut loc înainte de intrarea în vigoare a acestora și că standardele comunitare, odată devenite obligatorii, nu se aplică retroactiv vehiculelor deja achiziționate.

☐ da

Furnizați detalii:

.....
 .....

- B) În cazul operațiunilor de re tehnologizare în scopul protecției mediului în sectorul transporturilor, vă rugăm să confirmați:

☐ că mijloacele de transport existente sunt modernizate în sensul adaptării la standarde ecologice care nu se aflau în vigoare la data la care mijloacele de transport respective au fost date în exploatare

SAU

☐ că mijloacele de transport respective nu se supun niciunor standarde de mediu

3.2 Ajutor pentru adaptarea din timp la viitoarele standarde comunitare¹⁸

3.2.1 Condiții de bază

- A) Vă rugăm să confirmați că investiția este pusă în aplicare și finalizată cu cel puțin un an înainte de intrarea în vigoare a standardului.

☐ da ☐ nu

Dacă da, în cazul sistemelor de ajutor, vă rugăm să furnizați detalii cu privire la modul în care este asigurată respectarea acestei condiții:

.....

¹⁷ A se vedea Orientările privind ajutorul de mediu, Secțiunea 3.1.2.

¹⁸ A se vedea Orientările privind ajutorul de mediu, Secțiunea 3.1.3.

Dacă da, în cazul ajutorului individual, vă rugăm să furnizați detalii și dovezi relevante:

- B) Vă rugăm să furnizați detalii cu privire la standardele comunitare relevante, inclusiv datele relevante pentru asigurarea respectării condiției (A):

3.2.2 Intensitățile ajutoarelor

Care este intensitatea de bază a ajutorului aplicabilă măsurii notificate?

- pentru întreprinderile mici¹⁹: .....
- pentru întreprinderile mijlocii²⁰: .....
- pentru întreprinderile mari²¹: .....

3.2.3 Costurile eligibile

- A) Vă rugăm să confirmați următoarele: costurile eligibile se limitează la costurile de investiții suplimentare necesare pentru atingerea nivelului de protecție a mediului cerut de standardele comunitare în comparație cu nivelul existent al protecției mediului cerut anterior intrării în vigoare a acestui standard;

☐ da

- B) De asemenea, vă rugăm să precizați următoarele:

☐ costurile precise privind protecția mediului constituie costurile eligibile, în cazul în care costul investițiilor în protecția mediului este ușor identificabil;

SAU

☐ costurile de investiții suplimentare se stabilesc prin compararea investițiilor cu situația contrafactuală în absența ajutorului, respectiv cu investiția de referință²²;

¹⁹ Intensitatea maximă a ajutorului este de 25% în cazul în care punerea în aplicare și finalizarea au loc cu mai mult de trei ani înainte de data transpunerii obligatorii sau de data intrării în vigoare și 20% în cazul în care punerea în aplicare și finalizarea au loc în intervalul cuprins între 1 și 3 ani înainte de data transpunerii obligatorii sau a intrării în vigoare.

²⁰ Intensitatea maximă a ajutorului este de 25% în cazul în care punerea în aplicare și finalizarea au loc cu mai mult de trei ani înainte de data transpunerii obligatorii sau de data intrării în vigoare și 15% în cazul în care punerea în aplicare și finalizarea au loc în intervalul cuprins între 1 și 3 ani înainte de data transpunerii obligatorii sau a intrării în vigoare.

²¹ Intensitatea maximă a ajutorului este de 15% în cazul în care punerea în aplicare și finalizarea au loc cu mai mult de trei ani înainte de data transpunerii obligatorii sau de data intrării în vigoare și 10% în cazul în care punerea în aplicare și finalizarea au loc în intervalul cuprins între 1 și 3 ani înainte de data transpunerii obligatorii sau a intrării în vigoare.

²² Elementul contrafactual corect reprezintă costul unei investiții comparabile din punct de vedere tehnic care oferă un nivel mai scăzut de protecție a mediului și care ar putea fi realizată în mod credibil fără ajutor. A se vedea punctul 81 litera (b) din Orientările privind ajutorul de mediu.

ȘI

- ☐ costurile eligibile se calculează ca valoare netă din beneficiile operaționale și costurile operaționale legate de investiții suplimentare pentru protecția mediului și efectuate în primii cinci ani de viață ai investiției în cauză.

C) Ce formă iau costurile eligibile?

- ☐ investiții în active corporale
☐ investiții în active necorporale

D) În cazul investițiilor în active corporale, vă rugăm să indicați forma (formele) investițiilor respective:

- ☐ investiții în terenuri, strict necesare pentru îndeplinirea obiectivelor de mediu;
☐ investiții în clădiri menite să reducă sau să elimine poluarea și daunele;
☐ investiții în instalații și echipamente menite să reducă sau să elimine poluarea și daunele;
☐ investiții pentru adaptarea metodelor de producție în vederea protejării mediului.

E) În cazul investițiilor în active necorporale (transfer de tehnologie prin achiziționarea unor licențe de exploatare sau cunoștințe tehnice brevetate sau nebrevetate), vă rugăm să confirmați că toate activele necorporale în cauză îndeplinesc următoarele condiții:

- ☐ sunt considerate ca fiind active ce pot fi amortizate;
☐ sunt achiziționate în condițiile pieței, de la o întreprindere în care beneficiarul nu are nicio putere de control direct sau indirect;
☐ sunt incluse în activele întreprinderii, rămân în unitatea beneficiarului ajutorului și sunt utilizate în acel loc pe o perioadă de cel puțin cinci ani²³.

În plus, vă rugăm să confirmați că, în cazul în care activele necorporale se vând în acești cinci ani:

- ☐ profitul obținut din vânzare se scade din costurile eligibile;

ȘI

- ☐ cuantumul ajutorului va fi rambursat parțial sau total, după caz.

F) Pentru sistemele de ajutor, vă rugăm să prezentați o metodologie de calcul detaliată, în raport cu situația contrafactuală, care se va aplica tuturor ajutoarelor individuale bazate pe sistemul notificat, și să furnizați dovezi în acest sens:

²³ A se avea în vedere faptul că prezenta condiție nu se aplică în cazul în care activele necorporale sunt depășite din punct de vedere tehnic.

.....
 .....
 .....
 .....
 Pentru măsurile de ajutor individuale, vă rugăm să prezentați un calcul detaliat al costurilor eligibile aferente proiectului de investiții notificat, în raport cu situația contrafactuală, și să furnizați dovezi în acest sens:

.....
 .....
 .....
 .....

3.3 Ajutor pentru studii de mediu²⁴

3.3.1 Studii legate direct de investiții care vizează atingerea unor standarde care depășesc standardele comunitare sau care măresc nivelul de protecție a mediului în absența standardelor comunitare

- A) Vă rugăm să specificați dacă ajutorul se acordă pentru studii legate direct de investiții care vizează atingerea unor standarde care depășesc standardele comunitare sau care măresc nivelul de protecție a mediului în absența standardelor comunitare

☐ da ☐ nu

Dacă da, vă rugăm să specificați căruia din următoarele scopuri îi este utilă investiția:

- ☐ permite beneficiarului să mărească nivelul protecției mediului rezultat din activitățile sale prin depășirea standardelor comunitare aplicabile, indiferent de existența unor standarde naționale obligatorii mai severe decât standardul comunitar;

SAU

- ☐ permite beneficiarului să mărească nivelul protecției mediului rezultat din activitățile sale în absența unor standarde comunitare.

- B) Vă rugăm să furnizați detalii, inclusiv, dacă este cazul, informații cu privire la standardele comunitare relevante:

.....

- C) În cazul în care ajutorul se acordă pentru studii legate direct de investiții care vizează atingerea standardelor naționale care depășesc standardele comunitare, vă rugăm să indicați standardele naționale și să anexați o copie:

.....

²⁴ A se vedea Orientările privind ajutorul de mediu, Secțiunea 3.1.4.

- D) Vă rugăm să descrieți tipurile de studii care vor beneficia de sprijin:

.....
 .....
 .....
 .....

3.3.2 Studii legate direct de investiții care vizează realizarea unei economii de energie

Vă rugăm să confirmați faptul că ajutorul se acordă pentru studii legate direct de investiții care vizează realizarea unei economii de energie

☐ da ☐ nu

Dacă da, vă rugăm să furnizați detalii cu privire la modul în care scopul investiției relevante respectă definiția economiei de energie prevăzută la punctul 70 alineatul (2) din orientările privind ajutorul de mediu:

.....
 .....

3.3.3 Studii legate direct de investiții care vizează producerea de energie regenerabilă

- A) Vă rugăm să confirmați dacă ajutorul se acordă pentru studii legate direct de investiții care vizează producerea de energie regenerabilă.

☐ da ☐ nu

Dacă da, furnizați detalii cu privire la modul în care obiectivul investiției relevante respectă definiția producției din surse de energie regenerabile prevăzută la punctul 70 alineatele (5) și (9) din Orientările privind ajutorul de mediu.

.....

- B) Vă rugăm să specificați tipul (tipurile) de surse de energie regenerabile pentru care se are în vedere a fi susținute în cadrul investiției legate de studiul de mediu și să furnizați detalii:

.....

3.3.4 Intensitățile ajutoarelor și bonusuri

- A) Care este intensitatea maximă a ajutorului aplicabilă măsurii notificate?²⁵

.....

- B) În cadrul măsurii notificate se aplică un bonus pentru IMM-uri?

☐ da ☐ nu

Dacă da, specificați nivelul bonusului aplicabil²⁶: .....

²⁵ Intensitatea maximă a ajutorului este de 50% din costurile aferente studiului.

²⁶ În cazul în care ajutorul este realizat în numele unei IMM, intensitatea ajutorului se poate majora cu 10 puncte procentuale în cazul întreprinderilor mijlocii și cu 20 de puncte procentuale în cazul întreprinderilor mici.

3.4 Ajutor pentru economisirea de energie²⁷

3.4.1 Condiții de bază

- A) Vă rugăm să confirmați că măsura notificată respectă definiția economisirii de energie prevăzută la punctul 70 alineatul (2) din Orientările privind ajutorul de mediu:

☐ da

- B) Vă rugăm să specificați tipul (tipurile) de măsuri beneficiare de sprijin care determină economisirea de energie, precum și nivelul energiei care urmează să fie atins, și să furnizați detalii:

.....
.....

3.4.2 Ajutor pentru investiții

3.4.2.1 Intensitățile ajutoarelor și bonusuri

- A) Care este intensitatea de bază a ajutorului aplicabilă măsurii notificate²⁸: .....

- B) Bonusuri:

În cadrul măsurii notificate se aplică un bonus pentru IMM-uri?

☐ da ☐ nu

Dacă da, specificați nivelul bonusului aplicabil²⁹: .....

- C) Ajutorul este acordat în cadrul unui proces de licitație cu adevărat concurențial³⁰?

☐ da ☐ nu

Dacă da, vă rugăm să furnizați detalii cu privire la procesul concurențial și anexați o copie a anunțului de participare la licitație sau a proiectului acestuia:

.....

- D) În cazul unui sistem de ajutor, specificați intensitatea totală a ajutorului pentru proiectele care beneficiază de sprijin în cadrul sistemului notificat (luând în considerare bonusurile) (%):

.....
.....

²⁷ A se vedea Orientările privind ajutorul de mediu, Secțiunea 3.1.5.

²⁸ Intensitatea maximă a ajutorului se ridică la 60 % din costurile de investiții eligibile.

²⁹ Intensitatea ajutorului se poate majora cu 10 puncte procentuale în cazul întreprinderilor mijlocii și cu 20 de puncte procentuale în cazul întreprinderilor mici.

³⁰ Pentru detalii privind procesul de licitație cu adevărat concurențial, a se vedea punctul 97 din Orientările privind ajutorul de mediu.

3.4.2.2 Costurile eligibile³¹

- A) În ceea ce privește calcularea costurilor eligibile, vă rugăm să confirmați următoarele costurile eligibile se limitează la costurile de investiții suplimentare necesare pentru realizarea economisirii de energie peste nivelul cerut de standardele comunitare;

☐ da

- B) De asemenea, vă rugăm să precizați următoarele:

☐ costurile precise privind economisirea de energie constituie costurile eligibile, în cazul în care costurile investițiilor în protecția mediului sunt ușor identificabile;

SAU

☐ acea parte din investiție care este legată direct de economisirea de energie se stabilește prin compararea investițiilor cu situația contrafactuală în absența ajutorului, respectiv cu investiția de referință³²;

ȘI

☐ costurile eligibile sunt calculate ca valoare netă din beneficiile de funcționare și costurile de funcționare aferente investițiilor suplimentare pentru economisirea de energie, efectuate în cursul primilor trei ani de viață ai acestor investiții în cazul IMM-urilor, în cursul primilor patru ani în cazul întreprinderilor mari care nu fac parte din sistemul UE de comercializare a emisiilor de CO₂ și în cursul primilor cinci ani în cazul întreprinderilor mari care fac parte din sistemul UE de comercializare a emisiilor de CO₂³³.

- C) În cazul investițiilor care vizează realizarea unui nivel al economisirii de energie mai ridicat decât standardele comunitare, vă rugăm să confirmați care din următoarele afirmații este valabilă:

☐ în cazul în care întreprinderea se adaptează la standardele naționale adoptate în absența standardelor comunitare, costurile eligibile constau în costurile de investiții suplimentare necesare pentru a atinge nivelul de protecție a mediului cerut de standardele naționale;

³¹ Pentru detalii a se vedea punctul 98 din Orientările privind ajutorul de mediu.

³² Elementul contrafactual corect reprezintă costul unei investiții comparabile din punct de vedere tehnic care oferă un nivel mai scăzut de protecție a mediului și care ar putea fi realizată în mod credibil fără ajutor. A se vedea punctul 81 litera (b) din Orientările privind ajutorul de mediu.

³³ A se avea în vedere faptul că, pentru întreprinderile mari, această perioadă poate fi redusă la primii trei ani de viață ai investiției, în cazul în care se poate demonstra că termenul de amortizare a investiției nu depășește trei ani.

- ☐ în cazul în care întreprinderea se adaptează la standardele naționale sau depășește standardele naționale care sunt mai severe decât standardele comunitare sau depășește standardele comunitare, costurile eligibile constau în costurile de investiții suplimentare necesare pentru atingerea unui nivel de protecție a mediului mai ridicat decât nivelul cerut de standardele comunitare³⁴;
- ☐ în cazul în care nu există niciun standard, costurile eligibile constau în costurile de investiții suplimentare necesare pentru atingerea unui nivel de protecție a mediului mai ridicat decât cel pe care l-ar atinge întreprinderea sau întreprinderile în cauză în absența oricărui ajutor pentru mediu;

D) Ce formă iau costurile eligibile?

- ☐ investiții în active corporale;
- ☐ investiții în active necorporale.

E) În cazul investițiilor în active corporale, vă rugăm să indicați forma (formele) investițiilor respective:

- ☐ investiții în terenuri, strict necesare pentru îndeplinirea obiectivelor de mediu;
- ☐ investiții în clădiri menite să reducă sau să elimine poluarea și daunele;
- ☐ investiții în instalații și echipamente menite să reducă sau să elimine poluarea și daunele;
- ☐ investiții pentru adaptarea metodelor de producție în vederea protejării mediului.

F) În cazul investițiilor în active necorporale (transfer de tehnologie prin achiziționarea unor licențe de exploatare sau cunoștințe tehnice brevetate sau nebrevetate), vă rugăm să confirmați că activele necorporale în cauză îndeplinesc următoarele condiții:

- ☐ sunt considerate ca fiind active ce pot fi amortizate;
- ☐ sunt achiziționate în condițiile pieței de la o întreprindere în care beneficiarul nu are nicio putere de control direct sau indirect;
- ☐ sunt incluse în activele întreprinderii, rămân în unitatea beneficiarului ajutorului și sunt utilizate în acel loc pe o perioadă de cel puțin cinci ani³⁵.

În plus, vă rugăm să confirmați că, în cazul în care activele necorporale sunt vândute în acești cinci ani:

- ☐ profitul obținut din vânzare se scade din costurile eligibile;

³⁴ A se avea în vedere faptul că nu este eligibil costul investițiilor necesare pentru atingerea nivelului de protecție cerut de standardele comunitare.

³⁵ A se avea în vedere faptul că prezenta condiție nu se aplică în cazul în care activele necorporale sunt depășite din punct de vedere tehnic.

ȘI

☐ cuantumul ajutorului se rambursează parțial sau total, după caz.

- G) Pentru sistemele de ajutor, vă rugăm să prezentați o metodologie de calcul detaliată, în raport cu situația contrafactuală³⁶, care se va aplica tuturor ajutoarelor individuale bazate pe sistemul notificat, și să furnizați dovezi în acest sens:

.....
 .....
 .....
 .....

În cazul în care notificarea privește o măsură de ajutor individuală, vă rugăm să prezentați un calcul detaliat al costurilor eligibile aferente proiectului de investiții notificat, în raport cu situația contrafactuală, și să furnizați dovezi relevante:

.....
 .....

3.4.3 Ajutor de funcționare

- A) Vă rugăm să furnizați informații/calculare care să demonstreze că ajutorul se limitează la compensarea costurilor de producție suplimentare nete rezultate din investiție, luând în considerare beneficiile care rezultă din economisirea de energie³⁷:

.....

- B) Care este durata măsurii de ajutor pentru funcționare³⁸:

.....

- C) Ajutorul este degresiv?

☐ da ☐ nu

Care este intensitatea ajutorului pentru:

- ajutorul degresiv (indicați nivelurile degresive pentru fiecare an)³⁹:

- .....
 - ajutorul nedegresiv⁴⁰: .....

³⁶ A se vedea punctul 81 litera (b) din Orientările privind ajutorul de mediu.

³⁷ A se avea în vedere faptul că orice ajutoare pentru investiții acordate întreprinderii pentru noua instalație trebuie scăzute din costurile de producție.

³⁸ A se avea în vedere faptul că această durată trebuie să se limiteze la maxim 5 ani.

³⁹ Intensitatea ajutorului nu trebuie să depășească 100% din costurile suplimentare în primul an, dar trebuie să descrească în mod linear pentru a ajunge la zero până la sfârșitul celui de-al cincilea an.

⁴⁰ Intensitatea maximă a ajutorului se ridică la 50% din costurile suplimentare.

3.5 Ajutor pentru surse de energie regenerabile⁴¹

3.5.1 Condiții de bază

- A) Vă rugăm să confirmați că ajutorul se acordă exclusiv pentru promovarea surselor de energie regenerabile, astfel cum sunt definite în orientările privind ajutorul de mediu⁴².

☐ da ☐ nu

- B) În cazul promovării biocombustibililor, vă rugăm să confirmați că ajutorul se acordă exclusiv pentru promovarea biocombustibililor durabili în temeiul orientărilor menționate anterior.

☐ da ☐ nu

- C) Vă rugăm să specificați tipul (tipurile) de surse de energie regenerabile⁴³ care beneficiază de sprijin în cadrul măsurii notificate și să furnizați detalii:

.....

3.5.2 Ajutor pentru investiții

3.5.2.1 Intensitățile ajutoarelor și bonusuri

- A) Care este intensitatea de bază a ajutorului, aplicabilă fiecărei surse de energie regenerabilă care beneficiază de sprijin prin măsura notificată⁴⁴:

- B) În cadrul măsurii notificate se aplică un bonus pentru IMM-uri?

☐ da ☐ nu

Dacă da, specificați nivelul bonusului aplicabil⁴⁵: .....

- C) Ajutorul se acordă în cadrul unui proces de licitație cu adevărat concurențial⁴⁶?

☐ da ☐ nu

⁴¹ A se vedea Orientările privind ajutorul de mediu, Secțiunea 3.1.6.

⁴² A se vedea punctul 70 alineatele (5) - (9) din Orientările privind ajutorul de mediu.

⁴³ A se avea în vedere faptul că ajutorul pentru investiții și/sau ajutorul de funcționare pentru producția de biocombustibili sunt admise numai în ceea ce privește biocombustibilii durabili.

⁴⁴ Intensitatea maximă a ajutorului se ridică la 60% din costurile de investiții eligibile.

⁴⁵ Intensitatea ajutorului se poate majora cu 10 puncte procentuale în cazul întreprinderilor mijlocii și cu 20 de puncte procentuale în cazul întreprinderilor mici.

⁴⁶ Pentru detalii privind procesul de licitație cu adevărat concurențial, a se vedea punctul 104 din Orientările privind ajutorul de mediu.

Dacă da, furnizați detalii cu privire la procesul concurențial și anexați o copie a anunțului de participare la licitație sau a proiectului acestuia:

.....

- D) În cazul unui sistem de ajutor, specificați intensitatea totală a ajutorului pentru proiectele care beneficiază de sprijin în cadrul sistemului notificat (luând în considerare bonusurile) (%):
- .....
- .....

3.5.2.2 Costurile eligibile⁴⁷

- A) Vă rugăm să confirmați următoarele costurile eligibile se limitează la costurile de investiții suplimentare suportate de beneficiar în raport cu o centrală electrică convențională sau cu un sistem de încălzire convențional având aceeași capacitate în ceea ce privește producerea efectivă de energie.

☐ da

- B) De asemenea, vă rugăm să confirmați următoarele:

☐ costurile precise privind energia regenerabilă constituie costurile eligibile, în cazul în care costurile investițiilor în protecția mediului sunt ușor identificabile;

SAU

☐ costurile de investiții suplimentare se stabilesc prin compararea investițiilor cu situația contrafactuală în absența ajutorului, respectiv cu investiția de referință⁴⁸;

ȘI

☐ costurile eligibile se calculează ca valoare netă din beneficiile de funcționare și costurile aferente investițiilor suplimentare pentru sursele de energie regenerabile și efectuate în primii cinci ani de viață ai investițiilor respective.

- C) Ce formă iau costurile eligibile?

☐ investiții în active corporale;

☐ investiții în active necorporale.

- D) În cazul investițiilor în active corporale, vă rugăm să indicați forma (formele) investițiilor respective:
- _____

⁴⁷ Pentru detalii a se vedea punctele 105 și 106 din Orientările privind ajutorul de mediu.

⁴⁸ Elementul contrafactual corect reprezintă costul unei investiții comparabile din punct de vedere tehnic care oferă un nivel mai scăzut de protecție a mediului și care ar putea fi realizată în mod credibil fără ajutor. A se vedea punctul 81 litera (b) din Orientările privind ajutorul de mediu.

- ☐ investiții în terenuri strict necesare pentru îndeplinirea obiectivelor de mediu;
- ☐ investiții în clădiri menite să reducă sau să elimine poluarea și daunele;
- ☐ investiții în instalații și echipamente menite să reducă sau să elimine poluarea și daunele;
- ☐ investiții pentru adaptarea metodelor de producție în vederea protejării mediului.

E) În cazul investițiilor în active necorporale (transfer de tehnologie prin achiziționarea unor licențe de exploatare sau cunoștințe tehnice brevetate sau nebrevetate), vă rugăm să confirmați că activele necorporale în cauză îndeplinesc următoarele condiții:

- ☐ sunt considerate ca fiind active ce pot fi amortizate;
- ☐ sunt achiziționate în condițiile pieței de la o întreprindere în care beneficiarul nu are nicio putere de control direct sau indirect;
- ☐ sunt incluse în activele întreprinderii, rămân în unitatea beneficiarului ajutorului și sunt utilizate în acel loc pe o perioadă de cel puțin cinci ani⁴⁹.

În continuare, vă rugăm să confirmați că, în cazul în care activele necorporale sunt vândute în acești cinci ani:

- ☐ profitul obținut din vânzare se scade din costurile eligibile;

ȘI

- ☐ cuantumul ajutorului se rambursează parțial sau total, după caz.

F) Pentru sistemele de ajutor, vă rugăm să prezentați o metodologie de calcul detaliată, în raport cu situația contrafactuală, care se va aplica tuturor ajutoarelor individuale bazate pe sistemul notificat, și să furnizați dovezi în acest sens:

.....
 .....

Pentru măsurile de ajutor individuale, vă rugăm să prezentați un calcul detaliat al costurilor eligibile aferente proiectului de investiții notificat, în raport cu situația contrafactuală, și să furnizați dovezi în acest sens:

.....
 .....
 .....
 .....

3.5.3 Ajutor de funcționare

În funcție de alegerea opțiunii pentru evaluarea ajutorului de funcționare⁵⁰, vă rugăm să completați partea relevantă din Secțiunea de mai jos.

⁴⁹ A se avea în vedere faptul că prezenta condiție nu se aplică în cazul în care activele necorporale sunt depășite din punct de vedere tehnic.

3.5.3.1 Opțiunea 1

- A) Referitor la durata măsurii notificate, vă rugăm să furnizați următoarele informații care să demonstreze că ajutorul de funcționare se acordă pentru a acoperi diferența dintre costul producției de energie din surse regenerabile și prețul de piață al formei de energie în cauză:
- analiza detaliată a costurilor aferente producției de energie pentru fiecare din sursele regenerabile relevante⁵¹:
.....
  - analiza detaliată a prețului de piață al formei de energie în cauză:
.....
- B) Vă rugăm să demonstrați că ajutorul se va acorda numai până la data la care instalația este amortizată integral în conformitate cu standardele contabile⁵² și să furnizați o analiză detaliată a amortizării fiecărui tip⁵³ de investiții pentru protecția mediului:
.....
- Pentru sistemele de ajutor, vă rugăm să specificați modul în care va fi asigurată respectarea acestei condiții:
.....
- Pentru ajutorul individual, vă rugăm să prezentați o analiză detaliată care să demonstreze respectarea acestei condiții:
.....
- C) La stabilirea valorii ajutorului de funcționare, vă rugăm să demonstrați modul în care orice ajutoare pentru investiții acordate întreprinderii în cauză pentru o instalație nouă se scad din costurile de producție.
.....
- D) Ajutorul permite, de asemenea, o rentabilitate normală?
- ☐ da   ☐ nu

⁵⁰ Pentru detalii cu privire la Opțiunea 1, a se vedea punctul 109 din Orientările privind ajutorul de mediu, pentru Opțiunea 2, a se vedea punctul 110 din Orientările privind ajutorul de mediu, iar pentru Opțiunea 3, a se vedea punctul 111 din Orientările privind ajutorul de mediu.

⁵¹ Pentru sistemele de ajutor, aceste informații pot fi furnizate sub forma unui exemplu de calcul (teoretic) (de preferință cu sumele exprimate în valori actuale nete). Costurile de producție ar trebui să fie specificate separat, cel puțin pentru fiecare tip de sursă de energie regenerabilă. De asemenea, pot fi utile informații specifice referitoare la capacitățile diferite ale instalațiilor și la tipurile diferite de instalații de producție, în cazul în care structura costurilor variază în mod semnificativ (de exemplu, pentru energia eoliană terestră și/sau produsă în larg).

⁵² A se avea în vedere faptul că celelalte energii produse de instalație nu pot beneficia de sprijin. Cu toate acestea, ajutorul poate acoperi o rentabilitate normală a capitalului.

⁵³ Amortizarea ar trebui să fie specificată separat cel puțin pentru fiecare tip de sursă de energie regenerabilă (de preferință cu sumele exprimate în valori actuale nete). De asemenea, pot fi utile informații specifice referitoare la capacitățile diferite ale instalațiilor și la energia eoliană terestră și/sau produsă în larg.

Dacă da, vă rugăm să furnizați detalii și informații/calcul care să arate nivelul rentabilității normale și să justificați de ce nivelul ales este adecvat:

- E) În cazul ajutorului pentru producția de energie regenerabilă din biomasă, în situația în care ajutorul de funcționare ar depăși cuantumul investiției, vă rugăm să furnizați detalii/dovezi (pe baza exemplelor de calcul pentru sistemele de ajutor sau a calculului detaliat pentru ajutorul individual) care să demonstreze că acele costuri agregate suportate de întreprinderi după amortizarea instalațiilor rămân superioare prețului de piață al energiei:

- F) Vă rugăm să specificați mecanismele de sprijin (luând în considerare cerințele descrise mai sus), în special metodele de calculare a cuantumului ajutorului:

- pentru sistemele de ajutor bazate pe un exemplu (teoretic) al unui proiect eligibil:

În continuare, vă rugăm să confirmați că metodologia de calcul descrisă mai sus va fi aplicată tuturor ajutoarelor individuale bazate pe sistemul de ajutor notificat:

☐ da

- pentru ajutorul individual furnizați un calcul detaliat al cuantumului ajutorului (luând în considerare cerințele descrise mai sus):

- G) Care este durata măsurii notificate?

De regulă, Comisia limitează autorizarea la 10 ani. Dacă da, vă angajați să notificați din nou măsura în cursul unei perioade de 10 ani?

☐ da ☐ nu

3.5.3.2 Opțiunea 2

- A) Vă rugăm să furnizați o prezentare detaliată a certificatului ecologic sau a sistemului de licitații (incluzând, *inter alia*, informații cu privire la nivelul competențelor discreționare, rolul administratorului, mecanismul de stabilire a prețurilor, mecanismul de finanțare, mecanismul de sancționare și mecanismul de redistribuire):

- B) Care este durata măsurii notificate⁵⁴?

⁵⁴ A se avea în vedere faptul că o astfel de măsură notificată poate fi autorizată de Comisie pe o perioadă de 10 ani.

- C) Vă rugăm să furnizați date/calcul care să arate că ajutorul este esențial pentru asigurarea viabilității surselor de energie regenerabile:
.....
- D) Vă rugăm să furnizați date/calcul care să arate că ajutorul nu determină, în ansamblu, compensarea excesivă pentru energie regenerabilă:
.....
- E) Vă rugăm să furnizați informații/calcul care să arate că ajutorul nu constituie un element care să îi descurajeze pe producătorii de energie regenerabilă de a deveni mai competitivi:
.....

3.5.3.3 Opțiunea 3⁵⁵

- A) Care este durata măsurii de ajutor de funcționare⁵⁶? .....
- B) Cu privire la durata măsurii notificate, vă rugăm să furnizați următoarele informații care să demonstreze că ajutorul de funcționare se acordă pentru compensarea diferenței dintre costul producției de energie din surse regenerabile și prețul de piață al formei de energie în cauză:
- analiza detaliată a costurilor aferente producției de energie pentru fiecare din sursele regenerabile relevante⁵⁷:
.....
  - analiza detaliată a prețului de piață al formei de energie în cauză:
.....
- C) Ajutorul este degresiv?
- ☐ da   ☐ nu

Care este intensitatea ajutorului pentru:

- ajutorul degresiv (indicați nivelurile degressive pentru fiecare an)⁵⁸:
.....;
- ajutorul nedegresiv⁵⁹: .....

⁵⁵ Statele Membre pot acorda ajutor operațional în conformitate cu dispozițiile prevăzute la punctul 100 din Orientările privind ajutoarele pentru mediu.

⁵⁶ A se avea în vedere faptul că această durată trebuie să se limiteze la maxim 5 ani.

⁵⁷ Pentru sistemele de ajutor, aceste informații pot fi furnizate sub forma unui exemplu de calcul (teoretic) (de preferință cu sumele exprimate în valori actuale nete). Costurile de producție ar trebui să fie specificate separat, cel puțin pentru fiecare tip de sursă de energie regenerabilă. De asemenea, pot fi utile informații specifice referitoare la capacitățile diferite ale instalațiilor și la energia eoliană terestră și/sau produsă în larg.

⁵⁸ Intensitatea ajutorului nu depășește 100% din costurile suplimentare în primul an, dar trebuie să descrească în mod linear pentru a ajunge la zero până la sfârșitul celui de-al cincilea an.

⁵⁹ Intensitatea maximă a ajutorului se ridică la 50% din costurile suplimentare.

3.6 Ajutor pentru cogenerare⁶⁰

3.6.1 Condiții de bază

Vă rugăm să confirmați că ajutorul pentru cogenerare se acordă exclusiv unităților de cogenerare care corespund definiției cogenerării de înaltă eficiență prevăzută la punctul 70 alineatul (11) din Orientările privind ajutorul de mediu:

☐ da ☐ nu

3.6.2 Ajutor pentru investiții

Vă rugăm să confirmați că:

- ☐ noua unitate de cogenerare va determina, în ansamblu, o economisire de energie primară în comparație cu producția separată, în conformitate cu definiția din Directiva 2004/8/CE și cu Decizia 2007/74/CE a Comisiei.
- ☐ îmbunătățirea unei unități de cogenerare existente sau transformarea unei unități generatoare de electricitate într-o unitate de cogenerare va avea ca rezultat o economisire de energie primară comparativ cu situația inițială.

Vă rugăm să furnizați detalii și dovezi care să demonstreze respectarea condițiilor menționate mai sus:

.....

3.6.2.1 Intensitățile ajutoarelor și bonusuri

A) Care este intensitatea ajutorului de bază aplicabilă măsurii notificate⁶¹? .....

B) Bonusuri:

În cadrul măsurii notificate se aplică un bonus pentru IMM-uri?

☐ da ☐ nu

Dacă da, vă rugăm să specificați nivelul bonusului aplicabil⁶²:

.....

C) Ajutorul se acordă în cadrul unui proces de licitație cu adevărat concurențial⁶³?

☐ da ☐ nu

⁶⁰ A se vedea Orientările privind ajutorul de mediu, Secțiunea 3.1.7.

⁶¹ Intensitatea maximă a ajutorului se ridică la 60% din costurile de investiții eligibile.

⁶² Intensitatea ajutorului se poate majora cu 10 puncte procentuale în cazul întreprinderilor mijlocii și cu 20 de puncte procentuale în cazul întreprinderilor mici.

⁶³ Pentru detalii privind procesul de licitație cu adevărat concurențial, a se vedea punctul 116 din Orientările privind ajutorul de mediu.

Dacă da, furnizați detalii cu privire la procesul concurențial și anexați o copie a anunțului de participare la licitație sau a proiectului acestuia:

.....

- D)** În cazul unui sistem de ajutor, specificați intensitatea totală a ajutorului pentru proiectele care beneficiază de sprijin în cadrul sistemului notificat (luând în considerare bonusurile) (%):
- .....
- .....

3.6.2.2 Costurile eligibile⁶⁴

- A)** Vă rugăm să confirmați următoarele costurile eligibile se limitează la costurile de investiții suplimentare necesare pentru construirea unei instalații de cogenerare de înaltă eficiență:

☐ da

- B)** De asemenea, vă rugăm să confirmați următoarele:

☐ costurile precise privind cogenerarea constituie costurile eligibile, în cazul în care costurile investițiilor în cogenerare sunt ușor identificabile;

SAU

☐ costurile de investiții legate direct de cogenerare se stabilesc prin compararea investițiilor cu situația contrafactuală în absența ajutorului, respectiv cu investiția de referință⁶⁵;

ȘI

☐ costurile eligibile se calculează ca valoare netă din beneficiile de funcționare și costurile aferente investițiilor suplimentare efectuate în primii cinci ani de viață ai investițiilor respective.

- C)** Ce formă iau costurile eligibile?

☐ investiții în active corporale;

☐ investiții în active necorporale.

- D)** În cazul investițiilor în active corporale, vă rugăm să indicați forma (formele) investițiilor respective:

⁶⁴ Pentru detalii a se vedea punctele 117 și 118 din Orientările privind ajutorul de mediu.

⁶⁵ Elementul contrafactual corect reprezintă costul unei investiții comparabile din punct de vedere tehnic care oferă un nivel mai scăzut de protecție a mediului și care ar putea fi realizată în mod credibil fără ajutor. A se vedea punctul 81 litera (b) din Orientările privind ajutorul de mediu.

- ☐ investiții în terenuri strict necesare pentru îndeplinirea obiectivelor de mediu;
- ☐ investiții în clădiri menite să reducă sau să elimine poluarea și daunele;
- ☐ investiții în instalații și echipamente menite să reducă sau să elimine poluarea și daunele;
- ☐ investiții pentru adaptarea metodelor de producție în vederea protejării mediului.

E) În cazul investițiilor în active necorporale (transfer de tehnologie prin achiziționarea unor licențe de exploatare sau cunoștințe tehnice brevetate sau nebrevetate), vă rugăm să confirmați că activele necorporale în cauză îndeplinesc următoarele condiții:

- ☐ sunt considerate ca fiind active ce pot fi amortizate;
- ☐ sunt achiziționate în condițiile pieței de la o întreprindere în care beneficiarul nu are nicio putere de control direct sau indirect;
- ☐ sunt incluse în activele întreprinderii, rămân în unitatea beneficiarului ajutorului și sunt utilizate în acel loc pe o perioadă de cel puțin cinci ani⁶⁶.

În continuare, vă rugăm să confirmați că, în cazul în care activele necorporale se vând în acești cinci ani:

- ☐ profitul obținut din vânzare se scade din costurile eligibile;

ȘI

- ☐ cuantumul ajutorului se rambursează parțial sau total, după caz.

F) Pentru sistemele de ajutor, vă rugăm să prezentați o metodologie de calcul detaliată, în raport cu situația contrafactuală, care se va aplica tuturor ajutoarelor individuale bazate pe sistemul notificat, și să furnizați dovezi în acest sens:

.....

.....

.....

Pentru măsurile de ajutor individuale, vă rugăm să prezentați un calcul detaliat al costurilor eligibile aferente proiectului de investiții notificat, în raport cu situația contrafactuală, și să furnizați dovezi în acest sens:

.....

.....

.....

.....

3.6.3 Ajutor de funcționare

A) Vă rugăm să confirmați că actuala unitate de cogenerare este conformă cu definiția dată cogenerării prevăzută la punctul 70 alineatul (11) din orientările privind ajutoarele

⁶⁶ A se avea în vedere faptul că prezenta condiție nu se aplică în cazul în care activele necorporale sunt depășite din punct de vedere tehnic.

pentru mediu, precum și cu cerința existenței unor economisiri primare globale, comparativ cu producția individuală, astfel cum se prevede în Directiva 2004/8/CE și în Decizia 2007/74/CE:

☐ da

B) De asemenea, vă rugăm să confirmați că ajutorul de funcționare pentru cogenerarea de înaltă eficiență se acordă exclusiv:

☐ întreprinderilor distribuitoare de electricitate și căldură pentru populație, în cazul în care costurile de producție ale electricității sau căldurii depășesc prețul de piață al acesteia⁶⁷;

☐ utilizării industriale a producerii combinate de electricitate și căldură, în cazul în care se demonstrează că, prin utilizarea tehnicii respective, costul de producție al unei unități de energie care utilizează tehnologia respectivă este mai mare decât prețul de piață al unei unități de energie convenționale⁶⁸.

Furnizați detalii și dovezi cu privire la respectarea condiției (condițiilor) relevante:

.....

3.6.3.1 Opțiunea 1

A) Vă rugăm să furnizați următoarele informații care să demonstreze că ajutorul de funcționare se acordă pentru acoperirea diferenței dintre costul producției de energie în cogenerare și prețul de piață al formei de energie în cauză:

- analiza detaliată a costurilor producției de energie în unitățile de cogenerare⁶⁹:

.....

- analiza detaliată a prețului de piață al formei de energie în cauză:

.....

B) Vă rugăm să demonstrați că ajutorul se va acorda numai până la amortizarea completă a instalației, în conformitate cu standardele contabile⁷⁰ și să furnizați o analiză detaliată a amortizării fiecărui tip de investiții pentru protecția mediului:

.....

Pentru sistemele de ajutor, vă rugăm să specificați modul în care va fi asigurată respectarea acestei condiții:

⁶⁷ Necesitatea ajutorului se stabilește ținând seama de costurile și veniturile rezultate în urma producției și vânzării de electricitate și căldură.

⁶⁸ Costul de producție poate include rentabilitatea normală a instalației, dar eventualele beneficii obținute de întreprindere din producția de căldură trebuie deduse din costurile de producție.

⁶⁹ Pentru sistemele de ajutor, aceste informații pot fi furnizate sub forma unui exemplu de calcul (teoretic).

⁷⁰ A se avea în vedere faptul că celelalte energii produse de instalație nu pot beneficia de sprijin. Cu toate acestea, ajutorul poate acoperi, de asemenea, o rentabilitate normală a capitalului.

.....

Pentru ajutorul individual, vă rugăm să prezentați o analiză detaliată care să demonstreze respectarea acestei condiții:

.....

- C) La stabilirea valorii ajutorului de funcționare, vă rugăm să demonstrați modul în care orice ajutoare pentru investiții acordate întreprinderii în cauză pentru o instalație nouă se scad din costurile de producție:
- .....

- D) Ajutorul permite, de asemenea, o rentabilitate normală?

☐ da ☐ nu

Dacă da, vă rugăm să furnizați detalii și informații/calcul care să arate nivelul rentabilității normale și să justificați de ce nivelul ales este adecvat:

.....

- E) Pentru ajutorul care sprijină instalațiile de CHP pe bază de biomasă, în situația în care ajutorul de funcționare ar depăși cuantumul investiției, vă rugăm să furnizați detalii/dovezi (pe baza exemplurilor de calcul pentru sistemele de ajutor sau a calculului detaliat pentru ajutorul individual) care să demonstreze că acele costuri agregate suportate de întreprinderi după amortizarea instalațiilor rămân superioare prețului de piață al energiei:
- .....

- F) Vă rugăm să specificați mecanismele de sprijin (luând în considerare cerințele descrise mai sus), în special metodele de calculare a cuantumului ajutorului:

- pentru sistemele de ajutor bazate pe un exemplu (teoretic) al unui proiect eligibil:
- .....

În continuare, vă rugăm să confirmați că metodologia de calcul descrisă mai sus va fi aplicată tuturor ajutoarelor individuale bazate pe sistemul de ajutor notificat:

☐ da

Pentru ajutorul individual furnizați un calcul detaliat al cuantumului ajutorului (luând în considerare cerințele descrise mai sus):

.....

- G) Care este durata măsurii notificate?
- .....

În mod normal, Comisia limitează autorizarea la 10 ani. Dacă da, vă angajați să notificați din nou măsura în cursul unei perioade de 10 ani?

☐ da ☐ nu

3.6.3.2 Opțiunea 2

- A) Vă rugăm să furnizați o prezentare detaliată a certificatului sau a sistemului de licitații (incluzând, *inter alia*, informații cu privire la nivelul competențelor discreționare, rolul administratorului, mecanismul de stabilire a prețurilor):
.....
- B) Care este durata măsurii notificate⁷¹?
.....
- C) Vă rugăm să furnizați date/calcul care să arate că ajutorul este esențial în vederea asigurării viabilității producției de energie în instalațiile de cogenerare:
.....
- D) Vă rugăm să furnizați date/calcul care să arate că ajutorul nu determină, în ansamblu, supracompensarea pentru energia produsă în instalațiile de cogenerare:
.....
- E) Vă rugăm să furnizați informații/calcul care să arate că ajutorul nu constituie un element care să îi descurajeze pe producătorii de energie în cogenerare să devină mai competitivi:
.....

3.6.3.3 Opțiunea 3

- A) Care este durata măsurii de ajutor pentru funcționare⁷²?
.....
- B) Vă rugăm să furnizați, cu privire la durata măsurii notificate, următoarele informații care să demonstreze că ajutorul de funcționare se acordă pentru compensarea diferenței dintre costul producției de energie în instalațiile de cogenerare și prețul de piață al formei de energie în cauză:
- analiza detaliată a costurilor aferente producției de energie în instalațiile de cogenerare:
.....
  - analiza detaliată a prețului de piață al formei de energie în cauză:
.....
- C) Ajutorul este degresiv?
- ☐ da   ☐ nu

⁷¹ A se avea în vedere faptul că o astfel de măsură notificată poate fi autorizată de Comisie pe o perioadă de 10 ani.

⁷² A se avea în vedere faptul că această durată trebuie să se limiteze la maxim 5 ani.

Care este intensitatea ajutorului pentru:

- ajutorul degresiv (indicați nivelurile degresive pentru fiecare an)⁷³:
.....;
- ajutorul nedegresiv⁷⁴: .....

3.7 **Ajutor pentru încălzire urbană eficientă din punct de vedere energetic**⁷⁵

3.7.1 **Condiții de bază**

Vă rugăm să confirmați că:

- ☐ ajutorul pentru investiții de mediu pentru instalații de încălzire urbană eficiente din punct de vedere energetic are drept rezultat economisirea de energie primară

ȘI

- ☐ instalația de încălzire urbană beneficiară corespunde definiției încălzirii urbane eficiente din punct de vedere energetic prevăzute la punctul 70 alineatul (13) din Orientările privind ajutorul de mediu

ȘI

- ☐ funcționarea combinată a generării de căldură (precum și de electricitate în cazul cogenerării) și distribuția de căldură va avea drept rezultat economisirea de energie primară

SAU

- ☐ investiția are ca finalitate utilizarea și distribuția de căldură reziduală pentru încălzirea urbană.

În cazul sistemelor de ajutor, vă rugăm să furnizați detalii cu privire la modul în care este asigurată respectarea acestei condiții:

.....

În cazul ajutorului individual, vă rugăm să furnizați detalii și dovezi relevante:

.....

3.7.2 **Intensitățile ajutorului și bonusuri**

A) Care este intensitatea ajutorului de bază aplicabilă măsurii notificate ⁷⁶ ?

.....

⁷³ Intensitatea ajutorului nu trebuie să depășească 100% din costurile suplimentare în primul an, dar trebuie să scadă în mod linear pentru a ajunge la zero până la sfârșitul celui de-al cincilea an.

⁷⁴ Intensitatea maximă a ajutorului se ridică la 50% din costurile suplimentare.

⁷⁵ A se vedea Orientările privind ajutorul de mediu, Secțiunea 3.1.8.

B) În cadrul măsurii notificate se aplică un bonus pentru IMM-uri?

☐ da ☐ nu

Dacă da, vă rugăm să specificați nivelul bonusului aplicabil⁷⁷: .....

C) Ajutorul se acordă în cadrul unui proces de licitație cu adevărat concurențial⁷⁸?

☐ da ☐ nu

Dacă da, vă rugăm să furnizați detalii cu privire la procesul concurențial și să anexați o copie a anunțului de participare la licitație sau a proiectului acestuia:

.....

D) În cazul unui sistem de ajutor, specificați intensitatea totală a ajutorului pentru proiectele care beneficiază de sprijin în cadrul sistemului notificat (luând în considerare bonusurile) (%):

.....

3.7.3 Costurile eligibile⁷⁹

A) Vă rugăm să confirmați următoarele costurile eligibile se limitează la costurile de investiții suplimentare necesare pentru realizarea unei investiții care să aibă drept rezultat o încălzire urbană eficientă din punct de vedere energetic în comparație cu investiția de referință.

☐ da

B) De asemenea, vă rugăm să confirmați următoarele:

☐ costurile precise privind încălzirea urbană eficientă din punct de vedere energetic constituie costurile eligibile, în cazul în care costurile investițiilor în cogenerare sunt ușor identificabile;

SAU

☐ costurile de investiții suplimentare se stabilesc prin compararea investițiilor cu situația contrafactuală în absența ajutorului, respectiv investiția de referință⁸⁰;

⁷⁶ Intensitatea maximă a ajutorului se ridică la 50% din costurile eligibile. În cazul în care ajutorul este destinat în exclusivitate componentei de generare a unei instalații de încălzire urbană sau unor instalații de încălzire urbană de înaltă eficiență care utilizează surse de energie regenerabile sau cogenerare, intensitatea maximă a ajutorului se ridică la 60% din costurile eligibile.

⁷⁷ Intensitatea ajutorului se poate majora cu 10 puncte procentuale în cazul întreprinderilor mijlocii și cu 20 de puncte procentuale în cazul întreprinderilor mici.

⁷⁸ Pentru detalii privind procesul de licitație cu adevărat concurențial, a se vedea punctul 123 din Orientările privind ajutorul de mediu.

⁷⁹ Pentru detalii a se vedea punctele 124 și 125 din Orientările privind ajutorul de mediu.

ȘI

- ☐ costurile eligibile se calculează ca valoare netă din beneficiile de funcționare și costurile aferente investițiilor suplimentare efectuate în primii cinci ani de viață ai investițiilor respective.

C) Ce formă iau costurile eligibile?

- ☐ investiții în active corporale;
☐ investiții în active necorporale.

D) În cazul investițiilor în active corporale, vă rugăm să indicați forma (formele) investițiilor respective:

- ☐ investiții în terenuri, strict necesare pentru îndeplinirea obiectivelor de mediu;
☐ investiții în clădiri menite să reducă sau să elimine poluarea și daunele;
☐ investiții în instalații și echipamente menite să reducă sau să elimine poluarea și daunele;
☐ investiții pentru adaptarea metodelor de producție în vederea protejării mediului.

E) În cazul investițiilor în active necorporale (transfer de tehnologie prin achiziționarea unor licențe de exploatare sau cunoștințe tehnice brevetate sau nebrevetate), vă rugăm să confirmați că activele necorporale în cauză îndeplinesc următoarele condiții:

- ☐ sunt considerate ca fiind active ce pot fi amortizate;
☐ sunt achiziționate în condițiile pieței de la o întreprindere în care beneficiarul nu are nicio putere de control direct sau indirect;
☐ sunt incluse în activele întreprinderii, rămân în unitatea beneficiarului ajutorului și sunt utilizate în acel loc pe o perioadă de cel puțin cinci ani⁸¹.

În continuare, vă rugăm să confirmați că, în cazul în care activele necorporale sunt vândute în acești cinci ani:

- ☐ profitul obținut din vânzare se scade din costurile eligibile; ȘI
☐ cuantumul ajutorului se rambursează parțial sau total, după caz.

F) Pentru sistemele de ajutor, vă rugăm să prezentați o metodologie de calcul detaliată, în raport cu situația contrafactuală, care se va aplica tuturor ajutoarelor individuale bazate pe sistemul notificat, și să furnizați dovezi în acest sens:

⁸⁰ Elementul contrafactual corect reprezintă costul unei investiții comparabile din punct de vedere tehnic care oferă un nivel mai scăzut de protecție a mediului și care ar putea fi realizată în mod credibil fără ajutor. A se vedea punctul 81 litera (b) din Orientările privind ajutorul de mediu

⁸¹ A se avea în vedere faptul că prezenta condiție nu se aplică în cazul în care activele necorporale sunt depășite din punct de vedere tehnic.

.....

.....

.....

.....

Pentru măsurile de ajutor individuale, vă rugăm să prezentați un calcul detaliat al costurilor eligibile aferente proiectului de investiții notificat, în raport cu situația contrafactuală, și să furnizați dovezi în acest sens:

.....

.....

.....

.....

3.8 Ajutor pentru gestionarea deșeurilor⁸²

3.8.1 Condiții generale

Vă rugăm să confirmați că sunt respectate următoarele condiții:

- ☐ ajutorul se acordă pentru gestionarea deșeurilor provenite din alte întreprinderi, inclusiv din activități de reutilizare, reciclare și recuperare, care este conformă cu clasificarea ierarhică a principiilor gestionării deșeurilor⁸³.
- ☐ investiția are ca scop reducerea poluării generate de alte întreprinderi („poluatori”) și nu se extinde la poluarea generată de beneficiarul ajutorului;
- ☐ ajutorul nu scutește în mod indirect poluatorii de o sarcină pe care ar trebui să o suporte în temeiul legii comunitare, sau de o sarcină care ar trebui considerată ca fiind un cost normal de societate comercială pentru poluatori;
- ☐ investiția depășește „tehnologia de vârf”⁸⁴ sau utilizează tehnologiile convenționale într-un mod inovator;
- ☐ fără ajutor, materialele tratate ar fi utilizate sau tratate într-un mod mai puțin ecologic;
- ☐ investiția nu are drept rezultat numai creșterea cererii de materiale de reciclat fără un grad sporit de colectare a materialelor respective.

Pe lângă aceasta, vă rugăm să furnizați detalii și dovezi care să demonstreze respectarea condițiilor menționate mai sus:

⁸² A se vedea Orientările privind ajutorul de mediu, Secțiunea 3.1.9.

⁸³ Clasificare prevăzută în Comunicarea Comisiei privind revizuirea strategiei comunitare pentru gestionarea deșeurilor [COM(96) 399 final, 30.07.1996]. Pentru detalii a se vedea nota de subsol nr. 45 din Orientările privind ajutorul de mediu.

⁸⁴ Pentru o definiție a se vedea nota de subsol nr. 46 din Orientările privind ajutorul de mediu.

.....
.....
.....
.....

3.8.2 Intensitățile ajutorului

A) Care este intensitatea ajutorului de bază aplicabilă măsurii notificate⁸⁵? .....

B) În cadrul măsurii notificate se aplică un bonus pentru IMM-uri?

☐

da

☐

nu

Dacă da, vă rugăm să specificați nivelul bonusului aplicabil⁸⁶: .....

C) În cazul unui sistem de ajutor, specificați intensitatea totală a ajutorului pentru proiectele care beneficiază de sprijin în cadrul sistemului notificat (luând în considerare bonusurile) (%):
.....

3.8.3 Costurile eligibile⁸⁷

A) Vă rugăm să confirmați dacă costurile eligibile se limitează la costurile de investiții suplimentare necesare pentru realizarea unei investiții referitoare la gestionarea deșeurilor și care este suportată de beneficiar în raport cu investiția de referință, respectiv cu producția convențională care nu presupune gestionarea deșeurilor și care are aceeași capacitate:

☐

da

B) De asemenea, vă rugăm să confirmați următoarele:

☐

costurile exacte de gestionare a deșeurilor constituie costurile eligibile, în cazul în care costurile investițiilor în gestionarea deșeurilor pot fi definite cu ușurință;

SAU

☐

costurile de investiții suplimentare sunt stabilite prin compararea investițiilor cu situația contrafactuală în absența ajutorului, respectiv investiția de referință⁸⁸;

---

⁸⁵ Intensitatea maximă a ajutorului se ridică la 50% din costurile de investiții eligibile.

⁸⁶ Intensitatea ajutorului se poate majora cu 10 puncte procentuale în cazul întreprinderilor mijlocii și cu 20 de puncte procentuale în cazul întreprinderilor mici.

⁸⁷ Pentru detalii a se vedea punctele 130 și 131 din Orientările privind ajutorul de mediu.

⁸⁸ Elementul contrafactual corect reprezintă costul unei investiții comparabile din punct de vedere tehnic care oferă un nivel mai scăzut de protecție a mediului și care ar putea fi realizată în mod credibil fără ajutor. A se vedea punctul 81 litera (b) din Orientările privind ajutorul de mediu.

ȘI

- ☐ costul unei asemenea investiții de referință se scade din costurile eligibile;
- ☐ costurile eligibile se calculează ca valoare netă din beneficiile de funcționare și costurile aferente investițiilor suplimentare pentru gestionarea deșeurilor, efectuate în primii cinci ani de viață ai acestor investiții.

C) Ce formă iau costurile eligibile?

- ☐ investiții în active corporale;
- ☐ investiții în active necorporale.

D) În cazul investițiilor în active corporale, vă rugăm să indicați forma (formele) investițiilor respective:

- ☐ investiții în terenuri strict necesare pentru îndeplinirea obiectivelor de mediu;
- ☐ investiții în clădiri menite să reducă sau să elimine poluarea și daunele;
- ☐ investiții în instalații și echipamente menite să reducă sau să elimine poluarea și daunele;
- ☐ investiții pentru adaptarea metodelor de producție în vederea protejării mediului.

E) În cazul investițiilor în active necorporale (transfer de tehnologie prin achiziționarea unor licențe de exploatare sau cunoștințe tehnice brevetate sau nebrevetate), vă rugăm să confirmați că activele necorporale în cauză îndeplinesc următoarele condiții:

- ☐ sunt considerate ca fiind active ce pot fi amortizate;
- ☐ sunt achiziționate în condițiile pieței, de la o întreprindere în care beneficiarul nu are nicio putere de control direct sau indirect;
- ☐ sunt incluse în activele întreprinderii, rămân în unitatea beneficiarului ajutorului și sunt utilizate în acel loc pe o perioadă de cel puțin cinci ani⁸⁹.

În continuare, vă rugăm să confirmați că, în cazul în care activele necorporale sunt vândute în acești cinci ani:

- ☐ profitul obținut din vânzare se scade din costurile eligibile;

ȘI

- ☐ quantumul ajutorului se rambursează parțial sau total, după caz.

⁸⁹ A se avea în vedere faptul că prezenta condiție nu se aplică în cazul în care activele necorporale sunt depășite din punct de vedere tehnic.

- F) Pentru sistemele de ajutor, vă rugăm să prezentați o metodologie de calcul detaliată, în raport cu situația contrafactuală, care se va aplica tuturor ajutoarelor individuale bazate pe sistemul notificat, și să furnizați dovezi în acest sens:

.....

.....

.....

.....

Pentru măsurile de ajutor individuale, vă rugăm să prezentați un calcul detaliat al costurilor eligibile aferente proiectului de investiții notificat, în raport cu situația contrafactuală, și să furnizați dovezi în acest sens:

.....

.....

.....

.....

3.9 Ajutor pentru reabilitarea siturilor contaminate⁹⁰

3.9.1 Condiții generale

Vă rugăm să confirmați că sunt îndeplinite următoarele condiții:

- ☐ ajutorul pentru investiții acordat pentru întreprinderile care repară daunele aduse mediului prin reabilitarea siturilor contaminate⁹¹, determină o îmbunătățire a protecției mediului.

Vă rugăm să descrieți în detaliu îmbunătățirea relevantă a protecției mediului, inclusiv, dacă este cazul și dacă sunt date, informații privind situl, tipul de contaminare, descrierea activității care a cauzat contaminarea, precum și procedura de reabilitare propusă:

.....

- ☐ poluatorul⁹² responsabil pentru contaminarea sitului nu poate fi identificat sau nu poate fi obligat să suporte costurile.

Vă rugăm să furnizați detalii și dovezi care să demonstreze respectarea condiției menționate mai sus:

.....

3.9.2 Intensitățile ajutorului și costurile eligibile

- A) Care este intensitatea ajutorului de bază aplicabilă măsurii notificate⁹³? .....

⁹⁰ A se vedea Orientările privind ajutorul de mediu, Secțiunea 3.1.10.

⁹¹ Daunele în cauză aduse mediului pot fi daune aduse calității solului sau a apelor de suprafață ori subterane.

⁹² În acest context, "poluator" se referă la persoana responsabilă în temeiul legislației aplicabile în fiecare Stat Membru, fără a se aduce atingere adoptării de norme comunitare în domeniu.

⁹³ Cuantumul ajutorului poate ajunge la 100% din costurile eligibile.

- B) Vă rugăm să confirmați că în niciun caz quantumul ajutorului nu va depăși costul efectiv al lucrărilor de reabilitare:

☐ da

- C) Vă rugăm să specificați costul lucrărilor de reabilitare⁹⁴:

.....

- D) Vă rugăm să confirmați că, în cazul creșterii valorii terenului, aceasta se scade din costurile eligibile:

☐ da

Vă rugăm să furnizați detalii cu privire la modul în care se asigură acest lucru:

.....

- E) Pentru sistemele de ajutor, vă rugăm să prezentați o metodologie de calcul, în conformitate cu principiile menționate mai sus, care se va aplica tuturor ajutoarelor individuale bazate pe sistemul notificat și să furnizați dovezi în acest sens:

.....

.....

.....

.....

Pentru măsurile de ajutor individuale, vă rugăm să prezentați un calcul detaliat al costurilor eligibile aferente proiectului de investiții notificat, în conformitate cu principiile de mai sus, și să furnizați dovezi în acest sens:

.....

.....

.....

.....

3.10 Ajutor pentru relocalizarea întreprinderilor⁹⁵

3.10.1 Condiții generale

- A) Vă rugăm să confirmați că:

☐ schimbarea locației este dictată de motive de protecție a mediului sau de prevenire și a fost decisă prin hotărâre administrativă sau judecătorească emisă de către o autoritate publică competentă sau a fost convenită între întreprindere și autoritatea publică competentă;

☐ întreprinderea respectă cele mai stricte standarde de mediu aplicabile în noua regiune în care este localizată.

⁹⁴ Toate cheltuielile suportate de o întreprindere în procesul de reabilitare a sitului său, indiferent dacă se poate demonstra sau nu că acestea reprezintă active fixe în bilanț, sunt considerate investiții eligibile în cazul reabilitării siturilor poluate.

⁹⁵ A se vedea Orientările privind ajutorul de mediu, Secțiunea 3.1.11.

Vă rugăm să furnizați detalii și dovezi care să demonstreze respectarea condițiilor menționate mai sus:

.....

B) Vă rugăm să confirmați că beneficiarul este:

- ☐ o întreprindere stabilită într-o zonă urbană sau într-o zonă specială de conservare prevăzută de Directiva 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale, precum și a speciilor de faună și floră sălbatică⁹⁶, ce desfășoară în mod legal o activitate care produce o poluare semnificativă și, din cauza amplasării, trebuie să se mute într-o zonă mai adecvată;

SAU

- ☐ o unitate sau o instalație care intră sub incidența domeniului de aplicare al Directivei Seveso II⁹⁷.

Vă rugăm să furnizați detalii și dovezi:

.....

3.10.2 Intensitățile ajutorului și costurile eligibile

A) Care este intensitatea de bază a ajutorului aplicabilă măsurii notificate⁹⁸? .....

B) În cadrul măsurii notificate se aplică un bonus pentru IMM-uri?

☐ da ☐ nu

Dacă da, specificați nivelul bonusului aplicabil⁹⁹: .....

C) Vă rugăm să furnizați detalii și dovezile relevante (dacă este cazul) cu privire la următoarele elemente legate de ajutorul pentru relocalizare:

(a) beneficii:

- profitul obținut din vânzarea sau închirierea instalației sau a terenului abandonat:

.....
.....

⁹⁶ JO L 206, 22.07.1992, pag. 7. Directivă modificată prin Directiva 2006/106/CE (JO L 363, 20.12.2006, pag. 368).

⁹⁷ Directiva 96/82/CE a Consiliului privind controlul asupra riscului de accidente majore care implică substanțe periculoase, JO L 10, 14.01.1997, pag. 13, modificată prin Directiva (CE) 2003/105/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 16 decembrie 2003.

⁹⁸ Intensitatea maximă a ajutorului se ridică la 50% din costurile de investiții eligibile.

⁹⁹ Intensitatea ajutorului se poate majora cu 10 puncte procentuale în cazul întreprinderilor mijlocii și cu 20 de puncte procentuale în cazul întreprinderilor mici.

- compensația plătită în caz de expropriere:
.....
.....
- orice alte beneficii obținute în urma transferului instalației, în special beneficiile obținute în urma unei îmbunătățiri, cu ocazia transferului, a tehnologiei utilizate, precum și avantajele contabile obținute din mai buna utilizare a instalației:
.....
.....
- investiții referitoare la orice creștere de capacitate:
.....
.....
- alte beneficii potențiale:
.....
.....

(b) costuri:

- costurile asociate achiziționării unui teren sau construirii ori achiziționării de noi instalații având aceeași capacitate cu cea a instalației abandonate:
.....
.....
- orice sancțiuni impuse întreprinderii pentru rezilierea contractului de închiriere a terenului sau a clădirilor, în cazul în care hotărârea administrativă sau judecătorească care a dispus schimbarea amplasamentului duce la rezilierea anticipată a contractului respectiv:
.....
.....
- alte costuri potențiale:
.....
.....

- D)** Pentru sistemele de ajutor, vă rugăm să prezentați o metodologie de calcul (de exemplu, pe baza unui exemplu teoretic) pentru quantumul costurilor eligibile/ajutorului, inclusiv elementele beneficii/costuri menționate la punctul C, care se va aplica tuturor ajutoarelor individuale bazate pe sistemul notificat:

.....
.....
.....

Pentru măsurile de ajutor individuale, vă rugăm să prezentați un calcul detaliat al costurilor eligibile/al quantumului ajutorului aferente proiectului de investiții notificat, inclusiv elementele beneficii/costuri menționate la punctul C, și să furnizați dovezi în acest sens:

.....

.....

.....

.....

3.11 Ajutor acordat în cadrul sistemelor de permise negociabile¹⁰⁰

- A) Vă rugăm să descrieți detaliat sistemul de permise negociabile, incluzând, *inter alia*, obiectivele, metodologia de acordare, autoritățile/entitățile implicate, rolul statului, beneficiarii și aspectele procedurale:

.....

.....

.....

.....

- B) Vă rugăm să explicați modul în care:

☐ sistemul de permise negociabile este stabilit în așa fel încât să îndeplinească obiectivele de mediu mai mari decât cele care erau prevăzute a fi îndeplinite pe baza standardelor comunitare obligatorii pentru întreprinderile în cauză:

.....

.....

☐ alocarea se efectuează într-un mod transparent și se bazează pe criterii obiective și unele surse informaționale de cea mai înaltă calitate disponibilă;

.....

.....

☐ numărul total de permise negociabile sau alocații acordate fiecărei întreprinderi pentru un preț mai mic decât valoarea de piață nu este mai mare decât nevoile preconizate, estimate pentru situația în cauză sau în absența unui sistem de permise negociabile;

.....

.....

☐ metodologia de alocare nu favorizează anumite întreprinderi sau anumite sectoare;

În cazul în care metodologia de alocare favorizează anumite întreprinderi sau anumite sectoare, vă rugăm să explicați modul în care acest lucru se justifică prin logica de mediu a sistemului în sine sau este necesar pentru coerența cu alte politici de mediu:

.....

.....

¹⁰⁰ A se vedea Orientările privind ajutorul de mediu, Secțiunea 3.1.12.

În plus, vă rugăm să explicați modul în care:

- ☐ noii concurenți de pe piață nu primesc, în principiu, permise ori alocații în condiții mai favorabile decât întreprinderile existente care operează pe aceleași piețe:

.....
 .....

- ☐ acordarea unor alocații mai mari instalațiilor existente comparativ cu noii concurenți nu ar trebui să aibă drept rezultat crearea unor obstacole nejustificate în calea accesului pe piață:

.....
 .....

Vă rugăm să furnizați detalii și dovezi care să demonstreze respectarea condițiilor menționate mai sus:

.....

C) Vă rugăm să confirmați că următoarele criterii¹⁰¹ sunt respectate în sistem:

- ☐ alegerea beneficiarilor se bazează pe criterii obiective și transparente, iar ajutorul se acordă în principiu în același mod tuturor concurenților din același sector/aceeași piață relevantă dacă aceștia se află într-o situație factuală similară;

ȘI

- ☐ licitația completă are drept rezultat o creștere substanțială a costurilor de producție pentru fiecare sector sau categorie de beneficiari individuali;

ȘI

- ☐ creșterea costurilor din sistemul de permise negociabile nu poate fi transferată clienților fără a determina scăderi semnificative ale vânzărilor¹⁰²;

ȘI

- ☐ tehnica cu cele mai bune rezultate din SEE a fost utilizată ca punct de referință pentru nivelul alocației acordate.

¹⁰¹ Vă rugăm să aveți în vedere că aceste criterii nu se aplică perioadelor de comercializare care se încheie la 31 decembrie 2012 în legătură cu sistemele de permise negociabile, în conformitate cu Directiva 2003/87/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 13 octombrie 2003 de stabilire a unui sistem privind emisiile de gaze cu efect de seră în Comunitate și de modificare a Directivei 96/61/CE a Consiliului (JO I 275, 25.10.2003, pag. 32-46).

¹⁰² Această analiză poate fi realizată, *inter alia*, pe baza estimărilor cu privire la elasticitatea prețului produselor din sectorul în cauză. Aceste estimări se vor face pe piața geografică relevantă. Se pot utiliza estimări ale pierderilor din vânzări, precum și impactul acestora asupra profitabilității întreprinderii.

Vă rugăm să furnizați detalii care să demonstreze modul în care sunt aplicate aceste criterii:

.....

4. Efectul de stimulare și necesitatea ajutorului¹⁰³

4.1 Condiții generale

- A) Inițierea proiectului (proiectelor) care beneficiază de sprijin a avut loc înainte de depunerea cererii de ajutor de către beneficiar (beneficiari) la autoritățile naționale?

☐ da ☐ nu

Dacă da, Comisia consideră că ajutorul nu reprezintă un stimulent pentru beneficiar¹⁰⁴.

- B) Dacă nu, specificați datele calendaristice relevante:

- Proiectul a început la data de: .....

- Cererea de ajutor a beneficiarului a fost depusă la autoritățile naționale la data de: .....

Vă rugăm să furnizați documentele justificative relevante.

4.2 Evaluarea efectului de stimulare

În cazul în care ajutorul se acordă pentru:

- alte întreprinderi decât IMM-urile
- IMM-uri, dar care trebuie să facă obiectul unei evaluări detaliate,

Comisia va solicita ca efectul de stimulare să fie demonstrat prin intermediul unei evaluări.

Continuați cu întrebările următoare. În caz contrar, Comisia consideră că efectul de stimulare este îndeplinit automat pentru măsura de față.

4.2.1 Condiții generale

În cazul în care este necesar să se demonstreze efectul de stimulare pentru mai mulți beneficiari participanți la proiectul notificat, vă rugăm să furnizați informațiile de mai jos pentru fiecare dintre aceștia.

Pentru a demonstra efectul de stimulare, Comisia solicită o evaluare de către Statul Membru în cadrul căreia să se demonstreze că, în absența ajutorului, cu alte cuvinte în situația

¹⁰³ A se vedea Orientările privind ajutorul de mediu, Secțiunea 3.2.

¹⁰⁴ A se vedea punctul 143 din Orientările privind ajutorul de mediu.

contrafactuală, alternativa mai ecologică nu ar fi fost reținută. Vă rugăm să completați informațiile de mai jos:

4.2.2 Criterii

- A) Vă rugăm să demonstrați în ce mod este credibilă situația contrafactuală:

.....
 .....

- B) Costurile eligibile au fost calculate în conformitate cu metodologia prevăzută la punctele 81 – 82 și 83 din orientările privind ajutorul de mediu?

☐ da ☐ nu

Vă rugăm să furnizați detalii și dovezi care să demonstreze metodologia utilizată:

.....
 .....

- C) Investiția ar fi fost suficient de profitabilă în absența ajutorului?

☐ da ☐ nu

Vă rugăm să furnizați detalii și dovezi cu privire la profitabilitatea relevantă¹⁰⁵:

.....
 .....

5. Compatibilitatea ajutorului în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (b) din Tratatul CE

Ajutorul pentru protecția mediului pentru promovarea executării unui proiect important¹⁰⁶ de interes european comun poate fi considerat compatibil cu Piața comună în conformitate cu articolul 87 alineatul (3) litera (b) din Tratatul CE.

5.1 Condiții generale (cumulative)

- A) Vă rugăm să furnizați detalii și dovezi cu privire la punerea în aplicare a proiectului notificat, inclusiv la participanți, obiective și efecte, precum și la mijloacele de realizare a obiectivelor¹⁰⁷:

.....

¹⁰⁵ Sunt luate în considerare beneficiile asociate cu investiția în absența ajutorului, inclusiv valoarea permiselor negociabile care ar putea deveni disponibile pentru întreprindere ca urmare a investiției ecologice.

¹⁰⁶ Comisia poate considera, de asemenea, că un grup de proiecte constituie împreună un singur proiect.

¹⁰⁷ A se avea în vedere faptul că proiectele trebuie să fie specifice și clar definite în ceea ce privește aceste aspecte.

B) Vă rugăm să confirmați că:

- ☐ proiectul servește interesului european comun¹⁰⁸: contribuie în mod concret, exemplar și identificabil la interesul comunitar în domeniul protecției mediului¹⁰⁹;

ȘI

- ☐ avantajul oferit de obiectivul proiectului nu se limitează la statul membru sau la statele membre care îl pun în aplicare, ci se extinde la Comunitate în ansamblu¹¹⁰;

ȘI

- ☐ proiectul reprezintă o contribuție substanțială la obiectivele comunitare.

Vă rugăm să furnizați detalii și dovezi:

.....

C) Vă rugăm să furnizați detalii și dovezi care să ilustreze că ajutorul este necesar ȘI reprezintă un stimulent pentru executarea proiectului:

.....

D) Vă rugăm să furnizați detalii și dovezi care să demonstreze că proiectul presupune un nivel ridicat de risc:

.....

E) Vă rugăm să furnizați detalii și dovezi care să ilustreze că proiectul este de o mare importanță în ceea ce privește volumul său¹¹¹:

.....

F) Vă rugăm să indicați contribuția proprie¹¹² a beneficiarului la proiect:

.....

G) Vă rugăm să enumerați Statele Membre din care provin întreprinderile participante la proiectul notificat¹¹³.

.....

¹⁰⁸ A se avea în vedere faptul că interesul european comun trebuie demonstrat în termeni practici; de exemplu, trebuie să se demonstreze că proiectul permite înregistrarea unui progres semnificativ către realizarea obiectivelor de mediu specifice ale Comunității.

¹⁰⁹ De exemplu, prin aceea că este de o importanță majoră pentru strategia de mediu a Uniunii Europene.

¹¹⁰ Faptul că proiectul este realizat de întreprinderi în diferite State Membre nu este suficient.

¹¹¹ A se avea în vedere faptul că acesta trebuie să aibă o dimensiune semnificativă și efecte de mediu substanțiale.

¹¹² A se avea în vedere faptul că proiectele notificate care cuprind o contribuție proprie semnificativă din partea beneficiarului la proiect vor fi analizate de către Comisie într-un mod mai favorabil.

¹¹³ A se avea în vedere faptul că proiectele notificate la care participă întreprinderi dintr-un număr semnificativ de State Membre vor fi analizate de către Comisie într-un mod mai favorabil.

5.2 Descrierea proiectului

Vă rugăm să furnizați o descriere detaliată a proiectului, incluzând, *inter alia*, structura/organizarea, beneficiarii, bugetul, cuantumul ajutorului, intensitatea ajutorului¹¹⁴, investițiile realizate și costurile eligibile. Orientativ, a se vedea Secțiunea 3 din prezenta Fișă de informații suplimentare.

.....

6. Ajutorul sub formă de reduceri sau scutiri de taxe de mediu

6.1 Condiții generale

A) Vă rugăm să explicați modul în care reducerile sau scutirile de taxe contribuie, indirect, la îmbunătățirea nivelului de protecție a mediului și să motivați de ce reducerile și scutirile de taxe nu prejudiciază obiectivul general urmărit:

.....

B) Pentru reducerile sau scutirile de taxe armonizate la nivel comunitar, vă rugăm să confirmați că:

☐ ajutorul se acordă pe o perioadă de maxim 10 ani;

ȘI

☐ beneficiarii plătesc cel puțin nivelul minim al taxei comunitare, prevăzut de directiva¹¹⁵ aplicabilă în domeniu.

Vă rugăm să furnizați, pentru fiecare categorie de beneficiari, dovezi cu privire la nivelul minim al taxei care se plătește (cuantumul efectiv plătit, de preferință exprimat în euro și în aceleași unități ca și cele din legislația comunitară aplicabilă):

.....

☐ sunt compatibile cu legislația comunitară aplicabilă și respectă limitele și condițiile prevăzute de aceasta:

Vă rugăm să faceți trimitere la dispoziția sau dispozițiile relevante și să furnizați dovezile relevante:

.....

.....

¹¹⁴ A se avea în vedere faptul că ajutorul poate fi autorizat de Comisie la niveluri mai ridicate față de cele prevăzute de Orientările privind ajutorul de mediu.

¹¹⁵ „Nivelul minim al taxei comunitare” reprezintă nivelul minim de impozitare prevăzut de legislația comunitară. În cazul produselor energetice și a electricității, nivelul minim al taxei comunitare înseamnă nivelul minim de impozitare stabilit la Anexa I din Directiva 2003/96/CE a Consiliului din 27 octombrie 2003 de restructurare a Cadrului comunitar pentru impozitarea produselor energetice și a electricității (JO L 283, 31.10.2003, pag. 51. Directivă modificată de Directiva 2004/75/CE (JO L 157, 30.04.2004, pag. 100).

- C) Pentru reduceri sau scutiri de taxe de mediu care nu au fost armonizate sau pentru cele care au fost armonizate dar beneficiarii plătesc o taxă mai mică decât nivelul minim comunitar, vă rugăm să confirmați că ajutorul se acordă pe o perioadă de maxim 10 ani:

☐ da ☐ nu

În plus, vă rugăm să furnizați următoarele:

- o descriere detaliată a sectorului sau a sectoarelor scutite:
.....
.....
- informații pentru fiecare sector în ceea ce privește tehnicile cu cele mai bune rezultate în SEE cu privire la reducerea daunelor asupra mediului vizată de taxă:
.....
.....
- o listă a celor mai mari 20 de beneficiari de scutiri/reduceri, precum și o descriere detaliată a situației acestora, în special cifra de afaceri, cota de piață și mărimea bazei impozabile:
.....
.....

6.2 Necesitatea ajutorului

Vă rugăm să confirmați că:

- ☐ alegerea beneficiarilor se bazează pe criterii obiective și transparente, iar ajutorul se acordă în principiu în același mod tuturor concurenților din același sector/aceeași piață relevantă, dacă aceștia se află într-o situație de fapt similară;

ȘI

- ☐ taxa de mediu fără reducere ar conduce la o creștere substanțială a costurilor de producție pentru fiecare sector sau categorie de beneficiari individuali¹¹⁶;

ȘI

- ☐ în absența ajutorului, creșterea substanțială a costurilor de producție ar determina reduceri substanțiale ale vânzărilor dacă ar fi transferată asupra clienților¹¹⁷.

¹¹⁶ În ceea ce privește produsele energetice și electricitatea, se consideră că „întreprinderile mari consumatoare de energie”, astfel cum sunt definite la articolul 17 alineatul (1) litera (a) din Directiva 2003/96/CE, îndeplinesc criteriul atât timp cât prevederea rămâne în vigoare.

¹¹⁷ În această privință, Statele Membre pot prezenta estimări privind, *inter alia*, elasticitatea prețului la produsele din sectorul în cauză de pe piața geografică relevantă, precum și estimări privind vânzările eșuate și/sau profiturile reduse ale întreprinderilor din sectorul vizat sau din categoria avută în vedere.

Vă rugăm să furnizați dovezi cu privire la condițiile de mai sus:

.....

.....

6.3 Proportionalitatea ajutorului

Vă rugăm să confirmați care din următoarele condiții sunt respectate:

- A)** În sistem sunt prevăzute criteriile care să asigure că fiecare beneficiar plătește o cotă din nivelul taxei naționale care este în linii mari echivalentă cu performanțele în materie de mediu ale fiecărui beneficiar, comparativ cu performanța celei mai bune tehnici din SEE?

☐ da ☐ nu

Vă rugăm să furnizați detalii și dovezi care să demonstreze respectarea condiției menționate mai sus:

.....

- B)** Beneficiarii ajutorului plătesc cel puțin 20% din taxa națională?

☐ da ☐ nu

Dacă nu, demonstrați modul în care poate fi justificat un procent mai mic asigurându-se în același timp un grad redus de denaturare a concurenței:

.....

- C)** Reducerile sau scutirile sunt condiționate de încheierea unor acorduri între Statele Membre și întreprinderile beneficiare sau asociațiile de întreprinderi beneficiare?

☐ da ☐ nu

Dacă da, furnizați detalii și dovezi care să ilustreze că întreprinderile sau asociațiile de întreprinderi se angajează să atingă obiective de mediu care au același efect ca (i) măsurile fiscale legate de performanțele de mediu¹¹⁸, sau ca (ii) 20% din taxa națională¹¹⁹ sau (iii) dacă se aplică nivelul minim al taxei comunitare:

.....

Vă rugăm să confirmați, de asemenea, următoarele:

☐ conținutul acordurilor a fost negociat de statul membru, prevede obiectivele și stabilește un calendar pentru atingerea obiectivelor;

¹¹⁸ Adică același efect ca în cazul în care sistemul ar prevedea criteriile care să asigure că fiecare beneficiar plătește o cotă din nivelul taxei naționale care este în linii mari echivalentă cu performanțele în materie de mediu ale fiecărui beneficiar, comparativ cu performanța celei mai bune tehnici din SEE, a se vedea punctul 159 litera (a) din Orientări.

¹¹⁹ Exceptând cazul în care se justifică un procent mai mic asigurându-se un grad redus de denaturarea concurenței, a se vedea punctul 159 litera (b) din Orientări.

- ☐ statul membru asigură o monitorizare independentă și la timp a angajamentelor asumate în cadrul acestor acorduri;
- ☐ aceste acorduri vor fi revizuite pe baza evoluțiilor tehnologice și de alt tip și prevăd un regim de sancțiuni eficient aplicabil în cazul în care nu se respectă angajamentele în cauză.

Specificați pentru fiecare sector obiectivele și calendarul și descrieți mecanismele de monitorizare și revizuire (de exemplu, de către cine și cu ce periodicitate), precum și mecanismul de sancțiuni:

.....
 .....

7. Criteriile care determină o evaluare detaliată¹²⁰

Vă rugăm să menționați dacă măsura notificată se înscrie într-una din următoarele categorii de ajutor:

- ☐ pentru măsuri reglementate printr-un regulament de exceptare pe categorii, cazul a fost notificat Comisiei în urma unei obligații de a notifica un ajutor în mod individual, astfel cum se prevede în regulamentul respectiv;
- ☐ ajutor pentru investiții, în cazul în care quantumul ajutorului depășește 7,5 milioane EUR pentru o întreprindere (chiar dacă face parte dintr-un sistem de ajutor aprobat);
- ☐ ajutor de funcționare pentru economia de energie, în cazul în care quantumul ajutorului depășește 5 milioane EUR pentru o întreprindere pe o perioadă de cinci ani;
- ☐ ajutor de funcționare pentru producția de energie regenerabilă și/sau pentru producția combinată de căldură regenerabilă, în cazul în care ajutorul se acordă instalațiilor de electricitate regenerabilă în situri, în care capacitatea de generare a electricității regenerabile rezultată depășește 125 MW;
- ☐ ajutor de funcționare pentru producția de biocombustibili, în cazul în care ajutorul se acordă unei instalații de producție de biocombustibili în situri, în care producția rezultată depășește 150.000 t pe an;
- ☐ ajutor de funcționare pentru cogenerare, în cazul în care ajutorul este acordat unei instalații de cogenerare care are ca rezultat o capacitate de cogenerare a electricității care depășește 200 MW¹²¹;

¹²⁰ A se vedea Orientările privind ajutorul de mediu, Secțiunea 5.1.

¹²¹ A se avea în vedere faptul că ajutorul pentru producția de căldură prin cogenerare se va evalua în contextul notificării pe baza capacității electricității.

- ☐ ajutor de funcționare unor noi instalații producătoare de energie regenerabilă calculat pe baza costurilor externe evitate¹²².

În acest caz, furnizați o analiză comparativă a costurilor motivată și cuantificată, împreună cu o evaluare a costurilor externe efectuate de producătorii de energie concurenți, în așa fel încât să demonstreze că ajutorul compensează într-adevăr costurile externe evitate¹²³.

În cazul în care măsura notificată se înscrie în cel puțin una din aceste categorii de ajutor, aceasta face obiectul unei evaluări detaliate și se furnizează informații suplimentare pentru a permite Comisiei să efectueze o evaluare detaliată (Secțiunea 8 din prezenta Fișă de informații suplimentare).

8. Informații suplimentare pentru evaluarea detaliată¹²⁴

În cazul în care în cadrul proiectului notificat care face obiectul unei evaluări detaliate participă mai mulți beneficiari, vă rugăm să furnizați informațiile de mai jos pentru fiecare dintre aceștia. Acest lucru nu aduce atingere descrierii integrale a proiectului notificat, inclusiv a participanților, din secțiunile anterioare ale prezentei Fișe suplimentare.

8.1 Observații generale

Scopul acestei evaluări detaliate este de a se asigura că în cazul în care se acordă un ajutor pentru protecția mediului cu o valoare ridicată, acesta nu conduce la denaturarea concurenței într-o măsură contrară interesului comun, ci în fapt contribuie la interesul comun. Această situație intervine atunci când beneficiile suplimentare ale ajutorului de stat în ceea ce privește protecția mediului au o pondere mai mare decât efectele negative asupra concurenței și comerțului¹²⁵.

Evaluarea detaliată se realizează pe baza elementelor pozitive și negative care sunt specificate în Secțiunile 5.2.1 și 5.2.2 din Orientările privind ajutorul de mediu și care se aplică pe lângă criteriile prevăzute în Capitolul 3 din Orientările privind ajutorul de mediu.

Dispozițiile de mai jos se constituie în recomandări cu privire la informațiile pe care Comisia ar putea să le solicite pentru realizarea unei evaluări detaliate. Aceste recomandări sunt destinate să confere deciziilor Comisiei și raționamentelor care conduc la acestea un caracter transparent și previzibil în așa fel încât să se creeze previzibilitate și siguranță juridică. Statele Membre ar trebui să furnizeze toate elementele pe care le consideră utile pentru evaluarea cazului.

¹²² Pentru detalii a se vedea punctul 161 din Orientările privind ajutorul de mediu.

¹²³ A se avea în vedere faptul că pentru calcularea costurilor externe evitate, metoda de calcul utilizată trebuie să fie recunoscută la nivel internațional și să fie validată de Comisie. De asemenea, trebuie avut în vedere faptul că în orice caz, cuantumul ajutorului acordat producătorilor care depășește cuantumul ajutorului care rezultă din Opțiunea 1 (a se vedea punctul 109 din Orientările privind ajutorul de mediu) pentru ajutorul de funcționare acordat pentru sursele de energie regenerabile trebuie reinvestit de întreprinderi în domeniul surselor de energie regenerabile în conformitate cu Secțiunea 3.16.1.

¹²⁴ A se vedea Orientările privind ajutorul de mediu, Secțiunea 5.2.

¹²⁵ Pentru detalii cu privire la evaluarea detaliată și la punerea în balanță a elementelor pozitive și negative, a se vedea secțiunile 1.3, 5.2.1 (punctele 166 - 174) și 5.2.2 (punctele 175 - 188).

În special, Statele Membre sunt invitate să se bazeze pe sursele de informații enumerate mai jos. Vă rugăm să indicați dacă aceste documente justificative sunt anexate la notificare:

- ☐ evaluări ale sistemelor sau măsurilor de ajutor de stat din trecut;
- ☐ evaluări ale impactului realizate de autoritatea care acordă ajutorul;
- ☐ alte studii referitoare la protecția mediului.

8.2 **Existența unui eșec de piață**¹²⁶

A) Vă rugăm să definiți contribuția anticipată a măsurii la protecția mediului (în termeni cuantificabili) și să furnizați documentele justificative:

.....
.....

B) Vă rugăm să identificați nivelul urmărit de protecție a mediului, în comparație cu standardele comunitare existente și/sau cu standardele din alte State Membre și să furnizați documentele justificative:

.....
.....

C) În cazul ajutorului pentru adaptarea la standarde naționale care depășesc standardele comunitare, vă rugăm să furnizați următoarele informații și (în funcție de relevanță) documente justificative:

☐ natura, tipul și amplasamentul principalilor concurenți ai beneficiarului ajutorului:

.....
.....

☐ costul punerii în aplicare a standardului național (respectiv al sistemului de permise negociabile) pentru beneficiarii ajutorului nu au implicat un ajutor:

.....
.....

☐ costurile comparative aferente implementării acestor standarde pentru principalii concurenți ai beneficiarului ajutorului:

.....
.....

8.3 **Instrumentul corespunzător**¹²⁷

Vă rugăm să indicați pe ce bază a decis Statul Membru să utilizeze un instrument selectiv ca ajutorul de stat pentru a crește protecția mediului și să furnizați documente justificative:

¹²⁶ A se vedea Orientările privind ajutorul de mediu, Secțiunea 5.2.1.1.

¹²⁷ A se vedea Orientările privind ajutorul de mediu, Secțiunea 5.2.1.2.

- ☐ evaluarea impactului măsurii propuse;
- ☐ analiza comparativă a altor opțiuni strategice luate în considerare de Statul Membru;
- ☐ dovada respectării principiului conform căruia poluatorul plătește;
- ☐ altele: .....

8.4 **Efectul de stimulare și necesitatea ajutorului**¹²⁸

Pe lângă calculul costurilor suplimentare menționate în Capitolul 3 din Orientările privind ajutorul de mediu, vă rugăm să specificați elementele enumerate mai jos.

- A) Vă rugăm să furnizați dovezi cu privire la măsurile specifice¹²⁹ care nu ar fi fost luate de întreprindere în absența ajutorului (situația contrafactuală) și să anexați documente justificative.
- .....
- .....
- B) Cel puțin unul din următoarele elemente trebuie să existe pentru a se demonstra efectul anticipat asupra mediului legat de schimbarea de comportament. Vă rugăm să le specificați pe cele relevante pentru măsura notificată și să furnizați documente justificative.
- ☐ creșterea nivelului protecției mediului;
  - ☐ creșterea rapidității punerii în aplicare a standardelor viitoare
- C) Următoarele elemente pot fi utilizate în scopul demonstrării unui efect de stimulare. Vă rugăm să le specificați pe cele relevante pentru măsura notificată și să furnizați documente justificative¹³⁰:
- ☐ avantajele producției;
  - ☐ condițiile de piață;
  - ☐ posibilele standarde obligatorii viitoare (în cazul în care există negocieri la nivel comunitar pentru a introduce standarde obligatorii noi sau mai severe pe care măsura în cauză ar căuta să le atingă);
  - ☐ nivelul de risc;
  - ☐ nivelul de profitabilitate

¹²⁸ A se vedea Orientările privind ajutorul de mediu, Secțiunea 5.2.1.3.

¹²⁹ De exemplu, o nouă investiție, un nou proces de producție mai ecologic și/sau un nou produs mai ecologic.

¹³⁰ Pentru detalii cu privire la diferitele tipuri de avantaje, a se vedea Secțiunea 5.2.1.3 (punctul 172) din Orientările privind ajutorul de mediu.

- D) În cazul ajutorului acordat întreprinderilor în curs de adaptare la un standard național sau la un standard care depășește standardele comunitare sau care este adoptat în absența standardelor comunitare, vă rugăm să furnizați informații și documente justificative care să arate că beneficiarul ajutorului ar fi fost afectat în mod substanțial în ceea ce privește costurile crescute și nu ar fi fost capabil să suporte costurile asociate punerii imediate în aplicare a standardelor naționale;
- .....

8.5 Proportionalitatea ajutorului¹³¹

- A) Vă rugăm să furnizați un calcul exact al costurilor eligibile care să demonstreze că acestea se limitează într-adevăr la costurile suplimentare necesare pentru atingerea nivelului de protecție a mediului:
- .....

- B) Beneficiarii au fost selectați în cadrul unui proces de selecție deschisă?

☐ da ☐ nu

Vă rugăm să furnizați detalii¹³² și documente justificative:

.....

- C) Vă rugăm să explicați în ce mod se asigură limitarea ajutorului la minimul necesar și să furnizați documente justificative:
- .....

8.6 Analiza denaturării concurenței și a comerțului¹³³

8.6.1 Piete relevante și efecte asupra comerțului

- A) Vă rugăm să indicați dacă ajutorul ar putea avea un impact asupra concurenței între întreprinderi în orice piață de produse.

☐ da ☐ nu

Vă rugăm să specificați piețele de produse care ar putea fi afectate de ajutor¹³⁴:

.....

.....

- B) Pentru fiecare din aceste piețe, vă rugăm să furnizați o cotă de piață indicativă a beneficiarului:
- .....
- .....

¹³¹ A se vedea Orientările privind ajutorul de mediu, Secțiunea 5.2.1.4.

¹³² De exemplu, informații cu privire la modul în care se asigură lipsa discriminării, caracterul deschis și transparența.

¹³³ Pentru detalii cu privire la efectele negative ale măsurii de ajutor, a se vedea Secțiunea 5.2.2.

¹³⁴ Pentru detalii a se vedea nota de subsol nr. 60 din Orientările privind ajutorul de mediu.

Pentru fiecare din aceste piețe, vă rugăm să furnizați o cotă de piață indicativă a celorlalte întreprinderi prezente pe piață: Dacă este posibil, vă rugăm să precizați indicele Herfindahl-Hirschman (IHH) asociat:

.....
 .....

- C) Vă rugăm să descrieți structura și dinamica piețelor relevante și să furnizați documente justificative:

.....
 .....

- D) În cazul în care acest lucru este relevant, vă rugăm să furnizați informații cu privire la efectele asupra comerțului (deplasări ale fluxurilor comerciale și localizarea activității economice):

.....
 .....

- E) Următoarele elemente vor fi analizate de Comisie la evaluarea probabilității ca beneficiarul să își poată crește sau menține vânzările ca urmare a ajutorului. Vă rugăm să le indicați pe cele pentru care sunt furnizate documente justificative¹³⁵:

- ☐ reducerea sau compensarea costurilor unității de producție.
- ☐ proces de producție mai ecologic.
- ☐ produs nou.

8.6.2 Stimulente dinamice/efect de evicțiune

Următoarele elemente vor fi analizate de către Comisie în analiza întreprinsă de aceasta cu privire la efectele ajutorului asupra stimulentele dinamice de investire pentru concurenți¹³⁶.

Vă rugăm să le indicați pe cele pentru care sunt furnizate documente justificative:

- ☐ cuantumul ajutorului;
- ☐ frecvența ajutorului;
- ☐ durata ajutorului;
- ☐ scăderea treptată a ajutorului;
- ☐ disponibilitatea de a respecta viitoarele standarde;
- ☐ nivelul standardelor de reglementare în raport cu obiectivele de mediu;

¹³⁵ Pentru detalii a se vedea punctul 177 din Orientările privind ajutorul de mediu.

¹³⁶ Pentru detalii a se vedea punctele 178 și 179 din Orientările privind ajutorul de mediu.

- ☐ riscul de subvenționare încrucișată;
- ☐ neutralitatea tehnologică;
- ☐ inovare concurentă.

8.6.3 **Mentținerea firmelor ineficiente pe linia de plutire**¹³⁷

Următoarele elemente vor fi examinate de Comisie la analiza efectelor ajutorului efectuată de aceasta pentru a evita acordarea unui sprijin inutil întreprinderilor care nu se pot adapta la standarde și tehnologii care respectă mai bine mediul din cauza nivelelor lor scăzute de eficiență¹³⁸. Vă rugăm să le indicați pe cele pentru care sunt furnizate detalii și documente justificative:

- ☐ tipuri de beneficiari.
- ☐ supracapacitatea în sectorul vizat de ajutor.
- ☐ comportamentul normal în sectorul vizat de ajutor.
- ☐ importanța relativă a ajutorului.
- ☐ procesul de selecție.
- ☐ selectivitate.

8.6.4 **Puterea de piață/comportament exclusivist**¹³⁹

Următoarele elemente vor fi analizate de către Comisie în analiza întreprinsă de aceasta cu privire la efectele ajutorului asupra puterii de piață a beneficiarului. Vă rugăm să le indicați pe cele pentru care sunt furnizate detalii și documente justificative:

- ☐ puterea de piață a beneficiarului ajutorului și structura pieței
- ☐ înregistrare nouă;
- ☐ diferențierea produsului și variații în materie de preț
- ☐ puterea cumpărătorului

8.6.5 **Efecte asupra schimburilor comerciale și asupra localizării**¹⁴⁰

Vă rugăm să furnizați dovezi conform cărora ajutorul nu a fost decisiv pentru alegerea localizării pentru investiție:

¹³⁷ Pentru detalii a se vedea Secțiunea 5.2.2.2 din Orientările privind ajutorul de mediu.

¹³⁸ Pentru detalii a se vedea Secțiunea 5.2.2.2 din Orientările privind ajutorul de mediu.

¹³⁹ Pentru detalii a se vedea Secțiunea 5.2.2.3 din Orientările privind ajutorul de mediu.

¹⁴⁰ Pentru detalii a se vedea Secțiunea 5.2.2.4 din Orientările privind ajutorul de mediu.

.....
 .....
9. Cumulul¹⁴¹

A) Ajutorul acordat în cadrul măsurii notificate este combinat cu un alt ajutor¹⁴²?

☐ da ☐ nu

B) Dacă da, vă rugăm să descrieți normele de cumulare aplicabile măsurii notificate:

.....
 .....
 .....

C) Vă rugăm să specificați modul în care respectarea normelor referitoare la cumulare vor fi verificate în cadrul măsurii notificate:

.....
 .....
 .....

10. Raportare și monitorizare¹⁴³

10.1 Rapoarte anuale

Vă rugăm să aveți în vedere că prezenta obligație de raportare nu aduce atingere obligației de raportare în temeiul Regulamentului (CE) nr. 794/2004 al Comisiei de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 659/1999 al Consiliului¹⁴⁴.

Vă rugăm să prezentați Comisiei rapoarte anuale cu privire la punerea în aplicare a măsurii de ajutor, care conțin pentru fiecare sistem aprobat în legătură cu întreprinderile mari toate elementele enumerate mai jos:

- numele beneficiarilor;
- cuantumul ajutorului per beneficiar;
- intensitatea ajutorului;
- descrierea obiectivului măsurii și a tipului de protecție a mediului pe care intenționează să îl promoveze;

¹⁴¹ A se vedea Orientările privind ajutorul de mediu, Capitolul 6.

¹⁴² A se avea în vedere faptul că ajutorul pentru protecția mediului nu trebuie cumulat cu ajutorul *de minimis* în raport cu aceleași prețuri eligibile în cazul în care un astfel de cumul ar avea ca rezultat o intensitate a ajutorului mai mare decât cea prevăzută de Orientările privind ajutorul de mediu.

¹⁴³ A se vedea Orientările privind ajutorul de mediu, Secțiunile 7.1, 7.2 și 7.3.

¹⁴⁴ Regulamentul (CE) nr. 794/2004 al Comisiei din 21 aprilie 2004 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 659/1999 al Consiliului de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE, JO L 140, 30.04.2004, pag. 1.

- sectoarele de activitate în care se efectuează proiecte care beneficiază de ajutor;
- explicație cu privire la modul în care a fost respectat efectul de stimulare.

☐ da

În cazul reducerii sau scutirii de taxe, vă rugăm să prezentați rapoarte anuale care să conțină elementele enumerate mai jos:

- textul sau textele legislative și/sau de reglementare care fundamentează ajutorul;
- menționarea categoriilor de întreprinderi care beneficiază de reduceri sau scutiri de taxe;
- menționarea sectoarelor economice cele mai afectate de aceste reduceri sau scutiri de taxe.

☐ da

10.2 **Monitorizare și evaluare**

- A)** Vă rugăm să țineți evidența detaliată a acordării ajutorului, cu toate informațiile necesare pentru a se putea stabili respectarea costurilor eligibile și a intensității maxime admise a ajutorului.

☐ da

- B)** Vă rugăm să țineți evidența detaliată menționată în Secțiunea A de mai sus pe o perioadă de 10 ani de la data la care s-a acordat ajutorul.

☐ da

- C)** Vă rugăm să prezentați Comisiei, la cerere, evidența menționată în Secțiunea A de mai sus.

☐ da

11. **Alte informații**

Vă rugăm să furnizați orice alte informații pe care le considerați necesare pentru evaluarea măsurii (măsurilor) în cauză, în conformitate cu Orientările privind ajutorul de mediu.

Capitolul V

Reglementări comunitare privind serviciile publice de transport

**REGULAMENTUL NR. 1191/69 (CEE) AL CONSILIULUI
din 26 iunie 1969**

privind acțiunea Statelor Membre în ceea ce privește obligațiile inerente noțiunii de serviciu public în domeniul transportului feroviar, rutier și pe căi navigabile interioare

CONSILIUL COMUNITĂȚILOR EUROPENE,

având în vedere Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene, în special articolele 75 și 94,

având în vedere Decizia Consiliului din 13 mai 1965 de armonizare a anumitor dispoziții care aduc atingere concurenței în transportul feroviar, rutier și pe căi navigabile interioare¹,

având în vedere propunerea Comisiei,

având în vedere avizul Adunării²,

având în vedere avizul Comitetului Economic și Social³,

întrucât unul dintre obiectivele politicii comune în domeniul transporturilor este eliminarea disparităților care se manifestă prin impunerea de către Statele Membre a unor obligații inerente noțiunii de serviciu public întreprinderilor de transport, care pot denatura substanțial condițiile de concurență;

întrucât, în consecință, este necesar să se elimine obligațiile de serviciu public definite în prezentul Regulament; întrucât, cu toate acestea, în anumite cazuri menținerea acestora este indispensabilă pentru a garanta prestarea de servicii de transport corespunzătoare; întrucât prestarea se apreciază în funcție de oferta și cererea de transport existente, precum și de nevoile colectivității;

întrucât măsurile de eliminare nu se aplică la tarifele și la condițiile de transport impuse întreprinderilor în domeniul transporturilor de călători în beneficiul uneia sau mai multor categorii sociale speciale;

întrucât, pentru aplicarea acestor măsuri, trebuie să se definească diferitele obligații de serviciu public care fac obiectul prezentului regulament; întrucât aceste obligații cuprind obligația de a exploata, obligația de a transporta și obligația tarifară;

întrucât este necesar să se lase în sarcina Statelor Membre adoptarea, din proprie inițiativă, a măsurilor de eliminare sau de menținere a unor obligații de serviciu public; întrucât, totuși, aceste obligații sunt susceptibile să antreneze unele cheltuieli pentru întreprinderile de transport, acestea trebuie să poată prezenta autorităților competente din Statele Membre cereri de eliminare a acestei obligații;

---

¹ JO 88, 24.05.1965, pag. 1500/65.

² JO C 27, 28.03.1996, pag. 18.

³ JO C 49, 17.05.1968, pag.15.

întrucât este oportun să se prevadă că întreprinderile de transport nu pot să prezinte cereri de eliminare a obligațiilor de serviciu public decât dacă aceste obligații atrag pentru ele dezavantaje economice stabilite conform metodelor comune definite în prezentul Regulament;

întrucât, în vederea ameliorării exploatării, întreprinderile de transport trebuie să aibă posibilitatea de a propune în cererea lor utilizarea altor tehnici de transport mai bine adaptate la trafic;

întrucât, hotărând menținerea unor obligații de serviciu public, autoritățile competente din Statele Membre trebuie să-și poată însoți decizia de condiții capabile să îmbunătățească randamentul prestațiilor în cauză; întrucât este necesar ca autoritățile competente, hotărând eliminarea unei obligații de serviciu public, să poată totuși prevedea, pentru a garanta prestarea unor servicii de transport suficiente, introducerea unui serviciu alternativ;

întrucât este necesar, pentru a se ține cont de interesele tuturor Statelor Membre, să se instituie o procedură comunitară pentru cazul în care eliminarea unei obligații de exploatare sau de transport ar fi de natură să interfereze cu interesele unui alt Stat Membru;

întrucât, pentru a permite organizarea corespunzătoare a examinării cererilor de eliminare a obligațiilor de serviciu public prezentate de către întreprinderi, trebuie stabilit, pe de o parte, termenul de prezentare a acestor cereri și, pe de altă parte, termenul de examinare a acestor cereri de către Statele Membre;

întrucât, în temeiul articolului 5 din Decizia Consiliului din 13 mai 1965 de armonizare a anumitor dispoziții care aduc atingere concurenței în transportul feroviar, rutier și pe căi navigabile interioare, menținerea unei obligații de serviciu public definite în prezentul Regulament, decise de către autoritățile competente, comportă obligația de a compensa costurile care decurg, în această privință, pentru întreprinderile de transport;

întrucât dreptul la compensarea costurilor trebuie să survină pentru întreprinderile de transport odată cu decizia Statelor Membre de a menține o obligație de serviciu public; întrucât, datorită caracterului anual al sistemului bugetar, acest drept nu se poate naște, în perioada inițială de aplicare a prezentului Regulament, înainte de 1 ianuarie 1971; întrucât această dată poate fi prelungită, în cazul prelungirii termenelor de examinare a cererilor întreprinderilor de transport;

întrucât, de asemenea, articolul 6 din Decizia Consiliului din 13 mai 1965 de armonizare a anumitor dispoziții care aduc atingere concurenței în transportul feroviar, rutier și pe căi navigabile interioare, prevede că Statele Membre trebuie să realizeze compensarea costurilor care decurg, în domeniul transportului de călători, din aplicarea unor tarife și condiții de transport impuse în beneficiul unei categorii sociale speciale; întrucât această compensare trebuie să aibă loc începând cu 1 ianuarie 1971; întrucât această dată poate fi amânată cu un an, pe baza unei proceduri comunitare, în cazul unor dificultăți deosebite într-un Stat Membru;

întrucât compensarea costurilor care decurg pentru întreprinderile de transport din menținerea obligațiilor de serviciu public trebuie să se efectueze conform unor metode comune; întrucât, pentru a stabili aceste compensații, trebuie să se ia în considerare repercusiunile pe care încetarea acestor obligații le poate avea asupra activității întreprinderii;

întrucât dispozițiile prezentului Regulament trebuie să se aplice oricărei noi forme de obligație de serviciu public astfel cum este definită prin prezentul Regulament impusă unei întreprinderi de transport;

întrucât compensările care rezultă din aplicarea prezentului Regulament sunt acordate de către Statele Membre în baza unor metode comune stabilite prin prezentul Regulament, este necesar ca aceste compensații să fie scutite de procedura de informare prealabilă prevăzută la articolul 93 alineatul (3) din Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene;

întrucât Comisia trebuie să poată obține din partea Statelor Membre toate informațiile utile cu privire la aplicarea prezentului Regulament;

întrucât, pentru a permite Consiliului să examineze situația existentă în fiecare Stat Membru privind punerea în aplicare a prezentului Regulament, Comisia trebuie să prezinte Consiliului un raport în această privință până la 31 decembrie 1972;

întrucât este preferabil ca Statele Membre să pună la dispoziția întreprinderilor de transport mijloacele corespunzătoare prin care să-și poată pună în valoare interesele în legătură cu deciziile individuale luate de către Statele Membre în conformitate cu prezentul Regulament;

întrucât prezentul Regulament se aplică actualmente activităților de transport feroviar ale celor șase întreprinderi naționale de transport feroviar din Statele Membre și, în cazul celorlalte întreprinderi de transport, întreprinderilor care nu realizează în principal transporturi cu caracter local sau regional, Consiliul trebuie să decidă, în decurs de trei ani de la intrarea în vigoare a prezentului Regulament, asupra acțiunilor care trebuie întreprinse în ceea ce privește obligațiile de serviciu public pentru serviciile de transport care nu intră sub incidența prezentului Regulament,

ADOPTĂ PREZENTUL REGULAMENT:

Secțiunea I. Dispoziții generale

Art. 1

(1) Statele Membre elimină obligațiile inerente noțiunii de serviciu public, definite în prezentul Regulament, impuse în domeniul transporturilor feroviare, rutiere și pe căi navigabile interioare.

(2) Totuși, obligațiile pot fi menținute în măsura în care acestea sunt indispensabile pentru garantarea prestării unor servicii de transport corespunzătoare.

(3) Alineatul (1) nu se aplică, în domeniul transportului de călători, tarifelor și condițiilor de transport impuse de către un Stat Membru în beneficiul uneia sau mai multor categorii sociale speciale.

(4) Costurile care decurg din menținerea obligațiilor prevăzute la alineatul (2) pentru întreprinderile de transport, precum și din aplicarea tarifelor și condițiilor de transport menționate la alineatul (3) fac obiectul compensărilor, conform metodelor comune enunțate în prezentul Regulament.

Art. 2

(1) „Obligații de serviciu public” înseamnă obligații pe care, dacă ar lua în considerare propriul interes comercial, întreprinderea de transport nu și le-ar asuma sau nu și le-ar asuma în aceeași măsură, nici în aceeași condiții.

(2) Obligațiile de serviciu public în sensul alineatului (1) constau în obligația de exploatare, obligația de transport și obligația tarifară.

(3) În scopul prezentului Regulament, este considerată obligație de exploatare obligația întreprinderilor de transport de a adopta, pentru liniile sau instalațiile a căror exploatare le-a fost încredințată prin concesiune sau autorizare echivalentă, toate măsurile în vederea garantării unui serviciu de transport care să răspundă normelor stabilite referitoare la continuitate, regularitate și capacitate. În același timp sunt vizate obligațiile de a asigura exploatarea serviciilor complementare, precum și obligația de a întreține în bună stare liniile și materialul, în măsura în care acesta este excedentar în raport cu ansamblul rețelei și instalațiilor, după eliminarea serviciilor de transport.

(4) În scopul prezentului Regulament, este considerată obligație de transport, obligația întreprinderilor de transport de a accepta și de a efectua orice transport de călători sau mărfuri la tarife și în condiții de transport stabilite.

(5) În scopul prezentului Regulament, este considerată obligație tarifară obligația întreprinderilor de transport de a aplica tarife stabilite sau omologate de către autoritățile competente, contrare interesului comercial al întreprinderii și rezultând fie din impunerea, fie din refuzul de a modifica măsurile tarifare speciale, mai ales pentru anumite categorii de călători, anumite categorii de produse sau pentru anumite relații.

Dispozițiile paragrafului precedent nu se aplică obligațiilor care decurg din măsurile generale de politică a prețurilor aplicate tuturor activităților economice sau din măsurile luate în ce privește tarifele și condițiile generale de transport în vederea organizării pieței transporturilor sau a unei părți a pieței.

Secțiunea II. Principii comune pentru eliminarea sau menținerea obligațiilor de serviciu public

Art. 3

(1) În cazul în care autoritățile competente din Statele Membre decid menținerea integrală sau parțială a obligației de serviciu public și când mai multe soluții garantează, în condiții similare, prestarea de servicii de transport suficiente, autoritățile competente aleg cea soluție care presupune cel mai mic cost pentru colectivitate.

(2) Prestarea de servicii de transport suficiente se apreciază în funcție de:

- (a) interesul general;
- (b) posibilitățile de a recurge la alte tehnici de transport și capacitatea acestora de a satisface nevoile de transport respective;
- (c) tarifele și condițiile de transport care pot fi oferite utilizatorilor.

Art. 4

(1) Întreprinderilor de transport le revine obligația să solicite autorităților competente din Statele Membre încetarea totală sau parțială a unei obligații de serviciu public, în cazul în care o astfel de obligație atrage dezavantaje economice pentru ele.

(2) Prin solicitările lor, întreprinderile de transport pot propune înlocuirea tehnicii utilizate în prezent cu o altă tehnică de transport. Întreprinderile aplică dispozițiile articolului 5 pentru a calcula economiile care pot fi realizate ca metodă de îmbunătățire a situației lor financiare.

Art. 5

(1) Orice obligație de a exploata sau de a transporta comportă dezavantaje economice dacă reducerea costurilor, care poate fi realizată prin încetarea totală sau parțială a acestei obligații cu privire la prestarea sau ansamblul prestărilor supuse acestei obligații, este mai mare decât diminuarea încasărilor rezultate din această încetare.

Dezavantajele economice se stabilesc pe baza unui bilanț, actualizat dacă este cazul, al dezavantajelor economice anuale constituite din diferența dintre diminuarea costurilor anuale și diminuarea încasărilor anuale rezultate din încetarea obligației.

Cu toate acestea, dacă obligația de a exploata sau de a transporta se aplică uneia sau mai multor categorii de trafic de călători sau de mărfuri, fie pe o rețea, fie pe o parte importantă a unei rețele, estimarea cheltuielilor ce pot dispărea în cazul încetării obligației se face pe baza repartizării costurilor totale suportate de către întreprindere pentru activitatea sa de transport între diferite categorii de trafic.

În acest caz, dezavantajul economic este egal cu diferența dintre costurile afectate părții de activitate a întreprinderii căreia îi revine obligația de serviciu public și încasărilor corespunzătoare.

Dezavantajele economice se stabilesc ținând cont de repercusiunile obligației asupra întregii activități a întreprinderii.

(2) O obligație tarifară atrage dezavantaje economice dacă diferența dintre încasărilor și cheltuielile de trafic supus obligației este mai mică decât diferența dintre încasărilor și cheltuielile de trafic rezultate dintr-o gestiune comercială care ține cont atât de costurile prestației supuse acestei obligații, cât și de situația pieței.

Art. 6

(1) În termen de un an de la intrarea în vigoare a prezentului Regulament, întreprinderile de transport prezintă autorităților competente din Statele Membre cererile menționate la articolul 4.

Întreprinderile de transport pot prezenta cereri după expirarea termenului prevăzut mai sus dacă acestea constată îndeplinirea condițiilor prevăzute la articolul 4 alineatul (1).

(2) Deciziile de a menține sau de a înceta la un anumit termen o obligație de serviciu public sau o parte a acesteia prevăd acordarea compensației în raport cu costurile rezultate din

obligație; valoarea compensației respective va fi stabilită în conformitate cu metodele comune prevăzute la articolele 10-13.

(3) Autoritățile competente din Statele Membre iau decizii în termen de un an de la data solicitării în ceea ce privește obligația de a exploata și a transporta și în termen de șase luni în ceea ce privește obligațiile tarifare.

Dreptul la compensație se naște la data la care autoritățile competente iau această decizie, dar în nici un caz înainte de 1 ianuarie 1971.

(4) Cu toate acestea, dacă autoritățile competente din Statele Membre consideră necesar, datorită numărului și importanței solicitărilor prezentate de către fiecare întreprindere, ele pot prelunge termenul prevăzut la alineatul (3) primul paragraf până cel târziu la 1 ianuarie 1972. În acest caz, dreptul la compensație se naște de la aceeași dată.

Atunci când înțeleg să se prevaleze de această posibilitate, autoritățile competente din Statele Membre informează despre aceasta întreprinderile interesate, în termen de șase luni de la depunerea cererilor.

În cazul unor dificultăți deosebite apărute într-un Stat Membru, la cererea acestuia și la propunerea Comisiei, Consiliul poate autoriza acest stat să prelungească până la 1 ianuarie 1973 termenul menționat în primul paragraf.

(5) În cazul în care autoritățile competente nu iau o decizie în termenul prevăzut, obligația a cărei încetare a fost solicitată în temeiul articolului 4 alineatul (1) încetează.

(6) Pe baza unui raport prezentat de către Comisie înainte de 31 decembrie 1972, Consiliul examinează situația existentă în fiecare Stat Membru în ceea ce privește punerea în aplicare a prezentului Regulament.

Art. 7

(1) Decizia de menținere poate fi însoțită de stabilirea unor condiții menite să îmbunătățească randamentul prestațiilor supuse obligației în cauză.

(2) Decizia de încetare a unei obligații poate prevedea introducerea unui serviciu alternativ. În acest caz, încetarea își produce efectele numai după ce serviciul alternativ a fost dat în exploatare.

Art. 8

(1) Statul Membru în cauză comunică Comisiei, înainte de punerea lor în aplicare, măsurile de încetare a obligațiilor de exploatare sau de transport pe care intenționează să le adopte pentru liniile sau serviciile de transport susceptibile să afecteze comerțul sau traficul între Statele Membre. Informează celelalte State Membre cu privire la aceasta.

(2) În cazul în care consideră util sau la cererea unui alt Stat Membru, Comisia procedează la consultări cu Statele Membre cu privire la măsurile preconizate.

(3) Comisia adresează tuturor Statelor Membre interesate un aviz sau o recomandare în două luni de la primirea comunicării menționate la alineatul (1).

Secțiunea III. Aplicarea la transportul de călători a tarifelor și condițiilor de transport impuse în beneficiul uneia sau mai multor categorii sociale speciale

Art. 9

(1) Valoarea compensației pentru costurile care decurg, pentru întreprinderi, din aplicarea la transportul de călători a unor tarife și condiții de transport impuse în beneficiul uneia sau mai multor categorii sociale speciale se stabilește în conformitate cu metodele comune prevăzute la articolele 11-13.

(2) Compensația se datorează începând cu 1 ianuarie 1971.

În cazul unor dificultăți deosebite apărute într-un Stat Membru, la cererea acestuia și la propunerea Comisiei, Consiliul poate autoriza statul respectiv să prelungească această dată până la 1 ianuarie 1972.

(3) Cererile de compensație se prezintă autorităților competente din Statele Membre.

Secțiunea IV. Metode comune de compensare

Art. 10

(1) Valoarea compensației prevăzute la articolul 6, în cazul unei obligații de exploatare sau de transport, este egală cu diferența dintre diminuarea costurilor și diminuarea veniturilor întreprinderii ce pot rezulta din încetarea, totală sau parțială, a obligației în cauză pe perioada de timp luată în considerare.

Totuși, în cazul în care calculul dezavantajelor economice se face prin defalcarea costurilor totale suportate de către întreprindere pentru activitatea de transport între diferitele părți ale acestei activități de transport, valoarea compensației este egală cu diferența dintre costurile afectate părții de activitate a întreprinderii care are obligația de serviciu public și încasările corespunzătoare.

(2) Pentru stabilirea cheltuielilor și încasărilor menționate la alineatul (1) se ține seama de repercusiunile pe care încetarea obligației în cauză le-ar avea asupra întregii activități a întreprinderii.

Art. 11

(1) Valoarea compensației prevăzute la articolul 6 și articolul 9 alineatul (1) în cazul unei obligații tarifare este egală cu diferența între două valori, după cum urmează:

(a) Prima valoare este egală cu diferența dintre, pe de o parte, produsul numărului de unități de transport scontate și,

- fie prin tariful cel mai favorabil care poate fi cerut de către utilizatori, dacă obligația în cauză nu există;

- fie, în lipsa acestui tarif, prin tariful pe care întreprinderea l-ar fi aplicat în cadrul unei gestiuni comerciale care țin cont de costurile prestației în cauză, precum și de situația pieței

și, pe de altă parte, produsul numărului de unități de transport efective prin tariful impus în perioada de timp avută în vedere.

(b) A doua valoare este egală cu diferența dintre costul care rezultă din aplicarea tarifului celui mai favorabil sau a tarifului pe care întreprinderea l-ar fi aplicat în cadrul unei gestiuni comerciale și costul rezultat din aplicarea tarifului impus.

(2) În cazul în care, datorită situației pieței, compensația calculată în conformitate cu alineatul (1) nu permite acoperirea costurilor totale ale traficului supus obligației tarifare în cauză, valoarea compensației prevăzute la articolul 9 alineatul (1) este egală cu diferența dintre aceste costuri și încasările aferente acestui trafic. În acest calcul sunt luate în considerare eventualele compensații deja efectuate conform articolului 10.

(3) Pentru stabilirea cheltuielilor și încasărilor prevăzute la alineatul (1) se ține seama de repercusiunile pe care încetarea obligației în cauză le-ar avea asupra întregii activități a întreprinderii.

Art. 12

Pentru stabilirea costurilor care rezultă din menținerea obligațiilor se ține seama de gestionarea eficientă a întreprinderii și de prestarea unor servicii de transport de o calitate corespunzătoare.

Dobânzile aferente capitalului propriu pot fi deduse din dobânzile contabile.

Art. 13

(1) Deciziile luate în temeiul articolelor 6 și 9 stabilesc în avans valoarea compensației pentru o perioadă minimă de un an. Ele stabilesc în același timp factorii care pot determina rectificarea sumelor reprezentând valoarea compensației.

(2) Rectificarea sumelor menționate la alineatul (1) are loc în fiecare an după încheierea exercițiului financiar al întreprinderii.

(3) Plata compensațiilor stabilite în avans se efectuează prin vărsăminte eşalonate. Plata sumelor datorate ca urmare a rectificării menționate la alineatul (2) se efectuează imediat după stabilirea ajustărilor.

Secțiunea V. Impunerea unor noi obligații de serviciu public

Art. 14

(1) După data intrării în vigoare a prezentului Regulament Statele Membre nu pot impune obligații de serviciu public unei întreprinderi de transport decât în măsura în care aceste obligații sunt indispensabile pentru garantarea prestării unor servicii de transport corespunzătoare, cu excepția cazurilor care cad sub incidența articolului 1 alineatul (3).

(2) Atunci când obligațiile astfel impuse aduc întreprinderilor de transport dezavantaje economice în sensul articolului 5 alineatele (1) și (2) sau costuri în sensul articolului 9, autoritățile competente din Statele Membre prevăd, în deciziile de impunere adoptate, acordarea unei compensații pentru costurile respective. Se aplică dispozițiile articolelor 10-13.

Secțiunea VI

Dispoziții finale

Art. 15

Deciziile autorităților competente din Statele Membre adoptate în temeiul dispozițiilor din prezentul Regulament se motivează și fac obiectul unei publicări corespunzătoare.

Art. 16

Statele Membre asigură întreprinderilor de transport, în calitatea acestora de transportatori, posibilitatea de a-și susține interesele, prin mijloace adecvate, în raport cu deciziile luate în temeiul dispozițiilor prezentului Regulament.

Art. 17

(1) Comisia poate cere Statelor Membre orice informație utilă privind aplicarea prezentului Regulament. Comisia procedează la consultarea Statelor Membre interesate atunci când consideră necesar acest lucru.

(2) Compensațiile care rezultă din aplicarea prezentului Regulament sunt exceptate de la procedura de informare prealabilă prevăzută la articolul 93 alineatul (3) din Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene.

Statele Membre comunică fără întârziere Comisiei, pentru fiecare obligație în parte, compensațiile cheltuielilor care decurg, pentru întreprinderile de transport, din menținerea obligațiilor de serviciu public prevăzute la articolul 2 și din aplicarea în transportul de călători a unor tarife și condiții de transport impuse în beneficiul uneia sau mai multor categorii sociale speciale.

Art. 18

(1) Statele Membre stabilesc în timp util, după consultarea Comisiei, actele cu putere de lege și actele administrative necesare punerii în aplicare a prezentului Regulament, în special a articolului 4.

(2) La cererea unui Stat Membru sau dacă este considerat oportun de către Comisie, aceasta procedează la consultarea Statelor Membre interesate cu privire la proiectele dispozițiilor menționate la alineatul (1).

Art. 19

(1) În ceea ce privește întreprinderile feroviare, prezentul Regulament se aplică, pentru activitatea lor de transport pe calea ferată, următoarelor întreprinderi:

- Société nationale des chemins de fer belges (SNCB)/Nationale Maatschappij der Belgische Spoorwegen (NMBS)
- Deutsche Bundesbahn (DB)
- Société nationale des chemins de fer français (SNCF)
- Azienda autonoma delle Ferrovie dello Stato (FS)
- Société nationale des chemins de fer luxembourgeoises (CFL)
- Naamloze Vennootschap Nederlandse Spoorwegen (NS).

(2) În ceea ce privește celelalte întreprinderi de transport, prezentul Regulament nu se aplică întreprinderilor care efectuează în principal transporturi cu caracter local sau regional.

(3) În termen de trei ani de la intrarea în vigoare a prezentului Regulament, Consiliul decide, pe baza principiilor și obiectivelor enunțate în Secțiunea II din Decizia din 13 mai 1965, acțiunile care urmează să fie întreprinse în materie de obligații inerente noțiunii de serviciu public pentru operațiunile de transport care nu intră sub incidența prezentului Regulament.

Art. 20

Prezentul Regulament intră în vigoare la 1 iulie 1969.

Prezentul Regulament este obligatoriu în toate elementele sale și se aplică direct în toate Statele Membre.

Publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 156 din data 28.06.1969

**REGULAMENTUL (CEE) NR. 1107/70 AL CONSILIULUI
din 4 iunie 1970****privind acordarea ajutoarelor de stat pentru transportul feroviar, rutier și pe căi
navigabile interioare**

CONSILIUL COMUNITĂȚILOR EUROPENE,

având în vedere Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene, în special articolele 75, 77 și 94,

având în vedere Decizia Consiliului din 13 mai 1965¹ de armonizare a anumitor dispoziții care aduc atingere concurenței în transportul feroviar, rutier și pe căi navigabile interioare, în special articolul 9,

având în vedere propunerea Comisiei,

având în vedere avizul Adunării²,

având în vedere avizul Comitetului Economic și Social³,

întrucât eliminarea decalajelor care pot să denatureze condițiile concurenței pe piața transporturilor constituie un obiectiv esențial al politicii comune de transport;

întrucât, în acest scop, ar trebui să se stabilească anumite norme privind acordarea ajutoarelor pentru transportul feroviar, rutier și pe căile navigabile interioare, în măsura în care aceste ajutoare sunt specifice pentru activitățile din aceste sectoare;

întrucât articolul 77 stabilește că ajutoarele sunt compatibile cu Tratatul dacă răspund nevoilor de coordonare a transporturilor sau dacă reprezintă rambursarea anumitor obligații inerente conceptului de serviciu public;

întrucât Regulamentele (CEE) nr. 1192/69 și (CEE) nr. 1191/69 ale Consiliului⁴ din 26 iunie 1969 stabilesc norme și proceduri comune pentru compensările financiare care decurg din standardizarea conturilor întreprinderilor feroviare și pentru compensarea sarcinilor financiare care rezultă din obligațiile de serviciu public în transportul feroviar, rutier și pe căi navigabile interioare;

întrucât, în consecință, este necesar să se specifice cazurile și împrejurările în care Statele Membre pot să întreprindă măsuri de coordonare sau să impună obligații inerente conceptului de serviciu public, care presupun acordarea, conform articolului 77 din Tratat, de ajutoare care nu intră sub incidența regulamentelor menționate anterior;

întrucât, în temeiul articolului 8 din Decizia Consiliului din 13 mai 1965, plățile efectuate de stat sau de autoritățile publice întreprinderilor feroviare trebuie să facă obiectul normelor comunitare; întrucât, dat fiind faptul că armonizarea prevăzută la articolul 8 menționat

---

¹ JO 88, 24.05.1965, pag. 1500/65.

² JO 103, 02.06.1967, pag. 2050/67.

³ JO 178, 02.08.1967, pag. 18.

⁴ JO L 156, 28.06.1969, pag. 1.

anterior nu s-a realizat încă, sumele plătite ar trebui exceptate de la dispozițiile prezentului Regulament care limitează competențele Statelor Membre de a întreprinde măsuri de coordonare sau de a impune obligații inerente conceptului de serviciu public care să implice acordarea de ajutoare în conformitate cu articolul 77 din Tratat;

întrucât, datorită naturii specifice a acestor plăți, este de dorit, în temeiul articolului 94 din Tratat, să se stabilească o procedură specială de informare a Comisiei în legătură cu astfel de plăți;

întrucât este de dorit ca anumite dispoziții din prezentul Regulament să nu se aplice măsurilor de punere în aplicare care sunt adoptate de un Stat Membru în cadrul unui sistem de asistență asupra căror Comisia, în temeiul articolelor 77, 92 și 93 din Tratat, s-a pronunțat deja;

întrucât este de dorit, pentru a sprijini Comisia în examinarea ajutoarelor acordate în sectorul transporturilor, să se înființeze pe lângă Comisie un comitet consultativ format din experți desemnați de Statele Membre,

ADOPTĂ PREZENTUL REGULAMENT:

Art. 1

Prezentul Regulament se aplică ajutoarelor acordate în sectoarele transportului feroviar, rutier și pe căi navigabile interioare, în măsura în care aceste ajutoare sunt specifice activităților din aceste sectoare.

Art. 2

Articolele 92 și 94 din Tratat se aplică ajutoarelor acordate în domeniile transportului feroviar, rutier și pe căi navigabile interioare.

Art. 3

Fără a se aduce atingere dispozițiilor din Regulamentul (CEE) nr. 1192/69 al Consiliului din 26 iunie 1969 privind normele comune pentru standardizarea conturilor întreprinderilor feroviare și din Regulamentul (CEE) nr. 1191/69 al Consiliului din 26 iunie 1969 privind acțiunea Statelor Membre în ceea ce privește obligațiile inerente noțiunii de serviciu public în domeniul transportului feroviar, rutier și pe căi navigabile interioare, Statele Membre nici nu adoptă măsuri de coordonare și nici nu impun obligații inerente conceptului de serviciu public care să presupună acordarea de ajutoare în temeiul articolului 77 din Tratat, cu excepția următoarelor cazuri sau împrejurări:

1. Privind coordonarea transporturilor:

a) în cazul în care ajutoarele acordate întreprinderilor feroviare care nu intră sub incidența Regulamentului (CEE) 1192/69 sunt destinate să compenseze sarcinile financiare suplimentare pe care aceste întreprinderi le suportă în comparație cu alte întreprinderi de transport care intră sub incidența uneia dintre pozițiile de standardizare enumerate în prezentul Regulament;

b) până la intrarea în vigoare a normelor comune privind alocarea costurilor de infrastructură, atunci când ajutorul este acordat întreprinderilor care trebuie să suporte

cheltuieli legate de infrastructura utilizată, în timp ce alte întreprinderi nu trebuie să suporte astfel de cheltuieli. În determinarea valorilor ajutoarelor astfel acordate, se țin cont de costurile de infrastructură pe care modurile de transport concurente nu trebuie să le suporte;

c) în cazul în care scopul ajutorului este să promoveze:

- fie cercetarea în domeniul sistemelor și al tehnologiilor de transport mai economice pentru comunitate în general;

sau

- pentru dezvoltarea sistemelor și a tehnologiilor de transport mai economice pentru comunitate în general.

Astfel de ajutoare se limitează la etapele de cercetare și dezvoltare și nu se pot extinde asupra exploatării comerciale a unor astfel de sisteme și tehnologii de transport;

d) până la intrarea în vigoare a normelor comunitare privind accesul la piața transporturilor, în cazul în care ajutoarele se acordă ca o măsură excepțională și temporară în scopul eliminării, în cadrul unui plan de reorganizare, a capacității excedentare care determină probleme structurale grave, răspunzând astfel mai eficient la cerințele pieței transporturilor.

(e) până la 31 decembrie 1997, în cazul în care ajutoarele se acordă ca măsură temporară și au scopul de a facilita dezvoltarea transportului combinat, aceste ajutoare trebuie să fie destinate pentru:

- investițiile în infrastructură

sau

- investițiile în echipamentele fixe sau mobile necesare pentru transbordare

sau

- investițiile în echipamentele de transport destinate în mod special transportului combinat și utilizate exclusiv în transportul combinat

sau

- cheltuielile de exploatare a serviciilor de transport combinat în tranzit prin Elveția sau statele din fosta Iugoslavie.

Comisia prezintă Consiliului un raport privind măsurile menționate anterior, la fiecare doi ani, furnizând detalii, *inter alia*, privind destinația ajutoarelor, quantumul și impactul acestora asupra transportului combinat. Statele Membre furnizează Comisiei informațiile necesare pentru elaborarea raportului.

Până la 31 decembrie 1997, Consiliul, hotărând pe baza unei propuneri a Comisiei, decide în condițiile prevăzute în Tratat, cu privire la sistemele care se vor aplica ulterior și, dacă este cazul, la condițiile de reziliere a lor.

(modificări introduse de art. 1 din Regulamentul (CEE) nr. 3578/92 al Consiliului și art. 1 din Regulamentul (CE) nr. 543/97 al Consiliului)

(f) până la 31 decembrie 1999, dacă ajutorul este acordat cu titlu temporar și dacă este prevăzut pentru a facilita dezvoltarea transportului pe căi navigabile interioare, acesta poate fi acordat sub una din următoarele forme:

- investiții în infrastructura terminalelor căilor navigabile interioare sau
- investiții în utilaje fixe și mobile de încărcare și descărcare.

Ajutorul acordat nu poate depăși 50% din valoarea totală a investiției.

Scopul ajutorului este dezvoltarea unor capacități noi sau suplimentare de transport pe căi navigabile interioare. Beneficiarii trebuie să respecte dispozițiile de aplicare stabilite de Statul Membru respectiv și răspund de realizarea efectivă a investițiilor.

La fiecare doi ani, Comisia prezintă Parlamentului European și Consiliului un raport privind punerea în aplicare a măsurilor, indicând în special scopul ajutorului, cuantumul și impactul acestuia asupra transportului pe căi navigabile interioare. Statele Membre pun la dispoziția Comisiei informațiile necesare în vederea elaborării raportului respectiv.

Până cel târziu la 31 iulie 1999, Consiliul decide, la propunerea Comisiei și în condițiile stabilite în Tratat, asupra măsurilor ulterioare sau, dacă este necesar, condițiile de încetare a acestora.”

(modificare introdusă de Regulamentul (CE) nr. 2255/96 al Consiliului)

2. Privind rambursarea anumitor obligații inerente conceptului de serviciu public:

până la intrarea în vigoare a normelor comunitare în materie, în cazul plăților făcute întreprinderilor de transport feroviar, rutier și pe căi navigabile interioare pentru a compensa obligațiile de serviciu public impuse acestora de către stat sau de către autoritățile publice și care acoperă:

- fie obligații tarifare care nu intră sub incidența definiției de la articolul 2 alineatul (5) din Regulamentul (CEE) nr. 1191/69;

sau

- întreprinderi de transport sau activități cărora nu li se aplică acest Regulament.

3. Fără a aduce atingere dispozițiilor din articolul 75 alineatul (3) din Tratat, Consiliul, hotărând cu majoritate calificată la propunerea Comisiei, poate modifica listele de la alineatele (1) și (2) din prezentul articol.

Art. 4 - a fost eliminat prin efectul Regulamentului (CE) nr. 543/97 al Consiliului

Art. 5

1. Când informează Comisia, în conformitate cu articolul 93 alineatul (3) din Tratat, cu privire la orice planuri de acordare sau modificare a ajutoarelor, Statele Membre transmit Comisiei toate informațiile necesare pentru a stabili dacă aceste ajutoare sunt conforme cu dispozițiile din prezentul Regulament.

2. Ajutorul prevăzut la articolul 3 punctul 1 litera a) se exceptează de la procedura prevăzută la articolul 93 alineatul (3) din Tratat; acesta este comunicat Comisiei pe baze estimative la începutul fiecărui an și, ulterior, sub forma unui raport, după încheierea anului financiar.

(modificare introdusă de Regulamentul (CE) nr. 543/97 al Consiliului)

Art. 6

Un comitet consultativ se înființează pe lângă Comisie; acesta sprijină Comisia în examinarea ajutoarelor acordate transportului feroviar, rutier și pe căi navigabile interioare. Comitetul este prezidat de un reprezentat al Comisiei și este format din reprezentanți desemnați de fiecare Stat Membru. Comitetul consultativ se convoacă în ședință cu cel puțin zece zile în prealabil, iar convocarea include detalii cu privire la ordinea de zi. Această perioadă poate fi redusă în cazuri de urgență. Funcționarea comitetului este reglementată de articolul 83 din Tratat.

Comitetul poate să examineze și să dea un aviz cu privire la toate problemele legate de aplicarea prezentului regulament și referitor la alte dispoziții care reglementează acordarea ajutoarelor de stat în sectorul transporturilor.

Comitetul este informat asupra naturii și volumului ajutoarelor acordate întreprinderilor de transport și, în general, asupra tuturor detaliilor relevante cu privire la astfel de ajutoare, din momentul în care acestea sunt notificate Comisiei în conformitate cu dispozițiile prezentului Regulament.

Art. 7

Dispozițiile articolului 3 nu se aplică măsurilor adoptate de oricare Stat Membru pentru punerea în aplicare a unui sistem de ajutoare asupra căruia Comisia, în temeiul articolelor 77, 92 și 93 din Tratat, s-a pronunțat deja.

Art. 8

Prezentul Regulament intră în vigoare la 1 ianuarie 1971.

Prezentul Regulament este obligatoriu în toate elementele sale și se aplică direct în toate Statele Membre.

Publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 130 din data 15.06.1970

**REGULAMENTUL (CE) NR. 1370/2007
AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI
din 23 octombrie 2007**

**Privind serviciile publice de transport feroviar și rutier de călători și de abrogare a
Regulamentelor (CEE) nr. 1191/69 și nr. 1107/70 ale Consiliului**

PARLAMENTUL EUROPEAN ȘI CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul de instituire a Comunității Europene, în special articolele 71 și 89,

având în vedere propunerea Comisiei,

având în vedere avizul Comitetului Economic și Social European¹,

având în vedere avizul Comitetului Regiunilor²,

hotărând în conformitate cu procedura prevăzută la articolul 251 din Tratat³,

întrucât:

(1) Articolul 16 din Tratat confirmă locul ocupat de serviciile de interes economic general în rândul valorilor comune ale Uniunii.

(2) Articolul 86 alineatul (2) din Tratat prevede că întreprinderile cărora li s-a încredințat exploatarea serviciilor de interes economic general se supun normelor cuprinse în tratat și, în special, normelor privind concurența, în măsura în care aplicarea unor astfel de norme nu împiedică realizarea, în drept sau în fapt, a sarcinilor speciale care le sunt încredințate.

(3) Articolul 73 din Tratat constituie *lex specialis* în raport cu articolul 86 alineatul (2). Acest articol stabilește normele aplicabile compensării obligațiilor de serviciu public din transportul terestru.

(4) Principalele obiective ale Cărții albe a Comisiei din 12 septembrie 2001, "Politica europeană în domeniul transportului pentru anul 2010: momentul deciziei", sunt: garantarea unor servicii de transport de călători sigure, eficiente și de o înaltă calitate prin intermediul concurenței reglementate, garantând în același timp transparența și buna funcționare a serviciilor publice de transport de călători, luând în considerare factorii sociali, de mediu și de dezvoltare regională, sau oferirea de condiții tarifare specifice anumitor categorii de călători, cum ar fi pensionarii, și eliminarea disparităților între întreprinderile de transport din diferite State Membre care pot da naștere unor denaturări substanțiale ale concurenței.

(5) În prezent, multe dintre serviciile de transport terestru de călători care sunt necesare din punct de vedere al interesului economic general nu pot funcționa în regim comercial.

¹ JO C 195, 18.08.2006, pag. 20.

² JO C 192, 16.08.2006, pag. 1.

³ Avizul Parlamentului European din 14 noiembrie 2001 (JO C 140 E, 13.06.2002, pag. 262), Poziția comună a Consiliului din 11 decembrie 2006 (JO C 70 E, 27.03.2007, pag. 1) și Poziția Parlamentului European din 10 mai 2007. Decizia Consiliului din 18 septembrie 2007.

Autoritățile competente ale Statelor Membre trebuie să poată acționa pentru a se asigura că asemenea servicii sunt prestate. Mecanismele pe care aceste autorități le pot utiliza pentru a asigura prestarea de servicii publice de transport de călători includ următoarele: atribuirea de drepturi exclusive operatorilor de servicii publice, acordarea de compensații financiare operatorilor de servicii publice și definirea de norme generale de exploatare a transportului public care se aplică tuturor operatorilor. În cazul în care Statele Membre decid, în conformitate cu prezentul Regulament, să excludă anumite norme generale din domeniul de aplicare al acestuia, ar trebui să se aplice regimul general privind ajutoarele de stat.

(6) Multe State Membre au adoptat reglementări care prevăd atribuirea de drepturi exclusive și de contracte de servicii publice cel puțin pe o parte a pieței lor de transporturi publice, în temeiul unor proceduri de atribuire transparente și competitive echitabile. În consecință, schimburile comerciale dintre Statele Membre s-au dezvoltat în mod semnificativ, și o serie de operatori de servicii publice oferă în prezent servicii publice de transport de călători în mai multe State Membre. Cu toate acestea, evoluțiile reglementărilor naționale au dus la disparități între procedurile aplicate și au generat insecuritate juridică în ceea ce privește drepturile operatorilor de servicii publice și obligațiile autorităților competente. Regulamentul (CEE) nr. 1191/69 al Consiliului din 26 iunie 1969 privind acțiunea Statelor Membre în ceea ce privește obligațiile inerente noțiunii de serviciu public în domeniul transportului feroviar, rutier și pe căi navigabile interioare⁴ nu reglementează modul în care urmează să fie atribuite Contractele de servicii publice în Comunitate și, în special, circumstanțele în care acestea ar trebui să facă obiectul unei proceduri competitive de atribuire. Ar fi, prin urmare, necesară o actualizare a cadrului juridic comunitar.

(7) Studiile efectuate și experiența Statelor Membre în care există de mai mulți ani concurență în sectorul transporturilor publice arată că, în condițiile existenței unor garanții corespunzătoare, introducerea unei concurențe reglementate între operatori duce la servicii mai atractive și mai inovatoare la costuri mai scăzute și că acest lucru nu este susceptibil să împiedice îndeplinirea sarcinilor speciale atribuite operatorilor de servicii publice. Această abordare a fost confirmată de Consiliul European în cadrul așa-numitului Proces de la Lisabona din 28 martie 2000, care a invitat Comisia, Consiliu și Statele Membre să "acceleze liberalizarea în domenii cum ar fi ... transportul", în conformitate cu competențele lor respective.

(8) Ar trebui să se permită ca piețele transportului de călători care fac obiectul unei dereglementări și în cadrul cărora nu există drepturi exclusive să își păstreze caracteristicile și modul de funcționare, în măsura în care acestea sunt compatibile cu cerințele Tratatului.

(9) Pentru a-și putea organiza serviciile publice de transport de călători în modul care răspunde cel mai bine nevoilor publicului, toate autoritățile competente trebuie să aibă posibilitatea de a-și alege în mod liber operatorii de servicii publice, ținând seama de interesele întreprinderilor mici și mijlocii, în condițiile prevăzute în prezentul Regulament. Pentru a garanta aplicarea principiilor transparenței, egalității de tratament privind operatorii aflați în concurență și proporționalității, atunci când sunt acordate compensații sau drepturi exclusive este esențial ca un contract de servicii publice încheiat între autoritatea competentă și operatorul de servicii publice ales să definească natura obligațiilor de serviciu public și

⁴ JO L 156, 28.06.1969, pag. 1. Regulament modificat ultima dată prin Regulamentul (CEE) nr. 1893/91 (JO L 169, 29.06.1991, pag. 1).

retribuția convenită. Forma sau denumirea Contractului poate varia în conformitate cu sistemele juridice ale Statelor Membre.

(10) Contrar Regulamentului (CEE) nr. 1191/69, al cărui domeniu de aplicare include și serviciile publice de transport de călători pe căi navigabile interioare, nu se consideră oportun ca prezentul Regulament să reglementeze atribuirea Contractelor de servicii publice în domeniul specific respectiv. Prin urmare, organizarea serviciilor publice de transport de călători pe căi navigabile interioare și, în măsura în care nu sunt reglementate de prevederi specifice ale dreptului comunitar, pe apele maritime naționale este supusă respectării principiilor generale ale Tratatului, cu excepția cazului în care Statele Membre decid să aplice prezentul Regulament respectivelor domenii specifice. Dispozițiile prezentului Regulament nu împiedică integrarea serviciilor de transport pe căi navigabile interioare și pe ape maritime naționale într-o rețea mai amplă de transport public urban, suburban sau regional de călători.

(11) Contrar Regulamentului (CEE) nr. 1191/69, al cărui domeniu de aplicare include și serviciile de transport de marfă, nu se consideră oportun ca prezentul Regulament să reglementeze atribuirea de contracte de servicii publice în domeniul specific respectiv. Prin urmare, la trei ani de la intrarea în vigoare a prezentului Regulament, organizarea serviciilor de transport de marfă ar trebui să fie supusă respectării principiilor generale ale Tratatului.

(12) Din perspectiva dreptului comunitar, nu prezintă importanță dacă serviciile publice de transport de călători sunt exploatate de către întreprinderi publice sau private. Prezentul Regulament se bazează pe principiul neutralității în ceea ce privește regimul proprietății menționat la articolul 295 din Tratat, pe principiul dreptului Statelor Membre de a defini serviciile de interes economic general menționat la articolul 16 din Tratat, precum și pe principiile subsidiarității și proporționalității menționate la articolul 5 din Tratat.

(13) Unele servicii, legate adesea de o infrastructură anume, sunt exploatate în principal datorită interesului istoric sau turistic pe care îl prezintă. Având în vedere faptul că scopul acestor exploatare este vădit diferit de prestarea transportului public de călători, nu este, prin urmare, necesar ca acestea să fie reglementate de normele și procedurile care se aplică în cazul obligațiilor de serviciu public.

(14) În cazul în care autoritățile competente răspund de organizarea rețelei publice de transport, în afară de exploatarea efectivă a serviciului de transport, acest lucru poate să includă o gamă întreagă de alte activități și obligații pe care autoritățile competente trebuie să aibă libertatea fie de a le îndeplini ele însele, fie de a le încredința, în tot sau în parte, unui terț.

(15) Contractele pe termen lung pot duce la închiderea pieței pe o perioadă mai lungă decât este necesar, reducând astfel avantajele presiunii exercitate de concurență. Pentru a reduce la minimum denaturarea concurenței, protejând în același timp calitatea serviciilor, Contractele de servicii publice ar trebui încheiate pe termen limitat. Prelungirea unor astfel de Contracte ar putea să se facă sub rezerva unei confirmări pozitive din partea utilizatorilor. În acest context, este necesar să se prevadă prelungirea Contractelor de servicii publice cu cel mult jumătate din termenul inițial, în cazul în care operatorul de servicii publice trebuie să investească în active a căror perioadă de amortizare are caracter excepțional, precum și în cazul regiunilor ultraperiferice astfel cum sunt menționate la articolul 299 din Tratat, din cauza caracteristicilor și a constrângerilor speciale ale acestora. În plus, în cazul în care un operator de servicii publice investește în infrastructură sau în material rulant și în vehicule

care au caracter excepțional, în sensul că ambele implică fonduri însemnate, și cu condiția ca respectivul Contract să fie atribuit în urma unei proceduri competitive echitabile de atribuire, ar trebui să poată fi acordată o prelungire pe termen chiar mai lung.

(16) În cazul în care încheierea unui Contract de servicii publice poate duce la schimbarea operatorului de servicii publice, ar trebui ca autoritățile competente să poată cere operatorului de servicii publice ales să aplice dispozițiile Directivei 2001/23/CE a Consiliului din 12 martie 2001 privind apropierea legislației Statelor Membre referitoare la menținerea drepturilor lucrătorilor în cazul transferului de întreprinderi, unități sau părți de întreprinderi sau unități⁵. Directiva menționată nu împiedică Statele Membre să protejeze alte condiții privind transferul drepturilor angajaților decât cele reglementate prin Directiva 2001/23/CE și, ca urmare, dacă este cazul, să țină seama de standardele sociale stabilite de actele cu putere de lege și de actele administrative naționale, sau de Contractele colective, ori de Acordurile încheiate între partenerii sociali.

(17) În conformitate cu principiul subsidiarității, autoritățile competente au dreptul de a institui criterii sociale și calitative menite să mențină și să ridice standardele de calitate pentru obligațiile de serviciu public, de exemplu, cu privire la condițiile minime de lucru, drepturile călătorilor, nevoile persoanelor cu mobilitate redusă, protecția mediului, securitatea pasagerilor și a angajaților, precum și obligațiile aferente Contractului colectiv și alte norme și acorduri privind locurile de muncă și protecția socială la locul în care este prestat serviciul. Pentru a asigura condiții concurențiale transparente și comparabile între operatori și pentru a evita riscul de dumping social, autoritățile competente ar trebui să aibă dreptul să impună standarde de calitate specifice în domeniul social și al serviciilor.

(18) Sub rezerva dispozițiilor relevante ale dreptului intern, orice autoritate locală sau, în absența acesteia, orice autoritate națională poate decide să presteze propriile servicii publice de transport de călători în domeniul pe care îl administrează sau să le încredințeze unui operator intern fără a organiza o procedură competitivă de atribuire. Cu toate acestea, pentru a asigura condiții de concurență echitabile, această opțiune de prestare proprie trebuie să fie strict controlată. Autoritatea competentă sau grupul de autorități competente care oferă servicii publice integrate de transport de călători, în mod colectiv sau prin intermediul membrilor săi, ar trebui să exercite controlul necesar. De asemenea, unei autorități competente care prestează propriile servicii de transport sau unui operator intern ar trebui să i se interzică participarea la procedurile competitive de atribuire în afara teritoriului autorității respective. Autoritatea care deține controlul asupra operatorului intern respectiv ar trebui să poată să îi interzică operatorului respectiv participarea la procedurile competitive de atribuire organizate pe teritoriul său. Restricțiile cu privire la activitățile unui operator intern nu aduc atingere posibilității de a atribui direct Contracte de servicii publice în cazurile în care acestea vizează transportul feroviar, cu excepția altor moduri de transport pe șine, cum ar fi metroul sau tramvaiele. Mai mult, atribuirea directă de Contracte de servicii publice pentru transportul feroviar greu nu împiedică autoritățile competente să atribuie unui operator intern Contracte de servicii publice pentru servicii publice de transport de călători cu alte moduri de transport pe șine, cum ar fi metroul sau tramvaiul.

(19) Subcontractarea poate contribui la un transport în comun pentru călători mai eficient și face posibilă participarea întreprinderilor, altele decât operatorul de servicii publice căruia i-a fost acordat Contractul de servicii publice. Cu toate acestea, în scopul utilizării optime a

⁵ JO L 82, 22.03.2001, pag. 16.

fondurilor publice, autoritățile competente ar trebui să fie în măsură să stabilească modalitatea de subcontractare a serviciilor lor publice de transport de călători, în special în cazul serviciilor prestate de către un operator intern. Mai mult, subcontractanților nu ar trebui să li se interzică participarea la proceduri competitive de atribuire pe teritoriul oricărei autorități competente. Selecția unui subcontractant de către autoritatea competentă sau operatorul intern al acesteia trebuie să fie realizată în conformitate cu dreptul comunitar.

(20) În cazul în care o autoritate publică locală alege să încredințeze unui terț un serviciu de interes general, aceasta trebuie să selecteze operatorul de serviciu public în conformitate cu dreptul comunitar privind Contractele publice și concesiunile, astfel cum este stabilit prin articolele 43-49 din Tratat și în conformitate cu principiile transparenței și egalității de tratament. În special, dispozițiile prezentului Regulament nu aduc atingere obligațiilor care revin autorităților publice în temeiul Directivelor privind atribuirea de Contracte de achiziții publice, în cazul în care Contractele respective de servicii publice se înscriu în domeniul de aplicare al acestor Directive.

(21) Ar trebui garantată protecția juridică efectivă nu numai pentru atribuirea de contracte ce intră în domeniul de aplicare al Directivei 2004/17/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 31 martie 2004 de coordonare a procedurilor de atribuire a Contractelor de achiziții în sectoarele apei, energiei, transporturilor și serviciilor poștale⁶ și al Directivei 2004/18/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 31 martie 2004 privind coordonarea procedurilor de atribuire a Contractelor de achiziții publice de lucrări, de bunuri și de servicii⁷, ci și pentru alte contracte atribuite în temeiul prezentului Regulament. O procedură efectivă privind căile de atac este necesară și ar trebui să fie comparabilă, după caz, cu procedurile relevante prevăzute în Directiva 89/665/CEE a Consiliului din 21 decembrie 1989 privind coordonarea actelor cu putere de lege și a actelor administrative privind aplicarea procedurilor care vizează căile de atac față de atribuirea Contractelor de achiziții publice de produse și a Contractelor publice de lucrări⁸ și în Directiva 92/13/CEE a Consiliului din 25 februarie 1992 privind coordonarea actelor cu putere de lege și a actelor administrative referitoare la aplicarea normelor comunitare cu privire la procedurile de achiziții publice ale entităților care desfășoară activități în sectoarele apei, energiei, transporturilor și telecomunicațiilor⁹.

(22) Unele invitații de participare la procedura competitivă de atribuire fac necesare definirea și descrierea unor sisteme complexe de către autoritățile competente. De aceea, aceste autorități ar trebui să fie împuternicite ca, atunci când atribuie contracte în astfel de cazuri, să negocieze detaliile respective cu unii sau cu toți potențialii operatori de serviciu public, după ce ofertele au fost depuse.

(23) Invitațiile de participare în vederea atribuirii de Contracte de servicii publice nu ar trebui să fie obligatorii în cazurile în care contractele se referă la sume sau distanțe mici. În acest sens, sumele sau distanțele mai mari ar trebui să permită autorităților competente să țină seama de interesele speciale ale întreprinderilor mici și mijlocii. Autorităților competente nu ar trebui să li se permită să divizeze contractele sau rețelele, pentru a evita organizarea unei proceduri competitive de atribuire.

⁶ JO L 134, 30.04.2004, pag. 1. Directivă modificată ultima dată prin Directiva 2006/97/CE a Consiliului (JO L 363, 20.12.2006, pag. 107).

⁷ JO L 134, 30.04.2004, pag. 114. Directivă modificată ultima dată prin Directiva 2006/97/CE a Consiliului.

⁸ JO L 395, 30.12.1989, pag. 33. Directivă modificată prin Directiva 92/50/CEE (JO L 209, 24.07.1992, pag. 1).

⁹ JO L 76, 23.03.1992, pag. 14. Directivă modificată ultima dată prin Directiva 2006/97/CE.

(24) În cazul în care există riscul de a se perturba prestarea serviciilor, autoritățile competente ar trebui să fie împuternicite să introducă măsuri de urgență pe termen scurt, până la atribuirea unui nou Contract de servicii publice care să respecte toate condițiile de atribuire a unui contract stabilite în cadrul prezentului Regulament.

(25) Transportul public feroviar de călători prezintă aspecte specifice legate de volumul investițiilor și de costurile infrastructurii. În martie 2004, Comisia a prezentat o propunere de modificare a Directivei 91/440/CEE a Consiliului din 29 iulie 1991 privind dezvoltarea căilor ferate comunitare¹⁰, astfel încât să garanteze accesul tuturor întreprinderilor feroviare comunitare la infrastructura tuturor Statelor Membre în scopul exploatării serviciilor internaționale de transport de călători. Scopul prezentului Regulament este de a institui un cadru juridic pentru compensare și/sau drepturi exclusive pentru Contractele de servicii publice, și nu de a liberaliza suplimentar piața serviciilor de transport feroviar.

(26) În cazul serviciilor publice, prezentul Regulament permite fiecărei autorități competente, în contextul unui Contract de servicii publice, să își aleagă operatorul de servicii publice de transport de călători. Date fiind diferențele între modurile în care Statele Membre își organizează teritoriul în această privință, autoritățile competente pot primi în mod justificat permisiunea de a atribui direct Contracte de servicii publice pentru călătoriile pe calea ferată.

(27) Compensația acordată de către autoritățile competente pentru a acoperi costurile ocazionate de îndeplinirea obligațiilor de serviciu public ar trebui calculată în așa fel încât să se evite compensarea în exces. În cazul în care o autoritate competentă intenționează să atribuie un contract de servicii publice fără ca acesta să facă obiectul unei proceduri competitive de atribuire, autoritatea în cauză trebuie, de asemenea, să respecte o serie de norme detaliate care să asigure o compensație cu un quantum corespunzător și care să reflecte dorința de eficiență și calitate a serviciilor.

(28) În urma unei analize adecvate a tuturor efectelor pe care le are respectarea obligațiilor de serviciu public asupra cererii de servicii publice de transport de călători, în cadrul schemei de calcul din Anexă, autoritatea competentă și operatorul de servicii publice pot dovedi că s-a evitat compensarea în exces.

(29) În vederea atribuirii de Contracte de servicii publice, cu excepția măsurilor de urgență și a contractelor privind distanțe mici, autoritățile competente ar trebui să ia măsurile necesare pentru a face public, cu cel puțin un an înainte, faptul că intenționează să atribuie astfel de contracte, astfel încât să permită un răspuns din partea potențialilor operatori de servicii publice.

(30) Contractele de servicii publice atribuite direct ar trebui să facă obiectul unei transparențe sporite.

(31) Dat fiind faptul că autoritățile competente și operatorii de serviciu public au nevoie de timp pentru a se adapta la dispozițiile prezentului Regulament, ar trebui să fie prevăzute dispoziții tranzitorii. În vederea atribuirii treptate a Contractelor de servicii publice în conformitate cu prezentul Regulament, Statele Membre ar trebui să transmită Comisiei un

¹⁰ JO L 237, 24.08.1991, pag. 25. Directivă modificată ultima dată prin Directiva 2006/103/CE (JO L 363, 20.12.2006, pag. 344).

raport privind progresele înregistrate, în termen de șase luni de la încheierea primei jumătăți a perioadei de tranziție. Comisia poate propune măsuri corespunzătoare pe baza acestor rapoarte.

(32) În cursul perioadei de tranziție, autoritățile competente pot pune în aplicare dispozițiile prezentului Regulament la date diferite. Prin urmare, este posibil ca, în cursul acestei perioade, operatorii de serviciu public de pe piețele încă neafectate de dispozițiile prezentului Regulament să își depună ofertele pentru Contracte de servicii publice pe piețe care s-au deschis mai rapid concurenței controlate. Pentru a evita, prin intermediul unor acțiuni proporționale, orice dezechilibre la deschiderea pieței de transporturi publice, autoritățile competente ar trebui să aibă posibilitatea de a refuza, în cursul celei de-a doua jumătăți a perioadei de tranziție, ofertele depuse de întreprinderile care prestează servicii publice de transport a căror valoare nu este acordată, în proporție de peste jumătate, în conformitate cu prezentul Regulament, cu condiția ca acest lucru să se aplice în mod nediscriminatoriu și să se decidă înainte de lansarea invitației de participare la procedura competitivă de atribuire.

(33) La punctele 87-95 din hotărârea din 24 iulie 2003 pronunțată în cauza C-280/00 Altmark Trans GmbH¹¹, Curtea de Justiție a Comunităților Europene a hotărât că o compensație de serviciu public nu constituie un avantaj în sensul articolului 87 din Tratat, cu condiția îndeplinirii a patru condiții cumulative. În cazul în care aceste condiții nu sunt îndeplinite și sunt îndeplinite condițiile generale de aplicare a articolului 87 alineatul (1) din Tratat, compensația de serviciu public reprezintă ajutor de stat și se află sub incidența articolelor 73, 86, 87 și 88 din Tratat.

(34) Compensația pentru serviciile publice se poate dovedi necesară în sectorul transportului terestru de călători, astfel încât întreprinderile care răspund de serviciile publice să exploateze aceste servicii pe baza principiilor și în condițiile care le permit să își îndeplinească sarcinile. O astfel de compensație poate fi compatibilă cu Tratatul în temeiul articolului 73 în anumite condiții. În primul rând, ea trebuie acordată pentru a asigura prestarea serviciilor care sunt servicii de interes general în sensul Tratatului. În al doilea rând, pentru a evita denaturarea nejustificată a concurenței, această compensație nu poate depăși ceea ce este necesar pentru acoperirea costurilor nete ocazionate de îndeplinirea obligațiilor de serviciu public, ținând seama de venitul generat prin aceasta și de un profit rezonabil.

(35) Prin urmare, compensația acordată de către autoritățile competente în conformitate cu dispozițiile prezentului Regulament poate fi exceptată de la cerința de notificare prealabilă prevăzută la articolul 88 alineatul (3) din Tratat.

(36) Prezentul Regulament înlocuiește Regulamentul (CEE) nr. 1191/69; în consecință, Regulamentul în cauză ar trebui abrogat. În cazul serviciilor publice de transport de marfă se prevede o perioadă de tranziție de trei ani, care va înlesni eliminarea treptată a compensațiilor neautorizate de către Comisie în conformitate cu articolele 73, 86, 87 și 88 din Tratat. Orice compensație acordată cu privire la prestarea de servicii publice de transport de călători, altele decât cele reglementate prin prezentul Regulament, care riscă să implice ajutoare de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) din Tratat, ar trebui să respecte dispozițiile articolelor 73, 86, 87 și 88 din Tratat, inclusiv interpretările relevante ale Curții de Justiție a Comunităților Europene și, mai ales, hotărârea acesteia în cauza C-280/00 Altmark Trans GmbH. În analiza unor astfel de cazuri, Comisia ar trebui, în consecință, să aplice principii similare

¹¹ Rec. 2003, pag. I-7747.

cu cele stabilite prin prezentul Regulament sau, după caz, prin alte reglementări în domeniul serviciilor de interes economic general.

(37) Domeniul de aplicare al Regulamentului (CEE) nr. 1107/70 al Consiliului din 4 iunie 1970 privind acordarea ajutoarelor de stat pentru transportul feroviar, rutier și pe căi navigabile interioare¹² este reglementat de prezentul Regulament. Regulamentul respectiv este considerat caduc, limitând în același timp aplicarea articolului 73 din Tratat, fără a oferi un temei legal corespunzător pentru autorizarea schemelor actuale de investiții, în special în ceea ce privește investițiile în infrastructura de transport în cadrul unui parteneriat public-privat. Prin urmare, respectivul Regulament ar trebui abrogat pentru ca articolul 73 din Tratat să se aplice în mod corespunzător evoluțiilor permanente din acest sector, fără a aduce atingere prezentului Regulament sau Regulamentului (CEE) nr. 1192/69 al Consiliului din 26 iunie 1969 privind standardizarea conturilor întreprinderilor feroviare¹³. În vederea facilitării în continuare a aplicării normelor comunitare relevante, Comisia va propune Linii directe privind ajutoarele de stat pentru investițiile feroviare, inclusiv investițiile în infrastructură în 2007.

(38) Comisia ar trebui să întocmească un raport în vederea evaluării punerii în aplicare a prezentului Regulament și a evoluțiilor în asigurarea transportului public de călători în Comunitate, în special a calității serviciilor publice de transport de călători și a efectelor pe care le are acordarea de contracte de servicii publice prin atribuire directă. Dacă este necesar, acest raport poate fi însoțit de propuneri corespunzătoare de modificare a prezentului Regulament,

ADOPTĂ PREZENTUL REGULAMENT:

Art. 1 Scopul și domeniul de aplicare

(1) Scopul prezentului Regulament este acela de a defini modul în care, în conformitate cu normele dreptului comunitar, autoritățile competente pot acționa în domeniul transportului public de călători pentru a garanta prestarea de servicii de interes general care sunt, printre altele, mai numeroase, mai sigure, de calitate mai bună sau au costuri mai scăzute decât cele pe care le-ar fi permis numai acțiunea forțelor pieței.

În acest scop, prezentul Regulament stabilește condițiile în care autoritățile competente, atunci când impun sau contractează obligații de serviciu public, compensează operatorii de servicii publice pentru costurile suportate și/sau acordă drepturi exclusive în schimbul îndeplinirii obligațiilor de serviciu public.

(2) Prezentul Regulament se aplică exploatarea națională și internațională a serviciilor publice de transport de călători pe calea ferată și cu alte moduri de transport pe șine, precum și de transport rutier, cu excepția serviciilor exploatate în principal pentru interesul lor istoric sau turistic. Statele Membre pot aplica prezentul Regulament transportului în comun pe căi navigabile interioare și, fără a aduce atingere Regulamentului (CEE) nr. 3577/92 al

¹² JO L 130, 15.06.1970, pag. 1. Regulament modificat ultima dată prin Regulamentul (CE) nr. 543/97 (JO L 84, 26.03.1997, pag. 6).

¹³ JO L 156, 28.06.1969, pag. 8. Regulament modificat ultima dată prin Regulamentul (CE) nr. 1791/2006 (JO L 363, 20.12.2006, pag. 1).

Consiliului din 7 decembrie 1992 de aplicare a principiului liberei circulații a serviciilor la transporturile maritime în interiorul Statelor Membre (cabotaj maritim)¹⁴, pe ape maritime naționale.

(3) Prezentul Regulament nu se aplică concesiunilor de lucrări publice în sensul articolului 1 alineatul (3) litera (a) din Directiva 2004/17/CE sau în sensul articolului 1 alineatul (3) din Directiva 2004/18/CE.

Art. 2 Definiții

În sensul prezentului Regulament:

(a) prin "**transport public de călători**" se înțelege serviciile de transport de călători care sunt de interes economic general și care sunt prestate către public în mod nediscriminatoriu și continuu;

(b) prin "**autoritate competentă**" se înțelege orice autoritate publică sau grup de autorități publice dintr-unul sau mai multe State Membre, care are competența de a interveni în transportul public de călători într-o zonă geografică dată sau orice organism investit cu o astfel de autoritate;

(c) prin "**autoritate locală competentă**" se înțelege orice autoritate competentă a cărei zonă de competență teritorială nu corespunde teritoriului național;

(d) prin "**operator de serviciu public**" se înțelege orice întreprindere publică sau privată sau orice grup de astfel de întreprinderi care exploatează servicii publice de transport de călători, sau orice organism public care prestează servicii publice de transport de călători;

(e) prin "**obligație de serviciu public**" se înțelege o cerință definită sau stabilită de către o autoritate competentă, pentru a asigura servicii publice de transport de călători de interes general, pe care un operator, dacă ar ține seama de propriile sale interese comerciale, nu și le-ar asuma sau nu și le-ar asuma în aceeași măsură sau în aceleași condiții fără a fi retribuit;

(f) prin "**drept exclusiv**" se înțelege un drept care permite exploatarea anumitor servicii publice de transport de călători de către un operator de servicii publice pe o anumită rută sau rețea ori într-o anumită zonă, cu excluderea oricărui alt asemenea operator;

(g) prin "**compensație de serviciu public**" se înțelege orice beneficiu, în special financiar, acordat direct sau indirect de către o autoritate competentă din fonduri publice în perioada de punere în aplicare a unei obligații de serviciu public sau în legătură cu perioada respectivă;

(h) prin "**atribuire directă**" se înțelege atribuirea unui contract de servicii publice unui anumit operator de serviciu public, fără o procedură competitivă de atribuire prealabilă;

(i) prin "**contract de servicii publice**" se înțelege unul sau mai multe acte obligatorii din punct de vedere juridic și care confirmă acordul încheiat între o autoritate competentă și un operator de serviciu public cu scopul de a încredința respectivului operator de serviciu public gestionarea și exploatarea serviciilor publice de transport de călători, sub rezerva unor

¹⁴ JO L 364, 12.12.1992, pag. 7.

obligații de serviciu public; în funcție de dreptul Statelor Membre, contractul poate consta, de asemenea, într-o decizie adoptată de către autoritatea competentă:

- sub forma unui act cu putere de lege sau a unor acte administrative speciale sau
- care cuprinde condițiile în care autoritatea competentă însăși prestează serviciile sau încredințează prestarea unor astfel de servicii unui operator intern;

(j) prin "**operator intern**" se înțelege o entitate cu personalitate juridică distinctă asupra căreia autoritatea locală competentă sau, în cazul unui grup de autorități, cel puțin una dintre autoritățile locale competente exercită un control asemănător cu cel exercitat asupra propriilor sale departamente;

(k) prin "**valoare**" se înțelege valoarea unui serviciu, a unei rute, a unui contract de servicii publice sau a unui regim de compensare pentru transportul public de călători și care este echivalentul remunerației totale, înainte de aplicarea TVA, convenită operatorului sau operatorilor de serviciu public, inclusiv compensația de orice fel plătită de autoritățile publice și venitul din vânzarea biletelor care nu este restituit autorității competente în cauză;

(l) prin "**normă generală**" se înțelege o măsură care se aplică în mod nediscriminatoriu tuturor serviciilor publice de transport de călători de același fel într-o anumită zonă geografică și pentru care este responsabilă o autoritate competentă;

(m) prin "**servicii publice integrate de transport de călători**" se înțelege serviciile interconectate de transport într-o zonă geografică determinată cu un serviciu unic de informații, un regim unic de taxare a biletelor și un orar unic de transport.

Art. 3 Contractele de servicii publice și normele generale

(1) În cazul în care o autoritate competentă decide să acorde unui operator ales un drept exclusiv și/sau o compensație de orice natură în schimbul îndeplinirii unor obligații de serviciu public, autoritatea respectivă face aceasta în cadrul unui Contract de servicii publice.

(2) Prin derogare de la alineatul (1), obligațiile de serviciu public care urmăresc să instituie tarife maxime pentru toți călătorii sau pentru anumite categorii de călători pot fi supuse, la rândul lor, normelor generale. În conformitate cu principiile stabilite la articolele 4 și 6 și în anexă, autoritatea competentă compensează operatorii de serviciu public pentru efectul financiar net, pozitiv sau negativ, exercitat asupra costurilor ocazionate și asupra veniturilor generate de respectarea obligațiilor tarifare stabilite prin intermediul normelor generale într-o manieră care să evite compensarea în exces. Acest lucru nu aduce atingere dreptului autorităților competente de a integra în contractele de servicii publice obligații de serviciu public care instituie tarife maxime.

(3) Fără a aduce atingere dispozițiilor articolelor 73, 86, 87 și 88 din Tratat, Statele Membre pot exclude din domeniul de aplicare al prezentului Regulament normele generale privind compensarea financiară pentru obligații de serviciu public care instituie tarife maxime pentru elevi, studenți, ucenici și persoane cu mobilitate redusă. Aceste norme generale sunt notificate în conformitate cu articolul 88 din Tratat. Orice astfel de notificare cuprinde informații complete privind măsura respectivă și, în special, detalii privind metoda de calcul.

Art. 4 Conținutul obligatoriu al contractelor de servicii publice și al normelor generale

(1) Contractele de servicii publice și normele generale:

(a) definesc în mod clar obligațiile de serviciu public pe care trebuie să le respecte operatorul de servicii publice, precum și zonele geografice în cauză;

(b) stabilesc în prealabil, în mod obiectiv și transparent,

(i) parametrii pe baza cărora urmează să se calculeze plata compensației, dacă există, și

(ii) natura și întinderea oricărui drept exclusiv acordat, într-un mod care să prevină compensarea în exces. În cazul contractelor de servicii publice atribuite în conformitate cu articolul 5 alineatele (2), (4), (5) și (6), acești parametri se stabilesc astfel încât nici o plată compensatorie să nu poată depăși suma necesară pentru acoperirea efectului financiar net asupra costurilor ocazionate și asupra veniturilor generate de îndeplinirea obligațiilor de serviciu public, ținând seama de venitul legat de acestea și care este reținut de către operatorul de serviciu public, precum și de un profit rezonabil;

(c) stabilesc modalitățile de alocare a costurilor legate de prestarea de servicii. Aceste costuri pot include, în special, cheltuielile cu personalul, consumul de energie, redevențele aferente infrastructurii, întreținerea și reparațiile autovehiculelor de transport în comun, materialul rulant și instalațiile necesare pentru exploatarea serviciilor de transport de călători, costurile fixe și o rentabilitate adecvată a capitalului.

(2) Contractele de servicii publice și normele generale determină modalitățile de alocare a veniturilor încasate din vânzarea de bilete, venituri care pot fi reținute de operatorul de servicii publice, restituite autorității competente sau partajate de cele două entități.

(3) Durata Contractelor de servicii publice este limitată și nu depășește 10 ani pentru serviciile de transport cu autocarul și cu autobuzul și 15 ani pentru serviciile de transport de călători pe calea ferată și cu alte moduri de transport pe șine. Durata Contractelor de servicii publice care vizează mai multe moduri de transport este limitată la 15 ani, în cazul în care transportul feroviar sau cu alte moduri de transport pe șine reprezintă peste 50% din valoarea serviciilor în cauză.

(4) Dacă este necesar, ținând seama de condițiile de amortizare a activelor, durata Contractului de servicii publice poate fi prelungită cu cel mult jumătate din durata inițială, în cazul în care operatorul de serviciu public pune la dispoziție active care sunt atât importante în raport cu activele generale necesare pentru prestarea serviciilor de transport de călători vizate de Contractul de servicii publice, cât și legate preponderent de serviciile de transport de călători vizate de Contract.

În cazul în care acest lucru este justificat de costurile care derivă din situația geografică deosebită, durata Contractelor de servicii publice în regiunile ultraperiferice, Contracte menționate la alineatul (3), poate fi prelungită cu cel mult jumătate din durata inițială.

În cazul în care acest lucru este justificat de amortizarea capitalului în raport cu investiția excepțională în infrastructură, în capital rulant sau în vehicule și dacă respectivul Contract de servicii publice este atribuit conform unei proceduri competitive de atribuire, Contractul de servicii publice poate fi încheiat pe o durată mai lungă. Pentru a asigura transparența în acest caz, în termen de un an de la încheierea Contractului, autoritatea competentă transmite Comisiei Contractul de servicii publice și elementele care justifică durata mai lungă a acestuia.

(5) Fără a aduce atingere dreptului intern sau dreptului comunitar, inclusiv Contractelor colective încheiate de partenerii sociali, autoritățile competente pot solicita ca operatorul de servicii publice ales să acorde personalului angajat anterior pentru a presta servicii drepturile pe care acesta le-ar fi avut dacă ar fi fost transferat în sensul Directivei 2001/23/CE. În cazul în care autoritățile competente solicită operatorilor de serviciu public să respecte anumite standarde sociale, Caietele de sarcini aferente procedurilor competitive de atribuire și Contractele de servicii publice cuprind o listă cu personalul în cauză și oferă în condiții de transparență detalii privind drepturile contractuale ale acestuia și condițiile în care angajații sunt considerați ca fiind legați de serviciile respective.

(6) În cazul în care autoritățile competente, în conformitate cu dreptul intern, solicită ca operatorii de servicii publice să respecte anumite standarde de calitate, aceste standarde sunt cuprinse în Caietele de sarcini și în Contractele de servicii publice.

(7) Caietele de sarcini și Contractele de servicii publice indică, de o manieră transparentă, dacă subcontractarea poate să fie avută în vedere și, dacă da, în ce măsură. Dacă are loc o subcontractare, operatorul însărcinat cu administrarea și prestarea serviciilor publice de transport de călători în conformitate cu prezentul Regulament trebuie să presteze el însuși o mare parte a serviciilor publice de transport de călători. Un contract de servicii publice, care acoperă în același timp proiectarea, construcția și exploatarea serviciilor publice de transport de călători, poate permite subcontractarea integrală pentru exploatarea acelor servicii. În conformitate cu dreptul intern și cu dreptul comunitar, Contractul de servicii publice stabilește condițiile aplicabile subcontractării.

Art. 5 Atribuirea de contracte de servicii publice

(1) Contractele de servicii publice se atribuie în conformitate cu normele stabilite prin prezentul Regulament. Cu toate acestea, Contractele de servicii sau Contractele de servicii publice, astfel cum sunt definite în Directivele 2004/17/CE sau 2004/18/CE, pentru servicii publice de transport de călători cu autobuzul sau tramvaiul, se atribuie în conformitate cu procedurile prevăzute în temeiul respectivelor Directive, în cazul în care astfel de Contracte nu iau forma Contractelor de concesiune de servicii, astfel cum sunt definite în Directivele în cauză. Dispozițiile alineatelor (2)-(6) din prezentul articol nu se aplică în cazul în care Contractele urmează să fie atribuite în conformitate cu Directiva 2004/17/CE sau 2004/18/CE.

(2) Cu excepția cazului în care acest lucru este interzis de dreptul intern, orice autoritate locală competentă, fie că este o autoritate de sine stătătoare, fie un grup de autorități care prestează servicii publice integrate de transport de călători, poate decide să presteze ea însăși servicii publice de transport de călători sau să atribuie Contracte de servicii publice în mod direct unei entități cu personalitate juridică distinctă asupra căreia autoritatea locală competentă sau, în cazul unui grup de autorități, cel puțin una dintre autoritățile locale

competente exercită un control asemănător cu cel exercitat asupra propriilor sale departamente. Următoarele dispoziții se aplică în cazul în care o autoritate locală competentă ia o astfel de decizie:

(a) în scopul de a stabili dacă autoritatea locală competentă exercită controlul, sunt luați în considerare factori, precum gradul de reprezentare în organele administrative, de conducere sau supraveghere, dispozițiile referitoare la această reprezentare în actul constitutiv, participarea la capitalul social, influența efectivă și controlul efectiv asupra deciziilor strategice și asupra deciziilor manageriale individuale. În conformitate cu dreptul comunitar, participarea autorității publice competente la capitalul social în proporție de 100%, în special în cazul parteneriatelor public-privat, nu este o cerință obligatorie pentru stabilirea controlului în sensul prezentului alineat, cu condiția să existe o influență publică dominantă și să se poată stabili controlul pe baza altor criterii;

(b) condiția de aplicare a prezentului alineat este aceea ca operatorul intern și orice entitate asupra căreia respectivul operator exercită chiar și o influență minimă să își desfășoare activitatea de transport public de călători pe teritoriul autorității locale competente, fără a aduce atingere vreunei linii de ieșire sau altor elemente auxiliare activității respective care intră pe teritoriul autorităților locale competente vecine, și să nu participe la proceduri competitive de atribuire privind prestarea de servicii de transport public de călători în afara teritoriului autorității locale competente;

(c) fără a aduce atingere literei (b), operatorul intern poate participa la proceduri competitive echitabile de atribuire începând cu doi ani înaintea expirării Contractului său de servicii publice atribuit direct, cu condiția să se fi luat o decizie finală, în sensul ca serviciile publice de transport de călători vizate de contractul operatorului intern să facă obiectul unei proceduri competitive echitabile de atribuire și ca operatorul intern respectiv să nu fi încheiat nici un alt Contract de servicii publice atribuit direct;

(d) în lipsa unei autorități locale competente, literele (a), (b) și (c) se aplică unei autorități naționale cu privire la o zonă geografică ce nu corespunde teritoriului național, cu condiția ca operatorul intern să nu participe la proceduri competitive de atribuire privind prestarea de servicii publice de transport de călători care se organizează în afara zonei pentru care a fost atribuit Contractul de servicii publice;

(e) dacă subcontractarea în conformitate cu articolul 4 alineatul (7) este avută în vedere, operatorul intern trebuie să presteze el însuși cea mai mare parte a serviciului public de transport de călători.

(3) Orice autoritate competentă care face apel la un terț, altul decât un operator intern, atribuie Contractele de servicii publice pe baza unei proceduri competitive de atribuire, cu excepția cazurilor menționate la alineatele (4), (5) și (6). Procedura competitivă de atribuire adoptată este deschisă tuturor operatorilor, este echitabilă și respectă principiile transparenței și nediscriminării. În urma depunerii ofertelor și a eventualei etape de preselectie, procedura poate presupune negocieri în conformitate cu aceste principii, cu scopul de a stabili modul optim de a îndeplini anumite cerințe speciale sau complexe.

(4) Cu excepția cazului în care acest lucru este interzis de dreptul intern, autoritățile competente pot decide să atribuie direct contracte de servicii publice fie în cazul în care valoarea medie anuală a acestora este estimată la mai puțin de 1.000.000 EUR, fie în cazul în

care aceste Contracte vizează prestarea anuală de servicii de transport public de călători pe mai puțin de 300.000 de kilometri.

În cazul unui Contract de servicii publice atribuit direct unei întreprinderi mici sau mijlocii care exploatează cel mult 23 de autovehicule, aceste plafoane pot fi mărite fie la o valoare medie anuală estimată la mai puțin de 2.000.000 EUR, fie la prestarea anuală de servicii publice de transport de călători pe mai puțin de 600.000 de kilometri.

(5) Autoritatea competentă poate lua măsuri de urgență în cazul unei perturbări a serviciilor sau în cazul riscului iminent de producere a unei asemenea perturbări. Măsurile de urgență respective iau forma unei atribuirii directe sau a unui acord formal de prelungire a unui Contract de servicii publice, sau a unei cerințe de respectare a anumitor obligații de serviciu public. Operatorul de serviciu public are dreptul de a contesta decizia de impunere a executării anumitor obligații de serviciu public. Atribuirea sau prelungirea unui Contract de servicii publice prin măsuri de urgență, sau impunerea unui astfel de Contract nu poate depăși doi ani.

(6) Cu excepția cazului în care acest lucru este interzis de dreptul intern, autoritățile competente pot decide să atribuie direct Contracte de servicii publice privind transportul feroviar, cu excepția altor moduri de transport pe șine, precum metroul sau tramvaiul. Prin derogare de la articolul 4 alineatul (3), durata unor astfel de Contracte nu depășește zece ani, cu excepția cazurilor în care se aplică articolul 4 alineatul (4).

(7) Statele Membre iau măsurile necesare pentru a asigura că deciziile adoptate în conformitate cu alineatele (2)-(6) pot fi supuse unei căi de atac în mod rapid și eficace, la cererea oricărei persoane care are sau a avut un interes în obținerea unui anumit Contract și care a fost sau riscă să fie prejudiciată de o presupusă încălcare, pe motivul că asemenea decizii au încălcat dreptul comunitar sau normele naționale de punere în aplicare a acestuia.

În cazul în care organismele de recurs nu sunt de natură judiciară, acestea prezintă întotdeauna motivații scrise privind deciziile adoptate. Mai mult, în astfel de cazuri, trebuie prevăzute dispoziții pentru ca orice măsură presupus ilegală luată de organismul de recurs sau orice presupusă deficiență în exercitarea competențelor acordate acestuia să poată face obiectul unui control judiciar sau al controlului exercitat de un alt organism care este o instanță judecătorească în înțelesul articolului 234 din Tratat și este independent atât față de autoritatea contractantă, cât și față de organismul de recurs.

Art. 6 Compensția de serviciu public

(1) Orice compensație legată de o normă generală sau de un contract de servicii publice respectă dispozițiile prevăzute la articolul 4, indiferent de modul în care a fost atribuit Contractul. Orice compensație, indiferent de natura ei, legată de un contract de servicii publice atribuit direct în conformitate cu articolul 5 alineatul (2), (4), (5) sau (6) sau legată de o normă generală trebuie, de asemenea, să respecte dispozițiile enunțate în Anexă.

(2) La solicitarea scrisă din partea Comisiei, Statele Membre comunică în termen de trei luni sau într-un termen mai lung prevăzut de solicitare toate informațiile pe care Comisia le consideră necesare pentru a stabili dacă respectiva compensație acordată este compatibilă cu prezentul Regulament.

Art. 7 Publicarea

(1) Fiecare autoritate competentă publică anual un raport cumulativ privind obligațiile de serviciu public de care este răspunzătoare, operatorii de serviciu public selectați și plățile compensatorii și drepturile exclusive acordate operatorilor de serviciu public respectivi sub forma rambursării. Raportul în cauză trebuie să facă distincția între transportul cu autobuzul și transportul pe șine, să permită monitorizarea și evaluarea funcționării, a calității și a finanțării rețelei de transport în comun și să furnizeze, dacă este cazul, informații cu privire la natura și întinderea eventualelor drepturi exclusive acordate.

(2) Fiecare autoritate competentă ia măsurile necesare pentru a se asigura că, cu cel puțin un an înainte de lansarea invitației de participare la procedura competitivă de atribuire sau cu un an înainte de atribuirea directă, sunt publicate în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene cel puțin următoarele informații:

- (a)** numele și adresa autorității competente;
- (b)** tipul de atribuire vizat;
- (c)** serviciile și zonele potențial vizate de atribuirea respectivă.

Autoritățile competente pot decide să nu publice aceste informații, în cazul în care contractul de servicii publice privește o prestație anuală de mai puțin de 50.000 de kilometri de servicii publice de transport de călători.

Dacă aceste informații se modifică după publicare, autoritatea competentă trebuie să publice o rectificare corespunzătoare cât mai curând posibil. Această rectificare nu aduce atingere datei de lansare a atribuirii directe sau a invitației de participare la procedura competitivă de atribuire.

Prezentul alineat nu se aplică articolului 5 alineatul (5).

(3) În cazul atribuirii directe de Contracte de servicii publice pentru transportul feroviar, astfel cum este prevăzut la articolul 5 alineatul (6), autoritatea competentă face publice, în termen de un an de la atribuirea respectivă, următoarele informații:

- (a)** numele entității contractante, participarea la capitalul social al acesteia și, după caz, numele părții sau părților care exercită controlul juridic;
- (b)** durata Contractului de servicii publice;
- (c)** descrierea serviciilor de transport călători care urmează să fie prestate;
- (d)** descrierea parametrilor compensației financiare;
- (e)** obiectivele de calitate, precum punctualitatea și fiabilitatea, precum și retribuițiile și sancțiunile aplicabile;
- (f)** condițiile privitoare la activele esențiale.

(4) La solicitarea uneia dintre părțile interesate, autoritatea competentă transmite acesteia motivele care au stat la baza deciziei sale de atribuire directă a unui Contract de servicii publice.

Art. 8 Tranziția

(1) Contractele de servicii publice se atribuie în conformitate cu normele stabilite prin prezentul Regulament. Cu toate acestea, Contractele de servicii sau Contractele de servicii publice, astfel cum sunt acestea definite în Directiva 2004/17/CE sau 2004/18/CE, pentru servicii publice de transport de călători cu autobuzul sau tramvaiul, se atribuie în conformitate cu procedurile prevăzute în temeiul respectivelor Directive, în cazul în care astfel de Contracte nu iau forma Contractelor de concesiune de servicii, astfel cum sunt definite în Directivele în cauză. Dispozițiile alineatelor (2)-(4) din prezentul articol nu se aplică în cazul în care contractele urmează să fie atribuite în conformitate cu Directiva 2004/17/CE sau 2004/18/CE.

(2) Fără a aduce atingere alineatului (3), atribuirea de Contracte de servicii publice feroviare și rutiere respectă articolul 5 începând cu 3 decembrie 2019. În această perioadă de tranziție, Statele Membre trebuie să ia măsuri pentru a se conforma treptat dispozițiilor articolului 5, cu scopul de a evita eventuale probleme structurale grave legate, în special, de capacitatea de transport.

În termen de șase luni de la încheierea primei jumătăți a perioadei de tranziție, Statele Membre transmit Comisiei un raport privind progresele înregistrate, care subliniază punerea în aplicare a oricărei atribuiți treptate de Contracte de servicii publice în conformitate cu articolul 5. Pe baza rapoartelor Statelor Membre, Comisia poate propune măsuri corespunzătoare adresate Statelor Membre.

(3) În vederea aplicării alineatului (2), nu se ține seama de Contractele de servicii publice atribuite în conformitate cu dreptul comunitar și cu dreptul intern:

(a) înainte de 26 iulie 2000 pe baza unei proceduri competitive echitabile de atribuire;

(b) înainte de 26 iulie 2000 pe baza unei proceduri, alta decât o procedură competitivă echitabilă de atribuire;

(c) după 26 iulie 2000 și înainte de 3 decembrie 2019, pe baza unei proceduri competitive echitabile de atribuire;

(d) după 26 iulie 2000 și înainte de 3 decembrie 2009, pe baza unei proceduri, alta decât o procedură competitivă echitabilă de atribuire.

Contractele menționate la litera (a) pot continua până la expirare. Contractele menționate la literele (b) și (c) pot continua până la expirare, dar nu mai mult de 30 de ani. Contractele menționate la litera (d) pot continua până la expirare, cu condiția să fie încheiate pe termen limitat, comparabil cu duratele menționate la articolul 4.

Contractele de servicii publice pot continua până la expirare, în cazul în care rezilierea lor ar produce consecințe juridice sau economice disproporționate și cu condiția ca Comisia să își fi dat acordul.

(4) Fără a aduce atingere alineatului (3), autoritățile competente pot alege, în a doua jumătate a perioadei de tranziție prevăzute la alineatul (2), să excludă de la participarea la procedurile de atribuire de contracte prin invitație de participare acei operatori de serviciu public care nu pot dovedi că valoarea serviciilor publice de transport pentru care primesc compensație sau pentru care se bucură de un drept exclusiv acordat în conformitate cu prezentul Regulament reprezintă cel puțin jumătate din valoarea tuturor serviciilor publice de transport pentru care primesc compensații sau pentru care se bucură de un drept exclusiv. O astfel de excludere nu se aplică operatorilor de serviciu public care exploatează serviciile care urmează să fie atribuite prin procedura competitivă de atribuire. Pentru aplicarea acestui criteriu nu se ține seama de Contractele de servicii publice atribuite prin măsuri de urgență, astfel cum se menționează la articolul 5 alineatul (5).

În cazul în care autoritățile competente recurg la posibilitatea menționată la primul paragraf, ele trebuie să facă acest lucru în mod nediscriminatoriu, excluzând toți potențialii operatori de serviciu public care îndeplinesc criteriul respectiv și informând operatorii potențiali cu privire la decizia lor la începutul procedurii de atribuire a Contractelor de servicii publice.

Autoritățile competente în cauză informează Comisia cu privire la intenția lor de a aplica această dispoziție cu cel puțin două luni înaintea publicării invitației de participare la procedura competitivă de atribuire.

Art. 9 Conformitatea cu Tratatul

(1) Compensația de serviciu public pentru exploatarea serviciilor publice de transport de călători sau pentru respectarea obligațiilor tarifare instituite prin norme generale și achitate în conformitate cu prezentul Regulament este compatibilă cu Piața comună. O astfel de compensație este scutită de obligația de notificare prealabilă stabilită la articolul 88 alineatul (3) din Tratat.

(2) Fără a aduce atingere articolelor 73, 86, 87 și 88 din Tratat, Statele Membre pot continua să acorde ajutoare pentru sectorul transporturilor în temeiul articolului 73 din Tratat, care satisfac nevoile de coordonare a transporturilor sau care reprezintă rambursarea pentru îndeplinirea anumitor obligații inerente conceptului de serviciu public, altele decât cele vizate de prezentul Regulament, în special:

(a) până la intrarea în vigoare a normelor comune privind alocarea costurilor de infrastructură, în cazul în care ajutorul este acordat întreprinderilor care trebuie să suporte cheltuieli legate de infrastructura utilizată, în timp ce alte întreprinderi nu trebuie să suporte astfel de cheltuieli. La stabilirea valorilor ajutoarelor astfel acordate se ține seama de costurile de infrastructură pe care modurile de transport concurente nu trebuie să le suporte;

(b) în cazul în care scopul ajutorului este acela de a promova cercetarea sau dezvoltarea sistemelor și a tehnologiilor de transport care sunt mai economice pentru Comunitate, în general.

Astfel de ajutoare se limitează la stadiul de cercetare și dezvoltare și nu se pot extinde asupra exploatării comerciale a unor astfel de sisteme și tehnologii de transport.

Art. 10 Abrogarea

(1) Regulamentul (CEE) nr. 1191/69 se abrogă. Cu toate acestea, dispozițiile sale continuă să se aplice referitor la serviciile de transport de marfă pe o perioadă de trei ani de la intrarea în vigoare a prezentului Regulament.

(2) Regulamentul (CEE) nr. 1107/70 se abrogă.

Art. 11 Rapoarte

După expirarea perioadei de tranziție menționate la articolul 8 alineatul (2), Comisia prezintă un raport cu privire la punerea în aplicare a prezentului Regulament și la evoluțiile privind prestarea transportului public de călători în Comunitate, evaluând în special evoluția calității serviciilor publice de transport de călători și efectele atribuirilor directe, raport însoțit, dacă este necesar, de propuneri corespunzătoare de modificare a prezentului Regulament.

Art. 12 Intrarea în vigoare

Prezentul Regulament intră în vigoare la 3 decembrie 2009.

Prezentul Regulament este obligatoriu în toate elementele sale și se aplică direct în toate Statele Membre.

ANEXĂ

Norme aplicabile compensației în cazurile menționate la articolul 6 alineatul (1)

1. Compensația legată de Contractele de servicii publice atribuite direct în conformitate cu articolul 5 alineatul (2), (4), (5) sau (6) sau legată de o normă generală trebuie calculată în conformitate cu normele stabilite prin prezenta Anexă.

2. Compensația nu poate depăși o sumă care corespunde efectului financiar net echivalent cu totalitatea efectelor, pozitive sau negative, ale conformării cu obligația de serviciu public asupra costurilor și veniturilor operatorului de serviciu public. Efectele se evaluează comparând situația în care obligația de serviciu public este îndeplinită cu situația care ar fi existat dacă obligația nu ar fi fost îndeplinită. Pentru a calcula efectul financiar net, autoritatea competentă se orientează după următorul mecanism:

costurile suportate în legătură cu o obligație de serviciu public sau cu un set de obligații de serviciu public impuse de autoritatea competentă/autoritățile competente, obligații conținute într-un Contract de servicii publice și/sau într-o normă generală;

minus eventualele efecte financiare pozitive generate în cadrul rețelei exploatate în temeiul obligației/obligațiilor de serviciu public în cauză;

minus sumele încasate din tarife sau orice alte venituri generate în îndeplinirea obligației/obligațiilor de serviciu public în cauză;

plus un profit rezonabil;

egal efectul financiar net.

3. Respectarea obligației de serviciu public poate avea un impact asupra eventualelor activități de transport ale unui operator dincolo de obligația/obligațiile de serviciu public în cauză. Pentru a evita compensarea în exces sau lipsa de compensare, la calculul efectului financiar net se iau în considerare efectele financiare măsurabile asupra rețelelor operatorului în cauză.

4. Costurile și veniturile trebuie calculate în conformitate cu normele contabile și fiscale în vigoare.

5. Pentru a spori transparența și a evita subvențiile încrucișate, în cazul în care un operator de serviciu public nu exploatează doar servicii compensate care fac obiectul unor obligații de serviciu public de transport, ci se implică și în alte activități, conturile aferente serviciilor publice sus-menționate trebuie separate, astfel încât să îndeplinească cel puțin următoarele condiții:

- conturile curente corespunzătoare fiecăreia dintre aceste activități trebuie să fie separate, iar proporția activelor corespunzătoare și a costurilor fixe aferente trebuie să fie alocată în conformitate cu normele contabile și fiscale în vigoare;

- toate costurile variabile, o contribuție adecvată la costurile fixe și un profit rezonabil legat de orice altă activitate a operatorului de serviciu public nu pot fi sub nici o formă imputate serviciului public în cauză;

- costurile serviciului public trebuie să fie echilibrate pe baza veniturilor din exploatare și a plăților din partea autorităților publice, fără nicio posibilitate de transfer de venituri către un alt sector de activitate a operatorului de serviciu public.

6. "Profitul rezonabil" trebuie înțeles ca rată de rentabilitate a capitalului care este normală pentru sectorul de activitate respectiv într-un Stat Membru dat și care ține seama de riscul sau de absența riscului suportat de către operatorul de serviciu public în virtutea intervenției autorității publice.

7. Metoda de compensare trebuie să promoveze întreținerea sau dezvoltarea:

- unei gestiuni eficace efectuate de către operatorul de serviciu public, care poate face obiectul unei evaluări obiective, și

- prestării de servicii de transport de călători la standarde suficient de înalte.

Publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 315 din data 03.12.2007

Capitolul VI

Reglementări comunitare în domeniul agricol și forestier

REGULAMENTUL (CE) NR. 1857/2006 AL COMISIEI
din 15 decembrie 2006

privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratat ajutoarelor de stat pentru întreprinderile mici și mijlocii care își desfășoară activitatea în domeniul producției de produse agricole și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 70/2001

COMISIA COMUNITĂȚILOR EUROPENE,

având în vedere Tratatul de instituire a Comunității Europene,

având în vedere Regulamentul (CE) nr. 994/98 al Consiliului din 7 mai 1998 de aplicare a articolelor 92 și 93 din Tratatul de instituire a Comunității Europene anumitor categorii de ajutoare de stat orizontale¹, în special articolul 1 alineatul (1) litera (a) punctul (i),

după publicarea unui proiect al prezentului Regulament,

după consultarea Comitetului consultativ privind ajutoarele de stat,

întrucât:

(1) Regulamentul (CE) nr. 994/98 autorizează Comisia să declare, în conformitate cu articolul 87 din Tratat, că, în anumite condiții, ajutoarele acordate întreprinderilor mici și mijlocii sunt compatibile cu Piața comună și nu sunt supuse obligației de notificare prevăzute la articolul 88 alineatul (3) din Tratat.

(2) Regulamentul (CE) nr. 70/2001 al Comisiei din 12 ianuarie 2001 privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE ajutorului de stat pentru întreprinderile mici și mijlocii² nu se aplică activităților legate de producerea, transformarea sau comercializarea produselor enumerate în Anexa I la Tratat.

(3) În numeroase decizii, Comisia a aplicat articolele 87 și 88 din Tratat întreprinderilor mici și mijlocii care își desfășoară activitatea în domeniul producerii, transformării și comercializării produselor agricole și, de asemenea, și-a expus politica, cel mai recent în Liniile directoare privind ajutoarele de stat în sectorul agricol³. Ținând seama de experiența considerabilă dobândită de Comisie în aplicarea articolelor menționate în cazul întreprinderilor mici și mijlocii care își desfășoară activitatea în domeniul producerii de produse agricole, este necesar, pentru a garanta o supraveghere eficientă și pentru a simplifica procedurile administrative, fără a diminua controlul pe care îl exercită Comisia, ca aceasta să facă uz de competențele pe care i le conferă Regulamentul (CE) nr. 994/98 pentru întreprinderile mici și mijlocii care își desfășoară activitatea în domeniul producerii de produse agricole, în măsura în care articolul 89 din Tratat a fost recunoscut ca fiind aplicabil acestor produse.

¹ JO L 142, 14.05.1998, pag. 1.

² JO L 10, 13.01.2001, pag. 33. Regulament, astfel cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul (CE) nr. 1040/2006 (JO L 187, 08.07.2006, pag. 8).

³ JO C 28, 01.02.2000, pag. 2. Versiune corectată (JO C 232, 12.08.2000, pag. 17).

(4) În următorii ani, agricultura va trebui să se adapteze noilor realități și schimbărilor ulterioare în ceea ce privește evoluția pieței, politica pieței și normele comerciale, precum și cererii și preferințelor consumatorilor și extinderii Comunității. Aceste schimbări vor afecta nu numai piețele agricole, ci și economiile locale din zonele rurale în general. Politica de dezvoltare rurală trebuie să aibă drept scop restabilirea și sporirea competitivității zonelor rurale și, prin urmare, trebuie să contribuie la menținerea și crearea de locuri de muncă în zonele respective.

(5) Întreprinderile mici și mijlocii joacă un rol determinant în crearea de locuri de muncă și, într-un sens mai larg, acționează ca un factor de stabilitate socială și de dinamism economic. Cu toate acestea, dezvoltarea întreprinderilor în cauză poate fi limitată de imperfecțiunile pieței. Adesea, acestora le este dificil să aibă acces la capital sau la credit, datorită reticențelor anumitor piețe financiare de a-și asuma riscurile, precum și garanțiilor limitate pe care acestea le pot oferi. Resursele lor limitate pot restricționa, de asemenea, accesul la informații, mai ales în ceea ce privește noile tehnologii și piețele potențiale. Având în vedere aceste considerente, ajutoarele scutite în temeiul prezentului Regulament trebuie să aibă ca scop facilitarea dezvoltării activităților economice ale întreprinderilor mici și mijlocii, cu condiția ca ajutoarele în cauză să nu afecteze în mod negativ condițiile comerciale, într-o măsură contrară interesului comun. Aceste evoluții trebuie încurajate și sprijinite prin simplificarea normelor existente, în măsura în care acestea se aplică întreprinderilor mici și mijlocii.

(6) Producerea, transformarea și comercializarea produselor agricole în Comunitate sunt dominate, în special, de întreprinderile mici și mijlocii. Cu toate acestea, există diferențe considerabile între structura producției primare, pe de o parte, și transformarea și comercializarea produselor agricole, pe de altă parte. Transformarea și comercializarea produselor agricole sunt adesea asemănătoare celor ale produselor industriale. Prin urmare, este necesar să se prevadă o abordare diferită pentru transformarea și comercializarea produselor agricole și să se integreze aceste activități în normele privind produsele industriale. Prin urmare, contrar abordării adoptate în Regulamentul (CE) nr. 1/2004 al Comisiei din 23 decembrie 2003 de aplicare a articolelor 87 și 88 din Tratatul CE ajutoarelor de stat acordate întreprinderilor mici și mijlocii active în producția, prelucrarea și comercializarea de produse agricole⁴, este necesar să se prevadă un Regulament de exceptare orientat către nevoile specifice ale producției agricole primare.

(7) Regulamentul (CE) nr. 1257/1999 al Consiliului din 17 mai 1999 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul European de Orientare și Garantare Agricolă (FEOGA) și de modificare și abrogare a unor regulamente⁵ și Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului din 20 septembrie 2005 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR)⁶ au introdus norme specifice aplicabile ajutoarelor de stat acordate pentru anumite măsuri de dezvoltare rurală care beneficiază de sprijinul Statului Membru fără finanțare comunitară.

(8) Prezentul Regulament trebuie să excepteze orice ajutor individual care îndeplinește toate cerințele prevăzute de acesta, precum și orice regim de ajutoare, cu condiția ca orice ajutor care poate fi acordat în cadrul unui asemenea regim să îndeplinească toate cerințele prezentului Regulament. Pentru a asigura o supraveghere eficientă și pentru a simplifica

⁴ JO L 1, 03.01.2004, pag. 1.

⁵ JO L 160, 26.06.1999, pag. 80.

⁶ JO L 277, 21.10.2005, pag. 1. Regulament, astfel cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 (JO L 277, 21.10.2005, pag. 1).

procedurile administrative, fără a diminua controlul exercitat de Comisie, regimurile de ajutoare și ajutoarele individuale acordate în afara oricărui regim de ajutoare trebuie să conțină o trimitere expresă la prezentul Regulament.

(9) Având în vedere necesitatea stabilirii unui echilibru adecvat între reducerea la minimum a distorsionării concurenței în sectorul care beneficiază de ajutor și obiectivele prezentului Regulament, acesta nu trebuie să excepteze ajutoarele individuale care depășesc o valoare maximă determinată, fie că sunt sau nu acordate în cadrul unui regim de ajutoare exceptat în temeiul prezentului Regulament.

(10) Prezentul Regulament nu trebuie să excepteze ajutoarele la export, nici ajutoarele subordonate utilizării produselor naționale în raport cu produsele importate. Ajutoarele menționate anterior pot fi incompatibile cu obligațiile internaționale ale Comunității. Ajutoarele ce urmăresc acoperirea costurilor de participare la târgurile comerciale, a costului studiilor sau al serviciilor de consultanță necesare lansării unui nou produs sau lansării unui produs existent pe o piață nouă nu constituie, în mod normal, ajutoare la export.

(11) Pentru a elimina orice diferență care poate determina distorsionări ale concurenței, pentru a facilita coordonarea între diferitele inițiative comunitare și naționale privind întreprinderile mici și mijlocii și din motive de claritate administrativă și de securitate juridică, definiția întreprinderilor mici și mijlocii utilizată de prezentul Regulament trebuie să fie cea din Anexa I la Regulamentul (CE) nr. 70/2001.

(12) În conformitate cu practica stabilită a Comisiei și pentru a asigura faptul că ajutorul este proporțional și limitat la valoarea necesară, pragurile trebuie exprimate în termeni de intensitate a ajutorului în raport cu un ansamblu de costuri eligibile, mai degrabă decât în termeni de valori maxime ale ajutorului.

(13) Pentru a determina dacă un ajutor este sau nu compatibil cu Piața comună în temeiul prezentului Regulament, este necesar să se ia în considerare intensitatea ajutorului și, în consecință, valoarea ajutorului exprimată în echivalent-subvenție. Calculul echivalentului-subvenție al ajutoarelor care trebuie plătite în mai multe tranșe necesită utilizarea ratelor dobânzilor în vigoare pe piață în momentul acordării ajutorului. În vederea unei aplicări uniforme, transparente și simple a normelor privind ajutoarele de stat, ratele pieței, în sensul prezentului Regulament, trebuie considerate a fi ratele de referință stabilite periodic de Comisie pe baza criteriilor obiective și publicate în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene și pe Internet.

(14) Pentru a asigura transparența și monitorizarea eficace, prezentul Regulament trebuie să se aplice numai măsurilor de ajutor transparente. Acestea sunt măsurile de ajutor pentru care este posibilă calcularea exactă a echivalentului-subvenție brut ca procent din cheltuielile eligibile ex ante, fără a fi necesară efectuarea unei evaluări a riscurilor (de exemplu, subvenții, bonificarea dobânzii și măsuri fiscale plafonate). Împrumuturile publice sunt considerate transparente, cu condiția să fie susținute de garanții normale, să nu implice un risc anormal și, prin urmare, să nu se considere că implică un element de garanție publică. În principiu, nu trebuie considerate transparente măsurile de ajutor care implică elemente de garanție publică și nici împrumuturile publice care conțin elemente de garanție publică. Cu toate acestea, asemenea măsuri de ajutor trebuie considerate transparente în cazul în care, înainte de punerea în aplicare a măsurii, metoda utilizată pentru calcularea intensității ajutorului corespunzător garanției publice a fost acceptată de Comisie după notificarea

acesteia, ca urmare a adoptării prezentului Regulament. Metoda va fi evaluată de Comisie în conformitate cu Avizul Comisiei privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE ajutoarelor de stat sub formă de garanții⁷. Nu trebuie considerate ajutoare transparente participațiile publice sau ajutoarele constând în măsuri care vizează capitalul de risc. Măsurile de ajutor netransparente trebuie să fie întotdeauna notificate Comisiei. Notificările măsurilor de ajutor netransparente vor fi evaluate de Comisie, în special ținându-se seama de criteriile stabilite în Liniile directe comunitare privind ajutoarele de stat în agricultură și sectorul forestier 2007-2013.

(15) În conformitate cu practica stabilită a Comisiei în domeniul evaluării ajutoarelor de stat în sectorul agricol, nu este necesară nici o distincție între întreprinderile mici și mijlocii. Pentru anumite tipuri de ajutor, este necesară stabilirea unor valori maxime ale ajutorului pe care le poate primi un beneficiar.

(16) Plafoanele ajutorului trebuie stabilite, având în vedere experiența Comisiei, la un nivel care să răspundă în același timp necesității reducerii la minimum a distorsionărilor concurenței în sectorul în cauză și obiectivului de facilitare a dezvoltării activităților economice ale întreprinderilor mici și mijlocii în sectorul agricol. Pentru a asigura coerența cu măsurile de sprijin finanțate de Comunitate, plafoanele trebuie armonizate cu cele stabilite de Regulamentul (CE) nr. 1257/1999 și de Regulamentul (CE) nr. 1698/2005.

(17) Este necesară definirea unor condiții suplimentare care trebuie îndeplinite de orice regim de ajutoare sau de orice ajutor individual exceptat în temeiul prezentului Regulament. Trebuie luate în considerare orice restricții privind producția sau limitările sprijinului comunitar în cadrul organizărilor comune ale pieței. Având în vedere articolul 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat, asemenea ajutoare nu trebuie, în mod normal, să aibă drept unic efect reducerea continuă sau periodică a cheltuielilor de exploatare pe care beneficiarul ar trebui să le suporte în mod normal și trebuie să fie proporționale cu dificultățile care trebuie depășite pentru a garanta beneficiile socio-economice considerate a fi în interesul Comunității. Ajutoarele de stat unilaterale care vizează numai îmbunătățirea situației financiare a producătorilor, dar care nu contribuie în nici un fel la dezvoltarea sectorului, în special ajutoarele acordate numai pe baza prețului, cantității, unității de producție sau unității de factori de producție sunt considerate ajutoare de funcționare incompatibile cu Piața comună. De asemenea, aceste ajutoare riscă să interfereze cu mecanismele organizărilor comune ale piețelor. Prin urmare, este necesară limitarea domeniului de aplicare a prezentului Regulament la anumite tipuri de ajutor.

(18) Prezentul Regulament trebuie să excepteze ajutoarele acordate exploatațiilor agricole (fermele) mici și mijlocii, indiferent de amplasarea lor. Investițiile și crearea de locuri de muncă pot contribui la dezvoltarea economică a regiunilor defavorizate și a zonelor prevăzute la articolul 36 litera (a) punctele (i), (ii) și (iii) din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005. Exploatațiile agricole (fermele) mici și mijlocii din zonele în cauză sunt afectate în același timp de dezavantaje structurale datorită amplasării lor și de dificultăți determinate de dimensiunea lor. Prin urmare, este necesar ca întreprinderile mici și mijlocii din aceste zone să beneficieze de plafoane mai ridicate.

(19) Datorită riscului de distorsionare care rezultă din ajutoarele pentru investiții și pentru a le oferi fermierilor libertatea alegerii produselor în care să investească, ajutoarele pentru

⁷ JO C 71, 11.03.2000, pag. 14.

investiții exceptate în temeiul prezentului Regulament nu trebuie să se limiteze la anumite produse agricole. Această condiție nu trebuie să împiedice un Stat Membru să excludă anumite produse agricole de la asemenea ajutoare sau regimuri de ajutoare, în special în cazul în care nu există debușuri normale. Având în vedere natura lor, anumite tipuri de investiții trebuie, de asemenea, excluse din domeniul de aplicare a prezentului Regulament.

(20) Atunci când se acordă un ajutor pentru a favoriza adaptarea la standardele nou introduse la nivel comunitar, Statele Membre nu ar trebui să fie în măsură să prelungească perioada de adaptare pentru fermieri prin întârzierea punerii în aplicare a normelor în cauză. Prin urmare, trebuie să se stabilească în mod clar data de la care noua legislație nu mai poate fi considerată ca fiind nouă.

(21) Anumite regulamente ale Consiliului din sectorul agricol prevăd autorizații specifice pentru plata ajutoarelor de către Statele Membre, adesea în combinație sau complementar cu finanțarea comunitară. Cu toate acestea, dispozițiile menționate nu prevăd, în general, o exceptare de la obligația de notificare menționată la articolul 88 din Tratat, în măsura în care ajutoarele în cauză respectă condițiile articolului 87 alineatul (1) din Tratat. Întrucât se specifică în mod clar condițiile de acordare a respectivelor ajutoare în regulamentele menționate iar/sau comunicarea acestor măsuri Comisiei este obligatorie, în conformitate cu dispozițiile speciale ale respectivelor regulamente, nu mai este necesară o notificare ulterioară și separată în conformitate cu articolul 88 alineatul (3) din Tratat pentru a permite o evaluare a acestor măsuri de către Comisie. Din motive de securitate juridică, trebuie inclusă în prezentul Regulament o trimitere la dispozițiile menționate, astfel încât să nu mai fie necesară notificarea acestor măsuri în temeiul articolului 88 din Tratat, în măsura în care se poate stabili anterior faptul că ajutorul în cauză este acordat exclusiv întreprinderilor mici și mijlocii.

(22) Pentru a asigura că ajutorul este necesar și că este destinat stimulării dezvoltării anumitor activități, prezentul Regulament nu ar trebui să excepteze ajutoarele destinate activităților pe care beneficiarul le-ar exercita deja numai în condițiile pieței. Nu trebuie să se acorde retroactiv nici un ajutor pentru activitățile întreprinse deja de către beneficiar.

(23) Prezentul Regulament nu trebuie să excepteze ajutoarele cumulate, pentru aceleași costuri eligibile, cu alte ajutoare de stat, inclusiv ajutoare acordate de autoritățile naționale, regionale sau locale, cu sprijine publice acordate în temeiul Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 sau cu sprijinul comunitar, în cazul în care respectivul cumul depășește pragurile stabilite de prezentul regulament. Ajutoarele exceptate în temeiul prezentului Regulament nu trebuie cumulate cu ajutoarele de minimis, în sensul Regulamentului (CE) nr. 1860/2004 al Comisiei din 6 octombrie 2004 privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE în cazul ajutorului de minimis în sectorul agricol și în sectorul pescuitului⁸ pentru aceleași cheltuieli eligibile sau pentru același proiect de investiție, în cazul în care acest cumul ar determina o intensitate a ajutorului mai mare decât cea stabilită de prezentul Regulament.

(24) Pentru a asigura transparența și monitorizarea eficace, în conformitate cu articolul 3 din Regulamentul (CE) nr. 994/98, este necesar să se stabilească un formular tip prin intermediul căruia Statele Membre să furnizeze Comisiei informații sintetizate de fiecare dată când, în conformitate cu prezentul Regulament, se aplică un regim de ajutoare sau se acordă un ajutor individual în afara regimurilor de ajutoare, în vederea publicării în Jurnalul Oficial al Uniunii

⁸ JO L 325, 28.10.2004, pag. 4.

Europene. Din aceleași considerente, este necesar să se stabilească norme privind evidențele pe care Statele Membre trebuie să le păstreze cu privire la ajutoarele exceptate în temeiul prezentului Regulament. Pentru raportul anual pe care Statele Membre trebuie să îl transmită Comisiei, aceasta trebuie să stabilească obligații precise. Ținând seama de larga difuzare a tehnologiilor necesare, informațiile sintetizate și raportul anual trebuie prezentate în format electronic.

(25) În cazul în care un Stat Membru nu își îndeplinește obligațiile de raportare prevăzute de prezentul Regulament, Comisia se poate afla în imposibilitatea de a-și îndeplini sarcina de monitorizare prevăzută la articolul 88 alineatul (1) din Tratat și, în special, de a stabili dacă efectul economic cumulativ al ajutoarelor exceptate în temeiul prezentului Regulament este de natură să afecteze în mod negativ condițiile comerciale, într-o măsură care contravine interesului comun. Necesitatea evaluării efectului cumulativ al ajutoarelor de stat este și mai importantă atunci când același beneficiar poate primi ajutoare care provin din mai multe surse, astfel cum este cazul din ce în ce mai frecvent în sectorul agricol. Prin urmare, este necesar ca Statul Membru să comunice fără întârziere informațiile relevante, înainte de punerea în aplicare a unui ajutor în temeiul prezentului Regulament.

(26) Ajutoarele acordate societăților care își desfășoară activitatea în domeniul transformării și comercializării produselor agricole trebuie reglementate de normele aplicabile ajutoarelor acordate întreprinderilor mici și mijlocii în alte sectoare prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 70/2001. Prin urmare, Regulamentul (CE) nr. 70/2001 trebuie modificat în consecință.

(27) Ajutoarele de stat exceptate în temeiul Regulamentului (CE) nr. 1/2004 trebuie să fie exceptate în continuare, în cazul în care respectă toate condițiile prezentului Regulament.

(28) Este necesar să se prevadă dispoziții tranzitorii pentru ajutoarele acordate înainte de intrarea în vigoare a prezentului regulament fără a fi notificate, încălcându-se obligația prevăzută la articolul 88 alineatul (3) din Tratat.

(29) Prezentul regulament nu aduce atingere posibilității Statelor Membre de a notifica ajutoarele acordate întreprinderilor mici și mijlocii care își desfășoară activitatea în domeniul producției de produse agricole. Aceste notificări vor fi evaluate de Comisie ținând seama de prezentul Regulament și pe baza Liniilor directe comunitare privind ajutoarele de stat în agricultură și sectorul forestier 2007-2013. Notificările aflate în curs la data intrării în vigoare a prezentului Regulament trebuie evaluate în primul rând în lumina prezentului Regulament și, în cazul în care nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute de acesta, pe baza Liniilor directe comunitare privind ajutoarele de stat în agricultură și sectorul forestier 2007-2013.

(30) Având în vedere experiența dobândită de Comisie în acest domeniu și, mai ales, frecvența cu care este, în general, necesară revizuirea politicii privind ajutoarele de stat, perioada de aplicare a prezentului regulament trebuie limitată. În cazul în care prezentul Regulament expiră fără a fi prelungit, regimuri de ajutoare deja exceptate în temeiul prezentului Regulament vor continua să fie exceptate pe o perioadă de șase luni, pentru a acorda Statelor Membre timpul necesar pentru adaptare,

ADOPTĂ PREZENTUL REGULAMENT:

CAPITOLUL 1. Domeniu de aplicare, definiții și condiții

Art. 1 Domeniu de aplicare

(1) Prezentul Regulament se aplică ajutoarelor transparente acordate exploatațiilor agricole (fermelor) mici și mijlocii care își desfășoară activitatea în domeniul producției primare de produse agricole. Fără a aduce atingere articolului 9, prezentul Regulament nu se aplică ajutoarelor acordate pentru cheltuielile privind transformarea sau comercializarea produselor agricole.

(2) Fără a aduce atingere articolului 16 alineatul (1) litera (a), prezentul Regulament nu se aplică:

(a) ajutoarelor pentru activități legate de exporturi, și anume ajutoarelor care vizează în mod direct cantitățile exportate, instituirea și funcționarea unei rețele de distribuție sau alte cheltuieli curente privind activitățile de export;

(b) ajutoarelor condiționate de utilizarea mărfurilor naționale în locul celor importate.

Art. 2 Definiții

În sensul prezentului Regulament:

1. **"ajutor"** înseamnă orice măsură care îndeplinește toate criteriile stabilite la articolul 87 alineatul (1) din Tratat;

2. **"produs agricol"** reprezintă:

(a) produsele prevăzute în Anexa I la Tratat, cu excepția produselor pescărești și de acvacultură reglementate de Regulamentul (CE) nr. 104/2000 al Consiliului⁹;

(b) produsele incluse la codurile NC 4502, 4503 și 4504 (produse din plută);

(c) produsele care imită sau înlocuiesc laptele și produsele lactate, prevăzute la articolul 3 alineatul (2) din Regulamentul (CEE) nr. 1898/87 al Consiliului¹⁰;

3. **"transformarea produselor agricole"** înseamnă o operațiune asupra produsului agricol în urma căreia rezultă tot un produs agricol, cu excepția activităților agricole necesare preparării unui produs animalier sau vegetal pentru prima vânzare;

4. **"comercializarea produselor agricole"** înseamnă deținerea sau expunerea în vederea vânzării, punerea în vânzare, livrarea sau orice alte forme de introducere pe piață, cu excepția primei vânzări de către un producător primar către revânzători sau operatori și a oricărei activități constând în prepararea unui produs în vederea primei vânzări; o vânzare de către un

⁹ JO L 17, 21.01.2000, pag. 22.

¹⁰ JO L 182, 03.07.1987, pag. 36.

producător primar către consumatorii finali este considerată comercializare, în cazul în care se desfășoară în localuri distincte rezervate acestei activități;

5. "întreprinderi mici și mijlocii" (IMM) înseamnă întreprinderile mici și mijlocii definite în Anexa I la Regulamentul (CE) nr. 70/2001;

6. "intensitatea brută a ajutorului" înseamnă valoarea ajutorului exprimată ca procent din costurile eligibile ale proiectului. Toate cifrele utilizate reprezintă sume determinate înainte de deducerea impozitelor directe. Atunci când ajutorul este acordat sub o altă formă decât o subvenție, valoarea ajutorului este echivalentul său subvenție. Ajutoarele de plătit în mai multe tranșe sunt actualizate la valoarea lor din momentul acordării. Rata dobânzii care trebuie folosită pentru actualizare și pentru calcularea valorii ajutorului în cazul unui credit preferențial este rata de referință aplicabilă în momentul acordării ajutorului;

7. "produs de calitate" înseamnă un produs care îndeplinește criteriile care trebuie definite în conformitate cu articolul 32 din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005;

8. "fenomen meteorologic nefavorabil care poate fi asimilat unui dezastru natural" înseamnă condiții meteorologice precum înghețul, grindina, poleiul, ploaia sau seceta care distrug peste 30% din producția anuală medie a unui anumit fermier în cei trei ani precedenți sau o medie pe trei ani bazată pe cei cinci ani precedenți, cu excepția celei mai mari și a celei mai mici dintre valori;

9. "zone defavorizate" înseamnă zonele definite de Statele Membre pe baza articolului 17 din Regulamentul (CE) nr. 1257/1999;

10. "investiții realizate pentru a respecta standardele minime nou introduse" înseamnă:

(a) în cazul standardelor care nu prevăd o perioadă tranzitorie, investițiile începute efectiv la cel mult doi ani de la data la care standardele devin obligatorii pentru operatori; sau

(b) în cazul standardelor care prevăd o perioadă tranzitorie, investițiile începute efectiv înainte de data la care standardele devin obligatorii pentru operatori;

11. "tineri fermieri" înseamnă producătorii de produse agricole care îndeplinesc criteriile prevăzute la articolul 22 din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005;

12. "grup de producători" înseamnă un grup creat cu scopul de a adapta în mod solidar producția membrilor la cerințele pieței, ținând seama de obiectivele organizării comune a pieței, în special prin concentrarea ofertei;

13. "asociație de producători" înseamnă o asociație compusă din grupuri recunoscute de producători și care urmărește aceleași obiective pe scară mai largă;

14. "animale moarte" înseamnă animalele ucise prin eutanasiere, cu sau fără diagnostic exact, sau care au murit (inclusiv animalele născute moarte sau nenăscute) într-o exploatare, locație sau în timpul transportului, dar care nu au fost sacrificate pentru consumul uman;

15. "costuri ale testelor EST și ESB" înseamnă toate costurile, inclusiv cele pentru echipamentul de testare, pentru prelevarea, transportul, examinarea, depozitarea și distrugerea

probelor necesare pentru testele efectuate în conformitate cu Capitolul C din Anexa X la Regulamentul (CE) nr. 999/2001 al Parlamentului European și al Consiliului¹¹;

16. "întreprinderi aflate în dificultate" înseamnă întreprinderi considerate a fi în dificultate în sensul Liniilor directoare comunitare privind ajutoarele de stat acordate pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate¹²;

17. "investiție de înlocuire" înseamnă o investiție care înlocuiește pur și simplu o clădire sau o mașină existentă, sau părți din aceasta, cu o nouă clădire sau mașină modernă, fără a crește capacitatea de producție cu cel puțin 25% sau fără a modifica în mod fundamental natura producției sau tehnologia utilizată. Nici demolarea completă a unei clădiri agricole vechi de cel puțin treizeci de ani și înlocuirea cu o clădire modernă, nici renovarea substanțială a unei clădiri agricole nu sunt considerate investiții de înlocuire. Renovarea este considerată substanțială atunci când costurile sale reprezintă cel puțin 50% din valoarea noii clădiri;

18. "ajutor transparent" înseamnă măsurile de ajutor pentru care este posibilă calcularea exactă a echivalentului-subvenție brut ca procent din cheltuielile eligibile ex ante, fără a fi necesară realizarea unei evaluări a riscurilor (de exemplu, subvenții, bonificări ale dobânzii, măsuri fiscale plafonate).

Art. 3 Condiții pentru exceptare

(1) Ajutoarele individuale transparente acordate în afara oricărui regim, care respectă toate condițiile prezentului Regulament, sunt compatibile cu Piața comună în sensul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat și sunt exceptate de la obligația de notificare prevăzută la articolul 88 alineatul (3) din Tratat, cu condiția furnizării informațiilor sintetizate prevăzute la articolul 20 alineatul (1) și cu condiția ca ajutoarele să conțină o trimitere expresă la prezentul Regulament, prin citarea titlului acestuia și indicarea trimiterii de publicare în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene.

(2) Regimurile de ajutoare transparente care îndeplinesc toate condițiile prevăzute de prezentul Regulament sunt compatibile cu Piața comună în sensul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat și sunt exceptate de la obligația de notificare prevăzută la articolul 88 alineatul (3) din Tratat, cu condiția ca:

(a) ajutoarele care pot fi acordate în cadrul acestor regimuri să îndeplinească toate condițiile prevăzute de prezentul Regulament;

(b) regimul să conțină o trimitere expresă la prezentul Regulament, prin citarea titlului acestuia și indicarea trimiterii de publicare în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene;

(c) informațiile sintetizate, prevăzute la articolul 20 alineatul (1), să fi fost furnizate.

(3) Ajutoarele acordate în cadrul regimurilor prevăzute la alineatul (2) sunt compatibile cu Piața comună în sensul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat și sunt exceptate de la obligația de notificare prevăzută la articolul 88 alineatul (3) din Tratat, în cazul în care ajutoarele acordate direct îndeplinesc toate condițiile prezentului Regulament.

¹¹ JO L 147, 31.05.2001, pag. 1.

¹² JO C 244, 01.10.2004, pag. 2.

(4) Ajutoarele care nu intră în domeniul de aplicare a prezentului Regulament sau a altor regulamente adoptate în temeiul articolului 1 din Regulamentul (CE) nr. 994/98 sau al altor regulamente enumerate la articolul 17 din prezentul Regulament sunt notificate Comisiei, în conformitate cu articolul 88 alineatul (3) din Tratat. Aceste ajutoare sunt evaluate în conformitate cu criteriile stabilite de Liniile directe comunitare privind ajutoarele de stat în agricultură și sectorul forestier 2007-2013.

CAPITOLUL 2. Categorii de ajutoare

Art. 4 Investiții în exploatațiile agricole

(1) Ajutoarele pentru investiții în exploatațiile agricole din cadrul Comunității pentru producția primară de produse agricole sunt compatibile cu Piața comună în sensul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat și sunt exceptate de la obligația de notificare prevăzută la articolul 88 alineatul (3) din Tratat, în cazul în care îndeplinesc condițiile stabilite la alineatele (2)-(10) din prezentul articol.

(2) Intensitatea brută a ajutorului nu poate depăși:

(a) 50% din investițiile eligibile în zone defavorizate sau în zonele prevăzute la articolul 36 litera (a) punctele (i), (ii) și (iii) din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005, delimitate de Statele Membre în conformitate cu articolele 50 și 94 din Regulamentul menționat;

(b) 40% din investițiile eligibile în alte regiuni;

(c) 60% din investițiile eligibile în zone defavorizate sau în zonele prevăzute la articolul 36 litera (a) punctele (i), (ii) și (iii) din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005, delimitate de Statele Membre în conformitate cu articolele 50 și 94 din Regulamentul menționat, și 50% în alte regiuni, în cazul în care investițiile sunt realizate de tineri fermieri în termen de cinci ani de la data instalării lor;

(d) 75% din investițiile eligibile în regiunile ultraperiferice și în insulele mici din Marea Egee în sensul Regulamentului (CEE) nr. 2019/93 al Consiliului¹³;

(e) 75% din investițiile eligibile în regiunile prevăzute la litera (a) și 60% în alte regiuni, în cazul în care investițiile determină costuri suplimentare legate de protecția și ameliorarea mediului, ameliorarea condițiilor de igienă a exploatațiilor de creștere a animalelor sau de bunăstarea animalelor de fermă. Aceste majorări pot fi acordate numai pentru investițiile care îndeplinesc condițiile comunitare minime aflate în vigoare sau pentru investițiile realizate pentru a respecta standardele minime nou introduse. Aceste majorări trebuie să se limiteze la costurile eligibile suplimentare necesare și nu trebuie aplicate în cazul investițiilor care au ca efect creșterea capacităților de producție.

(3) Investițiile trebuie să vizeze, în special, următoarele obiective:

(a) reducerea costurilor de producție;

¹³ JO L 184, 27.07.1993, pag. 1.

(b) îmbunătățirea și reorientarea producției;

(c) îmbunătățirea calității;

(d) menținerea și îmbunătățirea mediului natural sau îmbunătățirea condițiilor de igienă și a standardelor de bunăstare a animalelor.

(4) Cheltuielile eligibile pot include:

(a) construirea, achiziționarea sau îmbunătățirea bunurilor imobile;

(b) achiziționarea sau cumpărarea prin leasing de mașini și echipamente, inclusiv de software, până la valoarea de piață a bunului;

(c) costurile generale ocazionate de cheltuielile prevăzute la literele (a) și (b), precum onorariile pentru arhitecți, ingineri și consultanți, studii de fezabilitate, achiziționarea de brevete și de licențe.

Costurile legate de un contract de leasing, altele decât cele prevăzute la primul paragraf litera (b), precum impozite, marja locatorului, costuri de refinanțare a dobânzii, cheltuieli indirecte de asigurare, taxe etc., nu sunt cheltuieli eligibile.

(5) Ajutoarele pot fi acordate numai exploatațiilor agricole care nu sunt întreprinderi aflate în dificultate.

Ajutoarele pot fi acordate pentru a permite beneficiarului să atingă standardele minime nou introduse privind mediul, igiena și bunăstarea animalelor.

(6) Ajutoarele nu trebuie acordate prin încălcarea eventualelor interdicții sau restricții prevăzute de Regulamentele Consiliului de instituire a organizărilor comune ale pieței, chiar în cazul în care respectivele interdicții și restricții au ca obiect numai sprijinul comunitar.

(7) Ajutoarele nu trebuie limitate la anumite produse agricole și, prin urmare, trebuie să fie deschise tuturor sectoarelor agricole, cu excepția cazului în care un Stat Membru exclude anumite produse din cauza supracapacității sau a unei lipse a debușeurilor. Nu trebuie acordate ajutoare pentru:

(a) achiziționarea de drepturi de producție, de animale sau de plante anuale;

(b) plantarea de plante anuale;

(c) lucrări de drenare sau echipamente de irigare și lucrări de irigare, cu excepția cazului în care aceste investiții determină o reducere a consumului anterior de apă cu cel puțin 25%;

(d) simple investiții de înlocuire.

(8) Se pot acorda ajutoare pentru achiziționarea de terenuri, altele decât terenuri pentru construcții, al căror cost nu depășește 10% din cheltuielile eligibile ale investiției.

(9) Valoarea maximă a ajutorului acordat unei întreprinderi individuale nu trebuie să depășească 400.000 EUR în decursul unei perioade de trei exerciții fiscale sau 500000 EUR, în cazul în care întreprinderea se află într-o zonă defavorizată sau într-o zonă prevăzută la articolul 36 litera (a) punctele (i), (ii) sau (iii) din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005, delimitate de Statele Membre în conformitate cu articolele 50 și 94 din Regulamentul menționat.

(10) Ajutoarele nu trebuie acordate pentru fabricarea de produse care imită sau înlocuiesc laptele și produsele lactate.

Art. 5 Conservarea peisajelor și a clădirilor tradiționale

(1) Ajutoarele pentru conservarea peisajelor și a clădirilor tradiționale sunt compatibile cu Piața comună în sensul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat și sunt exceptate de la obligația de notificare prevăzută la articolul 88 alineatul (3), în cazul în care respectă dispozițiile alineatelor (2) și (3) din prezentul articol.

(2) Pot fi acordate ajutoare de până la 100% din costurile reale aferente investițiilor sau lucrărilor capitale destinate conservării elementelor neproductive de patrimoniu situate pe exploatații agricole, precum elementele cu caracter arheologic sau istoric. Aceste costuri pot include o compensație rezonabilă pentru lucrările efectuate de către fermier sau de către angajații acestuia de până la 10.000 EUR pe an.

(3) Pot fi acordate ajutoare, în zonele defavorizate sau în zonele prevăzute la articolul 36 litera (a) punctele (i), (ii) sau (iii) din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005, delimitate de Statele Membre în conformitate cu articolele 50 și 94 din regulamentul menționat, de până la 60% sau 75% din costurile reale aferente investițiilor sau lucrărilor capitale destinate conservării elementelor productive de patrimoniu situate pe exploatații agricole, precum construcțiile exploatației, cu condiția ca investiția să nu atragă după sine o creștere a capacității de producție a exploatației.

În cazul unei creșteri a capacității de producție, procentele ajutoarelor pentru investiții prevăzute la articolul 4 alineatul (2) se aplică în ceea ce privește cheltuielile eligibile care rezultă din efectuarea lucrărilor în cauză prin utilizarea de materiale contemporane normale. Se poate acorda un ajutor suplimentar de până la 100% pentru a acoperi costurile suplimentare rezultate ca urmare a utilizării de materiale tradiționale necesare pentru păstrarea autenticității istorice a clădirii.

Art. 6 Transferul clădirilor agricole în interes public

(1) Ajutoarele pentru transferul clădirilor agricole sunt compatibile cu Piața comună în sensul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat și sunt exceptate de la obligația de notificare prevăzută la articolul 88 alineatul (3) din Tratat, în cazul în care acestea sunt în interes public și îndeplinesc condițiile prevăzute la alineatele (2), (3) și (4) din prezentul articol.

Interesul public invocat pentru a justifica acordarea ajutoarelor în temeiul prezentului articol trebuie menționat în dispozițiile relevante ale Statului Membru.

(2) Pot fi acordate ajutoare de până la 100% din costurile reale suportate, atunci când transferul în interes public constă exclusiv în demolarea, îndepărtarea sau reconstrucția instalațiilor existente.

(3) În cazul în care transferul în interes public are drept rezultat faptul că fermierul beneficiază de instalații mai moderne, fermierul trebuie să contribuie cu cel puțin 60% sau, în zonele defavorizate sau în zonele prevăzute la articolul 36 litera (a) punctele (i), (ii) sau (iii) din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005, delimitate de Statele Membre în conformitate cu articolele 50 și 94 din Regulamentul menționat, cu cel puțin 50% din creșterea valorii instalațiilor în cauză după transfer. În cazul în care beneficiarul este un fermier tânăr, contribuția este de cel puțin 55% și, respectiv, 45%.

(4) În cazul în care transferul în interes public are ca efect o creștere a capacității de producție, contribuția beneficiarului trebuie să fie cel puțin egală cu 60% sau, în zonele defavorizate sau în zonele prevăzute la articolul 36 litera (a) punctele (i), (ii) sau (iii) din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005, delimitate de Statele Membre în conformitate cu articolele 50 și 94 din Regulamentul menționat, cu 50% din cheltuielile legate de respectiva creștere. În cazul în care beneficiarul este un fermier tânăr, contribuția este de cel puțin 55% și, respectiv, 45%.

Art. 7 Ajutoare pentru instalarea tinerilor fermieri

Ajutoarele pentru instalarea tinerilor fermieri sunt compatibile cu Piața comună în sensul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat și sunt exceptate de la obligația de notificare prevăzută la articolul 88 alineatul (3) din Tratat, în cazul în care sunt îndeplinite criteriile prevăzute la articolul 22 din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005.

Art. 8 Ajutoare pentru pensionare anticipată

Ajutoarele pentru pensionarea anticipată a fermierilor sunt compatibile cu Piața comună în sensul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat și sunt exceptate de la obligația de notificare prevăzută la articolul 88 alineatul (3) din Tratat în următoarele condiții:

(a) trebuie îndeplinite criteriile prevăzute la articolul 23 din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 și normele adoptate de Comisie pentru punerea în aplicare a articolului menționat;

(b) încetarea activităților agricole cu caracter comercial trebuie să fie permanentă și definitivă.

Art. 9 Ajutoare pentru grupuri de producători

(1) Ajutoarele la înființare pentru constituirea grupurilor de producători sau a asociațiilor de producători sunt compatibile cu Piața comună în sensul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat și sunt exceptate de la obligația de notificare prevăzută la articolul 88 alineatul (3) din Tratat, în cazul în care respectă dispozițiile alineatelor (2)-(8) din prezentul articol.

(2) Următoarele entități sunt eligibile pentru ajutoarele menționate la alineatul (1), cu condiția să aibă dreptul de a beneficia de asistență financiară în conformitate cu legislația Statului Membru în cauză:

(a) grupurile de producători sau asociațiile de producători implicate în producția de produse agricole și/sau

(b) asociațiile de producători responsabile cu supravegherea utilizării indicațiilor geografice și a denumirilor de origine sau a mărcilor de calitate, în conformitate cu legislația comunitară.

Regulamentul interior al grupurilor sau asociațiilor de producători trebuie să prevadă obligația membrilor de a-și comercializa producția în conformitate cu normele grupului sau ale asociației privind oferta și introducerea pe piață. Respectivele norme pot permite comercializarea directă de către producător a unei părți din producție. Acestea trebuie să solicite oricărui producător care se alătură grupului sau asociației să rămână membru al acestora pe o perioadă de cel puțin trei ani și să se retragă cu un preaviz de cel puțin 12 luni. De asemenea, grupurile de producători trebuie să dispună de norme comune privind producția, în special în ceea ce privește calitatea producției și practicile ecologice sau alte practici menite să protejeze mediul, norme comune privind introducerea mărfurilor pe piață și privind informațiile despre produse, în special în ceea ce privește recolta și disponibilitatea produselor. Cu toate acestea, producătorii trebuie să-și păstreze responsabilitatea privind gestionarea exploatațiilor. Acordurile încheiate în cadrul grupului sau asociației de producători trebuie să respecte în totalitate dispozițiile dreptului concurenței, în special articolele 81 și 82 din Tratat.

(3) Cheltuielile eligibile pot include închirierea de spații adecvate, achiziționarea de echipamente de birotică, inclusiv de hardware și de software, cheltuieli administrative cu personalul, cheltuieli indirecte, onorarii juridice și administrative. În cazul achiziționării de spații adecvate, cheltuielile eligibile trebuie limitate la costurile de închiriere la prețul pieței.

(4) Ajutoarele nu trebuie plătite pentru costuri angajate după al cincilea an sau plătite după al șaptelea an de la recunoașterea organizației de producători. Acest lucru nu aduce atingere acordării de ajutoare pentru cheltuieli eligibile care se limitează la și care rezultă exclusiv dintr-o creștere, de la un an la altul, a cifrei de afaceri a unui beneficiar de cel puțin 30%, în cazul în care aceasta se datorează aderării unor noi membri și/sau extinderii gamei de produse.

(5) Ajutoarele nu trebuie acordate organizațiilor de producători, precum societățile sau cooperativele care au ca obiectiv gestionarea uneia sau mai multor exploatații agricole și care sunt, de fapt, producători individuali.

(6) Ajutoarele nu trebuie acordate altor asociații agricole care întreprind activități la nivelul producției agricole, precum sprijin reciproc și prestarea de servicii de gestionare în cadrul exploatațiilor fermierilor în cauză, fără ca aceștia să fie implicați în adaptarea în comun a ofertei pe piață.

(7) Valoarea totală a ajutoarelor acordate unui grup sau unei asociații de producători în temeiul prezentului articol nu trebuie să depășească 400.000 EUR.

(8) Ajutoarele nu trebuie acordate unui grup sau unei asociații de producători ale căror obiective sunt incompatibile cu Regulamentul Consiliului de instituire a unei organizări comune a pieței.

Art. 10 Ajutoare privind bolile animalelor și plantelor și infestările parazitare

(1) Ajutoarele destinate despăgubirii fermierilor pentru costurile aferente controalelor sanitare, testelor și altor măsuri de screening, achiziționării și administrării de vaccinuri, utilizării de produse fitosanitare, sacrificării și distrugerii animalelor, precum și distrugerii culturilor, suportate în cadrul prevenirii și combaterii bolilor animalelor și plantelor sau infestărilor parazitare, sunt compatibile cu piața comună în sensul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat și sunt exceptate de la obligația de notificare prevăzută la articolul 88 alineatul (3) din Tratat, în cazul în care îndeplinesc următoarele condiții și condițiile stabilite la alineatele (4)-(8) din prezentul articol:

(a) intensitatea brută a ajutorului nu trebuie să depășească 100%;

(b) ajutorul se acordă în natură, sub formă de servicii subvenționate, și nu trebuie să implice plăți directe în numerar către producători.

(2) Ajutoarele destinate despăgubirii fermierilor pentru pierderile cauzate de boli ale animalelor sau plantelor sau de infestări parazitare sunt compatibile cu Piața comună în sensul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat și sunt exceptate de la obligația de notificare prevăzută la articolul 88 alineatul (3) din Tratat, în cazul în care îndeplinesc următoarele condiții și condițiile stabilite la alineatele (4)-(8) din prezentul articol:

(a) despăgubirea trebuie calculată numai în raport cu:

(i) valoarea de piață a animalelor sacrificate sau a plantelor distruse de boală sau de infestarea parazitărilor sau a animalelor sacrificate sau a plantelor distruse din ordin public în cadrul unui program public obligatoriu de prevenire sau de combatere;

(ii) pierderile de venituri datorate obligațiilor de carantină și dificultăților de reconstituire a efectivelor sau de replantare;

(b) intensitatea brută a ajutorului nu trebuie să depășească 100%;

(c) ajutorul trebuie să se limiteze la pierderile cauzate de boli în cazul cărora autoritățile publice au recunoscut în mod oficial existența unui focar.

(3) În conformitate cu alineatele (1) și (2), din valoarea maximă a costurilor sau a pierderilor eligibile pentru ajutor trebuie să se scadă:

(a) orice sumă primit în cadrul unui program de asigurare; și

(b) costurile nesuportate ca urmare a bolii, care ar fi fost suportate în alte condiții.

(4) Plățile trebuie efectuate pentru boli sau pentru dăunători pentru care există dispoziții comunitare sau naționale, stabilite prin acte cu putere de lege sau acte administrative. Astfel, plățile trebuie efectuate ca parte a unui program public la nivel comunitar, național sau regional pentru prevenirea, controlul sau combaterea bolii sau a parazitului în cauză. Bolile sau infestările parazitare trebuie definite în mod clar în cadrul programului, care trebuie să conțină, de asemenea, o descriere a măsurilor în cauză.

(5) Ajutorul nu trebuie să se raporteze la o boală pentru care legislația comunitară prevede redevențe specifice pentru măsurile de combatere.

(6) Ajutorul nu trebuie să se raporteze la măsuri pentru care legislația comunitară prevede obligativitatea suportării costului respectivelor măsuri de către exploatarea agricolă, cu excepția cazului în care costul măsurilor de ajutor în cauză este compensat integral de redevențele pe care fermierii sunt obligați să le achite.

(7) În ceea ce privește bolile animalelor, ajutorul trebuie acordat pentru bolile care figurează pe lista bolilor animalelor stabilită de Organizația Mondială pentru Sănătate Animală și/sau în anexa la Decizia 90/424/CEE a Consiliului¹⁴.

(8) Regimurile de ajutoare trebuie introduse în termen de trei ani de la realizarea cheltuielilor sau de la pierdere. Ajutoarele trebuie plătite în termen de patru ani de la realizarea cheltuielilor sau de la pierdere.

Art. 11 Ajutoare privind pierderile cauzate de fenomene meteorologice nefavorabile

(1) Ajutoarele destinate despăgubirii fermierilor pentru pierderile de plante, animale sau clădiri ale exploatarei, cauzate de fenomene meteorologice nefavorabile care pot fi asimilate dezastrelor naturale, sunt compatibile cu Piața comună în sensul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat și sunt exceptate de la obligația de notificare prevăzută la articolul 88 alineatul (3) din Tratat, în cazul în care îndeplinesc condițiile prevăzute la alineatele (2)-(6), (9) și (10) din prezentul articol în ceea ce privește plantele sau animalele și la alineatele (3)-(8) și (10) din prezentul articol în ceea ce privește clădirile agricole.

(2) Intensitatea brută a ajutorului nu poate depăși 80% și 90% în zonele defavorizate sau în zonele prevăzute la articolul 36 litera (a) punctele (i), (ii) sau (iii) din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005, delimitate de Statele Membre în conformitate cu articolele 50 și 94 din Regulamentul menționat, din reducerea veniturilor rezultate din vânzarea produsului cauzată de fenomenul meteorologic nefavorabil. Această reducere a veniturilor se calculează prin scăderea:

(a) rezultatului înmulțirii cantității de produse din anul în care a survenit fenomenul meteorologic nefavorabil cu prețul de vânzare mediu obținut în cursul anului respectiv;

(b) rezultatului înmulțirii cantității anuale medii produse în cei trei ani precedenți (sau o medie pe trei ani bazată pe cei cinci ani precedenți, cu excepția celei mai mari și a celei mai mici dintre valori) cu prețul de vânzare mediu obținut.

La valoarea astfel eligibilă pentru ajutor se pot adăuga alte costuri suportate în mod specific de fermier ca urmare a faptului că recolta nu s-a realizat datorită fenomenului meteorologic nefavorabil.

(3) Din valoarea maximă a pierderilor eligibile pentru ajutor în temeiul alineatului (1) trebuie scăzute:

(a) orice sumă primită în cadrul unui regim de asigurare; și

¹⁴ JO L 224, 18.08.1990, pag. 19.

(b) costurile nesuportate ca urmare a fenomenului meteorologic nefavorabil.

(4) Pierderile trebuie calculate la nivelul exploatației individuale.

(5) Ajutorul trebuie plătit direct fermierului în cauză sau unei organizații de producători al cărei membru este fermierul. În cazul în care ajutorul este plătit unei organizații de producători, valoarea sa nu trebuie să depășească valoarea ajutorului care ar putea fi acordat fermierului.

(6) Despăgubirea pentru daunele cauzate clădirilor agricole și echipamentului agricol de fenomenele meteorologice nefavorabile care pot fi asimilate dezastrelor naturale nu poate depăși o intensitate brută a ajutorului de 80% și de 90% în zonele defavorizate sau în zonele prevăzute la articolul 36 litera (a) punctele (i), (ii) sau (iii) din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005, delimitate de Statele Membre în conformitate cu articolele 50 și 94 din Regulamentul menționat.

(7) Fenomenul meteorologic nefavorabil care poate fi asimilat unui dezastru natural trebuie recunoscut oficial ca atare de către autoritățile publice.

(8) De la 1 ianuarie 2010, despăgubirea oferită trebuie redusă cu 50%, cu excepția cazului în care este acordată unor fermieri care au subscris o asigurare care acoperă cel puțin 50% din producția lor anuală medie sau din veniturile rezultate din producție și riscurile climatice cele mai frecvente din punct de vedere statistic în Statul Membru sau în regiunea în cauză.

(9) De la 1 ianuarie 2011, ajutoarele pentru pierderile cauzate de secetă pot fi plătite numai de un Stat Membru care a pus în aplicare în totalitate articolul 9 din Directiva 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului¹⁵ în ceea ce privește agricultura și care asigură recuperarea costurilor serviciilor legate de utilizarea apei în sectorul agricol prin plata unei contribuții adecvate de către sectorul în cauză.

(10) Regimurile de ajutoare trebuie introduse în termen de trei ani de la realizarea cheltuielilor sau de la pierdere. Ajutoarele trebuie plătite în termen de patru ani de la efectuarea cheltuielilor sau de la pierdere.

Art. 12 Ajutoare pentru plata primelor de asigurare

(1) Ajutoarele pentru primele de asigurare sunt compatibile cu Piața comună în sensul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat și sunt exceptate de la obligația de notificare prevăzută la articolul 88 alineatul (3) din Tratat, în cazul în care îndeplinesc condițiile prevăzute la alineatele (2) și (3) din prezentul articol.

(2) Intensitatea brută a ajutorului nu trebuie să depășească:

(a) 80% din costul primelor de asigurare, în cazul în care polița prevede numai acoperirea pierderilor cauzate de fenomene meteorologice nefavorabile care pot fi asimilate dezastrelor naturale;

¹⁵ JO L 327, 22.12.2000, pag. 1.

(b) 50% din costul primelor de asigurare, în cazul în care polița prevede acoperirea:

(i) pierderilor prevăzute la litera (a), precum și a altor pierderi cauzate de fenomene meteorologice și/sau

(ii) pierderilor cauzate de boli ale animalelor sau ale plantelor sau de infestări parazitare.

(3) Ajutoarele nu trebuie să constituie o piedică în calea funcționării pieței interne a serviciilor de asigurare. Ajutoarele nu trebuie să se limiteze la asigurările oferite de o singură societate de asigurare sau de un singur grup de societăți sau să fie acordate numai cu condiția încheierii contractului de asigurare cu o societate stabilită în Statul Membru în cauză.

Art. 13 Ajutoare pentru comasarea terenurilor

Ajutoarele pentru comasarea terenurilor sunt compatibile cu Piața comună în sensul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat și sunt exceptate de la obligația de notificare prevăzută la articolul 88 alineatul (3) din Tratat, în cazul în care sunt acordate exclusiv pentru cheltuieli juridice și administrative, inclusiv pentru cheltuieli privind anchetele, de până la 100% din costurile reale suportate.

Art. 14 Ajutoare destinate încurajării producției de produse agricole de calitate

(1) Ajutoarele destinate încurajării producției de produse agricole de calitate sunt compatibile cu Piața comună în sensul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat și sunt exceptate de la obligația de notificare prevăzută la articolul 88 alineatul (3) din Tratat, în cazul în care sunt acordate pentru costurile eligibile prevăzute la alineatul (2) și în cazul în care îndeplinesc condițiile prevăzute la alineatele (3)-(6) din prezentul articol.

(2) Se pot acorda ajutoare pentru acoperirea costurilor următoarelor activități de servicii, în măsura în care sunt legate de îmbunătățirea calității produselor agricole, astfel:

(a) până la 100% din costurile studiilor de piață, ale conceperii și proiectării produselor, inclusiv ajutoarele acordate pentru pregătirea cererilor de recunoaștere a indicațiilor geografice și a denumirilor de origine sau a certificatelor de specificitate, în conformitate cu regulamentele comunitare relevante;

(b) până la 100% din costurile de introducere a programelor de asigurare a calității, precum seriile ISO 9000 sau 14000, sistemele bazate pe analiza riscurilor și punctele de control decisiv (HACCP), sistemele de trasabilitate, sistemele de asigurare a respectării normelor de autenticitate și de comercializare sau sistemele de audit ecologic;

(c) până la 100% din costurile de formare a personalului în vederea aplicării programelor și sistemelor prevăzute la litera (b);

(d) până la 100% din costurile privind redevențele percepute de organisme de certificare autorizate pentru certificarea inițială a sistemului de asigurare a calității și a sistemelor similare;

(e) până la 100% din costurile măsurilor obligatorii de control aplicate în temeiul legislației comunitare sau naționale sau în numele autorităților competente, cu excepția cazului în care legislația comunitară prevede ca respectivele costuri să fie suportate de întreprinderi;

(f) până la valorile stabilite în Anexa la Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 pentru sprijin în ceea ce privește măsurile prevăzute la articolul 32 din Regulamentul menționat.

(3) Ajutoarele pot fi acordate numai pentru acoperirea costurilor serviciilor furnizate de către terți și/sau ale controalelor efectuate de către sau în numele unor terți, precum autoritățile de reglementare competente, organismele care acționează în nume propriu sau organismele independente responsabile cu controlul și supravegherea utilizării indicațiilor geografice și a denumirilor de origine, a etichetelor ecologice sau de calitate, cu condiția ca respectivele denumiri și etichete să fie conforme cu legislația comunitară. Ajutoarele nu trebuie acordate pentru acoperirea cheltuielilor pentru investiții.

(4) Ajutoarele nu trebuie acordate pentru costurile controalelor efectuate personal de către fermier sau producător sau în cazul în care legislația comunitară prevede că respectivele costuri ale controlului trebuie suportate de către producători, fără să precizeze nivelul real al redevențelor.

(5) Cu excepția ajutoarelor prevăzute la alineatul (2) litera (f), ajutoarele se acordă în natură, sub formă de servicii subvenționate, și nu trebuie să implice plăți directe în numerar către producători.

(6) Ajutoarele trebuie să fie accesibile tuturor persoanelor eligibile din zona în cauză, pe baza unor condiții definite în mod obiectiv. În cazul în care serviciile menționate la alineatul (2) sunt prestate de grupuri de producători sau de alte organizații agricole de ajutor reciproc, afilierea la respectivele grupuri sau organizații nu trebuie să reprezinte o condiție pentru accesul la respectivul serviciu. Orice contribuție a unei părți nemembre la costurile administrative ale grupului sau ale organizației în cauză trebuie limitată la costurile proporționale de prestare a serviciului.

Art. 15 Acordarea de asistență tehnică în sectorul agricol

(1) Ajutoarele sunt compatibile cu Piața comună în sensul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat și sunt exceptate de la obligația de notificare prevăzută la articolul 88 alineatul (3) din Tratat, în cazul în care sunt acordate pentru costuri eligibile ale activităților de asistență tehnică prevăzute la alineatul (2) și în cazul în care îndeplinesc condițiile prevăzute la alineatele (3) și (4) din prezentul articol.

(2) Ajutoarele pot fi acordate pentru a acoperi următoarele costuri eligibile:

(a) în ceea ce privește educația și formarea fermierilor și a lucrătorilor agricoli:

(i) costurile de organizare a programului de formare;

(ii) cheltuielile de deplasare și de ședere ale participanților;

(iii) costurile aferente prestării serviciilor de înlocuire în timpul absenței fermierului sau lucrătorului agricol;

(b) în ceea ce privește serviciile de înlocuire în cazul absenței fermierului, costurile reale ale înlocuirii unui fermier, a partenerului acestuia sau a unui lucrător agricol în perioada concediilor medicale sau de odihnă;

(c) în ceea ce privește serviciile de consultanță prestate de terți, onorariile pentru servicii care nu constituie o activitate continuă sau periodică și care nu fac parte din cheltuielile normale de exploatare ale întreprinderii, precum serviciile de consultanță fiscală de rutină, servicii juridice obișnuite sau cheltuielile de publicitate;

(d) în ceea ce privește organizarea de forumuri pentru a face schimb de cunoștințe între întreprinderi, de competiții, expoziții și târguri, și participarea la respectivele evenimente:

- (i)** taxele de participare;
- (ii)** cheltuielile de deplasare;
- (iii)** costurile publicațiilor;
- (iv)** închirierea spațiilor pentru expoziții;
- (v)** premiile simbolice acordate în cadrul competițiilor, până la o valoare de 250 EUR per premiu și per câștigător;

(e) cu condiția să nu se menționeze societăți individuale, mărci de fabricație sau originea:

- (i)** vulgarizarea cunoștințelor științifice;
- (ii)** informațiile factice privind sistemele de calitate deschise produselor din alte țări, privind produsele generice, avantajele nutriționale ale produselor generice și utilizările sugerate pentru respectivele produse.

Ajutoarele pot fi acordate, de asemenea, pentru acoperirea costurilor prevăzute la litera (e), în cazul în care se indică originea produselor reglementate de Regulamentul (CE) nr. 510/2006 al Consiliului¹⁶ și de articolele 54-58 din Regulamentul (CE) nr. 1493/1999 al Consiliului¹⁷, cu condiția ca aceste trimiteri la origine să fie identice cu cele înregistrate de Comunitate.

(f) publicații, precum cataloage sau site-uri web care prezintă informații factice despre producătorii dintr-o anumită regiune sau producătorii unui anumit produs, cu condiția ca informațiile și prezentarea lor să fie neutre și ca toți producătorii în cauză să aibă șanse egale de a apărea în publicație.

(3) Ajutoarele pot acoperi 100% din costurile prevăzute la alineatul (2). Ele trebuie acordate în natură, sub formă de servicii subvenționate, și nu trebuie să implice plăți directe în numerar către producători.

¹⁶ JO L 93, 31.03.2006, pag. 12.

¹⁷ JO L 179, 14.07.1999, pag. 1.

(4) Ajutoarele trebuie să fie accesibile tuturor persoanelor eligibile din zona în cauză, pe baza unor condiții definite în mod obiectiv. În cazul în care asistența tehnică este acordată de grupuri de producători sau de alte organizații, afilierea la respectivele grupuri sau organizații nu trebuie să reprezinte o condiție pentru accesul la serviciul în cauză. Orice contribuție a unei părți nemembre la cheltuielile administrative ale grupului sau ale organizației în cauză trebuie limitată la costurile de prestare a serviciului.

Art. 16 Sprijin pentru sectorul creșterii animalelor

(1) Următoarele ajutoare acordate întreprinderilor care își desfășoară activitatea în sectorul creșterii animalelor sunt compatibile cu Piața comună în sensul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat și sunt exceptate de la obligația de notificare prevăzută la articolul 88 alineatul (3) din Tratat:

(a) ajutoare de până la 100% pentru acoperirea costurilor administrative legate de întocmirea și menținerea registrelor genealogice;

(b) ajutoare de până la 70% din costurile testelor efectuate de către sau în numele terților în scopul determinării calității genetice sau randamentului genetic al șeptelului, cu excepția controalelor efectuate de proprietarul șeptelului și a controalelor de rutină privind calitatea laptelui;

(c) până la 31 decembrie 2011, ajutoare de până la 4% pentru introducerea în exploatați a unor tehnici sau practici inovatoare de reproducere, cu excepția costurilor pentru introducerea sau efectuarea inseminării artificiale;

(d) ajutoare de până la 100% din costurile pentru eliminarea animalelor moarte și 75% din costurile pentru distrugerea carcaselor; în mod alternativ, ajutoare într-o valoare egală cu costul primelor de asigurare plătite de fermieri pentru eliminarea și distrugerea animalelor moarte;

(e) ajutoare de până la 100% din costurile pentru eliminarea și distrugerea carcaselor, în cazul în care ajutoarele sunt finanțate prin redevențe sau prin contribuții obligatorii destinate finanțării distrugerii carcaselor, cu condiția ca respectivele redevențe sau contribuții să se limiteze la sectorul cărnii și să fie direct impuse acestui sector;

(f) ajutoare de până la 100% din costurile de eliminare și distrugere a animalelor moarte în cazurile în care respectivele animale trebuie supuse unui test EST;

(g) ajutoare de până la 100% din costurile pentru testele EST.

În ceea ce privește examinările ESB obligatorii ale bovinelor sacrificate pentru consumul uman, ajutoarele directe și indirecte totale, inclusiv plățile comunitare, nu pot depăși 40 EUR pentru un test. Această sumă se referă la costurile totale ale testărilor, inclusiv echipamentul de testare, prelevarea, transportul, examinarea, depozitarea și distrugerea probelor. Obligația examinării poate fi reglementată de legislația comunitară sau națională.

(2) Exceptarea prevăzută la alineatul (1) literele (d), (e), (f) și (g) este condiționată de existența unui program coerent care să controleze și să asigure eliminarea fără riscuri a tuturor animalelor moarte din Statul Membru. Pentru a facilita administrarea unor astfel de

ajutoare de stat, plata lor poate fi efectuată către operatorii economici care își desfășoară activitatea în aval de fermier, care prestează servicii legate de eliminarea și/sau distrugerea animalelor moarte, cu condiția să se poată demonstra în mod corespunzător că fermierului i se rambursează valoarea integrală a ajutorului de stat.

(3) Ajutoarele nu implică plăți directe în numerar către producători.

Art. 17 Ajutoare prevăzute de anumite regulamente ale Consiliului

Următoarele ajutoare pentru întreprinderile mici și mijlocii sunt compatibile cu Piața comună în sensul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat și sunt exceptate de la obligația de notificare prevăzută la articolul 88 alineatul (3) din Tratat:

(a) ajutoarele acordate de Statele Membre care îndeplinesc toate condițiile prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1255/1999 al Consiliului¹⁸, în special articolul 14 alineatul (2);

(b) ajutoarele acordate de Statele Membre care îndeplinesc toate condițiile prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1782/2003 al Consiliului¹⁹, în special articolul 87, articolul 107 alineatul (3) și articolul 125 alineatul (5) primul paragraf;

(c) ajutoarele acordate de Statele Membre în conformitate cu articolul 15 alineatul (6) din Regulamentul (CE) nr. 2200/96 al Consiliului²⁰.

CAPITOLUL 3. Dispoziții comune și finale

Art. 18 Etapele care precedă acordarea ajutoarelor

(1) Pentru a putea fi exceptate în temeiul prezentului Regulament, ajutoarele se acordă în cadrul unui regim de ajutoare pentru activități întreprinse sau pentru servicii prestate numai după instituirea și publicarea regimului de ajutoare în conformitate cu prezentul Regulament.

În cazul în care regimul de ajutoare creează un drept automat de a beneficia de ajutor, fără nici o altă formalitate administrativă, ajutorul în cauză poate fi acordat numai pentru activitățile întreprinse sau pentru serviciile prestate după instituirea și publicarea regimului de ajutoare în conformitate cu prezentul Regulament.

În cazul în care regimul de ajutoare necesită depunerea unei cereri de ajutor la autoritatea competentă în cauză, ajutorul respectiv nu poate fi acordat decât pentru activitățile întreprinse sau pentru serviciile prestate după îndeplinirea următoarelor condiții:

(a) regimul de ajutoare trebuie să fi fost instituit și publicat în conformitate cu dispozițiile prezentului Regulament;

(b) trebuie să fi fost depusă în mod corespunzător o cerere de ajutor la autoritatea competentă în cauză;

¹⁸ JO L 160, 26.06.1999, pag. 48.

¹⁹ JO L 270, 21.10.2003, pag. 1.

²⁰ JO L 297, 21.11.1996, pag. 1.

(c) cererea de ajutor trebuie să fi fost acceptată de către autoritatea competentă într-un mod care obligă autoritatea respectivă să acorde ajutorul, indicând în mod clar valoarea ajutorului care trebuie acordat sau modul de calcul al respectivei valori; autoritatea competentă poate accepta cererea numai în cazul în care bugetul alocat ajutorului sau regimului de ajutoare nu s-a epuizat.

(2) Pentru a putea fi exceptat în temeiul prezentului Regulament, un ajutor individual în afara oricărui regim de ajutoare se acordă numai pentru activități întreprinse sau pentru servicii prestate după îndeplinirea criteriilor prevăzute la alineatul (1) paragraful al treilea literele (b) și (c).

(3) Prezentul articol nu se aplică ajutoarelor reglementate de articolul 17.

Art. 19 Cumul

(1) Plafoanele ajutoarelor prevăzute la articolele 4-16 se aplică indiferent dacă proiectul sau activitatea subvenționată este finanțată integral din resurse naționale sau este finanțată parțial de Comunitate.

(2) Ajutoarele exceptate în temeiul prezentului Regulament nu se cumulează cu alte ajutoare de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) din Tratat, nici cu contribuțiile financiare furnizate de Statele Membre, inclusiv cele care intră sub incidența articolului 88 alineatul (1) paragraful al doilea din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005, sau cu contribuții financiare ale Comunității pentru aceleași costuri eligibile, în cazul în care prin cumulare intensitatea ajutorului depășește nivelul maxim prevăzut de prezentul Regulament.

(3) Ajutoarele exceptate în temeiul prezentului Regulament nu se cumulează cu ajutorul de minimis în sensul Regulamentului (CE) nr. 1860/2004 pentru aceleași cheltuieli eligibile sau pentru același proiect de investiții, în cazul în care acest cumul determină o intensitate a ajutorului mai mare decât cea stabilită de prezentul Regulament.

Art. 20 Transparență și monitorizare

(1) În termen de maximum zece zile lucrătoare înainte de intrarea în vigoare a unui regim de ajutoare exceptat în temeiul prezentului Regulament sau de acordarea unui ajutor individual exceptat în temeiul prezentului Regulament în afara unui regim de ajutoare, Statele Membre trimit Comisiei, în vederea publicării în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene, informații sintetizate privind respectivul regim de ajutoare sau respectivul ajutor individual în forma prevăzută în Anexa I. Acestea trebuie furnizate în format electronic. În termen de zece zile lucrătoare de la data primirii respectivei sinteze, Comisia trimite o confirmare de primire cu un număr de identificare și publică sinteza pe Internet.

(2) Statele Membre păstrează evidențe detaliate privind regimurile de ajutoare exceptate în temeiul prezentului regulament, ajutoarele individuale acordate în cadrul respectivelor regimuri și ajutoarele individuale exceptate în temeiul prezentului Regulament și acordate în afara oricărui regim de ajutoare existente. Respectivul evidențe conțin toate informațiile necesare pentru a stabili dacă sunt îndeplinite condițiile de exceptare prevăzute de prezentul Regulament, inclusiv informații privind statutul de IMM al întreprinderii. Statele Membre păstrează evidențe privind fiecare ajutor individual pe o perioadă de zece ani de la data acordării ajutorului, iar pentru un regim de ajutoare, pe o perioadă de zece ani de la data

acordării ultimului ajutor individual în cadrul regimului în cauză. La cererea scrisă a Comisiei, Statul Membru în cauză furnizează Comisiei, în termen de douăzeci de zile lucrătoare sau într-un termen mai lung, stabilit în cererea respectivă, toate informațiile pe care Comisia le consideră necesare pentru a stabili dacă au fost îndeplinite condițiile prevăzute de prezentul Regulament.

(3) Statele Membre întocmesc un raport cu privire la punerea în aplicare a prezentului Regulament pentru fiecare an calendaristic sau parte a anului calendaristic în decursul căruia se aplică prezentul Regulament, după modelul prevăzut în Anexa II la prezentul Regulament. Acest raport poate fi inclus în raportul anual care trebuie prezentat de Statele Membre în conformitate cu articolul 21 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 al Consiliului²¹ și este prezentat până la data de 30 iunie a fiecărui an următor anului calendaristic care face obiectul raportului. Până la aceeași dată, Statul Membru prezintă un raport separat cu privire la plățile efectuate în temeiul articolelor 10 și 11 din prezentul Regulament, care descrie valorile plătite în respectivul an calendaristic, condițiile de plată, bolile care intră sub incidența articolului 10 și, în legătură cu articolul 11, informațiile meteorologice corespunzătoare care demonstrează tipul de fenomen meteorologic, momentul în care s-a produs, magnitudinea relativă și localizarea acestuia, precum și consecințele sale asupra producției pentru care s-a acordat o compensație.

(4) De la intrarea în vigoare a unui regim de ajutoare sau de la acordarea unui ajutor individual în afara unui regim de ajutoare exceptat în temeiul prezentului Regulament, Statele Membre publică pe Internet textul integral al respectivului regim de ajutoare sau criteriile și condițiile de acordare a unui asemenea ajutor individual.

Adresa site-urilor web incluzând o legătură directă către textul regimului este comunicată Comisiei împreună cu informațiile sintetizate privind ajutorul solicitat în temeiul alineatului (1). De asemenea, aceasta trebuie să figureze și în raportul anual prezentat în temeiul alineatului (3).

(5) Alineatul (1) nu se aplică ajutoarelor reglementate de articolul 17.

Art. 21 Modificarea Regulamentului (CE) nr. 70/2001

Regulamentul (CE) nr. 70/2001 se modifică după cum urmează:

1. La articolul 1 alineatul (2), litera (a) se înlocuiește cu următorul text:

"(a) produselor pescărești și de acvacultură reglementate de Regulamentul (CE) nr. 104/2000 al Consiliului²² și activităților legate de producția primară a produselor agricole, producției și comercializării de produse care imită sau înlocuiesc laptele și produsele lactate;

2. Articolul 2 se modifică după cum urmează:

se adaugă următoarele litere (k)-(n):

"(k) "produs agricol" înseamnă:

²¹ JO L 83, 27.03.1999, pag. 1.

²² JO L 17, 21.01.2000, pag. 22.";

(i) produsele enumerate în Anexa I la Tratat, cu excepția produselor pescărești și de acvacultură reglementate de Regulamentul (CE) nr. 104/2000;

(ii) produsele incluse la codurile NC 4502, 4503 și 4504 (produse din plută);

(iii) produsele care imită sau înlocuiesc laptele și produsele lactate, prevăzute la articolul 3 alineatul (2) din Regulamentului (CEE) nr. 1898/87 al Consiliului²³;

(l) "produse care imită sau înlocuiesc laptele și produsele lactate" înseamnă produse care se pot confunda cu laptele și/sau cu produsele lactate, dar a căror compoziție diferă de produsele menționate, în măsura în care conțin grăsimi și/sau proteine care nu provin din lapte cu sau fără proteine derivate din lapte ["alte produse decât produsele lactate" prevăzute la articolul 3 alineatul (2) din Regulamentului (CEE) nr. 1898/87];

(m) "transformarea produselor agricole" înseamnă o operațiune efectuată asupra unui produs agricol în urma căreia rezultă tot un produs agricol, cu excepția activităților agricole necesare preparării unui produs animalier sau vegetal pentru prima vânzare;

(n) "comercializarea produselor agricole" înseamnă deținerea sau expunerea în vederea vânzării, punerea în vânzare, livrarea sau orice altă formă de introducere pe piață, cu excepția primei vânzări de către un producător primar către revânzători sau operatori și a oricărei activități constând în prepararea unui produs în vederea primei vânzări; o vânzare de către un producător primar către consumatorii finali este considerată comercializare, în cazul în care se desfășoară în localuri distincte rezervate acestei activități.

3. La articolul 4 se adaugă următorul alineat (7):

"(7) În cazul în care investiția se referă la transformarea și comercializarea produselor agricole enumerate în Anexa I la Tratat, intensitatea brută a ajutorului nu poate depăși:

(a) 75% din investițiile eligibile în regiunile ultraperiferice;

(b) 65% din investițiile eligibile în insulele mici din Marea Egee, în sensul Regulamentului (CEE) nr. 2019/93 al Consiliului²⁴;

(c) 50% din investițiile eligibile în regiunile eligibile în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (a) din Tratatul CE;

(d) 40% din investițiile eligibile în toate celelalte regiuni.

4. În Anexa II, după "alte sectoare prelucrătoare", la același nivel cu "toate sectoarele prelucrătoare", se adaugă următorul text:

"□ Transformarea și comercializarea produselor agricole²⁵."

²³ JO L 182, 03.07.1987, pag. 36.";

²⁴ JO L 184, 27.07.1993, pag. 1."

²⁵ Astfel cum sunt definite la articolul 2 litera (k) din prezentul Regulament."

Art. 22 Măsuri tranzitorii

Regimurile de ajutoare exceptate în temeiul Regulamentului (CE) nr. 1/2004, care îndeplinesc condițiile prezentului Regulament, beneficiază în continuare de această exceptare până la data prevăzută la articolul 23 alineatul (1) din prezentul Regulament.

Art. 23 Intrare în vigoare și aplicabilitate

(1) Prezentul Regulament intră în vigoare în a douăzecea zi de la data publicării în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene.

Se aplică de la 1 ianuarie 2007 până 31 decembrie 2013.

(2) Notificările în curs la data intrării în vigoare a prezentului Regulament sunt evaluate în conformitate cu dispozițiile acestuia. În cazul în care nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute de prezentul Regulament, Comisia va examina respectivele notificări în curs, în conformitate cu Liniile directoare privind ajutoarele de stat în sectorul agricol.

Ajutoarele individuale și regimurile de ajutoare aplicate înainte de data intrării în vigoare a prezentului Regulament, precum și ajutoarele acordate în cadrul respectivelor regimuri, în absența unei autorizații a Comisiei și cu încălcarea obligației de notificare prevăzute la articolul 88 alineatul (3) din Tratat, sunt compatibile cu Piața comună în sensul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat și sunt exceptate, în cazul în care îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 3 din prezentul Regulament, cu excepția cerințelor prevăzute la alineatul (1) și alineatul (2) literele (b) și (c) din articolul menționat care prevăd includerea unei trimiteri explicite la prezentul Regulament și în cazul în care sinteza menționată la articolul 20 alineatul (1) a fost prezentată înainte de acordarea ajutorului. Orice ajutor care nu îndeplinește condițiile în cauză va fi evaluat de Comisie în conformitate cu Cadrele, Liniile directoare, Comunicările și Avizele aplicabile în materie.

(3) Regimurile de ajutoare exceptate în temeiul prezentului Regulament beneficiază în continuare de această exceptare pe o perioadă de șase luni de la data expirării prezentului Regulament.

Prezentul Regulament este obligatoriu în toate elementele sale și se aplică direct în toate Statele Membre.

ANEXA I

Fișă de informații sintetizate care trebuie furnizate de fiecare dată când este pus în aplicare un regim de ajutoare exceptat în temeiul prezentului Regulament și de fiecare dată când un ajutor individual exceptat în temeiul prezentului Regulament este acordat în afara unui regim de ajutoare

Informații sintetizate privind ajutoarele de stat acordate în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 1857/2006 al Comisiei

Stat Membru

Regiunea (a se indica numele regiunii, în cazul în care ajutorul este acordat de o autoritate regională sau locală).

Denumirea regimului de ajutoare sau denumirea întreprinderii care beneficiază de ajutorul individual (a se indica denumirea regimului de ajutoare sau, în cazul unui ajutor individual, denumirea beneficiarului).

Temeiul juridic (a se indica cu precizie actul juridic național de referință pentru regimul de ajutoare sau pentru ajutorul individual).

Cheltuielile anuale prevăzute în cadrul regimului de ajutoare sau valoarea totală a ajutorului individual acordat întreprinderii (sumele trebuie exprimate în euro sau, după caz, în moneda națională. În cazul unui regim de ajutoare, se indică valoarea totală anuală a creditului sau a creditelor bugetare sau o estimarea a pierderii fiscale anuale pentru toate instrumentele de ajutor incluse în regim. În cazul unui ajutor individual, se indică valoarea totală a ajutorului sau a pierderii fiscale. După caz, se indică, de asemenea, numărul de ani pe parcursul cărora ajutorul va fi plătit în tranșe sau numărul de ani pe parcursul cărora se vor înregistra pierderile fiscale. În ambele situații, fiind vorba despre garanții, se indică valoarea (maximă) a împrumuturilor garantate.

Intensitatea maximă a ajutoarelor (a se indica intensitatea maximă a ajutoarelor sau valoarea maximă a ajutorului pentru fiecare element eligibil).

Data punerii în aplicare (a se indica data de la care se va putea acorda ajutorul în cadrul regimului de ajutor sau data la care se va acorda ajutorul individual).

Durata regimului de ajutor sau a ajutorului individual (a se indica data -anul și luna- până la care vor putea fi acordate ajutoare în temeiul regimului sau, după caz, acolo unde ajutorul se acordă în mod individual, data prevăzută - anul și luna - pentru plata ultimei tranșe).

Obiectivul ajutorului [se înțelege că obiectivul principal este acordarea de ajutoare IMM-urilor. A se indica celelalte obiective (secundare) urmărite]. A se indica (articolul sau articolele invocate, de la 4 la 17) și costurile eligibile care fac obiectul regimului sau al ajutorului individual.

Sectorul (sectoarele) în cauză [a se indica subsectoarele, menționând tipul de producție animalieră (de exemplu, porc/pasăre de curte) sau tipul de producție vegetală (de exemplu, măr/tomată) în cauză].

Denumirea și adresa autorității care acordă ajutorul

Adresa web (a se indica adresa de internet la care poate fi consultat textul integral al regulului sau criteriile și condițiile de acordare a unui ajutor individual în afara oricărui regim de ajutoare).

ANEXA II

Forma raportului periodic care trebuie comunicat Comisiei

Formularul raportului anual privind regimurile de ajutoare exceptate în temeiul unui Regulament de exceptare pe categorii adoptat în temeiul articolului 1 din Regulamentul (CE) nr. 994/98 al Consiliului

Statelor Membre li se solicită să utilizeze formularul prezentat în continuare pentru îndeplinirea obligației de a prezenta rapoarte Comisiei, în conformitate cu Regulamentele de exceptare pe categorii adoptate în temeiul Regulamentului (CE) nr. 994/98.

Rapoartele trebuie furnizate în format electronic.

Informațiile care trebuie furnizate pentru toate regimurile de ajutoare exceptate prin Regulamente de exceptare pe categorii adoptate în temeiul articolului 1 din Regulamentul (CE) nr. 994/98.

1. Denumirea regimului de ajutoare

2. Regulamentul de exceptare al Comisiei aplicabil

3. Cheltuieli

[Trebuie furnizate cifre separate pentru fiecare instrument de ajutor conținut din cadrul unui regim sau unui ajutor individual (de exemplu, subvenție, credite preferențiale etc.)]. Cifrele trebuie exprimate în euro sau, după caz, în monedă națională. În cazul cheltuielilor fiscale, trebuie indicate pierderile fiscale anuale. În cazul în care nu sunt disponibile cifre precise, pierderile respective pot fi estimate.

Cheltuielile trebuie indicate după cum urmează.

Pentru fiecare an luat în considerare, a se indica separat pentru fiecare instrument de ajutor din cadrul regimului (de exemplu, subvenție, credit preferențial, garanție etc.):

3.1. angajamentele, pierderile fiscale (estimate) și alte venituri neîncasate, date privind garanțiile, etc. pentru noile proiecte asistate. În cazul sistemelor de garanții, trebuie indicată valoarea totală a noilor garanții acordate;

3.2. plățile efective, pierderile fiscale (estimate) și alte venituri neîncasate, date privind garanțiile, etc. pentru noile proiecte și pentru proiectele în curs. În cazul sistemelor de garanții, trebuie comunicate următoarele informații: valoarea totală a garanțiilor nerambursate încă, veniturile din prime, sumele recuperate, plățile efectuate, excedentul sau deficitul sistemului pentru anul în cauză;

3.3. numărul proiectelor și/sau întreprinderilor asistate;

3.4. [A nu se completa]

3.5. valoarea totală estimată a:

- investițiilor;
- cheltuielilor pentru conservarea peisajelor și a clădirilor tradiționale;
- cheltuielilor pentru transferarea clădirilor agricole în interes public;
- ajutoarelor pentru instalarea tinerilor fermieri;
- ajutoarelor pentru pensionarea anticipată;
- cheltuielilor pentru grupurile de producători;
- cheltuielilor pentru boli;
- cheltuielilor pentru compensațiile acordate în urma fenomenelor meteorologice nefavorabile;
- cheltuielilor privind ajutoarele pentru primele de asigurare;
- ajutoarelor pentru comasarea terenurilor;
- ajutoarelor destinate încurajării producției de produse agricole de calitate;
- cheltuielilor pentru asistență tehnică;
- cheltuielilor privind sprijinul pentru sectorul creșterii animalelor;

3.6. defalcarea regională a valorilor prevăzute la punctul 3.1, pe zone defavorizate sau pe zonele prevăzute la articolul 36 litera (a) punctele (i), (ii) și (iii) din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului și pe alte zone;

3.7. defalcarea sectorială a valorilor prevăzute la punctul 3.1 pe sectoare de activitate a beneficiarilor (în cazul în care sunt vizate mai multe sectoare, a se preciza cota aferentă fiecărui sector):

- tipul de produs animalier;
- tipul de produs vegetal.

4. Alte informații și observații.

Publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 358/20 din data 16.12.2006

LINII DIRECTOARE COMUNITARE

privind ajutoarele de stat în sectorul agricol și forestier 2007-2013

1. Introducere

(1) Articolul 33 din Tratat definește obiectivele politicii agricole comune. În elaborarea politicii agricole comune și a metodelor speciale de aplicare a acestora, trebuie să se țină seama de natura specială a activității agricole, care rezultă din structura specială a agriculturii și din diferențele structurale și naturale dintre diversele regiuni agricole, de necesitatea de a se efectua adaptările adecvate progresiv și de faptul că agricultura constituie un sector strâns legat de economie în ansamblu. Recurgerea la ajutoarele de stat poate fi justificată numai dacă respectă obiectivele acestei politici.

(2) Regulamentul (CE) nr. 1782/2003 al Consiliului din 29 septembrie 2003 de stabilire a normelor comune pentru schemele de sprijin direct în cadrul politicii agricole comune și de stabilire a anumitor scheme de sprijin pentru agricultori¹ introduce o schimbare fundamentală în modul în care se acordă sprijinul comunitar pentru fermieri. Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 al Consiliului din 20 septembrie 2005 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul European Agricol pentru Dezvoltare Rurală (FEADR)² stabilește cadrul pentru politica de dezvoltare rurală pentru perioada 2007-2013, confirmând rolul dezvoltării rurale ca al doilea pilon al politicii agricole comune. Articolele 88 și 89 din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 conțin dispoziții specifice cu privire la ajutoarele de stat. La articolul 5 se prevede că sprijinul pentru măsurile de dezvoltare rurală trebuie să fie în conformitate cu Tratatul și cu actele adoptate în temeiul acestuia.

(3) Deoarece efectele economice ale unui ajutor nu sunt diferite în cazul în care acesta este finanțat parțial de către Comunitate față de cazul în care acesta este finanțat numai de către un Stat Membru, Comisia consideră că în principiu trebuie să existe consecvență și coerență între politica sa în ceea ce privește controlul ajutoarelor de stat și sprijinul care este acordat în baza propriei sale politici agricole și de dezvoltare rurală comună.

(4) Prin scrisoarea din 30 mai 2005, Statele Membre au fost invitate să prezinte propuneri pentru simplificarea normelor privind ajutoarele de stat în sectorul agricol. Grupul de lucru privind condițiile de concurență în agricultură a fost consultat asupra acestor Linii directoare la reuniunile sale din 22 și 23 iunie 2006 și 25 octombrie 2006.

2. Domeniu de aplicare și definiții

(5) Aceste Linii directoare se aplică tuturor ajutoarelor de stat, acordate pentru activități de producere, procesare și comercializare a produselor agricole care intră în sfera de aplicare a Anexei I la Tratat. Acestea se aplică oricărei măsuri de ajutor, sub orice formă, inclusiv măsurilor de ajutor finanțate prin taxe parafiscale, care se încadrează în definiția ajutorului de stat prevăzută la articolul 87 alineatul (1) din Tratat. Aceste Linii directoare nu se aplică

¹ JO L 270, 21.10.2003, pag. 1. Regulament, astfel cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul (CE) nr. 1405/2006 (JO L 265, 26.09.2006, pag. 1).

² JO L 277, 21.10.2005, pag. 1. Regulament, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 1463/2006 (JO L 277, 09.10.2006, pag. 1).

ajutoarelor de stat în sectorul pescuitului și acvaculturii³. Capitolul VII conține norme privind ajutoarele pentru sectorul forestier, inclusiv ajutoare pentru împădurirea terenului agricol.

(6) În sensul prezentelor Linii directoare, „produs agricol” înseamnă produsele enumerate în Anexa I la Tratat, produse care intră sub incidența codurilor NC 4502, 4503 și 4504 (produse din plută) și produse destinate să imite sau să înlocuiască laptele și produsele lactate⁴, cu excepția acelor produse care fac obiectul Regulamentului (CE) nr. 104/2000 al Consiliului din 17 decembrie 1999 privind organizarea comună a piețelor în sectorul produselor pescărești și de acvacultură⁵.

(7) În sensul prezentelor Linii directoare, „procesarea unui produs agricol” înseamnă orice operațiune efectuată asupra unui produs agricol al cărei rezultat este tot un produs agricol, cu excepția activităților care se desfășoară în exploatație necesare pentru pregătirea unui produs animal sau vegetal pentru prima vânzare. Transformarea produselor agricole care intră în sfera de aplicare a Anexei I din Tratat în produse care nu se regăsesc în Anexa I se situează, prin urmare, în afara sferei de aplicare a prezentelor Linii directoare.

(8) În sensul prezentelor Linii directoare, „comercializarea unui produs agricol” înseamnă păstrarea sau expunerea în scopul vânzării, oferirea spre vânzare, livrarea sau altă formă de introducere pe piață, cu excepția primei vânzări de către un producător primar către revânzători sau procesatori și orice activitate de pregătire a unui produs pentru această primă vânzare; vânzarea de către un producător primar către consumatorii finali este considerată comercializare dacă are loc în spații separate rezervate acestui scop. Ajutoarele pentru publicitatea produselor agricole intră în sfera de aplicare a prezentelor Linii directoare, în timp ce ajutoarele pentru publicitatea produselor care nu se regăsesc în Anexa I sunt reglementate de regulile orizontale privind ajutoarele de stat⁶.

(9) În sensul prezentelor Linii directoare, „întreprinderi mici și mijlocii (IMM-uri)” înseamnă întreprinderi mici și mijlocii astfel cum sunt acestea definite în Anexa I la Regulamentul (CE) nr. 70/2001 al Comisiei privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE ajutoarelor de stat pentru întreprinderi mici și mijlocii⁷.

³ Ajutoarele de stat în sectorul pescuitului și acvaculturii sunt examinate în cadrul Liniilor directoare pentru examinarea ajutoarelor de stat pentru pescuit și acvacultură (JO C 229, 14.09.2004, pag. 5) și al Regulamentului (CE) nr. 2369/2002 al Consiliului din 20 decembrie 2002 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 2792/1999 de definire a modalităților și condițiilor pentru asistența structurală a Comunității în domeniul pescuitului (JO L 358, 31.12.2002, pag. 49).

⁴ În sensul acestor dispoziții, produsele care imită sau înlocuiesc laptele și/sau produsele lactate reprezintă produse care ar putea fi confundate cu laptele și/sau produsele lactate, dar a căror compoziție diferă de astfel de produse în sensul în care conțin grăsimi și/sau proteine de origine nelactată cu sau fără proteine derivate din lapte [„alte produse decât produsele lactate”, astfel cum sunt menționate la articolul 3 alineatul (2) din Regulamentul (CEE) nr. 1898/87 al Consiliului privind protecția denumirilor utilizate în comercializarea laptelui și produselor lactate (JO L 182, 03.07.1987, pag. 36)].

⁵ JO L 17, 21.01.2000, pag. 22. Regulament, astfel cum a fost modificat prin Actul de aderare din 2003.

⁶ Liniile directoare privind ajutoarele naționale regionale pentru perioada 2007-2013 (JO C 54, 04.03.2006, pag. 13), Regulamentul (CE) nr. 70/2001 al Comisiei din 12 ianuarie 2001 privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE ajutoarelor de stat acordate întreprinderilor mici și mijlocii (JO L 10, 13.01.2001, pag. 33), Regulamentul (CE) nr. 69/2001 al Comisiei din 12 ianuarie 2001 privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE ajutoarelor *de minimis* (JO L 10, 13.1.2001, pag. 30). Regulament, astfel cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul (CE) nr. 1040/2006 (JO L 187, 08.07.2006, pag. 8).

⁷ JO L 10, 13.01.2001, pag. 33. Regulament, astfel cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul (CE) nr. 1857/2006 (JO L 358, 16.12.2006, pag. 3).

3. Principii generale

(10) La articolul 36 din Tratatul de instituire a Comunității Europene se prevede că regulile de concurență ale Tratatului se aplică producției și comercializării produselor agricole numai în măsura stabilită de Consiliu. Deci, contrar situației din alte sectoare, autoritatea Comisiei de a controla și supraveghea ajutoarele de stat în sectorul agricol nu derivă direct din Tratat, ci din legislația adoptată de Consiliu în temeiul articolului 37 din Tratat și este supusă eventualelor restricții adoptate de către Consiliu. În practică totuși, în toate Regulamentele care instituie organizarea comună a pieței se prevede aplicarea pentru produsele în cauză a normelor privind ajutoarele de stat stipulate la articolele 87, 88 și 89 din Tratat. În plus, la articolul 88 din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 se prevede în mod explicit că articolele 87, 88 și 89 din tratat se aplică ajutorului acordat de Statele Membre pentru sprijinirea dezvoltării rurale. Rezultă că, sub rezerva eventualelor limitări specifice sau derogări prevăzute în Regulamentele în cauză, dispozițiile Tratatului sunt aplicabile în întregime ajutoarelor de stat acordate în sectorul agricol, cu excepția acelor ajutoare care sunt destinate în mod specific unui număr limitat de produse care nu sunt reglementate de organizarea comună a pieței (a se vedea punctul 21).

(11) Chiar dacă articolele 87, 88 și 89 sunt aplicabile în întregime sectoarelor reglementate de organizarea comună a pieței, aplicarea lor rămâne totuși subordonată dispozițiilor stabilite de regulamentele în cauză. Cu alte cuvinte, recurgerea de către un Stat Membru la dispozițiile de la articolele 87, 88 și 89 nu poate avea prioritate în fața dispozițiilor Regulamentului privind organizarea acelui sector al pieței⁸. Rezultă că în nici o împrejurare Comisia nu poate să aprobe un ajutor care este incompatibil cu dispozițiile care reglementează o organizare comună a pieței sau care ar împiedica funcționarea corespunzătoare a organizării comune.

(12) Comisia nu va autoriza ajutoare pentru activitățile legate de export, și anume, ajutoare legate direct de cantitățile exportate și ajutoare subordonate utilizării produselor interne în detrimentul celor importate sau ajutoare pentru stabilirea și funcționarea unei rețele de distribuție sau pentru a acoperi orice alte cheltuieli legate de activitatea de export în alte State Membre. Ajutoarele acordate pentru costul participării la târguri comerciale ori pentru studii sau servicii de consultanță necesare pentru lansarea unui produs nou sau a unui produs existent pe o piață nouă, nu constituie în mod obișnuit ajutoare pentru export.

(13) În conformitate cu normele specifice aplicabile ajutorului alimentar acordat țărilor terțe, Comisia nu va autoriza în mod obișnuit un ajutor de stat pentru achiziționarea produselor agricole în cadrul Comunității pentru a fi acordate ca ajutor alimentar țărilor terțe.

(14) Aceste Linii directoare se aplică sub rezerva eventualelor derogări specifice prevăzute în Tratat sau în legislația comunitară.

(15) Pentru a fi considerată compatibilă cu Piața comună, o măsură de ajutor trebuie să conțină un anumit element de stimulare sau să ceară o anumită contrapartidă din partea beneficiarului. Dacă în legislația comunitară sau în prezentele Linii directoare nu sunt prevăzute expres excepții, măsurile unilaterale de ajutor de stat care sunt destinate pur și simplu îmbunătățirii situației financiare a producătorilor, dar care nu contribuie în nici un fel la dezvoltarea sectorului, în special ajutoarele acordate numai pe baza prețului, cantității, unității de producție sau unității de mijloace de producție sunt considerate drept ajutoare de operare care sunt incompatibile cu Piața comună. În plus, prin însăși natura lor, există de

⁸ Hotărârea Curții Europene de Justiție în Cauza 177/78, Pigs and Bacon Commission/McCarren [1979] ECR 2161.

asemenea probabilitatea ca astfel de ajutoare să afecteze mecanismele organizării comune a pieței.

(16) Din același motiv, ajutorul care este acordat retroactiv pentru activități care au fost deja întreprinse de către beneficiar nu poate fi considerat ca incluzând elementul de stimulare necesar și trebuie să fie considerat drept ajutor de operare destinat pur și simplu să elibereze beneficiarul de o povară financiară. Pentru a maximiza efectul stimulat al ajutorului și de a facilita demonstrarea acestui efect în caz de notificare, în regulile de eligibilitate definite de Statele Membre se vor prevedea următoarele etape care preced acordarea ajutorului:

Un ajutor se va acorda în cadrul unei scheme de ajutor doar pentru activitățile realizate sau serviciile primite după ce schema de ajutor a fost creată și declarată compatibilă cu Tratatul de către Comisie.

În cazul în care schema de ajutor creează un drept automat de a primi ajutorul, fără a fi necesară nici o altă măsură administrativă la nivel administrativ, ajutorul în sine poate fi acordat doar pentru activitățile realizate sau serviciile primite după ce schema de ajutor a fost creată și declarată compatibilă cu Tratatul de către Comisie.

În cazul în care în schema de ajutor se prevede depunerea unei cereri la autoritatea competentă în cauză, ajutorul în sine poate fi acordat doar pentru activitățile realizate sau serviciile primite după ce au fost îndeplinite următoarele condiții:

(a) schema de ajutor trebuie să fi fost creată și declarată compatibilă cu Tratatul de către Comisie;

(b) o cerere de ajutor trebuie să fie fost depusă în mod corespunzător la autoritatea competentă în cauză;

(c) cererea trebuie să fi fost acceptată de autoritatea competentă în cauză într-o manieră care obligă autoritatea respectivă să acorde ajutorul, indicând clar cuantumul ajutorului care se va acorda sau cum se va calcula acest cuantum; această acceptare de către autoritatea competentă în cauză este posibilă doar dacă bugetul disponibil pentru ajutor sau schema de ajutor nu este epuizat.

Ajutoarele individuale acordate în afara unei scheme de ajutor se vor acorda doar pentru activitățile realizate sau serviciile primite după ce au fost îndeplinite criteriile de la literele (b) și (c).

Aceste condiții nu se aplică în cazul schemelor de ajutor care au un caracter compensatoriu.

(17) Ca urmare a asemănărilor dintre întreprinderile de procesare și comercializare a produselor agricole și întreprinderile neagricole, de exemplu în sectorul industriei alimentare, normele privind ajutoarele de stat care se aplică întreprinderilor de procesare și comercializare a produselor agricole trebuie armonizate cu acelea care se aplică întreprinderilor neagricole. Această politică trebuie aplicată ajutoarelor de stat acordate în orice scop, de exemplu, ajutoarelor pentru costurile de investiții, protecția mediului sau asistența tehnică. În acest context, Comisia a inclus deja prelucrarea și comercializarea produselor agricole în:

(a) proiectul de Regulament privind ajutorul de minimis care va înlocui Regulamentul (CE) nr. 69/2001 al Comisiei privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE în cazul ajutorului de minimis⁹;

(b) Regulamentul (CE) nr. 70/2001 modificat de Regulamentul (CE) nr. 1857/2006;

(c) Regulamentul (CE) nr. 1628/2006 al Comisiei din 24 octombrie 2006 de aplicare a articolelor 87 și 88 din Tratat ajutoarelor naționale pentru investițiile regionale¹⁰.

(18) Ca o consecință a acestei armonizări cu normele pentru întreprinderile neagricole, întreprinderile mari pot să nu mai fie eligibile pentru anumite tipuri de sprijin, în special în ceea ce privește asistența tehnică precum serviciile de consultanță. În viitor, acest tip de sprijin acordat întreprinderilor mari se va limita la ajutorul de minimis.

(19) Dacă în prezentele Linii directoare nu se prevede în mod specific prin referire la sectorul agricol definit prin opoziție cu producția primară (fermieri) sau cu procesarea și comercializarea, ajutoarele pentru procesarea și comercializarea produselor agricole vor fi declarate compatibile cu articolul 87 alineatul (2) sau (3) din Tratat doar dacă aceste ajutoare sunt de asemenea declarate compatibile în cazul în care sunt acordate întreprinderilor neagricole din afara sectoarelor specifice precum transportul sau pescuitul.

(20) Deoarece condițiile foarte specifice ale producției agricole primare trebuie luate în considerare în cadrul evaluării ajutorului destinat să favorizeze regiunile defavorizate în sensul articolului 36 din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005, Liniile directoare ale Comisiei privind ajutoarele de stat regionale pentru perioada 2007-2013¹¹ nu se aplică producției primare. Acestea se aplică totuși procesării și comercializării produselor agricole în măsura prevăzută în prezentele Linii directoare.

(21) După cum s-a menționat mai sus, anumite tipuri de produse agricole care intră în sfera de aplicare a Anexei I din Tratat nu sunt încă supuse unei organizări comune a pieței, în special cartofii, alții decât cartofii pentru amidon, carnea de cal, mierea, cafeaua, oțeturile derivate din alcool și pluta. În absența unei organizări comune a pieței, dispozițiile de la articolul 3 din Regulamentul (CE) nr. 1184/2006 al Consiliului din 24 iulie 2006 de aplicare a anumitor norme de concurență în domeniul producției și comerțului cu produse agricole¹² se aplică ajutoarelor de stat care sunt destinate în mod specific pentru aceste produse. La articolul 3 se prevede că doar dispozițiile de la articolul 88 alineatul (1) și alineatul (3) prima teză se aplică acestor ajutoare. Prin urmare, se cere Statelor Membre să informeze Comisia într-un interval de timp suficient pentru a-i permite să transmită observațiile sale asupra oricăror planuri de a acorda sau de a modifica ajutoarele. La rândul său, Comisia nu se poate opune acordării acestor ajutoare printr-o decizie negativă definitivă. În evaluarea acestor ajutoare Comisia va ține seamă de absența organizării comune a pieței la nivel comunitar și de faptul că Regulamentul (CE) nr. 1782/2003 a introdus principiul că sprijinul comunitar trebuie acordat în forma ajutorului decuplat care nu este legat de produse specifice sau de o producție permanentă. Trebuie de asemenea menționat că în anumite organizări ale pieței nu se prevede niciun sprijin comunitar intern. În condițiile în care schemele naționale de ajutor respectă acest principiu, Comisia nu va formula observații, chiar dacă măsurile în cauză cuprind ajutoare de operare care ar fi interzise în mod obișnuit. Atunci când formulează observații, Comisia va ține de asemenea seama de riscul ca sprijinul acordat pentru un produs care nu se

⁹ JO L 10, 13.01.2001, pag. 30.

¹⁰ JO L 302, 01.11.2006, pag. 29.

¹¹ JO C 54, 04.03.2006, pag. 13.

¹² JO L 214, 04.08.2006, pag. 7.

supune unei organizări comune a pieței să favorizeze producția unui produs reglementat de o astfel de organizare. Acesta este în special cazul în sectorul cartofilor. Dacă un Stat Membru nu respectă observațiile și recomandările Comisiei, Comisia își rezervă dreptul de a recurge la articolul 226 din Tratat.

(22) La articolul 6 din Tratat se prevede că „cerințele de protecție a mediului trebuie integrate în definirea și punerea în aplicare a politicilor și acțiunilor Comunității prevăzute la articolul 3, în special pentru promovarea dezvoltării durabile“. Activitățile prevăzute la articolul 3 se referă atât la politica agricolă, cât și la cea concurențială. Prin urmare, în viitoarele notificări referitoare la ajutoare de stat, trebuie să se acorde o atenție specială aspectelor de mediu, chiar și în cazurile în care schemele de ajutor nu se preocupă în mod special de aceste aspecte. De exemplu, în cazul unei scheme de ajutor pentru investiții care sunt destinate creșterii producției și care implică o utilizare sporită a unor resurse rare sau o accentuare a poluării, va fi necesar să se demonstreze că schema nu va duce la o încălcare a legislației comunitare în domeniul protecției mediului sau că nu va cauza în alt mod daune mediului. În viitor, toate notificările privind ajutoarele de stat trebuie să includă o evaluare a impactului previzibil asupra mediului al activității pentru care se acordă ajutorul. În multe cazuri, aceasta nu va presupune mai mult decât o confirmare că nu există nici un impact așteptat asupra mediului. Comisia își rezervă dreptul de a solicita informațiile, angajamentele și condițiile suplimentare pe care le consideră necesare pentru asigurarea unei protecții adecvate a mediului.

(23) Comisia va evalua de la caz la caz orice măsuri de ajutor care nu sunt reglementate de prezentele Linii directoare, ținând seama de principiile prevăzute la articolele 87, 88 și 89 din tratat și de politicile comunitare comune în domeniul agriculturii și dezvoltării rurale. Va trebui ca Statele Membre care propun un sprijin pentru sectorul agricol care nu este reglementat de prezentele Linii directoare să prezinte o evaluare economică a impactului pozitiv al măsurii pentru dezvoltarea sectorului agricol și a riscurilor de denaturare a concurenței pe care le prezintă măsura în cauză. Comisia va aproba astfel de măsuri doar în cazul în care contribuția pozitivă la dezvoltarea sectorului depășește clar riscurile de denaturare a concurenței.

(24) Dacă nu se precizează altfel, toate ratele ajutorului menționate în prezentele Linii directoare sunt exprimate ca valoare totală a sprijinului exprimată ca procentaj din volumul cheltuielilor eligibile (echivalent subvenție brută).

4. Măsuri de dezvoltare rurală

(25) Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 stabilește o serie de măsuri de sprijin pentru dezvoltarea rurală. Prezentul capitol al Liniilor directoare prezintă normele privind ajutoarele de stat în favoarea acestor măsuri și a altor măsuri strâns legate de dezvoltarea rurală.

(26) Pentru a asigura coerența între măsurile de dezvoltare rurală propuse pentru cofinanțare în cadrul programelor de dezvoltare rurală puse în aplicare de Statele Membre și măsurile de dezvoltare rurală finanțate prin intermediul ajutoarelor de stat, fiecare notificare privind ajutoarele pentru investiții (Capitolele 4 A și B), ajutoare pentru mediu și bunăstarea animalelor (Capitolul 4 C), ajutoare pentru compensarea handicapurilor în anumite zone (Capitolul 4 D), ajutoare pentru îndeplinirea normelor (Capitolul 4 E) și ajutoare pentru instalarea tinerilor fermieri (Capitolul 4 F) trebuie să fie însoțită de o documentație care să demonstreze modul în care măsurile de ajutor de stat se integrează în programele de dezvoltare rurală în cauză și sunt coerente cu acestea. Ajutoarele de stat care nu sunt coerente cu respectivele programe de dezvoltare rurală și în special ajutoarele de stat care antrenează o

creștere a capacității pentru care nu există în mod obișnuit piețe de desfacere nu vor fi autorizate.

4.A. Ajutor pentru investiții în exploatații agricole

(27) Prezentul Subcapitol se aplică investițiilor legate de producția primară a produselor care intră în sfera de aplicare a Anexei I din Tratat. Nu se aplică investițiilor realizate într-o exploatare pentru procesarea și comercializarea acestor produse.

4.A.1. Analiză

(28) În elaborarea politicii sale viitoare, Comisia a ținut seama, în special, de următoarele considerente:

(a) pentru a restructura și dezvolta potențialul material și pentru a promova inovația, la articolul 26 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 se prevede sprijin pentru investițiile materiale și/sau nemateriale care îmbunătățesc nivelul global de performanță al exploatareii agricole;

(b) în conformitate cu articolul 26 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005, în cazul în care investițiile sunt realizate în vederea respectării normelor comunitare, sprijinul poate fi acordat doar pentru investițiile realizate pentru respectarea normelor comunitare introduse recent. În acest caz, pentru îndeplinirea acestei norme se poate acorda o perioadă de grație de maxim 36 de luni de la data la care norma devine obligatorie pentru exploatarea agricolă. În cazul tinerilor fermieri care beneficiază de sprijin pentru instalare, se poate acorda sprijin pentru investițiile realizate în vederea respectării normelor comunitare în vigoare, atunci când acestea sunt menționate ca atare în planul de dezvoltare prevăzut la articolul 22 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005. Perioada de grație la sfârșitul căreia trebuie respectate normele nu poate depăși 36 de luni de la data instalării;

(c) articolul 88 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 interzice ajutoarele de stat pentru modernizarea exploatareii agricole care depășesc procentajele prevăzute în Anexa la Regulament, și anume:

(i) 60% din quantumul investițiilor eligibile realizate de tineri fermieri în zonele prevăzute la articolul 36 litera (a) punctele (i), (ii) și (iii) din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005,

(ii) 50% din quantumul investițiilor eligibile realizate de alți fermieri în zonele prevăzute la articolul 36 litera (a) punctele (i), (ii) și (iii) din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005,

(iii) 50% din quantumul investițiilor eligibile realizate de tineri fermieri în alte zone,

(iv) 40% din quantumul investițiilor eligibile realizate de alți fermieri în alte zone,

(v) 75% din quantumul investițiilor eligibile în regiunile ultraperiferice și în insulele mici din Marea Egee în sensul Regulamentului (CEE) nr. 2019/93 al Consiliului din 19

iulie 1993 privind măsurile specifice referitoare la unele produse agricole în favoarea insulelor mici din Marea Egee¹³,

(vi) 75% din cuantumul investițiilor eligibile în Statele Membre care au aderat la Comunitate la 1 mai 2004 și 1 ianuarie 2007, în sensul punerii în aplicare a Directivei 91/676/CEE a Consiliului din 12 decembrie 1991 privind protecția apelor împotriva poluării cu nitrați proveniți din surse agricole¹⁴, în termen de maxim patru ani de la data aderării în conformitate cu articolul 3 alineatul (2) și articolul 5 alineatul (1) din Directiva respectivă;

(d) interdicția prevăzută la articolul 88 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 nu se aplică ajutoarelor destinate investițiilor realizate în special în interes public și privind conservarea peisajelor tradiționale modelate de activitățile agricole și forestiere sau mutarea clădirilor unei exploatații, protecția și îmbunătățirea calității mediului, îmbunătățirea condițiilor de igienă ale exploatațiilor zootehnice și de bunăstare a animalelor și îmbunătățirea securității la locul de muncă;

(e) atunci când nevoia de mutare rezultă dintr-o expropriere care, în conformitate cu legislația Statului Membru în cauză, dă naștere unui drept la despăgubire, plata acestei despăgubiri nu va fi considerată în mod obișnuit drept un ajutor de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) din Tratat;

(f) Statele Membre care întârzie punerea în aplicare a normelor comunitare obligatorii după data prevăzută în legislația comunitară pot furniza fermierilor, prin aceste întârzieri, un avantaj în comparație cu fermierii din Statele Membre care respectă aceste norme noi în conformitate cu termenele de punere în aplicare prevăzute în legislația comunitară. Riscul de denaturare a concurenței nu trebuie accentuat prin acordarea unor cuantumuri mari de ajutoare de stat fermierilor care suportă costul noilor norme mai târziu decât este prevăzut în legislația comunitară. Cu toate acestea, la stabilirea intensității adecvate a ajutorului pentru investițiile legate de respectarea normelor introduse recent, trebuie să se țină seama și de faptul că de multe ori aceste norme antrenează doar costuri pentru fermieri fără a crește potențialul lor de câștig. De aceea intensitatea maximă a ajutorului pentru investiții legate de normele introduse recent trebuie să fie rezervată pentru acelea care sunt realizate în termenele prevăzute în legislația secundară. Investițiile realizate mai târziu trebuie să beneficieze doar de o intensitate mai scăzută a ajutorului. Această intensitate va trebui să reflecte întârzierea și să atingă nivelul zero la un anumit moment în timp;

(g) în ceea ce privește punerea în aplicare a Directivei 91/676/CEE, trebuie să se țină seama de problemele și nevoile specifice ale Statelor Membre care au aderat la Comunitate la 1 mai 2004 și 1 ianuarie 2007;

(h) ajutoarele de stat pentru achiziționarea echipamentelor la mâna a doua trebuie să fie acceptate pentru întreprinderile mici și mijlocii, în condițiile în care costul mai redus al acestor echipamente poate fi un prim pas util spre modernizare, în special pentru exploatațile agricole care își încep activitatea de la un nivel tehnic foarte scăzut și care au un capital redus. Întreprinderile mari trebuie să primească doar ajutoare pentru investiții pentru achiziționarea unor echipamente noi.

¹³ JO L 184, 27.07.1993, pag. 1. Regulament, astfel cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul (CE) nr. 1782/2003 (JO L 270, 21.10.2003, pag. 1).

¹⁴ JO L 375, 31.12.1991, pag. 1. Directivă, astfel cum a fost modificată prin Regulamentul (CE) nr. 1882/2003 al Parlamentului European și al Consiliului (JO L 284, 31.10.2003, pag. 1).

4.A.2. Politica privind ajutorul pentru investiții în exploatațiile agricole

(29) Ajutoarele pentru investiții în exploatațiile agricole vor fi declarate compatibile cu articolul 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat dacă îndeplinesc toate condițiile de la articolul 4 din Regulamentul (CE) nr. 1857/2006. Fără a aduce atingere articolului 4 alineatul (7) litera (c) din Regulamentul (CE) nr. 1857/2006, aceste ajutoare pot fi de asemenea acordate în limita aceleași rate și în aceleași condiții ca cele prevăzute la articolul 4 menționat pentru produse agricole specifice și pentru lucrări de drenare sau echipamente de irigare și lucrări de irigare care nu determină o reducere a consumului anterior de apă de 25%. Quantumul maxim al ajutorului stabilit la articolul 4 alineatul (9) din Regulamentul nr. 1857/2006 nu se aplică.

(30) Ajutoarele pentru conservarea peisajelor și a clădirilor tradiționale vor fi declarate compatibile cu articolul 87 alineatul (3) litera (c) sau (d) din Tratat, dacă acestea îndeplinesc toate condițiile de la [articolul 5 din REC care înlocuiește R 1/2004]. Limita de 10.000 EUR stabilită la [articolul 5 alineatul (2) din REC care înlocuiește R 1/2004] poate fi totuși depășită în cazuri bine justificate.

(31) Ajutoarele pentru mutarea clădirilor unei exploatații în interes public vor fi declarate compatibile cu articolul 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat, dacă acestea îndeplinesc toate condițiile de la [articolul 6 din REC care înlocuiește R 1/2004].

(32) Ajutoarele pentru investiții care antrenează costuri suplimentare privind protecția și îmbunătățirea calității mediului, îmbunătățirea condițiilor de igienă a exploatațiilor zootehnice sau a bunăstării animalelor din cadrul exploatațiilor vor fi declarate compatibile cu articolul 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat, dacă acestea îndeplinesc toate condițiile de la [articolul 4 alineatul (2) litera (e) din REC care înlocuiește R 1/2004]. Pentru cheltuielile de investiții realizate după termenele pentru respectarea noilor norme stabilite prin [articolul 2 alineatul (10) din REC care înlocuiește R 1/2004], intensitatea maximă a ajutorului va fi de:

(a) 50% din investițiile eligibile în zonele defavorizate sau în zonele prevăzute la articolul 36 litera (a) punctele (i), (ii) și (iii) din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 și 40% din investițiile eligibile în alte zone, pentru cheltuielile realizate în termen de trei ani de la data la care investiția ar fi trebuit să fie realizată în conformitate cu termenele prevăzute în legislația comunitară;

(b) intensitatea maximă a ajutorului de 50% și 40% prevăzută la punctul (a) va fi redusă la 25% și respectiv 20% pentru cheltuielile realizate în cel de-al patrulea an de la data până la care investiția ar fi trebuit realizată în conformitate cu termenele prevăzute în legislația comunitară și la 12,5% și 10% în cel de-al cincilea an. Nici un ajutor nu va fi autorizat pentru cheltuielile realizate după cel de-al cincilea an.

(33) Un ajutor de 75% pentru costurile suplimentare ale investițiilor realizate în Statele Membre care au aderat la Comunitate la 1 mai 2004 și 1 ianuarie 2007 pentru punerea în aplicare a Directivei 91/676/CEE vor fi declarate compatibile cu articolul 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat pentru cheltuielile prezentate până la 31 decembrie 2008 și respectiv 31 decembrie 2010. Această intensitate a ajutorului trebuie limitată la costurile eligibile suplimentare necesare și nu se aplică în cazul investițiilor care antrenează o creștere a capacității de producție. Comisia va acorda o atenție deosebită verificării compatibilității măsurilor de ajutor propuse cu programele de acțiune stabilite în conformitate cu Directiva 91/676/CEE.

(34) Un ajutor de 50% în zonele defavorizate sau în zonele prevăzute la articolul 36 litera (a) punctele (i), (ii) și (iii) din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 și de 40% din investițiile eligibile în alte zone pentru costurile suplimentare ale investițiilor realizate pentru punerea în aplicare a Directivei 91/676/CEE va fi declarat compatibil cu articolul 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat în măsura în care acestea sunt subvenționate în temeiul Regulamentului (CE) nr. 1698/2005. Această intensitate a ajutorului trebuie limitată la costurile eligibile suplimentare necesare și nu se aplică în cazul investițiilor care antrenează o creștere a capacității de producție. Comisia va acorda o atenție deosebită verificării compatibilității măsurilor de ajutor propuse cu programele de acțiune stabilite în conformitate cu Directiva 91/676/CEE. Măsurile de ajutor pentru punerea în aplicare a Directivei 91/676/CEE declarate compatibile cu Tratatul de către Comisie înainte de intrarea în vigoare a prezentelor Linii directoare pot continua până la 31 decembrie 2008 cu ratele ajutorului autorizate de Comisie.

(35) Nu se va autoriza nici un ajutor pentru investițiile în vederea respectării normelor comunitare sau naționale în vigoare. Cu toate acestea, ajutoarele pentru investiții acordate tinerilor fermieri pentru investițiile realizate în vederea respectării normelor comunitare sau naționale în vigoare vor fi declarate compatibile cu articolul 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat când acestea sunt menționate ca atare în planul de dezvoltare prevăzut la articolul 22 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005. Acest ajutor va fi autorizat la o rată de până la 60% din cuantumul investiției eligibile realizate de tinerii fermieri în zonele defavorizate sau în zonele prevăzute la articolul 36 litera (a) punctele (i), (ii) și (iii) din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 și până la 50% din investițiile eligibile realizate de tinerii fermieri în alte zone. Ajutorul trebuie limitat la costurile suplimentare pentru punerea în aplicare a normei, costuri suportate în maxim 36 de luni de la data instalării.

(36) Notificările de ajutoare pentru investiții în exploatațiile agricole trebuie să fie însoțite de o documentație care să demonstreze că sprijinul este orientat spre obiective clar definite care reflectă nevoi structurale și teritoriale și dezavantaje structurale.

(37) Atunci când o organizare comună a pieței care include scheme de sprijin direct finanțate prin Fondul European de Orientare și Garantare Agricolă (FEOGA) impune restricții asupra producției sau limitări ale sprijinului comunitar la nivelul fermierilor individuali, al exploatațiilor sau al întreprinderilor de procesare, nicio investiție susceptibilă de a crește producția peste aceste restricții sau limitări nu poate beneficia de sprijin prin intermediul ajutoarelor de stat.

(38) Comisia va aplica, prin analogie, normele definite în prezenta Secțiune și pentru investițiile în producția agricolă primară care nu sunt realizate de către fermieri, de exemplu atunci când un echipament este achiziționat pentru folosirea comună de către un grup de producători.

(39) Comisia va declara incompatibile cu Tratatul ajutoarele pentru achiziționarea echipamentelor la mâna a doua dacă aceste ajutoare sunt acordate în favoarea întreprinderilor mari.

4.B. Ajutoare pentru investițiile în legătură cu procesarea și comercializarea produselor agricole

(40) Acest Subcapitol se aplică ajutoarelor pentru investițiile în legătură cu procesarea și comercializarea produselor agricole.

4.B.1. Analiză

(41) În elaborarea politicii sale viitoare, Comisia a ținut seama, în special, de următoarele considerente:

(a) întrucât Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 definește ratele ajutorului pentru sprijinul pentru investiții acordat întreprinderilor mici și mijlocii de procesare și comercializare a produselor agricole, aceste rate trebuie menținute;

(b) Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 exclude de la sprijinul comunitar investițiile anumitor întreprinderi mari de procesare și comercializare. Cu toate acestea, ca urmare a asemănărilor dintre întreprinderile mari de procesare și comercializare a produselor agricole și întreprinderile neagricole, de exemplu în sectorul industriei alimentare, pare justificat a se accepta ajutoarele de stat acordate acestor întreprinderi de procesare și comercializare a produselor agricole în limita ratelor maxime ale ajutorului autorizate de Comisie pentru întreprinderile neagricole de aceleași dimensiuni;

(c) articolul 28 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 a introdus rate maxime speciale ale ajutorului pentru investiții acordate întreprinderilor care nu intră în sfera de aplicare a articolului 2 alineatul (1) din Recomandarea 2003/361/CE a Comisiei din 6 mai 2003 privind definiția microîntreprinderilor și a întreprinderilor mici și mijlocii¹⁵ cu mai puțin de 750 de angajați și/sau cu o cifră de afaceri mai mică de 200 de milioane EUR. Aceste întreprinderi sunt considerate întreprinderi mari din perspectiva normelor privind ajutoarele de stat aplicabile activităților neagricole. Linii directoare clare pentru aplicarea normelor privind ajutoarele de stat în cazul acestui grup de întreprinderi „intermediare” par necesare pentru a evita incertitudinea în ceea ce privește aplicarea ratei corecte a ajutorului. În special, este necesar să se asigure că toate celelalte condiții ale Recomandării 2003/361/CE se aplică definiției acestor întreprinderi „intermediare”, mai ales în ceea ce privește criteriul de independență și calcularea cifrei de afaceri. De asemenea, rate maxime speciale ale ajutorului trebuie rezervate pentru întreprinderile intermediare cu mai puțin de 750 de angajați și/sau o cifră de afaceri mai mică de 200 de milioane EUR.

(d) ajutoarele destinate să promoveze diversificarea producătorilor primari (fermieri) în alte activități legate de procesarea și comercializarea produselor agricole care intră în sfera de aplicare a Anexei I la Tratat trebuie tratate în același mod ca ajutoarele acordate întreprinderilor de procesare și comercializare independente de producătorii primari. De exemplu, aceleași norme trebuie să se aplice ajutoarelor pentru investiții pentru un abator, indiferent dacă acesta este construit în interiorul sau în afara unei exploatații.

(e) deși intră sub incidența Regulamentului (CE) nr. 1698/2005, ajutoarele acordate pentru promovarea diversificării producătorilor primari (fermieri) în activități care nu sunt legate de producția, procesarea și comercializarea produselor agricole care intră în sfera de aplicare a Anexei I la Tratat, precum agroturismul, dezvoltarea meșteșugurilor sau acvaculturii, nu intră sub incidența prezentelor Linii directoare. Aceste ajutoare vor continua prin urmare să fie evaluate în conformitate cu principiile aplicate în mod obișnuit de către Comisie pentru evaluarea ajutoarelor din afara sectorului agricol, în special regula de minimis, regulile care reglementează ajutorul pentru întreprinderile mici și mijlocii, Liniile directoare ale Comisiei privind ajutoarele de stat regionale pentru perioada 2007-2013, Cadrul multisectorial privind

¹⁵ JO L 124, 20.05.2003, pag. 36.

ajutoarele regionale pentru proiectele mari de investiții¹⁶ și, după caz, Liniile directoare pentru examinarea ajutoarelor de stat în sectorul pescuitului și acvaculturii¹⁷.

(f) ajutoarele de stat pentru achiziționarea echipamentelor la mâna a doua trebuie să fie acceptate în favoarea întreprinderilor mici și mijlocii, în condițiile în care costul mai redus al acestor echipamente poate fi un prim pas util spre modernizare în special pentru întreprinderile care își încep activitatea de la un nivel tehnic foarte scăzut și care au un capital redus. Întreprinderile mari trebuie să primească doar ajutoare pentru investiții pentru achiziționarea unor echipamente noi.

4.B.2. Politica privind ajutorul pentru întreprinderile de procesare și comercializare a produselor agricole

(42) Ajutoarele pentru investiții acordate întreprinderilor de procesare și comercializare a produselor agricole vor fi declarate compatibile cu articolul 87 alineatul (3) litera (a) sau (c) din Tratat, dacă îndeplinesc toate condițiile uneia dintre următoarele dispoziții:

(a) articolul 4 din Regulamentul (CE) nr. 70/2001;

(b) Regulamentul (CE) nr. 1628/2006 al Comisiei;

(c) Liniile directoare ale Comisiei privind ajutoarele de stat regionale pentru perioada 2007-2013. În acest caz, intensitatea maximă a ajutorului care rezultă din aplicarea prezentelor Linii directoare poate fi crescută la:

(i) 50% din investițiile eligibile în regiunile menționate la articolul 87 alineatul (3) litera (a) din Tratat și 40% din investițiile eligibile în alte regiuni eligibile pentru ajutoarele regionale, în conformitate cu Harta ajutoarelor regionale aprobată pentru Statele Membre în cauză pentru perioada 2007-2013, dacă beneficiarul este o întreprindere mică sau mijlocie;

(ii) 25% din investițiile eligibile în regiunile menționate la articolul 87 alineatul (3) litera (a) din Tratat și 20% din investițiile eligibile în alte regiuni eligibile pentru ajutoarele regionale, în conformitate cu Harta ajutoarelor regionale aprobată pentru Statele Membre în cauză pentru perioada 2007-2013, dacă beneficiarul are mai puțin de 750 de angajați și/sau o cifră de afaceri mai mică de 200 de milioane EUR cu condiția ca acest beneficiar să îndeplinească toate celelalte condiții ale Recomandării 2003/361/CE.

(d) în regiunile care nu sunt eligibile pentru ajutoarele regionale, pentru întreprinderile care nu sunt mici sau mijlocii, dar care au mai puțin de 750 de angajați și/sau o cifră de afaceri mai mică de 200 de milioane EUR, cu condiția ca acest beneficiar să îndeplinească toate celelalte condiții ale Recomandării 2003/361/CE, un ajutor de până la 20% din investițiile eligibile menționate în Liniile directoare privind ajutoarele de stat regionale pentru perioada 2007-2013 sub rezerva îndeplinirii condițiilor din prezentele Linii directoare.

(43) Cu excepția cazului în care se specifică în altă parte a prezentelor Linii directoare, de exemplu pentru ajutoarele pentru protecția mediului, Comisia va autoriza doar ajutoarele pentru investiții pentru întreprinderile de prelucrare și comercializare a produselor agricole cu 750 de angajați sau mai mulți și o cifră de afaceri de 200 de milioane EUR sau mai mult, dacă

¹⁶ JO C 70, 19.03.2002, pag. 8.

¹⁷ JO C 229, 14.09.2004, pag. 5.

acestea îndeplinesc toate condițiile din Liniile directoare privind ajutoarele de stat regionale pentru perioada 2007-2013, până la cuantumul maxim stabilit în Harta ajutoarelor regionale pentru Statele Membre în cauză pentru perioada 2007-2013, în regiunile eligibile pentru ajutor regional. Ajutoarele pentru investiții care nu îndeplinesc aceste condiții vor fi în mod normal declarate incompatibile cu Tratatul. Nu poate fi acordat nici un ajutor pentru producerea și comercializarea produselor care imită sau înlocuiesc laptele și produsele lactate.

(44) Comisia va declara compatibile cu Tratatul ajutoarele pentru achiziționarea echipamentelor la mâna a doua doar dacă aceste ajutoare sunt acordate în favoarea întreprinderilor mici și mijlocii.

(45) Ajutoarele pentru investiții implicând cheltuieli eligibile de peste 25 de milioane EUR sau pentru care cuantumul efectiv al ajutorului va depăși 12 milioane EUR trebuie să fie notificate în mod specific Comisiei în conformitate cu articolul 88 alineatul (3) din Tratat.

(46) Notificările de ajutoare pentru investiții în legătură cu procesarea și comercializarea produselor agricole trebuie să fie însoțite de o documentație care să demonstreze că sprijinul este orientat spre obiective clar definite care reflectă nevoi structurale și teritoriale și dezavantajele structurale.

(47) Atunci când o organizare comună a pieței care include scheme de sprijin direct finanțate prin Fondul European de Orientare și Garantare Agricolă (FEOGA) impune restricții asupra producției sau limitări ale sprijinului comunitar la nivelul fermierilor individuali, exploatațiilor sau întreprinderilor de procesare, nicio investiție susceptibilă de a crește producția peste aceste restricții sau limitări nu poate beneficia de sprijin prin intermediul ajutoarelor de stat.

4.C. Ajutor pentru mediu și bunăstarea animalelor

(48) Cu excepția cazului în care se specifică în mod expres, prezentul Subcapitol se aplică numai ajutoarelor acordate producătorilor primari (fermieri).

IV.C.1. Principii generale

(49) În elaborarea politicii sale viitoare, Comisia a ținut seama, în special, de următoarele considerente:

(a) în conformitate cu articolul 174 din Tratat, politica comunitară privind mediul își propune atingerea unui nivel înalt de protecție ținând seama de diversitatea situațiilor în diversele regiuni ale Comunității. Aceasta are la bază principiul precauției, principiul acțiunii preventive, principiul corectării cu prioritate la sursă a daunelor aduse mediului și principiul „poluatorul plătește”;

(b) toate schemele de ajutor pentru mediu în sectorul agricol trebuie să fie compatibile cu obiectivele generale ale politicii comunitare de mediu. În special, schemele de ajutor care nu acordă suficientă prioritate eliminării poluării la sursă sau aplicării corecte a principiului „poluatorul plătește” nu pot fi considerate compatibile cu interesul comun și, prin urmare, nu pot fi autorizate de către Comisie.

(c) de la adoptarea în 1999 a Liniilor directoare comunitare privind ajutoarele de stat în sectorul agricol¹⁸, politica comunitară privind ajutorul de stat pentru protecția mediului s-a modificat în mod substanțial, de exemplu în ceea ce privește ajutoarele de operare sau ajutoarele pentru energia regenerabilă. Normele prevăzute în Liniile directoare privind ajutoarele de stat în sectorul agricol din 1999 sunt acum în parte mai stricte decât cele aplicate în alte sectoare. Pentru a evita discriminarea și pentru a permite Statelor Membre să pună în aplicare politica de mediu în toate sectoarele, Comisia a aplicat, cu diferite ocazii, și în sectorul agricol normele elaborate pentru alte sectoare. De aceea, cu excepția diferitelor măsuri care rămân specifice sectorului agricol cum ar fi sprijinul pentru agromediu, Liniile directoare comunitare privind ajutoarele de stat pentru protecția mediului¹⁹ se vor aplica în viitor și sectorului agricol;

(d) Articolele 3 și 4 din Regulamentul (CE) nr. 1782/2003 stabilesc obligația fermierilor de a respecta anumite cerințe de reglementare în materie de gestionare. Articolul 5 impune obligația de a menține toate terenurile agricole în bune condiții agricole și de mediu. În temeiul acestui Capitol, niciun ajutor de stat nu se va acorda fermierilor care nu îndeplinesc aceste condiții, dar nici nu se vor acorda ajutoare de stat pentru simpla respectare a acestor condiții, decât dacă acest fapt este prevăzut în mod expres în Regulamentul (CE) nr. 1698/2005, în special în ceea ce privește plățile Natura 2000.

(e) ajutoarele pentru investiții în domeniul producției primare vor fi evaluate în conformitate cu normele generale prevăzute în Capitolul 4.A.

4.C.2. Ajutor pentru angajamentele privind agromediul și bunăstarea animalelor

4.C.2.a. Analiză

(50) În vederea elaborării politicii sale viitoare, Comisia a ținut seama, în special, de următoarele considerente:

(a) Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 și, în special, articolele 39 și 40 din acest Regulament definesc cadrul pentru sprijinul comunitar pentru metodele de producție agricolă destinate protejării mediului și conservării zonelor rurale, precum și pentru plățile pentru bunăstarea animalelor. Condiții și criterii suplimentare sunt prevăzute în normele de aplicare adoptate de Comisie. În conformitate cu articolul 88 alineatul (4) din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005, ajutoarele de stat pentru sprijinirea fermierilor care își asumă angajamente privind agromediul sau bunăstarea animalelor care nu îndeplinesc condițiile prevăzute la articolele 39 și 40 din acest Regulament sunt interzise.

(b) în conformitate cu articolul 88 alineatul (4) din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005, ajutoare de stat suplimentare care depășesc cunoscutele maxime stabilite în Anexă în ceea ce privește articolul 39 alineatul (4) și articolul 40 alineatul (3) din Regulament pot fi acordate în cazuri bine justificate. În plus, în cazuri excepționale, derogări bine justificate pot fi permise cu privire la durata minimă a acestor angajamente prevăzute la articolul 39 alineatul (3) și articolul 40 alineatul (2) din respectivul Regulament. Pentru o mai mare claritate, pare util să se prevadă condiții pentru aplicarea acestor dispoziții specifice privind ajutoarele de stat. Un astfel de sprijin mai mare trebuie acceptat în condiții normale doar pentru angajamentele care implică o modificare reală a practicilor agricole actuale, producând un efect pozitiv evident asupra mediului. Trebuie să se asigure că respectivele cunoscute absolute ridicate de sprijin

¹⁸ JO C 232, 12.08.2000, pag. 19.

¹⁹ JO C 37, 03.02.2001, pag. 3.

acordate per hectar sau per animal nu produc sau accentuează dezechilibre în nivelul global al sprijinului între Statele Membre.

4.C.2.b. Politica privind ajutorul pentru angajamentele privind agromediul și bunăstarea animalelor

(51) Ajutoarele pentru angajamentele privind agromediul sau bunăstarea animalelor vor fi declarate compatibile cu articolul 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat, dacă acestea îndeplinesc toate condițiile prevăzute la articolele 39 și 40 din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 și în normele de aplicare în cauză adoptate de Comisie.

(52) La momentul notificării ajutoarelor de stat acordate în favoarea angajamentelor pentru agromediu sau pentru bunăstarea animalelor, Statele Membre trebuie să se angajeze să adapteze aceste scheme la orice modificare pertinentă a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005 sau la normele sale de aplicare adoptate de Comisie.

(53) Un Stat Membru care dorește să acorde un ajutor suplimentar care depășește cuantumul maxime stabilite în conformitate cu articolul 39 alineatul (4) sau articolul 40 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 are obligația de a transmite dovezi care să ateste că măsura îndeplinește toate condițiile prevăzute în acest Regulament și normele de aplicare în cauză. De asemenea, are obligația de a transmite dovezi pentru plățile suplimentare incluzând o defalcare detaliată a componentelor de cost pe baza pierderii de venit și a costurilor suplimentare care rezultă din angajamentul asumat.

(54) Ajutoarele care depășesc cuantumul stabilite în Anexa la Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 vor fi declarate în principiu compatibile cu articolul 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat doar dacă sunt acordate pentru costuri suplimentare și/sau pierderi de venituri demonstrate, în cazuri excepționale ținând seama de circumstanțe specifice bine justificate și pentru angajamente care implică o modificare reală a practicilor agricole actuale și care produc un efect pozitiv evident și semnificativ asupra mediului. În afara cazului în care beneficii excepționale pentru protecția mediului pot fi demonstrate, astfel de ajutoare mai mari nu vor fi autorizate pentru fermierii care doar propun să nu modifice practicile agricole actuale pe terenurile în cauză (de exemplu, să nu renunțe la pășunatul extensiv în favoarea unor forme de producție mai intensive).

(55) Dacă un Stat Membru dorește să compenseze costurile de tranzacție cauzate de asumarea angajamentelor privind agromediul sau bunăstarea animalelor, trebuie să furnizeze dovezi solide cu privire la aceste costuri, de exemplu, prin prezentarea unor comparații cu costurile exploatațiilor care nu își asumă astfel de angajamente. Prin urmare, Comisia nu va autoriza în mod obișnuit ajutoare de stat pentru costurile de tranzacție pentru continuarea angajamentelor privind agromediul sau bunăstarea animalelor asumate în trecut, decât în condițiile în care Statul Membru demonstrează că aceste costuri continuă să apară sau că sunt suportate noi costuri de tranzacție.

(56) În condițiile în care costurile de tranzacție sunt calculate pe baza costurilor medii și/sau exploatațiilor medii, Statele Membre trebuie să demonstreze că în special exploatațiile mari nu sunt supracompensate. În vederea calculării compensării, Statele Membre trebuie să stabilească dacă costurile de tranzacție în cauză sunt suportate per exploatație sau per hectar.

(57) Ajutoarele pentru costurile investițiilor neproductive destinate respectării angajamentelor asumate în cadrul angajamentelor privind agromediul pot fi acordate în quantum de până la

100% din cheltuielile eligibile. În acest sens, investițiile neproductive nu trebuie să antreneze o creștere netă a valorii sau rentabilității exploatației.

(58) Atunci când, în mod excepțional, un Stat Membru propune să acorde un ajutor de stat pentru angajamente cu o durată mai scurtă decât cea prevăzută în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 1698/2005, acesta trebuie să furnizeze o justificare detaliată care să includă demonstrarea faptului că toate efectele asupra mediului ale măsurii pot fi obținute în perioada de timp mai scurtă propusă. Quantumul ajutorului propus trebuie să reflecte durata mai scurtă a angajamentelor asumate.

4.C.3. Plăți Natura 2000 și plăți aferente Directivei 2000/60/CE

4.C.3.a. Analiză

(59) În elaborarea politicii viitoare, s-a ținut seama, în special, de următoarele considerente:

(a) articolul 38 din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 stabilește sprijinul comunitar pentru fermieri pentru compensarea costurilor suportate și a pierderii de venituri ca rezultat al dezavantajelor în zonele în cauză cauzate de punerea în aplicare a Directivei 79/409/CEE a Consiliului din 2 aprilie 1979 privind conservarea păsărilor sălbatice²⁰, a Directivei 92/43/CEE a Consiliului din 21 mai 1992 privind conservarea habitatelor naturale și a speciilor de faună și floră sălbatică²¹ și a Directivei 2000/60/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 23 octombrie 2000 de stabilire a unui cadru de politică comunitară în domeniul apei²².

(b) contrar articolului 16 din Regulamentul (CE) nr. 1257/1999 al Consiliului din 17 mai 1999 privind sprijinul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul European de Orientare și Garantare Agricolă (FEOGA) și de modificare și abrogare a anumitor Regulamente²³, articolul 38 din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 limitează posibilitatea compensării la efectele celor trei Directive menționate la litera (a). În consecință, ajutoarele de stat pentru pierderea de venituri sau costurile suplimentare care rezultă din punerea în aplicare a altor norme comunitare nu trebuie să mai fie autorizate în temeiul prezentului titlu;

(c) în conformitate cu plata unică pe exploatație instituită de Regulamentul (CE) nr. 1782/2003 și cu obligația de a menține toate terenurile agricole în bune condiții agricole și de mediu prevăzută la articolul 5 din respectivul Regulament, nu trebuie să se acorde niciun ajutor de stat pentru costurile care rezultă din simpla respectare a acestor condiții.

4.C.3.b. Politică

(60) Comisia va declara ajutoarele de stat compatibile cu articolul 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat, dacă acestea îndeplinesc toate condițiile prevăzute la articolul 38 din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 și în toate normele de aplicare aferente adoptate de Comisie. Ajutoarele vor fi permise doar pentru obligațiile care depășesc obligațiile de eco-condiționalitate și condițiile prevăzute la articolul 5 din Regulamentul (CE) nr. 1782/2003. Orice ajutor acordat

²⁰ JO L 103, 25.04.1979, pag. 1.

²¹ JO L 206, 22.07.1992, pag. 7.

²² JO L 327, 22.12.2000, pag. 1. Directivă, astfel cum a fost modificată prin Decizia nr. 2455/2001/CE a Parlamentului European și a Consiliului (JO L 331, 15.12.2001, pag. 1).

²³ JO L 160, 26.06.1999, pag. 80. Regulament, astfel cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 (JO L 271, 21.10.2005, pag. 1).

prin încălcarea principiului „poluatorul plătește“ trebuie să fie excepțional, temporar și degresiv.

4.C.4. Alte ajutoare în favoarea protecției mediului

(61) Ajutoarele pentru investiții acordate fermierilor pentru protecția mediului sunt tratate în Capitolul 4.A.

(62) Comisia va examina orice alt ajutor în favoarea protecției mediului pe baza Liniilor directe comunitare privind ajutoarele de stat pentru protecția mediului care sunt astfel declarate aplicabile sectorului agricol. Dacă aceste Liniile directe sunt modificate sau înlocuite, se vor aplica noile dispoziții, dacă nu se menționează altfel în aceste norme.

(63) Ajutoarele pentru protecția mediului acordate întreprinderilor de procesare și comercializare a produselor agricole vor fi declarate compatibile cu articolul 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat, dacă îndeplinesc toate condițiile Liniilor directe comunitare privind ajutoarele de stat pentru protecția mediului. În cazul unui ajutor pentru investiții pentru protecția mediului, se poate eventual aplica o rată maximă mai mare a ajutorului în urma aplicării normelor privind ajutoarele pentru investiții prevăzute în Capitolul IV.B.

4.D. Ajutor pentru compensarea handicapurilor în anumite zone

(64) Prezentul Subcapitol se aplică numai ajutoarelor acordate pentru producția primară (fermieri).

4.D.1. Analiză

(65) La articolul 37 din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 se prevăd plăți destinate să compenseze handicapurile naturale ale zonelor de munte în sumă de maxim 250 EUR pe hectar de SAU și plăți pentru alte zone defavorizate în sumă de maxim 150 EUR pe hectar de SAU. Se pot acorda plăți mai mari decât plafonul indicat în cazuri justificate corespunzător, cu condiția ca media tuturor acestor plăți efectuate la nivelul Statului Membru în cauză să nu depășească acest plafon. Articolul 88 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 interzice plata ajutoarelor de stat către fermieri pentru compensarea handicapurilor naturale în zonele de munte și în alte zone cu handicap, în cazul în care acestea nu îndeplinesc condițiile enunțate la articolul 37. Cu toate acestea, în cazuri justificate corespunzător, se pot acorda ajutoare suplimentare, care depășesc sumele stabilite în conformitate cu articolul 37 alineatul (3).

(66) În conformitate cu articolul 94 paragraful al treilea din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005, articolul 37 și articolul 88 alineatul (3) se aplică de la 1 ianuarie 2010, sub rezerva unui act al Consiliului adoptat în conformitate cu procedura stabilită la articolul 37 din Tratat. Între timp, în conformitate cu articolul 93 alineatul (1) din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005, dispozițiile pertinente ale Regulamentului (CE) nr. 1257/1999 se păstrează, în special articolul 14 alineatul (2), articolul 15 și articolul 51 alineatul (3) din Regulamentul menționat. Regulamentul (CE) nr. 1783/2003 al Consiliului din 29 septembrie 2003 de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1257/1999 privind ajutorul pentru dezvoltare rurală acordat din Fondul European de Orientare și Garantare Agricolă (FEOGA)²⁴ a mărit de la 200 la 250 EUR suma medie maximă pe hectar, care poate fi acordată în temeiul articolului 15 din

²⁴ JO L 270, 21.10.2003, pag. 70.

Regulamentul (CE) nr. 1257/1999, în cazuri justificate corespunzător prin circumstanțe obiective. Contrar articolului 88 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005, articolul 51 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 1257/1999 interzice ajutoarele de stat care depășesc plafonul stabilit în anexa la regulament, și anume cele mai mari decât suma medie de 250 EUR pe hectar.

(67) Se va adopta o metodă de calcul coerentă pentru a calcula impactul economic al handicapurilor recunoscute, pe baza experienței dobândite de către Comisie. Această metodă va avea, în special, scopul de a evita ca efectele economice ale handicapurilor naturale să fie compensate în exces.

(68) Trebuie evitate denaturările concurenței și dezechilibrele serioase în nivelurile generale ale ajutoarelor între Statele Membre. Prin urmare, este necesar să se stabilească o limită maximă a ajutorului.

(69) Aceste norme vor putea fi revizuite după intrarea în vigoare a articolului 37 și a articolului 88 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005.

4.D.2. Politică

(70) Până la intrarea în vigoare a articolului 37 și a articolului 88 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005, Comisia va declara ajutoarele de stat compatibile cu articolul 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat, în cazul în care acestea îndeplinesc toate condițiile de la articolul 14 alineatul (1), de la articolul 14 alineatul (2) prima și a doua liniuță, precum și de la articolul 15 din Regulamentul (CE) nr. 1257/1999 și toate normele de aplicare a prezentului Regulament, adoptate de către Comisie și în cazul în care beneficiarii îndeplinesc obligațiile în materie de eco-condiționalitate.

(71) Atunci când măsurile de ajutor sunt combinate cu un sprijin acordat în temeiul Regulamentului (CE) nr. 1257/1999, sprijinul total acordat fermierului nu trebuie să depășească sumele stabilite în conformitate cu articolul 15 din Regulamentul respectiv.

(72) De la intrarea în vigoare a articolului 37 și a articolului 88 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005, Comisia va declara ajutoarele de stat compatibile cu articolul 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat, în cazul în care acestea îndeplinesc toate condițiile de la aceste articole precum și toate normele de aplicare, adoptate de Consiliu sau de Comisie.

(73) În toate cazurile, fie că sunt acordate în temeiul Regulamentului (CE) nr. 1257/1999 sau în temeiul Regulamentului (CE) nr. 1698/2005, ajutoarele de stat vor fi declarate compatibile cu articolul 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat numai dacă îndeplinesc următoarele condiții:

(a) Statul Membru trebuie să demonstreze handicapurile în cauză și să aducă dovada că suma compensării care se va plăti evită orice compensare în exces a efectului acestor handicapuri;

(b) nivelul plăților compensatorii trebuie să fie proporțional cu impactul economic al handicapurilor. Prin urmare, se va stabili o diferențiere între nivelul plăților, în conformitate cu impactul relativ al handicapurilor în zonele în cauză. Aceasta înseamnă că atunci când impactul mediu al handicapurilor pe hectar de exploatații comparabile variază, spre exemplu, cu 20%, plățile compensatorii trebuie să fie diferențiate în consecință;

(c) numai impactul economic al handicapurilor permanente care scapă controlului uman pot fi luate în considerare pentru a calcula suma plăților compensatorii. Dezavantajele structurale

care pot fi ameliorate prin modernizarea exploatațiilor sau prin factori cum ar fi impozitele, subvențiile sau punerea în aplicare a reformei politicii agricole comune nu pot fi luate în considerare;

(d) Comisia va verifica absența oricărui exces de compensare precum și proporționalitatea plăților prin intermediul unor instrumente statistice care sunt armonizate la scară comunitară. Atunci când asemenea instrumente nu există sau sunt insuficiente se vor utiliza alte date, în cazul în care Comisia poate certifica că sunt suficient de reprezentative în scopul verificării;

(e) plățile compensatorii trebuie să reflecte impactul economic mediu al handicapurilor pe hectar;

(f) suma ajutorului sub forma compensării care poate fi acordat se va stabili în mod normal comparând venitul mediu pe hectar al exploatațiilor situate în zonele cu handicap cu venitul exploatațiilor de aceeași dimensiune, care produc aceleași produse în zone fără dificultăți, situate în același Stat Membru. Venitul care va trebui luat în considerare în acest caz este venitul direct al exploatației agricole, cu excepția impozitelor plătite sau a subvențiilor primite. În cazul în care se consideră că un Stat Membru este în întregime alcătuit din zone cu handicap comparația se va face cu zone similare din alte State Membre, în care condițiile de producție, în special în ceea ce privește clima și geografia, se pot compara în mod valabil cu cele din acest prim Stat Membru.

(74) Comisia, din motive de coerență cu normele de dezvoltare rurală, își rezervă dreptul de a solicita plăți degresive pentru exploatații care depășesc o anumită mărime. În acest scop, notificările ar trebui să specifice mărimea exploatației care va beneficia de aceste ajutoare.

4.E. Ajutoare pentru îndeplinirea standardelor

(75) Prezentul Subcapitol se aplică numai ajutoarelor acordate pentru producția primară (fermieri).

4.E.1. Analiză

(76) Pentru a stabili politica sa viitoare, Comisia a ținut seama în special de următoarele considerente:

(a) articolul 31 din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 prevede acordarea unui ajutor pentru fermieri, pentru a acoperi o parte din cheltuielile și pierderile de venituri care rezultă din aplicarea standardelor în domeniile protecției mediului înconjurător, al sănătății publice, al sănătății animalelor și plantelor, al bunăstării animalelor și al securității la locul de muncă;

(b) articolul 88 alineatul (5) din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 interzice plata ajutoarelor de stat către fermieri, care se adaptează unor standarde stricte, întemeiate pe legislația comunitară, în domeniile protecției mediului înconjurător, al sănătății publice, al sănătății animalelor și plantelor, al bunăstării animalelor și al securității la locul de muncă, care nu îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 31. Cu toate acestea, se poate acorda fermierilor un ajutor suplimentar, care depășește plafoanele stabilite în conformitate cu dispozițiile articolului menționat, pentru a ajuta fermierii să se conformeze legislației naționale care depășește standardele comunitare;

(c) în absența unei legislații comunitare, articolul 88 alineatul (6) din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 interzice plata ajutoarelor de stat către fermieri, care se adaptează unor standarde stricte, întemeiate pe legislația națională în domeniile protecției mediului înconjurător, al sănătății publice, al sănătății animalelor și plantelor, al bunăstării animalelor și al securității la locul de muncă, care nu îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 31. Cu toate acestea, în cazul în care se justifică în temeiul articolului 31, se poate acorda fermierilor un ajutor suplimentar, care depășește plafoanele stabilite în Anexă, în ceea ce privește articolul 31 alineatul (2);

(d) din motive de claritate, ar trebui să se specifice conceptele a ceea ce poate fi considerat „un impact semnificativ asupra costurilor normale ale exploatației agricole” și „un număr semnificativ de fermieri”;

(e) Articolul 31 din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 limitează la 10.000 EUR compensarea globală pe care o poate primi un fermier pe durata unei perioade de cinci ani, pentru a echilibra cheltuielile efectuate și pierderile de venituri datorate aplicării unui sau mai multor standarde enumerate. Acordarea de ajutoare de stat suplimentare semnificative, în plus față de suma menționată, ar putea antrena o denaturare a concurenței, în special în cazul diferențelor importante dintre State Membre sau regiuni în ceea ce privește nivelul ajutorului efectiv. De asemenea, exploatațiile mari ar trebui să poată suporta mai bine impactul noilor standarde obligatorii asupra cheltuielilor de funcționare a exploatației. Prin urmare, este necesar să se stabilească o limită maximă absolută a ajutorului.

(f) în ceea ce privește noile standarde care nu sunt întemeiate pe norme comunitare, ajutorul va trebui să se limiteze la cheltuielile cauzate de standardele care riscă să creeze un handicap concurențial real pentru fermierii în cauză.

4.E.2. Politică

(77) Comisia va declara ajutorul de stat compatibil cu articolul 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat, în cazul în care acesta îndeplinește toate condițiile de la articolul 31 și de la articolul 88 alineatul (5) sau (6) din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005, precum și toate normele de aplicare adoptate de Comisie.

(78) Ajutorul care depășește limita maximă stabilită în Anexa la Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 nu va acoperi mai mult de 80% din cheltuielile efectuate și din pierderile de venituri suferite de fermieri. În total, luând în considerare orice ajutor comunitar care s-ar putea acorda, sprijinul nu va depăși 12.000 EUR pentru o exploatație. Această sumă nu va putea fi depășită în timpul niciunei perioade de cinci ani, în cazul unei compensări acordate pentru a respecta mai mult de un standard.

(79) Ajutorul va putea fi acordat numai în legătură cu standarde care, în cazul în care se calculează pentru o exploatație medie din sectorul și din Statul Membru vizate de standard reprezintă cauza directă demonstrabilă a:

(a) unei creșteri a cheltuielilor de funcționare pentru produsul sau produsele vizate de standard cu cel puțin 5%; sau

(b) unei pierderi de venit egală cu cel puțin 10% din profitul net obținut din produsul sau produsele vizate de standard.

(80) Ajutorul va putea fi acordat numai în legătură cu standarde care antrenează o creștere a cheltuielilor de funcționare sau o pierdere a venitului pentru cel puțin 25% din toate exploatațiile (sub)sectorului din Statul Membru în cauză.

(81) În ceea ce privește standardele naționale, Statul Membru va trebui să demonstreze că introducerea standardului corespunzător la nivel național ar risca să provoace un important handicap concurențial pentru producătorii în cauză. Demonstrarea acestui handicap va trebui să se facă pe baza marjelor profitului net mediu pentru exploatațiile medii din (sub)sectorul în cauză.

4.F. Ajutor pentru instalarea tinerilor fermieri

(82) Prezentul Subcapitol se aplică numai ajutoarelor acordate pentru producția primară (fermieri).

4.F.1. Analiză

(83) Ajutorul pentru instalarea tinerilor fermieri tinde să încurajeze dezvoltarea sectorului în ansamblu și să prevină depopularea zonelor rurale. Prin urmare, articolul 22 din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 stabilește un regim comunitar pentru sprijinirea instalării tinerilor fermieri.

4.F.2. Politică

(84) Comisia va declara ajutorul de stat pentru sprijinirea instalării tinerilor fermieri ca fiind compatibil cu articolul 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat, în cazul în care acesta îndeplinește toate condițiile de la articolul 22 din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005, precum și toate normele de punere în aplicare adoptate de Comisie.

4. G. Ajutor pentru pensionarea anticipată sau pentru încetarea activităților agricole

(85) Prezentul Capitol se aplică numai ajutoarelor acordate pentru producția primară (fermieri).

4.G.1. Analiză

(86) Pentru a stabili politica sa viitoare, Comisia a ținut seama în special de următoarele considerente:

- articolul 23 din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 stabilește un ajutor pentru pensionarea anticipată. Cu condiția respectării condițiilor care cer o încetare permanentă și definitivă a activităților agricole comerciale, astfel de regimuri de ajutoare au numai un efect limitat asupra concurenței, contribuind în același timp la dezvoltarea pe termen lung a sectorului în ansamblu.

4.G.2. Politică

(87) Comisia va declara ajutorul de stat pentru pensionarea anticipată compatibil cu articolul 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat, în cazul în care acesta îndeplinește toate condițiile de la articolul 23 din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005. Comisia va autoriza plățile care depășesc

sumele maxime stabilite în Regulamentul menționat, cu condiția ca Statul Membru să demonstreze că plata respectivă nu se transferă către fermierii activi.

(88) Sub rezerva condițiilor care cer o încetare permanentă și definitivă a activităților agricole comerciale, Comisia va autoriza acordarea de ajutoare de stat pentru retragerea fermierilor din orice activitate agricolă.

4.H. Ajutor pentru grupurile de producători

4.H.1. Analiză

(89) Pentru a stabili politica sa viitoare, Comisia a ținut seama în special de următoarele considerente: din cauza naturii disparate a producției agricole, Comisia a privit în mod tradițional favorabil plata ajutoarelor „la înființare” destinate oferirii unui stimulent pentru constituirea de grupuri de producători care să promoveze gruparea fermierilor în vederea concentrării ofertei lor și pentru adaptarea producției acestora la cerințele pieței. Pentru a direcționa ajutorul către micile grupuri de producători și pentru a evita acordarea de sume mari, ar trebui, cu toate acestea, să se limiteze ajutorul menționat la întreprinderile mici și mijlocii, în cadrul unei sume maxime.

4.H.2. Politică

(90) Comisia va declara ajutorul pentru înființarea grupurilor de producători compatibil cu articolul 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat, în cazul în care acesta îndeplinește toate condițiile de la [articolul 9 din viitorul Regulament de scutire].

(91) Ajutoarele acordate altor asociații agricole, care preiau sarcini la nivelul producției agricole, precum sprijinul mutual, întrajutorarea agricolă și serviciile de gestiune agricolă, pe exploatarea membrilor, fără a fi implicate în adaptarea comună a ofertei la piață, nu sunt acoperite de prezenta Secțiune. Cu toate acestea, Comisia va aplica principiile stabilite în prezenta Secțiune ajutoarelor care sunt acordate pentru a acoperi costurile de pornire ale asociațiilor producătorilor care sunt responsabile cu supravegherea folosirii denumirilor de origine sau a mărcilor de calitate.

(92) Ajutoarele care sunt acordate grupurilor de producători sau asociațiilor pentru a acoperi cheltuieli care nu sunt legate de costurile de înființare, precum investițiile sau activitățile de promovare, vor fi evaluate în conformitate cu regulile care guvernează astfel de ajutoare.

(93) Regimurile de ajutoare autorizate în temeiul prezentei Secțiuni vor fi supuse unei condiții care necesită adaptarea acestora pentru a ține seama de orice schimbare în reglementările care guvernează organizările comune ale pieței.

(94) Ca o alternativă la oferirea de ajutor grupurilor de producători sau asociațiilor acestora, ajutorul până la aceeași sumă totală poate fi acordat direct producătorilor pentru a compensa contribuțiile acestora la costul de gestionare a grupurilor în primii cinci ani de la formarea grupului. Comisia nu va autoriza ajutoarele de stat pentru cheltuielile acoperite de prezentul Subcapitol în favoarea marilor întreprinderi.

4.I. Ajutor pentru comasarea terenurilor

4.I.1. Analiză

(95) Pentru a stabili politica sa viitoare, Comisia a ținut seama în special de următoarele considerente:

(a) sprijinul în favoarea comasării terenurilor urmărește să încurajeze dezvoltarea sectorului în ansamblu și să îmbunătățească infrastructura. Prin urmare, articolul 30 din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 stabilește un regim comunitar pentru sprijinirea comasării terenurilor.

(b) Orientările Comunității pentru ajutorul de stat în sectorul agricol 2000-2006 au stabilit norme pentru reglementarea acordării de ajutoare pentru comasarea terenurilor; scopul acestor ajutoare era acela de a finanța schimbul de parcele de teren agricol și de a facilita înființarea de exploatații viabile din punct de vedere economic;

(c) experiența a demonstrat că acest ajutor pentru comasarea terenurilor poate fi menținut, dată fiind contribuția acestuia la dezvoltarea sectorului agricol precum și efectele limitate ale acestuia asupra concurenței.

4.I.2. Politică

(96) Comisia va declara ajutoarele pentru comasarea terenurilor compatibile cu articolul 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat, în cazul în care acestea îndeplinesc toate condițiile de la articolul 13 din [viitorul Regulament de scutire].

4. J. Ajutoare pentru încurajarea producției și comercializării de produse agricole de calitate

4.J.1. Analiză

(97) Pentru a stabili politica sa viitoare, Comisia a ținut seama în special de următoarele considerente:

(a) măsurile de ajutor menite să ofere un stimul pentru îmbunătățirea calității produselor agricole urmăresc să sporească valoarea producției agricole și să ajute sectorul în ansamblu să se adapteze la cererea consumatorilor, care acordă o atenție tot mai mare calității. Comisia a privit în general într-un mod favorabil astfel de ajutoare. Cu toate acestea, experiența a arătat că astfel de măsuri de ajutor pot prezenta riscul denaturării condițiilor de concurență și pot afecta comerțul dintre Statele Membre într-o manieră contrară interesului comun. Acesta este cazul, în special, atunci când se acordă sume mari de ajutoare sau când plata ajutorului continuă și după ce ajutorul a încetat să mai aibă vreun efect stimulator și, prin urmare, ia forma unui ajutor de operare;

(b) articolul 32 din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 a introdus o măsură specifică de ajutor pentru participarea fermierilor la regimuri de calitate a alimentelor. Normele în materie de ajutoare de stat ar trebui aliniate la această măsură de ajutor;

(c) întreprinderile mari ar trebui să fie în măsură să finanțeze ele însele costurile menționate anterior; prin urmare, ajutorul ar trebui limitat la întreprinderile mici și mijlocii. În acest

context, Anexa la Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 stabilește o sumă maximă pentru o exploatare;

(d) datorită similitudinilor dintre întreprinderile de procesare și comercializare a produselor agricole, ajutorul pentru întreprinderile menționate va trebui autorizat în conformitate cu normele pentru ajutorul acordat altor întreprinderi de prelucrare.

4.J.2. Politică

(98) Comisia va declara ajutorul de stat pentru a încuraja producția de produse agricole de calitate, acordat producătorilor primari (fermieri), compatibil cu articolul 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat, în cazul în care acesta îndeplinește toate condițiile de la [articolul 14 din viitorul Regulament de scutire].

(99) Comisia va declara ajutorul de stat pentru a încuraja producția de produse agricole de calitate, acordat întreprinderilor de transformare și comercializare a produselor agricole, compatibil cu articolul 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat, în cazul în care acesta îndeplinește toate condițiile de la articolul 5 din Regulamentul (CE) nr. 70/2001.

(100) Comisia nu va autoriza ajutoarele de stat pentru cheltuielile acoperite de prezentul Subcapitol în favoarea marilor întreprinderi.

(101) Ajutorul pentru investițiile care sunt necesare pentru modernizarea instalațiilor de producție, inclusiv investițiile necesare pentru gestionarea sistemului de documentare și pentru a întreprinde controale ale procesului și produselor, poate fi acordat numai în conformitate cu normele definite în capitolele 4.A și 4.B, după caz.

4.K. Acordarea de sprijin tehnic în sectorul agricol

4.K.1. Analiză

(102) Pentru a stabili politica sa viitoare, Comisia a ținut seama în special de următoarele considerente:

(a) Comisia privește în mod favorabil regimurile de ajutor care sunt destinate acordării de sprijin tehnic în sectorul agricol. Astfel de ajutoare nepermanente îmbunătățesc eficiența și profesionalismul agriculturii în Comunitate, contribuind astfel la viabilitatea sa pe termen lung, producând în același timp numai efecte foarte limitate asupra concurenței. Din moment ce ajutorul în favoarea cheltuielilor ocazionate fermierilor de folosirea serviciului de exploatare comună a mașinilor agricole pentru schimbul de mașini și mână de lucru agricolă este o cheltuială recurentă și face parte din cheltuielile normale de funcționare ale unui fermier, ajutorul respectiv ar trebui să se limiteze în viitor la ajutorul de minimis.

(b) întreprinderile mari ar trebui să fie în măsură să finanțeze ele însele costurile menționate anterior; prin urmare, ajutorul ar trebui limitat la întreprinderile mici și mijlocii;

(c) datorită similitudinilor dintre întreprinderile de procesare și comercializare a produselor agricole, ajutorul pentru întreprinderile menționate va trebui autorizat în conformitate cu normele pentru ajutorul acordat altor întreprinderi de prelucrare.

4.K.2. Politică

(103) Comisia va declara ajutorul de stat în materie de asistență tehnică, acordat producătorilor primari (fermieri), compatibil cu articolul 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat, în cazul în care acesta îndeplinește toate condițiile de la [articolul 15 din viitorul Regulament de scutire].

(104) Furnizarea de asistență tehnică pentru producătorii primari (fermieri) se poate realiza de către grupuri de producători sau alte organizații, indiferent de mărimea acestora.

(105) Comisia va declara ajutorul de stat pentru furnizarea de asistență tehnică, acordat întreprinderilor de transformare și comercializare a produselor agricole, compatibil cu articolul 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat, în cazul în care acesta îndeplinește toate condițiile de la articolul 5 din Regulamentul (CE) nr. 70/2001.

(106) Comisia nu va autoriza ajutoarele de stat pentru cheltuielile vizate la punctele 104 și 105 în favoarea marilor întreprinderi.

(107) Comisia va examina de la caz la caz ajutorul de stat în favoarea altor activități pentru popularizarea de noi tehnici, cum ar fi proiecte pilot de dimensiune redusă sau proiecte demonstrative. Statul Membru va furniza o descriere clară a proiectului, în care se va include o explicație a caracterului original al acestuia și a interesului public pe care l-ar avea acordarea unei finanțări (spre exemplu, de ce nu a fost încercat anterior) și va demonstra că îndeplinește următoarele condiții:

(a) numărul întreprinderilor participante și durata programului pilot trebuie să fie limitate la ceea ce este strict necesar pentru realizarea unor teste adecvate;

(b) suma combinată a ajutorului pentru astfel de proiecte, acordată unei întreprinderi nu trebuie să depășească 100.000 EUR pe parcursul a trei exerciții financiare;

(c) rezultatele proiectului-pilot vor fi aduse la cunoștința publicului, cel puțin pe internet, la o adresă indicată în regimul de ajutoare;

(d) orice altă condiție pe care Comisia o poate considera necesară pentru a evita ca regimul să antreneze o denaturare a pieței sau să echivaleze cu un ajutor de operare.

4.L Ajutoare pentru sectorul creșterii animalelor

4.L.1. Analiză

(108) Pentru a stabili politica sa viitoare, Comisia a ținut seama în special de următoarele considerente:

(a) Orientările Comunității pentru ajutorul de stat în sectorul agricol 2000-2006 au stabilit norme pentru reglementarea acordării de ajutoare în sectorul de creștere a animalelor; scopul acestor ajutoare era acela de a sprijini conservarea și ameliorarea calității genetice a șeptelului comunitar;

(b) experiența a demonstrat că aceste ajutoare vor trebui menținute numai atunci când contribuie în mod real la conservarea și ameliorarea calității genetice a șeptelului; ajutoarele

destinate să acopere o parte a costului de întreținere a masculilor de reproducere nu pot fi considerate ca îndeplinind obiectivul menționat, din moment ce doar eliberează crescătorii de animale de costuri pe care ar trebui să le suporte, în mod normal, în activitatea lor;

(c) ajutoarele destinate să acopere o parte a cheltuielilor referitoare la introducerea în exploatare a unor tehnici sau practici inovatoare în domeniul creșterii animalelor, deși acestea eliberează, se asemenea crescătorii de animale de unele cheltuieli pe care ar trebui să le suporte în desfășurarea activității lor normale, ar putea fi menținute pe o anumită perioadă de timp, dat fiind că acestea sunt destinate inovației; înseminarea artificială nu ar trebui să fie eligibilă pentru ajutor, deoarece nu este considerată o practică inovatoare;

(d) reproducerea animalelor nu este o activitate de producție primară propriu-zisă; prin urmare, este necesar ca ajutoarele pentru investiții în favoarea centrelor de reproducere a animalelor să fie reglementate de normele aplicabile ajutoarelor pentru întreprinderile de procesare și comercializare a produselor agricole;

(b) întreprinderile mari ar trebui să fie în măsură să finanțeze ele însele costurile măsurilor de la acest Subcapitol. Prin urmare, ajutorul ar trebui limitat la întreprinderile mici și mijlocii.

4.L.2. Politică

(109) Comisia va declara ajutoarele de stat pentru sectorul șeptelului compatibile cu articolul 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat, în cazul în care acestea îndeplinesc toate condițiile de la articolul 16 alineatul (1) literele (a), (b) și (c) și de la articolul 16 alineatul (3) din [viitorul Regulament de scutire]. Comisia nu va autoriza ajutoare de stat pentru cheltuielile acoperite de prezentul Capitol în favoarea marilor întreprinderi.

4. M. Ajutoare de stat pentru regiunile ultraperiferice și pentru insulele din Marea Egee

4.M.1. Analiză

(110) Pentru a stabili politica sa viitoare, Comisia a ținut seama în special de următoarele considerente:

(a) în Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 se prevăd derogări și nivele de ajutor specifice pentru ajutoarele pentru investiții acordate atât fermierilor, cât și întreprinderilor de transformare și comercializare în regiunile ultraperiferice și în insulele mici din Marea Egee, în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 2019/93. Aceste rate de ajutor au fost deja luate în considerare în capitolul referitor la ajutorul pentru investiții;

(b) la articolul 11 din Regulamentul (CE) nr. 247/2006 al Consiliului din 30 ianuarie 2006 privind măsurile specifice din domeniul agriculturii în favoarea regiunilor ultraperiferice ale Uniunii²⁵ se prevede că măsurile adoptate în aceste regiuni în cadrul programelor de sprijin trebuie să fie conforme cu dreptul comunitar și în concordanță cu alte politici comunitare și cu măsurile adoptate în temeiul acestora. În special, nicio măsură în temeiul Regulamentului (CE) nr. 247/2006 nu poate fi finanțată ca:

²⁵ JO L 42, 14.02.2006, pag. 1.

(i) sprijin suplimentar pentru regimurile de prime sau de ajutoare stabilite în cadrul unei organizări comune a pieței, în afara unor cazuri excepționale justificate de criterii obiective;

(ii) sprijin pentru proiecte de cercetare pentru a susține proiecte de cercetare sau măsuri eligibile pentru finanțare comunitară în temeiul Deciziei 90/424/CEE a Consiliului din 26 iunie 1990 privind anumite cheltuieli în domeniul veterinar²⁶;

(iii) sprijin pentru măsurile incluse în sfera de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1698/2005;

(c) încă din 2000, Comisia a dobândit numai o experiență limitată cu măsurile de ajutoare de stat notificate pentru regiunile ultraperiferice. Din acest motiv, este dificil să se elaboreze o descriere generică a măsurilor care ar putea fi autorizate în mod specific pentru regiunile respective;

(d) conform articolului 16 din Regulamentul (CE) nr. 247/2006 Comisia poate autoriza acordarea de ajutoare de operare în sectoarele producției, transformării și comercializării produselor agricole care intră în sfera de aplicare a Anexei I la Tratat și cărora li se aplică articolele 87, 88 și 89, în scopul de a atenua constrângerile specifice producției agricole din regiunile ultraperiferice, datorate îndepărtării acestora, insularității și situației ultraperiferice;

(e) articolul 21 din Regulamentul (CE) nr. 247/2006 autorizează Spania să acorde ajutoare de stat pentru producția de tutun în Insulele Canare.

4.M.2. Politică

(111) Comisia va examina de la caz la caz propunerile de acordare a ajutoarelor de stat destinate îndeplinirii nevoilor acestor regiuni, pe baza dispozițiilor juridice specifice aplicabile regiunilor respective, ținând seama de compatibilitatea măsurilor în cauză cu Programele de Dezvoltare Rurală pentru regiunile respective și efectele lor asupra concurenței, atât în regiunile menționate, cât și în restul Comunității.

5. Gestionarea riscurilor și a crizelor

5.A. Principii generale

(112) O bună gestionare a riscurilor și a crizelor constituie un instrument esențial pentru un sector agricol viabil și competitiv în Comunitate. Dezbaterile au fost stimulate recent de către Comunicarea Comisiei către Consiliu cu privire la gestionarea riscurilor și a crizelor în agricultură²⁷. Ca urmare a discuției purtate în cadrul acestuia în 2005 Consiliul a concluzionat²⁸ în unanimitate că ajutoarele de stat pentru măsurile de gestionare a riscurilor și a crizelor trebuie să fie supuse unor norme comunitare adecvate în materie de concurență. Prin urmare, Consiliul a decis că instrumentele eligibile de gestionare a riscurilor trebuie să fie conforme cu dispozițiile prevăzute în Orientările Comunității cu privire la ajutoarele de stat în sectorul agricol. A existat un consens larg între Statele Membre pentru a afirma că, chiar dacă

²⁶ JO L 224, 18.08.1990, pag. 19. Decizie, astfel cum a fost modificată prin Decizia 2006/782/CE (JO L 328, 24.11.2006, pag. 57).

²⁷ COM(2005) 74.

²⁸ Documentul 11120/05 al Consiliului din 15 septembrie 2005.

finanțarea publică este esențială, în special pentru elaborarea și corecta punere în aplicare a noilor instrumente, este, de asemenea, esențială responsabilitatea comună și, prin urmare, o contribuție financiară a producătorilor agricoli.

(113) Pentru anumite tipuri de riscuri și crize în sectorul agricol, acordarea de ajutor de stat poate fi o măsură de sprijin adecvată. Cu toate acestea, trebuie să se rețină întotdeauna că un Stat Membru nu are nicio obligație de a acorda efectiv ajutoare de stat. Prin urmare, în caz de astfel de riscuri sau crize, producătorii dintr-un Stat Membru sau regiune pot primi ajutor, în timp ce cei din alte State Membre sau regiuni nu-l primesc. Aceste diferențe în ceea ce privește sprijinul pot duce la denaturări ale concurenței. Prin urmare, la fel ca pentru alte tipuri de ajutoare de stat, pentru autorizarea ajutoarelor de stat pentru gestionarea riscurilor și a crizelor trebuie să se țină seama de necesitatea de a evita denaturări excesive ale concurenței. Pentru a reduce riscul de denaturare a concurenței și ca stimulent pentru minimizarea riscurilor trebuie să se prevadă o contribuție minimă a producătorilor pentru pierderile sau costurile măsurilor menționate sau orice altă contrapartidă adecvată.

(114) Producția primară (agricultura) este expusă riscurilor și crizelor specifice cu care se confruntă sectorul agricol. Întreprinderile de procesare și comercializare a produselor agricole dispun în mod normal de mult mai multe posibilități de a se proteja împotriva riscurilor. Astfel, anumite tipuri de sprijin pentru riscuri și crize trebuie să fie limitate la producția primară.

(115) Ajutorul de stat ar trebui limitat pentru a ajuta fermierii care se confruntă cu diferite dificultăți, în pofida faptului că au făcut eforturi rezonabile pentru a reduce respectivele riscuri. Ajutorul de stat nu trebuie să stimuleze fermierii să-și asume riscuri inutile. Fermierii trebuie să suporte ei înșiși consecințele alegerii imprudente a metodelor de producție sau a produselor.

(116) Pe baza acestor considerente, Comisia a analizat seria de măsuri de gestionare a riscurilor și a crizelor, actualmente în vigoare, care pot fi finanțate prin ajutoare de stat. Concluzia acestei analize este aceea că actuala combinație de instrumente este adecvată dar ar trebui perfecționată în lumina experienței dobândite. În lumina evaluării și a re-examinării la scară largă a politicii comunitare de compensare pentru bolile animalelor, care sunt încă în curs, va fi necesar, cu toate acestea, să se revizuiască Subcapitolul 5.B.4 de îndată ce această evaluare a fost încheiată.

(117) Introducerea în 2005 a unei dispoziții de minimis²⁹ la nivelul producției primare oferă un instrument adițional Statelor Membre pentru a acorda un minim de ajutor, rapid și fără nicio necesitate de a obține autorizația Comisiei. Includerea întreprinderilor de procesare și comercializare a produselor agricole în Regulamentul de minimis care acoperă întreprinderile neagricole și care deschide posibilitatea de a acorda ajutor până la [200.000 EUR] pe întreprindere și pe o perioadă de trei exerciții financiare, constituie o facilitare suplimentară pentru a sprijini întreprinderile menționate. Cu toate acestea, trebuie să fie clar că ajutorul de minimis nu poate rezolva problemele economice mai importante care decurg dintr-o criză. Orice ajutor de anvergură mai mare trebuie acordat în cadrul ajutorului de stat care garantează controlul Comisiei și evită denaturări ale concurenței.

(118) Trebuie să fie clar că aceste norme în materie de ajutoare de stat nu pot constitui ele însele o gestionare optimă a crizelor. Ajutorul de stat poate doar să o faciliteze în anumite

²⁹ Regulamentul (CE) nr. 1860/2004 al Comisiei din 6 octombrie 2004 privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE în cazul ajutorului *de minimis* în sectorul agricol și în sectorul pescuitului (JO L 325, 28.10.2004, pag. 4).

circumstanțe. O criză poate apărea de la o zi la alta și necesită o reacție rapidă. O gestionare efectivă a crizelor necesită ca Statele Membre să reflecteze cu promptitudine asupra măsurilor de ajutoare de stat care vor fi disponibile. Statelor Membre le revine responsabilitatea de a examina diferitele posibilități de sprijin cu ajutoare de stat și să stabilească regimuri de ajutor în timp util, pentru a putea fi utilizate imediat în cazul unor probleme grave. Pe de altă parte, necesitatea de a elabora un sistem de compensare, de a-l notifica și de a solicita autorizarea din partea Comisiei poate duce la pierderea de timp prețios până ce ajutorul să poată fi acordat celor în nevoie.

5.B. Ajutoare pentru compensarea daunelor cauzate producției agricole sau mijloacelor de producție agricolă

5.B.1. Generalități

(119) Pentru a evita riscul denaturării condițiilor concurenței, Comisia consideră important să se asigure că ajutorul pentru compensarea întreprinderilor pentru daune cauzate producției agricole sunt plătite cât se poate de repede după evenimentul nefavorabil apărut. Dacă ajutorul nu este plătit decât la câțiva ani de la evenimentul în cauză, există un pericol real ca plata unui astfel de ajutor să producă aceleași efecte economice ca și ajutorul de operare. Acesta este în special cazul când ajutorul este plătit retroactiv pentru pretenții care nu au fost documentate adecvat la momentul respectiv. Prin urmare, în lipsa unei justificări specifice, rezultând de exemplu din natura și dimensiunea evenimentului sau caracterul întârziat sau în continuă desfășurare a daunei, Comisia nu va aproba propuneri pentru ajutor care sunt înaintate mai târziu de trei ani de la producerea evenimentului și nici ajutoare care trebuie plătite la mai mult de patru ani de la producerea acestuia.

5.B.2. Ajutoare pentru remedierea daunelor provocate de catastrofe naturale sau evenimente extraordinare

(120) Prezentul Subcapitol se aplică întregului sector agricol.

(121) Deoarece acestea constituie excepții de la principiul general al incompatibilității ajutorului de stat cu Piața comună specificat la articolul 87 alineatul (1) din Tratat, Comisia a fost constant de părere că noțiunile de „catastrofă naturală” și „eveniment excepțional” conținute la articolul 87 alineatul (2) litera (b) trebuie să fie interpretate restrictiv. Aceasta a fost confirmată de Curtea de Justiție a Comunităților Europene³⁰. Până acum Comisia a acceptat ideea conform căreia cutremurele, avalanșele, alunecările de teren și inundațiile pot constitui catastrofe naturale. Pentru a facilita o rapidă gestionare a crizei Comisia va autoriza în viitor regimuri de ajutoare pentru a compensa daunele provocate de dezastre naturale sub formă de cutremure, avalanșe, alunecări de teren, inundații și alte dezastre naturale, cu condiția să se poată stabili o descriere suficient de precisă.

(122) Evenimentele excepționale care au fost acceptate până acum de Comisie includ războiul, tulburările interne sau grevele și, cu anumite rezerve și în funcție de anvergura lor, accidentele nucleare sau industriale majore și incendiile care provoacă pierderi pe scară largă. Pe de altă parte, Comisia nu a acceptat ca un incendiu la o singură fabrică de procesare care era acoperită de o asigurare comercială normală să poată fi considerat un eveniment excepțional. Ca regulă generală, Comisia nu acceptă ca declanșările unor boli animale sau vegetale să poată fi considerate catastrofe naturale sau evenimente excepționale. Cu toate

³⁰ A se vedea Hotărârea din 11 noiembrie 2004 în cauza C-73/03, Spania/Comisia, punctul 37; Hotărârea din 23 februarie 2006 în cauzele C-346/03 și C-529/03, Giuseppe Atzeni și alții, punctul 79.

acestea, într-un caz Comisia a recunoscut a fi un eveniment excepțional declanșarea pe scară foarte largă a unei boli animale total noi. Din cauza dificultăților inerente în ceea ce privește anticiparea unor astfel de evenimente, Comisia va continua să evalueze propunerile de acordare a ajutorului în conformitate cu articolul 87 alineatul (2) litera (b) de la caz la caz, ținând seama de practica sa anterioară în acest domeniu.

(123) Odată demonstrată existența unei catastrofe naturale sau a unui eveniment extraordinar, Comisia va permite acordarea un ajutor de până la 100% pentru a compensa daunele materiale. Compensarea se va calcula, în mod normal, la nivelul beneficiarului individual. Pentru a evita o compensare excesivă, orice plăți datorate, de exemplu în baza polițelor de asigurare, trebuie să fie deduse din suma ajutorului. Comisia va accepta, de asemenea, acordarea de ajutoare pentru compensarea fermierilor pentru pierderea de venit ce rezultă din distrugerea mijloacelor de producție agricolă, cu condiția de a nu exista o compensare excesivă. În toate cazurile, jurisprudența Curții de Justiție cere ca Statul Membru să demonstreze o legătură directă între daunele cauzate de evenimentul extraordinar și ajutorul de stat, fiind nevoie de o evaluare cât mai precisă a daunelor suferite de producătorii în cauză.

5.B.3. Ajutoare pentru compensarea fermierilor pentru pierderi cauzate de condiții meteorologice nefavorabile

(124) Prezentul Subcapitol se aplică numai ajutoarelor acordate pentru producția primară (fermieri).

5.B.3.1. Analiză

(125) Pentru a stabili politica sa viitoare, Comisia a ținut seama în special de următoarele considerente:

(a) Comisia a susținut în mod constant că vremea nefavorabilă, precum înghețul, grindina, gheața, ploaia sau seceta nu pot fi considerate în sine drept catastrofe naturale în sensul articolului 87 alineatul (2) litera (b). Cu toate acestea, din cauza daunelor pe care astfel de evenimente le pot provoca producției agricole sau mijloacelor de producție agricolă, Comisia a acceptat că astfel de evenimente pot fi asimilate dezastrelor naturale în momentul în care nivelul daunelor atinge un anumit prag al producției normale. Compensarea pentru astfel de evenimente asimilate contribuie la dezvoltarea sectorului agricol și trebuie să fie autorizată în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat.

(b) contrar practicii anterioare a Comisiei, se pare că este mai adecvat să se stabilească un prag minim comun al daunelor stabilit la 30% din producția normală pentru toate regiunile. În loc să solicite un nivel inferior al daunelor în regiunile defavorizate, slăbiciunea economică a fermierilor activi în regiunile menționate ar putea fi luată în considerare într-un mod mai adecvat în cazul în care se prevede un nivel maxim al compensării mai ridicat.

(c) din cauza variabilității inerente a producției agricole, apare necesitatea menținerii unui astfel de prag pentru a împiedica folosirea condițiilor meteorologice drept pretext pentru plata ajutorului de operare. În scopul de a se asigura atingerea unui prag minim al daunelor și contrar practicii sale anterioare, pragul minim al daunelor pentru culturile permanente, cum ar fi arborii fructiferi, va trebui de asemenea atins în primul an și nu de-a lungul mai multor ani.

(d) odată atins pragul minim al daunelor, Comisia accepta anterior să se plătească compensația pentru primele 30 procente din pierderi. Acest sistem a creat paradoxul că un fermier cu o pierdere de 29% în regiuni normale nu primea nicio compensație, în timp ce un

fermier cu pierderi de 30% putea primi o compensație pentru 30%. Un asemenea sistem nu poate încuraja suficient fermierii pentru a face toate eforturile să limiteze daunele. Dimpotrivă, există un stimulent economic pentru a atinge nivelul minim al daunelor care dau dreptul la o compensație. Aceste stimulente ar trebui reduse prin introducerea unei norme conform căreia unele daune trebuie întotdeauna să fie în sarcina fermierului.

(e) pentru a ameliora mai mult gestionarea riscurilor, este necesar să se încurajeze agricultorii să subscrie asigurări, în măsura în care este posibil. Prin urmare, în viitor, de la un moment dat, compensația pentru condiții meteorologice nefavorabile va trebui redusă pentru fermierii care nu au contractat o asigurare pentru produsul în cauză. Comisia va putea ridica această cerință numai dacă un Stat Membru poate demonstra în mod convingător că, în pofida tuturor eforturilor rezonabile depuse, nu se poate obține o asigurare accesibilă din punct de vedere financiar pentru un anumit tip de fenomen sau de produs;

(f) penuria de apă riscă să devină un factor din ce în ce mai determinant pentru producția agricolă în anumite părți ale Comunității. Fermierii și Statele Membre trebuie să contribuie în mod activ la buna gestionare a apei, pentru a atenua efectele secetei. Prin urmare, nu se va autoriza nicio compensație pentru secetă în Statele Membre care nu au aplicat în întregime articolul 9 din Directiva 2000/60/CE în legătură cu agricultura și care nu garantează recuperarea integrală a costurilor serviciilor legate de utilizarea apei furnizate pentru agricultură;

(g) la fel ca în perioada anterioară, compensația pentru condiții meteorologice nefavorabile se va limita la nivel de producție primară (fermieri). Pentru întreprinderile de transformare și comercializare a produselor agricole, riscul condițiilor meteorologice nefavorabile trebuie considerat ca un risc comercial normal. În cazul în care aceste întreprinderi se confruntă cu dificultăți economice ca urmare a unor condiții meteorologice nefavorabile, acestea vor putea fi sprijinite prin intermediul ajutoarelor de salvare și restructurare;

(h) contrar practicii sale obișnuite și pentru a facilita o rapidă gestionare a crizei, Comisia va trebui să autorizeze regimuri de ajutor care nu necesită prezentarea prealabilă a unor daune referitoare la pierderi; cu toate acestea, Statele Membre vor fi obligate să prezinte o documentație adecvată referitoare la condițiile meteorologice nefavorabile în cauză, sub formă de rapoarte anuale.

5.B.3.2. Politică

(126) Comisia va declara ajutoarele acordate pentru pierderile cauzate de condițiile meteorologice nefavorabile compatibile cu articolul 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat, în cazul în care îndeplinesc toate condițiile de la [articolul 11 din viitorul Regulament de scutire].

(127) Pentru a permite Comisiei să evalueze astfel de regimuri de ajutor, notificările măsurilor de ajutor pentru compensarea daunelor provocate de condițiile meteorologice nefavorabile ar trebui să includă și informații meteorologice justificative adecvate. Aceste informații vor putea fi prezentate de asemenea a posteriori sub formă de rapoarte anuale, în conformitate cu cerințele ultimei teze de la [articolul 20 alineatul (3) din viitorul Regulament de scutire].

(128) Comisia va accepta metode alternative de calculare a producției normale, inclusiv valori de referință regionale, cu condiția ca acestea să fie reprezentative și să nu fie bazate pe randamente anormal de ridicate. În cazul în care condițiile meteorologice nefavorabile au afectat o zonă întinsă în același mod, Comisia va accepta ca plățile ajutoarelor să se bazeze pe

pierderile medii cu condiția ca acestea să fie reprezentative și să nu ducă la o compensare excesivă semnificativă a unui beneficiar.

(129) Ajutorul acordat în baza prezentului Subcapitol poate fi plătit numai fermierilor sau, alternativ, unei organizații de producători la care fermierul este membru, caz în care valoarea ajutorului nu trebuie să depășească pierderea efectivă suferită de către fermier.

(130) În cazul pierderilor suferite de la 1 ianuarie 2010, Comisia va face derogare de la condiția de la [articolul 11 alineatul (8) din viitorul Regulament de scutire] numai în cazul în care un Stat Membru poate demonstra în mod convingător că, în pofida tuturor eforturilor rezonabile depuse, nu s-a putut obține, la momentul la care s-au produs daunele, o asigurare accesibilă din punct de vedere financiar, care să acopere riscurile climatice cele mai frecvente din punct de vedere statistic în Statul Membru sau în regiunea în cauză.

5.B.4. Ajutor pentru combaterea bolilor animale și vegetale

(131) Prezentul Subcapitol se aplică numai ajutoarelor acordate pentru producția primară (fermieri). În lumina evaluării și a re-examinării la scară largă a politicii comunitare de compensare pentru bolile animalelor, care este încă în curs, va fi necesar, cu toate acestea, să se revizuiască Subcapitolul pertinent de îndată ce această evaluare a fost încheiată.

5.B.4.1. Analiză

(132) Pentru a stabili politica sa viitoare, Comisia a ținut seama în special de următoarele considerente:

(a) atunci când un fermier pierde animale ca urmare a unei boli animale sau atunci când culturile sale sunt afectate de boli vegetale, aceasta nu constituie în mod normal o catastrofă naturală sau un eveniment excepțional în sensul Tratatului. În astfel de cazuri, ajutoarele pentru oferirea de compensații pentru pierderile suferite și ajutoarele pentru prevenirea pierderilor viitoare pot fi permise de Comisie numai în baza articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat, care prevede că ajutoarele care facilitează dezvoltarea anumitor activități pot fi considerate compatibile cu Piața comună cu condiția ca acestea să nu afecteze condițiile comerciale într-o măsură contrară interesului comun.

(b) în conformitate cu principiile menționate anterior, Comisia consideră că plata ajutorului către fermieri pentru compensarea pierderilor provocate de boli animale sau vegetale poate fi acceptată numai ca parte a unui program adecvat la nivel comunitar, național sau regional pentru prevenirea, controlul sau eradicarea bolii respective. Ajutoarele care pur și simplu compensează fermierii pentru pierderile suferite fără întreprinderea nici unui demers pentru remedierea problemei la sursă trebuie să fie considerate ca pure ajutoare de operare care sunt incompatibile cu Piața comună. Prin urmare, Comisia cere să existe dispoziții comunitare sau naționale, adoptate prin acte cu putere de lege sau acte administrative, astfel încât autoritățile naționale competente să se ocupe de boala respectivă, fie prin organizarea unor acțiuni de eradicare a acesteia, în special prin măsuri obligatorii care produc compensații, fie înființând inițial un sistem de alertă, combinat, atunci când este cazul, cu ajutor adecvat pentru a încuraja indivizii să ia parte în mod voluntar la acțiunile preventive³¹. În consecință, numai bolile care constituie un motiv de îngrijorare pentru autoritățile publice, și nu acțiunile pentru

³¹ În cazul în care bolile animale sau vegetale s-au dovedit a fi rezultat ca urmare a condițiilor meteorologice nefavorabile, Comisia va evalua măsurile de acordare a ajutorului în conformitate cu dispozițiile de la Subcapitolul 5.B.3 și aceste cerințe nu se vor mai aplica.

care fermierii înșiși trebuie în mod rezonabil să își asume răspunderea, pot face obiectul măsurilor de ajutor.

(c) obiectivele măsurilor de ajutor trebuie să fie:

(i) preventive, în sensul că acestea implică măsuri de depistare sau analize, exterminarea dăunătorilor care pot transmite boala, vaccinări preventive ale animalelor sau tratamentul culturilor și abatorizarea preventivă a șeptelului sau distrugerea culturilor, sau

(ii) compensatorii, în sensul că șeptelul afectat este abatorizat sau culturile sunt distruse la ordinele sau recomandarea autorităților publice sau moare ca urmare a vaccinărilor sau altor măsuri recomandate sau ordonate de către autoritățile competente, sau

(iii) combinate, în sensul că schema de ajutor compensatorie pentru pierderile provocate de boală este supusă condiției ca beneficiarul să se angajeze să ia măsurile preventive adecvate în viitor după cum stabilesc autoritățile publice.

(d) pentru a îmbunătăți gestionarea riscului, trebuie să se aibă în vedere dacă a contribuit comportamentul fermierului (de exemplu, alegerea metodei de producție) la un risc mărit de apariție a bolii.

(e) la fel ca în perioada anterioară, compensația pentru boli animale și vegetale trebuie limitată la producția primară (fermieri). În cazul întreprinderilor active în prelucrarea și comercializarea de produse agricole, impactul unor astfel de boli asupra activității lor trebuie considerat ca fiind un risc normal în activitate. În cazul în care aceste întreprinderi se confruntă cu dificultăți economice, din cauza efectelor bolilor animale sau vegetale, acestea pot fi susținute prin ajutoare pentru salvare și restructurare. Includerea întreprinderilor agricole de prelucrare și comercializare în Regulamentul de minimis care acoperă întreprinderile neagricole, oferirea posibilității de a acorda un sprijin de până la 200.000 EUR pentru fiecare întreprindere și pe o perioadă de trei ani fiscali reprezintă o facilitare suplimentară în favoarea unor astfel de întreprinderi;

(f) în ceea ce privește ajutorul pentru testele de depistare a EST (encefalopatie spongiformă transmisibilă), s-a ținut seama de următoarele considerente:

(i) testele au ca obiectiv evitarea răspândirii EST, o boală care necesită un interes special din punct de vedere al protecției sănătății umane;

(ii) există un risc de denaturare a concurenței care rezultă din diferitele niveluri ale ajutorului de stat acordat, cel puțin în cea ce privește animalele pentru abatorizare. Cu toate acestea, majoritatea Statelor Membre acordă în prezent anumite ajutoare de stat. Prețurile pentru testele EST continuă să varieze în Statele Membre. Pentru a reduce riscul de denaturare a concurenței care ar putea fi cauzat de un ajutor acordat testelor EST în cazul bovinelor abatorizate pentru consumul uman, precum și pentru a încuraja cercetarea prin teste cu prețuri reduse, ajutorul ar trebui să fie limitat la 40 EUR, care este în prezent cel mai bun preț disponibil în cadrul Comunității;

(iii) există îngrijorarea că impunând agricultorilor să suporte costurile pentru testarea animalelor moarte, unii dintre ei ar putea încerca să evite controalele eliminând în mod ilegal carcasele, reducând fiabilitatea datelor statistice și creând riscuri pentru sănătate;

(iv) în ceea ce privește animalele cu valoare economică redusă, cum ar fi ovinele și caprinele, testele EST ar putea costa mai mult decât valoarea animalelor. A impune proprietarilor să suporte plata testelor ar putea spori riscul ca astfel de animale să fie comercializate fără a fi testate, reducând încă o dată disponibilitatea datelor;

(v) atât pentru animalele moarte, cât și pentru animalele cu valoare economică redusă, riscul denaturării concurenței produs prin acordarea ajutorului pare a fi mai mic decât în cazul animalelor pentru abatorizare;

(g) În ceea ce privește ajutorul pentru animalele moarte, s-a ținut seama de următoarele considerente:

(i) animalele moarte reprezintă un fenomen frecvent în activitățile de creștere a animalelor și, prin urmare, o parte a costurilor de producție obișnuite;

(ii) principiul „poluatorul plătește”³² stabilește responsabilitatea primară a producătorilor de a se asigura în mod adecvat de eliminarea animalelor găsite moarte și de finanțarea costurilor acesteia;

(iii) acordarea unui ajutor pentru eliminarea deșeurilor poate fi împotriva principiului aplicat în agricultură conform căruia ajutorul ar trebui acordat numai pentru comportamentele care depășesc ceea ce ține de o bună practică agricolă. Legislația comunitară, care reprezintă o parte din buna practică agricolă, impune eliminarea într-un mod corespunzător a carcaselor;

(iv) costurile eliminării animalelor moarte pot fi mari, în special atunci când animale grele bovinele sau cabalinele trebuie eliminate din locații aflate la distanțe îndepărtate;

(v) este dificil de controlat ce fac fermierii cu carcasele. Există riscul ca aceste carcase să fie eliminate în mod ilegal, creând grave riscuri pentru sănătate;

(vi) în cazul în care carcasele trebuie testate pentru depistarea EST, eliminarea lor necontrolată pentru a evita costurile pentru teste ar putea crea inconveniente suplimentare prin faptul că aceste animale nu sunt testate, cu toate că tocmai aceste animale ar trebui să fie testate pentru a se asigura date statistice fiabile privind EST;

(vii) riscurile denaturării concurenței produse de acordarea unui ajutor de stat pentru eliminarea animalelor moarte este considerat unul relativ scăzut;

(viii) ajutoarele de stat ar trebui acceptate numai pentru animalele moarte la nivelul exploatațiilor agricole, și nu la alte niveluri, ca de exemplu al abatoarelor, în cazul cărora controlul eliminării acestora în mod corespunzător este mai ușor;

(ix) în cazul în care animalele sunt abatorizate din diferite motive, pe baza unui ordin public, compensațiile pentru fermieri ar trebui să continue să fie examinate și autorizat în baza normelor generale privind compensarea în cazul bolilor animale, astfel cum este prevăzut la Subcapitolul 5.B.4. În ceea ce privește EST, la articolul 13 alineatul (4) din Regulamentul (CE) nr. 999/2001 al Parlamentului European și al Consiliului din 22 mai 2001 de stabilire a unor reglementări pentru prevenirea, controlul și eradicarea anumitor

³² Articolul 174 alineatul (2) CE. În ceea ce privește ajutorul de stat, a se vedea în special Secțiunea 5 din „Orientările Comunității privind ajutorul de stat în sectorul agricol” și „Orientările Comunității privind ajutorul de stat pentru protecția mediului” (JO C 37, 03.02.2001, pag. 3).

forme transmisibile de encefalopatie spongiformă transmisibilă³³ se prevede că „proprietarii primesc imediat despăgubiri pentru pierderea animalelor sacrificate sau a produselor de origine animală distruse în conformitate cu articolul 12 alineatul (2) și alineatul (1) literele (a) și (c) din prezentul articol.”

(h) În ceea ce privește ajutorul pentru deșeurile de abator, s-a ținut seama de următoarele considerente:

(i) deșeuri de abator reprezintă orice deșeuri produse în abatoare, secții de tranșare sau măcelării, care includ în special subprodusele de origine animale care intră sub incidența categoriilor 1, 2 și 3 din Regulamentul (CE) nr. 1774/2002 al Parlamentului European și al Consiliului din 3 octombrie 2002 de stabilire a regulilor sanitare aplicabile produselor secundare animale care nu sunt destinate consumului uman³⁴;

(ii) eliminarea și distrugerea deșeurilor de abator reprezintă un important factor de cost pentru abatoarele și secțiile de tranșare (și pentru clienții lor, în cazul în care sunt taxați pentru aceasta);

(iii) principiul „poluatorul plătește” stabilește responsabilitatea primară a producătorilor de deșeuri de a se asigura în mod adecvat de eliminarea animalelor moarte și de finanțarea costurilor acesteia;

(iv) acordarea unui ajutor de stat în acest scop pentru crea grave denaturări ale concurenței;

(v) în mod normal, controlul este efectuat pentru a se asigura că deșeurile de abator sunt tratate în mod corespunzător;

(vi) există un acord extins între majoritatea Statelor Membre astfel încât costurile pentru eliminarea deșeurilor de abator să fie suportate de operatorii responsabili pentru acestea;

(vii) prin urmare, pare oportun să se excludă în mod clar un ajutor de stat pentru costurile de eliminare a deșeurilor de abator sau pentru alte costuri de exploatare în cazul abatoarelor. Ajutorul de stat pentru investiții realizate în ceea ce privește eliminarea deșeurilor de abator va fi examinat în conformitate cu normele relevante care se aplică ajutorului pentru investiții.

5.B.4.2. Politică

(133) Comisia va declara ajutorul de stat pentru combaterea bolilor animale și vegetale compatibil cu articolul 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat dacă îndeplinește toate condițiile prevăzute de [articolul 10 din viitorul Regulament de exceptare].

(134) Comisia va declara ajutorul de stat pentru testele de depistare a EST și eliminarea deșeurilor de abator compatibil cu articolul 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat dacă îndeplinește toate condițiile prevăzute de [articolul 16 din viitorul Regulament de exceptare].

³³ JO L 147, 31.05.2001, pag. 1. Regulament, astfel cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul (CE) nr. 1041/2006 al Comisiei (JO L 187, 08.07.2006, pag. 10).

³⁴ JO L 273, 10.10.2002, pag. 1. Regulament, astfel cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul (CE) nr. 208/2006 al Comisiei (JO L 36, 08.02.2006, pag. 25).

(135) În ceea ce privește eliminarea deșeurilor de abator și a animalelor găsite moarte, Comisia nu va autoriza următoarele ajutoare de stat:

(a) ajutor de stat pentru eliminarea animalelor găsite moarte acordat operatorilor activi în procesare și comercializare;

(b) ajutor de stat pentru costurile pentru eliminarea deșeurilor de abator produse după intrarea în vigoare a prezentelor Orientări.

(136) Atunci când ajutorul este furnizat în baza schemelor de ajutor comunitare și/sau naționale și/sau regionale, Comisia va cere dovada faptului că nu există posibilitatea unei compensări excesive prin cumularea diferitelor scheme. În cazul în care ajutorul comunitar a fost aprobat, trebuie furnizate datele și informațiile de referință ale Deciziei Comisiei.

(137) Comisia va autoriza astfel de ajutoare de stat numai pentru fermieri.

5.B.5. Ajutor pentru plata primelor de asigurare

(138) Prezentul Subcapitol se aplică numai pentru producătorii de materii prime (fermieri).

5.B.5.1. Analiză

(139) Pentru a stabili politica sa viitoare, Comisia a ținut seama în special de următoarele considerente:

(a) în multe cazuri, asigurarea este un instrument extrem de util pentru gestionarea riscurilor și a crizelor. Prin urmare, luând în considerare posibilitățile de finanțare deseori reduse ale fermierilor, Comisia are o atitudine pozitivă față de ajutorul de stat pentru asigurări pentru producția primară (fermieri);

(b) întreprinderile mari, precum și întreprinderile active în prelucrarea și comercializarea de produse agricole trebuie să fie în măsură să-și finanțeze propriile costuri de asigurare. Nu este autorizat nici un ajutor de stat pentru prime de asigurare pentru astfel de societăți;

(c) experiența a demonstrat că obligația de a combina asigurarea împotriva bolilor animale sau vegetale cu asigurarea împotriva catastrofelor și evenimentelor asimilate acestora nu este necesară. De asemenea, Statelor Membre trebuie să li se permită să acorde sprijin public numai pentru bolile animale și vegetale. Cu toate acestea, diferențierea în termeni de intensitate maximă a ajutoarelor pe baza riscului (riscurilor) acoperit(e) trebuie să fie menținută.

5.B.5.2. Politică

(140) Comisia va declara ajutoarele pentru plata primelor de asigurare compatibile cu articolul 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat dacă îndeplinesc toate condițiile prevăzute de [articolul 12 din viitorul Regulament de exceptare].

(141) Comisia va examina alte măsuri de ajutor în legătură cu asigurările împotriva catastrofelor naturale și evenimentelor excepționale de la caz la caz, în special scheme de reasigurare și alte măsuri de ajutor pentru a-i sprijini pe producători în special în zonele cu risc ridicat.

(142) Comisia nu va autoriza ajutoarele de stat pentru plata primelor de asigurare în favoarea întreprinderilor mari și a întreprinderilor active în prelucrarea și comercializarea de produse agricole.

5.C. Ajutor pentru închiderea capacităților de producție, procesare și comercializare

5.C.1. Analiză

(143) Comisia privește în mod favorabil schemele de ajutor pentru închiderea capacităților în sectorul agricol, cu condiția ca acestea să fie coerente cu toate aranjamentele comunitare de reducere a capacităților de producție și cu condiția îndeplinirii anumitor condiții, și anume:

- (a)** ajutorul trebuie să fie în interesul general al sectorului în cauză,
- (b)** trebuie să existe o contrapartidă din partea beneficiarului,
- (c)** trebuie să fie exclusă posibilitatea ca ajutorul să fie utilizat pentru salvare și restructurare,
- (d)** nu trebuie să se producă o compensare excesivă a pierderii valorii capitalului și a venitului viitor.

5.C.2. Politică

(144) Comisia va declara ajutoarele pentru închiderea capacității compatibile cu articolul 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat dacă îndeplinesc următoarele condiții:

- (a)** trebuie dovedit că ajutorul este în interesul sectorului în ansamblul său. Dacă nu există capacitate în exces și este clar că respectiva capacitate, care respectă toate standardele aplicabile și care în alte condiții nu ar fi închisă, este redusă din motive de sănătate animală sau umană, sanitare sau de protecție a mediului, ca de exemplu reducerea densității totale a stocului, un astfel de motiv va fi suficient pentru a se arăta că această condiție a fost îndeplinită.
- (b)** în alte cazuri, ajutorul trebuie să fie acordat numai pentru închiderea capacității de producție în sectoarele unde există capacități în exces clare, la nivel regional sau național. În astfel de cazuri, este rezonabil să se sconteze că forțele pieței vor duce în cele din urmă la ajustările structurale necesare. Ajutorul pentru reducerea capacității poate prin urmare să fie acceptat numai dacă face parte dintr-un program de restructurare a sectorului care are obiective definite și un calendar distinct. Comisia nu va mai accepta scheme de ajutor cu o durată nelimitată, din moment ce experiența sugerează că acestea pot duce la amânarea schimbărilor necesare.
- (c)** pentru a asigura impactul rapid asupra pieței, durata schemelor având drept scop reducerea supracapacității trebuie în mod normal să fie limitată la o perioadă care nu poate depăși șase luni pentru colectarea aplicațiilor pentru participare și 12 luni pentru închiderea propriu-zisă;
- (d)** Comisia își rezervă dreptul de a ataca condițiile de autorizare a ajutorului;
- (e)** nu poate fi plătit niciun ajutor care ar perturba mecanismele organizărilor comune ale pieței. Schemele de ajutor care se aplică sectoarelor care sunt supuse limitelor sau cotelor de producție vor fi evaluate de la caz la caz.

(f) trebuie să existe o contrapartidă suficientă din partea beneficiarului ajutorului. Această contrapartidă va consta în mod normal dintr-o decizie irevocabilă și definitivă de a scoate din uz sau închide irevocabil capacitatea de producție în cauză. Aceasta va implica fie închiderea completă a capacității de către întreprinderea în cauză, fie – în cazul unei întreprinderi care funcționează în mai mult de un punct de producție – închiderea unui anumit punct de producție. Trebuie obținute angajamente cu efect juridic din partea beneficiarului privind faptul că închiderea este definitivă și ireversibilă și că beneficiarul nu va reîncepe aceeași activitate în altă parte. Aceste angajamente trebuie să oblige de asemenea și orice viitor cumpărător al facilității în cauză;

(g) doar fermierii care au produs efectiv și doar capacitățile de producție care au fost efectiv utilizate permanent în ultimii cinci ani înainte de a fi închise vor fi admise în schemele de închidere a capacităților. În cazurile în care capacitatea de producție a fost deja închisă definitiv sau dacă o astfel de închidere apare ca fiind inevitabilă, nu există nicio contrapartidă din partea beneficiarului, iar ajutorul nu poate fi plătit.

(h) pentru a evita eroziunea și alte efecte negative asupra mediului, suprafețele agricole deschise sau livezile scoase din producție trebuie în principiu să fie împădurite astfel încât să se asigure că sunt evitate efectele negative asupra mediului. Ca alternativă, suprafețele agricole deschise sau livezile pot fi reutilizate după 15 ani de la închiderea efectivă a capacității. Până atunci, astfel de suprafețe agricole sau livezi trebuie să fie păstrate în bune condiții agricole și de mediu, în conformitate cu articolul 5 din Regulamentul (CE) nr. 1782/2003 și cu normele de aplicare relevante. Închiderea instalațiilor care intră sub incidența Directivei 96/61/CEE a Consiliului din 24 septembrie 1996 privind prevenirea și controlul integrat al poluării³⁵ se va face în conformitate cu articolul 3 din această Directivă, care impune luarea măsurilor necesare pentru a evita orice risc de poluare și ca punctul de lucru să revină la o stare satisfăcătoare;

(i) pentru a se asigura că sprijinul public pus la dispoziție are un impact maxim asupra capacităților de producție existente, Statul Membru se va asigura că numai întreprinderile care îndeplinesc standardele minime obligatorii sunt eligibile și că întreprinderile care nu îndeplinesc aceste standarde, și care sunt oricum obligate să înceteze producția, sunt excluse;

(j) trebuie să fie posibil să se excludă eventualitatea ca ajutorul să fie plătit pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor în dificultate. Prin urmare, când beneficiarul ajutorului este în dificultate financiară, ajutorul va fi evaluat în conformitate cu Orientările comunitare privind salvarea și restructurarea firmelor în dificultate;

(k) schema trebuie să fie accesibilă tuturor agenților economici din sectorul în cauză în aceleași condiții. Pentru a obține un impact maxim, Statul Membru trebuie să utilizeze un sistem transparent de cereri de manifestare a interesului la care sunt invitați public să participe toți potențialii producători interesați. În același timp, organizarea schemei trebuie să fie gestionată astfel încât acesta să nu necesite sau să faciliteze acorduri anticoncurențiale sau practici concertate între întreprinderile în cauză;

(l) suma ajutorului trebuie să fie strict limitată la compensarea pierderii valorii activelor – calculată la valoarea actuală de vânzare a activelor – plus un stimulent financiar care nu poate depăși 20% din valoarea activelor. Compensarea poate fi acordată de asemenea pentru costurile distrugerii capacității de producție și pentru costurile reîmpăduririi. Ajutorul poate fi

³⁵ JO L 257, 10.10.1996, pag. 26. Directivă, astfel cum a fost modificată ultima dată prin Regulamentul (CE) nr. 166/2006 al Parlamentului European și al Consiliului (JO L 33, 04.02.2006, pag. 1).

plătit și pentru a compensa costurile sociale obligatorii care rezultă din punerea în aplicare a schemei;

(m) întrucât obiectivul acestor măsuri de ajutor îl reprezintă restructurarea sectorului în cauză, fiind în ultimă instanță în beneficiul acelor agenți economici care rămân activi în sector, și pentru a reduce orice risc potențial al unei distorsiuni a condițiilor de concurență și a pericolelor compensărilor excesive, Comisia consideră că cel puțin jumătate din costurile acestor ajutoare trebuie să fie acoperite printr-o contribuție a sectorului. Aceasta înseamnă că sectorul trebuie să asigure o contribuție în numerar de cel puțin 50% din valoarea cheltuielilor efectiv suportate pentru punerea în aplicare a schemei. Această cerință nu se aplică atunci când capacitatea este închisă din motive de sănătate sau de protecție a mediului.

(n) dacă un Stat Membru introduce o schemă pentru închiderea capacității, își va asuma răspunderea de a nu acorda niciun ajutor pentru crearea de noi capacități de producție în sectorul respectiv pentru o perioadă de cinci ani de la terminarea programului de închidere a capacității.

5.D. Ajutor pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor în dificultate

(145) Ajutoarele pentru salvarea și restructurarea firmelor în dificultate în sectorul agricol vor fi evaluate în conformitate cu orientările comunitare aplicabile ajutorului de stat pentru salvarea și restructurarea firmelor în dificultate³⁶.

6. Alte tipuri de ajutor

6.A. Ajutoare pentru ocuparea forței de muncă

6.A.1. Analiză

(146) Din 2002, ajutorul pentru crearea de locuri de muncă în sectorul agricol intră sub incidența Regulamentului (CE) nr. 2204/2002 din 12 decembrie 2002 de aplicare a articolelor 87 și 88 din Tratatul CE ajutoarelor de stat pentru ocuparea forței de muncă³⁷. Normele prevăzute în acest Regulament stabilesc un cadru coerent pentru un astfel de sprijin. Ajutoarele pentru ocuparea forței de muncă limitate la sectorul agricol, dar care îndeplinesc toate celelalte condiții din regulament nu sunt scutite. Date fiind specificitățile sectorului agricol, în special ale producției primare, Statele Membre poate fi interesate să introducă anumite scheme de ajutor pentru ocuparea forței de muncă în sectorul agricol. În măsura în care un astfel de ajutor este deschis pentru întreg sectorul agricol, fără a limita sprijinul la anumite produse, beneficiile unui astfel de sprijin se prezintă, totuși, ca fiind superioare riscului de denaturare care rezultă dintr-o astfel de abordare.

6.A.2. Politică

(147) Comisia va declara ajutoarele pentru ocuparea forței de muncă în sectorul agricol compatibile cu articolul 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat dacă îndeplinesc toate condițiile

³⁶ JO C 244, 01.10.2004, pag. 2.

³⁷ JO L 337, 13.12.2002, pag. 3. Regulament, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 1040/2006 (JO L 187, 08.07.2006, pag. 8).

de la articolele 1 și 2, precum și pe cele de la articolele 4-9 din Regulamentul (CE) nr. 2204/2002. Ajutoarele limitate la sectorul agricol vor fi autorizate în aceleași condiții.

6.B. Ajutor pentru cercetare și dezvoltare

(148) Ajutoarele pentru cercetare și dezvoltare în sectorul agricol vor fi examinate în conformitate cu criteriile definite în cadrul comunitar aplicabil ajutoarelor de stat pentru cercetare și dezvoltare³⁸, inclusiv posibilitatea unui sprijin suplimentar pentru cercetarea în favoarea sectorului agricol.

6.C. Instrumente de ajutoare de stat orizontale aplicabile sectorului agricol

(149) Din motive de conformitate, trebuie subliniat că, în plus față de instrumentele și normele referitoare la ajutoare descrise mai sus, următoarele reguli privind definirea ajutorului și compatibilitatea ajutorului cu Tratatul sunt de asemenea aplicabile sectorului agricol:

(a) Regulamentul (CE) nr. 68/2001 al Comisiei din 12 ianuarie 2001 de aplicare a articolelor 87 și 88 din Tratatul CE privind ajutoarele pentru formare³⁹,

(b) Comunicarea Comisiei privind ajutoarele de stat și capitalul de risc⁴⁰,

(c) Comunicarea Comisiei privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE ajutoarelor de stat sub formă de garanții⁴¹,

(d) Cadrul comunitar privind ajutoarele de stat sub formă compensare a serviciilor publice⁴²,

(e) Decizia 2005/842/CE a Comisiei din 28 noiembrie 2005 privind aplicarea articolului 86 alineatul (2) din Tratatul CE la ajutorul de stat, sub forma compensației pentru obligația de serviciu public, acordat anumitor întreprinderi cărora le-a fost încredințată prestarea unui serviciu de interes economic general⁴³,

(f) Directiva 80/723/CEE a Comisiei din 25 iunie 1980 privind transparența relațiilor financiare între Statele Membre și întreprinderile din sectorul public⁴⁴,

(g) Comunicarea Comisiei privind elementele de ajutor de stat din vânzările de terenuri și clădiri de către autoritățile publice⁴⁵,

(h) Comunicarea Comisiei cu privire la aplicarea normelor privind ajutoarele de stat în cazul măsurilor legate de impozitarea directă a întreprinderilor⁴⁶,

³⁸ JO C 45, 17.02.1996, pag. 5, cu modificările ulterioare, în ceea ce privește punerea sa în aplicare în sectorul agricol, JO C 48, 13.02.1998, pag. 2; urmează să fie înlocuit cu un nou Cadru de la 01.01.2007.

³⁹ JO L 10, 13.01.2001, pag. 20. Regulament, astfel cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul (CE) nr. 1040/2006 (JO L 187, 08.07.2006, pag. 8).

⁴⁰ JO C 235, 21.08.2001, pag. 3.

⁴¹ JO C 71, 11.03.2000, pag. 14.

⁴² JO C 297, 29.11.2005, pag. 4.

⁴³ JO L 312, 29.11.2005, pag. 67.

⁴⁴ JO L 195, 29.07.1980, pag. 35. Directivă, astfel cum a fost modificată prin Directiva 2005/81/CE (JO L 312, 29.01.2005, pag. 47).

⁴⁵ JO C 209, 10.07.1997, pag. 3.

(i) aplicarea articolelor 92 și 93 [renumerotate 87 și 88] din Tratat participațiilor autorităților publice⁴⁷.

(150) Dacă unul din aceste instrumente este revizuit, Comisia intenționează să-și mențină politica de includere a agriculturii, cu excepția cazului în care ar apărea argumente mai convingătoare pentru a acorda un anumit tratament sectorului agricol.

(151) În ce privește aplicarea articolului 86 alineatul (2) din Tratat sectorului agricol, trebuie subliniat că a fost stabilit de Comisie că întreprinderile care produc și comercializează produse care intră în sfera de aplica a Anexei I din Tratat și care intră sub incidența organizării Pieței comune nu pot fi considerate ca fiind întreprinderi cărora le-a fost încredințată prestarea unui serviciu de interes economic general în sensul articolului 86 alineatul (2) din Tratat⁴⁸.

6.D. Ajutor pentru publicitatea produselor agricole

6.D.1. Analiză

(152) Pentru a stabili politica sa viitoare, Comisia a ținut seama în special de următoarele considerente:

(a) „publicitate” în sensul prezentului Subcapitol înseamnă orice operațiune care este menită să stimuleze operatorii economici sau consumatorii să cumpere produsul respectiv. Aceasta include toate materialele care se distribuie direct consumatorilor în același scop, inclusiv activitățile publicitare îndreptate spre consumatori la punctul de vânzare;

(b) pe de altă parte, operațiunile de promovare, definite ca fiind diseminarea către publicul larg de cunoștințe științifice, organizarea de târguri sau expoziții și participarea la acestea și activități de relații publice asemănătoare, inclusiv studii și cercetare de piață, nu sunt considerate publicitate; ori de câte ori cheltuielile sunt enumerate ca fiind eligibile pentru sprijin public în altă parte în prezentele Orientări, și în special în Subcapitolul 4 K, se vor aplica dispozițiile relevante ale subcapitolului; în acest context, activitățile privind organizarea și participarea la forumuri pentru a face schimb de cunoștințe între întreprinderi, concurenți, expoziții și târguri și diseminarea de cunoștințe științifice și informații referitoare la sistemele de calitate nu sunt considerate publicitate, ci sprijin tehnic;

(c) furnizarea de informații generale cu privire la beneficiile unui produs alimentar (de exemplu, fructe) care nu este menită să încurajeze consumatorii să cumpere produsul nu este considerată publicitate, deoarece nu reprezintă un beneficiu direct pentru producători;

(d) în mod normal, producătorii și comercianții sunt cei care ar trebui să suporte costurile de publicitate, ca parte a activităților lor economice normală și, de aceea, în cazul în care ajutorul acordat pentru publicitatea produselor agricole nu este considerat ca ajutor de operare, ci unul compatibil cu Piața comună în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat, nu ar trebui să interfereze cu comerțul într-o măsură care să contravină interesului comun și ar trebui să faciliteze dezvoltarea anumitor activități economice sau a anumitor zone economice;

⁴⁶ JO C 384, 10.12.1998, pag. 3.

⁴⁷ *Bulletin EC* 9-1984.

⁴⁸ Decizia 2000/628/CE a Comisiei din 11 aprilie 2000 privind ajutorul acordat de Italia pentru Centrale Latte di Roma (JO L 265, 19.10.2000, pag. 26, punctele 113-115).

(e) pe termen mediu și lung, consumatorii apreciază produsele de înaltă calitate; publicitatea, schemelor de control al calității care au drept scop atingerea unor înalte standarde ale calității este de natură să promoveze încrederea consumatorilor în producția agricolă comunitară, îmbunătățirea veniturilor agricole și prin urmare să promoveze dezvoltarea sectorului în ansamblu; mai mult, produsele de calitate au cu siguranță caracteristici specifice, care nu sunt împărtășite de alte produse similare; publicitatea acestor caracteristici nu va induce în eroare consumatorul și este, de asemenea, de natură să contribuie la dezvoltarea sectorului; pentru aceste motive, în loc să fie oferit pe baza unui set de criterii pozitive ca și în trecut, sprijinul ar trebui să se concentreze pe campanii publicitare în favoarea unor produse de calitate definite ca produse care îndeplinesc criteriile stabilite în conformitate cu articolul 32 din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005;

(f) în ce privește referința la originea produselor, Comisia a autorizat, de mai mulți ani, anumite tipuri de sprijin pentru publicitatea produselor agricole; cu toate acestea, experiența a arătat că, adesea, campaniile publicitare au de foarte multe ori ca scop consolidarea preferințelor consumatorilor interni față de produsele din același Stat Membru, ceea ce face ca ajutoare legate de acestea să fie incompatibile cu Tratatul;

(g) cu toate acestea, în cazul în care un produs agricol sau alt produs sau un produs alimentar posedă caracteristici speciale, care se datorează originii sale geografice, este posibil ca producătorii produsului sau produsului alimentar să aplice, prin intermediul autorităților competente din Statul Membru în cauză, pentru înregistrarea, la nivel comunitar, a denumirii de origine protejate (DOP) sau a indicației geografice protejate (IGP), în conformitate cu dispozițiile din Regulamentul nr. 510/2006 al Consiliului din 20 martie 2006 privind protecția indicațiilor geografice și a denumirilor de origine ale produselor agricole și alimentare⁴⁹; acordarea înregistrării înseamnă că a fost recunoscută de Comunitate existența unor legături foarte strânse între calitățile specifice ale produsului în cauză și originea sa geografică; în astfel de cazuri, interesul comun nu se opune acordării de ajutoare pentru publicitate, care include o referire la originea produsului în cauză, cu condiția ca referința la origine să corespundă exact acestor referințe, care au fost înregistrate de Comunitate; considerații similare se aplică și altor denumiri de origine, care sunt protejate în conformitate cu legislația comunitară, de exemplu vinurile produse în anumite regiuni, în conformitate cu articolele 54-58 din Regulamentul (CE) nr. 1493/1999 al Consiliului din 17 mai 1999 privind organizarea comună a pieței vitivinicole⁵⁰;

(h) anterior, Comisia a acceptat sprijinul public pentru crearea etichetelor de calitate; un astfel de ajutor putea fi justificat în etapa de lansare a etichetei; experiența a arătat că ajutoarele legate de publicitatea pentru produse cu etichete de calitate și referința la origine poate fi menținută, atât pe Piața internă, cât și pe piața din alte State Membre, cu condiția ca referința la origine să fie secundară în mesaj, întrucât valoarea secundară a referinței la origine ar putea să prevină încălcarea articolului 28 din Tratat;

(i) ajutorul de stat pentru publicitatea care se referă direct la produsele din una sau mai multe anumite societăți prezintă un risc imediat de denaturare a concurenței și nu oferă beneficii de durată pentru dezvoltarea sectorului în ansamblul său și, de aceea, trebuie să fie interzisă.

(j) pentru a fi eligibile pentru ajutor de stat, campaniile publicitare trebuie să fie conforme cu normele generale publicitare care se aplică pentru toate activitățile publicitare desfășurate în

⁴⁹ JO L 93, 31.03.2006, pag. 12.

⁵⁰ JO L 179, 14.07.1999, pag. 1. Regulament, astfel cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul (CE) nr. 2165/2005 (JO L 345, 28.12.2005, pag. 1).

cadrul Comunității. De aceea, orice campanie finanțată din fonduri publice pentru publicitatea produselor alimentare va trebui să respecte dispozițiile articolului 2 din Directiva 2000/13/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 20 martie 2000 de apropiere a legislațiilor Statelor Membre referitoare la etichetarea, prezentarea și publicitatea produselor alimentare⁵¹, precum și normele specifice de etichetare care au fost stabilite pentru diferite produse (cum ar fi vinul, produsele lactate, ouăle și păsările de curte);

(k) în calitate de beneficiar direct, sectorul în cauză trebuie să acopere cel puțin 50% din costul campaniei publicitare;

(l) cu toate acestea, în cazul în care publicitatea are un caracter generic și se desfășoară în beneficiul întregului sector agricol, rata ajutorului ar putea fi de până la 100%.

(m) având în vedere efectele pe care publicitatea la scară largă le poate avea asupra concurenței în cadrul Comunității, pare necesar să se introducă o cerință de notificare prealabilă a Comisiei cu privire la activitățile publicitare, inclusiv cu privire la cele care sunt reglementate de o schemă de ajutoare existentă;

(n) ajutorul de stat pentru publicitatea în țările terțe creează nu în mod normal riscuri pentru funcționarea Pieței interne. Cu toate acestea, poate avea impact asupra competitivității întreprinderilor, în special în cazul în care astfel de publicitate este utilizată în detrimentul întreprinderilor din alte State Membre;

(o) Comisia a dobândit până acum puțină experiență în ceea ce privește ajutorul de stat pentru publicitatea în țări terțe. Prin urmare, este dificil să se elaboreze criterii detaliate pentru a evalua astfel de ajutoare de stat. Cu toate acestea, Cadrul de reglementare pentru sprijinul publicității în țările terțe, Regulamentul (CE) nr. 2702/1999 al Consiliului din 14 decembrie 1999 privind acțiunile de informare și promovare a produselor agricole în țările terțe⁵², ar părea o referință adecvată pentru evaluarea ajutoarelor de stat pentru publicitatea în țări terțe.

6.D.2. Politică

(153) Ajutorul de stat pentru campanii publicitare în cadrul Comunității va fi declarat compatibil cu Tratatul dacă sunt îndeplinite următoarele condiții:

(a) campania publicitară este alocată produselor de calitate, definite ca produse care îndeplinesc criteriile care urmează a fi stabilite în conformitate cu articolul 32 din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005, în ceea ce privește denumirile recunoscute de Comunitate [denumiri de origine protejate (DOP), indicații geografice protejate (IGP) sau alte denumiri a căror origine este protejată în temeiul legislației comunitare] sau etichetele de calitate naționale sau regionale;

(b) campania publicitară nu este alocată produselor unei anumite sau mai multor anumite întreprinderi;

(c) campania publicitară este în conformitate cu articolul 2 din Directiva 2000/13/CE, precum și, dacă este cazul, cu normele specifice de etichetare care au fost prevăzute [a se vedea punctul 152 (j)].

⁵¹ JO L 109, 06.05.2000, pag. 29. Directivă, astfel cum a fost modificată ultima dată prin Directiva 2003/89/CE (JO L 308, 25.11.2003, pag. 15).

⁵² JO L 327, 21.12.1999, pag. 7. Regulament, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 2060/2004 (JO L 357, 02.12.2004, pag. 3).

(154) În cazul în care campania publicitară este alocată denumirilor recunoscute de Comunitate, se pot face referințe la originea produselor, cu condiția ca referința să corespundă exact acelor referințe care au fost înregistrate de Comunitate.

(155) În cazul etichetelor de calitate naționale sau regionale, originea produselor poate fi menționată ca un mesaj secundar. Pentru a evalua dacă originea reprezintă, într-adevăr, un mesaj secundar, Comisia va lua în considerare importanța globală a textului și/sau simbolului, inclusiv imaginile și prezentarea generală, care se referă la origine, și importanța textului și/sau simbolului care se referă la argumentul unic de vânzare al publicității, de exemplu, partea din mesajul publicitar care nu se concentrează pe origine.

(156) Rata ajutorului direct nu trebuie să depășească 50%. În cazul în care sectorul contribuie cu cel puțin 50% din costuri, indiferent de forma de contribuție, ajutorul poate merge până la o rată de 100%.

(157) În plus, ajutorul de stat pentru publicitate de până la 100% va fi declarat compatibil în cazul în care are un caracter generic și este în beneficiul tuturor producătorilor produsului în cauză. Nu se poate face nicio mențiune la produsul de origine în acest tip de publicitate. Publicitatea poate fi efectuată de grupurile de producători sau de alte organizații, indiferent de mărimea lor.

(158) Activitățile publicitare cu un buget anual mai mare de 5 milioane EUR vor fi notificate individual.

(159) Comisia va examina și autoriza un ajutor de stat în favoarea publicității în țările terțe compatibil cu articolul 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat, în cazul în care acesta este în conformitate cu principiile Regulamentului (CE) nr. 2702/1999. Cu toate acestea, Comisia va declara incompatibilă cu ajutorul de stat publicitatea care:

(a) este acordată anumitor întreprinderi;

(b) riscă să pună în pericol vânzările de sau denigrează produse din alte State Membre.

6.E. Ajutoare sub forma creditelor subvenționate pe termen scurt

6.E.1. Analiză

(160) Pentru a stabili politica sa viitoare, Comisia a ținut seama în special de următoarele considerente:

(a) anterior, Comisia a autorizat ajutoare de stat pentru credite pe termen scurt⁵³. Astfel de costuri sunt, de fapt, simple costuri de exploatare care ar trebui să fie suportate de sector – doar că acestea sunt suportate de toate celelalte sectoare;

(b) această măsură de sprijin a contribuit, de asemenea, la complexitatea normelor privind ajutoarele de stat și nu reflectă în general, cererea pentru un sistem mult mai simplificat;

⁵³ A se vedea Comunicarea Comisiei privind ajutoarele de stat: credite subvenționate pe termen scurt în agricultură (crédits de gestion), JO C 44, 16.02.1996, pag. 2.

(c) introducerea de facilități de minimis în sectorul agricol instituie un sistem simplu și descentralizat, care permite Statelor Membre care doresc acest lucru să continue să acorde un astfel de sprijin pentru micii fermieri;

(d) Comisia ar trebui, prin urmare, să nu mai autorizeze acordarea de ajutoare de stat pentru credite pe termen scurt.

6.E.2. Politică

(161) Comisia nu va declara ajutoarele de stat pentru credite pe termen scurt compatibile cu Tratatul.

6.F. Ajutoarele legate de scutirile fiscale în temeiul Directivei 2003/96/CE

6.F.1 Analiză

(162) Posibilitatea de a acorda o reducere a ratelor de impozitare și scutiri de la impozitarea agricolă există în legislația comunitară privind accizele din 1993. Nicio politică clară în ceea ce privește compatibilitatea acestor măsuri cu normele privind ajutoarele de stat nu a fost stabilită până acum. Actuala Directivă 2003/96/CE a Consiliului din 27 octombrie 2003 privind restructurarea cadrului comunitar de impozitare a produselor energetice și a electricității⁵⁴ permite Statelor Membre să aplice scutiri fiscale, reduceri fiscale, diferențieri fiscale și rambursări de impozite. Articolul 26 alineatul (2) menționează în mod explicit faptul că „măsuri precum scutirile, reducerile, diferențierile sau rambursarea de impozite în sensul prezentei Directive pot constitui ajutoare de stat și, în acest caz, trebuie notificate Comisiei în temeiul articolului 83 alineatul (3) din Tratat”.

(163) Măsurile în cauză pot, într-adevăr, constitui ajutor de stat din următoarele motive: pot fi considerate drept finanțate public, întrucât, prin aplicarea lor, Statul Membru se privează pe sine de resurse financiare; dacă sunt aplicate într-un anumit sector al economiei, ar oferi avantaje anumitor companii sau anumitor tipuri de produse; pot denatura sau amenința să denatureze concurența într-un sector sensibil cum este agricultura, în cazul în care fluxurile comerciale sunt foarte intense.

(164) Trebuie să fie conceput un set de norme pentru a evalua compatibilitatea unor astfel de măsuri cu articolul 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat.

(165) Articolul 8 din Directiva 2003/96/CE prevede că ratele minime de impozitare stabilite în Tabelul B din Anexa I la aceasta se aplică produselor utilizate drept carburant pentru lucrări agricole și horticole, precum și în silvicultură.

(166) Articolul 15 alineatul (3) din Directiva 2003/96/CE prevede că Statele Membre pot aplica un nivel de impozitare de până la zero pentru produsele și electricitatea utilizate în lucrări agricole și horticole sau în silvicultură, dar, de asemenea, că pe baza unei propuneri a Comisiei, Consiliul stabilește, înainte de 1 ianuarie 2008, dacă se anulează posibilitatea de aplicare a nivelului de impozitare de până la zero.

(167) Comisia ia în considerare aceste dispoziții atunci când elaborează normele de compatibilitate a ajutorului de stat pentru producția primară în sectorul agricol, asigurându-se,

⁵⁴ JO L 283, 31.10.2003, pag. 51. Directivă, astfel cum a fost modificată ultima dată prin Directiva 2004/75/CE (JO L 157, 30.04.2004, pag. 100).

în același timp, că nu se vor aplica diferențieri fiscale în cadrul sectorului. În cazul în care măsura de impozitare prevăzută de articolul 8 și de articolul 15 alineatul (3) din Directiva 2003/96/CE se aplică în mod egal întregului sector agricol, Comisia consideră că această măsură poate contribui la dezvoltarea sectorului. Până în prezent, Comisia a primit numai notificări de reduceri fiscale în ceea ce privește carburanții utilizați în producția agricolă primară. Având în vedere faptul că aceste reduceri sunt bazate pe cantități de carburant efectiv utilizate în producția primară (care ar trebui să fie justificate prin facturi prezentate de fermieri) și în lumina structurii de mici dimensiuni a exploatațiilor agricole din Uniunea Europeană (mai mult de 60% din ferme au mai puțin de 5 hectare de suprafață agricolă utilizată), Comisia consideră că această măsură nu va denatura în mod nejustificat concurența. Prin analogie, scutirile fiscale pentru energia și electricitatea utilizate în producția agricolă primară ar fi, de asemenea, de mici dimensiuni și, prin urmare, nu ar trebui să afecteze în mod negativ condițiile comerciale într-o măsură care să contravină interesului comun.

(168) Există posibilitatea să fi fost acordate ajutoare de stat ilegale sub formă de scutiri fiscale, reduceri, diferențieri și rambursări odată cu intrarea în vigoare a Directivei 2003/96/CE în ceea ce privește producția agricolă primară. În cazul în care acestea îndeplinesc dispozițiile relevante ale directivei și nu a fost aplicată nicio diferențiere fiscală în sectorul agricol, acestea ar trebui să fie declarate compatibile cu articolul 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat.

6.F.2 Politică

(169) Aplicarea unui nivel minim de impozitare mai scăzut, astfel cum este prevăzut în Tabelul B din Anexa I la Directiva 2003/96/CE, asupra produselor utilizate drept carburant în producția agricolă primară va fi declarată compatibilă cu articolul 87 alineatul (3) (c) din Tratat, cu condiția să nu fie făcută nicio diferențiere în sectorul agricol.

(170) Aplicarea unui nivel de impozitare de până la zero asupra produselor energetice și electricității utilizate în producția agricolă primară va fi declarată compatibilă cu articolul 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat până la 31 decembrie 2007 sau până la orice altă dată stabilită de Consiliu, cu condiția să nu fie făcută nicio diferențiere în sectorul agricol. În cazul în care Directiva 2003/96/CE se modifică, prezenta prevedere va fi revizuită în consecință.

(171) În cazul în care posibilitatea de a aplica un nivel de impozitare de până la zero asupra produselor energetice și electricității utilizate pentru lucrări agricole este abrogată de Consiliu, ajutor de stat legate de reducerea fiscală în conformitate cu Directiva 2003/96/CE vor fi declarate compatibile cu articolul 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat în cazul în care reducerea respectivă îndeplinește toate dispozițiile relevante ale directivei și nu a fost aplicată nicio diferențiere fiscală în sectorul agricol.

(172) Ajutoarele de stat ilegale acordate odată cu intrarea în vigoare a Directivei 2003/96/CE vor fi declarate compatibile cu articolul 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat dacă îndeplinesc toate dispozițiile relevante prevăzute la acest capitol și nu a fost aplicată nicio diferențiere fiscală în sectorul agricol.

7. Ajutoare pentru sectorul forestier

7.A. Introducere

(173) Nu există norme comunitare specifice care să reglementeze ajutoarele de stat pentru sectorul forestier (silvicultură și industria lemnului)⁵⁵. Cu toate acestea, în plus față de ajutorul de stat acordat în conformitate cu normele comunitare comune pentru toate sectoarele, în special Cadrul comunitar pentru cercetare și dezvoltare⁵⁶ și Orientările comunitare privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea firmelor aflate în dificultate⁵⁷, anumite instrumente comunitare care reglementează ajutoarele de stat acordate comerțului și producției industriale se aplică, de asemenea, în sectorul forestier, în special Orientările Comisiei privind ajutoarele regionale naționale pentru perioada 2007-2013 și Orientările comunitare privind ajutoarele de stat pentru protecția mediului⁵⁸. Sectorul forestier poate, de asemenea, beneficia de un ajutor acordat în conformitate cu Regulamentul de minimis care se aplică activităților industriale, precum și cu Regulamentul (CE) nr. 70/2001, care nu se aplică producției agricole. Mai mult, în plus față de normele și instrumentele menționate, reprezintă o practică a Comisiei să autorizeze acordarea de ajutoare de stat pentru conservarea, îmbunătățirea, dezvoltarea și întreținerea pădurilor, ținând seama de funcțiile ecologice, de protecție și de recreere ale pădurii. Pentru a face această practică transparentă și pentru a stabili domeniul său de aplicare în raport cu alte norme privind ajutoarele de stat pentru sectorul forestier, este necesar să se stabilească politica pe care Comisia o va aplica ajutoarelor de stat pentru sectorul forestier. În momentul formulării acestei politici, este de asemenea necesar să se țină seama de ajutoarele disponibile pentru măsuri care vizează utilizarea durabilă a terenurilor forestiere în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 1698/2005, pentru a asigura coerența între ajutoarele de stat și sprijinul cofinanțat pentru silvicultură.

7.B. Analiză

(174) Pentru a stabili politica sa viitoare, Comisia a ținut seama în special de următoarele considerente:

(a) ajutoarele de stat pot fi acordate pentru sectorul forestier în conformitate cu normele comunitare comune fie pentru toate sectoarele, fie pentru comerț și industrie. Dispozițiile prezentului Capitol nu aduc atingere posibilității de a aplica aceste norme, dar trebuie să se limiteze la autorizarea unui ajutor de stat suplimentar în silvicultură pentru promovarea funcțiilor ecologice, de protecție și de recreere a pădurilor, precum și la asigurarea compatibilității acestora cu ajutoarele de stat pentru producția agricolă și măsurile de dezvoltare rurală;

(b) normele prezentului Capitol se aplică numai pentru arborii vii și mediul lor natural în păduri și alte suprafețe împădurite, inclusiv măsurile care vizează menținerea și îmbunătățirea funcțiilor ecologice și de protecție a pădurilor și măsurile care promovează utilizarea în scop recreațional și dimensiunea socială și culturală a pădurilor. Aceste nu ar trebui să se aplice

⁵⁵ În sensul prezentelor Linii directoare, termenul „forestier” corespunde definiției date de Eurostat (producție de material lemnos pe picior, precum și extracția și colectarea de materiale forestiere crescute în stare naturală, inclusiv produse care sunt supuse unei prelucrări minime, cum ar fi lemnul utilizat drept combustibil pentru uz industrial).

⁵⁶ JO C 45, 17.02.1996, pag. 5.

⁵⁷ A se vedea nota de subsol 36.

⁵⁸ A se vedea nota de subsol 19.

ajutoarelor de stat pentru industriile de tip forestier sau pentru transportul de cherestea sau de prelucrare a lemnului sau a altor resurse forestiere în produse sau pentru producerea de energie, întrucât ajutorul pentru astfel de activități poate fi acordat în temeiul altor norme comunitare;

(c) Comisia a acceptat în mod tradițional un ajutor de stat de până la 100% din costurile eligibile pentru măsurilor care promovează întreținerea mediului, inclusiv plantarea de arbori, doborârea și tăierea arborilor căzuți, măsurile fitosanitare și de ameliorare a solului. Astfel de ajutoare ar trebui să continue să fie acceptate în viitor, în cazul în care Statul Membru poate să demonstreze că măsurile contribuie la îmbunătățirea pe termen lung a acoperirii cu păduri și la menținerea sau restabilirea biodiversității și a unui ecosistem sănătos, precum și a funcției de protecție a pădurilor. Astfel de ajutoare ar trebui să fie acceptate pentru refacerea pădurilor afectate de furtuni, incendii, inundații sau alte evenimente similare. În conformitate cu această politică, nu va mai fi acceptat niciun ajutor pentru tăierea de arbori viabilă din punct de vedere comercial sau pentru repopularea cu arbori după tăierea acestora și pentru menținerea oricărei plantații care nu a dovedit beneficii recreaționale sau pentru mediu;

(d) politica de mai sus ar trebui, de asemenea, să se aplice în continuare măsurilor care favorizează utilizarea în scop recreațional a pădurilor, inclusiv promovarea avantajelor utilizării multifuncționale a pădurilor, cum ar fi infrastructura pentru vizitatori, drumurile forestiere și materiale de informare privind pădurile, în general. Condiția de aprobare a unui astfel de ajutor ar trebui să fie ca zonele forestiere eligibile și infrastructurile să fie accesibile în scopuri de recreere pentru toți utilizatorii, fără plată, și ca informațiile materiale să conțină doar generic informații cu privire la păduri, fiind exclusă orice publicitate sau promovare a produselor sau a producătorilor;

(e) anterior, Comisia a aprobat un ajutor pentru formarea proprietarilor de păduri și a lucrătorilor forestieri, pe baza Liniilor directoare privind agricultura. Întrucât proprietarii de păduri sunt, în multe cazuri, producători agricoli, formarea și serviciile de consiliere pe care le primesc ar putea să se refere atât la partea agricolă și forestieră a activității lor, iar normele aplicabile în cazul ajutorului pentru instruire și consultanță în agricultură trebuie să se aplice și silviculturii. Acest principiu se va aplica, de asemenea, și ajutoarelor pentru asociațiile forestiere, întrucât Comisia a autorizat anterior un astfel de ajutor, pe baza Liniilor directoare privind agricultura, și ajutoarelor pentru proiecte pilot și proiecte demonstrative în silvicultură, precum și pentru achiziționarea de terenuri forestiere;

(f) pentru ca normele privind ajutorul de stat în ceea ce privește silvicultura să fie compatibile cu politicile de dezvoltare rurală, ajutoarele pentru măsurile forestiere care îndeplinesc condițiile de la articolele 43-49 din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 ar trebui să fie autorizate în temeiul prezentului Capitol.

7.C. Politica privind silvicultura

(175) Pentru a contribui la menținerea și ameliorarea pădurilor și pentru a promova funcția lor ecologică, de protecție și de recreere, Comisia va declara ajutoarele de stat de până la 100% compatibile cu articolul 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat pentru următoarele costuri eligibile, în cazul în care Statele Membre pot demonstra că aceste măsuri contribuie direct la menținerea sau refacerea funcțiilor ecologice, de protecție și de recreere ale pădurilor, a biodiversității și a unui ecosistem forestier sănătos:

(a) plantarea, doborârea, subțierea și tăierea arborilor și a vegetației în pădurile existente, înlăturarea arborilor căzuți, precum și refacerea pădurilor afectate de poluarea aerului, animale, furtuni, incendii, inundații sau alte evenimente similare, precum și costurile de planificare a unor astfel de costuri măsurii, în cazul în care obiectivul primordial al acestor măsuri este de a contribui la menținerea sau la refacerea ecosistemului forestier și a biodiversității sau a peisajului tradițional. Cu toate acestea, nu se poate acorda niciun ajutor pentru tăierea de arbori, al cărei scop principal este extracția de cherestea viabilă din punct de vedere comercial sau pentru repopularea cu arbori, în cazul în care arborii tăiați sunt înlocuiți cu unii similari. Ajutorul poate fi acordat pentru măsuri de împădurire, inclusiv pentru costurile de planificare, pentru a îmbunătăți acoperirea cu pădure, pentru a promova biodiversitatea, pentru a crea zone împădurite în scopuri recreative, pentru a combate eroziunea și deșertificarea sau pentru a promova o funcție de protecție comparabilă a pădurii. Ajutorul pentru îmbunătățirea acoperirii cu pădure poate fi acordat numai pentru motive de mediu dovedite, cum ar fi acoperirea cu pădure scăzută sau crearea de zone împădurite contigue; acesta nu poate fi acordat pentru împădurire cu specii cultivate pe termen scurt. Zonele împădurite create pentru scopuri recreative trebuie să fie deschise publicului gratuit pentru utilizare în scop recreativ. Accesul poate fi limitat în cazul în care acest lucru este necesar pentru a proteja zonele sensibile.

(b) menținerea și îmbunătățirea calității solului în păduri și asigurarea unei creșteri echilibrate și sănătoase a arborilor. Măsuri pot include ameliorarea calității solului prin fertilizare și alte tratamente pentru menținerea echilibrului său natural, reducerea densității vegetației excesive asigurarea unei retenții suficiente a apei și drenarea corespunzătoare. Ajutorul poate acoperi cheltuielile de planificare a unor astfel de măsuri. Măsurile nu trebuie să reducă biodiversitatea, să provoace scurgerea de nutrienți sau să afecteze în mod negativ ecosistemele naturale de apă sau zonele de protecție ale apelor.

(c) prevenirea, eradicarea și tratarea dăunătorilor, a pagubelor produse de dăunători și a bolilor arborilor și prevenirea și tratarea pagubelor produse de animale, precum și măsuri direcționate, inclusiv construirea și întreținerea drumurilor și a altor infrastructuri, pentru a preveni incendiile de păduri. Costurile eligibile pot include măsuri de prevenire și tratare, inclusiv pregătirea solului pentru replantare, precum și produsele, aparatura și materialele necesare pentru astfel de măsuri. Metodele de prevenire și tratament biologic și mecanic ar trebui să fie preferate atunci când se acordă ajutorul, exceptând cazul în care se poate demonstra că aceste metode nu sunt suficiente pentru a lupta cu boala sau dăunătorul în cauză. Se pot acorda ajutoare pentru a compensa pierderea stocului și pentru costurile de repopulare până la valoarea de piață a stocului distrus, la solicitarea autorităților, pentru a combate boala sau dăunătorul în cauză sau stocul distrus de animale. Atunci când se calculează valoarea de piață a pierderilor suferite, poate fi luată în considerare posibila creștere a stocului distrus până la momentul normal de tăiere a arborilor.

(d) refacerea și întreținerea căilor naturale, a elementelor și caracteristicilor peisajului, precum și a habitatului natural al animalelor, inclusiv planificarea costurilor.

(e) construirea, îmbunătățirea și întreținerea drumurilor forestiere, a infrastructurii pentru vizitatori, inclusiv a facilităților pentru persoane cu nevoi speciale, a indicatoarelor, a platformelor de observație și construcțiilor similare, inclusiv costurile de planificare, în cazul în care pădurile și infrastructura sunt deschise publicului, gratuit, în scopuri recreative. Accesul la păduri și infrastructuri poate fi limitat în cazul în care acest lucru este necesar pentru a proteja zonele sensibile sau pentru a asigura utilizarea corectă și în condiții de siguranță a infrastructurilor.

(f) costurile pentru materiale de informare și activități cum ar fi seminare, evenimente de relații publice și informații publicate în mass-media tipărită și electronică, care diseminează informații generale cu privire la păduri. Acțiunile și materialele care beneficiază de sprijin nu pot conține referințe la numele produselor sau ale producătorilor sau să promoveze produsele interne.

(g) costurile de achiziție a terenurilor forestiere sau care urmează a fi folosite ca zone naturale protejate. Terenul forestier în cauză trebuie să fie în întregime și în mod permanent securizat pentru a proteja natura, printr-o obligație legală sau contractuală.

(176) Comisia va declara ajutorul de stat pentru împădurirea terenurilor agricole sau neagricole, crearea de sisteme agroforestiere pe terenuri agricole, plățile Natura 2000, plățile pentru silvo-mediu, refacerea potențialului forestier și introducerea de acțiuni de prevenire, precum și investițiile neproductive compatibile cu articolul 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat, în cazul în care ajutorul îndeplinește condițiile prevăzute la articolele 43-49 din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 și nu depășește valoarea maximă prevăzută de acesta.

(177) Comisia va autoriza un ajutor de stat pentru costurile suplimentare și pierderile de venit cauzate de utilizarea de tehnologii forestiere ecologice care depășesc cerințele obligatorii relevante, în cazul în care proprietarii de pădure încheie un angajament voluntar cu privire la utilizarea unei astfel de tehnologii, iar angajamentul îndeplinește condițiile de la articolul 47 din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005. Ajutorul care depășește sumele stabilite în Anexa la Regulamentul (CE) nr. 1698/2005 este, în principiu, declarat compatibil cu articolul 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat numai dacă este acordat pentru costuri suplimentare și/sau pierderi de venit dovedite, în situații excepționale, ținând seama de circumstanțele specifice care trebuie justificate în mod corespunzător, în favoarea angajamentelor care au un efect pozitiv demonstrat și semnificativ asupra mediului.

(178) Comisia va declara un ajutor de stat pentru achiziționarea de terenuri forestiere compatibil cu articolul 87 alineatul (3) litera (c) din tratat în cazul în care valoarea ajutorului nu o depășește pe cea prevăzută de [articolul 4 din Regulamentul de exceptare pe categorii] pentru achiziționarea de terenuri agricole.

(179) Comisia va declara ajutorul de stat pentru formarea proprietarilor de păduri și a lucrătorilor forestieri și pentru servicii de consultanță furnizate de terțe părți, inclusiv pentru crearea de planuri de afaceri, planuri de gestionare în silvicultură și studii de fezabilitate, precum și pentru participarea la competiții, expoziții și târguri compatibil cu articolul 87 alineatul (3) litera (c) din Tratatul de ajutor în cazul în care îndeplinește condițiile prevăzute de [articolul 15 din viitorul Regulament de exceptare].

(180) Comisia va autoriza un ajutor de stat pentru crearea de asociații forestiere în cazul în care ajutorul îndeplinește condițiile prevăzute de [articolul 9 din viitorul Regulament de exceptare].

(181) Comisia va autoriza un ajutor de stat în favoarea activităților de diseminare a unor noi tehnici, cum ar fi mici proiecte pilot rezonabile sau proiecte demonstrative, în cazul în care ajutorul îndeplinește condițiile menționate la punctul 107 din prezentele Orientări.

(182) Dispozițiile prezentului Capitol nu aduc atingere posibilității de a aplica în sectorul forestier alte norme privind ajutoarele de stat aplicabile în toate sectoarele sau în sectorul comercial și industrial.

8. Aspecte referitoare la procedură

8.A. Notificare

(183) Sub rezerva punctelor de mai jos, toate noile scheme de ajutor și toate noile ajutoare individuale trebuie să fie notificate Comisiei înainte ca acestea să fie puse în aplicare în conformitate cu articolul 88 alineatul (3) din Tratat și dispozițiile Regulamentului (CE) nr. 659/1999 al Consiliului din 22 martie 1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 88 din Tratat⁵⁹. Acest lucru nu se aplică în cazul ajutorului acoperite de unul dintre regulamentele de exceptare adoptate de Comisie pe baza Regulamentului (CE) nr. 994/98 al Consiliului din 7 mai 1998 de aplicare a articolelor 92 și 93 din Tratatul de instituire a Comunității Europene anumitor categorii de ajutoare de stat orizontale⁶⁰.

(184) În conformitate cu articolul 89 din Regulamentul (CE) nr. 1698/2005, nu se cere o notificare separată în temeiul articolului 88 alineatul (3) din Tratat pentru ajutorul de stat destinat finanțării suplimentare a măsurilor de dezvoltare rurală pentru care este oferit sprijin comunitar, cu condiția ca acest ajutor să fi fost notificat și aprobat de Comisie în conformitate cu dispozițiile din Regulament în cadrul programării menționate în acest Regulament.

(185) Pentru a beneficia de această exceptare, măsurile în cauză trebuie să respecte în sine toate condițiile de fond pentru ajutorul de stat și, în special, costurile eligibile și intensitățile ajutorului prevăzute în prezentele Orientări. Suma ajutorului de stat suplimentar alocat fiecăreia dintre ele trebuie să fie clar identificată în planul de dezvoltare rurală, în conformitate cu dispozițiile Regulamentului de aplicare a dezvoltării rurale. Aprobarea planului de către Comisie va acoperi numai măsurile care au fost identificate în acest mod. Ajutoarele de stat acordate pentru alte măsuri, incluse sau nu în plan, sau măsuri care sunt supuse unor condiții diferite de cele definite în plan trebuie să facă obiectul unei notificări separate către Comisie în conformitate cu articolul 88 alineatul (3).

(186) În plus, aprobarea planului de către Comisie va acoperi numai suma ajutorului stabilit de Statul Membru.

(187) Aceleași reguli se aplică prin analogie modificărilor planurilor de dezvoltare rurală.

8.B. Durata schemelor

(188) În conformitate cu Orientările comunitare privind ajutorul de stat în sectorul agricol aplicate în perioada 2000-2006, Comisia a acceptat notificările privind scheme de ajutor de stat pe durată nelimitată. Acest lucru poate duce la o lipsă de transparență, mai ales în cazul în care măsura de ajutor nu este utilizată pentru mai mulți ani. De asemenea, face revizuirea periodică a tuturor schemelor existente mult mai dificilă pentru Comisie.

(189) Prin urmare, în viitor, Comisia va autoriza numai schemele pe o durată limitată. Schemele de ajutor de stat care acoperă măsuri de ajutor care pot, de asemenea, beneficia de cofinanțare, în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 1698/2005, ar trebui să fie limitate la durata perioadei de programare 2007-2013. Celelalte scheme de ajutor nu se vor aplica pentru o perioadă mai mare de șapte ani.

⁵⁹ JO L 83, 27.03.1999, pag. 1. Regulament, astfel cum a fost modificat prin Actul de aderare din 2003.

⁶⁰ JO L 142, 14.05.1998, pag. 1.

8.C. Rapoarte anuale

(190) Articolul 21 din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 solicită Statelor Membre să prezinte Comisiei rapoarte anuale cu privire la toate schemele de ajutor existente pentru care nu au fost impuse obligații speciale de raportare în conformitate cu o decizie condițională. Detaliile sunt stabilite în Regulamentul Comisiei (CE) nr. 794/2004 al Comisiei din 21 aprilie 2004 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 659/1999 al Consiliului de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE⁶¹.

(191) Comisia își rezervă dreptul de a cere de la caz la caz informații suplimentare privind schemele de ajutor existente, dacă acest lucru este necesar pentru a-i da posibilitatea să își exercite responsabilitățile în baza articolului 88 alineatul (1) din Tratat.

(192) În cazul în care nu sunt oferite rapoarte anuale în conformitate cu prezentele Orientări, Comisia poate acționa în conformitate cu articolul 18 din Regulamentul (CE) nr. 659/1999.

(193) Ținând seama de rapoartele anuale furnizate de Statele Membre, Comisia va face demersurile necesare pentru a asigura o creștere a transparenței informațiilor privind ajutorul de stat în sectorul agricol.

8.D. Aplicarea în cazul unor noi ajutoare

(194) Comisia va aplica aceste orientări în cazul unor noi ajutoare de stat de la 1 ianuarie 2007. Notificările în curs la 31 decembrie 2006 vor fi evaluate în conformitate cu Orientările comunitare privind ajutoarele de stat care erau aplicabile sectorului agricol la data notificării ajutorului. Cu excepția măsurilor menționate la punctul 195, Comisia nu va mai aplica următoarele documente de la 1 ianuarie 2007:

(a) Orientările comunitare pentru ajutorul de stat în sectorul agricol;

(b) Orientările comunitare privind ajutorul de stat pentru promovarea produselor prevăzute la Anexa I la Tratatul CE, precum și a anumitor produse care nu sunt prevăzute la Anexa I⁶²;

(c) Orientările comunitare privind ajutoarele de stat pentru eliminarea deșeurilor de abator și a animalelor găsite moarte, precum și pentru testele de depistare a encefalopatiei spongiforme transmisibile (EST)⁶³. Înlocuirea acestui text se justifică din motive legate de o mai bună reglementare, întrucât normele sale materiale au fost incluse în prezentele Orientări. Pentru ajutorul ilegal acordat înainte de intrarea în vigoare a prezentelor Orientări, Comisia va continua, cu toate acestea, să aplice dispozițiile privind ajutorul ilegal, astfel cum sunt prevăzute la punctele 43 și următoarele din respectivele Orientări;

(d) Comunicarea Comisiei privind ajutoarele de stat: credite subvenționate pe termen scurt în agricultură (crédits de gestion)⁶⁴.

⁶¹ JO L 140, 30.04.2004, pag. 1. Regulament, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 1627/2006 (JO L 302, 01.11.2006, pag. 10).

⁶² JO C 252, 12.09.2001, pag. 5.

⁶³ JO C 324, 24.12.2002, pag. 2.

⁶⁴ A se vedea nota de subsol 53.

8.E Măsuri de ajutor de stat existente în conformitate cu Actul de aderare din 2003

(195) Pentru evaluarea schemelor de ajutor și a ajutoarelor individuale care sunt considerate ca ajutoare existente în conformitate cu punctul 4 Capitolul 4 din Anexa 4 la Actul de aderare din 2003⁶⁵, a Orientărilor comunitare privind ajutorul de stat în sectorul agricol aplicabile la data de 31 decembrie 2006 vor rămâne în vigoare până la 31 decembrie 2007 fără a aduce atingere punctului 196, cu condiția ca un astfel de ajutor să fie în conformitate cu respectivele Orientări până la 30 aprilie 2007 cel târziu.

8.F. Propuneri pentru măsuri adecvate

(196) În conformitate cu articolul 88 alineatul (1) din Tratat, Comisia propune ca Statele Membre să își modifice schemele de ajutoare existente pentru a se conforma prezentelor Orientări până la 31 decembrie 2007 cel târziu, cu excepția schemelor de ajutor existente pentru investiții în legătură cu procesarea și comercializarea de produse agricole, care trebuie să fie eliminate până la 31 decembrie 2008 cel târziu și pentru investiții care vizează achiziționarea de terenuri în exploatații agricole, care trebuie să fie modificate pentru a se conforma prezentelor Orientări până la 31 decembrie 2009.

(197) Statele Membre sunt invitate să confirme în scris acceptarea aceste propuneri pentru măsuri adecvate până la 28 februarie 2007 cel târziu.

(198) În cazul în care un Stat Membru nu confirmă în scris această acceptare până la acea dată, Comisia va aplica articolul 19 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 și, dacă este necesar, va iniția procedura prevăzută în această dispoziție.

8.G. Data încetării aplicării

(199) Prezentele Orientări se aplică până la 31 decembrie 2013. Comisia le poate modifica până la această dată din considerente importante privind politica de concurență sau din considerente privind politica agricolă sau politica privind sănătatea umană și animală sau pentru a ține seama de alte politici comunitare sau angajamente internaționale.

Publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. C 319 din data 27.12.2006

⁶⁵ JO L 236, 23.09.2003, pag. 797.

FORMULARUL DE NOTIFICARE pentru perioada 2007 – 2013

Formularul va fi utilizat de Statele Membre pentru notificarea, în temeiul articolului 88 alineatul (3) din Tratatul CE, a noilor sisteme de ajutor și a ajutorului individual. Formularul va fi utilizat, de asemenea, în cazul în care măsura nu reprezintă un ajutor și este notificată Comisiei din motive de securitate juridică.

Este necesar, de asemenea, ca Statele Membre să utilizeze acest formular în cazul în care Comisia solicit informații complete cu privire la un ajutor presupus ilegal.

Prezentul formular este compus din trei părți:

I. Informații generale: a se completa în toate cazurile

II. Informații sintetizate pentru publicare în Jurnalul Oficial

III. Fișă de informații suplimentare în funcție de tipul de ajutor:

DEZVOLTARE RURALĂ

0. Fișă de informații pentru sectorul agricol

A. Ajutor pentru investiții în exploatații agricole

B. Ajutor pentru investiții în domeniul prelucrării și comercializării produselor agricole

C. Ajutor pentru agroecologie și în favoarea bunăstării animalelor

Cbis. Plăți Natura 2000 și plăți aferente Directivei 2000/60/CE

D. Ajutor pentru compensarea handicapurilor în zone defavorizate

E. Ajutor pentru respectarea normelor

F. Ajutor pentru formarea de agricultori tineri

G. Ajutor pentru pensionare anticipată sau pentru încetarea activității agricole

H. Ajutor pentru grupuri de producători

I. Ajutor pentru comasarea terenurilor

J. Ajutor pentru producția și comercializarea produselor agricole de calitate

K. Ajutor pentru furnizarea de asistență tehnică pentru sectorul agricol

L. Ajutor pentru sectorul creșterii animalelor

M. Ajutor pentru regiunile îndepărtate și pentru insulele din Marea Egee

GESTIUNEA RISCULUI ȘI A CRIZELOR

N. Ajutor pentru compensarea daunelor aduse producției agricole sau mijloacelor de producție agricolă

O. Ajutor pentru combaterea bolilor animalelor și plantelor

P. Ajutor la plata primelor de asigurare

Q. Ajutor pentru închiderea capacității de producție, de prelucrare și de comercializare

ALTE AJUTOARE

R. Ajutor pentru publicitate pentru produsele agricole

S. Ajutor cu privire la scutirea de accize în baza Directivei 2003/96/CE

T. Ajutor pentru sectorul forestier

Formularele, în limba engleză, pot fi descărcate de pe site-ul Comisiei Europene, de la adresa http://ec.europa.eu/agriculture/stateaid/forms/index_ro.htm!

**REGULAMENTUL (CE) NR. 1535/2007 AL COMISIEI
din 20 decembrie 2007**

**privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE ajutoarelor de minimis în sectorul
producției de produse agricole**

COMISIA COMUNITĂȚILOR EUROPENE,

având în vedere Tratatul de instituire a Comunității Europene,

având în vedere Regulamentul (CE) nr. 994/98 al Consiliului din 7 mai 1998 de aplicare a articolelor 92 și 93 din Tratatul de instituire a Comunității Europene anumitor categorii de ajutoare de stat orizontale¹, în special articolul 2 alineatul (1),

după publicarea proiectului prezentului Regulament²,

după consultarea Comitetului consultativ privind ajutoarele de stat,

întrucât:

(1) Regulamentul (CE) nr. 994/98 abilitează Comisia să stabilească, prin intermediul unui Regulament, un plafon sub care se consideră că ajutoarele nu îndeplinesc toate criteriile prevăzute la articolul 87 alineatul (1) din Tratat și, prin urmare, nu intră în sfera de aplicare a procedurii de notificare prevăzute la articolul 88 alineatul (3) din Tratat.

(2) Comisia a aplicat articolele 87 și 88 din Tratat și, în special, a clarificat în numeroase decizii noțiunea de ajutor în sensul articolului 87 alineatul (1) din Tratat. De asemenea, Comisia și-a făcut cunoscută politica cu privire la plafonul de minimis sub care se poate considera că articolul 87 alineatul (1) din Tratat nu se aplică, inițial în Comunicarea privind ajutoarele de minimis³ și, ulterior, în Regulamentul (CE) nr. 69/2001 al Comisiei din 12 ianuarie 2001 de aplicare a articolelor 87 și 88 din Tratatul CE la ajutoarele de minimis⁴, înlocuit de la 1 ianuarie 2007 cu Regulamentul (CE) nr. 1998/2006 al Comisiei din 15 decembrie 2006 privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratat ajutoarelor de minimis⁵. Având în vedere normele specifice aplicabile în sectorul agricol și riscurile ca, în sectorul respectiv, inclusiv nivelurile scăzute ale ajutorului să poată îndeplini criteriile prevăzute la articolul 87 alineatul (1) din Tratat, Regulamentul (CE) nr. 69/2001 a exclus sectorul agricol din sfera sa de aplicare. De asemenea, Regulamentul (CE) nr. 1998/2006 a exclus sectorul producției agricole din sfera sa de aplicare.

(3) Cu toate acestea, ținând seama de faptul că experiența acumulată de-a lungul anilor a demonstrat că se poate ca și sumele foarte mici ale ajutorului, acordate în sectorul agricol, să nu îndeplinească criteriile prevăzute la articolul 87 alineatul (1) din Tratat, în cazul în care se îndeplinesc anumite condiții, Comisia a stabilit norme care să permită acordarea ajutoarelor de minimis în sectorul respectiv prin Regulamentul (CE) nr. 1860/2004 al Comisiei din 6

¹ JO L 142, 14.05.1998, pag. 1.

² JO C 151, 05.07.2007, pag. 16.

³ JO C 68, 06.03.1996, pag. 9.

⁴ JO L 10, 13.01.2001, pag. 30.

⁵ JO L 379, 28.12.2006, pag. 5.

octombrie 2004 privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE în cazul ajutorului de minimis în sectorul agricol⁶. Acest Regulament, în temeiul căruia se consideră că suma totală a ajutoarelor de minimis acordate unei anumite întreprinderi nu îndeplinește criteriile prevăzute la articolul 87 alineatul (1) din Tratat, în cazul în care nu depășește suma de 3000 EUR pentru fiecare beneficiar pe o perioadă de trei ani și nici o sumă cumulată stabilită pentru fiecare Stat Membru, reprezentând 0,3% din producția anuală din sectorul agricol, reglementează atât producția primară, cât și activitățile de prelucrare și de comercializare a produselor agricole.

(4) Ținând seama de asemănările dintre activitățile de prelucrare și de comercializare a produselor agricole, pe de o parte, și activitățile industriale, pe de altă parte, activitățile de prelucrare și de comercializare a produselor agricole au fost incluse în sfera de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1998/2006, care reglementează ajutoarele de minimis pentru activitățile industriale. Prin urmare, aceste activități au fost excluse din sfera de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1860/2004. Din motive de claritate, Regulamentul (CE) nr. 1860/2004 ar trebui abrogat și înlocuit cu un nou Regulament, aplicabil numai în sectorul producției agricole.

(5) Având în vedere experiența Comisiei, suma maximă a ajutorului, și anume 3000 EUR pentru fiecare beneficiar pe o perioadă de trei ani, poate fi mărită la 7500 EUR, iar plafonul de 0,3% din producția anuală din sectorul agricol poate fi mărit la 0,75%, fără a aduce atingere schimburilor comerciale între Statele Membre, fără a denatura concurența sau a risca denaturarea acesteia și fără ca ajutoarele să fie acordate în limitele care intră în sfera de aplicare a articolului 87 alineatul (1) din Tratat, cu condiția ca anumite condiții să fie îndeplinite. Pe de altă parte, această creștere va permite ușurarea sarcinii administrative. Anii care trebuie luați în calcul sunt anii fiscali utilizați de întreprinderea din Statul Membru în cauză. Perioada de referință de trei ani trebuie evaluată în mod constant, astfel încât, pentru fiecare nouă acordare a unui ajutor de minimis, trebuie să se determine suma totală a ajutoarelor de minimis acordate în cursul exercițiului financiar în cauză, precum și în cursul ultimelor două exerciții financiare. Ajutoarele care depășesc plafonul de 7.500 EUR nu pot fi defalcate în tranșe mai mici pentru a fi incluse în sfera de aplicare a prezentului Regulament.

(6) Prezentul Regulament nu se aplică ajutoarelor la export și nici ajutoarelor care favorizează utilizarea produselor naționale în detrimentul produselor importate. În special, ajutoarele pentru înființarea și funcționarea unei rețele de distribuție în alte țări trebuie excluse din sfera de aplicare a acestuia. Ajutoarele pentru acoperirea costurilor de participare la târguri comerciale și a costurilor studiilor sau serviciilor de consultanță necesare în vederea lansării unui nou produs sau a lansării unui produs existent pe o piață nouă nu reprezintă, în mod normal, ajutoare la export.

(7) În conformitate cu jurisprudența Curții de Justiție a Comunităților Europene, atunci când Comunitatea adoptă un act normativ de instituire a unei organizări comune a pieței într-un anumit sector al agriculturii, Statele Membre au obligația de a se abține de la adoptarea de măsuri care ar putea aduce atingere acestuia sau care ar putea constitui derogări de la acesta⁷. Din acest motiv, prezentul regulament nu se aplică ajutoarelor a căror sumă se stabilește pe baza prețului sau a cantității de produse achiziționate sau introduse pe piață.

⁶ JO L 325, 28.10.2004, pag. 4. Regulament modificat ultima dată prin Regulamentul (CE) nr. 875/2007 (JO L 193, 25.7.2007, pag. 6).

⁷ Hotărâre din 19 septembrie 2002, în Cauza C-113/00, Spania c. Comisiei, Rec. 2002, pag. I-7601, punctul 73.

(8) Din motive de transparență, de tratament egal și de aplicare corectă a plafonului de minimis, Statele Membre trebuie să recurgă la aceeași metodă de calcul. Pentru simplificarea calculului, suma ajutoarelor acordate sub altă formă decât cea a subvențiilor trebuie convertită în echivalent subvenție brută. Calculul echivalentului subvenție al unor forme de ajutor transparente, altele decât subvențiile sau ajutoarele plătibile în mai multe tranșe, necesită utilizarea ratelor dobânzii practicate pe piață, în vigoare la data acordării. În vederea unei aplicări uniforme, transparente și simple a normelor privind ajutoarele de stat, ratele pieței, aplicabile în sensul prezentului Regulament, trebuie considerate ca fiind ratele de referință stabilite periodic de Comisie pe baza unor criterii obiective și publicate în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene sau pe Internet. Cu toate acestea, poate fi necesar să se adauge puncte de bază suplimentare la rata plafon, în funcție de titlurile de valoare oferite sau riscul asociat beneficiarului.

(9) Tot din motive de transparență, de tratament egal și de aplicare corectă a plafonului de minimis, prezentul Regulament trebuie să se aplice numai ajutoarelor de minimis transparente. Prin "ajutor transparent" se înțelege un ajutor pentru care se poate calcula precis și în avans echivalentul subvenție brută, fără a fi necesară realizarea unei analize a riscului. Acest calcul precis se poate efectua, de exemplu, în cazul subvențiilor, al subvențiilor la dobândă sau al scutirii de impozite plafonate. Ajutoarele sub formă de credite preferențiale trebuie considerate ajutoare de minimis transparente, în cazul în care echivalentul subvenție brută se calculează pe baza ratelor dobânzii practicate pe piață, în vigoare în momentul acordării ajutorului. Ajutoarele sub formă de aporturi de capital nu trebuie considerate ajutoare de minimis transparente decât în cazul în care suma totală a aportului de capital public este inferioară plafonului de minimis pentru fiecare beneficiar. Ajutoarele sub formă de măsuri de capital de risc, astfel cum au fost stabilite în Orientările comunitare privind ajutoarele de stat în vederea promovării investițiilor de capital de risc în întreprinderile mici și mijlocii⁸, nu trebuie considerate ajutoare de minimis transparente, decât în cazul în care, în cadrul sistemului de capital de risc în cauză, aportul de capital pentru fiecare întreprindere beneficiară nu depășește plafonul de minimis pentru fiecare beneficiar.

(10) Este necesar să se ofere o certitudine juridică sistemelor de garantare care nu ar putea afecta schimburile comerciale și denatura concurența și pentru care există suficiente date disponibile pentru a evalua cu certitudine posibilele efecte. Prin urmare, prezentul Regulament trebuie să stabilească un plafon specific de garantare, pe baza sumei garantate a împrumutului subiacent. Acest plafon specific trebuie stabilit pe baza unei evaluări a sumei ajutorului de stat incluse în sistemele de garantare care reglementează împrumuturile acordate întreprinderilor viabile. Prin urmare, acest plafon nu ar trebui să se aplice nici ajutoarelor individuale ad hoc acordate în afara sferei de aplicare a sistemului de garantare, nici garanțiilor privind operațiunile subiacente care nu reprezintă împrumuturi, cum ar fi garanțiile privind operațiunile de capital. Plafonul specific trebuie stabilit pe baza faptului că, ținând seama de o rată plafon (rata netă a împrumuturilor neperformante) de 13%, care corespunde scenariului celui mai nefavorabil pentru sistemele de garantare din Comunitate, se poate considera că o garanție în valoare de 56.250 EUR are un echivalent subvenție brută identic cu plafonul de minimis de 7.500 EUR. Numai garanțiile care acoperă până la 80% din împrumutul subiacent intră în sfera de aplicare a acestui plafon specific. De asemenea, Statele Membre pot utiliza o metodologie aprobată de Comisie după notificare, pe baza unui Regulament al Comisiei în domeniul ajutoarelor de stat, în vederea stabilirii, în contextul prezentului Regulament, a echivalentului subvenție brută conținut în garanție, în cazul în care

⁸ JO C 194, 18.08.2006, pag. 2.

metodologia aprobată se referă, în mod explicit, la tipul de garanții și la tipul de tranzacții subiacente în cauză.

(11) Prezentul Regulament nu se aplică întreprinderilor aflate în dificultate în sensul Orientărilor comunitare cu privire la ajutoarele de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate⁹, date fiind dificultățile legate de stabilirea echivalentului subvenție brută a ajutorului acordat pentru acest tip de întreprinderi.

(12) În conformitate cu principiile care reglementează ajutoarele prevăzute la articolul 87 alineatul (1) din Tratat, ajutorul de minimis trebuie considerat acordat în momentul în care dreptul de a primi acest ajutor este conferit întreprinderii, în temeiul legislației naționale în vigoare.

(13) Pentru a evita eludarea dispozițiilor referitoare la intensitățile maxime ale ajutorului, stabilite în diverse instrumente legislative comunitare, ajutoarele de minimis nu pot fi cumulate cu ajutoarele de stat pentru aceleași cheltuieli eligibile, în cazul în care acest cumul ar duce la o intensitate a ajutorului care depășește nivelul stabilit de către normele comunitare, în condițiile specifice fiecărui caz.

(14) Prezentul Regulament nu exclude posibilitatea ca o măsură adoptată de un Stat Membru să nu fie considerată ajutor de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) din Tratat, pe o altă bază decât prezentul Regulament, de exemplu, în cazul aporturilor de capital sau de garanții, întrucât măsura respectivă este conformă cu principiul investitorului privat care își desfășoară activitatea în condițiile normale ale unei economii de piață.

(15) Comisia trebuie să se asigure că normele aplicabile ajutoarelor de stat sunt respectate și, în special, că ajutoarele acordate în conformitate cu norma de minimis respectă condițiile stabilite de aceasta. În conformitate cu principiul cooperării prevăzut la articolul 10 din Tratat, Statele Membre au obligația de a facilita îndeplinirea acestei misiuni, prin instituirea mecanismului necesar pentru a garanta că suma totală a ajutoarelor acordate în conformitate cu norma respectivă nu depășește nici plafonul de 7.500 EUR pentru fiecare beneficiar și nici plafoanele globale stabilite de Comisie pe baza valorii producției din sectorul agricol. În acest scop, în cazul în care acordă un ajutor de minimis, Statele Membre trebuie să informeze întreprinderea în cauză cu privire la suma ajutorului acordat și la caracterul de minimis al acestuia, făcând trimitere la prezentul Regulament. Pe de altă parte, înainte de acordarea ajutorului, Statul Membru în cauză trebuie să obțină de la întreprinderea respectivă o declarație referitoare la alte ajutoare de minimis primite de aceasta pe durata exercițiului fiscal în curs și a ultimelor două exerciții fiscale și să verifice cu atenție dacă, cu noul ajutor, suma totală a ajutoarelor de minimis primite nu va depăși plafoanele aplicabile. Respectarea acestor plafoane poate fi verificată și prin intermediul unui registru central. În cazul sistemelor de garantare instituite de Fondul European de Investiții, acesta din urmă poate stabili o listă a beneficiarilor și solicita Statelor Membre să informeze beneficiarii cu privire la ajutorul de minimis primit.

(16) Inițial, Regulamentul (CE) nr. 1860/2004 trebuia să expire la 31 decembrie 2008. Întrucât prezentul Regulament trebuie să intre în vigoare înainte de această dată, este necesar să se clarifice consecințele acestui fapt în ceea ce privește aplicabilitatea sa la ajutoarele

⁹ JO C 244, 01.10.2004, pag. 2.

acordate întreprinderilor din sectorul producției agricole în temeiul Regulamentului (CE) nr. 1860/2004.

(17) Având în vedere experiența dobândită de Comisie și ținând seama, în special, de necesitatea revizuirii frecvente a politicii sale în materie de ajutoare de stat, perioada de valabilitate a prezentului Regulament trebuie limitată. În cazul în care prezentul Regulament expiră fără a fi fost prorogat, Statele Membre dispun de o perioadă de adaptare de șase luni în ceea ce privește ajutoarele de minimis reglementate de acesta,

ADOPTĂ PREZENTUL REGULAMENT:

Art. 1 Sferă de aplicare

Prezentul Regulament se aplică ajutoarelor acordate întreprinderilor din sectorul producției agricole, cu excepția:

- (a) ajutoarelor a căror sumă se stabilește pe baza prețului sau a cantității produselor introduse pe piață;
- (b) ajutoarelor pentru activitățile legate de export, adică ajutoarelor legate direct de cantitățile exportate, de înființarea și funcționarea unei rețele de distribuție sau de alte cheltuieli curente legate de activitatea de export;
- (c) ajutoarelor condiționate de utilizarea de produse naționale în defavoarea celor importate;
- (d) ajutoarelor acordate întreprinderilor aflate în dificultate.

Art. 2 Definiții

În sensul prezentului Regulament, se înțelege prin:

1. **"întreprinderi din sectorul producției agricole"**: acele întreprinderi active în producția primară de produse agricole;
2. **"produse agricole"**: acele produse enumerate în Anexa I la Tratat, cu excepția produselor piscicole și de acvacultură, care intră în sfera de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 104/2000 al Consiliului¹⁰.

Art. 3 Ajutoarele de minimis

(1) Se consideră că nu întrunesc toate criteriile de la articolul 87 alineatul (1) din Tratat și, prin urmare, nu pot fi supuse obligației de notificare prevăzute la articolul 88 alineatul (3) din Tratat ajutoarele care îndeplinesc condițiile prevăzute la alineatele (2)-(7) din prezentul articol.

(2) Suma totală a ajutoarelor de minimis acordate unei anumite întreprinderi nu poate să depășească 7.500 EUR pentru o perioadă de trei exerciții fiscale. Acest plafon se aplică

¹⁰ JO L 17, 21.01.2000, pag. 22.

indiferent de forma și obiectivul ajutoarelor. Perioada se stabilește în funcție de exercițiile fiscale folosite de către întreprinderea din Statul Membru în cauză.

În cazul în care suma totală a ajutorului acordat pentru o măsură de ajutor depășește plafonul prevăzut la primul paragraf, suma respectivă nu poate beneficia de dispozițiile prezentului Regulament, nici măcar pentru fracțiunea care nu depășește plafonul respectiv. În acest caz, prezentul Regulament nu poate fi invocat pentru această măsură nici în momentul acordării ajutorului, nici ulterior.

(3) Suma cumulată a ajutoarelor de minimis acordate pentru fiecare Stat Membru întreprinderilor din sectorul producției agricole pe o perioadă de trei exerciții fiscale nu depășește valoarea stabilită în Anexă.

(4) Plafioanele prevăzute la alineatele (2) și (3) sunt exprimate sub forma unei subvenții. Toate cifrele folosite exprimă valori brute, adică înainte de deducerea impozitului sau a altor taxe. În cazul în care ajutorul se acordă sub o altă formă decât cea a unei subvenții, suma ajutorului care se ia în considerare este egală cu echivalentul subvenție brută al acesteia.

(5) Ajutoarele plătibile în mai multe tranșe se actualizează la valoarea lor la data acordării. Rata dobânzii care trebuie utilizată pentru actualizare și pentru calculul echivalentului subvenție brută este rata de referință aplicabilă la data acordării.

(6) Prezentul Regulament se aplică numai ajutoarelor pentru care este posibilă calcularea cu precizie și în prealabil a echivalentului subvenție brută, fără a fi necesară realizarea unei analize a riscului ("ajutoare transparente"). În special:

(a) ajutoarele care constau în împrumuturi se consideră ajutoare transparente, în cazul în care echivalentul subvenție brută se calculează pe baza ratelor dobânzii practicate pe piață, în vigoare la data acordării ajutorului;

(b) ajutoarele sub formă de aporturi de capital nu se consideră ajutoare transparente decât în cazul în care suma totală a aportului de capital public nu depășește plafonul de minimis;

(c) ajutoarele sub formă de măsuri de capital de risc nu se consideră ajutoare transparente decât în cazul în care, în cadrul sistemului de capital de risc în cauză, aportul de capital pentru fiecare întreprindere nu depășește plafonul de minimis;

(d) ajutoarele individuale acordate în cadrul unui sistem de garantare întreprinderilor care nu sunt întreprinderi aflate în dificultate se consideră ajutoare de minimis transparente în cazul în care partea "garantată" din împrumutul subiacent nu depășește 56.250 EUR pentru fiecare întreprindere. În cazul în care "garanția" împrumutului subiacent nu reprezintă decât o parte din plafonul respectiv, echivalentul subvenție brută al garanției respective se consideră corespunzător aceleiași proporții din plafonul prevăzut la alineatul (2). Garanția nu poate depăși 80% din împrumutul subiacent.

De asemenea, se consideră sisteme de ajutoare transparente sistemele de garantare, în cazul în care se respectă următoarele condiții:

(i) anterior punerii lor în aplicare, Comisia aprobă metoda de calcul folosită pentru calcularea echivalentului subvenție brută conținut în garanție în sensul aplicării

prezentului Regulament, în temeiul unui act normativ adoptat de aceasta în domeniul ajutoarelor de stat;

(ii) metoda aprobată se referă în mod explicit la tipul de garanții și la tipul de tranzacții subiacente afectate de punerea în aplicare a prezentului Regulament.

(7) Ajutoarele de minimis nu pot fi cumulate cu ajutoare de stat pentru aceleași cheltuieli eligibile în cazul în care acest cumul ar duce la o intensitate a ajutorului care să depășească nivelul stabilit de normele comunitare, în condițiile specifice fiecărui caz.

Art. 4 Monitorizare

(1) În cazul în care un Stat Membru are în vedere acordarea unui ajutor de minimis unei întreprinderi, acesta informează în scris întreprinderea cu privire la posibila sumă a ajutorului (exprimată în echivalent subvenție brută), precum și la caracterul de minimis al acestuia, făcând în mod explicit trimitere la prezentul Regulament și la referința de publicare în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene. În cazul în care ajutorul de minimis se acordă mai multor întreprinderi în cadrul unui sistem și dacă se acordă sume diferite întreprinderilor respective, Statul Membru în cauză poate alege să îndeplinească această obligație comunicând întreprinderilor o sumă fixă, corespunzătoare sumei maxime a ajutorului care se poate acorda în conformitate în cadrul acestui sistem. În acest caz, suma fixă respectivă se folosește pentru a stabili dacă se respectă plafonul prevăzut la articolul 3 alineatul (2). Anterior acordării ajutorului, Statul Membru trebuie, de asemenea, să obțină o declarație în formă scrisă sau electronică de la întreprinderea în cauză, referitoare la alte ajutoare de minimis primite de aceasta în ultimele două exerciții fiscale și în exercițiul fiscal curs.

Statul Membru obține o declarație de la fiecare beneficiar, din care să reiasă că suma ajutorului obținut de către acesta nu depășește plafonul prevăzut la articolul 3 alineatul (2). În cazul în care se depășește acest plafon, Statul Membru în cauză se asigură că măsura de ajutor care duce la depășirea plafonului se notifică Comisiei sau se recuperează de la beneficiar.

(2) Statul Membru nu acordă un ajutor de minimis decât după ce a verificat că acesta nu va ridica suma totală a ajutoarelor de minimis primite în cursul exercițiului fiscal respectiv, precum și în ultimele două exerciții fiscale peste nivelul plafoanelor prevăzute la articolul 3 alineatele (2) și (3).

(3) În cazul în care un Stat Membru a creat un registru central al ajutoarelor de minimis, care conține informații complete cu privire la fiecare ajutor de minimis care intră în sfera de aplicare a prezentului Regulament și care este acordat de către o autoritate din respectivul Stat Membru, condiția prevăzută la alineatul (1) al doilea paragraf nu se aplică în cazul în care registrul se referă la o perioadă de cel puțin trei ani.

(4) În cazul în care un Stat Membru acordă un ajutor pe baza unui sistem de garantare care oferă o garanție finanțată din bugetul Uniunii Europene printr-un mandat acordat Fondului European de Investiții, se poate ca alineatul (1) primul paragraf să nu se aplice.

În astfel de cazuri, se aplică următorul sistem de monitorizare:

(a) Fondul European de Investiții stabilește anual și pe baza informațiilor pe care intermediarii financiari trebuie să i le furnizeze o listă a beneficiarilor ajutorului și a

echivalentului subvenție brută obținut de fiecare beneficiar; Fondul European de Investiții transmite aceste informații Statului Membru în cauză și Comisiei;

(b) Statul Membru în cauză transmite informația respectivă beneficiarilor finali ai ajutorului în termen de trei luni de la primirea respectivei informații;

(c) Statul Membru în cauză obține o declarație de la fiecare beneficiar care să ateste că suma totală a ajutorului de minimis obținut de acesta nu depășește plafonul de minimis. În cazul în care se depășește plafonul respectiv, Statul Membru în cauză se asigură că măsura de ajutor care duce la depășirea plafonului este notificată Comisiei sau recuperată de la întreprinderea beneficiară.

(5) Statele Membre înregistrează și compilează toate informațiile referitoare la aplicarea prezentului Regulament. Dosarele astfel constituite conțin toate informațiile necesare pentru a se stabili dacă au fost respectate condițiile prezentului Regulament.

Informațiile prevăzute în primul paragraf se păstrează:

(a) pentru ajutoarele de minimis individuale, pe o perioadă de zece ani de la data acordării ajutorului;

(b) pentru sistemele de ajutoare de minimis, pe o perioadă de zece ani de la data acordării ultimului ajutor individual în cadrul sistemului respectiv.

(6) La cererea scrisă a Comisiei, Statele Membre îi transmit acesteia, în termen de 20 de zile lucrătoare sau în orice alt termen mai lung stabilit în cerere, toate informațiile pe care Comisia le consideră necesare pentru a evalua dacă au fost respectate condițiile prezentului Regulament, în special suma totală a ajutoarelor de minimis acordate unei anumite întreprinderi și sectorului agricol din Statul Membru în cauză.

Art. 5 Abrogare

Regulamentul (CE) nr. 1860/2004 se abrogă de la 1 ianuarie 2008.

Art. 6 Dispoziții tranzitorii

(1) Prezentul Regulament se aplică ajutoarelor acordate anterior datei de 1 ianuarie 2008 în favoarea întreprinderilor din sectorul producției agricole, cu condiția ca respectivele ajutoare să îndeplinească toate condițiile stabilite la articolele 1-4, cu excepția solicitării unei referințe explicite la prezentul Regulament prevăzute la articolul 4 alineatul (1) primul paragraf. Orice ajutor care nu îndeplinește condițiile respective este evaluat de Comisie în conformitate cu Cadrele, Orientările, Comunicările și Avizele relevante.

(2) Se consideră că niciun ajutor de minimis acordat între 1 ianuarie 2005 și șase luni de la intrarea în vigoare a prezentului Regulament, care îndeplinește condițiile prevăzute în Regulamentul (CE) nr. 1860/2004, aplicabile sectorului producției agricole până la data intrării în vigoare a prezentului Regulament, nu îndeplinește toate condițiile prevăzute la articolul 87 alineatul (1) din Tratat și, prin urmare, este exceptat de la obligația de notificare prevăzută la articolul 88 alineatul (3) din Tratat.

(3) La expirarea duratei de valabilitate a prezentului Regulament, ajutoarele de minimis care îndeplinesc condițiile din prezentul Regulament pot fi aplicate în continuare, în condițiile prevăzute de prezentul Regulament, pe o perioadă suplimentară de șase luni.

Art. 7 Intrare în vigoare și durată

Prezentul Regulament intră în vigoare în a șaptea zi de la data publicării în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene.

Se aplică de la 1 ianuarie 2008 până la 31 decembrie 2013.

Prezentul Regulament este obligatoriu în toate elementele sale și se aplică direct în toate Statele Membre.

ANEXĂ

Suma cumulată maximă a ajutoarelor de minimis acordate întreprinderilor din sectorul producției agricole pentru fiecare Stat Membru, prevăzută la articolul 3 alineatul (3):

Statul Membru	Suma cumulată maximă a ajutoarelor de minimis acordate întreprinderilor din sectorul producției agricole pentru fiecare Stat Membru (în EUR)
BE	51.532.500
BG	23.115.000
CZ	26.257.500
DK	59.445.000
DE	297.840.000
EE	3.502.500
IE	40.282.500
EL	75.382.500
ES	274.672.500
FR	438.337.500
IT	320.505.000
CY	4.327.500
LV	5.550.000
LT	11.572.500
LU	1.777.500
HU	44.497.500
MT	870.000
NL	165.322.500
AT	40.350.000
PL	119.542.500
PT	47.782.500
RO	98.685.000
SL	8.167.500
SK	11.962.500
FI	26.752.500
SE	30.217.500
UK	152.842.500

Publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 337 din data 21.12.2007

Capitolul VII

Reglementări comunitare în domeniile pescuitului și acvaculturii

**REGULAMENTUL (CE) NR. 875/2007 AL COMISIEI
din 24 iulie 2007**

**privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE în cazul ajutorului de minimis în
sectorul pescuitului și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1860/2004**

COMISIA COMUNITĂȚILOR EUROPENE,

având în vedere Tratatul de instituire a Comunității Europene,

având în vedere Regulamentul (CE) nr. 994/98 al Consiliului din 7 mai 1998 de aplicare a articolelor 92 și 93 din Tratatul de instituire a Comunității Europene la anumite categorii de ajutoare de stat orizontale (1), în special articolul 2 alineatul¹,

după publicarea proiectului de Regulament²,

după consultarea Comitetului consultativ privind ajutoarele de stat,

întrucât:

(1) Regulamentul (CE) nr. 994/98 împuternicește Comisia să stabilească printr-un Regulament un plafon sub care ajutoarele sunt considerate a nu satisface toate criteriile prevăzute la articolul 87 alineatul (1) din Tratat și a nu fi supuse, prin urmare, procedurii de notificare prevăzute la articolul 88 alineatul (3) din Tratat.

(2) Pe baza acestui Regulament, Comisia a adoptat Regulamentul (CE) nr. 69/2001 din 12 ianuarie 2001 de aplicare a articolelor 87 și 88 din Tratatul CE la ajutoarele de minimis³, care stabilește un plafon de 100.000 EUR per beneficiar pe o perioadă de trei ani. La origine, acest Regulament nu se aplica în sectorul agricol, în sectorul pescuitului și acvaculturii și în sectorul transporturilor, datorită normelor speciale aplicabile acestor sectoare.

(3) În ceea ce privește sectorul agricol și sectorul pescuitului, Regulamentul (CE) nr. 1860/2004 al Comisiei din 6 octombrie 2004 privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE în cazul ajutorului de minimis în sectorul agricol și în sectorul pescuitului⁴ stabilește un plafon specific de 3.000 EUR per beneficiar pe o perioadă de trei ani aplicabil acestor sectoare, deoarece, având în vedere experiența acumulată de Comisie, se poate afirma că, în lipsa îndeplinirii unor anumite condiții, nivelurile foarte scăzute ale ajutorului acordat în aceste sectoare nu îndeplinesc criteriile de la articolul 87 alineatul (1) din Tratat. Așa se întâmplă în cazul în care cuantumul ajutorului primit de producătorii individuali rămâne scăzut și cuantumul global al ajutorului acordat acestor sectoare nu depășește un mic procent din valoarea producției.

(4) Având în vedere schimbările economice survenite și experiența acumulată de Comisie în aplicarea normelor generale de minimis existente, a fost considerată necesară modificarea acestor norme. Din acest motiv, Comisia a adoptat Regulamentul (CE) nr. 1998/2006 din 15

¹ JO L 142, 14.05.1998, pag. 1.

² JO C 276, 14.11.2006, pag. 7.

³ JO L 10, 13.01.2001, pag. 30.

⁴ JO L 325, 28.10.2004, pag. 4.

decembrie 2006 privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratat ajutoarelor de minimis⁵. Acel Regulament a înlocuit Regulamentul (CE) nr. 69/2001, a mărit plafonul general de minimis de la 100.000 EUR la 200.000 EUR, a extins domeniul de aplicare al acestuia la sectorul de prelucrare și comercializare a produselor agricole și a introdus un nou prag de minimis de 100.000 EUR pentru ajutoarele de stat în sectorul transportului rutier.

(5) Experiența acumulată recent în aplicarea normelor ajutoarelor de stat în domeniul pescuitului și, în special, plafonul de minimis stabilit prin Regulamentul (CE) nr. 1860/2004 și a Orientărilor comunitare pentru examinarea ajutorului de stat în domeniul pescuitului și acvaculturii⁶ a arătat că posibilitatea denaturării concurenței datorită ajutorului de minimis este mai scăzută decât se prevedea în 2004.

(6) În lumina experienței acumulate de Comisie, se poate considera că ajutoarele acordate întreprinderilor din sectorul pescuitului care nu depășesc 30.000 EUR per beneficiar pentru o perioadă de trei ani nu afectează comerțul dintre Statele Membre și/sau nu denaturează și nici nu amenință să denatureze concurența dacă valoarea totală a acestui ajutor acordat tuturor întreprinderilor din sectorul pescuitului pe o perioadă de trei ani se situează sub un plafon de aproximativ 2,5% din producția anuală din sectorul pescuitului. Prin urmare, trebuie specificat că acest ajutor nu intră sub incidența articolului 87 alineatul (1) din Tratat. Anii care se iau în calcul în acest scop sunt anii fiscali utilizați în scop fiscal în Statul Membru respectiv. Perioada de trei ani relevantă trebuie evaluată în mod regulat, astfel încât, pentru fiecare nou ajutor de minimis acordat, este necesară stabilirea valorii totale a ajutoarelor de minimis acordate în anul fiscal respectiv, precum și în cei doi ani fiscali anteriori.

(7) La acordarea ajutorului de minimis trebuie luate, de asemenea, în calcul și alte ajutoare de stat acordate de un Stat Membru.

(8) Repartizarea măsurilor privind ajutoarele de stat care depășesc plafonul de minimis în câteva părți mai mici care să se încadreze în sfera de aplicare a prezentului Regulament nu ar trebui să fie posibilă.

(9) În conformitate cu principiile care guvernează ajutoarele vizate la articolul 87 alineatul (1) din Tratat, ajutorul de minimis trebuie considerat ca fiind acordat în momentul în care dreptul de a primi acest ajutor este conferit beneficiarului în conformitate cu legislația națională aplicabilă.

(10) În conformitate cu jurisprudența Curții de Justiție a Comunităților Europene, atunci când Comunitatea a adoptat un instrument legislativ care vizează organizarea comună a pieței într-un anumit sector al agriculturii, Statele Membre au obligația de a se abține de la măsuri care pot aduce atingere acestuia sau care pot constitui derogări de la acesta⁷. Acest principiu se aplică, de asemenea, în sectorul pescuitului. Din acest motiv, prezentul Regulament nu ar trebui să se aplice în cazul ajutorului a cărui valoare este fixată pe baza prețului sau a cantității produselor puse pe piață.

(11) Prezentul Regulament nu trebuie să se aplice ajutoarelor la export sau ajutoarelor de minimis care favorizează produsele naționale în raport cu cele importate. În plus, acest Regulament nu ar trebui să se aplice ajutoarelor destinate înființării și exploatării unei rețele

⁵ JO L 379, 28.12.2006, pag. 5.

⁶ JO C 229, 14.09.2004, pag. 5.

⁷ Cauza C-113/2000 Spania v. Comisie, Culegere 2002, pag. I-7601, punctul 73.

de distribuție în alte țări. Ajutorul acordat pentru costul participării la târguri comerciale ori pentru studii și servicii de consultanță necesare pentru lansarea unui produs nou sau a unui produs existent pe o piață nouă nu constituie în mod normal ajutor la export.

(12) Prezentul Regulament nu se aplică întreprinderilor aflate în dificultate în sensul Liniilor directe comunitare cu privire la ajutoarele de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate⁸, date fiind dificultățile legate de determinarea echivalentului-subvenție brut al ajutorului acordat pentru acest tip de întreprinderi.

(13) Având în vedere obiectivele politicii comune în domeniul pescuitului, ajutorul destinat măririi capacității de pescuit și ajutorul acordat pentru construirea sau achiziționarea de vase de pescuit nu fac parte dintre obiectivele prezentului Regulament, cu excepția ajutorului pentru modernizarea punții principale la care se referă articolul 11 din Regulamentul (CE) nr. 2371/2002 al Consiliului din 20 decembrie 2002 privind conservarea și exploatarea durabilă a resurselor piscicole în conformitate cu politica comună în domeniul pescuitului⁹.

(14) Pentru a se asigura transparența, egalitatea de tratament și aplicarea adecvată a plafoanelor de minimis, este necesar ca Statele Membre să aplice aceeași metodă de calcul. Pentru a facilita acest calcul și în conformitate cu Regulamentul (CE) nr. 1998/2006, valorile ajutorului care nu se acordă sub formă de subvenții în numerar trebuie să fie convertite în echivalent-subvenție brut. Calculul echivalentului-subvenție al altor forme de ajutor transparente decât subvențiile plătibile în mai multe tranșe necesită utilizarea ratelor dobânzii de pe piață, în vigoare în momentul acordării. În vederea aplicării uniforme, transparente și simple a regulilor referitoare la ajutoarele de stat, se va considera că ratele de piață aplicabile în sensul prezentului Regulament sunt ratele de referință, fixate periodic de către Comisie pe baza unor criterii obiective și publicate în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene sau pe internet. În anumite cazuri poate fi necesară adăugarea unor puncte de bază suplimentare la rata plafon, având în vedere garanțiile furnizate sau riscul asociat beneficiarului.

(15) În vederea asigurării transparenței, a egalității de tratament și a unei monitorizări eficiente, prezentul Regulament nu ar trebui să se aplice decât ajutoarelor de minimis transparente. Ajutor transparent este ajutorul pentru care poate fi calculat exact echivalentul-subvenție brut ex ante, fără a trebui să se procedeze la o evaluare a riscurilor. Acest calcul precis poate să fie realizat, de exemplu, pentru subvenții, subvenții la dobânzi sau scutiri fiscale plafonate. Ajutoarele constând în aporturi de capital nu trebuie considerate a fi ajutoare de minimis transparente decât în cazul în care suma totală a aportului de capital public este inferioară plafonului de minimis. Ajutoarele incluse în măsuri de capital de risc, astfel cum au fost indicate în liniile directe privind ajutoarele de stat în vederea promovării investițiilor de capital de risc în întreprinderile mici și mijlocii¹⁰, nu trebuie considerate a fi ajutoare de minimis transparente decât în cazul în care, în cadrul schemei respective de capital de risc, aportul de capital pentru fiecare întreprindere ținută nu depășește plafonul de minimis pentru fiecare beneficiar. Ajutoarele sub formă de împrumuturi trebuie considerate drept ajutoare de minimis transparente atunci când echivalentul-subvenție brut se calculează pe baza ratelor dobânzii de pe piață în vigoare în momentul acordării ajutorului.

(16) Prezentul Regulament nu exclude posibilitatea ca o măsură adoptată de un Stat Membru să nu fie considerată a fi ajutor de stat în sensul articolului 87 alineatul (1) din Tratat, pe o

⁸ JO C 244, 01.10.2004, pag. 2.

⁹ JO L 358, 31.12.2002, pag. 59.

¹⁰ JO C 194, 18.08.2006, pag. 2.

bază diferită de prezentul Regulament, de exemplu, în cazul aporturilor de capital, deoarece măsura respectivă este conformă principiului investitorului privat.

(17) Este necesar să se asigure certitudinea juridică pentru regimurile de garantare care nu afectează comerțul între Statele Membre sau nu denaturează concurența și pentru care sunt disponibile suficiente date pentru evaluarea în mod corect a efectelor potențiale. Prezentul Regulament ar trebui, prin urmare, să transpună plafonul general de minimis de 30.000 EUR per beneficiar într-un plafon specific de garantare pe baza sumei garantate din împrumutul individual acordat pe baza acestei garanții. Acest plafon specific trebuie calculat utilizând o metodologie de evaluare a cuantumului ajutorului de stat cuprins în regimurile de garantare a împrumuturilor în favoarea întreprinderilor viabile. Metodologia și datele utilizate pentru calcularea plafonului specific de garantare ar trebui să excludă întreprinderile aflate în dificultate la care se referă Liniile directe comunitare cu privire la ajutoarele de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate. Acest plafon specific ar trebui, prin urmare, să nu se aplice ajutorului individual ad-hoc acordat în afara sferei de aplicare a regimului de garantare, ajutorului acordat întreprinderilor aflate în dificultate sau garanțiilor privind operațiunile subsidiare care nu reprezintă un împrumut, precum garanțiile privind tranzacțiile cu acțiuni. Plafonul specific trebuie determinat pe baza faptului că, dacă se ține cont de o rată de plafon (rata netă a împrumuturilor neperformante) de 13%, reprezentând cazul cel mai defavorabil pentru regimurile de garantare din cadrul Comunității, o garanție de până la 2.250.000 EUR poate fi considerată ca având un echivalent-subvenție brut identic cu plafonul de minimis stabilit prin acest Regulament. Numai garanțiile de până la 80% din împrumutul subiacent trebuie reglementate de acest plafon specific.

(18) Comisia are datoria de a asigura respectarea regulilor privind ajutorul de stat și, mai ales, ca ajutoarele acordate potrivit regulii de minimis să se conformeze acestor condiții. În conformitate cu articolul 10 din Tratat, Statele Membre ar trebui să faciliteze îndeplinirea acestei sarcini prin instituirea mecanismelor necesare prin care să se asigure că valoarea totală a ajutorului, acordat potrivit regulii de minimis, nu depășește nici plafonul de 30.000 EUR per beneficiar, nici plafoanele globale stabilite de Comisie per Stat Membru, pe baza valorii producției din sectorul pescuitului pentru o perioadă de trei ani fiscali. În acest scop, la acordarea unui ajutor de minimis, Statele Membre trebuie să informeze întreprinderea în cauză cu privire la cuantumul ajutorului și la caracterul de minimis al acestuia, făcând referire la dispozițiile acestui Regulament. În plus, înainte de acordarea unui astfel de ajutor, Statul Membru respective trebuie să obțină o declarație a întreprinderii privind alte ajutoare de minimis primite în cursul anului fiscal respectiv și în cursul celor doi ani fiscali anteriori și trebuie să verifice cu atenție ca plafonul de minimis să nu fie depășit prin acordarea noului ajutor de minimis. În mod alternativ, respectarea plafoanelor de minimis poate fi asigurată și prin intermediul unui registru central.

(19) Din motive de claritate și deoarece plafonul pentru ajutoarele de minimis în sectorul pescuitului diferă de plafonul pentru ajutoarele de minimis în sectorul agricol, trebuie adoptat un Regulament specific aplicabil numai sectorului pescuitului, și Regulamentul CE nr. 1860/2004 trebuie modificat în consecință.

(20) Având în vedere experiența Comisiei și, în special, frecvența cu care este necesar în general să fie revizuită politica ajutoarelor de stat și, în special, având în vedere perioada de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1998/2006 și a Regulamentului (CE) nr. 1860/2004, este necesar ca perioada de aplicare a acestui Regulament să fie limitată până la data de 31 decembrie 2013. În cazul în care prezentul Regulament expiră fără prelungirea termenului de

valabilitate, Statele Membre vor dispune de o perioadă de adaptare de șase luni în ceea ce privește ajutorul de minimis care face obiectul acestuia. Pentru certitudine juridică, este necesar să se clarifice efectul prezentului Regulament asupra ajutorului acordat înainte de intrarea sa în vigoare,

ADOPTĂ PREZENTUL REGULAMENT:

Art. 1 Domeniu de aplicare

Prezentul Regulament se aplică ajutoarelor acordate întreprinderilor din sectorul pescuitului, cu excepția:

- (a) ajutorului al cărui quantum este fixat pe baza prețului sau a cantității produselor introduse pe piață;
- (b) ajutorului pentru activitățile legate de export, adică ajutorului legat direct de cantitățile exportate, ajutorului pentru înființarea și funcționarea unei rețele de distribuție sau pentru alte cheltuieli curente legate de activitatea de export;
- (c) ajutorului care ține de folosirea de produse naționale în detrimentul celor importate;
- (d) ajutorului destinat măririi capacității de pescuit, exprimat în termeni de tonaj sau de putere, astfel cum este definită la articolul 3 litera (n) din Regulamentul (CE) nr. 2371/2002, cu excepția ajutorului pentru modernizarea punții principale la care se referă articolul 11 alineatul (5) din respectivul Regulament;
- (e) ajutorului acordat pentru construirea sau achiziționarea de vase de pescuit;
- (f) ajutorului acordat întreprinderilor aflate în dificultate.

Art. 2 Definiții

În sensul prezentului Regulament:

- (a) **„întreprinderi din sectorul pescuitului”** înseamnă întreprinderi active în producția, prelucrarea și comercializarea produselor pescărești;
- (b) **„produse pescărești”** înseamnă produsele definite la articolul 1 din Regulamentul (CE) nr. 104/2000 al Consiliului¹¹;
- (c) **„prelucrarea și comercializarea unui produs pescăresc”** înseamnă toate operațiunile, inclusiv de manipulare, tratare, producție și distribuție, efectuate între momentul capturii sau al debarcării capturii și faza de finalizare a produsului.

---

¹¹ JO L 17, 21.01.2000, pag. 22.

Art. 3 Ajutor de minimis

(1) Se consideră că măsurile de ajutor nu îndeplinesc toate criteriile de la articolul 87 alineatul (1) din Tratat și sunt, în consecință, exceptate de la obligația de notificare prevăzută de articolul 88 alineatul (3) din Tratat, în cazul în care îndeplinesc condițiile prevăzute la acest articol și la articolele 4 și 5 din prezentul Regulament.

(2) Suma totală a ajutoarelor de minimis acordate uneia și aceleiași întreprinderi nu poate să depășească 30.000 EUR pentru o perioadă de trei ani fiscali. Acest plafon se aplică indiferent de forma de ajutor sau de obiectivul urmărit. Perioada se determină în funcție de perioada exercițiului fiscal utilizată în Statul Membru respectiv.

(3) Când valoarea globală a ajutorului acordat depășește acest plafon, valoarea ajutorului respectiv nu poate beneficia de prezentul Regulament, nici măcar pentru fracțiunea care nu depășește plafonul. În acest caz, această măsură de ajutor nu poate beneficia de prezentul Regulament, nici la data acordării ajutorului, nici la o altă dată ulterioară.

(4) Suma cumulată a ajutorului acordat diferitelor întreprinderi din sectorul pescuitului nu depășește valoarea per Stat Membru prevăzută la Anexa II, pentru orice perioadă de trei ani fiscali.

(5) Plafioanele fixate la alineatele (2) și (4) sunt exprimate în forma unei subvenții directe în bani. Toate cifrele utilizate sunt luate în considerare înainte de orice reducere a impozitului sau a altor taxe. În cazul în care ajutorul este acordat sub altă formă decât cea de subvenție, valoarea ajutorului este egală cu echivalentul-subvenție brut.

(6) Ajutorul plătit în mai multe rate este actualizat la valoarea sa în momentul acordării. Rata dobânzii care trebuie utilizată pentru actualizare și pentru calculul echivalentului-subvenție brut este rata de referință aplicabilă în momentul acordării.

(7) Prezentul Regulament se aplică numai ajutorului pentru care poate fi calculat exact echivalentul-subvenție brut pentru ajutorul ex ante, fără a trebui să se procedeze la o evaluare a riscurilor („ajutor transparent”). În special:

(a) ajutoarele sub formă de împrumuturi se consideră drept ajutoare de minimis transparente atunci când echivalentul-subvenție brut a fost calculat pe baza ratelor dobânzii practicate pe piață în momentul acordării ajutorului;

(b) ajutoarele sub formă de injecții de capital nu sunt considerate drept ajutoare de minimis transparente decât în cazul în care suma totală a aportului de capital public nu depășește plafonul de minimis;

(c) ajutorul sub formă de măsuri de capital de risc nu este considerat drept ajutor de minimis transparent decât în cazul în care, în cadrul regimului respectiv de capital de risc, aportul de capital pentru fiecare întreprindere ținută nu depășește plafonul de minimis;

(d) ajutorul sub forma avansului rambursabil nu este considerat drept ajutor de minimis transparent decât în cazul în care avansul rambursabil depășește plafonul aplicabil în conformitate cu prezentul Regulament;

(e) ajutorul individual acordat în cadrul unui regim de garantare întreprinderilor care nu sunt întreprinderi aflate în dificultate este considerat drept ajutor de minimis dacă partea din împrumutul subiacent acordat în cadrul acestui regim nu depășește 225.000 EUR per întreprindere. Dacă partea garantată din împrumutul subiacent nu reprezintă decât un procent din acest plafon, se consideră că echivalentul-subvenție brut pentru acea garanție corespunde aceleași proporții din plafonul aplicabil stabilit la alineatul (2). Garanția nu trebuie să depășească 80% din împrumutul subiacent.

(8) Ajutoarele de minimis nu sunt cumulate cu ajutoare de stat pentru aceleași cheltuieli eligibile în cazul în care acest cumul duce la o intensitate a ajutorului care depășește nivelul stabilit în condițiile specifice ale fiecărui caz de Regulamentul sau decizia privind exceptarea pe categorii adoptată de către Comisie.

Art. 4 Monitorizare

(1) Atunci când un Stat Membru acordă un ajutor de minimis unei întreprinderi, acesta informează în scris întreprinderea cu privire la suma potențială a ajutorului exprimată în echivalent-subvenție brut, precum și la caracterul său de minimis, făcând în mod explicit trimitere la prezentul Regulament și la referința de publicare în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene. Dacă ajutorul de minimis este acordat diferitelor întreprinderi pe baza unui regim și în cadrul aceluși regim sunt acordate întreprinderilor respective cantumuri diferite de ajutor individual, Statele Membre în cauză pot alege să îndeplinească această obligație prin informarea întreprinderilor cu privire la o sumă fixă corespunzătoare valorii ajutorului maxim care se acordă în cadrul regimului. Suma fixată este utilizată pentru a stabili dacă sunt respectate plafoanele stabilite la alineatele (2) și (4) din articolul 3. Înainte de acordarea ajutorului, Statul Membru respective trebuie să obțină o declarație din partea întreprinderii, în scris sau în format electronic, privind ajutorul de minimis primit în cursul anului fiscal respectiv și în cursul celor doi ani fiscali anteriori.

(2) Statul Membru acordă noul ajutor de minimis numai după ce a verificat că acesta nu va ridica valoarea totală a ajutorului de minimis primit de către întreprindere în acel Stat Membru pe durata anului fiscal respectiv, precum și pe parcursul a doi ani fiscali anteriori peste nivelul plafonului stabilit la alineatele (2) și (4) din articolul 3.

(3) În cazul în care un Stat Membru a instituit un registru central al ajutorului de minimis pentru pescuit care cuprinde informații complete privind toate ajutoarele de minimis acordate de către orice autoritate din respectivul Stat Membru, alineatul (1) încetează să se aplice acelui Stat Membru din momentul în care registrul acoperă o perioadă de trei ani fiscali.

(4) Statele Membre înregistrează și compilează toate informațiile referitoare la aplicarea prezentului Regulament. Dosarele astfel constituite conțin toate informațiile necesare pentru a se stabili dacă au fost respectate condițiile din prezentul Regulament. Evidențele privind ajutorul individual de minimis sunt păstrate timp de 10 ani fiscali de la data acordării ajutorului. Evidențele privind ajutorul individual de minimis se păstrează timp de 10 ani de la data acordării ultimului ajutor individual în cadrul sistemului. La solicitarea scrisă a Comisiei, Statul Membru în cauză trebuie să transmită acesteia, în termen de 20 de zile lucrătoare sau în orice perioadă mai îndelungată stabilită în solicitare, toate informațiile pe care Comisia le consideră necesare pentru a evalua dacă au fost respectate condițiile din prezentul Regulament, în special valoarea totală a ajutorului de minimis primit de orice întreprindere și de sectorul pescăresc din Statul Membru respectiv.

Art. 5 Dispoziții tranzitorii

(1) Prezentul Regulament se aplică pentru ajutoarele acordate înainte de intrarea sa în vigoare, în cazul în care acestea îndeplinesc toate condițiile prevăzute de articolele 1-3 și, dacă este cazul, articolul 4. Orice ajutor care nu îndeplinește respectivele condiții este evaluat de Comisie în conformitate cu Cadrele, Orientările, Comunicările și Avizele relevante.

(2) Orice ajutor de minimis acordat înainte de 1 ianuarie 2005 și la șase luni de la intrarea în vigoare a acestui Regulament, care îndeplinește condițiile din Regulamentul (CE) nr. 1860/2004 aplicabile sectorului pescuitului până la data intrării în vigoare a prezentului Regulament, se consideră ca neîndeplinind toate criteriile de la articolul 87 alineatul (1) din Tratat și, prin urmare, este exceptat de la obligația de notificare prevăzută la articolul 88 alineatul (3) din Tratat.

(3) La finalul perioadei de valabilitate a prezentului Regulament, orice ajutor de minimis care îndeplinește condițiile din acest Regulament poate fi pus în aplicare în mod valabil pentru o perioadă de 6 luni.

Art. 6 Modificare

Regulamentul (CE) nr. 1860/2004 se modifică după cum urmează:

(a) în titlu, cuvintele „în sectorul agricol și în sectorul pescuitului” se înlocuiesc cu „în sectorul agricol”;

(b) la articolul 1, cuvintele „sectorul agricol și sectorul pescuitului” se înlocuiesc cu „sectorul agricol”;

(c) la articolul 2:

(i) la punctul 2, cuvintele „excepție făcând produselor pescărești, astfel cum sunt definite la punctul 5” se înlocuiesc cu „excepție făcând produselor pescărești, astfel cum sunt definite la articolul 1 din Regulamentul (CE) nr. 104/2000 al Consiliului”;

(ii) punctele 4, 5 și 6 se elimină;

(d) la articolul 3 alineatul (2) se elimină al treilea paragraf;

(e) la articolul 4 alineatul (2), cuvintele „și pescuit” se elimină;

(f) la articolul 4 alineatul (3) al doilea paragraf, cuvintele „sau pescăresc” se elimină;

(g) Anexa II se elimină.

Regulamentul (CE) nr. 1860/2004 a fost abrogat începând cu data de 1 ianuarie 2008 prin efectul Regulamentului (CE) nr. 1535/2007 al Comisiei din 20 decembrie 2007 privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE ajutoarelor de minimis în sectorul producției de produse agricole!

Art. 7 Intrare în vigoare și aplicabilitate

Prezentul Regulament intră în vigoare în a șaptea zi de la data publicării în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene. Expiră la 31 decembrie 2013. Prezentul Regulament este obligatoriu în toate elementele sale și se aplică direct în toate Statele Membre.

ANEXĂ

Statul Membru	Sumele cumulative pentru pescuit per Stat Membru, în conformitate cu articolul 3 alineatul (4) (în EUR)
BE	11.800.000
BG	433.000
CZ	1.008.000
DK	57.650.000
DE	48.950.000
EE	3.718.000
IE	8.508.000
EL	18.015.000
ES	127.880.000
FR	138.550.000
IT	94.325.000
CY	1.562.000
LV	3.923.000
LT	5.233.000
LU	0
HU	740.000
MT	255.000
NL	35.875.000
AT	620.000
PL	21.125.000
PT	15.688.000
RO	524.000
SL	338.000
SK	1.133.000
FI	7.075.000
SE	11.153.000
UK	102.725.000

Publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 193/6 din data 25.07.2007

ORIENTĂRILE COMUNITARE

pentru examinarea ajutoarelor de stat pentru pescuit și acvacultură

1. Temeiul juridic și domeniul de aplicare

1.1. Prezentele Orientări se aplică la întregul sector al pescuitului și se referă la exploatarea resurselor acvatice și la acvacultură, inclusiv la mijloacele de producție, procesare și comercializare a produselor obținute, cu excepția pescuitului sportiv și de agrement care nu implică vânzarea de produse piscicole.

1.2. Pentru aplicarea prezentelor Orientări, „produse pescărești” înseamnă atât produsele capturate din mare sau din apele interne, cât și produsele de acvacultură enumerate la articolul 1 din Regulamentul (CE) nr. 104/2000 al Consiliului din 17 decembrie 1999 privind organizarea comună a piețelor în sectorul produselor pescărești și de acvacultură¹.

1.3. La articolul 7 din Regulamentul (CE) nr. 1198/2006 al Consiliului din 27 iulie 2006 privind Fondul European pentru Pescuit², precum și la articolul 32 din Regulamentul (CE) nr. 104/2000 se prevede aplicarea normelor privind ajutoarele de stat definite la articolele 87-89 din Tratatul CE pentru producția și comercializarea produselor pescărești și de acvacultură.

Principiul incompatibilității ajutoarelor de stat cu Piața comună, stabilit la articolul 87 alineatul (1) din Tratat, face obiectul derogărilor prevăzute la articolul 87 alineatele (2) și (3). În cadrul acestor Orientări, Comisia intenționează să aplice derogările menționate în sectorul pescuitului.

1.4. Prezentele Orientări se referă la toate măsurile care reprezintă ajutor în sensul articolului 87 alineatul (1) din Tratat, inclusiv orice măsură care atrage un beneficiu financiar, sub orice formă, finanțat în mod direct sau indirect de la bugetele autorităților publice (naționale, regionale, provinciale, departamentale sau locale) sau din alte resurse publice. De exemplu, următoarele măsuri sunt considerate ajutoare: transferuri de capital, împrumuturi cu dobândă redusă, subvenții la dobândă, anumite participații ale statului la capitalul întreprinderilor, ajutoare finanțate prin prelevări speciale sau taxe parafiscale, ajutoare acordate sub forma unor garanții de stat pentru credite bancare, reducerea taxelor sau impozitelor ori scutirea de la plata acestora, inclusiv amortizarea accelerată și reducerea contribuțiilor sociale.

2. Obligația de notificare a ajutoarelor de stat și exceptările de la această obligație

Comisia le reamintește Statelor Membre că au obligația de a-i notifica proiectele de acordare a unui nou ajutor, în conformitate cu articolul 88 alineatul (3) din Tratat și cu articolul 2 din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 al Consiliului din 22 martie 1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE³.

În condițiile precizate la punctele 2.1, 2.2 și 2.3, anumite măsuri rămân exceptate de la obligația de notificare.

¹ JO L 17, 21.01.2000, pag. 22. Regulament, astfel cum a fost modificat prin Actul de aderare din 2003.

² JO L 223, 15.08.2006, pag. 1.

³ JO L 83, 27.03.1999, pag. 1. Regulament, astfel cum a fost modificat prin Actul de aderare din 2003.

2.1. În conformitate cu articolul 7 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1198/2006, articolele 87, 88 și 89 din Tratat nu se aplică în cazul contribuțiilor financiare acordate de Statele Membre operațiunilor cofinanțate de Fondul European pentru Pescuit și prevăzute în cadrul unui program operațional. Prin urmare, Statele Membre nu au obligația de a-i notifica astfel de contribuții Comisiei. Astfel de contribuții nu fac obiectul prezentelor Orientări.

Cu toate acestea, în temeiul articolului 7 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 1198/2006, măsuri de același tip care prevăd o finanțare publică din partea Statelor Membre ce depășește dispozițiile Regulamentului în cauză trebuie notificate Comisiei ca ajutoare de stat. Privite în ansamblu, măsurile în cauză fac obiectul prezentelor Orientări.

În vederea reducerii poverii administrative care ar putea decurge din aplicarea articolului 7 alineatul (3) din Regulamentul (CE) nr. 1198/2006, precum și pentru a facilita eliberarea fondurilor din Fondul European pentru Pescuit, este în interesul Statelor Membre să facă foarte clar diferența între contribuțiile financiare pe care intenționează să le aloce cofinanțării măsurilor comunitare prevăzute în cadrul Fondului European pentru Pescuit, în temeiul articolului 7 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 1198/2006, care nu trebuie notificate, și ajutoarele de stat, care fac obiectul obligației de notificare.

2.2. Trebuie amintit faptul că Statele Membre sunt exceptate de la obligația de a notifica acele ajutoare pentru sectorul pescuitului care îndeplinesc condițiile stabilite într-unul dintre regulamentele adoptate de către Comisie în temeiul articolului 1 din Regulamentul (CE) nr. 994/98 al Consiliului din 7 mai 1998 de aplicare a articolelor 92 și 93 din Tratatul de instituire a Comunității Europene anumitor categorii de ajutoare de stat orizontale⁴, care se aplică sectorului pescuitului. Din această categorie de ajutoare fac parte următoarele măsuri:

- ajutoarele pentru formare care îndeplinesc condițiile stabilite în Regulamentul (CE) nr. 68/2001 al Comisiei din 12 ianuarie 2001 privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE la ajutoarele pentru formare⁵,
- ajutoarele pentru cercetare și dezvoltare care îndeplinesc condițiile stabilite în Regulamentul (CE) nr. 70/2001 al Comisiei din 12 ianuarie 2001 privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE la ajutoare de stat pentru întreprinderile mici și mijlocii⁶,
- ajutoarele pentru ocuparea forței de muncă care îndeplinesc condițiile stabilite în Regulamentul (CE) nr. 2204/2002 al Comisiei din 12 decembrie 2002 de aplicare a articolelor 87 și 88 din Tratatul CE în raport cu ajutoarele de stat pentru ocuparea forței de muncă⁷,
- ajutoarele care îndeplinesc condițiile stabilite în Regulamentul Comisiei privind exceptarea de la obligația de notificare a anumitor categorii de ajutoare de stat acordate întreprinderilor mici și mijlocii active în producția, prelucrarea și comercializarea produselor pescărești,

⁴ JO L 142, 14.05.1998, pag. 1.

⁵ JO L 10, 13.01.2001, pag. 20. Regulament, astfel cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul (CE) nr. 1976/2006 (JO L 368, 23.12.2006, pag. 85).

⁶ JO L 10, 13.01.2001, pag. 33. Regulament, astfel cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul (CE) nr. 1976/2006.

⁷ JO L 337, 13.12.2002, pag. 3. Regulament, astfel cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul (CE) nr. 1976/2006.

- ajutoarele care îndeplinesc condițiile oricărui Regulament aplicabil în sectorul pescuitului, adoptat de Comisie în temeiul articolului 1 din Regulamentul (CE) nr. 994/98.

2.3. Trebuie reamintit, de asemenea, faptul că Statele Membre sunt exceptate de la obligația de notificare a ajutoarelor *de minimis* care îndeplinesc condițiile Regulamentului (CE) nr. 875/2007 al Comisiei din 24 iulie 2007 privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE în cazul ajutorului *de minimis* în sectorul pescuitului și de modificare a Regulamentului (CE) nr. 1860/2004⁸, precum și condițiile oricărui Regulament ulterior adoptat în temeiul articolului 2 din Regulamentul (CE) nr. 994/98 și aplicabil ajutoarelor *de minimis* din sectorul pescuitului.

3. Principii

3.1. Coerența cu politica de concurență și cu politica comună în domeniul pescuitului

În sectorul pescuitului, precum și în alte sectoare economice din cadrul Comunității, politica acestuia din urmă privind ajutoarele de stat are drept obiectiv evitarea denaturării concurenței pe Piața internă.

Ajutoarele de stat din sectorul pescuitului se justifică numai în cazul în care sunt conforme cu obiectivele politicii de concurență și cu cele ale politicii comune a pescuitului.

Prin urmare, ajutoarele de stat nu trebuie să aibă un caracter protecționist: acestea trebuie să promoveze raționalizarea și eficientizarea producției și comercializării de produse pescărești. Astfel de ajutoare trebuie să aibă efecte pozitive de durată, astfel încât sectorul pescuitului să se poată dezvolta exclusiv pe baza profiturilor obținute pe piață.

Niciun ajutor nu poate fi acordat în situațiile în care nu se respectă dreptul comunitar, în special normele politicii comune în domeniul pescuitului. Măsurile de ajutor trebuie să prevadă în mod explicit că, în perioada în care se acordă ajutorul, beneficiarii ajutorului respectă normele politicii comune în domeniul pescuitului și că subvenția trebuie returnată proporțional cu gravitatea nerespectării în cazul în care se descoperă, în perioada în cauză, că beneficiarul nu respectă normele politicii comune în domeniul pescuitului.

3.2. Coerența cu ajutorul comunitar furnizat prin intermediul Fondului European pentru Pescuit

Este esențial să se asigure o coerență la nivelul politicilor comunitare, în ceea ce privește monitorizarea ajutoarelor de stat și utilizarea Fondului European pentru Pescuit.

În consecință, în cazul în care anumite operațiuni sunt eligibile pentru finanțare în cadrul Fondului European pentru Pescuit, acestea pot fi eligibile și pentru ajutoare de stat doar dacă sunt conforme cu criteriile prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1198/2006, în special cele privind condițiile de eligibilitate și intensitatea contribuției publice, și în măsura în care pot fi considerate compatibile în temeiul celui de-al patrulea paragraf din prezentele Orientări.

⁸ JO L 193, 25.07.2007, pag. 6.

În cazul în care un sistem de ajutoare sau un ajutor individual prevede acordarea de ajutoare care depășesc criteriile la care s-a făcut referire anterior, Statul Membru în cauză va demonstra că ajutorul respectiv este întemeiat și indispensabil. Aceste ajutoare vor fi evaluate de la caz la caz.

3.3. Efectul stimulator

Pentru a fi considerată compatibilă cu Piața comună, orice măsură din categoria ajutoarelor de stat trebuie să cuprindă un stimulent sau să presupună o contraprestație din partea beneficiarului.

În consecință, nu se poate considera că ajutoarele acordate exclusiv pentru operațiuni pe care beneficiarul a început deja să le efectueze și pentru activități pe care beneficiarul le-ar desfășura oricum în condiții normale de piață conțin acest element stimulator, sau că sunt compatibile cu Piața comună.

Acest principiu nu se aplică ajutoarelor de tip compensatoriu, respectiv ajutoarelor care reprezintă despăgubiri pentru pagubele produse în urma unor calamități naturale sau a unor situații extraordinare.

3.4. Ajutoare pentru funcționare

Ajutoarele pentru funcționare, care, de exemplu, sporesc cantitatea de lichidități aflate la dispoziția beneficiarului sau se calculează în funcție de cantitatea produsă sau comercializată, prețurile produselor, unitățile produse sau mijloacele de producție, având drept efect fie reducerea costurilor de producție ale beneficiarului, fie creșterea veniturilor acestuia, sunt, în principiu, incompatibile cu Piața comună.

Ajutoarele pentru funcționare pot fi considerate compatibile numai în cazul în care contribuie în mod clar și ferm la realizarea obiectivelor politicii comune în domeniul pescuitului.

Acest principiu nu se aplică ajutoarelor de tip compensatoriu, de exemplu ajutoarelor care reprezintă despăgubiri pentru daunele produse în urma unor dezastre naturale sau a unor situații excepționale.

Ajutoarele de stat la exportul sau pentru comercializarea produselor pescărești în cadrul sau în afara Comunității sunt incompatibile cu Piața comună.

3.5. Transparență

Din motive de transparență, Comisia nu poate declara compatibil niciun ajutor pentru care Statul Membru în cauză nu a comunicat valoarea totală a ajutorului corespunzător fiecărei măsuri preconizate, precum și intensitatea acestuia.

Conform practicii stabilite de Comisie, ar trebui ca plafoanele acestor finanțări să fie exprimate de regulă în termeni de intensitate a ajutoarelor în raport cu o serie de costuri eligibile. Cu toate acestea, se pot lua în considerare toți factorii care permit evaluarea avantajului real pentru beneficiar.

La evaluarea unui sistem de ajutoare sau a unui ajutor individual se iau în considerare efectele cumulate pentru beneficiar ale tuturor elementelor care constituie ajutoare de stat și altor tipuri de asistență.

3.6. Durata sistemelor de ajutoare de stat

Durata sistemelor de ajutoare ar trebui limitată la maximum zece ani.

În cazul în care durata unui sistem de ajutor depășește zece ani, Statul Membru în cauză ar trebui să furnizeze o explicație pentru situația respectivă și să comunice din nou informațiile solicitate privind sistemul vizat cu cel puțin două luni înainte de data la care se împlinesc zece ani de la intrarea sa în vigoare.

3.7. Legătura cu Orientările privind ajutoarele regionale

Orientările privind ajutoarele de stat regionale pentru 2007-2013⁹ nu se aplică în acest sector.

Elementele componente ale sistemelor de ajutoare regionale pentru sectorul pescuitului se vor examina pe baza prezentelor Orientări.

4. Ajutoare care pot fi declarate compatibile

4.1. Ajutoare pentru categoriile de măsuri vizate de un Regulament de exceptare pe categorii

Ajutoarele acordate pentru același tip de măsuri ca cele menționate în oricare dintre Regulamentele enumerate la punctul 2.2, destinate să vină în sprijinul IMM-urilor sau al unor alte întreprinderi, se vor evalua pe baza prezentelor Orientări și a criteriilor stabilite pentru fiecare categorie de măsuri menționată în Regulamentele în cauză.

În cazul în care un sistem de ajutoare sau un ajutor individual prevede acordarea de ajutoare care depășesc criteriile la care s-a făcut referire anterior, Statul Membru în cauză va demonstra că ajutorul respectiv este întemeiat și indispensabil. Aceste ajutoare vor fi evaluate de la caz la caz.

4.2. Ajutoarele care intră sub incidența anumitor Orientări orizontale

Ajutoarele care intră sub incidența altor Orientări sau a oricăror alte instrumente adoptate de către Comisie pot fi considerate compatibile cu Piața comună în cazul în care respectă criteriile și condițiile prevăzute de instrumentele respective, principiile prevăzute la punctul 3 și, după caz, criteriile și condițiile prevăzute la prezentul punct 4.

Ajutoarele pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate vor fi evaluate în conformitate cu Orientările comunitare privind ajutoarele de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate¹⁰. Ajutoarele pentru restructurare pot fi

⁹ JO C 54, 04.03.2006, pag. 13. A se vedea punctul 8.

¹⁰ JO C 244, 01.10.2004, pag. 2.

aprobate numai în cazul în care s-a instituit un plan corespunzător de reducere a capacității flotei vizate, fie la nivelul întreprinderii în cauză, fie la nivelul unui grup de întreprinderi.

4.3. Ajutoare pentru investiții la bordul navelor de pescuit

Ajutoarele pentru echiparea și pentru modernizarea navelor de pescuit vechi de minimum cinci ani pot fi considerate compatibile cu Piața comună numai în cazul în care îndeplinesc cerințele prevăzute la articolul 25 alineatele (2) și (6) din Regulamentul (CE) nr. 1198/2006 și cu condiția ca valoarea ajutoarelor de stat să nu depășească, în echivalent-subvenție, rata totală a contribuțiilor publice stabilite în Anexa II la Regulamentul în cauză.

Statul Membru în cauză furnizează Comisiei motivele pentru care ajutorul respectiv nu a fost prevăzut în cadrul unui program operațional finanțat de Fondul European pentru Pescuit.

4.4. Ajutoare destinate reparării pagubelor provocate de calamități naturale, evenimente extraordinare ori de fenomene meteorologice nefavorabile

În conformitate cu articolul 87 alineatul (2) litera (b) din Tratat, se consideră că ajutoarele destinate reparării pagubelor provocate de calamități naturale, evenimente extraordinare ori de fenomene meteorologice nefavorabile sunt compatibile cu Piața comună.

Odată ce a fost demonstrată existența unei calamități naturale sau a unui eveniment extraordinar, se admite un ajutor de până la 100% pentru repararea pagubelor materiale.

Existența unei calamități naturale sau a unui eveniment extraordinar se evaluează de la caz la caz, luând în considerare criteriile care derivă din practica instituită de Comisie și jurisprudența Curții de Justiție a Comunităților Europene¹¹.

Nu orice fenomen meteorologic nefavorabil poate fi asimilat unei calamități naturale sau unui eveniment extraordinar. Cu toate acestea, se poate considera că ajutoarele de până la 100% pentru repararea pagubelor cauzate de condiții meteorologice nefavorabile sunt compatibile cu Piața comună în temeiul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat, în cazul în care nivelul pagubelor cauzate de evenimentul în cauză atinge pragul de 30% din cifra de afaceri medie anuală a întreprinderii vizată în cursul ultimilor trei ani. Nivelul despăgubirilor trebuie calculat pe baza pierderii unui anumit procent din cifra de afaceri înregistrată de întreprindere în raport cu cifra medie de afaceri înregistrată pe parcursul ultimilor trei ani. Ajutoarele pentru compensarea pagubelor la nivelul clădirilor, navelor sau echipamentelor se pot acorda numai în cazul în care pagubele sunt legate de condiții meteorologice nefavorabile care au dus la o pierdere a producției corespunzătoare unei pierderi de cel puțin 30% din cifra de afaceri.

Compensația trebuie calculată pentru fiecare beneficiar în parte, evitându-se depășirea nivelului echitabil de compensație. Sumele rambursate în cadrul unui sistem de asigurări și costurile antreprenoriale obișnuite care nu au fost suportate de beneficiar trebuie deduse. Pagubele care ar fi putut face obiectul unui contract obișnuit de asigurare comercială sau care constituie un risc antreprenorial obișnuit nu sunt eligibile pentru acordarea de ajutoare. Pentru a evita depășirea nivelului echitabil de compensație, aceasta ar trebui calculată pentru fiecare

¹¹ A se vedea Hotărârea din 11 noiembrie 2004 în cauza C-73/03, Spania/Comisie, punctul 37 și Hotărârea din 23 februarie 2006 în cauzele C-346/03 și C-529/03, Giuseppe Atzeni e.a., punctul 79.

beneficiar în parte. În cazul în care sistemul de ajutoare notificat nu prevede o astfel de metodă, Statul Membru trebuie să furnizeze o explicație clară pentru situația respectivă.

Măsurile de sprijin menționate în cadrul acestui paragraf trebuie notificate Comisiei în interval de maximum un an de la evenimentul la care se referă.

4.5. Facilități fiscale și costuri salariale aferente navelor comunitare de pescuit care își desfășoară activitatea în afara apelor comunitare

În vederea descurajării operatorilor comunitari de la înregistrarea navelor de pescuit în registre din țările terțe care nu asigură un control corespunzător al activităților flotei lor de pescuit, în special în ceea ce privește pescuitul ilegal, neraportat și nereglementat, pot fi considerate drept măsuri compatibile cu Piața comună facilitățile fiscale privind impozitul pe profit pentru navele comunitare de pescuit care operează în afara apelor comunitare, precum și reducerea contribuțiilor sociale și a impozitului pe venit pentru pescarii angajați la bordul acestor nave.

Navele eligibile pentru astfel de măsuri sunt navele de pescuit care arborează pavilionul unui Stat Membru și înregistrate în registrul flotei comunitare de pescuit, care pescuiesc ton și specii similar exclusiv în afara apelor comunitare și la peste 200 de mile marine de la liniile de bază ale Statelor Membre.

În notificarea pe care o trimite, Statul Membru în cauză pune la dispoziția Comisiei informații care să indice riscul existent de radiere din registrele Statelor Membre a navelor vizate de sistemul de ajutoare.

Măsurile de sprijin menționate în cadrul acestui paragraf trebuie să dispună, pentru cazul radierii din registrul flotei comunitare de pescuit a unei nave căreia i se acordă ajutor în temeiul prezentului paragraf, returnarea de către beneficiar a ajutorului acordat în temeiul prezentului paragraf pe parcursul celor trei ani premergători radierii în cauză.

4.6. Ajutoare finanțate prin taxe parafiscale

Sistemele de ajutoare de stat finanțate prin taxe speciale, în special prin taxe parafiscale, impuse pentru anumite produse pescărești independent de originea acestora, pot fi considerate compatibile cu Piața comună atunci când sistemele de ajutoare produc beneficii atât pentru produsele locale, cât și pentru cele de import și ajutoarele îndeplinesc la rândul lor condițiile menționate în prezentele Orientări.

4.7. Ajutoare pentru comercializarea produselor pescărești din regiunile ultraperiferice

Statele Membre pot acorda ajutoare pentru cantități de produse pescărești eligibile în temeiul articolului 4 al Regulamentului (CE) nr. 791/2007 al Consiliului din 21 mai 2007 de instituire a unui regim de compensare a costurilor suplimentare apărute la comercializarea anumitor produse pescărești din regiunile ultraperiferice Insulele Azore, Madeira, Insulele Canare, Guyana Franceză și Réunion în perioada 2007-2013¹², care depășesc costurile pentru care a fost acordată o compensație în conformitate cu Regulamentul menționat.

¹² JO L 176, 06.07.2007, pag. 1.

Acest ajutor poate fi acordat exclusiv în conformitate cu condițiile stabilite la articolele 3, 4 și 5 din Regulamentul în cauză.

Valorile anuale ale acestor ajutoare suplimentare nu pot depăși valorile anuale prevăzute pentru fiecare Stat Membru în Regulamentul menționat.

4.8. Ajutoare privind flota de pescuit din regiunile ultraperiferice

În vederea punerii depline în aplicare a Declarației nr. 17 a Comisiei și a Consiliului adoptată la 14 iunie 2006, Statele Membre pot acorda ajutoare până la 31 decembrie 2008 pentru navele construite în conformitate cu condițiile de la articolul 2 punctele 4 și 5 din Regulamentul (CE) nr. 639/2004 al Consiliului din 30 martie 2004 privind gestionarea flotelor de pescuit înregistrate în regiunile ultraperiferice ale Comunității¹³ și cu condițiile relevante ale Regulamentului (CE) nr. 2792/1999 al Consiliului din 17 decembrie 1999 de definire a modalităților și condițiilor pentru acțiunile structurale ale Comunității în sectorul pescuitului¹⁴.

4.9. Ajutoare pentru alte măsuri

Ajutoarele pentru măsurile pentru care nu există dispoziții aplicabile la punctele 4.1-4.8 nu sunt, în principiu, compatibile cu Piața comună.

În cazul în care un sistem de ajutoare sau un ajutor individual prevede un astfel de sprijin, Statul Membru în cauză demonstrează că acesta se conformează principiilor stabilite la punctul 3 de mai sus, respectiv că promovează în mod clar obiectivele politicii comune din domeniul pescuitului.

5. Chestiuni procedurale

Comisia reamintește că se aplică dispozițiile Regulamentelor (CE) nr. 659/1999 și (CE) nr. 794/2004 din 21 aprilie 2004 de punere în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 659/1999 al Consiliului de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE¹⁵.

În special, în conformitate cu articolul 2 din Regulamentul (CE) nr. 794/2004, Statele Membre au obligația de a completa formularele prevăzute la Partea I și la Partea III punctul 14 din Anexa I la Regulamentul menționat.

5.1. Raport anual

Statele Membre au obligația de a transmite Comisiei rapoarte anuale, în conformitate cu articolul 6 și cu Anexa III C la Regulamentul (CE) nr. 794/2004.

¹³ JO L 102, 07.04.2004, pag. 9. Regulament, astfel cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul (CE) nr. 1646/2006 (JO L 309, 09.11.2006, pag. 1).

¹⁴ JO L 337, 30.12.1999, pag. 10. Regulament, astfel cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul (CE) nr. 485/2005 (JO L 81, 30.03.2005, pag. 1).

¹⁵ JO L 140, 30.04.2004, pag. 1. Regulament, astfel cum a fost modificat ultima dată prin Regulamentul (CE) nr. 1935/2006 (JO L 407, 30.12.2006, pag. 1).

5.2. Propuneri de măsuri corespunzătoare

În conformitate cu articolul 88 alineatul (1) din Tratatul CE, Comisia propune ca Statele Membre să își modifice până la 1 septembrie 2008 cel târziu sistemele de ajutoare existente referitoare la ajutoarele de stat pentru pescuit și acvacultură pentru a se conforma prezentelor Orientări.

Statele Membre sunt invitate să confirme în scris, până la 1 iunie 2008 cel târziu, că acceptă aceste propuneri de măsuri corespunzătoare.

Dacă un Stat Membru nu își confirmă în scris acordul până la data menționată, Comisia consideră că Statul Membru în cauză a acceptat propunerile de măsuri, cu excepția cazului în care Statul Membru respectiv își exprimă în scris, în mod explicit, dezacordul.

În cazul în care un Stat Membru nu acceptă integral sau parțial aceste propuneri până la data menționată, Comisia va acționa în conformitate cu articolul 19 alineatul (2) din Regulamentul (CE) nr. 659/1999.

5.3. Data aplicării

Comisia va aplica prezentele Orientări cu începere de la 1 aprilie 2008 pentru toate ajutoarele de stat notificate sau preconizate a fi aplicate la acea dată sau ulterior.

Acordarea unui ajutor ilegal în sensul articolului 1 litera (f) din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 va fi apreciată în conformitate cu Orientările aplicabile la momentul intrării în vigoare a actului administrative de instituire a ajutorului în cauză.

Referințele din cadrul prezentelor Orientări la Regulamente comunitare, la Orientări ale Comisiei sau la orice alt instrument adoptat de Comisie trebuie interpretate ca incluzând referințele la toate modificările acelor instrumente efectuate după data adoptării prezentelor Orientări.

Publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. C 84/16 din data 03.04.2008

**REGULAMENTUL (CE) NR. 736/2008 AL COMISIEI
din 22 iulie 2008**

**privind punerea în aplicare a articolelor 87 și 88 din Tratat în ceea ce privește
ajutoarele de stat acordate întreprinderilor mici și mijlocii active în producția,
prelucrarea și comercializarea produselor pescărești**

COMISIA COMUNITĂȚILOR EUROPENE,

având în vedere Tratatul de instituire a Comunității Europene,

având în vedere Regulamentul (CE) nr. 994/98 al Consiliului din 7 mai 1998 de aplicare a articolelor 92 și 93 din Tratatul de instituire a Comunității Europene anumitor categorii de ajutoare de stat orizontale¹, în special articolul 1 alineatul (1) litera (a) punctul (i),

după publicarea proiectului prezentului Regulament²,

după consultarea Comitetului consultativ privind ajutoarele de stat,

întrucât:

(1) Regulamentul (CE) nr. 994/98 autorizează Comisia să declare, în conformitate cu articolul 87 din Tratat, că, în anumite condiții, ajutoarele acordate întreprinderilor mici și mijlocii („IMM”) sunt compatibile cu Piața comună și nu fac obiectul obligației de notificare prevăzute la articolul 88 alineatul (3) din Tratat.

(2) Regulamentul (CE) nr. 70/2001 al Comisiei din 12 ianuarie 2001 privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE ajutorului de stat pentru întreprinderile mici și mijlocii³ nu se aplică activităților de producție, prelucrare sau comercializare a produselor pescărești și de acvacultură aflate sub incidența Regulamentului (CE) nr. 104/2000 al Consiliului din 17 decembrie 1999 privind organizarea comună a piețelor în sectorul produselor pescărești și de acvacultură⁴.

(3) Comisia a aplicat articolele 87 și 88 din Tratat în numeroase decizii cu privire la IMM active în producția, prelucrarea și comercializarea produselor pescărești și, de asemenea, și-a afirmat politica în acest domeniu, cel mai recent în Orientările comunitare pentru examinarea ajutorului de stat în domeniul pescuitului și acvaculturii⁵ (denumite în continuare „Orientările în domeniul pescuitului”). Având în vedere experiența considerabilă a Comisiei în aplicarea respectivelor articole în ceea ce privește IMM-urile active în producția, prelucrarea și comercializarea produselor pescărești, este necesar, pentru asigurarea unei monitorizări eficiente și pentru simplificarea procedurilor administrative, dar fără a reduce controlul exercitat de Comisie, ca aceasta să își poată extinde competențele conferite prin

¹ JO L 142, 14.05.1998, pag. 1.

² JO C 248, 23.10.2007, pag. 13.

³ JO L 10, 13.01.2001, pag. 33. Regulament modificat ultima dată prin Regulamentul (CE) nr. 1976/2006 (JO L 368, 23.12.2006, pag. 85).

⁴ JO L 17, 21.01.2000, pag. 22. Regulament modificat ultima dată prin Regulamentul (CE) nr. 1759/2006 (JO L 335, 01.12.2006, pag. 3).

⁵ JO C 229, 14.09.2004, pag. 5.

Regulamentul (CE) nr. 994/98 și asupra IMM-urilor active în producția, prelucrarea și comercializarea produselor pescărești, în măsura în care articolul 89 din Tratat a fost recunoscut ca fiind aplicabil acestor produse.

(4) Comisia evaluează compatibilitatea ajutoarelor de stat în sectorul pescuitului pe baza obiectivelor politicii în domeniul concurenței, precum și ale politicii comune în domeniul pescuitului (PCP).

(5) Prezentul Regulament are ca obiect tipurile de ajutoare acordate în sectorul pescuitului pe care Comisia le autorizează în mod sistematic de mai mulți ani. Respectivul ajutoare nu necesită o evaluare de la caz la caz a compatibilității lor cu Piața comună de către Comisie, cu condiția să respecte cerințele prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1198/2006 al Consiliului din 27 iulie 2006 privind Fondul european pentru pescuit⁶ și cu Regulamentul (CE) nr. 498/2007 al Comisiei din 26 martie 2007 de stabilire a unor norme detaliate pentru punerea în aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1198/2006 al Consiliului privind Fondul European pentru pescuit⁷, precum și cu alte câteva condiții. Cu toate că Regulamentul (CE) nr. 1198/2006 este în vigoare numai din 4 septembrie 2006, Comisia a dobândit, pe baza Orientărilor existente în domeniul pescuitului, suficientă experiență în aplicarea unor condiții similare pentru tipul de măsuri în cauză pentru a decide că condițiile respectivului Regulament sunt suficient de exacte pentru a justifica lipsa necesității unei evaluări de la caz la caz.

(6) Prezentul Regulament nu aduce atingere posibilității Statelor Membre de a notifica ajutoarele acordate IMM-urilor active în producția, prelucrarea și comercializarea produselor pescărești. Respectivul notificări ar trebui evaluate de Comisie în lumina prezentului Regulament și pe baza Orientărilor în domeniul pescuitului.

(7) Ajutoarele pe care un Stat Membru intenționează să le acorde în sectorul pescuitului, dar care nu intră în sfera de aplicare a prezentului Regulament sau a altor regulamente adoptate în temeiul articolului 1 din Regulamentul (CE) nr. 994/98 ar trebui să facă în continuare obiectul obligației de notificare prevăzute la articolul 88 alineatul (3) din Tratat. Respectivul ajutoare vor trebui evaluate în lumina prezentului Regulament și pe baza Orientărilor în domeniul pescuitului.

(8) Prezentul Regulament ar trebui să excepteze ajutoarele care îndeplinesc toate condițiile pe care le prevede, precum și orice sistem de ajutoare, cu condiția ca ajutoarele care pot fi acordate în cadrul respectivului sistem să îndeplinească toate condițiile menționate în prezentul Regulament. Ajutoarele individuale acordate în cadrul unui sistem de ajutoare și ajutoarele ad-hoc ar trebui să conțină o trimitere expresă la prezentul Regulament.

(9) Pentru a asigura coerența cu măsurile de ajutor finanțate de Comunitate, plafoanele pentru ajutoarele reglementate de prezentul Regulament ar trebui să fie egale cu plafoanele stabilite pentru aceleași tipuri de ajutoare, prevăzute în Anexa II la Regulamentul (CE) nr. 1198/2006.

(10) Este esențial ca niciun ajutor să nu fie acordat în situațiile în care dreptul comunitar, în special normele politicii comune în domeniul pescuitului, nu este respectat. Prin urmare, un Stat Membru poate acorda un ajutor în sectorul pescuitului numai în cazul în care măsurile finanțate și efectele lor respectă dreptul comunitar. Înainte de acordarea oricărui tip de ajutor,

⁶ JO L 223, 15.08.2006, pag. 1.

⁷ JO L 120, 10.05.2007, pag. 1.

Statele Membre ar trebui să se asigure că beneficiarii respectivului ajutor de stat respectă normele politicii comune în domeniul pescuitului.

(11) Pentru a garanta faptul că ajutorul este proporțional și limitat la valoarea necesară, pragurile ar trebui să fie exprimate, atunci când este posibil, ca intensități ale ajutorului în raport cu un ansamblu de costuri eligibile. În vederea calculării intensităților ajutorului, ajutoarele care se plătesc în mai multe tranșe ar trebui actualizate la valoarea lor în momentul acordării. Rata dobânzii care trebuie utilizată în scopul actualizării și al calculării valorii ajutorului pentru ajutoarele care nu iau forma unor subvenții ar trebui să fie rata de referință aplicabilă în momentul acordării subvenției, în conformitate cu Comunicarea Comisiei privind revizuirea metodei de stabilire a ratelor de referință și de scont⁸.

(12) Ținând seama de necesitatea stabilirii unui echilibru adecvat între minimizarea denaturării concurenței în sectorul care beneficiază de ajutor și obiectivele prezentului Regulament, acesta nu ar trebui să excepteze subvențiile individuale care depășesc o sumă maximă stabilită, indiferent dacă acestea sunt sau nu acordate în cadrul unui sistem de ajutoare exceptat în temeiul prezentului Regulament.

(13) Prezentul Regulament nu ar trebui să se aplice ajutoarelor legate de exporturi sau ajutoarelor care favorizează produsele naționale în raport cu cele importate. În special, prezentul Regulament nu ar trebui să se aplice ajutoarelor destinate înființării și exploatării unei rețele de distribuție în alte țări. Ajutoarele pentru acoperirea costurilor de participare la târgurile comerciale sau a costurilor studiilor sau serviciilor de consultanță necesare pentru lansarea unui produs nou sau deja existent pe o piață nouă nu ar trebui să constituie în mod normal ajutoare la export.

(14) Ajutoarele acordate întreprinderilor în dificultate în sensul Orientărilor comunitare privind ajutoarele de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor în dificultate⁹ ar trebui evaluate în lumina respectivelor Orientări, pentru a împiedica nerespectarea acestora. Prin urmare, ajutoarele destinate acestor întreprinderi ar trebui excluse din sfera de aplicare a prezentului Regulament. Pentru a reduce povara administrativă a Statelor Membre atunci când acordă ajutoare reglementate de prezentul Regulament, definiția a ceea ce trebuie să se înțeleagă prin întreprindere în dificultate ar trebui simplificată în raport cu definiția utilizată în respectivele Orientări. Mai mult decât atât, IMM-urile constituite în societate de mai puțin de trei ani nu ar trebui considerate ca fiind în dificultate în această perioadă în scopul aplicării prezentului Regulament, cu excepția cazului în care respectă criteriile prevăzute de legislația națională pentru a face obiectul unor proceduri colective de insolvență. Simplificările nu ar trebui să aducă atingere calificării respectivelor IMM-uri în temeiul Orientărilor menționate anterior în ceea ce privește ajutoarele care nu intră sub incidența prezentului Regulament, IMM-uri care fac în continuare obiectul definiției complete prevăzute în respectivele Orientări.

(15) Comisia trebuie să se asigure că ajutoarele autorizate nu afectează condițiile de comercializare într-un mod contrar interesului general. Prin urmare, ajutoarele acordate unui beneficiar care face obiectul unui ordin de recuperare în urma unei decizii anterioare a Comisiei prin care un ajutor este declarat ilegal și incompatibil cu Piața comună trebuie excluse din sfera de aplicare a prezentului Regulament. Drept consecință, orice ajutor ad-hoc

⁸ JO C 14, 19.01.2008, pag. 6.

⁹ JO C 244, 01.10.2004, pag. 2.

plătit unui astfel de beneficiar și orice sistem de ajutoare care nu conține o dispoziție expresă de excludere a acestor beneficiari se supun în continuare obligațiilor de notificare prevăzute la articolul 88 alineatul (3) din Tratat. Această dispoziție nu ar trebui să afecteze așteptările legitime ale beneficiarilor sistemelor de ajutoare care nu fac obiectul unor ordine de recuperare în curs.

(16) Pentru a elimina diferențele care ar putea duce la denaturarea concurenței și pentru a facilita coordonarea dintre diferitele inițiative comunitare și naționale privind IMM-urile, definiția termenului „întreprinderi mici și mijlocii” utilizată în prezentul Regulament ar trebui să fie cea prevăzută în Anexa I la Regulamentul (CE) nr. 70/2001.

(17) În vederea asigurării transparenței, a unui tratament egal și a unei monitorizări eficiente, prezentul Regulament nu ar trebui să se aplice decât ajutoarelor transparente. Ajutorul transparent este ajutorul pentru care poate fi calculat exact echivalentul-subvenție brut ex ante, fără a trebui să se procedeze la o evaluare a riscurilor. În special ajutoarele constând în împrumuturi ar trebui considerate transparente atunci când echivalentul-subvenție brut s-a calculat pe baza ratei de referință prevăzute în Comunicarea Comisiei privind revizuirea metodei de stabilire a ratelor de referință și de scont¹⁰. Ajutoarele constând în măsuri fiscale ar trebui considerate transparente atunci când măsurile prevăd un plafon care garantează că pragul aplicabil nu este depășit.

(18) Ajutoarele constând în sisteme de garantare ar trebui considerate transparente atunci când metoda de calcul a echivalentului-subvenție brut a fost aprobată în urma notificării acesteia Comisiei. Comisia va examina aceste notificări pe baza Comunicării Comisiei privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE ajutoarelor de stat sub formă de garanții¹¹. Ajutoarele constând în sisteme de garantare ar trebui considerate transparente și atunci când beneficiarul este un IMM, iar echivalentul-subvenție brut s-a calculat pe baza primelor safe-harbour prevăzute în Secțiunile 3.3 și 3.5 din respectiva Comunicare.

(19) Având în vedere dificultatea calculării echivalentului-subvenție al ajutoarelor sub formă de avansuri rambursabile, aceste ajutoare nu ar trebui să intre sub incidența prezentului Regulament, cu excepția cazului în care valoarea totală a avansului rambursabil este inferioară pragului de notificare individual aplicabil și intensităților maxime ale ajutoarelor prevăzute de prezentul Regulament.

(20) Ținând seama de articolul 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat, ajutoarele nu ar trebui să aibă numai efectul de a reduce, permanent sau periodic, costurile de exploatare pe care beneficiarul ar trebui în mod normal să le suporte, ci ar trebui să fie proporționale cu handicapurile care trebuie depășite pentru a garanta obținerea avantajelor socio-economice considerate a fi de interes comunitar. Ajutoarele de stat destinate exclusiv ameliorării situației financiare a producătorilor, dar care nu contribuie sub nicio formă la dezvoltarea sectorului, în special ajutoarele acordate exclusiv pe baza prețurilor, a cantității, a unității de producție sau a unității de mijloace de producție, sunt considerate ajutoare de exploatare, care sunt incompatibile cu Piața comună. Mai mult, aceste ajutoare riscă să interfereze cu mecanismele organizării comune a pieței. Prin urmare, sfera de aplicare a prezentului Regulament ar trebui limitată la ajutoarele pentru investiții, precum și la ajutoarele pentru anumite măsuri socio-economice.

¹⁰ JO C 14, 19.01.2008, pag. 6.

¹¹ JO C 155, 20.06.2008, pag. 10.

(21) Pentru a garanta acordarea unor ajutoare care sunt necesare și care funcționează ca stimulent în dezvoltarea anumitor activități, prezentul Regulament nu ar trebui să se aplice ajutoarelor pentru activități pe care beneficiarul le-ar întreprinde în condiții normale de piață chiar și în lipsa acestora. Existența unor astfel de stimulente ar trebui recunoscută atunci când, înainte de a demara activitățile legate de executarea proiectului sau a activităților subvenționate, beneficiarul prezintă Statului Membru o cerere.

(22) Pentru a stabili dacă pragurile individuale de notificare și intensitățile maxime ale ajutoarelor prevăzute de prezentul Regulament sunt respectate, ar trebui luată în considerare valoarea totală a ajutoarelor de stat acordate pentru activitatea sau proiectul subvenționat, indiferent dacă ajutorul respectiv este finanțat din surse locale, regionale, naționale sau comunitare.

(23) Prezentul Regulament are ca obiect următoarele ajutoare: ajutoare pentru încetarea temporară sau permanentă a activităților de pescuit, ajutoare pentru finanțarea măsurilor socioeconomice, ajutoare pentru investiții productive în acvacultură, ajutoare în favoarea măsurilor pentru mediul acvatic, ajutoare pentru măsuri de sănătate publică și animală, ajutoare pentru pescuitul în apele interioare, ajutoare pentru prelucrarea și comercializarea produselor de pescuit și de acvacultură, ajutoare pentru măsuri de interes comun care sunt puse în aplicare cu sprijinul activ al operatorilor sau de organizațiile care acționează în numele producătorilor sau de alte organizații recunoscute de Statele Membre, ajutoare pentru măsuri de interes comun destinate protejării și dezvoltării faunei și florei acvatice, punând totodată în valoare mediul acvatic, ajutoare pentru investiții în porturi de pescuit, locuri de debarcare și adăposturi publice sau private, ajutoare pentru măsuri de interes comun destinate să pună în aplicare o politică de îmbunătățire a calității și promovării, de dezvoltare de piețe noi sau campanii de promovare pentru produsele pescărești și de acvacultură, ajutoare pentru proiecte-pilot, ajutoare de modificare pentru reafectarea navelor de pescuit și ajutoare pentru asistență tehnică.

(24) Atunci când scutirile fiscale prevăzute la articolul 14 din Directiva 2003/96/CE a Consiliului din 27 octombrie 2003 privind restructurarea cadrului comunitar de impozitare a produselor energetice și a electricității¹² se aplică în mod egal întregului sector al pescuitului, Comisia consideră că acestea pot contribui la dezvoltarea sectorului și pot servi interesului comun. Aceste scutiri au fost aplicate în mod egal de către toate Statele Membre, iar experiența acumulată în aplicarea acestor măsuri în temeiul Regulamentului (CE) nr. 1595/2004 a demonstrat că nu au avut efecte negative asupra condițiilor de comercializare și contribuie la realizarea obiectivelor politicii comune în domeniul pescuitului, asigurând condiții economice și sociale durabile. Ținând seama de transparența măsurii, dat fiind că ajutorul se calculează pe baza cantității reale de combustibil utilizate de navă, precum și de faptul că prezentul Regulament se aplică numai IMM-urilor, iar marea majoritate a întreprinderilor de pescuit din Uniunea Europeană sunt IMM-uri (majoritatea întreprinderilor care beneficiază de aceste scutiri fiscale sunt societăți mici, care dețin o singură navă), Comisia consideră că astfel de măsuri nu vor denatura în mod inadecvat concurența și nici nu vor afecta condițiile de comercializare în detrimentul interesului comun. În consecință, astfel de scutiri fiscale ar trebui să fie declarate, în măsura în care constituie ajutoare de stat, compatibile cu Piața comună și exceptate de la obligația de notificare prevăzută la articolul

¹² JO L 283, 31.10.2003, pag. 51. Directivă modificată ultima dată prin Directiva 2004/75/CE (JO L 157, 30.04.2004, pag. 100).

88 alineatul (3) din Tratatul CE, cu condiția să respecte dispozițiile respectivelor Directive și să fie aplicabile întregului sector al pescuitului. În afară de aceasta, prezentul Regulament ar trebui, în anumite condiții, să declare ca fiind compatibile cu Piața comună și exceptate de la obligația de notificare prevăzută la articolul 88 alineatul (3) din Tratat scutirile sau reducerile fiscale aplicabile activităților de pescuit în apele interioare și lucrărilor piscicole pe care Statele Membre le pot introduce în conformitate cu articolul 15 din Directiva 2003/96/CE a Consiliului.

(25) Pentru a asigura transparența și monitorizarea eficientă a ajutoarelor, în conformitate cu articolul 3 din Regulamentul (CE) nr. 994/98, este necesară stabilirea unui formular tip prin intermediul căruia Statele Membre să poată furniza Comisiei informații sintetizate de fiecare dată când, în conformitate cu prezentul Regulament, se aplică un sistem de ajutoare sau un ajutor individual. Comisia va atribui un număr de identificare fiecărei măsuri de ajutor care îi este comunicată. Atribuirea unui număr de identificare pentru o măsură de ajutor nu înseamnă că s-a procedat la o examinare de către Comisie a conformității ajutorului cu condițiile prevăzute de prezentul Regulament. Prin urmare, nu se creează așteptări legitime din partea Statului Membru sau a beneficiarului cu privire la compatibilitatea măsurii de ajutor cu prezentul Regulament.

(26) Din aceleași motive, Comisia ar trebui să stabilească cerințe specifice cu privire la forma și conținutul rapoartelor anuale care trebuie prezentate Comisiei de Statele Membre. În plus, este necesar să se stabilească norme privind evidențele pe care trebuie să le păstreze Statele Membre cu privire la sistemele de ajutoare și la ajutoarele individuale exceptate în temeiul prezentului Regulament, în conformitate cu cerințele prevăzute la articolul 15 din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 al Consiliului din 22 martie 1999 de stabilire a normelor de aplicare a articolului 93 din Tratatul CE¹³.

(27) În vederea monitorizării punerii în aplicare a prezentului Regulament, Comisia ar trebui să fie, de asemenea, în măsură să obțină de la Statele Membre toate informațiile necesare cu privire la măsurile întreprinse în baza prezentului Regulament. Nefurnizarea, de către Statele Membre, într-un termen rezonabil de timp, a informațiilor cu privire la aceste măsuri de ajutor poate fi considerată, prin urmare, o indicație a faptului că nu sunt respectate condițiile prevăzute de prezentul Regulament. Prin urmare, dacă un Stat Membru nu furnizează informații care să permită monitorizarea unei măsuri de ajutor, Comisia poate decide că, în ceea ce privește Statul Membru în cauză, Regulamentul sau o parte relevantă din acesta ar trebui retras și că toate măsurile ulterioare de ajutor, inclusiv noile măsuri de ajutor individual luate pe baza sistemelor de ajutoare reglementate anterior de prezentul Regulament, trebuie notificate Comisiei în conformitate cu articolul 88 din Tratat. De îndată ce Statul Membru furnizează informații corecte și complete, Comisia ar trebui să permită reluarea aplicării integrale a Regulamentului.

(28) Ținând seama de data expirării Regulamentului (CE) nr. 1198/2006 și de faptul că toate condițiile de acordare a ajutoarelor în temeiul prezentului Regulament au fost aliniate la condițiile prevăzute pentru punerea în aplicare a Fondului european pentru pescuit, este necesară limitarea perioadei de aplicare a prezentului Regulament la perioada de aplicare a Regulamentului (CE) nr. 1198/2006. În cazul în care perioada de aplicare a prezentului

¹³ JO L 83, 27.03.1999, pag. 1. Regulament modificat ultima dată prin Regulamentul (CE) nr. 1791/2006 (JO L 363, 20.12.2006, pag. 1).

Regulament expiră fără a mai fi prelungită, sistemele de ajutoare exceptate prin prezentul Regulament continuă să fie exceptate pe o perioadă de șase luni.

(29) Este necesar să se prevadă dispoziții tranzitorii în ceea ce privește notificările pendinte la data intrării în vigoare a prezentului Regulament, ajutoarele acordate înainte de data intrării în vigoare a prezentului Regulament care nu au fost notificate, încălcându-se astfel obligația prevăzută la articolul 88 alineatul (3) din Tratat, precum și ajutoarele care îndeplinesc condițiile prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 1595/2004 al Comisiei din 8 septembrie 2004 de aplicare a articolelor 87 și 88 din Tratatul CE ajutoarelor de stat acordate întreprinderilor mici și mijlocii active în producția, prelucrarea și comercializarea de produse pescărești¹⁴,

ADOPTĂ PREZENTUL REGULAMENT:

CAPITOLUL 1 Dispoziții comune

Art. 1 Sfera de aplicare

(1) Prezentul Regulament se aplică ajutoarelor transparente acordate întreprinderilor mici și mijlocii („IMM”) active în producția, prelucrarea și comercializarea produselor pescărești.

(2) Prezentul Regulament nu se aplică:

(a) ajutoarelor a căror valoare este fixată pe baza prețului sau a cantității produselor introduse pe piață;

(b) ajutoarelor pentru activitățile legate de exporturi, și anume ajutoarelor care vizează în mod direct cantitățile exportate, ajutoarelor pentru crearea și exploatarea unei rețele de distribuție sau altor cheltuieli curente privind activitățile legate de exporturi;

(c) ajutoarelor condiționate de utilizarea produselor naționale în detrimentul celor importate;

(d) ajutoarelor acordate întreprinderilor în dificultate;

(e) sistemelor de ajutoare care nu exclud în mod explicit plata ajutoarelor individuale în favoarea unei întreprinderi care face obiectul unui ordin de recuperare în curs în urma unei decizii anterioare a Comisiei conform căreia ajutorul este declarat ilegal și incompatibil cu Piața comună;

(f) ajutoarelor ad-hoc în favoarea unei întreprinderi care face obiectul unui ordin de recuperare în curs în urma unei Decizii anterioare a Comisiei conform căreia un ajutor este declarat ilegal și incompatibil cu Piața comună.

(3) Prezentul Regulament nu se aplică ajutoarelor acordate în favoarea proiectelor individuale care implică cheltuieli eligibile mai mari de 2 milioane EUR sau în cazul în care valoarea ajutoarelor depășește 1 milion EUR per beneficiar pe an.

¹⁴ JO L 291, 14.09.2004, pag. 3.

Art. 2 Definiții

În sensul prezentului Regulament, se aplică următoarele definiții:

(a) „ajutor” înseamnă orice măsură care îndeplinește toate criteriile prevăzute la articolul 87 alineatul (1) din Tratat;

(b) „sistem de ajutoare” înseamnă orice act pe baza căruia, fără să fie nevoie de măsuri de punere în aplicare suplimentare, pot fi acordate ajutoare individuale întreprinderilor definite în cadrul actului într-un mod general și abstract, precum și orice act pe baza căruia pot fi acordate ajutoare care nu sunt legate de un proiect specific, uneia sau mai multor întreprinderi, pentru o perioadă nedefinită de timp și/sau pentru o valoare nedefinită;

(c) „ajutoare individuale” înseamnă ajutoarele ad-hoc și ajutoarele care trebuie notificate, acordate pe baza unui sistem de ajutoare;

(d) „ajutoare ad-hoc” înseamnă ajutoarele individuale care nu sunt acordate pe baza unui sistem de ajutoare;

(e) „intensitatea ajutorului” înseamnă valoarea ajutorului exprimată ca procent din costurile eligibile;

(f) „produs pescăresc” înseamnă atât produsele capturate în mare sau în apele interioare, cât și produsele de acvacultură enumerate la articolul 1 din Regulamentul (CE) nr. 104/2000;

(g) „întreprinderi mici și mijlocii” („IMM”) înseamnă întreprinderile mici și mijlocii definite la articolul 2 alineatul (7) din Regulamentul (CE) nr. 800/2008 al Comisiei din 2 iulie 2008 privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratat de declarare a anumitor categorii de ajutoare compatibile cu Piața comună¹⁵;

(h) „ajutor transparent” înseamnă ajutorul pentru care poate fi calculat exact echivalentul-subvenție brut ex ante, fără a trebui să se procedeze la o evaluare a riscurilor;

(i) „întreprindere în dificultate” înseamnă o întreprindere care îndeplinește următoarele condiții:

- în cazul unei societăți cu răspundere limitată, dacă mai mult de jumătate din capitalul social a dispărut, peste un sfert din acest capital fiind pierdut în cursul ultimelor 12 luni; sau

- în cazul unei societăți comerciale în care cel puțin unii dintre asociați au răspundere nelimitată pentru datoriile societății, dacă mai mult de jumătate din capitalul propriu, așa cum este înscris în conturile societății, a dispărut, peste un sfert din acest capital fiind pierdut în cursul ultimelor 12 luni; sau

- indiferent de tipul societății comerciale în cauză, în cazul în care îndeplinește criteriile prevăzute de legislația națională pentru a face obiectul procedurilor colective de insolvență.

¹⁵ JO L 214, 09.08.2008, pag. 3.

Art. 3 Condiții de exceptare

(1) Ajutoarele ad-hoc, care respectă toate condițiile prezentului Regulament, sunt compatibile cu Piața comună în sensul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat și sunt exceptate de la obligația de notificare prevăzută la articolul 88 alineatul (3) din Tratat, cu condiția ca informațiile sintetizate prevăzute la articolul 25 alineatul (1) să fi fost comunicate și ca ajutoarele să conțină o trimitere explicită la prezentul Regulament, citându-i titlul și indicând referința publicării sale în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene.

(2) Sistemele de ajutoare care îndeplinesc toate condițiile prevăzute de prezentul Regulament sunt compatibile cu Piața comună în sensul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat și sunt exceptate de la obligația de notificare prevăzută la articolul 88 alineatul (3) din Tratat, cu condiția ca informațiile sintetizate prevăzute la articolul 25 alineatul (1) să fi fost comunicate, ca orice ajutor individual care ar fi putut fi acordat în cadrul unui astfel de sistem să îndeplinească toate condițiile prevăzute de prezentul Regulament și ca sistemul să conțină o trimitere explicită la prezentul Regulament, citându-i titlul și indicând referința publicării sale în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene.

(3) Ajutoarele individuale acordate în cadrul unui sistem menționat la alineatul (2) sunt compatibile cu Piața comună în sensul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat și sunt exceptate de la obligația de notificare prevăzută la articolul 88 alineatul (3) din Tratat, cu condiția ca ajutoarele acordate direct să îndeplinească toate condițiile prevăzute de prezentul Regulament, ca informațiile sintetizate prevăzute la articolul 25 alineatul (1) să fi fost comunicate și ca măsurile de ajutor individual să conțină o trimitere expresă la prezentul Regulament, citându-i titlul și indicând referința publicării sale în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene.

(4) Înainte de a acorda un ajutor în temeiul prezentului Regulament, Statele Membre verifică dacă măsurile finanțate și efectele acestora respectă dreptul comunitar.

(5) Măsurile de ajutor sunt exceptate în temeiul prezentului Regulament numai în măsura în care prevăd în mod explicit că, în perioada în care este acordat ajutorul, beneficiarii ajutorului respectă normele politicii comune în domeniul pescuitului și că subvenția trebuie returnată proporțional cu gravitatea nerespectării în cazul în care, în perioada respectivă, se descoperă că beneficiarul nu respectă normele politicii comune în domeniul pescuitului.

Art. 4 Intensitatea ajutoarelor și costurile eligibile

(1) În scopul calculării intensității ajutoarelor, se utilizează cifrele valabile înaintea aplicării deducerilor fiscale sau a altor taxe. În cazul în care un ajutor se acordă sub o altă formă decât sub formă de subvenție, valoarea ajutorului este egală cu echivalentul-subvenție al ajutorului. Ajutoarele care pot fi plătite în mai multe tranșe se actualizează la valoarea lor în momentul acordării. Rata dobânzii care trebuie aplicată la actualizare este rata de referință aplicabilă la data acordării. În cazurile în care ajutoarele se acordă sub formă de scutiri sau de reduceri fiscale, sub rezerva respectării unei anumite intensități a ajutoarelor definite în echivalent-subvenție brut, tranșele ajutorului se actualizează pe baza ratelor de referință aplicabile în diferitele momente în care se aplică avantajele fiscale.

(2) Costurile eligibile îndeplinesc cerințele articolului 55 alineatele (2) și (5) din Regulamentul (CE) nr. 1198/2006 și ale articolului 26 din Regulamentul (CE) nr. 489/2007 și sunt însoțite de documente justificative clare și detaliate.

Art. 5 Transparența ajutoarelor

(1) Prezentul Regulament se aplică numai ajutoarelor transparente. În special următoarele tipuri de ajutoare sunt considerate transparente:

(a) subvenții directe și subvenții la dobândă;

(b) ajutoarele care constau în împrumuturi, atunci când echivalentul-subvenție brut a fost calculat pe baza ratelor de referință în vigoare în momentul acordării ajutoarelor și ținând seama de existența unor garanții normale și/sau a unor riscuri anormale asociate împrumutului;

(c) ajutoare care constau în sisteme de garantare,

- atunci când metoda de calcul a echivalentului-subvenție brut a fost acceptată în urma notificării acesteia Comisiei, iar metoda aprobată vizează în mod explicit tipul de garanții și tipul de tranzacții care stau la baza acestora în contextul aplicării prezentului Regulament;

sau

- atunci când echivalentul-subvenție brut s-a calculat pe baza primelor safe-harbour prevăzute în Comunicarea Comisiei privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE ajutoarelor de stat sub formă de garanții;

(d) ajutoarele care constau în măsuri fiscale sunt considerate transparente atunci când măsurile prevăd un plafon care garantează că plafonul aplicabil nu este depășit.

(2) Următoarele tipuri de ajutoare nu sunt considerate transparente:

(a) ajutoarele care constau în infuzii de capital;

(b) ajutoarele care constau în măsuri privind capitalul de risc;

(3) Ajutoarele sub formă de avansuri rambursabile sunt considerate transparente numai în cazul în care valoarea maximă a avansului rambursabil nu depășește pragul aplicabil prevăzut de prezentul Regulament. În cazul în care pragul este exprimat ca intensitate a ajutorului, valoarea totală a avansului rambursabil, exprimată ca procent din costurile eligibile, nu poate depăși intensitatea aplicabilă a ajutorului.

Art. 6 Cumul

(1) Pentru a stabili dacă pragurile individuale de notificare prevăzute la articolul 1 alineatul (3) și intensitățile maxime ale ajutorului prevăzute în Capitolul 2 sunt respectate, este luată în considerare valoarea totală a măsurilor de ajutor de stat acordat pentru activitatea sau proiectul subvenționat, indiferent dacă ajutorul respectiv este finanțat din surse locale, regionale, naționale sau comunitare.

(2) Ajutoarele exceptate prin prezentul Regulament pot fi cumulate cu orice alt ajutor exceptat în temeiul prezentului Regulament, în măsura în care aceste ajutoare vizează costuri eligibile identificabile diferite.

(3) Ajutoarele exceptate în temeiul prezentului Regulament nu se cumulează cu niciun alt ajutor care face obiectul unei exceptări în temeiul prezentului Regulament, nici cu ajutoare de minimis care îndeplinesc condițiile prevăzute de Regulamentul (CE) nr. 875/2007 al Comisiei¹⁶ sau cu alte fonduri comunitare legate de aceleași costuri eligibile - care se suprapun parțial sau integral - în cazul în care un astfel de cumul ar conduce la depășirea intensității maxime a ajutoarelor sau a valorii maxime aplicabile respectivelor ajutoare în temeiul prezentului Regulament.

Art. 7 Efect stimulat

(1) Prezentul Regulament exceptează numai ajutoarele care au un efect stimulat.

(2) Ajutoarele sunt considerate a avea un efect stimulat în cazul în care permit beneficiarului să desfășoare activități sau proiecte pe care nu le-ar fi desfășurat în absența ajutorului. Această condiție este considerată îndeplinită în cazul în care, înainte de a demara proiectul sau activitatea, beneficiarul prezintă Statului Membru în cauză o cerere de ajutor.

(3) Condiția prevăzută la alineatul (2) nu se aplică măsurilor fiscale care instituie un drept legal la ajutor, pe baza unor criterii obiective și fără ca Statul Membru să exercite o putere discreționară, în cazul în care aceste măsuri fiscale au fost adoptate înainte de demararea proiectului sau a activității subvenționate.

(4) În cazul în care nu sunt îndeplinite condițiile de la alineatele (1)-(3), întreaga măsură de ajutor nu va fi scutită în temeiul prezentului Regulament.

CAPITOLUL 2 Categorii de ajutoare

Art. 8 Ajutoare pentru încetarea permanentă a activităților de pescuit

Ajutoarele pentru încetarea permanentă a activităților de pescuit de către navele de pescuit sunt compatibile cu Piața comună în sensul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat și sunt exceptate de la obligația de notificare prevăzută la articolul 88 alineatul (3) din Tratat cu condiția ca:

(a) ajutoarele să îndeplinească condițiile prevăzute la articolul 23 din Regulamentul (CE) nr. 1198/2006 și la articolul 4 din Regulamentul (CE) nr. 498/2007; și

(b) valoarea ajutoarelor să nu depășească, în echivalențsubvenție, nivelul total al contribuțiilor publice stabilit în Anexa II la Regulamentul (CE) nr. 1198/2006.

¹⁶ JO L 193, 25.07.2007, pag. 6.

Art. 9 Ajutoare pentru încetarea temporară a activităților de pescuit

Ajutoarele pentru încetarea temporară a activităților de pescuit pentru pescari și armatori sunt compatibile cu Piața comună în sensul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat și sunt exceptate de la obligația de notificare prevăzută la articolul 88 alineatul (3) din Tratat cu condiția ca:

(a) ajutoarele să îndeplinească condițiile prevăzute la articolul 24 din Regulamentul (CE) nr. 1198/2006; și

(b) valoarea ajutoarelor să nu depășească, în echivalent-subvenție, nivelul total al contribuțiilor publice stabilit în Anexa II la Regulamentul (CE) nr. 1198/2006.

Art. 10 Ajutoare pentru compensarea socioeconomică pentru gestionarea flotei

Ajutoarele pentru finanțarea măsurilor socio-economice sunt compatibile cu Piața comună în sensul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat și sunt exceptate de la obligația de notificare prevăzută la articolul 88 alineatul (3) din Tratat cu condiția ca:

(a) ajutoarele să îndeplinească condițiile prevăzute la articolul 26 alineatul (3) și articolul 27 din Regulamentul (CE) nr. 1198/2006 și la articolul 8 din Regulamentul (CE) nr. 498/2007; și

(b) valoarea ajutoarelor să nu depășească, în echivalent-subvenție, nivelul total al contribuțiilor publice stabilit în Anexa II la Regulamentul (CE) nr. 1198/2006.

Art. 11 Ajutoare pentru investiții productive în acvacultură

Ajutoarele pentru investiții productive în acvacultură sunt compatibile cu Piața comună în sensul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat și sunt exceptate de la obligația de notificare prevăzută la articolul 88 alineatul (3) din Tratat cu condiția ca:

(a) ajutoarele să îndeplinească condițiile prevăzute la articolele 28 și 29 din Regulamentul (CE) nr. 1198/2006 și la articolele 9 și 10 din Regulamentul (CE) nr. 498/2007; și

(b) valoarea ajutoarelor să nu depășească, în echivalent-subvenție, nivelul total al contribuțiilor publice stabilit în Anexa II la Regulamentul (CE) nr. 1198/2006.

Art. 12 Ajutoare în favoarea măsurilor pentru mediul acvatic

Ajutoarele pentru compensarea utilizării unor metode adecvate de producție a acvaculturii, care contribuie la protecția și ameliorarea mediului, precum și la conservarea naturii, sunt compatibile cu Piața comună în sensul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat și sunt exceptate de la obligația de notificare prevăzută la articolul 88 alineatul (3) din Tratat cu condiția ca:

(a) ajutoarele să îndeplinească condițiile prevăzute la articolele 28 și 30 din Regulamentul (CE) nr. 1198/2006 și la articolul 11 din Regulamentul (CE) nr. 498/2007; și

(b) valoarea ajutoarelor să nu depășească, în echivalent-subvenție, nivelul total al contribuțiilor publice stabilit în Anexa II la Regulamentul (CE) nr. 1198/2006.

Art. 13 Ajutoare pentru măsuri de sănătate publică

Ajutoarele de compensare a cultivatorilor de moluște pentru încetarea temporară a recoltării moluștelor sunt compatibile cu Piața comună în sensul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat și sunt exceptate de la obligația de notificare prevăzută la articolul 88 alineatul (3) din Tratat cu condiția ca:

- (a) ajutoarele să îndeplinească condițiile prevăzute la articolele 28 și 31 din Regulamentul (CE) nr. 1198/2006; și
- (b) valoarea ajutoarelor să nu depășească, în echivalent-subvenție, nivelul total al contribuțiilor publice stabilit în Anexa II la Regulamentul (CE) nr. 1198/2006.

Art. 14 Ajutoare pentru măsuri de sănătate animală

Ajutoarele pentru măsuri de sănătate animală sunt compatibile cu Piața comună în sensul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat și sunt exceptate de la obligația de notificare prevăzută la articolul 88 alineatul (3) din Tratat cu condiția ca:

- (a) ajutoarele să îndeplinească condițiile prevăzute la articolele 28 și 32 din Regulamentul (CE) nr. 1198/2006 și la articolul 12 din Regulamentul (CE) nr. 498/2007; și
- (b) valoarea ajutoarelor să nu depășească, în echivalent-subvenție, nivelul total al contribuțiilor publice stabilit în Anexa II la Regulamentul (CE) nr. 1198/2006.

Art. 15 Ajutoare pentru pescuitul în apele interioare

Ajutoarele pentru pescuitul în apele interioare sunt compatibile cu Piața comună în sensul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat și sunt exceptate de la obligația de notificare prevăzută la articolul 88 alineatul (3) din Tratat cu condiția ca:

- (a) ajutoarele să îndeplinească condițiile prevăzute la articolul 33 din Regulamentul (CE) nr. 1198/2006 și la articolul 13 din Regulamentul (CE) nr. 498/2007; și
- (b) valoarea ajutoarelor să nu depășească, în echivalent-subvenție, nivelul total al contribuțiilor publice stabilit în Anexa II la Regulamentul (CE) nr. 1198/2006.

Art. 16 Ajutoare pentru prelucrare și comercializare

Ajutoarele pentru prelucrarea și comercializarea produselor pescărești sunt compatibile cu Piața comună în sensul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat și sunt exceptate de la obligația de notificare prevăzută la articolul 88 alineatul (3) din Tratat cu condiția ca:

- (a) ajutoarele să îndeplinească condițiile prevăzute la articolele 34 și 35 din Regulamentul (CE) nr. 1198/2006 și la articolul 14 din Regulamentul (CE) nr. 498/2007; și
- (b) valoarea ajutoarelor să nu depășească, în echivalent-subvenție, nivelul total al contribuțiilor publice stabilit în Anexa II la Regulamentul (CE) nr. 1198/2006.

Art. 17 Ajutoare pentru acțiuni colective

Ajutoarele pentru măsuri de interes comun care sunt puse în aplicare cu sprijinul activ al operatorilor sau de organizațiile care acționează în numele producătorilor sau de alte organizații recunoscute de Statele Membre sunt compatibile cu Piața comună în sensul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat și sunt exceptate de la obligația de notificare prevăzută la articolul 88 alineatul (3) din Tratat cu condiția ca:

(a) ajutoarele să îndeplinească condițiile prevăzute la articolele 36 și 37 din Regulamentul (CE) nr. 1198/2006 și la articolul 15 din Regulamentul (CE) nr. 498/2007; și

(b) valoarea ajutoarelor să nu depășească, în echivalent-subvenție, nivelul total al contribuțiilor publice stabilit în Anexa II la Regulamentul (CE) nr. 1198/2006.

Art. 18 Ajutoare pentru măsuri destinate protejării și dezvoltării faunei și florei acvatice

Ajutoarele pentru măsuri de interes comun destinate protejării și dezvoltării faunei și florei acvatice, care pun totodată în valoare mediul acvatic, sunt compatibile cu Piața comună în sensul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat și sunt exceptate de la obligația de notificare prevăzută la articolul 88 alineatul (3) din Tratat cu condiția ca:

(a) ajutoarele să îndeplinească condițiile prevăzute la articolele 36 și 38 din Regulamentul (CE) nr. 1198/2006 și la articolul 16 din Regulamentul (CE) nr. 498/2007; și

(b) valoarea ajutoarelor să nu depășească, în echivalent-subvenție, nivelul total al contribuțiilor publice stabilit în Anexa II la Regulamentul (CE) nr. 1198/2006.

Art. 19 Ajutoare pentru investiții în porturi de pescuit, locuri de debarcare și adăposturi

Ajutoarele pentru investiții în porturi de pescuit, locuri de debarcare și adăposturi publice sau private sunt compatibile cu Piața comună în sensul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat și sunt exceptate de la obligația de notificare prevăzută la articolul 88 alineatul (3) din Tratat cu condiția ca:

(a) ajutoarele să îndeplinească condițiile prevăzute la articolele 36 și 39 din Regulamentul (CE) nr. 1198/2006 și la articolul 17 din Regulamentul (CE) nr. 498/2007; și

(b) valoarea ajutoarelor să nu depășească, în echivalent-subvenție, nivelul total al contribuțiilor publice stabilit în Anexa II la Regulamentul (CE) nr. 1198/2006.

Art. 20 Ajutoare pentru dezvoltarea de piețe noi și campanii de promovare

Ajutoarele pentru măsuri de interes comun destinate să pună în aplicare o politică de creștere a calității și a valorii, dezvoltarea de piețe noi sau campanii de promovare pentru produsele pescărești și de acvacultură sunt compatibile cu Piața comună în sensul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat și sunt exceptate de la obligația de notificare prevăzută la articolul 88 alineatul (3) din Tratat cu condiția ca:

(a) ajutoarele să îndeplinească condițiile prevăzute la articolele 36 și 40 din Regulamentul (CE) nr. 1198/2006 și la articolul 18 din Regulamentul (CE) nr. 498/2007; și

(b) valoarea ajutoarelor să nu depășească, în echivalent-subvenție, nivelul total al contribuțiilor publice stabilit în Anexa II la Regulamentul (CE) nr. 1198/2006.

Art. 21 Ajutoare pentru proiecte-pilot

Ajutoarele pentru proiecte-pilot sunt compatibile cu Piața comună în sensul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat și sunt exceptate de la obligația de notificare prevăzută la articolul 88 alineatul (3) din Tratat cu condiția ca:

(a) ajutoarele să îndeplinească condițiile prevăzute la articolele 36 și 41 din Regulamentul (CE) nr. 1198/2006 și la articolul 19 din Regulamentul (CE) nr. 498/2007; și

(b) valoarea ajutoarelor să nu depășească, în echivalent-subvenție, nivelul total al contribuțiilor publice stabilit în Anexa II la Regulamentul (CE) nr. 1198/2006.

Art. 22 Ajutoare pentru modificare pentru reafectarea navelor de pescuit

Ajutoarele de modificare pentru reafectarea navelor de pescuit aflate sub pavilionul unui Stat Membru și înmatriculate în Comunitate în scopuri de formare sau cercetare în sectorul pescuitului sau pentru alte activități decât pescuitul sunt compatibile cu Piața comună în sensul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat și sunt exceptate de la obligația de notificare prevăzută la articolul 88 alineatul (3) din Tratat cu condiția ca:

(a) ajutoarele să îndeplinească condițiile prevăzute la articolele 36 și 42 din Regulamentul (CE) nr. 1198/2006 și la articolul 20 din Regulamentul (CE) nr. 498/2007; și

(b) valoarea ajutoarelor să nu depășească, în echivalent-subvenție, nivelul total al contribuțiilor publice stabilit în Anexa II la Regulamentul (CE) nr. 1198/2006.

Art. 23 Ajutoare pentru asistență tehnică

Ajutoarele pentru asistență tehnică sunt compatibile cu Piața comună în sensul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat și sunt exceptate de la obligația de notificare prevăzută la articolul 88 alineatul (3) din Tratat cu condiția ca:

(a) ajutoarele să îndeplinească condițiile prevăzute la articolul 46 alineatele (2) și (3) din Regulamentul (CE) nr. 1198/2006; și

(b) valoarea ajutoarelor să nu depășească, în echivalent-subvenție, nivelul total al contribuțiilor publice stabilit în Anexa II la Regulamentul (CE) nr. 1198/2006.

Art. 24 Scutiri fiscale în conformitate cu Directiva 2003/96/CE

(1) Scutirile fiscale aplicabile întregului sector al pescuitului, pe care Statele Membre le introduc în temeiul și în conformitate cu articolul 14 din Directiva 2003/96/CE, sunt compatibile, în măsura în care constituie ajutoare de stat, cu Piața comună și sunt exceptate de la obligația de notificare prevăzută la articolul 88 alineatul (3) din Tratat.

(2) Ajutoarele în domeniul mediului, acordate sub formă de scutiri sau reduceri fiscale aplicabile sectorului pescuitului în apele interioare și lucrărilor piscicole, pe care Statele Membre le introduc în temeiul articolului 15 din Directiva 2003/96/CE, sunt compatibile cu Piața comună și sunt exceptate de la obligația de notificare prevăzută la articolul 88 alineatul (3) din Tratat, cu condiția să nu fie acordate pe perioade mai lungi de 10 ani. La încheierea acestei perioade de 10 ani, Statele Membre reevaluează caracterul adecvat al măsurilor de ajutor în cauză. Beneficiarul reducerii fiscale plătește cel puțin nivelul comunitar minim de impozitare prevăzut de respectiva Directivă.

CAPITOLUL 3 Dispoziții comune și finale

Art. 25 Transparență și monitorizare

(1) La intrarea în vigoare a unui sistem de ajutoare sau la acordarea unui ajutor ad-hoc care a fost exceptat în temeiul prezentului Regulament, Statul Membru transmite Comisiei o Fișă de informații sintetizate privind respectiva măsură de ajutor. Aceste informații sunt furnizate în format electronic, prin intermediul aplicației informatice a Comisiei, în formatul prevăzut în Anexa I. Comisia confirmă fără întârziere primirea Fișei de informații sintetizate menționate anterior. Fișele de informații sintetizate furnizate de Statele Membre în temeiul alineatului (1) se publică în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene și pe site-ul web al Comisiei.

(2) La intrarea în vigoare a unui sistem de ajutoare sau la acordarea unui ajutor ad-hoc care a fost exceptat în temeiul prezentului Regulament, Statul Membru în cauză publică pe internet textul integral al respectivei măsuri de ajutor, indicând criteriile și condițiile de acordare a respectivului ajutor, precum și identitatea autorității care a acordat ajutorul. Statul Membru în cauză se asigură că textul integral al măsurii de ajutor poate fi consultat pe internet atât timp cât este în vigoare respectiva măsură de ajutor. În Fișa de informații sintetizate furnizată de Statul Membru în cauză în temeiul alineatului (1) se precizează adresa de internet la care poate fi consultat direct textul integral al măsurii de ajutor. Această adresă de internet figurează, de asemenea, în raportul anual prezentat în temeiul alineatului (4).

(3) La acordarea unui ajutor individual exceptat în temeiul prezentului Regulament, cu excepția ajutoarelor acordate sub formă de măsuri fiscale, decizia de acordare a ajutorului conține o trimitere explicită la dispozițiile specifice ale prezentului Regulament cu privire la respectiva decizie, la legislația națională care asigură respectarea dispozițiilor pertinente ale prezentului Regulament și la adresa de internet menționată la alineatul (2).

(4) În conformitate cu Capitolul III din Regulamentul (CE) nr. 794/2004 al Comisiei¹⁷, Statele Membre elaborează un raport în format electronic privind aplicarea prezentului Regulament, pentru fiecare an întreg sau pentru fiecare parte a anului în care se aplică prezentul Regulament.

(5) Statele Membre păstrează evidențe detaliate cu privire la orice ajutor ad-hoc sau orice ajutor individual acordat în cadrul unui sistem de ajutoare și exceptat în temeiul prezentului Regulament. Aceste evidențe conțin toate informațiile necesare pentru a stabili respectarea condițiilor prevăzute de prezentul Regulament, inclusiv informațiile privind statutul oricărei

¹⁷ JO L 140, 30.04.2004, pag. 1.

întreprinderi al cărei drept la ajutor sau la primă depinde de statutul său de IMM, informațiile privind efectul stimulat al ajutoarelor și informațiile care permit stabilirea valorii exacte a costurilor eligibile în vederea aplicării prezentului Regulament.

(6) Evidențele privind ajutoarele individuale sunt păstrate timp de 10 ani de la data acordării ajutoarelor. Evidențele privind un sistem de ajutoare se păstrează timp de 10 ani de la data acordării ultimului ajutor în cadrul sistemului respectiv.

(7) Comisia monitorizează în mod constant măsurile de ajutor în legătură cu care a fost informată în temeiul alineatului (1).

(8) În urma unei cereri scrise, Statul Membru în cauză furnizează Comisiei, în termenul stabilit în cerere, toate informațiile pe care Comisia le consideră necesare pentru a monitoriza aplicarea prezentului Regulament. Dacă informațiile respective nu sunt furnizate în acest termen sau într-un interval de timp stabilit de comun acord, Comisia trimite o scrisoare de atenționare prin care stabilește un nou termen limită de furnizare a informațiilor. În cazul în care, fără a ține seama de această scrisoare, Statul Membru în cauză nu furnizează informațiile solicitate, Comisia poate adopta, după ce i-a oferit Statului Membru în cauză posibilitatea de a-și prezenta punctul de vedere, o decizie în care să precizeze că toate măsurile de ajutor individual ulterioare adoptate în cadrul sistemului trebuie notificate Comisiei.

Art. 26 Dispoziții tranzitorii

(1) Notificările pendinte la data intrării în vigoare a prezentului Regulament se analizează în conformitate cu dispozițiile acestuia. În cazul în care nu sunt îndeplinite condițiile prevăzute de prezentul Regulament, Comisia examinează respectivele notificări pendinte în conformitate cu Orientările comunitare privind ajutoarele de stat în sectorul pescuitului. Ajutoarele notificate înainte de data intrării în vigoare a prezentului Regulament sau acordate înainte de această dată în absența unei autorizații a Comisiei și cu încălcarea obligației de notificare prevăzute la articolul 88 alineatul (3) din Tratat sunt compatibile cu piața comună în sensul articolului 87 alineatul (3) litera (c) din Tratat și sunt exceptate dacă îndeplinesc condițiile prevăzute la articolul 3 din prezentul Regulament, cu excepția condiției de a cita titlul Regulamentului și de a face trimitere la numărul de identificare alocat de Comisie. Orice ajutor care nu îndeplinește respectivele condiții este analizat de Comisie în conformitate cu Cadrele, Orientările, Comunicările și Avizele aplicabile.

(2) Sistemele de ajutoare exceptate în temeiul prezentului Regulament beneficiază în continuare de această exceptare pe o perioadă de adaptare de șase luni de la data prevăzută la articolul 27 al doilea paragraf.

Art. 27 Intrare în vigoare și aplicabilitate

Prezentul Regulament intră în vigoare în a douăzecea zi de la data publicării în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene. Se aplică până la 31 decembrie 2013. Prezentul Regulament este obligatoriu în toate elementele sale și se aplică direct în toate Statele Membre.

ANEXA I

Fișă de informații sintetizate care trebuie furnizate de fiecare dată când este pus în aplicare un sistem de ajutoare exceptat în temeiul prezentului Regulament și de fiecare dată când un ajutor ad-hoc exceptat în temeiul prezentului Regulament este acordat în afara unui sistem de ajutoare

1. Stat Membru:
2. Regiunea/Autoritatea care acordă ajutorul:
3. Denumirea sistemului de ajutoare/denumirea întreprinderii care beneficiază de ajutorul ad-hoc:
4. Temeiul juridic:
5. Cheltuielile anuale prevăzute în cadrul sistemului sau valoarea ajutorului ad-hoc acordat:
6. Intensitatea maximă a ajutoarelor:
7. Data punerii în aplicare:
8. Durata sistemului de ajutoare sau a ajutorului individual acordat (cel târziu 30 iunie 2014); a se indica:
  - în cadrul sistemului: data până la care se pot acorda ajutoare:
  - în cazul unui ajutor ad-hoc: data prevăzută pentru plata ultimei tranșe:
9. Obiectivul ajutorului:
10. A se indica articolele invocate (articolele 8-24):
11. Activitate vizată:
12. Denumirea și adresa autorității care acordă ajutorul:
13. Adresa de internet la care poate fi consultat textul integral al sistemului sau criteriile și condițiile de acordare a unui ajutor ad-hoc în afara unui sistem de ajutoare:
14. Justificare: a se indica motivul pentru care s-a instituit un sistem de ajutoare de stat în locul unui ajutor în cadrul Fondului european pentru pescuit:

ANEXA II

Model al raportului periodic care trebuie completat și prezentat Comisiei

În vederea îndeplinirii obligațiilor de notificare a Comisiei în temeiul Regulamentelor de exceptare pe categorii adoptate în baza Regulamentului (CE) nr. 994/98 al Consiliului, Statele Membre furnizează informațiile menționate în cele ce urmează cu privire la toate măsurile de ajutor aflate sub incidența prezentului Regulament, în format electronic și după modelul comunicat de Comisie Statelor Membre.

1. Stat Membru:
2. Denumire:
3. Numărul ajutorului:
4. Anul expirării:
5. Obiectivul ajutorului:
6. Număr de beneficiari:
7. Categorie de ajutor (de exemplu, subvenție directă, împrumut cu rată redusă a dobânzii etc.):
8. Cheltuieli anuale totale:
9. Observații:

Publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. L 201/28 din data 30.07.2008

O serie de documente incluse în prezenta culegere sunt traduse, prelucrate sau preluate de către echipa Programului ReNAS și nu au caracter oficial. Pentru a consulta versiunile oficiale ale textelor, vă rugăm să consultați Jurnalul Oficial al Uniunii Europene.

CONSILIUL CONCURENȚEI
Piața Presei Libere nr.1, sector 1, D137D1, București
E-mail: competition@consiliulconcurenței.ro
Tel: 021 / 318 11 99; Fax: 021/ 318 49 08
021 / 405 44 24, 0725 129 700

